

**Ink'nusuts'ich' anglirēn lezui : usuts'ch'akan amenēn verjin mēt'otov
shinuats / hōrinets' Petros Թ. T'orosean.**

T'orosean, Petros Թ.

Niw Eōrk' : Manushak Tparan, 1913.

<http://hdl.handle.net/2027/mdp.39015041476642>

HathiTrust

www.hathitrust.org

Public Domain

http://www.hathitrust.org/access_use#pd

We have determined this work to be in the public domain, meaning that it is not subject to copyright. Users are free to copy, use, and redistribute the work in part or in whole. It is possible that current copyright holders, heirs or the estate of the authors of individual portions of the work, such as illustrations or photographs, assert copyrights over these portions. Depending on the nature of subsequent use that is made, additional rights may need to be obtained independently of anything we can address.

B 1,171,215

UNIVERSITY OF MICHIGAN
EARL DENNIS LIBRARY

Պ. Ռ. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ.— Կը պարունակէ Միացեալ Նահանգաց Գաղթականական, Քաղաքացի լինելու, Գուէարկութեան, Դրամափոխութեան, Ամուսնութեան, Ամուսնալուծման, Թղթատարական, Հեռագրական եւ Վճարագրի օրէնքներն: Կը ցուցնէ դպրոց երթալու միջոցներն, եւ պատահամբ վնասուածներուն բժշկական օգնութիւններ հասցնելու կերպերն: Կ'արժէ որ ամեն Հայ միշտ ձեռքի վրայ ունենայ այս գրքոյն: Կը խնայէ Դրամ Ժամանակ Կեանք:

[Սպառած]

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վերաքննուած, Ճոխացուցուած եւ Աւելցուած

Կարճ Ժամանակի մէջ և խիստ դիւրին ոճով Գործնականապէս Անգլիէրէն Տառեր Խօսիլ, Կարդալ ու Գրել Պոզնանդ միակ գիրքն է:)

Յօրինուած է Գերմանական, Գաղղիական, Անգլիական և Ամերիկեան նորագոյն մեթոտներուն համաձայն եւ յարմարցուած Մարդակազմութեան եւ Իմացական փիլիսոփայութեան նորագոյն պահանջներուն ու մասնաւորապէս Հայոց Իմացական կարողութիւններուն եւ իրենց գտնուած միջավայրի պահանջներուն: Կը պարունակէ աւելի քան 10,000 ամենէն շատ գործածուած բառեր, իրենց Ամերիկեան ՄԱՔՈՒՐ Հնչումներովն եւ ԱՐԴԻ նշանակութիւններովն: Շատ մը բառերու առջեւ աւելցուած են Պատմական, Աշխարհագրական, Չափաբերական, Աստղաբաշխական եւ Ընկերաբանական զանազան ծանօթութիւններ: Իւր ընծայած քերականութեան, շարադրութեան եւ ճարտասանութեան պարզ ու ճոխ, դիւրմբռնելի ու գրաւիչ օրէնքներն, ոճերն ու բացատրութիւններն աւելի հետաքրքրական կը դարձնեն գիրքն ուսանողին: մինչ Ամերիկեան բազմաթիւ առածներ, ընտիր ասացուածքներ ու փոքրիկ փոքրիկ պատմութիւններ կը համեմեն ամբողջ դասընթացքն եւ աւելի հաճոյալի կը դարձնեն ուսանողութիւնն ամեն մէկ անձի: Կը պարունակէ նաեւ Ախտանուանց բառարան մը:

Հոգ չէ թէ ո՞րքան գրքեր ունիք Անգլիերէն սովորելու,
Ինքնուսուցչին դարձեալ պէտք ունիք:

Գինն է \$3.00

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑՁԻ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Այն անձ որ
Ինքնուսուցիչ մը գնէ, անով հաւատարմաբար աշխատի եւ
չկրնայ սովորիլ Անգլիերէն, պիտի ստանայ Ինքնուսուցչի հրա-
տարակոչներէն ՀԱՐԻԻՐ ՏԱԼԵՐ, իւր հայրենիք վերադառնա-
լու ճանապարհածախս:

ԱՌ ԶԵՌՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԵՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԲՍՈՒԱ-
ՐԱՆ.— Կը պարունակէ աւելի քան 25,000 բառեր Ամերիկեան
հնչուփներով եւ արդի նշանակութիւններով:

Գին (Թըֆաչադ) \$1.50

Ո՞Վ Է ՄԿՐՏԻՉ ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ.— Հրատարակուած Մ.
Փորթուգալեանի ազգային, կրթական եւ Հայրենասիրական
գործունէութեան քառասնամեայ եւ Արմէնիաի ազատական
հրատարակութեան քսանեւհինգամեայ կրկնակ յորէլեաննե-
րուն առթիւ:

Գին 10 սէնդ

ՈՒՐԻՇ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՃՐԱԳԱԼՈՅՑԻ ՃԱՇՈՒ ՇԱՐԱԿԱՆԸ Եւրոպական նօթանե-
րով, Հայերէն եւ Անգլիերէն թարգմանութեամբ, խոչորադիր:

Գին 10 սէնդ

Անմահն Մկրտիչ Աւետիսեանի խոչորադիր երկգոյն պատ-
կերն:

Գին 25 սէնդ:

Հայրենասէր Մկրտիչ Փորթուգալեանի Քառասնամեայ եւ
ազատաշունչ Արմէնիաի Քսանեւհինգամեայ կրկնակ յորէլեան-
ներուն ի յիշատակ գեղադիր քառագոյն պատկերն: Կ'արժէ
50 սէնդ, ծախու գին 10 սէնդ:

ՄԵՆՏՈՐ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ.— Գրպանի գրուցատրու-
թիւն, Հայերենէ Անգլիերէն եւ Անգլիերէնէ Հայերէն բառա-
րաններով: Ծախու գին 35 սէնդ, կ'արժէ 50 սէնդ:

Ճանապարհածախսերը մեր վրայ են:

Դիմել առ

B. R. TOROSSIAN

487 Central Ave.

WEST HOBOKEN, N. J.

U. S. A.

ԻՆՓՐՆՈՒՍՈՒՑԻԶ
ԱՆՔԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

A
SELF-INSTRUCTOR
IN THE
ENGLISH LANGUAGE

Perseus, Petros P.

Intimacy

ԻՆԻՄԻՏԻԶ

ԱՆՊԼԻԵՐԱՆ ԼԵՂՈՒԻ

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԱՄԵՆԷՆ ՎԵՐՋԻՆ ՄԵԹՈՏՈՎ ՇԻՆՈՒԱԾ

ՆԻԼ ԵՕՐՔ ՆԱՀԱՆՁԻ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾԻՆՂԻ (ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ)

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԻ ՎԵՅ ՏԱՐԼՈՅ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՅՔԻՆ ՎՐԱՅ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Յարկապէս պարտաստած Անգլիէի երկրներն զի Գրեյն-
Հայ Գաղթականներէն Կապան-Երաններէն Անգլիէի
ընդերքներէն Անգլիէի լեզուն դիւրան
Բեաժ անգլիէի համար:

Յօդին

ՊԵՏՐՈՍ Ա. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Աշխատեալ «Ա-Ջեռն Արեւիկէն Անգլ. Ե-Հայ. Բարաւն» Ին,
«Պիտանի Գիտելիքներ» Ին, Են., Են.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻԻՆ

Վերաքննուած, Ճոխացուցուած եւ Աւելցուած

«Մարտի անգլիէն Են. Էբր Բե չեք անգլիէի զերեւել,
Են չիտցա՝ Բաներն աւելանիւն Ե Էբր Բացա՝ Բաներ:»

ՓՕՓ:

ՆԻԼ ԵՕՐՔ

ՄԱՆՈՒՇԱԿ ՏՊԱՐԱՆ

1913

A
SELF-INSTRUCTOR
IN THE
ENGLISH LANGUAGE

ACCORDING TO THE LATEST PEDAGOGICAL SYSTEM

Based on
NEW YORK STATE
EDUCATION DEPARTMENT'S
SIX YEAR ELEMENTARY COURSE IN ENGLISH

Prepared Especially for the Use of Armenians
In the English Speaking Countries.

BY
BEDROS R. TOROSSIAN
Author of "A Handy Dictionary in English-Armenian", etc., etc.

SECOND EDITION
Revised and Amplified.

"Men should be taught as if you taught them not,
And things unknown propos'd as things forgot."
POPE.

NEW YORK
THE VIOLET PRESS
1913

Grid
EREN
1425
Bukh

Copyright
1897 and 1913
BY
BEDROS R. TOROSSIAN

GRAD
EREN
1425
02/26/96

DEDICATED

To

The Rev. Henry van Dyke, D.D., LL.D.

Murray Professor of English Literature

AS A TOKEN OF GRATITUDE AND PROFOUND AFFECTION

Քաղուածք Տք. Վան Տայքի ուղղուած նամակէն

Union Theo. Seminary,
New York.
Dec. 10, 1897.

REV. HENRY VAN DYKE, D.D., LL.D.,
14 East 37th Street,
New York.

My dear Dr. van Dyke: —

It seems to me as if it were but yesterday, a cold, bright afternoon, in Dec. of 1891, that I came to see you at your home Before leaving your house, it came to my mind to ask you about a question, which had been puzzling me for last few days. The question was one of a series contained in the application for admission to Park College. Every question but one of the series I had worked out with the help of my friends, and French and English books at my disposal. The one, that I could not answer, was something like this, "What are you intending to become after your graduation?" . . . And in my perplexity, I asked you "What to answer to such a question?" — You replied "Write there 'I am intending to become *a useful man to humanity in general, and to my nation in particular.*'" — So I did.

Since then six years have elapsed. I have looked to that motto unceasingly, and more consciously. Every lecture, yea, almost every word, that I have heard in Union Theo. Seminary, during last three years, has emphasized that motto.

The condition of my martyred people grew worse day-by-day. After enduring in the name of Christ, tribulations, persecutions and massacres, such as no pen can ever describe; those who escaped the sword and the fire are now coming to this land of New Canaan for their lives.

But here also, contrary to all their expectations, they find that they have to face other sufferings from the very first

How were they to explain that they were Armenians and not Turks? Christians and not Mohammedans? How explain that they wanted bread and butter and not luxuries, water and not beer, work and not money? How many of these Armenians would prove intelligent workmen, loyal and patriotic citizens, if they could but stammer in English?

But how are they to learn English? There are good reasons why most of them can not attend school; they can neither get any suitable text-book to study in their rooms; and there is not even an efficient person in sight to prepare one. But shall these Armenians continue to suffer in this land also for the lack of such means? — I thought they ought not; and looking at the motto, which you had so kindly suggested to me at the very first step of my education, I felt that it is the time that I ought to do my share to allviate her sufferings. . . .

I have dedicated this book to you, because you led me in the right path of service to humanity. And if this book, even partially fulfills its aim, hundreds and thousands of men, women, children, and especially widows and orphans will bless you and them, who are the cause not only of my education, but also of their comfort in this *land of liberty*.

I beg you therefore to accept my dedication to you as a token of gratitude and affection; and let it tell you more of my gratefulness to you and my faithfulness to your suggested motto than my heart ever can say, and my pen ever can write.

Your very humble servant

BEDROS R. TOROSSIAN.

Copy. 9-11-12.

Pastor's Study,
The Brick Church,
412 Fifth Avenue,
New York.

Dictated.

Dec. 13th., 1897.

My dear Friend;

Returning to my study on Saturday night I found your very kind letter and the book which you have done me the honor of dedicating to me. They have given me very deep and sincere pleasure. If God has permitted me to be of any service to you in the preparation for your life work, and to say any word which has helped the cause of your heroic and suffering people, I am indeed most grateful. The service rendered is not my own but that of Him who alone enables us to do any good in this world, and makes use of our imperfect words and deeds to execute His holy will and advance His blessed kingdom.

What you say about the service of your people in this country seems to me profoundly true. They do indeed need, as their first aid to independence and usefulness in this new land, a knowledge of the English language; and he who helps them to this ministers to their good in many and most important ways. My absolute ignorance of the Armenian language disqualifies me from being a proper judge of the handsome book which you have produced. But by following the English part of it, I have been able to trace the plan on which it is

constructed, and estimate the great labor which you must have spent upon it; to appreciate the patience, care and skill with which you have worked it out. You are to be congratulated most sincerely upon the completion of such a large and arduous task.

The selection of your English authorities is admirable and shows the lofty standard which you have set for your work. I feel sure it is destined to take at once a high place, and to do the greatest service in the education of the Armenian exiles in those countries where English is spoken, fitting them for usefulness, and increasing their prosperity, and more than all else, enabling them to hold closer fellowship with their fellow Christians in this land, and thus to grow in the knowledge of divine truth, and to add their strength to the common labors for the advancement of the kingdom of Jesus Christ.

For the association of my name with such a book, and for all that you have written in your letter I give you my most sincere and hearty thanks. You have rewarded me very much beyond my deserts. I wish you success in every good work which you undertake in the name of the Lord Jesus, and that God may make you "a useful man to mankind in general and your own nation in particular."

Faithfully your friend

Henry van Dyke

Mr. Bedros R. Torossian.

ՑԱՆԿ

այն Հեղինակութեանց եւ Տպագրութեանց որոնք գործածուած են թէ իբր առաջնորդ եւ թէ իբր վկայութիւն։
սոյն գրքի Հեղինակութեան ընթացքին մէջ։

FUNK & WAGNALLS: Standard Dictionary of the English Language. New York.

WEBSTER'S International Dictionary. Springfield, Mass.

JOSEPH E. WORCESTER: Dictionary of English Language. Philadelphia.

The Century Dictionary. New York.

Հ. Յ. ԱԿԵՐԵԱՆ. Բառարան Անգղիերէն եւ Հայերէն։ Վենետիկ։
ԲՐՈՅ. Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ. Նոր Բառարան Անգլիերէնէ Հայերէն։
Կ. Պօլիս։

Հ. Մ. Վ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ. Նոր Բառգիրք Հայ-Անգլիարէն։ Վենետիկ։
Առ Զեռն Բառարան Հայկազնեան Լեզուի։ Վենետիկ։

CHARLES JOHN SMITH: Synonyms Discriminated. Eight ed. London.

GOOLD BROWN: The Grammar of English Grammars*. New York.

HORACE S. TARBELL: Lessons in Language. Boston.

Աչքէ անցուած են նաեւ հետեւեալներն,

Հ. ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ (այժմ իշխան Լուսինեան). Առաջ-
նորդ Անգլիարէն եւ Հայերէն Զրուցատրութեան։ Փարիզ։
Հ. Յ. Վ. ԻՍԱՎԵՐՏԵՆՑ. Կրթարան Անգլիական Լեզուի։ Վենետիկ։
Նոր Քերականութիւն Անգղիերէն Լեզուի։ Կ. Պօլիս, Տպգ.
Արամեան։
Յ. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ. Բանալի Անգլիարէն Ընթերցանութեան։ Կ. Պօլիս։
ՍՏԵՓԱՆ Պ. ՖԷՐԱՃԻՃԵԱՆ. Գործածական բառեր ութը լեզուէ։
Կ. Պօլիս։

Պ. ՍՈՒՐԵԱՆ. Մայսթէրսչաֆթ Դրութիւնը։ Կ. Պօլիս։

Վերոյգրեալներէն ի զատ վկայութեանց համար աչքէ անցուած են նաեւ Անգլիական եւ Ամերիկեան Հին եւ Նոր Մատենագրութեանց պատկանող նշանաւոր Հեղինակներու Հեղինակութիւններն, որոցմէ քաղուած են նաեւ գրքի ամբողջ շարքին մէջ տրուած օրինակներն, առակաները, պատմութիւններն, եւ նկարագրութիւնները, զորս ուսանողը պիտի տեսնէ ի կարգին։

* Այս Քերականութիւնը 463 Անգլիերէն Քերականութեանց Քերականութիւնն է, բացի 85 գրքերէ ալ, որոնք գործածուած են վկայութեանց համար։

*Երկրորդ տպագրութեան առթիւ գործածուած
կամ նկատի առնուած են նաեւ:*

WM. COBBETT with notes by ROBERT WATERS: A Grammar of the
English Language. New York.

WM. MURISON: English Composition. Cambridge.

GARDINER, KITTREDGE and ARNOLD: Elements of English Com-
position. Ginn & Co.

JAMES STRONG: The Exhaustive Concordance of the Bible. N. Y.
Encyclopædia Britannica. Eleventh Edition.

WM. JAMES: Psychology. New York.

GABRIEL COMPAYRE: Psychology Applied to Education, and
The History of Pedagogy (*Գաղղիէի խորհրդանշան*):

PAGE'S Theory and Practice of Teaching.

CHARLES R. SKINNER: Course of Study and Teachers' Manual.
State of New York, Department of Public Instructions.

F. T. BAKER: Theory and Practice of Teaching English in the
Elementary Schools.

J. A. MACVANNEL: The Philosophy of Education, and
The Educational Theories of Herbart and Froebel.

R. DEGUIMPS: Pestalozzi. His Life and Work.

S. L. ARNOLD and C. B. GILBERT: Stepping Stones to Literature.

ISABEL R. WALLACH: A First Book in English. Designed especially
for foreigners.

SOUTHWORTH and GODDARD: First Lessons in Language.

SWINTON'S Word-Book of English Spelling.

SARA R. O'BRIEN: English for Foreigners.

A. H. NASON: Short Themes. New York.

*ՊԵՏՐՈՍ Թ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ. Առ Զեռն Ամերիկեան Բառարան
Անգլիերէնէ Հայերէն: Նիւ Եօրք:*

*Մ. Գ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ. Բառարան Երեքլեզուեան
Անգլ. Հայ. և Թուրք. Կ. Պօլիս:*

*ՄԻՀՐԱՆ ԱՔԻԿԵԱՆ. Գործնական Բառարան
Տաճկերէնէ Հայերէն: Կ. Պօլիս:*

*ՏՔ. Ա. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ. Քերականութիւն Անգլիերէն Լեզուի. Կ. Պ.
Ի. Ա. ԵՐԱՆ. Պատկերաբան Զրուցատրութիւն Հայ.-Անգլ.: Պօսթըն:*

*Թ. Ք. ԸՓՀԱՄ. Տարերք Մտաւորական Փիլիսոփայութեան
(Թարգ. Անգլիէիէն Տ. Ղ. Պօլսէն):*

*Այս առթիւ ի մասնաւորի ուսումնասիրուած են նաեւ
Յիսուսեաններու (ձեռն-իշ), եւ Գերմանական, Գաղղիական,
Անգլիական ու Ամերիկեան նորագոյն կրթական մէթոտներն.
եւ արդի Ընկերվարականաց կրթական թելադրութիւններն:*

Փոխան Ա. Տպագրութեան Յառաջաբանին

1893-96ի Համիտական քստմնեցուցիչ ջարդերուն հետեւանքովն՝ հեւ իհեւ Ամերիկա հասնող Հայ գաղթականի խիստ ողորմելի եւ անմխիթար վիճակն էր որ իմ մէջ օգնելու նուիրական պարտականութեան գիտակցութիւնը գրգռեց եւ մղեց զիս իմ կարիքէս վեր, ինքնուսուցչի այս ծանր ձեռնարկը բռնն եռանդով ստանձնելու։ Անգիտակ այսպիսի հեղինակութեան, տպագրութեան եւ հրատարակութեան բազմակողմանի խոչնդոտներուն, դեռ եւս երկրորդ տարւոյ ուսանող մը նիւ Եօրքի Միացեալ Աստուածաբանական Ուսումնարանին մէջ, ուր՝ մէկ կողմանէ ուսանողութեան բազմազան աշխատութիւններովը ծանրաբեռնուած, մէկ կողմանէ Հայրենիքիս եւ նիւ Եօրքի մէջ ինձմէ կախումն ունեցող պառաւ, որք եւ այրի չորս թշուառներու ապրուստը հոգալու մտատանջութիւններովն ընկճուած. եւ միւս կողմանէ ինքնուսուցչի պէս կնճռալից աշխատասիրութիւն մը հեղինակելու ձեռնարկել, ու ան ալ առանց վարչի. և այնուհետեւ անոր տպագրութիւնն ու հրատարակութիւնը ստանձնել, առանց նիւթական որ եւ է միջոց տրամագրելի ունենալու, արդարեւ անգիտակից երբ մանաւանդ երբ նկատի առնուի որ այսպիսի բազմաշխատ հեղինակութիւն մ'ընող անհատի մ'անհրաժեշտ եղած գրքերէ ալ զուրկ էի։ Ձեռքիս տակ գտնուած սակաւթիւ Հայերէն գրքերն, որոց ցանկը տրուած է նախորդ երեսներուն վրայ շատ քիչ գոհունակութիւն կ'ընծայէին ինձ. եւ ոչ իսկ նիւ Եօրքի Քաղաքապետական երեք հարուստ Մատենադարաններն, Գօլըմպիա Համալսարանի եւ իմ Ուսումնարանիս նոյնքան ճոխ Մատենադարաններն կրնային ինձ դիւրութիւն մ'ընծայել բառի մը Հայերէն նշանակութիւնը կամ անոր ուղիղ գործածութիւնը ստուգելու համար*։ Սակայն ասոր նման բազմաթիւ եւ բազմազան խոչնդոտներու դէմ մաքառիլ, ընկ-

* Այս առթիւ հետաքրքիր ընթերցողն որոշ գաղափար մը կազմելու համար կը թելադրեմ իրեն որ վերցնէ Այլ, բառ մը և նայի զայն նախ Վիկտորի, յետոյ Բրոք. Յակոբեանի, Մինասեանի և Փափագեանի Այլ. և Հայ. բառարաններուն մէջ ըստ կարգի. գտած նշանակութիւնը թող նայի այս անգամ Հայերէնէ Այլ գիրքէն բառարանին մէջ. նոյն պէս իւր գտած նշանակութեան Տաճկերէնը թող նայի Տաճկերէնէ ի Հայ բառարանի մը մէջ, և անոր տուած Հայերէն բառը թող դարձեալ նայի Հայերէնէ Այլ, բառարանին մէջ և սպա բաղդատէ իւր գտածը Այլ. ընդարձակ բառարաններու տուած նշանակութեանց հետ. այն ատեն պիտի տեսնէ ինչ տեսակ լարելիքի թոսի մը պատահած ըլլալն, որմէ դուրս ելնել, այսինքն գտած արդիւնքն զստուորել, ճշտել, գտել և պատկերացնել անուի ու գործածել եղած է անա ինքնուսուցչի հեղինակի աշխատութեանց մէկ տեսակը։

ճել, հարթել, հսկայական ուրեմն եւ սոյն գործն ի գլուխ հանել, եթէ նոր հրաշք մը չէր, արդարեւ չատ ալ պակաս չէր. եւ այդ բոլորի յաջողութիւնը կը պարտիմ առաջին իմ վաղեմի ուսուցիչ՝ Վանի Արարատեան Ընկերութեան Վարժապետանոցին Տեսուչ, եւ ներկայիս Հայերէն Արմէնիաի Խմբագիր Մկրտիչ Փորթուգալեանի ինձ տուած կրթութեանը. եւ անոր թշուառ, աղքատ, անձնուրաց, բայց ոչ երբէք կեղծող ու յուսահատ. նորանոր խոչնդոտներու միշտ բաղխող, բայց ոչ երբէք ընկճող. խիստ մոլեռանդ քննադատութիւններ լսող, բայց «չ երբէք հայհայող ու վհարող կենդանի օրինակին. եւ երկրորդ՝ Ամերիկայի մէջ՝ Միացեալ Նահանգաց Համբաւաւոր բանաստեղծ, անուանի մատենագիր, պերճախօս քարոզիչ եւ գիտնական ուսուցիչ Արթ. Տ. Հէնրի վ. ՏԱՅՔԻ (որուն եւ ձօնուած է «յի գիրքը») ինձ ներշնչած մէկ սկզբունքին: (Տեսնել իրեն ուղղեալ նամակը):

Սոյն գրքի հրատարակութիւնն ալ կը պարտիմ մեծ մասամբ Տիար Էլիաս Խալաֆի «Խալի Զահի Է Խալի» ընծայած նիւթական փոխատուութեանը: Տիար Է. Խալաֆի այս ազնիւ ձեռնտուութիւնն ինձ դիւրութիւն առթեց այն ասեւորով կարողացայ առաջին տպագրութեան կիսովը տպագրութեան ծախսերը վըճարել, մնացած կէսը բոլորովին յիշատակ անոնց որոց մասին համոզուեցայ որ իրենց ձրի տալը կ'արժէր:

Այս առթիւ շնորհակալութիւններս կը պարտիմ նաեւ Հետեւեալներուն իրենց ինձ ընծայած իմաստուն թելադրութիւններուն եւ աջակցութեանցը համար:

I desire to express my indebtedness to the following educators for their many valuable suggestions embodied in the book.

MISS L. M. LACY . . . *Teacher of English and Its Branches in the Grammar School, West 93d St., New York.*

MISS ALMA T. DURANT. *Private Teacher, New York.*

THE REV. LEVI G. BATMAN *Minister, Bloomington, Ind.*

THE REV. JOHN E. FRY *Minister, Crawfordsville, Ind.*

THE REV. HARRY JESCHKE. *Formerly Prof. of English Literature in the High School of Cleveland, O.*

THE REV. EDGAR E. WIERS *Formerly Editor-In-Chief of Adelbert College News.*

I do further acknowledge that notwithstanding the assistance rendered to me by my friends, I may have fallen into not a few errors; and for these I desire to plead in extenuation that this book has been written under the constant pressure of my duties as a student, type-setter, proof-reader, finance manager, etc. etc.

Հեղինակն ինքզինք լիովին վարձատրուած պիտի համարի երբ գիտնայ իւր այնքան տառապանքներով եւ անձնագրկուծներով յառաջ բերած այս գիրքը տարագիր եւ թշուառ Հայ գաղթականի արտասուած մի կաթիլը սրբելու, եւ ետեւը թողուցած կամ այս օտար երկրին մէջ աչքին առջեւ գտնուող իւր սոված փոքրիկներուն հաց եւ կրթութիւն հայթայթելու անուղղակի միջոցը գառնայ:

Պ. Ռ. Թ.

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ, Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ:

“Where there is a will, there is a way.”

Ուրախութեամբ եւ շնորհակալութեամբ կը ցանկամ խոստովանիլ այս տեղ որ ինքնուսուցչի Ա. Տպագրութեան Ամերիկահայ գաղութէն գտած սիրալիր ընդունելութիւնն ինձ կատարեալ գոհունակութիւն եւ անսպասելի ոգեւորութիւն պատճառեց: Ինքնուսուցչով ուսանող մը (Տէր Յոհանէս Նաճաճեան) անգամ մը կը պատմէր թէ ինչպէս Stirling, N. J. ի Y. M. C. A. ին մէջ խօսած ատենն Ամերիկացի մ'իրեն դիտած էր թէ իւր խօսած մաքուր Անգլիերէնն անշուշտ կը պարտէր Մէսսաչուսէէ մէջ կրթութիւն առած ըլլալուն, որուն Հայ երիտասարդը չառագնած կը պատասխանէ թէ ինք ոչ Մէսսաչուսէէս եղած էր եւ ոչ ալ մինչեւ այն ատեն որ եւ է տեղ դպրոց գացած էր, թէ իր բոլոր սովորածն «Ինքնուսուցչի» էր եւ իր Անգլիերէն միակ դասագիրքն էր եղած. «Ինքնուսուցչի Անգլիերէն Լեզու» անունով գիրք մը: Ուրիշ անգամ մը Չնգուչցի երիտասարդ մը Հօպքըն 14րդ փողոցէն Նիւ Եօրք տանող նաւուն մէջ իւր անգործութեան վրայ խօսելով իրեն անծանօթ Հայու մը (Ինքնուսուցչի Հեղինակն) կը պատմէր թէ ինչպէս իւր Ամօղլին ինքնուսուցչի անունով գիրք մը բերել տուաւ տարի մ'առաջ եւ վեց ամիսի չափ անով աշխատելով, կրցաւ լաւ գործ մը ձեռք ձգել. ու հիմայ 18 տալէր շաբաթական կ'առնէր: Ասոնց պէս բազմաթիւ վկայութիւններ, որոցմէ մաս մը հրատարակուեցան ատենին «Մեր վարդապոյն տետրակը» անունով գրքոյկին մէջ, կատարեալ ապացոյցներ էին ինքնուսուցչի իր նպատակին ծառայած եւ Ամերիկահայ գաղութին օգտակար եղած ըլլալուն. եւ կը մատնանշէին ինքնուսուցչի Բ. Տպագրութեան պէտքը. որն աւելի զգալի դարձաւ, երբ Ա. Տպագրութիւնն աւարտելէ վերջ, Փէթրօսընի մէջ եւ այլուր ինքնուսուցչին՝ որ առաջ 2 տալէրի կը ծախուէր, սկսաւ ձեռքէ ձեռք 5 տալէրի ծախուիլ: Աւելցան ասոնց վերայ եւ Խ. Արեւելքի խառնակ քաղաքականութեան հետեւանքով Հայոց նոր եւ աւելի մեծ հոսանքով մը, Ամերիկա գաղութէն, Բ. Անգլիերէնի աշխարհածաւալ լեզու մը դառնալը. որոնք ինքնուսուցչի Բ. Տպագրութեան պահանջքը ստիպողական ու հրամայական դարձուցին:

Սակայն 1897-1913, 16 տարիներու երկար շրջանին մէջ, մինչդեռ Արեւելք տեղէն հազիւ երեքալ սկսած էր, Արեւմուտք քաղաքակրթական եւ գրտական վիթխարի քայլեր էր առած. եւ որքան բազմամարդութիւն, շէնքեր, հարստութիւն, երկաթուղիներ, ուսումնարաններ, կը բազմապատկուէին, նոյնքան արհեստներ, մեքենաներ, նորաձեւութիւններ, եւ դասագրքեր փոփոխուելով ժամանակի պահանջներուն կը յարմարցուէին. այս պատճառով ալ ինքնուսուցչիչը պէտք էր այս առթիւ վերաքննել եւ ժամանակի պահանջմանցը յարմարցնել: Սակայն Ա. Տպագրութեան փորձառութիւնն ունեցողին ի՞նչպէս կարելի էր անգամ մ'եւս կոճակն այդ ահռելի նեղութիւններուն ենթարկուիլ. մանաւանդ երբ ի նկատի կ'առնէր մէկ կողմէն Հայերէն հեղինակութիւններն ոչ մի նոր դիւ-

րութիւն կ'ընծայէին իոեն, միւս կողմէն տպագրելու եւ
շրատարակելու նիւթական հանգամանքներն շատ աւելի թանկ
եւ անձուկ էին դարձած, քան 16 տարիներ առաջ: Սակայն և
այնպէս պէտքի ստիպողականութիւնն և ուրիշին օգնելու քաղցր
ցանկութիւնն անգամ մ'եւս զիս յանդգնեցունցին ինքզինքն
նեղութեանց օրրանին մէջ նետելու. եւ այս անգամ ինձ ընտ-
րեց Վ «Ուր հա՛մ մը հայ, հոն ճա՛մ մը հայ» Ամերիկեան առածն
իր սկզբունք, ստանձնեցի ինքնուսուցչի տաժանելի աշխա-
տութիւնով վերաքննութիւնն ի գլուխ հանել, եւ սոյն բազ-
մածախս Բ. Տպագրութիւնը յառաջ բերել:

Նախորդ երեսներուն վրայ ներկայացուած ինքնուսուցչի
Բ. Տպագրութեան առթիւ ուսումնասիրուած եւ ի նկատի առ-
նուած հեղինակութիւններն կը ցուցնեն թէ ինքնուսուցչի
հեղինակը մասնաւոր խնամք տարած է ինքնուսուցչի «Վերջին
ճիշտ» հնար եղածին չափ քննութեան ճիշտին մօտեցնելով դի-
մելու. եւ ատոր իբր հետեւանք ուսանողը պիտի գտնէ սոյն
հատորի Ա. գիրքը (Այբբենարան) երեսայի մը նոր լեզու ելլելուն
յարմարցուած. մինչ Բ. Գիրքը (Խօսակցութիւն) Ամերիկա նոր
ժամանողի մը կենցաղին եւ վարուելակերպին յարմարցուած:
(Տեսնել երես 384, 450, 514, 547, 561, 600, 618, 653 եւ 678 փակա-
նիշներու միջի ծանօթութիւնները):

Ինձ փափաքելի է խոստովանիլ որ, հակառակ ամեն կան-
խատես ջանքերու, այս գիրքն չէ կարելի թերութիւններէ
իսպառ զերծ համարիլ. սակայն սիրայօժար կը փոտահացնեմ
ամեն անոնք, ուսանող կամ ուսուցիչ, թէ իրենց քննադա-
տութիւններն, թելադրութիւններն եւ նշմարած թերութիւն-
ներն, հոգ չէ թէ որքան ալ աննշան լինին, խորին շնորհա-
կալութեամբ պիտի գնահատուին, եթէ ուղղակի ուղղուն հե-
ղինակին եւ կամ լուր տան իրեն թէ իրենց քննադա-
տութիւններն ո՞ր թերթի մէջ հրատարակուած են:

Սոյն վերաքննութեան առթիւ մասնաւորապէս եւ խիստ
շնորհակալութեամբ ի նկատի առնուած են ա. ինքնուսուցչի
Ա. Տպագրութիւնովն ուսանողներու թելադրութիւններն (աւելի
շաք Բ. և աւելի շաք վարժութիւններ). Բ. Հանրածանօթ Ատամնա-
բոյժ-Վիրաբոյժ Տք. Յօհաննէս Թօփրահանեանի եւ Գ. Սպանիոյ-
Ամերիկեան պատերազմին Օգնական Վիրաբոյժ-Բժիշկ Տիար
Մ. Չէթէճեանի թելադրութիւններն: Իմ շնորհակալութիւններ
կը պարտիմ նաեւ Լրագրութեան ուսանող Տիար Տիգրան Միզ-
րազճեանի սոյն տպագրութեան երկրորդ փորձերը կարդա-
լուն առթիւ:

Սոյն գրքի հեղինակն այս անգամ եւս ինքզինք լիովին
վարձատրուած պիտի համարի, եթէ միայն տեսնէ կամ տե-
ղեկանայ որ Հայութեան արդի սերունդն ուժգին ընդգրկե-
լով Ամերիկեան վերոյգրեալ առածի սկզբունքն «Ուր կամք
մը կայ, հոն ճամբայ մը կայ», ոտնակոխ կ'ընէ ամեն արգելք,
խոչնդոտ ու դժուարութիւն եւ հոսկ ուրեմն կը յաջողի
Անգլիերէն լեզուն իւր կարողութեան չափով ձեռք բերել եւ
դայն օգտակար դարձնել ոչ միայն ինքն իրեն եւ իւր ընտան-
եաց, այլ եւ իւր միջավայրի ազգայնոց:

Պ. Ռ. Թ.

Յ Ա Ն Կ

ԳԻՐՔ Ա.

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

ԱՆԳԼԻՆԵՐԵՆ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Երևա

Տառերու Դասակարգութիւնը, Ձայնաւոր եւ Բաղաձայն:	
Ի՞նչպէ՞ս ճանչնալու է թէ տառ մը ձայնաւոր է թէ բաղաձայն	1
A, e, i, o, h, n, s եւ t տառերն, անոնց անուաններն եւ հանած ձայները	2
Theի տարբեր արտասանութիւններն	4
Յօդ (a, an եւ the «- անոնց գործածութիւններն)	7 և 295
Անուն (Յարուհի և Հարստի)	11 և 296
Համր h եւ ի՞նչ յօդ կ'առնէ	11
U, w, y, d, f, m, r եւ v տառերն, անոնց անուաններն և հանած ձայները	20
Թիւ (եղակի, Յարակի), և յոքնակի շինելու կանոն	24 և 297
Of, thou եւ thy բառերու գործածութիւնները	25
Դէմք (Առաջին, Երկրորդ, Երրորդ)	30 և 300
Սեռ (Արական, Իգական եւ Չեղի)	30 և 300
Հոլով (Ուղղական, Սեռական, Հայցական)	31 և 304
Ածական	34 և 307
B, c, g, j, k, l, p եւ x տառերն, անոնց անուաններն եւ հանած ձայները	40
Xով սկսող բառերու յոքնակին շինելու կանոն	45
Անուններու հոլովումը	53
Ածականներու վեց տեսակները	54
Y կամ ey մասնիկովը ածական շինելու կանոն	55
Համր eով վերջացող բառի մը վրայ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն	56
Վերջին վանկը շեղտուած բառերու վրայ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն	57
Երկբարբառներ, եռբարբառներ	65 և 269
Q եւ z տառերն, անոնց անուաններն եւ հանած ձայները	66
Ածականներու բաղդատութիւնները	78 և 310
Ա. Մէթոտ	78
Բ. Մէթոտ	79
Y վերջաւորող բառերուն վրայ մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն	79
Բացարձակ թուական ածականներ	88
Դասական թուական ածականներ	90

Բազմապատիկ թուական ածականներ	92
Դերանունական, դերբայական և բաղադրեալ ածականներ	93
Անգլիերէն այբուբէնն և տառերու տեսակները	96
Դերանուններ (Անշնական)	97 և 310
F կամ fe վերջաւորող բառերը յոքնակի շինելու կանոն	97
Յարաբերական և հարցական դերանուններ	98
Դերանուններու հոլովումը	98
Բայ, տէր բայի և բայերու գլխաւոր մասերը	108
Բայի մ'անցեալ և անկատար ընդունելութիւնները շինելու կանոն	109
Բայերու դասակարգութիւնը (կանոնաւոր, Անկանոն, Թէ կանոնաւոր և Թէ Անկանոն, ու Պակասաւոր)	109
Բայերու դասակարգութիւնը նշանակութեան համեմատ (Անցողական-Ներգործական, Չանցողական-Ներգործական, Կրասորական և Չէրո՞)	110
Բայերու եղանակներ	119
Բայերու ժամանակներ, դէմքեր և թիւեր	120
Օժանդակ բայեր և անոնց խոնարհումը	124
Բայերու խոնարհումը պարզ ձեւ (առաջին օրինակ Love).....	128
Առաջին խոնարհման համացուցակը	135
Բայերու խոնարհումը (Երրորդ օրինակ See)	145
Բայերու խոնարհումը (Երրորդ օրինակ Be)	151
Բայերու բաղադրեալ ձեւը	162
Բայերու խոնարհումը (չորրորդ օրինակ Read)	163
Բայերու խոնարհումը (հինգերորդ օրինակ Be Loved)	173
Բայերու բացասական ձեւով խոնարհումը	183
Բայերու հարցական ձեւով խոնարհումը	183
Բայերու հարցական-բացասական ձեւով խոնարհումը ...	184
Անկանոն բայեր	189
Թէ կանոնաւոր եւ Թէ անկանոն բայեր	195
Պակասաւոր բայեր	196
Անդէմ բայեր	196
Ընդունելութիւններ	197
Բայերու գործածութեանց վրայ զանազան գիտելիքներ	198
Մակբայներ, Ա. Ժամանակ ցուցնողներ	210
Բ. Տեղ ցուցնողներ	216
Գ. Աստիճան ցուցնողներ	218
Դ. Կերպ, որպիսութիւն կամ տեսակ ցուցնողներ	220
Ե. Կապակցող մակբայներ	222
Մակբայներու վերաբերեալ դիտողութիւններ	223
Մակբայներու բաղդատութիւնը	224

Շաղկապներ, Բաղձիւսական, Տրոհական, Յարնչական	229-339
Նախադրութիւններ	233
Միջարկութիւններ	239
Զեկոյց	246
Քերականութիւն	247
Ուղղագրութիւն (Ա. տառերու մասին, գրերու կարգերն ու զօրութիւնները)	248
Զայնաւորներու հնչումները	252
Բաղաձայններու »	257
Գրերու ձեւերը	262
Գլխագիր գործածելու կանոններ	263
Բ. Վանկերու մասին	269
Գ. Բառերու մասին	271
Բառերու ձեւին վերաբերեալ կանոններ	272
Շեշտ եւ շեշտելու կանոններ	273-274
Հեգելու մասին	276
Հեգելու նորագոյն բարեփոխումները	291
Սոսո-Գաբրիէլի Մասունք բանի	293
Ստուգաբանական վերլուծութիւն	314-321
Քննութիւն	326
Բառարան նայիլ	339

ՄԱՍՆԻԿՆԵՐ

— ess	13
— ive	29
— y կամ — ey	55
— ern	56
— able	62
— fold	92
un —, im —, in —, ig —, il —, ir —	95
— ar, — er, — ier, — yer, — or, — and, — ard, — art, — ster	106
dis —, — en	107
— dom, — hood, — ness, — ship, — th	122
— ward, — wards, — ly	217
— ish	220
— by, — wise	222
— some, — ful, — less	227
— acy, — ade, — age, — ance, — ence, — ancy, — ion, — sion, — tion, — ism, — ment, — tude, — ty, — ety, — ure	231

ՔԱՆՈՒԱԾՔՆԵՐ

19, 39, 63, 95, 123, 150, 172, 188, 209, 243, 324

**ՀՈՄԱՆԻՇ ԲԱՌԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ,
ՈՃԵՐ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ**

Shall և will, will և shall	46
To like և to love	56
Should և would	58
To pardon և to excuse	158, 186
To answer և to reply	227
To lie և to lie	227, յաւ. Գ.
By և with	235
Դու եւ ես բառերու գործածութիւնը	107
What is the matter with խորթ Ռամկերէն	118
Ճաշ, Dinner	179

ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՆԻԻԹԵՐ

Համրանք	89
Հռովմէական կամ Լատինական թուանշաններ	93
Օրերու, ամիսներու եւ տարուայ եղանակներու անուններ	94
Աշխարհի չորս կողմերու անուններ	94
Ընտանիքի մ'անդամները	104
Ազգակիցներ	105
Օգի վերաբերեալ բառեր	140
Ժամանակի բաժանումները	214

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՔՆԵՐ, ԱՌԱԿՆԵՐ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հին եւ նոր կտակարանէն քաղուածներ	169
Ոսկեղէն կանոն	170
A maid with her basket of eggs	193
Առակ (Գայլն և Գաւառ)	228
Հատուած մը Shakespeare էն	340
Առակ (Հաբս-սոն և Ալտա-սոն) Khemnitzer	340
Աղքատ Ռիքարտոսի ըսածներն եւ փոքրիկ պատմութիւն մը Բենիամին Ֆրանքլինի կեանքէն	341
Փոքրիկ տղու մը պատմութիւնը: Մկան մը պատմութիւնը	342
Առակ (Լէւն և Սիւ-ն)	343
Ջանազան մարդոց նշանաբանը	343
Սկովտիոյ թագաւորը եւ սարդիոստայնը	344

ԱՌԱՇՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ

100 ի չափ կարելի է գտնել հետեւեալ երեսներուն վրայ
64, 94, 95, 105, 122, 127, 149, 150, 169, 172, 187, 188, 194,
209, 224, 244, 265, 275, 282, 284, 325, 340-344

ԳԻՐՔ Բ.

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻՅԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Համաձայնութիւն կամ Շարադրութիւն	347
Նախադասութիւններ	347
Համաձայնութեան Կանոններ Ա.—ԻԴ.	350
Կանոն Ա. Յօդեր	376
» Բ. Ուղղական Հօլով կամ Տէր բայի	393
» Գ. Բացայայտիչ	410
» Դ. Յատկացուցիչ	422
» Ե. Հայցական Հօլով կամ Սեռի Խնդիր	446
» Զ. Նոյն Հօլովներ	456
» Է. Հայց. Հօլով կամ Նախադրութեան Խնդիր ...	463
» Ը. Բացարձակ, Անկախ կամ Կոչական Հօլով	475
» Թ. Ածականներ	475
» Ժ., ԺԱ., ԺԲ., ԺԳ. Դերանուններ 503, 510, 527, 534	
» ԺԴ., ԺԵ., ԺԶ., ԺԷ. Դիմաւոր Բայեր 540, 545, 550, 555	
» ԺԸ., ԺԹ. Աներեւոյթներ	558, 570
» Ի. Ընդունելութիւններ	588
» ԻԱ. Մակբայներ	597
» ԻԲ. Շաղկապներ	608
» ԻԳ. Նախադրութիւններ	611
» ԻԴ. Միջարկութիւններ	617
Համաձայնական լուծում	625
Ածանցում	640
Առողանութիւն	647
Կէտադրութիւն	647
Նիւ Եօրքի Նահանգային Համալսարանի Քննութիւն 681, 682	

ՄԱՍՆԻԿՆԵՐ

— an — (ain, — ian), — ant, — ary, — ent, — ar, — er,
— or, — eer, — ier, — ist, — ive 577

ՀՈՄԱՆԻՇ ԲԱՌԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ,

ՈՃԵՐ, ՏԵՂԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

To speak եւ to tell	664
To beat, to strike եւ to hit	Յաւ. Գ
To begin եւ to commence	» Գ
To behold եւ to see	» Գ
To cast, to throw, to hurl եւ to toss	» Գ
To cleave	» Գ
To hide, to let	» Գ

To make, to meet, to rent, to rid, to rise	Թաւ. է
To shrink, to slay, to slink	» Ը
To smite, to spring, to stick	» Թ
To win	» Ժ
To crow	» Ժբ
To mulct	» Ժգ
Miss բառի գործածութիւնը	356
City եւ Town	385
Toilet, Smoking Room, Lavatory	386
Up town եւ down town	391
Նախաճաշ	396
Թեթեւ ճաշ, ճաշ կամ ընթրիք	397
Ճաշասրահի սովորութիւններ	435
Swiss	462
New Jersey	463
Սոկրատէս, Պլատոն, Գոնֆուկիոս	466
Florida, California, Washington եւ Delaware Նահանգները	482-483
Նամակադրօշմ փակցնելու կերպ	491
Սէյլան	495
Ճովա, Մօգա, Մարագայսո	496
Արիսդոտէլ, Պիւթագորաս, Կալիլէօ	536
Territory	670
Տեղական ինքնօրէն կառավարութիւն	671

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՔՆԵՐ, ԱՌԱԿՆԵՐ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

The ant and the grasshopper	425
The bundle of sticks	426
To set the table	448
In the butcher's shop	477
To learn to read English	478
The kind of food we eat	490
Politeness	511, 546
Dry goods store	529
How to dress	536, 542
The savings bank	605
Փոխանակագրի պատճէն	607
Notice to passengers	666
Residents of the United States	666
Հայրենասիրական Հատընտիրք	671-672
The Lord's Prayer	677
The Apostles' Creed	677
Կրօնական Հատընտիրք	677

ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՆԻԻԹԵՐ

Տիտղոսներ	354
ա. Հանրային	355
բ. Արժանիքի կամ գիտական	356
գ. Պատույ կամ պաշտոնական	357
Զինւորական	361
Անգլիական	362
Վերնագիրներ կամ հասցէներ	364
Քաղաքի մը փառոցներուն մէջ	385
Շէնքեր	387
Շաշարան	396
Ճաշարաններու ճաշացուցակներ	402-403
Ընտանեկան ճաշացուցակ	408
Բնակարան, տուն	412
Քարերու տեսակներ, հասարակ	412
Մարմարիոններ	413
Մետաղներ	413
Տան վերաբերեալ բառեր	414
To letի տեսակներ	417
Կահ կարասիներ	427
Նախասրահի	427
Դահլճի կամ Հիւրասենեակի	428
Ետեւի դահլճի կամ տան թանգարանի	430
Նստելու սենեակի	431
Ննջասենեակի	432
Ճաշասենեակի	433
Խոհանոցի	436
Հացագործի մը խանութին մէջ	450
Հացի, բոկեղի, քաքարի տեսակներ	451
Կաթնավաճառի խանութի մը մէջ	460
Կարագի եւ Պանրի տեսակներ	460
Մսավաճառի խանութին մէջ, մսերու տեսակներ	467, 468
Զկնավաճառ եւ ձկներու տեսակներ	469
Շուկայ, Բանջարեղինավաճառ եւ Պտղավաճառ	479
Պտուղներու տեսակներ	479
Բանջարեղէններու տեսակներ	481
Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամները	493
Նպարավաճառի մը խանութին մէջ	494
Ընդեղէններ	494
Ալիւրի տեսակներ	495
Տաք ըմպելիներ շինելու գլխաւոր նիւթեր	495

Ծաղի տեսակներ	496
Իւղի տեսակներ	496
Զորացած ապրանքներ	496
Ուտուելու սլատրաստ ընդեղէններ	497
Հեղուկներու գլխաւոր տեսակներ	497
Շաքարի գլխաւոր տեսակներ	497
Աճառի գլխաւոր տեսակներ	498
Թիթեղեայ տուփերով ապրանքներ	499
Կազդուրիչ ըմպելիներու գլխաւոր տեսակներ	499
Համեմներ	499
Անգլիաի դրամները	508
Համադամավաճառ	509
Գոյներ	512
Զոր ապրանքներ (Տճկ. Պէշաշէ)	514
Կտաւեղէններ	515
Վուշէ կտաւի տեսակներ	516
Մարմաշի տեսակներ, Սաւանցուներ, Բրդեղէններ ...	517
Մուշտականման կտորներ, Բրդախառն կտաւներ ...	518
Կերպասներ	518
Ներքին զգեստներ (Աբան, Կանան)	520, 521
Մանր մուներ օգտիր. առկներ. (ասեղ, քնդասեղ, Բեւ Լն.)	522
Հանդերձավաճառ եւ Դերձակ	530
Արտաքին հագուստներ (Աբան, Կանան)	530, 531
Կօշկավաճառ	537
Կօշիկներու նիւթին համեմատ	537
» ձեւին և գործածուելու տեղին համեմատ	538
Ձգախեժէ ոտնամաններ	539
Department Store	542
Գլխարկավաճառ, Արանց գլխարկներ, խոյրեր	543
Յարդէ գլխարկներ, Կանանց գլխարկներ	544
Սափրիչ, Վարսավիրայ, Եղնգնայարդար	547, 550
Կօշիկ ներկող	549
Բաղնիք (Թրտախան, Ռասախան Լն.)	554
Լուացարար	557
Ապրուստ հայթայթել	561
Երկաթեղէններ եւ երկաթանօթներ վաճառողի խանութին մէջ, Գործիքներ	562
Գործ գտնել 1. Բարեկամներու միջոցաւ	573
2. Կառավարութեան, բարեսիրական ընկերութիւններու եւ շահախնդիր անձերու միջոցաւ	573
3. Լրագրով	574

Արհեստաւորներու տեսակներ	577
Գործ գտնելու ծանուցումներու նմոշներ	586-588
Գործատեղւոյն մէջ	591
Դրամատան մէջ	600
Ապահովագրութիւն եւ անոր տեսակները	609
Անշարժ կալուածք	615
Ակնկալուած անակնկալներ	618
Մարդկային մարմնի (գլխի, երեւի, բերանի, իրանի, լուրջ, յետերեւոյ, սրունքներու, ոտներու) մասերը	618-620
Աչք, Ականջ, Քիթ, Կոկորդ, Ակնաբոյժ, Ակնոցավաճառ	621
Ատամնաբոյժ, ատամներու տեսակներ եւ անոնց վերաբերեալ բառեր	622
Բժիշկ, Վիրաբոյժ, Մանկաբարձ	627
Ախտանուանց բառարան	627-632
Դեղարան (դեղեր եւ դեղերու վերաբերեալ բառեր)	641
Մեռելաթաղ եւ զմոտող	645
Ինքնազարգացում, Մտքի սնունդ հայթայթել	653
Դպրոցներու տեսակներն եւ անոնց դասընթացքները	654-658
Մատենադարան եւ գրքերու դասակարգութիւնը	658
Ունկնդրութեան վերաբերեալ բառեր	660
Ճամբորդութիւն (շահաւային, քաղաքային)	661-662
Թանգարաններ եւ տեսնելու արժանի ուրիշ տեղեր	664
Հայրենասիրութիւն, Ազգասիրութ., Կառավարութ.	667-668
Երկրի եւ Միացեալ Նահանգաց Քաղաք. բաժանումները	670
Թղթատարութիւն	670
Կրօնք, և Քրիստոնէական կրօնքին վերաբերեալ բառեր	673
Զբօսանք, խաղեր, Ոլոմպիական խաղեր, Կեն.	678-680

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ողջունելու կամ բարեւելու ձեւեր	369
Խօսակցութիւն մը սկսելու եւ շարունակելու ձեւեր	370
Օգի վերաբերեալ	370
Փողոցի մը մէջ ճամբայ հարցնել	390
Ճաշարանի մէջ	408
Ծախու տուն կամ վարձու բնակարան գտնել	417
Կահավաճառի հետ	441
Տնային կարասիներ վաճառողի հետ	445
Հացագործի հետ	454
Կաթնավաճառի հետ	461
Մսավաճառի հետ	472
Պտղավաճառի եւ բանջարեղինավաճառի հետ	482

Նպարավաճառի հետ	501	Կտակեղէններ վաճառողի հետ	525
Հանդերձավաճառի հետ	532	Դերձակի հետ.....	533
Կօշկավաճառի հետ	 539	Գործ ուղեւոր վերաբերեալ	592
Դրամատան մը մէջ	... 606	Ատամնաբոյժի հետ	623
Բժշկի հետ	 635	Դեղագործի հետ	644
Ճամբորդութեան վերաբերեալ միայն Անգլ.			665

ԶԱՓԵՐ

Գետիններ չափելու	... 412	Հատով ծախուածներու	... 450
Հեղուկներու	 459	Կշիռքի	 467
Չոր կամ պինդ բաներ ծախելու			479
Երկայնութեան	 512	Խորանարդ	 530
Բոլորակային	 537	Դեղագործական	 641

ԱՌԱՅՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ

100 ի չափ կարելի է գտնել հետեւեալ երեսներուն վրայ
395, 411, 458, 466, 490, 535, 546, 553, 560, 572, 590, 599, 614,
640, 652, 666, 671, 672, 677

ԳԻՐՔ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՈՃԵՐ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

To give up		694
Աստղաբաշխական գիտելիքներ		688-689
Անգլիական սովորութիւն մը		704

ՄԱՍՆԱԻՐ ՆԻԻԹԵՐ

Ընթերցանութեան վերաբերեալ քանի մը կանոններ		684
Տիեզերք, ցամաքի եւ ջրի բաժանումներ		685-687
Ընտանի եւ վայրի կենդանիներ, սողուններ, միջատներ		691-693
Ընտանի եւ վայրի թռչուններ		696-697
Բուսական թագաւորութիւն (ձառէր, ծաղիկներ, ևն.)	..	700-706

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՆԵՐ, ՈՏԱՆԱԻՐՆԵՐ, ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ	
Հատուած մը Ծննդոցէն	687 The glories of morning 689
Anecdote of a dog	 694 Birds of spring..... 698
The morning	 699 Flowers 706
The shores of the Ohio	... 707 The barefoot boy 708
Zigana pass	 709 The Curfew shall not ring to-night 711
My country 'it is of thee	 714

ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ	 687, 690, 707, 708, 709, 710, 714
--------------------	---

ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ

Անկանոն բայերուն ցանկը		Գ - Ժ
Թէ կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բայերու ցանկը	...	Ժա - Ժե
ՈՒՍՈՒՑԻԶԸ		Ժէ - Իբ

ԱՌ ՈՒՍԱՆՈՂՆ

«Ով որ ժայն յոյսով կ'ապրի,
անօրի կը հաւայ:» — ՖՐԱՆՔԼԻՆ:

1. — Ամեն բանէ առաջ՝ գիտնալու էք որ այս գիրքը գր-
նելով եւ ձեր գրասեղանին վրայ պահելով չէ որ Անգլիերէն
պիտի սովորիք, այլ «յո գիրքը գործածելով»:

2. — Օրուան մէջ ձեր պարապոյ ժամերէն, մասնաւոր
ժամ մ'որոշելու էք ձեր դասին համար. եւ դուք ձեզի սո-
վորութիւն ընելու էք ամեն օր այդ որոշեալ ժամին ձեր դա-
սին վրայ աշխատիք. եւ ձեր այդ որոշմանը հասարակուն կ'աժող
հշրապահ ըլլալու է: Եթէ ձեր դասի ժամուն հիւր մ'ունենաք,
մի հաւատաք որ ձեր պարապ նստելովը պէտք էք այդ հիւրը
պատուել. գիտցէ՛ք որ եթէ օր մ'առանց դրամի եւ անօթի
մնաք, այն ատեն ձեր հիւրի աչքին ոչ թէ իւր լաւ հիւրասէր
բարեկամը պիտի երեւիք, այլ ինքն իւր գործը չգիտցող մը.
ուստի ամեն սնտոի քաղաքավարութիւններէ նախապատիւ
համարելու էք ձեր անձնական յառաջդիմութիւնն, որմէ կա-
խումն ունի ձեր եւ ձեզմով ալ ձեր ազգի ապագայ յաջողու-
թիւնն. եւ յիշելով Աղքատ Ռիքարտոսի ըսածը «Կորսուած
ժամանակը բնաւ կրկին գտնուած չէ» խնդրեցէք ձեր հիւրէն
ամենայն քաղաքավարութեամբ որ ուրիշ ժամու մը հանդիպի
ձեզ, եւ դուք ջանացէք ձեր դասը շարունակել ձեր որոշած
ժամուն:

Եթէ պատահի որ ձեր շուրջ գտնուողներն սկսին ձեր մա-
սին կատակներ ընել, եւ ձեր աշխատութիւնը ծաղրել, մի'
նեղուիք, մի' գրգռուիք եւ մի' բարկանաք. այլ երկայնհո-
րեա՛ք հաճեցող եղի՛ք. թող ծաղրեն ձեզ այժմ՝ որքա՛ն որ կ'ու-
զեն. բայց վստահ եղիք որ քիչ ժամանակէն երբ նկատեն թէ
ի՛նչպէս Անգլիերէն «սոս» կը կարգաւոր, կը գրեն, կը հասկնա՛ն
«ի», այն ատեն ձեր առջեւ գլխիկոր լինելով հանդերձ, պիտի
սկսին ձեզ յարգանք ալ ընծայել:

3. — Ամեն անգամ դասի սկսելէ առաջ, ձեր գրասեղանը
մաքրելու էք. ինչպէս սենեակին մէջ՝ նոյնպէս գրասեղանին
վրայ ամեն մէկ բան իր յատուկ տեղը պահուելու է: Եթէ
ճրագով աշխատելու էք, նայելու էք որ ճրագը պայծառ, բայց
ոչ շատ զօրաւոր ըլլայ, որ ձեր աչքերը չը վնասուին:

4. — Գրքի Ուսուցչին հասարակութեա՛ք հետեւելու է, վստահ
ըլլալով որ այս գիրքը չի նուաճէ Մանկավարժական նորագոյն
մէթոտներուն համաձայն, յարմարցուած է Մարդակազմու-

Թեան եւ իմացական Փիլիսոփայութեան նորագոյն պահանջներուն, եւ Ամերիկեան Հայոց իմացական կարողութիւններուն եւ տեղական պահանջներուն: Շատ երկար պիտի լինէր եթէ փորձէինք բացատրել աստ թէ ինչո՞ւ, օրինակի համար, Ա. Դասին մէջ a, b, c, որ 26 տառեր են, ամբողջ մէկ անգամէն չը տուինք. թէ ինչո՞ւ a, b, c ի առաջին ութը տառերը չը տուինք եւ a, e, i, o, h, n, s, t տուինք. թէ ինչո՞ւ նախ I բառը տուինք եւ ոչ my. Թէ ինչո՞ւ տրուած բառերէն առաջինն երկու տառով, երկրորդը երեք, երրորդը չորս, չորրորդը հինգ տառերով չինուած են, եւ կամ նախ մէկ վանկով, յետոյ եւ հետզհետէ երկու, երեք, չորս վանկերով բառեր տրուած են. թէ ինչո՞ւ բառի մը հեգելը, կարդալը, նշանակութիւնն եւ գործածութեան կերպերն ամենքն մէկտեղ տրուած չեն, և առանձին առանձին վարժութիւններ եղած են. ու ասոնց նման շատ մ'ուրիշ հարցումներու պատասխաններն Ուսուցչական արհեստի գաղտնիքներն են, որոնք գիտական ու լեզուաբանական երկար հետազոտութիւններու եւ ուսումնասիրութիւններու արդիւնքներ ըլլալով, մէկ կամ աւելի պատճառներով Ուսուցչական սկզբունքներ դարձած են, զորս չէ կարելի բացատրել այսպիսի պարագայի մը մէջ. եւ որոց վրայ հիմնուած են վերջին քսանամեակին մէջ տեղի ունեցած Ուսուցչական եւ կրթական Համաժողովներու սահմանած ուսուցանելու եւ կրթելու մէթոտներն: (Բաղդատել Jean Jacques Rousseauի [1712-1778], J. H. Pestalozziի [1745-1827], J. F. Herbartի [1776-1841], F. W. Froebelի [1782-1852], Gabriel Compayreի եւ այլոց մէթոտները:)

5. — Ձանալու էք չաթթուան մէջ ոչ աւելի քան վեց օր կամ երեկոյ աշխատիլ: Ամեն մէկ դասը առ առաւելն երկու ժամէն աւել տեւելու չէ, եւ մէջտեղը 10 րոպէի չափ դադար ընելու էք:

6. — Մասնաւոր հոգ տանելու էք որ ամեն մէկ բառ իր յատուկ չեչտոյնն եւ իր յատուկ ուղղագրութիւնովը սովորիք. գիտնալով որ խօսակցութեանց մէջ ուղիղ հասկնալու և հասկցուելու համար պէտք է ամեն մէկ բառի չեչտն իր յատուկ տեղը գործածել. եւ գրութեանց մէջ՝ ամեն մէկ բառ ուղիղ հեգել:

7. — Գիտնալու էք նաեւ՝ որ Անգլիերէնի մէջ վանկերն իրարմէ չեն զատուիր այնպէս, ինչպէս՝ Հայերէնի մէջ. այլ իրենց կազմութեան համեմատ: Հայերէնի մէջ մէկ վանկը միւսէն կը զատենք բերանէն արտասանուածին համեմատ. այսպէս, Գրքն էրկավանկ բառի վանկերն, իրարմէ զատելու հա-

մար, չենք ըսեր Գրծ-իւ, այլ գործիչ. մինչ Անգլիերէնի մէջ *work'er* (աւր+ւր) երկավանկ բառի վանկերն իրարմէ զատելու համար, պէտք ենք զատել արմատն իւր ածանցական մասնիկէն. այսպէս *work* (աւր+) միավանկ բառ մ'է եւ կը նշանակէ գործ. *er* (ւր) ածանցական մասնիկ մ'է, որ բառի մը վերջն աւելցուելով, անոր ընդէ նշանակութիւն կ'ուտայ. եւ այսպէս *work'er* բառի վանկերն իրարմէ զատելու համար արմատն իր մասնիկէն զատելով կ'ունենանք *work-er*, եւ ոչ Հայերէնի պէս *work'er*:

8. — Այս գրքի ամբողջ ընթացքի բառագիտական վարժութիւններուն մէջ, Անգլիերէն որ մէկ բառին վրայ որ շեշտ չկայ, հասկնալու է որ այդ բառը միավանկ է եւ թէ անգամն հնչելու է. երբ բառին մէջտեղը շեշտ մը միայն կայ, գիտնալու է որ բառն երկու վանկ է եւ վանկերն ալ իրարմէ կը զատուին ճիշդ Անգլիերէնին մէջ դրուած շեշտի տեղէն: Իսկ եթէ բառն երկուքէն աւելի վանկեր ունի, պիտի տեսնէք որ վանկերն իրարմէ զատուած են թէ շեշտով, եւ թէ միութեան նշաններով (-), երբեմն ալ կրկնակ շեշտերով, որն երկրորդական շեշտ ըսել է:

9. — Սոյն գրքի ընթացքին մէջ գործածուած կրճատումներն հետեւեալներն են, Ռ.Պ. — Ռամկերէն, Տճ. — Տաճկերէն, Յ. — Յունարէն, Քր. — Քիւրտերէն:

10. — Բնաւ փորձելու չէք մէկ դասը թողլով, յաջորդին ցատկել: Սոյն գրքի ընթացքը շղթայի օղակներու պէս իրարու հետ միացած են. առանց Ա. Դասը սովորելու, Բ.ը չէ կարելի սովորիլ. Բ. Դասը չը սովորած, Գ.ը չէ կարելի սովորիլ. եւ այսպէս շարունակաբար:

11. — Եթէ պատահի որ կէտ մը չկրնաք ըմբռնել, թ' ինչպէս փորձեցէք կրկին եւ կրկին, ու պիտի տեսնէք որ վերջապէս պիտի յաջողիք:

12. — Պէտք էք գիտնալ որ ամեն մէկ վարժութեան տակը կամ վերջը եւ կամ դասի սկիզբը փականիչերու [] մէջ դրուած զարդագիր գլխագիր տառերը կը յիշեցնեն ձեզ ՈՒՍՈՒՆԵՐԻՑԸ: Գիտնալու համար թէ Ուսուցչին ի՞նչ կը պահանջէ ձեզմէ այդ վարժութեան մասին, կամ ի՞նչ հրահանգ կ'ուտայ ձեզ, գտէք նոյն տառը սոյն գրքին վերջն Ուսուցչի երեսներուն մէջ, որոյ առջեւ գրուածն է Ուսուցչի պահանջածը կամ հրահանգն: Օրինակի համար առնենք երկրորդ երեսին վրայ, 1. Վարժութեան տակը, փականիչերու մէջ դրուած [Ա] տառը, դառնանք Ուսուցչի առաջին երեսին վրայ (Գաւառացի, Ժէ Երէ), եւ կը գտնենք [Ա] տառն, որոյ առջեւ

կը կարդանք «Իւրաքանչիւր տառ ճանշնալու է անոր անմիջական տակը, փակագծի մէջ դրուած անունովն, եւ ուսանելու է անոր հանած ձայնը (աւելի վաղ դրուած հնչուածները)»։ Ահա այդ իսկ է Ուսուցչի պահանջածն. ուստի եւ այնպէս ընելու է։

13. — Դիտելու էք նաեւ որ Այբբենարանին մէջ տրուած Հայերէնէ յԱնգլիերէն թարգմանելու Վարժութեանց մէջ, շատ մը նախադասութեանց մէջտեղը կամ վերջը փակագծերու մէջ () նօտր գրերով զանազան բառեր ալ կրկնուած են. այս բառերը կը ցուցնեն նոյն խօսքին յատուկ Անգլիերէնի ոճն. ուստի եւ Հայերէն նախադասութիւն մ'Անգլիերէնի թարգմանելու պահուն նկատի առնելու է փակագծերու միջի բառերն եւ զայնս իրենց դրուած շարքովը թարգմանելու է. եւ փակագծերէն դուրս եղած անոնց համապատասխան բառերն դուրս թողելու է։ Օրինակի համար, առնենք 10րդ երեսին վրայ, 8րդ Վարժութեան, 13րդ տողին վրայ. «Այդպէս է (ան է այդպէս)»։ նախադասութիւնն, որն Անգլիերէնի թարգմանելու համար, «Այդպէս է» բառերն, որ աւելի անուշ Հայերէն ոճ է, դուրս կը թողունք եւ անոնց համապատասխան, փակագծին մէջ գտնուած բառերն, (ան է այդպէս) Անգլիերէնի թարգմանելով «It is so» կ'ունենանք, որն Անգլիերէնի յատուկ ոճն է։ Եթէ Հայերէն նախադասութեան մէջ գտնուին բառեր, որոց համապատասխան բառեր չը գտնուին փակագծերուն մէջ, զանոնք նոյնութեամբ եւ իրենց շարքին Անգլիերէնի վերածելու է. այսպէս, 10րդ երեսի, 8րդ Վարժութեան, 25րդ տողը թարգմանելու է

Աննան ունի բարակ ցանց մը վրանին մէջ (Տէրաւի ցանց մէջ վրանը)։
Anna has a thin net in the tent.

Սոյն օրինակէն կը տեսնուի որ «Աննան ունի» բառերուն համապատասխաններն փակագծերուն մէջ չգտնուելով, զանոնք իրենց շարքովը թարգմանեցինք, յաջորդ բառերուն համապատասխաններն փակագծերուն մէջ գտնելով, զանոնք չը թարգմանեցինք, եւ փոխարէնը փակագծերու մէջ եղած բառերը թարգմանեցինք։

14. Ամեն մէկ դասի յաջորդ օրը թերթ մը կամ գիրք մը ձեռք ձգելով, անոր մէջ փնտռելու է իւր սովորած բառերն։ ԺԲ. դասը լմացնելէ վերջ, Հասարակաց կամ Կիրակնօրեայ Վարժարաններու Գրադարաններէն եւ կամ ծանօթներէ փոքրիկ դասագրքեր կամ պատմութիւններ (աւելի երեխայի դասագրք) միշտ բերել կարդալու է։ Հոգ չէ թէ կարդացածնուդ բոլորը չէք հասկնար, նորէն դուք պէտք է շարունակէք կարդալ օրական գէթ հատուած մը։

**ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ**

ԳԻՐԲ Ա.

ԱՅԲԵՆԱՐԱՆ

Education is "To develop in the body and in the soul all the beauty and all the perfection of which they are capable."

Կրթութիւնն է «Մարմնոյն եւ հոգւոյն մէջ զարգացնել բոլոր գեղեցկութիւնն ու ամբողջ կատարելութիւնն, որուն ատակ (կարող) են:»

"Crafty men condemn studies;
Simple men admire them;
Wise men use them."

«Խաբեբայ մարդիք կ'արհամարհեն ուսմունք.
Պարզամիտ մարդիք կը հիանան անոնց վրայ.
Խելացի մարդիք կը գործածեն զանոնք:»

"Reading maketh a full man;
Conference a ready man;
Writing an exact man."

Ընթերցանութիւնը (կարդալը) ճարտէ կ'ընէ կատարեալ մարդ մը.
Խորհրդակցութիւնը (խորհրդակցիլը)՝ պատրաստ մարդ մը.
Գրութիւնը (գրելը)՝ ճշգրիտ մարդ մը:

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՏԵՐԷՆ ԼԵՁՈՒԻ

ԳԻՐԲ Ա.

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

ԴԱՍ Ա. (LESSON I.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Մարդոց բնական մէկ յատկու-
թիւնն է իրենց գաղափարներն եւ պէտքերն իրենց մօտը
գտնուող նմանւոյն յայտնել կամ հասկցնել ձայնի ելնէջնե-
րով. այսպէս, երբ երեխայի մը ձայնը լսենք, առանց զինք տես-
նելու եւ առանց ինք մեզի բան մը կրնալ ըսելու, կը հասկնանք
թէ երեխան ուրախ է թէ ցաւ մը կամ պէտք մ'ունի: Երե-
խայի ուրախութիւն արտայայտող ձայնի տեսականերուն կ'ը-
սենք երեխան կը ճիսայ, կը քրքրայ կամ կը խնդայ. իսկ ցաւ,
տրտմութիւն կամ պէտք մ'արտայայտող ձայնին կ'ըսենք ե-
րեխան կ'ուլայ, կը ճչէ, եւն. : Երեխան հետզհետէ մեծնալով,
եւ զօրանալով կ'սկսի իւր չրթներով, լինտերով, ատամներով
եւ քիմքովն ալ ձայներ շինել. ինչպէս, մա, մա. փա, փա. րա, րա.
լա, լա. ֆա, ֆա. եւն. որուն կ'ըսենք երեխան լեզու կ'ելլէ. եւ
այսպէս երեխան մօրմէն սովորած բառերը յաճախ կրկնելով եւ
հետզհետէ անոնց նշանակութիւններն հասկնալով, զայնս պէտք
եղած տեղին գործածել կ'սկսի. որուն կ'ըսենք խօսիլ:

Մարդիկ իրենց գաղափարներն ու պէտքերն իրենց մօտը
գտնուող նմանւոյն կը յայտնեն խօսելով. բայց ինչպէս խօսիլ
հազարաւոր մղոններով հեռու եղողներուն հետ, ուր մարդ-
կային ձայնը չը հասնիր եւ հեռաձայն ալ չինուած չկայ. անոր
համար ալ մարդիք հնարած են գրեր կամ տառեր, որոցմէ
ամեն մէկը ձայնի մէկ որակը կը ներկայացնէ, եւ այսպէս կա-
րելի եղած է աշխարհի ամենէն հեռու կողմերը գտնուող ան-
ձերուն գաղափարներ հաղորդել եւ պէտքեր յայտնել ֆրէւով:

Ո եւ է լեզուի մը տառերն՝ իրենց հանած ձայնին համե-
մատ, միշտ երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին,
Ձայնաւոր եւ Բաղայայ:

Ձայնաւոր կը կոչուին այն տառերն, որոնք առանց ուրիշ
ձայնի մ'օգնութեան, իրենք իրենցմէ ձայն կը հանեն. ինչպէս,
ա (ոչ ալֆ, այլ ա. ինչպէս ա-նուշ բառի առաջին վանկի հնչումը),
է (ոչ ել, այլ է. ինչպէս է-րեք բառի առաջին վանկի հնչումը),
ը (ոչ ըլ, այլ ը. ինչպէս ը-րի բառի առաջին հնչումը), է, է
(ոչ էնի, այլ է. ինչպէս է-րենց բառի առաջին վանկի հնչումը), օ, ւն.:

Բաղայայ կը կոչուին այն տառերն՝ որոնք ուրիշ ձայնի մ'օգ-
նութեամբը ձայն կը հանեն. ինչպէս, թ, ծ, հ, մ, պ. (ոչ փօ,
ծա, հօ, մե, պե. այլ փ(ւ), ծ(ւ), հ(ւ), մ(ւ), պ(ւ) եւն. ինչպէս,
թ-ռաւ, ծ-նաւ, հ-մուտ, մ-ռայլ, պ-նակ):

1. Վարժութիւն

[Ա]

A a *A a* E e *E e*

(էյ)

էյ, է, ա*, օ, ա

(էյ)

էյ, ի, է, ը

I i *I i* O o *O o*

(այ)

այ, էյ, ի

(օ)

օ, ո, ա, ը

H h *H h* N n *N n*

(էյչ)

է, յ

(էն)

ն

S s *S s* T t *T t*

(էս)

ս, զ, փ, շ

(թէյ)

թ, դ

ԾԱՆ.— A e i o ձայնաւոր՝ եւ h n s t բաղաձայն են:

2. Վարժութիւն

[Բ]

A E I O H N S T S H I A T

N O E A I H S E O N H

T I A O N S H I T

N T A N I H O [Գ]

* ա՛ կը հնչուի լեցուն. ինչպէս Գա՛ր բառին մէջ. ա կը հնչուի բարակ. ինչպէս Գա՛ր բառին մէջ: Իւրաքանչիւր տառի և բառի սյա տարբեր հնչումներն կարելի է սովորիլ վարժութեամբ, բայց աւելի լաւ է բնիկ Ամերիկացիի մը բերնէն լսելով սովորիլ:

A E I O H N S T A I H S E
O N T A I S O E H N T I
E A S N H O T H A O
S T I E N [9]

a e i o h n s t s h i a t n o e a n
i o e a s h t n i t h e s o i n
e a h o t s [9]

A E I O H N S T E A O I
N H E T O N A S I T S
E H O N S A T E I H
N I A O T H S [9]

a e i o h n s t n t h s e o a i
e o i a s h t n o h i n o s
a t s e t n h o i a [6]

ԴԱՍ Բ . (LESSON II.)

3. Վարժուիլիւն

[2]

a e i o h n s t e o n i t a i h s
n o e s h i a t s h i a e o n i t
h o n i s e t a .

4. Վարժուիլիւն

[3]

էյ, իյ, այ, օ, էյչ, էն, էս, թիյ, իյ, օ, էն, թիյ, էյ, այ,
էյչ, էյ, թիյ, էս, էն, էյչ, օ, այ, իյ, էյ, էս, թիյ, օ, այ,
էյչ, էն, էյ, իյ, էս, այ, թիյ, օ, էյ, էյչ, իյ, էն:

5. Վարժուիլիւն

[4] [5]

an (էն)	tan (տէն)	ten (թէն)	tent (թէնտ)	ant (էնտ)
as (էս)	has (հէս)	hose (հօս)	those (տհօս)	nose (նօս)
at (էտ)	sat (սէտ)	hat (հէտ)	that (տհէտ)	net (նէտ)
he (հէ)	she (շէ)	tea (թէ)	the* (տհէ)	thee (տհէ)
in (ին)	sin (սին)	seen (սէն)	tin (թին)	thin (թին)
is (էս)	his (հիս)	this (տհիս)	these (տհէս)	too (թու)
it (էտ)	eat (էտ)	sit (սիտ)	seat (սէտ)	neat (նէտ)
no (նօ)	so (սօ)	none (նէն)	noon (նուն)	soon (սուն)
on (օն)	hot (հօթ)	not (նօթ)	shoe (շու)	shoes (շուս)
hen (հէն)	then (տհէն)	saint (սէնտ)	sea (սէ)	see (սէ)
its (իտ)	eats (էտ)	sees (սէս)	sits (սիտ)	seats (սէտ)
East (էստ)	A'sia (է'սիս)	An'na (ան'նա)	An'nie (է'նի)	An'ton (ան'տոն)

* ՆԱԾ.— The ձայնաւորէ մ'առաջ կը հնչուի տհէ. բաղաձայնէ մ'առաջ՝ տհէ
իսկ աղլու (*emphatic*) ընկու համար կը հնչուի տհէ:

6. 4. արժուժիւն

[Ք] [Ժ]

A I an as at he in is it

A I an as at he in is it

no on hen its tan has sat

no on hen its tan has sat

she sin his eat so hot then

she sin his eat so hot then

eats ten hose hat tea seen

eats ten hose hat tea seen

this sit none not saint sees

this sit none not saint sees

tent those that the tin these

tent those that the tin these

seat noon shoe sea sits

seat noon shoe sea sits

ant nose net thee thin too

ant nose net thee thin too

neat soon shoes see seats East

neat soon shoes see seats East

Asia Anna Anton Annie.

Asia Anna Anton Annie

ԴԱՍ Գ. (LESSON III.)

[Թ]

a, an, մը	hat, գլխարկ	saint, սուրբ
the, ը, ն (վարդ, ծառ)	a hat, գլխարկ մը	a saint, սուրբ մը
I, ես	the hat, գլխարկը	the saint, սուրբը
is, է	has, ունի	neat, կոկիկ
as, պէս, որպէս,	hen, հաւ	ant, մրջիւն
ինչպէս	a hen, հաւ մը	an ant, մրջիւն մը
at, մօտը, մէջը,	the hen, հաւը	the ant, մրջիւնը
քովը, վրան,	shoe, կօշիկ	net, ուռկան, ցանց
հետը, դէպի	a shoe, կօշիկ մը	a net, ուռկան մը,
in, մէջ	the shoe, կօշիկը	ցանց մը
it, ան, անիկա (ան- շունչ բաներու համար)	shoes, կօշիկներ	the net, ուռկանը,
its, անոր (անշունչ բաներու համար)	the shoes, կօշիկները	ցանցը
no, not, ոչ	hose, ջրափող (մաս- նաւորապէս	sea, ծով
on, վրայ	լաստիկէ շին- ուած, հրէջ-	a sea, ծով մը
none, ոչ մէկը, ոչ ոք	ներու համար)	the sea, ծովը
he, ինքը (դու, երէկ հարաւ)	tan, կարմրախառն դե- ղին	seat, նստարան
she, ինքը (անշունչ, փէշ)	tin, թիթեղ, թիթեղէ	seats, նստարաններ
so, այսպէս, այդ- պէս, այնպէս	thin, բարակ	a seat, նստարան մը
his, իր (դու, երէկ հարաւ)	ten, տասը	the seat, նստարանը
thee, քեզ, քեզի	then, այն ատեն	tea, թէյ
this, ասիկա	noon, կէսօր	the tea, թէյը
that, անիկա, որը	at noon, կէսօրին	hot, տաք
these, ասոնք	too, ալ, եւս, շատ (չափէն աւելի)	tent, վրան (Տաճկ. շաւեր), վիրա-
those, անոնք	soon, շուտով	բոյժի պատ-
East, Արեւելք	it is, է (անիկա)	րոյգ, փիլթա,
Anna,* Աննա	it is not, 'չէ (անիկա)	(Տճկ. ֆիլթիլ)
Anton§, Անդոն	this is it, ասիկա է	a tent, վրան մը
Annie, Աննիկ	that is it, անիկա է	the tent, վրանը
Asia, Ասիա	she is, ինքն է (անշունչ կամ փէշ)	sin, մեղք
	he is, ինքն է (դու կամ երէկ հարաւ)	nose, քիթ
		the nose, քիթը

* Anna, Երուսղեմի է եւ իր նշանակէ զնորհ:

§ Anton, (Հայերէն Անդոն և ոչ Անդոն) Լատիններէն եւ Յունարէն անուն
է եւ իր նշանակէ անգին:

as it is, <i>ինչպէս որ է</i>	that is so, <i>այնպէս է</i>
he has, <i>ինքն (որան կամ երբի ժամրդը) ունի</i>	eat, <i>կէ՛ր</i> I eat, <i>ես կ'ուտեմ</i> [երբի ժամրդը]
she has, <i>ինքն (աղջիկը կամ կե- նը) ունի</i>	he eats, <i>ինքն կ'ուտէ</i> (որան կամ she eats, <i>ինքն կ'ուտէ</i> (աղջիկը կամ կենը)
see, <i>տես</i>	sit, <i>նստէ՛, նստի՛ր</i>
I see, <i>ես կը տեսնեմ</i>	I sit, <i>ես կը նստիմ</i>
he sees, <i>ինքը կը տեսնէ</i> (որ- դան կամ երբի ժամրդը)	he sits, <i>ինքը կը նստի</i> (որան կամ երբի ժամրդը) [կենը]
she sees, <i>ինքը կը տեսնէ</i> (աղջիկը կամ կենը)	she sits, <i>ինքը կը նստի</i> (աղջիկը կամ sat, <i>նստած</i>
seen <i>տեսած</i>	I sat, <i>ես նստայ, նստեցայ</i> [ժամրդը]
he has seen, <i>տեսած է (ինքն)</i>	he sat, <i>ինքն նստաւ</i> (որան կամ երբի she has seen, <i>տեսած է (ինքն)</i>
	she sat, <i>ինքն նստաւ</i> (աղջիկը կամ կենը)

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — A կամ an եւ the բառերը կը-
կոչուին Յօդ. ասոնցմէ ամեն մէկը բառի մը հետ կը գործած-
ուի նոյն բառին նշանակութեան անորոշ կամ որոշեալ ըլլալը
ցուցնելու համար. այսպէս a hat, գլխարկ յը. an ant, մրջիւն
յը. the hat, գլխարկը. եւայլն:

Յօդը երկու տեսակ է, Անորոշ եւ Որոշեալ:

A եւ an կը կոչուին Անորոշ Յօդ եւ կը համապատասխանեն
Հայերէնի յը բառին, *ինչպէս a* hen, հաւ յը, an ant, մրջիւն յը*
(որ է ինչ հաւ յը, որ է ինչ մրջիւն յը):

A կը գործածուի, երբ իրմէ վերջ եկող բառը բաղաձայնով
կ'սկսի, *ինչպէս a sea, ծով մը:*

An կը գործածուի, երբ իրմէ վերջ եկող բառը ձայնաւորով
կ'սկսի, *ինչպէս an ant, մրջիւն մը:*

The կը կոչուի Որոշեալ Յօդ եւ կը համապատասխանէ Հա-
յերէնի մէջ բառի մը վերջը աւելցուած ը եւ ն տառերուն. *ինչ-
պէս the hen, հաւը. the sea, ծովն.* (հասնաւորապէս այսինչ հաւը, այսինչ
ծովն.) եւայլն:

* ԾԱՆ. — A սովորական խօսակցութեան եւ հասարակ ընթերցանութեան մէջ կը-
հնչուի ը եւ ոչ էյ, նոյնպէս՝ իրմէ վերջը եկող բառի իբր մասը եւ ոչ իբր առանձին
բառ. այսպէս a hat, a sea, կը հնչուին ըհէդ, ըսիյ, եւ ոչ էյ հէդ, էյ սիյ, եւայլն:

7. Կարծու թիւն

[Թ] [Յ] [Լ]

I see a hat. The hat is on

*I see a hat. The hat is on
the seat. See the hen on that
the seat. See the hen on that
shoe. This tea is hot. I see an
shoe. This tea is hot. I see an
ant on this shoe. It is so hot.*

*ant on this shoe. It is so hot.
See his nose. The net is in
See his nose. The net is in
the sea. He has a hose. That
the sea. He has a hose. That
is so. He has seen ten shoes.
is so. He has seen ten shoes.*

*She is so neat. See these
She is so neat. See these
seats. He is Anton. He is not
seats. He is Anton. He is not
Saint Anton. See that tent.*

Saint Anton. See that tent.

The Saint has no sin. Asia

*The Saint has no sin. Asia
is in the East. Anton sits on*

*is in the East. Anton sits on
his seat. It is so. This is his*

*his seat. It is so. This is his
hen. It is not so hot. It is so*

*hen. It is not so hot. It is so
thin. I eat at-noon. She eats*

*thin. I eat at-noon. She eats
at-noon too. Annie has seen*

*at-noon too. Annie has seen
a neat tent. See that tin on*

*a neat tent. See that tin on
that seat. She sees the hat as*

*that seat. She sees the hat as
it is. He sat on his hat. An-*

*it is. He sat on his hat. An-
nie, sit on that seat. He sits*

*nie, sit on that seat. He sits
on his net. See those shoes.*

on his net. See those shoes.

*She has a hen. As soon as
She has a hen As soon as
he sat on the net in the tent,
he sat on the net in the tent,
she too then sat on the seat.
she too then sat on the seat.*

8. Վարժութիւն

[Թ]

Ես կը տեսնեմ գլխարկ մը նստարանին վրայ (վրայ նստարանը): Ինք (որան) ունի հաւը: Ինք (աղջիկը) ունի բարակ ցանց մը: Այս վրանը կարմրադեղին է: Աննան տեսած է (անի գետն) տասը կօշիկներ: Իր ուռկանը ծովուն մէջն է (է մէջ ծովը): Ան (that) իր հաւն է նստարանին վրայ (է իր հաւ վրայ նստարանը): Իր (որան) թէյը շատ տաք է (է շատ քիչ): Ինքը (որան) Սուրբ Անդոնը չէ (է ոչ Սուրբ Անդոն): Անիկն ունի գլխարկ մը: Ինքը (աղջիկը) կոկիկ է (է կոկիկ): Ես կը տեսնեմ ծովը ինչպէս որ է: Այնքան շուտ որքան Անդոնը նստաւ նստարանին վրայ (վրայ նստարանը), իր հաւն ալ նստաւ ուռկանին վրայ (վրայ ուռկանը): Այս ցանցը շատ բարակ է: Հաւը քիթ շունի (անի ոչ քիթ): Ես կ'ուստեմ կէսօրին: Անիկն ալ կ'ուստէ կէսօրին: Այս թէյը շատ տաք է (է շատ քիչ): Այդպէս է (ան է այդպէս): Անդոն ունի տասն նստարաններ: Ինքը (որան) իր կօշիկներն հագած է (անի վրան իր կօշիկներն): Տե՛ս այս (ասան) նստարանները: Ես կը տեսնեմ մըջիւն մը այն գլխարկին վրայ (վրայ այն գլխարկ): Ան իր գլխարկը չէ (է ոչ իր գլխարկ): Այս հաւը կը տեսնէ ան մըջիւնը: Այնպէս չէ (ան է ոչ այնպէս): Մըջիւնը կը տեսնէ այս գլխարկը: Աննան Ասիաի մէջն է (է մէջ Ասիա): Կէսօրին ծովը տաք է (է քիչ): Ես կը տեսնեմ այդ նստարանը ինչպէս որ է: Ես նստայ այդ նստարանին վրայ (վրայ այդ նստարան): Անդոնը նստաւ իր գլխարկին վրայ (վրայ իր գլխարկ): Այս հաւը իր հաւն է (է իր հաւ): Անիկա մըջիւն մ'է (է մէջ մըջիւն): Անիկ, նստէ՛ աս նստարանին վրայ (վրայ աս նստարան): Տե՛ս այդ ջրի խողովակը: Անդոն ունի կարմրադեղին ցանց մը: Իր հաւը վրանին վրայ է (է վրայ վրանը): Աննան ունի բարակ ցանց մը վրանին մէջ (մէջ բարակ ցանց մէջ վրանը): Տե՛ս ծովին մէջի ուռկանը (ուռկանը մէջ ծովը): Ես ոչ ոք չեմ տեսներ (ես կը տեսնեմ ոչ ոք):

ԴԱՍ Դ. (LESSON IV.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Այն բառերը, որոնք բանի մը անուն են, կը կոչուին Անուն. ինչպէս մարդ, տուն, ծառ, գըլխարկ, խնձոր, միտք, եւայլն:

Անուններն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին, Յատուկ եւ Հասարակ:

Յատուկ կը կոչուին այն անուններն, որոնք մասնաւոր անհատի մը, ժողովրդի մը, տեղի մը, եւ կամ բանի մը անունն են. ինչպէս Ներսէս, Հայ, Վան, Մասիս, Արմէնիա, եւայլն:

Հասարակ կը կոչուին այն անուններն, որոնք անհատներու կամ իրերու ամբողջ դասակարգի անունն են. ինչպէս մարդ, ազգ, քաղաք, լեռ, լրագիր, եւայլն:

ԿԱՆՈՆ. — Յատուկ անուններն գրելու համար ինչպէս Հայերէնի, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ միշտ գլխագրով սկսելու է. այսպէս Գարեգին, Յոյն, Տիգրանակերտ, Թուրքիա, Մշակ, Արծրունի, եւայլն:

9. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

to (թ--)	tooth (թ--թհ)	teeth (թիթհ)	toast (թ--թ)	toasts (թ--թ--)
ate (էյթ)	haste (հէյթ)	taste (թէյթ)	test (թէթ)	nest (նէթ)
hats (հէթ--)	tents (թէնթ--)	tastes (թէյթ--)	tests (թէթ--)	nests (նէթ--)
hoe (հօ)	toe (թօ)	toes (թօշ)	ton (թըն)	tone (թօն)
son (սըն)	sane (սէն)	sense (սէնս)	sent (սէնթ)	saints (սէնթ--)
hash (հէշ)	sash (սէշ)	sins (սէնս)	tease (թէյշ)	teases (թէյշէ--)
heat (հէյթ)	host (հօթ)	nine (նայն)	oats (օթ--)	stone (շթօն)
ha'sten (հէ'յսըն)	ha'stens (հէ'յսըն--)	hon'est (հոնէթ)*	sat'in (սատ'ին)	
in'to (ին'թ--)	in-sane' (ինսէ'ն)	in-tense' (ինթէնս)	non'sense (նանսէնս)	
eat'en (է'յթըն)	in-sist' (ինսիս'թ)	in-sists' (ինսիս'թ--)	host'ess (հօթէս)	
ses'sion (սէ'շըն)	na'tion (նէ'յշըն)	in-ten'tion (ինթէնշըն)	sen'ate (սէն'էյթ)	
at-ten'tion (էթթէնշըն)	as-sist'ant (էսիս'թէնթ)	I-sa'iah (այշէ'յէսհ)		

* ԾԱՆ. — H տառը երբեմն ընտել ձայն չը հանէր. այսպիսի պարագայի ըբ տառ կը կոչուի (mute' թիթ) հաս'ը h:

ԿԱՆՈՆ. — Համար հով սկսուած բառերն ալ, ձայնաւորով սկսուած բառերու պէս an յօդը կառնեն. այսպէս փոխանակ a honest nation ըսելու an honest nation կ'ըսուի:

10. *ሂወታዊት*

[ወ] [ታ]

To ate hats hoe son hash
To ate hats hoe son hash
heat hasten into eaten insist
heat hasten into eaten insist
session attention tooth haste
session attention tooth haste
tents sane sash host hastens
tents sane sash host hastens
toe insane nation teeth taste
toe insane nation teeth taste
tastes toes sense sins intense
tastes toes sense sins intense
nine honest insists intention
nine honest insists intention
toast test tests ton sent tease
toast test tests ton sent tease
oats toasts nest saints nests
oats toasts nest saints nests
tone stone nonsense Isaiah
tone stone nonsense Isaiah

ԴԱՍ Ե. (LESSON V.)

[Խ]

to -են, -ին, -ան, -եան, -ուն,	sane, խելացի
ց-, առ, դէպի(§), եւայլն.	insane, խելագար
haste, անապարանք	stone, քար
in haste, անապարանօք	sins, մեղքեր
hats, գլխարկներ	saints, սրբեր
hoe, մարկեղ, (ՏՃԿ. շափա)	nine, ինն
tone, եղանակ	oats, վարսակ, (ՏՃԿ. Եւայլն)
hash, հէշ †	nest, բոյն
sash, ժապաւենէ գօտի կամ	nests, բոյներ [չափ]
ուրար	ton,* թըն, (կշիռքի մեծագոյն
heat, տաքութիւն	son, մանչ զաւակ
tents, վրաններ	sense, զգացում, իմաստ
tooth, ատամ	nonsense, անիմաստ (բան)
teeth, ատամներ	host, հիւրընկալ, տանուտէր
taste, ճաշակ, համ	hostess, (‡) հիւրընկալ տան-
test, փորձ	տիրուհի [կաճառ
toe, ոտքի մատ, կօշիկի քիթ	toast, խորոված հաց, բաժա-
toes, ոտքի մատներ	toasts, խորոված հացեր
honest, պատուաւոր, շիտակ,	into, մէջ, (ԴՐԵՆ ԴԵՆԵՆԵՆ)
իրաւ, (ՌԻՆ. ԸՆԴՐԴ)	intense, շափազանց, սաստիկ
Senate, ծերակոյտ	satin, սնդուս, (ՌԻՆ. Եւայլն)
session, նիստ, ժողով	attention, ուշադրութիւն
nation, ազգ	intention, դիտաւորութիւն
assistant, օգնական	Isaiah, Եսայի

§ Իրեն, Հայկեն, կ'կան, բազմութեան մարդան, ցվերջ, աւ Դախազան, ԴԵՆԵՆ Դադա, եւայլն

† Հէշ Արեւիկեան կերակուր մ'է, որ կը շինուի եփած մզկտած միս եւ խաշած գետնախնձոր միասին ծեծելով եւ զգալ զգալ իւրի կամ ձիթի մէջ տապկելով:

* Մէկ ԲԵՆԵ կրկու հազար փառն տ է:

‡ ԿԱՆՈՆ. — Եթէ արական նշանակութիւն ունեցող բառի մը վերջը աւելցնենք *ess* մասնիկը, բառը միեւնոյն նշանակութեան իգականը ցցուցած կ'ըլլայ. ինչպէս վերեւը *host* կը նշանակէ հիւրընկալ, *hostess* կը լինի հիւրընկալուհի:

to eat, *ուտել*
 I ate, *ես կերայ*
 he ate, *ինք (ողան հաս երբի հար-
 քը) կերաւ*
 she ate, *ինք (աղջիկը հաս կենը)
 կերաւ*
 eaten, *կերած*
 to taste *ճաշակել*
 I taste, *կը ճաշակեմ*
 he tastes, *կը ճաշակէ*
 she tastes, *կը ճաշակէ*
 taste, *ճաշակէ՛, համն ա՛ռ*
 to tease, *(հադալելով) ձանձրացնել*
 I tease, *կը ձանձրացնեմ*
 he teases, *կը ձանձրացնէ*
 she teases, *կը ձանձրացնէ*
 tease, *ձանձրացո՛ւր*
 to hasten, *աճապարել*
 I hasten, *կ'աճապարեմ*
 he hastens, *կ'աճապարէ*
 she hastens, *կ'աճապարէ*
 hasten, *աճապարէ՛*

sent, *ղրկած*
 I sent, *ես ղրկեցի*
 he sent, *ինք (ողան հաս երբի
 հարքը) ղրկեց*
 she sent, *ինք (աղջիկը հաս կենը)
 ղրկեց*
 is sent, *ղրկուած է*
 to test, *փորձել*
 I test, *կը փորձեմ*
 he tests, *կը փորձէ*
 she tests, *կը փորձէ*
 test, *փորձէ՛*
 to insist, *թախանձել*
 I insist, *կը թախանձեմ*
 he insists, *կը թախանձէ*
 she insists, *կը թախանձէ*
 insist, *թախանձէ՛*
 to nest *բոյն դնել*
 I nest *բոյն կը դնեմ*
 he nests, *բոյն կը դնէ*
 she nests *բոյն կը դնէ*
 nest *բոյն դի՛ր*

11. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ն]

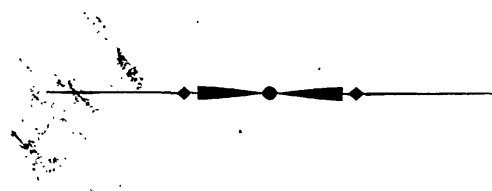
He ate hash at-noon. I sat
He ate hash at-noon. I sat
on the seat at the sea. Anna
on the seat at the sea. Anna
has a satin sash. She is sane.
has a satin sash. She is sane.
The ant eats oats. Anton has
The ant eats oats. Anton has

a hoe. He is sent to East in
a hoe. He is sent to East in
haste. This is a tooth. He has
haste. This is a tooth. He has
ten toes. He is insane. That
ten toes. He is insane. That
is nonsense. Annie has nine
is nonsense. Annie has nine
teeth. This is a ton. See the
teeth. This is a ton. See the
hen on that stone. That has
hen on that stone. That has
no sense in it. His son insists
no sense in it. His son insists
to see the senate in session
to see the senate in session.
The senate is not in session.
The senate is not in session.
Anton teases Annie. The
Anton teases Annie. The
heat is intense. The host is in
heat is intense. The host is in

the tent. See the hostess is
the tent. See the hostess is
neat. His intention is to see
neat. His intention is to see
Asia. The hen has eaten the
Asia. The hen has eaten the
oats. The assistant is honest.
oats. The assistant is honest.
His attention is on that test.
His attention is on that test.
I see nine tents at the sea.
I see nine tents at the sea.
This nation has no Saints.
This nation has no Saints.
He has no sins. Anna has
He has no sins. Anna has
seen ten nests. She teases
seen ten nests. She teases
Anton. She insists to see the
Anton. She insists to see the
hostess. He is sent to the Sen-
hostess. He is sent to the Sen-

ate. Isaiah has a seat in the
ate. Isaiah has a seat in the
Senate. I see Anton on his
Senate. I see Anton on his
seat. I hasten to see the Sen-
seat. I hasten to see the Sen-
ate in session. She has seen
ate in session. She has seen
the hostess. Isaiah has inten-
the hostess. Isaiah has inten-
tion to see East. His son is
tion to see East. His son is
in the East too. Annie has a
in the East too. Annie has a
toast. Anton has eaten his
toast. Anton has eaten his
toasts at-noon.

toasts at-noon.

[୧]

Digitized by
UNIVERSITY OF MICHIGAN

ጉሴ ል (LESSON VI.)

ቶሲገበሱላቸው (REVIEW)

13. ቂሳቸውገብረኤ

[፱]

East, hot, it, nose, eats, sea, intense, sins, his, taste, hastens, insane, she, oats, insists, seats, hat, no, toast, noon, insist, is, saints, nest, he, this, haste, nation, Annie, ate, an, see, too, as, that, not, tea, sits, on, heat, in, tent, hostess, then, thee, neat, host, hose, sense, teases, hen, honest, at, its, has, ten, shoe, tents, ant, tan, so, sat, sin, eat, thin, this, sit, none, saint, toes, seen, seat, tests, soon, net, those, tin, the, these, Asia, to, hoe, son, Anna, hash, hasten, toasts, tone, nine, Anton, teeth, sane, stone, into, toe, session, sash, tooth, sent, ton, satin, Isaiah, eaten, nonsense, sees, test, tease, Senate, shoes, nests, intention, attention, assistant.

14. ቂሳቸውገብረኤ

[፳]

*It. Ant. East. Annie. Honest.
He. Hat. Heat. Eaten. Isaiah.
Is. Net. Oats. Saint. Nation.
No. She. Shoe. These. Senate.*

15. ቂሳቸውገብረኤ

[፳፩]

His attention is on that hen at the sea.

ԴԱՍ Է. (LESSON VII.)

16. Վարժողութիւն

[Ա]

U u Ս ս W w Վ վ
(ենւ) (արպլենւ՝
իու, ու, ւ ու

Y y Յ չ D d Ծ ծ
(ուայ) (տիյ)
է, այ, ի տ

F f Ֆ ֆ M m Մ մ
(էֆ) (էմ)
ֆ, ֆ մ

R r Ք ռ V v Վ վ
(առ) (վիյ)
ռ, ռ վ

ԾԱՆ. — U ձայնաւոր է. w եւ y սրբեմն ձայնաւոր են, երբեմն
բաղաձայն. d, f, m, r, եւ v բաղաձայն են:

17. Վարժողութիւն

[Բ]

U W Y D F M R V U F M W
Y R D V Y U D R F W M
V Y M F D U R W F D
V Y M R V W U [Գ]

U W Y D F M R V W R U
V Y M D F Y W U M R V
F D Y R U V F M D W Y
D R U W F M Y [9]

u w y d f m r v m y r w v u f d
w u d y m f v r d y w u v r f
m v m d w r f y u [9]

U W Y D F M R V W D
M V U Y F R W U V R D
Y M F Y U V M D W R
Y F D F M R W Y U [9]

u w y d f m r v w u d y m
f v r y u d w r f v m d w y
u v m r f v d r y m w f u [6]

ԴԱՍ Ը. (LESSON VIII.)

18. Վարժութիւն

[2]

u w y d f m r v m d f w y r
 v u d y w u v r m f w d m
 v u y f r d w y u r f v m

19. Վարժութիւն

[3]

եռւ, տըպլեռւ, ուայ, տիյ, էֆ, էմ, առ, վիյ, էմ, ուայ,
 առ, տըպլեռւ, վիյ, եռւ, էֆ, տիյ, եռւ, տըպլեռւ, տիյ,
 ուայ, էմ, էֆ, վիյ, առ, տիյ, ուայ, վիյ, տըպլեռւ, եռւ,
 էմ, առ, էֆ, վիյ, էմ, տիյ, առ, էֆ, տըպլեռւ, ուայ, եռւ:

20. Վարժութիւն

[4] [5]

am (է՛)	ham (հէ՛)	fame (ֆէ՛)	name (նէ՛)	same (սէ՛)
do (դօ-)	you (եօ-)	your (եօ-ր)	yours (եօ-րչ)	tour (թօ-ս)
me (մէ)	we (ւէ)	ye (է)	fee (ֆէ)	him (հի)
my (մյ)	thy (տհյ)	die (դի)	dye (դյ)	tie (թյ)
of (օֆ)	how (հօ-)	now (նօ-)	thou (տհօ-)	have (հէֆ)
us (ս)	thus (տս)	does (դէս)	dust (տստ)	rust (սստ)
her (հեր)	hers (հերս)	were (ւեր)	dust'y (տստ'յ)	rust'y (սստ'յ)
aid (էյ)	made (մէյ)	maid (մէյ)	said (սէյ)	what (հօ-տ)
day (դէյ)	they (տհէյ)	may (մէյ)	May (մէյ)	was (ւաս)
and (էն)	hand (հէն)	hands (հէնս)	are (ար)	art (արտ)
fun (ֆըն)	sun (սըն)	done (դըն)	our (օր)	ours (օրս)
dime (դիմ)	time (թայմ)	dine (դայն)	fine (ֆայն)	mine (մայն)

† Հնչեալու է մէկ անգամէն, մէկ վանկ:

21. *ሂወታሰቢያኩኒ*

[P] [D]

Am do me my of her and
Am do me my of her and
us aid day fun dime you me
us aid day fun dime you me
ham thy how thus hers made
ham thy how thus hers made
they hand sun time fame ye
they hand sun time fame ye
your die now does were may
your die now does were may
maid hands done dine name
maid hands done dine name
yours fee dye thou dust said
yours fee dye thou dust said
dusty are May our fine same
dusty are May our fine same
tour him tie have rust rusty
tour him tie have rust rusty
what art was hour mine.
what art was hour mine.

ԴԱՍ Թ. (LESSON IX.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Անգլիերէնի մէջ Անուաններն չորս տեսակ փոփոխութիւններ կ'ունենան. Թիւ, Դէժ, Սեռ եւ Հոլմ:

ԹԻՒ

Թիւն անունի մը նշանակած բանի թիւը կամ քանի հատ ըլլալը կը ցուցնէ: Օրինակի համար երբ ըսենք *աղջիկ կ'ուսանի կը հասկնանք մէկ աղջիկ է որ կ'ուսանի. մինչ երբ ըսենք *աղջիկները կ'ուսանին*, կը հասկնանք մէկէ աւելի աղջիկներ են խաղացողները: Ուստի երբ բառ մը իր նշանակած իրի մէկ հատը միայն կը ցուցնէ կը կոչուի *եզակի. ինչպէս, hat, գլխարկ. nest, բոյն (մէկ գլխարկ, մէկ բոյն).* եւ երբ իր նշանակած իրի մէկէն աւելի ըլլալն կը ցուցնէ, կը կոչուի *բազակի. ինչպէս, hats, գլխարկներ. nests, բոյներ (մէկէ աւելի գլխարկներ, մէկէ աւելի բոյներ):**

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆ. — Անգլիերէնի մէջ եզակի անուն մը յոգնակի կը շինուի եզակիին վերջը *s* կամ *es* (էս) աւելցնելով. *ինչպէս, hat, գլխարկ, hats, գլխարկներ. shoe, կոշիկ, shoes, կոշիկներ. fish (ֆիշ) ձուկ, fishes, ձկներ: Երբ եզակին կը վերջանայ այնպիսի տառով մը որ դիւրութեամբ *s* ին հետ կրնայ միանալ, այն ատեն միայն *s* կ'աւելցուի, եւ բառն ալ քանի վանկ որ էր, նոյնքան վանկ կը մնայ. ինչպէս, seat, նստարան, seats, նստարաններ. son, որդի, sons, որդիներ. toast, խորոված հաց, toasts, խորոված հացեր: Երբ *s* ը չըկրնայ միանալ բառի վերջին տառին հետ, ան ատեն աւելցնելու է *es*, այս պարագային տակ բառն ալ նոր վանկ մը աւելցած կ'ըլլայ. այսպէս sash, ժապաւինէ գօտի, sashes, ժապաւինէ գօտիներ. hostess, հիւրընկալուհի, hostesses, հիւրընկալուհիներ:*

Երբ եզակի բառ մը կը վերջանայ *e* ով, յոգնակի շինելու համար, դարձեալ *s* մը միայն աւելցնելու է. բայց դիտելու է որ միեւնոյն ատեն բառն ալ վանկ մը նոյնպէս աւելցած կ'ըլլայ. ինչպէս nurse, (նուրս) հիւանդապահ, nurses (նուրսէս) հիւանդապահներ: Այս կանոնէն դուրս եղածներն, ինչպէս tooth, ատաք, teeth, ատամներ հետզհետէ կը սովորին:

[Թ]

O, ո՛վ	they, անոնք	thou, դու՛
me, զիս	hand, ձեռք	thy դու՛ [հող
to me, ինձի	hands, ձեռքեր	dust, փոշի (Տաճկ. Բ. Գ.)
my, իմ	sun, արեգակ, արեւ	dusty, փոշոտ
mine, իմս, իմինս	time, ժամ, ժամանակ	rust, ժանգ
of*, —ի, —ին, —ան,	fame, համբավ	rusty, ժանգոտ
—եան, —ուն,	you, դուք, ձեզ (չնչ)	May, Մայիս
—ուան, —ոջ, ևն.	your, ձեր	our, մեր
us, մեզ (չնչ)	yours, ձերն	ours, մերն
to us, մեզի	ye, դուք	fine, ընտիր, գեղեցիկ
we, մենք	dye, ներկ (Տաճկ. Գոյա)	նուրբ. տուգանք
her, իր (աղջիւն, կնիւն)	tie, կապ	tour, շրջապտոյտ
hers, իրն, իրենն	maid, կոյս աղջիկ, օ-	him, զինքը (Կաւն,
aid, օգնութիւն	ընտիր, սպասուհի	էրէկ Դարձ)
and, ու, եւ	same, նոյն, միեւնոյն	what, ի՞նչ
day, օր	fee (աշխատութեան)	art, գեղարուեստ
fun, կատակ	զին, վարձ	how, ի՞նչպէս
dime, տասը սէնդնոց	ham, զիստ-ապուխտ	thus, այսպէս
now, հիմայ	(Տանաւանդ ինչի)	name, անուն

I am, ես եմ	I do, կ'ընեմ	I have, ունիմ
thou art, դու ես՛	thou dost (Կըլ), կ'ընես՛	thou hast, (հէշտ) ունիս՛
he կամ she is, ինքն է	he does, կ'ընէ	he has, ունի
we are, մենք ենք	she does, կ'ընէ	she has, ունի
you are, դուք էք	we do, կ'ընենք	we have, ունինք
they are, անոնք են	you do, կ'ընէք	you have, ունիք
done, ըրած, եղած	they do, կ'ընեն	they have, ունին
it is done, եղած է	do, ըրէ՛, ըրէ՛ք	have, ունեցի՛ր, ունեցէ՛ք
I was, ես էի	I don't (do not), չեմ ըներ [ներ	
he կամ she was, ինքն էր	he կամ she doesn't (does not) չը-	
we were, մենք էինք	we don't (do not), չենք ըներ	
you were, դուք էիք	you don't (do not), չէք ըներ	
they were, իրենք էին	they don't (do not), չեն ըներ	

* ԾԱՆ. — Of բառը առանձին չը գործածուի, այլ Անունի սը հետ, և աւելից ալ միշտ առաջ կը դրուի, Հայերէնի մէջ կը համապատասխանէ վերոյգրեալ և անոնց նման գործածուած մասնիկներուն. ինչպէս the taste of mouth; բերանի համը, the wife of Anton, Անդոնի կինը. the hat of his wife, իր կնիւն գլխարկը. ևն. :

† Աստուծոյ աղօթելու համար միայն կը գործածուի. և այս իմաստովը գործածուած առեւ գլխարկով սկսելու է:

to have, ունենալ

I haven't* (have not), չունիմ
he կամ she hasn't (has not), չունի
we haven't (have not), չունինք
you haven't (have not), չունիք
they haven't (have not), չունին
I haven't done, ես ըրած չեմ

I made, ըրի, շինեցի
he or she made, ըրաւ, շինեց
we made, ըրինք, շինեցինք
you made, ըրիք, շինեցիք
they made, ըրին, շինեցին
made, ըրած, շինած, եղած

to aid, օգնել
I aid, կ'օգնեմ
we aid, կ'օգնենք
you aid, կ'օգնէք
they aid, կ'օգնեն

to die, մեռնիլ
I die, կը մեռնիմ
we die, կը մեռնինք
you die, կը մեռնիք
they die, կը մեռնին
die, մեռիր, մեռէք

to fine, տուգանք դնել
I fine, տուգանք կը դնեմ
we fine, տուգանք կը դնենք
you fine, տուգանք կը դնէք
they fine, տուգանք կը դնեն
fine, տուգանք դիր, դրեցէք

don't*, մի' ըներ
don't have, մի' ունենար
don't aid, մի' օգներ
don't dine, մի' ճաշեր
don't name, մի' անուաներ

to do, ընել

I said, ըսի
he կամ she said, ըսաւ
we said, ըսինք
you said, ըսիք
they said, ըսին
said, ըսած

I may, ես կարելի է
he or she may, ինքն կարելի է
we may, մենք կարելի է
you may, դուք կարելի է
they may, իրենք կարելի է
I may not, ես կարելի չէ

to dine, ճաշել	to name, անուանել
I dine, կը ճաշեմ	I name, կ'անուանեմ
we dine, կը ճաշենք	we name, կ'անուանենք
you dine, կը ճաշէք	you name, կ'անուանէք
they dine, կը ճաշեն	they name, կ'անուանեն
dine, ճաշէ՛, ճաշեցէ՛ք	name, անուանէ՛, ան- ուանեցէ՛ք

to dye, ներկել
I dye, կը ներկեմ
we dye, կը ներկենք
you dye, կը ներկէք
they dye, կը ներկեն
dye, ներկէ՛, ներկեցէ՛ք

to tie, կապել
I tie, կը կապեմ
we tie, կը կապենք
you tie, կը կապէք
they tie, կը կապեն
is made, եղած է, շինուած է

don't die*, մի' մեռնիր
don't dye, մի' ներկեր
don't fine, տուգանք մի' դներ
don't tie, մի' կապեր
is said, ըսուած է

* Այս կրճատուած ձեւերն աւելի շատ կը գործածուին իրասկզբութեան մէջ:

22. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Լ]

*My name is Annie. What
My name is Annie. What
is your name?† Do you see
is your name? Do you see
her? I don't. I do see Isaiah.
her? I don't. I do see Isaiah.
He has eaten ham and toast
He has eaten ham and toast
at-noon. The hostess said that
at-noon. The hostess said that
our maid has made this toast
our maid has made this toast
in that tent. What time is
in that tent. What time is
it? It is time to dine. I
it? It is time to dine. I
have no fame. This is the
have no fame. This is the*

† Այս նշանը Հարցական Նշան կը կոչուի եւ կը համապատասխանէ
Հայերէնի մէջ Պարոյկ կամ Հարցական Նշանին:

same. O ye saints!† I may
 same. O ye saints! I may
 have a fine hat in May. How
 have a fine hat in May. How
 are you? Now I am on my
 are you? Now I am on my
 tour in the East. That is
 tour in the East. That is
 yours. And he said I have
 yours. And he said I have
 a dime. It was too dusty.
 a dime. It was too dusty.
 This is not fun.
 This is not fun.

23. Վարժութիւն

[Զ]

The ant	A hand	His toes	The sun	A net
Dimes	The hosts	Names	Nations	A tent
His fee	A hostess	The oats	His sins	She
The hoses	He	Stones	A saint	They
A hen	Noses	A toast	The sea	A tie
Her hats	A tour	A seat	Teeth	Me

† Այս նշանը Զարմացական Նշանի կը կոչուի եւ կը համապատասխանէ
 Հայերէնի մէջ Երկար զարմացական նշանին :

24. Վարժութիւն

[Խ]

Ի՞նչպէս էք դուք: — Ի՞նչ ունիք դուք: — Ես ունիմ պատ-
ուաւոր սպասուհի մը: — Անունն ի՞նչ է: — Իր անունը Աննիկ է:
Ձիս կատակի առաւ (ինչն ըստ հարկ of զե): — Կարելի է ես կա-
պեմ ձեր կօշիկներն: — Մի՛ օգնէր իրեն: — Ինք կարելի է չմեռնի
(ու զե): — Ասիկայ մի եւ նոյնն է (ե՞ ասիկայ զե և նոյնն): — Ասի-
կայ կատակ չէ (ե՞ ոչ հարկ): — Հիմայ ժամանակն է (ե՞ ժամանակն)
տեսնելու ծերակոյտը նիստի մէջ (տեսնել ծերակոյտը չե՞լ նիստ): —
Իր (տղիւն) դիտաւորութիւնն է տեսնել Արեւելք: — Իր (տղիւն)
ուշադրութիւնը այդ քարին վրայ է (ե՞ վրայ այդ քար): — Ո՛վ դուք
սուրբեր: — Ասիկայ շինուած է թիթեղէ (ե՞ շինուած of tin): — Ա-
նիկայ շինուած էր քարէ (ե՞ շինած of stone): — Ու ինքն այսպէս
ըսաւ (ու այսպէս ըստ ինչ): — Արեւը տաք է (ե՞ քա): — Ժամը
քանի՞ն է (տանի՞ ժամ է անիկայ (it): — Տաքութիւնը սաստիկ է (ե՞
տաքի): — Ես կարելի է մեռնիմ: — Ինքն ունի համբաւ մը (մը հա-
բա): — Իր գլխարկը շինուած է սնդուսէ (of satin): — Ասիկա
իմս չէ (ե՞ ոչ էմ): — Ըրի (վերջապահ) (ե՞ էմ ըրած): — Ես կը տես-
նեմ Եսայիի ձեռներն (նշաններն Եսայիի): — Ինք կերած է (ու ի՞նչ
ըրած) իր խորոված հացերն եւ իր հիշը: — Այ՛, թի՛թիլը ժան-
գոտ է: — Իր (տղիւն) կօշիկները փոշոտ են (ե՞ն փոշոտ): Տանտի-
րուհին նստած է (ու ի՞նչ նստած) նստարանին վրայ ծովուն մօտ
(վրայ նստարանը մօտ ծով): — Կերածնուդ ապուխտն ի՞նչպէս էր
(ի՞նչպէս էր ի՞նչպէս դուք չէրէք): — Ասիկայ տասը սէնդնոց մ'է
(ե՞ մը քառը սէնդնոց): — Ընտիր օր մ'է (անիկայ (it) է մը ընտիր օր): — Մի՛
ներկեր այդ գլխարկը: — Ասիկայ ձերը չէ (ու է յերը): — Մա-
յիսին Ասիան պատեցայ (մէջ Սայիս եւ ըրի մը շրջապատող մէջ Ա-
սիս): — Այնպէս է , (ե՞ անիկայ (that) այնպէս): — Սպասուհին տե-
սած է քեզ (ու ի՞նչ քեզ զե): — Ի՞նչպէս է ձեր մանչ զաւակը:
— Ասոնք իմ մեղքերս են (ե՞ն ի՞մ մեղքեր): — Ըրէ՛ ինչ որ ըսի (ինչ
ե՞ ըսի):

ԿԱՆՈՆ. — Անգլիերէնի մէջ *ive* (իվ) մասնիկը կը նշանակէ
փոխիլ, քեզի, սակայն Հայերէնի մէջ յաճախ կը համապատասխանէ
այն մասնական *de-fense* (դիֆենս) պաշտպանութիւն. պաշտպա-
նող — *de-fen'sive*, պաշտպանողական. *of-fense* (օֆֆենս) նախա-
տինք, թշնամանք — *of-fen'sive*, նախատական, թշնամական :

ԴԱՍ Ժ. (LESSON X.)

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 24րդ երեսէն:

Դ Ե Մ Ք

Դէմք կը կոչուի բառի մը այն յատկութիւնը, որով կ'որոշուի խօսողը լսողէն կամ լսողը վրան խօսուածէն:

Դէմքը երեք է. Առաջին, երկրորդ, երրորդ:

Առաջին Դէմք կը կոչուի ան՝ որ կը նշանակէ խօսողը կամ գրողը. ինչպէս, *I, Anton, see a fish in the sea.* Եւ, Արեւ, կը տեսնեմ ձուկ մը ծովուն մէջ. *we, Annie and I, have seen Asia,* Վեհ, Անիկն ու ես, տեսած ենք Ասիան. այս օրինակներուն մէջ *I, Anton,* Եւ, Արեւ. եւ *we, Annie and I,* Վեհ, Անիկն ու ես, բառերը առաջին դէմք են:

Երկրորդ Դէմք կը կոչուի ան՝ որ կը ցուցնէ լսողը կամ այն որուն խօսքը կ'ուղղուի. ինչպէս, *Anna, see this hat,* Աննա, տես այս գլխարկը. *O Thou! have you seen him?* տեսած էք Դէմք գինքը. այս օրինակներուն մէջ *Anna,* Աննա. *Thou,* Դէմք եւ *you,* Դէմք երկրորդ դէմք են:

Երրորդ Դէմք կը կոչուի ան՝ որ կը նշանակէ այն անձը կամ իրը, որուն վրայ կը խօսուի. ինչպէս, *Isaiah is in his tent,* Եւ, Ես իր վրանին մէջն է. *they are fine,* անոնք լաւ են. այս օրինակներուն մէջ *Isaiah,* Եւ, *they,* անոնք երրորդ դէմք են:

Ս Ե Ռ

Սեռը Անուններու այն յատկութիւնն է, որով կը յայտնուի անոր նշանակած իրի սեռը. ուստի եւ երեք սեռեր կան. Արական, Իգական և Չեղր:

Արական սեռը կը ցուցնէ անձերու կամ կենդանիներու արական տեսակը. ինչպէս, *Isaiah,* Եւ, *son,* Տանկ զաւակ. *host,* հիւրընկալ:

Իգական սեռը կը ցուցնէ անձերու կամ կենդանիներու իգական տեսակը. ինչպէս, *Anna,* Աննա. *nurse,* հիւանդապահ. *hostess,* հիւրընկալուհի:

Չեղր սեռը կը ցուցնէ իրեր կամ առարկաներ, որոնք ոչ արական են եւ ոչ իգական. ինչպէս, *nest,* Բնիկ, *stone,* Կար:

Վերոյգրեալներէն կարելի է հետեւցնել ընդ որ արականներու անուններն արական են. իգականներու անուններն իգական. եւ անշունջ առարկաներու անուններն չեղրք են:

Տեսնել նաեւ երես 13 ԿԱՆՈՆ:

Հ Ո Ւ Ո Վ

Հոլովը անուններու եւ անոնց տեղը դրուած բառերու ձեւի կրած փոփոխութիւնն է, որով կը յայտնուի այն անունան ուրիշ անուններու հետ ունեցած յարաբերութիւնը:

Անգլիերէնի մէջ միայն երեք հոլովներ կան. Ուղղական, Սեռական, եւ Հայցական:

Ուղղական հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուած բառի մը պարզ եւ ուղիղ ձեւն է, որ առհասարակ կը ցուցնէ որոշ գործողութիւն մ'ընողը. եւ կը պատասխանէ ո՞վ կամ ի՞նչ բան հարցման. այսպէս, «*The son sits*, «*բէն*» կը նստի. *I see* է» կը տեսնեմ. *The tea is hot*, «*թէյը տաք է*». սոյն օրինակներուն մէջ հարցնենք. — Ո՞վ կը նստի «*Որտէն*», *the son*.» Ո՞վ կը տեսնէ «*էս*», *I*.» ի՞նչ բան տաք է «*Թէյը*, *the tea*». ուրեմն *the son*, «*բէն*». *I*, «*էս*». եւ *the tea*, «*թէյը*» ուղղական հոլով են:

Սեռական հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուած բառի մը այն ձեւն է որ կը ցուցնէ անոր ստացուածքն ըլլալը եւ կը պատասխանէ որո՞ւ հարցման. ինչպէս, «*The son's shoes*, «*Ֆանչ Բրդ-ոյն կօշիկները*. *His hat*, «*Իր գլխարկը*». — որո՞ւ կօշիկները. «*Ֆանչ Բրդ-ոյն*, *the son's*». որո՞ւ գլխարկը. «*Իր*, *his*», ուրեմն *the son's*, «*Ֆանչ Բրդ-ոյն*» եւ *his*, «*Իր սեռական են*:

ԿՍՆՈՆ.—Անգլիերէնի մէջ սեռական հոլով չինելու միայն մէկ ձեւ կայ. այն է, ուղղական հոլովին վերջը աւելցնել «*սոն*»-ը* եւ *s* մը. այսպէս, *the son's hat*, որդւոյն գլխարկը. *the men's hats*, մարդոց գլխարկները: Յոքնակիրն մէջ երբ ուղղական հոլովը կը վերջանայ *s* ով, այն ատեն միայն ապաւթարց մ'աւելցնելու է. այսպէս, *sons*, որդիներ. *sons'*, որդիներու: Դիտելու է որ եզակի *son's*, եւ յոքնակի *sons'* միեւնոյն կերպով կը հնչուին, բայց տարբեր ձեւով կը գրուին, ինչպէս տարբեր ալ նշանակութիւն ունին:

Հայցական հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուող բառի մը այն ձեւն է, որ կը ցուցնէ նոյն բառի գործողութեան մը առարկայ ըլլալը եւ կը պատասխանէ զո՞վ կամ ի՞նչ բանը հարցման. այսպէս, *I see Anna*, կը տեսնեմ Աննան. *he eats toast*, ինք կ'ուտէ խորոված հաց: — կը տեսնեմ զո՞վ. «*Anna*, Աննան». կ'ուտէ, ի՞նչ բան, «*toast*, խորոված հաց». ուստի եւ *Anna*, Աննան եւ *toast*, խորոված հաց, հայցական հոլով են:

* Այս նշանը՝ Ապաւթարց կը կոչուի:

Անգլիերէնի մէջ ուղղական եւ հայցական հոլովները ձեւով նոյնն են. միայն խօսքին մէջ իրենց գրաւած դիրքէն եւ նշանակութենէն կը զանազանուին. առհասարակ ուղղականը խօսքի մէջ գործողութիւն ցոյց տուող բառէն առաջ կը դրուի. հայցականը գործողութիւն ցոյց տուող բառէն վերջը կը դրուի. այսպէս, «*The host has a hat*, հիւրընկալն ունի գլխարկ յը» օրինակին մէջ *the host*, հիւրընկալն ուղղական է. *has*, ունի գործողութիւն ցոյց տուող բառէն առաջ դրուած է. *մինչ a hat*, գլխարկ յը գործողութիւն ցոյց տուող բառէն վերջ դրուած ըլլալով կը ցուցնէ որ հայցական է:

25. Վարժութիւն

[Գ]

I	his	mine	he	him	tent	<u>Anna has a hen.</u>
he	our	thou	it	son	maid	<u>Anton's shoes.</u>
me	thy	ours	her	May	Anna	<u>I see a hat.</u>
us*	you	your	net	host	satin	<u>The tea is hot.</u>
ye	him	they	his	seat	Anton	<u>Anna's hands.</u>
we	thee	hers	its	hers	Isaiah	<u>May sees a net.</u>
my	she	your	she	dime	hostess	<u>His sons' hats.</u>

26. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

aim (էյմ)	them (տէմ)	man (ման)	men (մէն)	must (մէսթ)
air (էյր)	hair (հէյր)	heir (էյր)	fair (ֆէյր)	fare (ֆէյր)
ear (էյր)	dear (տէյր)	fear (ֆէյր)	hear (հէյր)	near (նէյր)
ears (էյրս)†	year (էյր)	fears (ֆէյրս)	hears (հէյրս)†	tears (թէյրս)†
eye (այ)	eyes (այս)	house (հաւս)	dies (այս)	dyes (այս)
fan (ֆէն)	ran (րէն)	sand (սէն)	died (այս)	died (այս)
far (ֆար)	farm (ֆարմ)	arm (արմ)	harm (հարմ)	tar (թար)
fat (ֆէր)	food (ֆուդ)	feed (ֆէյդ)	foot (ֆուդ)	feet (ֆէյդ)
hay (հէյ)	say (սէյ)	way (ուէյ)	here (հէյր)	there (տէյր)†
or (օր)	for (ֆօր)	more (մօր)	door (դօր)	with (ուիթ)†
own (օն)	dawn (դաւն)	down (դաւն)	out (աւտ)	South (աւտ)†
who (հու)*	whom (հում)	whose (հուս)	new (նիւ)	news (նիւս)†

† Հնչելու է մէկ անգամ չ, մէկ վանկ:

* Դեռ *who*, *whom* և

whose բառերուն *wh* և *h* տառերը հնչման մէջ ինչպէս տեղերին փոխեր են:

27. *ሂወተኩረጽኩኔ*

[ወ] [ኃ]

Aim air ear ears eye fan
Aim air ear ears eye fan
own far fat hay or who arm
own far fat hay or who arm
them hair dear year eyes feet
them hair dear year eyes feet
ran farm food say for hears
ran farm food say for hears
dawn whom man tar heir out
dawn whom man tar heir out
house fear fears sand down
house fear fears sand down
more feed way men fair new
more feed way men fair new
dies died harm foot here news
dies died harm foot here news
door must whose near dyed
door must whose near dyed
tears there fare with South.
tears there fare with South.

ԴԱՍ ԺԱ. (LESSON XI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Այն բառերը, որոնք անունի մը վրայ դրուելով, անոր ինչպէս ըլլալը կը ցուցնեն, կը կոչուին Ածական. ինչպէս, *hot tea*, ԳԻՒԹԵՅ. *fat hen*, ԳԵՐ ՀԱԼ. *fine hat*, ԸԴԻՐ ԳԼԽԱՐԿ. *neat maid*, ԻՆԻԼԻ սպասուհի. *new name*, ՆՆՐ անուն. *thin net*, Բարակ ցանց օրինակներուն մէջ *hot*, ԳԻՒԹ. *fat*, ԳԵՐ. *fine*, ԸԴԻՐ. *neat*, ԻՆԻԼԻ. *new*, ՆՆՐ և *thin*, Բարակ Ածականներ են:

[Թ]

aim, նպատակ, ուղղութիւն	arm*, բազուկ
air, օդ	arms**, զէնք
ear*, ականջ	way, ուղի, ճանապարհ
eye*, աչք	this way, այս կողմ
fan*, հովազար	more, աւելի, աւելին
far, հեռու	no more, ալ չ'կայ
fat, ԳԵՐ	down, վար, դէպի վար
hay, չոր խոտ	out, դուրս, դուրսը
or, կամ	door†, դուռ
own§, անձնականին յատուկ	here, հոս, այստեղ, ահաւասիկ
who†, որ, որոնք, ո՞վ	there, հոն, այնտեղ, ահա
whom, որը, զոր, զո՞վ	foot, ոտք
whose, որու, որուն, որոնց	feet, ոտքեր
them, զանոնք	harm, վնաս, չարիք
hair‡, մազ, հեր	fair, պարզ, անամպ. չքնաղ
heir, ժառանգ, ժառանգորդ	fare, անցագին, տանողչէք
man, (այր) մարդ	new, նոր
men, (այր) մարդիկ	news**, լուր, նորալուր

* Գտնել այս բառի յոթնակին:

§ Մասնաւորապէս կը գործածուի անձնական սեպհականութիւն ցուցնող ուրիշ բառերու հետ. ինչպէս, *my own*, Իմ. *your own*, ձերն, ձերինն:

† Who կը գործածուի մասնաւորապէս մէկ կամ աւելի անձեր նշանակելու. Թէ եղակի է և Թէ յոթնակի, կախումն ունենալով իրմէ անմիջապէս տուած իր յարաբերած բառի եղակի կամ յոթնակի ըլլալէն:

Who, ո՞վ կամ Ի՞նչ, հարցական իմաստով կը գործածուի անձ մը կամ անհատներ ճանչցնելու նպատակաւ. ինչպէս, *who is he?* Ո՞վ է ան կամ ինչն ո՞վ է:

‡ Դիտէ այս բառի տառադարձութիւնը:

** Կան բառեր, որոնք յոթնակի միայն կը գործածուին. ինչպէս, *arms*, զէնք. *news*, լուր:

dear, սիրելի	fear*, վախ
year*, տարի	dawn, արշալոյս
farm*, ագարակ	at dawn, արշալոյսին
food, կերակուր	sand*, աւազ
feed, կերակուր (անասնոց)	house*, տուն
tar, կուպր, ձիւթ	near, մօտ
with , — ով, հետ, մէկտեղ	tears, արցունքներ, արտասուք
for, համար. վասն գի	South, Հարաւ
there he is, ահաւասիկ ինք հոն է	there is, կայ
as far as, այնքան հեռու որքան	there is not, չկայ
for me, ինծի համար (խաբէրի համար)	
he dies, կը մեռնի	he dyes, կը ներկէ
died, մեռած	dyed, ներկած
I died, մեռայ	I dyed, ներկեցի
he or she died, մեռաւ	he or she dyed, ներկեց
we died, մեռանք	we dyed, ներկեցինք
you died, մեռաք	you dyed, ներկեցիք
they died, մեռան	they dyed, ներկեցին
ran, վազած	to feed, կերակրել
I ran, վազեցի	I feed, կը կերակրեմ
he or she ran, վազեց	he or she feeds, կը կերակրէ
we ran, վազեցինք	we feed, կը կերակրենք
you ran, վազեցիք	you feed, կը կերակրէք
they ran, վազեցին	they feed, կը կերակրեն
to hear, լսել	to say, ըսել
I hear, կը լսեմ	I say, կ'ըսեմ
he or she hears, կը լսէ	he or she says, կ'ըսէ
we hear, կը լսենք	we say, կ'ըսենք
you hear, կը լսէք	you say, կ'ըսէք
they hear, կը լսեն	they say, կ'ըսեն
hear, լսէ՛, լսեցէ՛ք	say, ըսէ՛, ըսեցէ՛ք
I own, կը սեփականեմ	I must, ես պէտք եմ
he or she owns, կը սեփականէ	he or she must, ինք պէտք է
we own, կը սեփականենք	we must, մենք պէտք ենք
you own, կը սեփականէք	you must, դուք պէտք էք
they own, կը սեփականեն	they must, իրենք պէտք են

|| Հայերէնի մէջ — ով, աստիկը պէտք է հասկնալ. ինչպէս, *with hand*, ձեռքով: * Գտնել այս բառի յոգնակիրն:

28. ሂወታሰር፣፡ከረከ

[፡] [፡] [፡]

*See the sun. I may fine
See the sun. I may fine
you a dime. What is your
you a dime. What is your
fee? See the tin is rusty. You
fee? See the tin is rusty. You
may see us at noon. Are
may see us at noon. Are
these your hands? No, they
these your hands? No, they
are hers. Thus said he. See
are hers. Thus said he. See
me in that tent. I may dye
me in that tent. I may dye
this hat. He said of her that
this hat. He said of her that
she is so neat. In May we
she is so neat. In May we
were in Asia. Have you my
were in Asia. Have you my*

shoes? No, I haven't. You
shoes? No, I haven't. You
may name her. He may die
may name her. He may die
in his tour. Now is the time
in his tour. Now is the time
to do what you may. She
to do what you may. She
may tie her shoes. Fine day,
may tie her shoes. Fine day,
isn't (is not) it? This is an
isn't is not it? This is an
art. I see a hen and an ant
art. I see a hen and an ant
on your hand. My dear, see
on your hand. My dear, see
that man. It is ten years now.
that man. It is ten years now.
She has a new fan. His farm
She has a new fan. His farm
is too far. What is the news?
is too far. What is the news?

*That is not her aim. See his
That is not her aim. See his
arm. Don't you see them? The
arm. Don't you see them? The
man has no heir. That does
man has no heir. That does
not harm.
not harm.*

29. Վարժութիւն

[Թ]

Որո՞ւ տունն է ան: — Ան (*it*) իմ սեփականս է (ե իմ սեփա-
կան): — Ասիկայ իր որդւոյն գլխարկն է (ե իր որդւոյն գլխարկ): —
Իր ագարակը շատ հեռուն է (ե շատ հեռուն): — Ինք կը լսէ ձեր
ըսածը (ինչ որո՞ւ է ըսէ): — Այն ագարակին մէջ անասնոց կեր չ'կար
(հոն էր ոչ անասնոց կեր չէր այն (*that*) ագարակ): — Ան տունը շինուած
է աւազէ (ե շինուած աւազէ (*of sand*): — Այսօր Նոր Տարի է (ե
Նոր Տարի): — Նոր Տարիին օրը ինք զրկեց զիս դուրս (ինչ զրկեց
զիս որո՞ւ զրկեց Նոր Տարիին օր): — Այդ մարդն ո՞վ էր (ո՞վ էր այդ
մարդ): — Աննայի ժառանգորդն էր (ինչ էր Աննայի ժառանգորդ): —
Այդ տանը մէջ կերակուր չունին (անոնք որոնք ոչ կերակուր չէր այդ
որոնք): — Մի՛ վախնար, (վախե՛ր ո՛ւ) հաւը չի վնասեր մարդու
(ի՛նչէ ոչ վնաս մարդու (*to man*): — Այս կողմէն դուրս (այս կողմ
որոնք): — Արշալոյսին տեսայ զինքն այդ տանը մօտ (մօտ այդ
որոնք): — Ես պէտք է տեսնեմ զինք այսօր: — Որո՞ւ նստարա-
նըն է աս: — Իմս է (ան (*it*) ե իմ), չը նստիս վրան (ըրէ ոչ նստի
վրայ): — Մենք ունինք ագարակներ Հարաւին մէջ (մէջ Հարաւ): —
— Ինք (աղջիկը) կը վախնայ տեսնել ծովը: — Ես ունիմ աչքեր,
ականջներ, ձեռներ, ոտներ եւ քիթ մը: — Ի՞նչպէս էք դուք:
— Ես լաւ եմ (ե՞մ միջակ լաւ (*fair*): — Մարդիկը հոս են (են հոս):
— Աս քարը շինուած է (ե շինուած) աւազէ եւ կուպրէ (*of*) աւազ
եւ կուպր): — Ի՞նչ է անցագիրն: — Իմ սիրելիս, մի՛ վախենար,
ես հետդ եմ (ե՞ս եմ հետ յետ): — Աննան ներկած է (անի ներկած)
իր նոր գլխարկը: — Զէնք ունի՞ք ձեր տան մէջ (անի՞ք որո՞ւ զէնք
եւ յետ): — Ո՛չ, մենք չունինք (ունինք ոչ): —

ጥሒ ታዩ (LESSON XII.)

ቶላላብላታዩ (REVIEW)

30. ቂዋታብላታዩ

[፩]

The man sat at the door of his house.
My aim is to see the farms in East and South.
See that man, who has arms, but no feet.
It is fair to-day; we must see New Year in.
Have this tea for me. Here it is.
She has made it in her own way.
Whom do we see now? Is n't that May?
She has a new hat and a new fan.
Do you see that fat hen on that hay?
Do you hear the man say this way out?
Who is there? Is that you Annie?
I see your eyes, your ears and your nose.
It was too far to hear him.
I do not own that house. Anna owns it.
I saw the man, whose son is in South.
What have these men to say? Hear them.
Whose hat is this? It is his son's hat.
The man, who ran out to-day, is now here.
There she is. See her sash on her arm
Fear not, it does no harm to you.
This is my own house. Is that your own too?
There is no more of that toast.
He is out in the farm. I sent him down there.
Sit down there on that seat.
These are my feet, that is your foot.
There is a fair (መከላከል) to-day in her house.
There were tears in her eyes.
That is made of sand and tar, isn't it?
He died in a tent, near that house.
She was with Anna in East as far as Asia.

31. ቂዋታብላታዩ

[፪]

Fear not, my dear, I am with you.

ԴԱՍ ԺԳ. (LESSON XIII.)

32. Վարժուիլիւն

[Ա]

B b B b C c C c

(պիյ)

(սիյ)

պ

ք, ս, ք

G g G g J j J j

(ճիյ)

(ճիյ)

ճ, Կ

ճ, ժ, Ե, յ

K k K k L l L l

(քիյ)

(էլ)

ք

Լ

P p P p X x X x

(փիյ)

(էքս)

փ

քս, քս, Կք

ԾԱՆ. — B, c, g, j, k, l, ԵԼ x բաղաձայն են:

33. Վարժուիլիւն

[Բ]

B C G J K L P X K C J G P

X B L G L C K J P B G

L P C X G J P L C

B X J K B K X [Գ]

B C G J K L P X B K C L G
P J X C G K L B J P X
L G C B P X J K P B
C L P B C P [9]

b c g j k l p x k g b p l j
c x g p l j x b c k j b x
l g c p k x l k j g p c b [9]

B C G J K L P X J L B P
X K G C B P J C K G L
P X K J G C B L J X
P B L K G C K [9]

b c g j k l p x g k p b x l j c g
p l j b c k x p j b l g x c p
k l x k i g c b [6]

ԴԱՍ ԺԴ. (LESSON XIV.)

34. Վարժողութիւն

[2]

b c g j k l n x l g b k x n j c
k l g. b c i x n g b j c l k
n x j g n c x l b k

35. Վարժողութիւն

[3]

պիյ, սիյ, ճիյ, ճէյ, քէյ, էլ, փիյ, էքս, ճիյ, պիյ, ճէյ, էլ, սիյ,
քէյ, փիյ, էքս, էլ, ճէյ, փիյ, էքս, պիյ, ճիյ քէյ, սիյ,
փիյ, էլ, ճէյ, քէյ, սիյ, պիյ, ճիյ, էքս, ճէյ, սիյ,
փիյ, քէյ, ճիյ, պիյ, էքս, էլ:

36. Վարժողութիւն

[1] [2]

be (պէյ)	been (պէն)	be'ing (պէ'յնի)	be-fore' (պէֆօ'ւ)
by (պայ)	buy (պայ)	buy'ing (պայ'յնի)	bought (պօթ)
go (հօ)	give (հիվ)	giv'ing (հի'վնի)	giv'en (հի'վն)
if (իֆ)	gone (հօն, հոն)	go'ing (հօ'նի)	good (հոո)
up (ըփ)	tank (թէնք)	thank (թէնք)	thing (թինգ)
an'y (է'նի)	man'y (մէ'նի)	Fan'ny† (ֆէ'նի)	fun'ny (ֆը'նի)
bad (պապ)	but (պութ)	but'ter (պութ'թը)	bet'ter (պէ'թը)
bed (պէպ)	bed'ding (պէ'քինի)	bath (պէթ)	ba'thing (պէ'թինգ)
boy (պոյ, պայ)	toy (թոյ, թայ)	joy (հոյ, հայ)	joy'ful (հո'յֆուլ)
beg (պէի)	beg'gar (պէ'գը)	beg'ging (պէ'գինգ)	having (հէ'վինգ)
get (հիթ)	got (հոթ)	get'ting (հի'թնի)	got'ten (հո'թըն)
sir (սըր)	ma'am (մամ)	ma-ma'† (մամ'մամ)	pa-pa' (փփփ)
yes (էէս)*	shall (շէլ)	hill (հիլ)	will (ուիլ)
end (էնդ)	send (սէնդ)	cent (սէնթ)	cen'tral (սէ'նթրալ)
can (քէն)	box (պաքս, պոքս)	box'ing (պաք'սինգ)	please (փլէյզ)*
New York (նիւ-յօք)	West (ուէսթ)	A-mer'i-ca (ամեր'իքս)	
Ar-me'ni-an (արմէ'նիէն)	Ar'men (արմէ'ն)	Ar-me'ni-a (արմէ'նիէն)	

* Հնչեցող է մէկ անգամէն, սէկ վանկ:

† Երբեմն կը գրուի նաեւ այսպէս, mam, mam-ma'. ‡ Fan'nie.

37. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ]

Be by go if up any bad sir

Be by go if up any bad sir

bed boy beg get yes end can

bed boy beg get yes end can

West been buy give gone but

West been buy give gone but

tank many bedding toy got

tank many bedding toy got

beggar ma'am shall send box

beggar ma'am shall send box

New York Armen being thank

New York Armen being thank

buying giving going having

buying giving going having

Fanny butter bath joy please

Fanny butter bath joy please

begging getting mama given

begging getting mama given

hill cent boxing America will

hill cent boxing America will

Armenia before bought good
 Armenia before bought good
 thing funny better Armenian
 thing funny better Armenian
 bathing joyful having papa
 bathing joyful having papa
 gotten central.
 gotten central.

ԴԱՍ ԺԵ · (LESSON XV.)

[Խ]

by, —ով*, ըստ, մօտը, մօտէն, քովը, քովէն	bnt, բայց, սակայն, բացի
by and by, հետզհետէ	many, բազմաթիւ, շատ, շատեր
by-by, մնաք բարով, երթաք բարով (երեսայից յատուկ)	Fanny, Ֆէնի (աղջկայ անուն է)
good by, մնաք բարով, երթաք բարով (մեծերու յատուկ)	funny, ծաղրաշարժ, այլանդակ
if, եթէ, թէ որ	bedding, անկողնի կազմածք
as if, իբր թէ	beggar, մուրացիկ
up, վեր, դէպի վեր	thanks, շնորհակալութիւն
any, ո եւ է, որ եւ իցէ	butter, կարագ
bad†, գէշ	good, լաւ
bed†, անկողին	better, աւելի լաւ
boy, մանչ, տղայ	joy, ուրախութիւն
toy, խաղալիք	joyful, ուրախալի
tank, ամբար(ջրէ կամ «էէ հէղու-իէ)	thing, իր, բան
before, առաջ, նախ քան	yes, այո
sir, տէր, տիար	end, վերջ
	mama, մայրիկ
	papa, հայրիկ
	cent, սէնդ

* By կը զործածուի մեծ մասամբ բառերու բաղադրութեանց մէջ. ինչպէս,
 by aim, նպատակով. by name, անունով:
 † Ինչ է bad և bed բառերու իրարմէ ունեցած տարբերութիւնը:

ma'am†, արկին	central, կեդրոնական
West, Արեւմուտք	hill, բլուր
New York, Նիւ Եօրք	will, կամք, կտակ [օթեակ
America, Ամերիգա	box*, սնտուկ, տուփ, (Բարրոն)
Armen, Արմէն	boxing, կռիամարտ
Armenia, Հայաստան, Արմէնիա	Armenian Հայ, Արմէնի
to be, ըլլալ	to buy, գնել
being, ըլլալով. եղող	buying, գնելով
been, եղած	bought, գնած
to have been, եղած ըլլալ	to have bought, գնած ըլլալ
be, եղի՛ր, եղէ՛ք	buy գնէ՛, գնեցէ՛ք
I have been, եղած եմ	I buy, կը գնեմ
he or she has been, եղած է	he or she buys, կը գնէ
I shall be, պիտի ըլլամ	we buy, կը գնենք
he or she will be, պիտի ըլլայ	you buy, կը գնէք
we shall be, պիտի ըլլանք	they buy, կը գնեն
I may be, կարելի է ըլլամ	I bought, գնեցի
I may have been, կարելի է	he or she bought, գնեց
if I be, եթէ ըլլամ [եղած եմ	we bought, գնեցինք
if he or she be, եթէ ըլլայ	you bought, գնեցիք
if I were, եթէ ըլլայի	they bought, գնեցին
to give, տալ	to get, ստանալ, ձեռք ձգել
giving, տալով	getting, ստանալով
given, տուած	gotten, ստացած
to have given, տուած ըլլալ	get, ստացի՛ր, ստացէ՛ք
give, տո՛ւր, տուէ՛ք	I get, կ'ստանամ
I give, կուտամ	he or she gets, կ'ստանայ
he or she gives, կուտայ	we get, կ'ստանանք
we give, կուտանք	you get, կ'ստանաք
you give, կուտաք	they get, կ'ստանան
they give, կուտան	I got, ստացայ
I have given, տուած եմ	he or she got, ստացաւ
I may give, կարելի է տամ	we got, ստացանք
I may have given, կարելի է	you got, ստացաք
if I give, եթէ տամ [տուած եմ	they got, ստացան

† Ma'am համառոտութեան է Madam բառին :

ԿԱՆՈՆ. — * X վերջաւորող անուններու յոքնակին կը շինուի եզակի ուղղականին վերջը es աւելցնելով. այսպէս, box սնտուկ. boxes, սնտուկներ :

to thank, շնորհակալ ըլլալ	to please, հաճիլ
I thank, շնորհակալ եմ	I please, կը հաճիմ
he or she thanks, շնորհակալ է	he or she pleases, կը հաճի
we thank, շնորհակալ ենք	we please, կը հաճինք
you thank, շնորհակալ էք	you please, կը հաճիք
they thank, շնորհակալ են	they please, կը հաճին
thank, շնորհակալ եղի՛ր, —եղէ՛ք	please, հաճէ՛, հաճեցէ՛ք
I can, ես կրնամ	to send, ղրկել
he or she can, ինք կրնայ	I send, կը ղրկեմ
we can, մենք կրնանք	he or she sends, կը ղրկէ
you can, դուք կրնաք	we send, կը ղրկենք
they can, անոնք կրնան	you send, կը ղրկէք
can I?, կրնա՞մ	they send, կը ղրկեն
I can not, չեմ կրնար	send, ղրկէ՛, ղրկեցէ՛ք
I shall†, ես պիտի	I will‡, ես պիտի
he or she will, ինք պիտի	he or she shall, ինք պիտի
we shall, մենք պիտի	we will, մենք պիտի
you will, դուք պիտի	you shall, դուք պիտի
they will, անոնք պիտի	they shall, իրենք պիտի
will this do? աս կ'ըլլայ	will that do? ան կ'ըլլայ
this will do, աս աղէկ է, կ'ըլլայ	will you?, կ'ուզէք, կը կամենա՞ք
that will do*, ան աղէկ է, կ'ըլլայ, բաւական է	

38. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ղ]

*Armen, have you been in
Armen, have you been in
Armenia? No sir, I have not
Armenia? No sir, I have not*

† Առաջին դժգոհութիւն shall, երկրորդ և երրորդ դժգոհութիւն will գործածութիւնն կ'արտայայտէ լսել ապագային ըլլալիս գործողութիւն մը:

‡ Առաջին դժգոհութիւն will, երկրորդ և երրորդ դժգոհութիւն shall գործածութիւնն կ'արտայայտէ խոստում, հրաման կամ սպասելիք:

* Այս խօսքը՝ արագ խօսակցութեանց մէջ, կը հնչուի ԳՆԱ:

been in Armenia, but I have
been in Armenia, but I have
been in New York. Have you
been in New York. Have you
seen Fanny? She is a nurse
seen Fanny? She is a nurse
now. Yes ma'am, I have seen
now. Yes ma'am, I have seen
her in West. He is a good boy;
her in West. He is a good boy;
you are a bad boy. What are
you are a bad boy. What are
you going to buy? I am going
you going to buy? I am going
to buy a toy for her boy and
to buy a toy for her boy and
shoes for Anna. I see you are
shoes for Anna. I see you are
joyful to-day. Yes ma'am, I
joyful to-day. Yes ma'am, I
am. This is a bath-house. Have
am. This is a bath-house. Have

you bath in your house? Yes
you bath in your house? Yes
ma'am, we have. Was bathing
ma'am, we have. Was bathing
good to-day? Yes sir, it was;
good to-day? Yes sir, it was;
and there were many boys
and there were many boys
bathing. Have you anything
bathing. Have you anything
to eat? Yes sir, here are butter
to eat? Yes sir, here are butter
and toasts. Who is that man?
and toasts. Who is that man?
He is a beggar and is begging
He is a beggar and is begging
for food. This is for you, Fan-
for food. This is for you, Fan-
ny, you may have it now.
ny, you may have it now.
Thank you, my dear mama.
Thank you, my dear mama.

See, this is given to me; it is

*See, this is given to me; it is
a good thing. This is funny,
a good thing. This is funny,*

isn't it? Yes, it is. This is a tank

*isn't it? Yes, it is. This is a tank
but that is a stone. What have*

*but that is a stone. What have
you got in your hand? I got*

*you got in your hand? I got
a cent to buy a good thing to*

*a cent to buy a good thing to
eat. Will you be in my house*

*eat. Will you be in my house
to-day? I will. I can go with*

*to-day? I will. I can go with
you papa. By-by. Good-by.*

you papa. By-by. Good-by.

This is his box, that is mine.

This is his box, that is mine.

Mama, please buy me a toy.

Mama, please buy me a toy.

*I will, my dear boy. In the
I will, my dear boy. In the
days gone by, we were going
days gone by, we were going
up this hill, and then down.
up this hill, and then down.*

39. Վարժութիւն

[Թ]

Ինչպէս է Արմէնը: — Արմէնը Հայաստան կ'երթայ: — Հոն
չատ տղաքներ կան (հոն հոն շատ արուեստներ): — Այսօր նիւ Եօրք
պիտի ըլլանք (Են+ պիտի ըլլան+ նի- Եօր+): — Ինչ է այս բանը,
կարագ է (է առ հարգ): — Ոյո', սիրելիս (ի՛մ սիրելի), դուք պիտի
ունենաք կէսօրին: — Ասիկա վե՛րջն է (է առիւտ վերջն), հայրիկ:
— Ո՛չ, գաւակս (ի՛մ շաւի): — Մենք պիտի երթանք դուրս այ-
սօր լաւ բաներ գնելու (գնել լաւ բաներ): — Ես տուած եմ ի-
րեն (him) այն սնտուկը: — Տե՛ս, փէնին ըլլուրին վրայ է (է վա-
րդ): — Ձեր կամքն ինչ է (ինչ է յեր հոգին): — Իմ կամքս է
(առ (it) է ի՛մ հոգի) որ (that) դուք պէտք է երթաք Արեւմուտք:
— Կէսօրին Արմէնին տունը եղէ՛ք (եղէ՛ք Արմէնին արհեստ):
— Ասիկա լաւ խաղալիք մ'է (է ճշ լաւ խաղալիք) տղա՛ս, (ի՛մ արայ)
ես պիտի տամ քեզի (յեղի) գայն: — Շնորհակալութիւն, սիրե-
լի հայրիկս (ի՛մ սիրելի հայրիկ): — Պիտի (դու) երթա՞ք հիմա: — Ա-
յո', տիկին, ես պէտք է երթամ նիւ Եօրք շատ բաներ գնե-
լու (գնել շատ բաներ): — Ոեւէ բան մը ունի՞ք ըսելու (առի՞ք դու
առի՞ք ըսել): — Այո', տէր, ես ունիմ շատ բաներ ըսելու, բայց
պէտք է երթամ հիմա. մնաք բարով: Երթաք բարով: — Ինչ-
պէս ստացաք անիկա (ըսի՞ք դու+ արհեստ+ առիւտ): — Շատ ծաղ-
րաշարժ է (առ է շատ ծաղրաշարժ):

ጥሁህ ፩፪. (LESSON XVI.)

40. ቂወረታዊ/ታሪክ

[፪] [፬]

all (ዐረ)	ball (ግዐረ)	bal'lot (ግብ'ረገጥ)	bal-loon' (ግብረሰ-ኒ)
alms (ጠጽጊ)	balm (ግጠጽጊ)	palm (ታጠጽጊ)	balm'y (ግጠጽጊ)
bee (ግብጋ)	ba'by (ግብጋግ)	ber'ry (ግብጋጥ)	beau'ty (ግብጋጥ)
car (ታጠጥ)	care (ታጥጥ)	take (ታጥጥ)	took (ታጥጥ)
did (ታጥጥ)	kid (ታጥጥ)	read (ታጥጥ)	read'ing (ታጥጥ)
ev'er (ታጥጥ)	nev'er (ታጥጥ)	sis'ter (ታጥጥ)	East'er (ታጥጥ)
few (ታጥጥ)*	fe'ver (ታጥጥ)	fa'ther (ታጥጥ)	moth'er (ታጥጥ)
fly (ታጥጥ)*	fly'ing (ታጥጥ)	friend (ታጥጥ)*	cur'rent (ታጥጥ)
fur (ታጥጥ)	fur'ther (ታጥጥ)	farm'er (ታጥጥ)	broth'er (ታጥጥ)
had (ታጥጥ)	hard (ታጥጥ)	head (ታጥጥ)	a-head' (ታጥጥ)
nor (ታጥጥ)	North (ታጥጥ)	ei'ther (ታጥጥ)†	nei'ther (ታጥጥ)†
nut (ታጥጥ)	put (ታጥጥ)	sick (ታጥጥ)	kick (ታጥጥ)
oar (ታጥጥ)	oth'er (ታጥጥ)	out'er (ታጥጥ)	in'ner (ታጥጥ)
off (ታጥጥ)	oft'en (ታጥጥ)	o'ver (ታጥጥ)	weath'er (ታጥጥ)
saw (ታጥጥ)	sew (ታጥጥ)	saw'ing (ታጥጥ)	sew'ing (ታጥጥ)
side (ታጥጥ)	walk (ታጥጥ)*	wake (ታጥጥ)*	ma-chine' (ታጥጥ)
win (ታጥጥ)*	twin (ታጥጥ)*	wom'an (ታጥጥ)	wom'en (ታጥጥ)
bone (ታጥጥ)	both (ታጥጥ)	brown (ታጥጥ)*	crown (ታጥጥ)*
like (ታጥጥ)	dove (ታጥጥ)	love (ታጥጥ)	lov'ing (ታጥጥ)
wish (ታጥጥ)	wish'ing (ታጥጥ)	should (ታጥጥ)	would (ታጥጥ)
home (ታጥጥ)	Rome (ታጥጥ)	east'ern (ታጥጥ)	north'ern (ታጥጥ)
Van (ታጥጥ)	Tif-lis' (ታጥጥ)	Cons-tan'ti-no'ple (ታጥጥ)	
Lon'don (ታጥጥ)	Pa'ris' (ታጥጥ)	Wash'ing-ton (ታጥጥ)	

41. ቂወረታዊ/ታሪክ

[፬] [፭]

All alms bee car did ever few

All alms bee car did ever few

fly fur had nor oar off saw

fly fur had nor oar off saw

* ሂሳብ ይገኛል ማለት ነው፡

† Either ከግንዛቤ ጋር፡ neither, ከግንዛቤ ጋር፡

win wish ball balm baby care

win wish ball balm baby care

kid never fever flying further

kid never fever flying further

hard north other often sew

hard north other often sew

twin wishing ballot palm take

twin wishing ballot palm take

berry read sister father friend

berry read sister father friend

farmer head either outer over

farmer head either outer over

sawing woman should balmy

sawing woman should balmy

balloon beauty took reading

balloon beauty took reading

Easter mother current brother

• Easter mother current brother

ahead neither inner weather

ahead neither inner weather

sewing women would nut put

sewing women would nut put

bone home like both London
bone home like both London
done sick brown love crown
done sick brown love crown
kick Tiflis Rome Washington
kick Tiflis Rome Washington
Van Paris Constantinople.
Van Paris Constantinople.

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ — Շարունակութիւն 31-32րդ երեսներէն

ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ՀՈՂՈՎՈՒՄԸ

Անունի մը հոլովումը իր թիւերու եւ հոլովներու կանոնաւոր կարգադրութիւնն է. այսպէս,

Ա. ՕՐԻՆԱԿ. — FRIEND, ԲԱՐԵԿԱՄ

Եզ. Ուղ. friend, բարեկամ Յոք. Ուղ. friends, բարեկամներ
Սեռ. friend's, բարեկամի Սեռ. friends', բարեկամներու
Հայց. friend, բարեկամը Հայց. friends, բարեկամները

Բ. ՕՐԻՆԱԿ. — MAN, ՄԱՐԴ

Եզ. Ուղ. man, այր Յոք. Ուղ. men, այրեր
Սեռ. man's, այրի Սեռ. men's, այրերու
Հայց. man, այրը Հայց. men, այրերը

Գ. ՕՐԻՆԱԿ. — BOX, ՄՆՏՈՒԿ

Եզ. Ուղ. box, սնտուկ Յոք. Ուղ. boxes, սնտուկ
Սեռ. box's, սնտուկի Սեռ. boxes', սնտուկներու
Հայց. box, սնտուկը Հայց. boxes, սնտուկները

ԿԱՆՈՆ. — Այն անուններն, որք կը վերջանան *y* ով եւ *y* ն ալ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, յոքնակի շինելու համար, նախ *y* ը *i* ի փոխելու է, յետոյ *es* աւելցնելու է: Այս պարագային թակ բառին վանկը չ'աւելնար: Այսպէս, baby, երեխայ. babies, երեխաներ. berry, հատապտուղ. berries, հատապտուղներ. fly, ճանճ. flies, ճանճեր:

Գ. ՕՐԻՆԱԿ. — FLY, ՃԱՆՃ

Եզ. Ուղ. fly, ճանճ	Յոք. Ուղ. flies, ճանճեր
Սեռ. fly's, ճանճի	Սեռ. flies', ճանճերու
Հայց. fly, ճանճը	Հայց. flies, ճանճ երբ

42. Վարժութիւն

Հետեւեալ բառերն հոլովելու է մէջմէջ անգամ անգամ բերանացի յետոյ զրաւոր:

Host, nation, seat, shoe, tent, Ա. Օրինակին պէս:

Brother*, foot, tooth, woman, Բ. Օրինակին պէս:

Fox (ֆոքս) (հիշելու է մէջ անգամ մէջ, մէջ վանկ) աղուէս Գ. Օրն. պէս:

Baby, berry Դ. Օրինակին պէս:

ԴԱՍ ԺԷ. (LESSON XVII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 34րդ երեսէն:

Անգլիերէնի մէջ Ածականներն կարելի է վեց կարգի բաժնել. այսպէս, հասարակ, յարուստ, ընտանի, դերանոանական, դերբայական եւ բաղադրեալ:

Ա. Հասարակ ածական կը կոչուին այն ածականներն, որոնք կը ցուցնեն որպիսութիւն կամ դիրք. ինչպէս, good, աղէկ. baa, գէշ. eastern, արեւելեան. outer, արտաքին:

Բ. Յարուստ ածական կը կոչուին այն ածականներն, որոնք յատուկ անունէ մը շինուած են. ինչպէս, Armenian, Հայկական. American, Ամերիկեան:

Գ. Ընտանի ածական կը կոչուին այն ածականներն, որոնք կը ցուցնեն որոշ թիւ մը. ինչպէս, nine, ինն. ten, հաս. եւայլն:

Դ. Դերանոանական ածականը որոշ բառ մ'է, որ կամ իր անունին կ'ընկերանայ, կամ զայն կը ներկայացնէ զօրութեամբ. այսպէս, all gone, Բոլորը գացին. ըսել կ'ուզէ all men gone, Բոլոր տղերքի գացին:

Ե. Դերբայական ածականը ընդունելութեան ձեւն ունի, առանց անոր պէս ժամանակի գաղափարն ալ ունենալու. այսպէս, a sewing machine, հար հարող մաքենայ մը. a loving boy, սիրող (տղան) աղայ մը:

Զ. Բաղադրեալ ածական կը կոչուին այն ածականները, որոնք կը բաղկանան երկու կամ աւելի բառերէ. ինչպէս, nut-brown, ընկուղի-թխագոյն. home-sick, տնակարօք:

* Յոգնակին կ'ըսույ brethren.

[Խ]

all†, բոլոր	[ըսհանդէս either , կամ, թէ
ball, գնդակ, գնտակ. կծիկ. պա~	neither , ոչ
alms†, ողորմութիւն	nor , ոչ
balm*, ամոքիչ սպեղանի (Տաճկ. ֆահլէֆ), բալասան	oar, (հաւակի) թիակ other, միւս
balmy, ամոքիչ. անուշաբոյր	North, Հիւսիս
palm, ափ (Բաւն Տէլ), արմաւենի	off, հեռու
bee, մեղու	to be off, հեռանալ
baby, երեխայ, մանկիկ	to get off, (հաւակի) իջնել
beauty, գեղեցկութիւն	to go off, (հրաշք) պարպուիլ
berry, հատապտուղ	well off, յաջող, հարուստ
balloon, օդապարիկ	often, յաճախ, շատ անգամ
ballot, քուէ	how often, որքան յաճախ
car, կառք	[թիւն father, հայր
care, հոգ. խնամք. զգուշու~	mother, մայր
ever, միշտ, երբէք	sister, քոյր
for ever, յաւիտեան [յաւիտենից	brother, եղբայր
for ever and ever, յաւիտեանս	twin, երկւորեակ
never, բնաւ, երբէք	friend, բարեկամ
kid, ուլ	farmer, երկրագործ
few, (քիչ) քիչ, քիչեր	Easter, Ձատիկ
fever, ջերմ, տենդ	current, ընթացիկ
fly, ճանճ	head, գլուխ, ծայր
fur, մուշտակ (Տաճկ. փեր) .	ahead, առաջ
further, աւելի հեռուն	woman, կին մարդ
hard, կարծր, խիստ, դժուարին	women, կին մարդեր
over, վրայ, վրայէն. մէկ կող~	weather, օդի վիճակ
մէն միւսը. ցվերջ. լիովին	balling, (գլխի) գնդակ խա~
reading, ընթերցանութիւն	ղալ

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ անունի մը կամ գոյականի մը (անուն եղող բառերուն ֆոնետիկ եւս կ'ըսուի) վերջը *y* կամ *ey* մասնիկը աւելցնենք, գոյականը ածականի կը փոխուի. եւ կը ցուցնէ որ պիտութիւն. ինչպէս, balm, ամոքիչ սպեղանի. balmy, աստիւ. sand, աւազ. sandy, աւազոտ. hair, մազ. hairy, մազոտ. clay, (գիւղ) (հեղու է մէկ վրայ) կաւ. clayey, (գիւղ) կաւոտ, կաւային:

|| ԾԱՆ. — Either և or, neither և nor զոյգ զոյգ կը գործածուին. այսպէս, either this, or that; հաճախ, հաճախ. neither this, nor that; ոչ և ոչ ան:

† Թէ եղակի և թէ յոյսակի:

side, կողմ, կող	dove, տատրակ, աղաւնի
side by side, քովքովի	love, սէր
side-walk, մարդագնաց	eastern*, արեւելեան
nut, ընկոյզ	northern*, հիւսիսային
sick, հիւանդ. զգուած [թիւն	bone, ոսկոր
kick, կից, ագացի. դժգոհու-	both, երկուքն ալ
home, (հայրենական կամ ընտանեկան)	brown, [թխագոյն
տուն	crown, [թագապսակ
van, (վան) մեծ բեռնակառք	Van (վան) վան
Rome, Հռոմ	Constantinople, Կոստանդնու-
Roman, Հռոմայեցի	պօլիս
Tiflis, Թիֆլիս	Washington, Ուաշինկթըն
Paris, Փարիզ	London, Լոնտոն
to like†, սիրել	to love†, սիրել
liked, սիրած	loved, սիրած
liking, սիրելով	loving, սիրելով
I like, կը սիրեմ	I love, կը սիրեմ
he or she likes, կը սիրէ	he or she loves, կը սիրէ
we like, կը սիրենք	we love, կը սիրենք
you like, կը սիրէք	you love, կը սիրէք
they like, կը սիրեն	they love, կը սիրեն
like, սիրէ՛, սիրեցէ՛ք	love, սիրէ՛, սիրեցէ՛ք

|| ԿԱՆՈՆ. — Համբոյքով վերջացող բառի մը վրայ երբ ուղեկնք *an* (էն), *er* (ըր), *ing* (ինկ) ի պէս ձայնաւորով սկսուած մասնիկ մ'աւելցնել, պէտք է նախ *e* ն դուրս ձգել, ապա ձայնաւորով սկսուած մասնիկն աւելցնել. այսպէս, Rome, Հռոմ. Roman, Հռոմայեցի. love, սէր. lover, սիրող. take, առ. taking, առնելով:

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը վերջը *ern* (ըրն) մասնիկը աւելցնենք կը ցուցնէ դիրք, կողմ, տեղ. ինչպէս, East, Արեւելք. eastern, արեւելեան. West, Արեւմուտք. western, արեւմտեան:

† *To like* և *to love* երկուքն ալ թեև Հայերէնի մէջ «իբել կը թարգմանուին, բայց Անգլիկէրէնի մէջ տարբեր դործածութիւններ ունին: *To like* կը նշանակէ սիրել բան մը կամ անձ մը, ուսկից ո և է հաճոյք մը կ'զգացուի: *To love* կը նշանակէ սիրել անձ մը, ինչպէս թարգմանուած տարբեր սեռէ ստանշանալ անոր հանճարին, տաղանդին կամ ձիրքերուն վրայ, ըզձալ համապատասխան անոր ներկայութեանը, ցանկալ միշտ անոր բարօրութեանը և ուրախանալ անոր երջանկութեանը վրայ, կամ ցաւել անոր դժբաղդութեանը վրայ:

I did, *ըրի*
 he or she did, *ըրաւ*
 we did, *ըրինք*
 you did, *ըրիք*
 they did, *ըրին*
 to saw†, *սղոցել*
 sawing, *սղոցելով*
 I saw, *կը սղոցեմ*
 he or she saws, *կը սղոցէ*
 we saw, *կը սղոցենք*
 you saw, *կը սղոցէք*
 they saw, *կը սղոցեն*
 saw, *սղոցէ՝ սղոցեցէ՛ք*
 I saw†, *տեսայ*
 he or she saw, *տեսաւ*
 we saw, *տեսանք*
 you saw, *տեսաք*
 they saw, *տեսան*
 to put, *դնել*
 putting‡, *դնելով*
 I put‡, *կը դնեմ*
 he or she puts, *կը դնէ*
 we put, *կը դնենք*
 you put, *կը դնէք*
 they put, *կը դնեն*

I had, *ունէի*
 he or she had, *ունէր*
 we had, *ունէինք*
 you had, *ունէիք*
 they had, *ունէին*
 to sew, *կարել*
 sewing, *կարելով*
 I sew, *կը կարեմ*
 he or she sews, *կը կարէ*
 we sew, *կը կարենք*
 you sew, *կը կարէք*
 they sew, *կը կարեն*
 sew, *կարէ՝ կարեցէ՛ք*
 I win, *կը շահիմ*
 he or she wins, *կը շահի*
 we win, *կը շահինք*
 you win, *կը շահիք*
 they win, *կը շահին*
 put, *դրի, դրած*
 put, *դի՛ր, դրէ՛ք*
 I put‡, *դրի*
 he or she put, *դրաւ*
 we put, *դրինք*
 you put, *դրիք*
 they put, *դրին*

† Դիտելու է այս բառի երկու տարբեր նշանակութիւններն:

‡ Դիտէ՛ այս բառի տարբեր նշանակութեամբ գործածութիւններն:

§ ԿԱՆՈՒՆ. — Երբ ուզենք *ar* (էր) *er* (էր, էր) *ed* (էր, էր) *en* (էն, էն) *ing* (ին, էն) ի պէս ձայնաւորով սկսուած մասնիկ մ'աւելցնել միավանկ եւ այնպիսի բաւերու վերջը, որոց վերջին վանկը կը շեշտուի, եւ որը վերջաւորած ըլլայ մէկ բաղաձայնով (բացի x ֆն) եւ այն բաղաձայնն ալ նախադասուած ըլլայ մէկ ձայնաւորով, այն ատեն մասնիկը բառին վրայ աւելցնելէ առաջ, բառին վերջին բաղաձայնը կրկնելու է. ինչպէս, *beg*, *խնդրէ*. *beggar*, *մուրացիկ*. *hat*, *գլխարկ*. *hatter*, *գլխարկավաճառ*. *I beg*, *կը խնդրեմ*. *I begged*, *խնդրեցի*. *to win*, *մըրցմամբ շահիլ*. *winning*, *մրցումը շահող*. *sun*, *արեւ*. *sunny* *արեւ օր*, *արեւդէմ*. *put*, *դիր*. *putting*, *դնելով*:

to wish, բաղձալ (հորատող) Կամենալ, տենչալ, մաղթել	to ball, (գլխարկելով) գնդակ խաղալ
wishing, բաղձալով	balling, գնդակը գլտորելով
I wish, կը բաղձամ	I ball, կը գլտորեմ
he or she wishes, կը բաղձայ	he or she balls, կը գլտորէ
we wish, կը բաղձանք	we ball, կը գլտորենք
you wish, կը բաղձաք	you ball, կը գլտորէք
they wish, կը բաղձան	they ball, կը գլտորեն
wish, բաղձայ, բաղձացէ՛ք	ball, գլտորէ՛, գլտորեցէ՛ք
to read (րէպ) կարդալ	to take, առնել
read (րէպ) կարդացած	took, առած
reading, կարդալով	taking, առնելով
I read (րէպ) կը կարդամ [դայ	I take, կ'առնեմ
he or she reads (րէպ) կը կար-	he or she takes, կ'առնէ
we read (րէպ) կը կարդանք	we take, կ'առնենք
you read (րէպ) կը կարդաք	you take, կ'առնէք
they read (րէպ) կը կարդան	they take, կ'առնեն
read (րէպ) կարդա՛, կարդացէ՛ք	take, ա՛ռ, առէ՛ք
I read (րէպ) կարդացի	I took, առի
he or she read (րէպ) կարդաց	he or she took, առաւ
we read (րէպ) կարդացինք	we took, առինք
you read (րէպ) կարդացիք	you took, առիք
they read (րէպ) կարդացին	they took, առին
to care, հոգ ընել	to fly, թռչիլ
caring, հոգ ընելով	flying, թռչելով
I care, հոգ կ'ընեմ	I fly, կը թռչիմ
he or she cares, հոգ կ'ընէ	he or she flies, կը թռչի
we care, հոգ կ'ընենք	we fly, կը թռչինք
you care, հոգ կ'ընէք	you fly, կը թռչիք
they care, հոգ կ'ընեն	they fly, կը թռչին
I should, պարտաւոր էի	I would, պիտի ուզէի
he or she should, պարտաւոր էր	he or she would, պիտի ուզէր
we should, պարտաւոր էինք	we would, պիտի ուզէինք
you should, պարտաւոր էիք	you would, պիտի ուզէիք
they should, պարտաւոր էին	they would, պիտի ուզէին

ՆԱՆ. — Should կը գործածուի պարտականութիւն և պատշաճութիւն արտայայտելու՝ մինչ would կը գործածուի աւելի կամեցողութիւն և բաղձանք արտայայտելու համար:

to take a walk, պտտելու ելլել
to take care of, հոգ կամ խնամք տանիլ

We will soon go to Constantinople.

We will soon go to Constantinople. My sister will be in tinople. My sister will be in London on New Year's day.

London on New Year's day.

I like to be in Tiflis. My brother

I like to be in Tiflis. My brother was with me in Paris. We

er was with me in Paris. We wish now to be in Van on East-

wish now to be in Van on Easter day. Wake me up please,

er day. Wake me up please, mama, I would like to be there

mama, I would like to be there in time. Tiflis is further North.

in time. Tiflis is further North.

I am getting sick here, papa

I am getting sick here, papa

dear, please take me home. It

dear, please take me home. It
is a balmy day; the weather
is a balmy day, the weather

is so fine! On Easter day we
is so fine! On Easter day we

will be in Rome. She has nut-
will be in Rome. She has nut-

brown hair and is ahead in
brown hair and is ahead in

her reading; I can read too,
her reading; I can read too,

but she reads better than me
but she reads better than me

and Fanny. That is a beauty.
and Fanny. That is a beauty.

Don't you see the balloon up
Don't you see the balloon up

there? Have you ever been in
there? Have you ever been in

London? I have never been
London? I have never been

out, but my friend: Annie has
out, but my friend. Annie has
been there often. I shall buy
been there often. I shall buy
a sewing machine by and by.

a sewing machine by and by.

See those boys, they are twin.

See those boys, they are twin.

She saw a flying machine to-

She saw a flying machine to-
day going North. Take the car

day going North. Take the car
and go down there soon as

and go down there soon as
you can; she is sick and has

you can; she is sick and has
fever to-day. Take good care

fever to-day. Take good care

of the baby. Will you? Yes,

of the baby. Will you? Yes,

ma'am, I will.

ma'am, I will.

44. Վարժութիւն

[Խ]

Այսօր Զատիկ է (է Զարի)։ — Ի՞նչ անուշաբոյր օր է այսօր։ — Կէսօրին տեսայ օդապարիկ մը արեւելեան կողմը, բայց ես կը սիրեմ թռչող մեքենաները։ — Ի՞նչ կ'ընէք (what are you doing) այսօր։ — Հիւանդ մօրս խնամք կը տանիմ (իւր հետ կը գտնուիմ հիւանդ տան)։ — Եւ ես հոգ կը տանիմ երեխայ քրոջս (իմ երեխայ + քոյր)։ — Մայիս յաճախ կը տեսնէ իւր եղբայրը եւ իր հետ պատելու կ'ելլէ (պարտէ՛ւ ի՛նչ հետ զինք)։ — Մայիս եւ իւր եղբայրները երկուորեակներ են (են երկուորեակներ)։ — Կառքէն իջայ ինձ համար մուշտակ մը գնելու (գնելու իմ համար համար զինք)։ — Կար կարող մեքենայ ունի՞ք (ո՞րն է + դու + ի՞նչ կարող ես + ինչ)։ — Ո՛չ, կը բողբոջամ ունենայինք։ — Կը պարտաւորիմ երթալ Նիւ Եօք։ Կ'ուզէ՞ք (դու +) քալել (*walk* եւ ո՛չ *to walk*) ինձ հետ։ — Գնա՛ վարը աւելի հեռուն (աւելի հեռուն վարը) հարաւային կողմը, հոն պիտի տեսնես շատ բարեկամներ։ — Տեսա՞ծ էք (ո՞րն է + դու) մեղու մը։ — Ո՛չ, ես տեսայ ուլ մը աւելի հեռուն վարը։ — Հռոմի մէջ (Ֆիլ Զեռո) Հռոմի յեցի եղի՛ր (եղի՛ր Հռոմի)։ — Դիր զինքը սնկողին։ — Կէսօրին պիտի ունենանք հասապտուղներ։ — Մեր երեխան հիւանդ է (է հիւանդ) այսօր։ — Ո՞վ կը խնամէ զինքը։ — Բոլորը գնացած են։ — Տես այդ թխագոյն ուղանին հիմա պիտի թռչի։ — Կը մաղթեմ ձեզ, Տիկին, շատ օրեր։ — Երկրագործը չի կրնար սղոցել։ — Ո՞վ պիտի ըլլայ միւս մարդը։ — Ես կ'ըսեմ կամ Մայիսը՝ կամ Ֆինին պիտի չահի։ — Ո՛չ, ես կ'ըսեմ ո՛չ Մայիսը՝ եւ ո՛չ Ֆինին պիտի չահի, թխագոյն հագուած տղան (the boy in brown) կ'ըլլի է չահի։ — Կը սիրեմ տուն (home) երթալ հիմա։ — Ա՛րմէն, ամեն ատեն աղէկ տղայ մ'եղիր (եղի՛ր իմ հետ հետ) եւ տուր ողորմութիւն։ — Մայիսն առաջ է (է առաջ) ընթերցանութեան մէջ (Ֆիլ Զեռոյ)։ — Մենք բոլորս լաւ ենք (են + լաւ) եւ կը մաղթենք ձեզ նոյնը։

ԿԱՆՈՆ. — Երբ *able* (եղ, ըլլ) մասնիկն աւելցուի բառի մը վերջը, կը ցուցնէ արժանաւորութիւն, կարելիութիւն կամ հրաշքաւորութիւն. ինչպէս, *hon'or* (ա՛ւել) պատիւ, *hon'or-able*, պատուաւոր, պատուաբաշխ, մեծաշուք։

ԴԱՍ ԺԸ · (LESSON XVIII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

45. Վարժութիւն

[Մ]

All Saints' Day, almshouse, always, anything, another, ballot-box, balloting, butterfly, bath-house, butter-nut, dove-house, farm-hand, farm-house, football, good-will, home-made, home-sick, love-sick, newsboy, northeast, northwest, nothing, oarsman, southeast, southwest, Sunday, Palm Sunday, tea-house, whatever, whatsoever, whichever, whichsoever, whoever, whosoever, whosever, whosesoever, whomever, whomsoever, wish-bone, within, without.

46. Վարժութիւն

Հետեւեալներուն մէջէն որոշելու է ո՞ր բառերը ածական են.
Ի՞նչ տեսակ ածական են. և ինչո՞ւ:

all hosts	farming boys	nine nests
American aid	few men	north-east side
any woman	fine berries	nut-brown sash
better days	funny kids	Parisian hats
balmy air	good food	rusty box
both women	hard times	sewing machine
dear friends	honest maid	sick baby
dusty house	many farms	southern door
dying man	neat woman	sunny South
fair weather	new home	ten seats

[Խ]

All Saints' Day, Ամենայն Սրբոց	northeast, հիւսիսային արեւել-
օր (Նոյ. 1)	եան [մըտեան
almshouse, աղքատանոց	northwest, հիւսիսային արեւ-
anything, որ եւ է բան	southeast, հարաւային արեւել-
another, ուրիշ մը	եան [մըտեան
always, միշտ [ժապաւինաձուկ	southwest, հարաւային արեւ-
balloon fish, օդապարիկ ձուկ,	oarsman, թիավար
ballot-box, քուէատուփ	Sunday, կիրակի [կիրակի
balloting, քուէարկութիւն	Palm Sunday, Ծաղկազարդի
bath-house, բաղնիք	tea-house, թէյարան
butterfly, թիթեռնիկ, անհոգ	whatever, ինչ որ
զաւեշտասէր [ընկոյզ	whatsoever, ինչ որ ալ
butter-nut, տեսակ մը կարծր	whichever, ով որ
dove-house աղաւնետուն (Տճկ. աղաւնետուն)	whichsoever, ով որ ալ
	whomever, որն որ, զով որ
farmhand, երկրագործ մշակ	whomsoever, որն որ ալ
farm-house, ագարակատուն	whosever, որուն որ
good-will, բարեացակամութիւն, հաճութիւն	whossoever, որուն որ ալ
	whoever, ով որ
home-made, տան շինուած	whosoever, ով որ ալ [ի մէջ
homesick, տնակարօտ	within, ի ներքուստ. ներսը.
love-sick, սիրակարօտ	without, արտաքուստ, դուրսը.
made-up, արհեստական	առանց. բացի
nothing, ոչինչ	wish-bone, ըղձոսկր (Տճկ. ճէնահ)
newsboy, լրագրավաճառ տղեկ	football, ոտնագնդակ

47. Վարժութիւն

[Ծ] [Զ]

Ա. Ռ. Ա. Ծ

“Man has his will,

but woman has her way.”

— O. W. HOLMES — (*The Autocrat of the Breakfast-table.*)

ԴԱՍ ԺԹ. (LESSON XIX.)

ԵՐԿԱՐԲԱՌՆԵՐ, ԵՌԲԱՐԲԱՌՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Երբ երկու ձայնաւորներ միանան միեւնոյն վանկին մէջ, կը կոչուին երկբարբառ. ինչպէս, *ai, ai*՝ բառին մէջ, *ay day* բառին մէջ, *ea heat* բառին մէջ, *ee been* բառին մէջ, *ou house* բառին մէջ:

Երբ երեք ձայնաւորներ միանան միեւնոյն վանկին մէջ, կը կոչուին եռբարբառ. ինչպէս, *eau beauty* բառին մէջ, *iew* (իւ) *view* (վիւ) — տեսարան, տեսութիւն) բառին մէջ:

Եթէ բառի մը երկբարբառի կամ եռբարբառի ամեն մէկ ձայնաւորը իւր որոշ ձայնը հանէ, այն ատեն երկբարբառը կամ եռբարբառը կը կոչուի *կանոնաւոր*. ինչպէս, *oi voice* (վոյս, վոյս — ձայն) բառին մէջ եւ *uoys* (բույս, ոյս — ծառայող, խարըսխանիչ) բառին մէջ: Իսկ եթէ երկբարբառի երկու ձայնաւորներէն միայն մին եւ եռբարբառի երեք ձայնաւորներէն միայն մին կամ երկուքը ձայն հանեն, այն ատեն երկբարբառը կամ եռբարբառը կը կոչուի *անկանոն*. այսպէս, *oa loaf* (լօֆ — նկանակ) բառին մէջ. *eo people* (ֆիլթլ — ժողովուրդ) բառին մէջ. եւ *eau beau* (յօ — պշրասէր, սիրահար) բառին մէջ. *iou anxiously* (ույֆ — անձկալից) բառին մէջ:

Անգլիերէնի մէջ ամբողջ երկբարբառներն քսան ինը հատ են. որոց գլխաւորներն են,

au (օ)	aw (օ)	ay (էյ)	ea (էյ, ը)	ee (էյ)	ew (էւ)
oa (օ)	oi (ույ, ոյ)	oo (օ)	ou (ու)	ow (օ, օւ)	oy (ույ, ոյ)

Ամբողջ եռբարբառներն Անգլիերէնի մէջ տասնեւեօթը հատ են. որոնցմէ մի քանիներն հետեւեալներն են,

eau (օ, էւ)	eye (այ)	iew (էւ)	iou (ը)	uoys (ույ, օւ)
-------------	----------	----------	---------	----------------

ԵՐԿՏԱՌՆԵՐ

Անգլիերէնի մէջ յաճախ երկու տարբեր բաղաձայններ ալ, ձայնաւորներու պէս, միանալով մէկ ձայն կը հանեն. ասոնք կը կոչուին երկտառեր. եւ ասոնց գլխաւորներն են,

ch	ph	qu	sh	wh
չ, չ, ք	ֆ	քու	շ	հու

ԾԱՆ. — *Ch* Անգլօ - Սաքսոն լեզուէ առնուած բառերուն մէջ կը հնչուի չ. ինչպէս, *church* (չըրչ) եկեղեցի. *Wh* Պաղիերէնէ առ-

նուաժ բառերուն մէջ կը հնչուի շ ինչպէս, Chicago (շիքագօ) Շիքագօ, եւ Յունարենէ առնուած բառերուն մէջ կը հնչուի շ, ինչպէս Christ (քրիստոս) Գրիստոս բառին մէջ:

Հետեւեալ երկտառերն ալ Հայերէնի մէջ յաճախ կը գործածուին:

dz	gh	kh	tz	zh
ժ	ղ	կ	ճ, ց	ժ

48. Վարժութիւն

[Ս]

Q	q	2	q	Z	z	ʒ	ʒ
	(քիօւ)				(զի)		
	ք				զ		

ԾԱՆ. — Q եւ Z բաղաձայն են:

49. Վարժութիւն

[Բ]

Q Z Q Z Q Z Q Z Q Z [Գ]

Q Z Q Z Q Z [Գ]

q z q z q z q z q z [Գ]

2 ʒ 2 ʒ 2 ʒ [Գ]

q ʒ q ʒ q ʒ q ʒ q ʒ [Գ]

50. Վարժութիւն

[Զ]

q z ch ph qu sh wh dz gh kh tz zh wh ch qu z
gh tz q ph sh dz kh zh tz gh wh qu ch z ph sh
dz q kh zh z ph sh q ch qu wh dz zh tz kh gh
dz wh sh z qu ph ch q zh tz kh gh

ጥሒ ኩ. (LESSON XX.)

51. $\psi_{\omega\rho\sigma n_L/\sigma h_L n}$

[५]

[illegible]

52. $\psi_{\text{արժողութիւն}$

[୯] [୧୦]

[illegible]

* Հիշեցում է մեկ այդպիսին, մեկ վառել:

53. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ]

Bag big cry ill ink let old pen
Bag big cry ill ink let old pen
raw bell best cast come most
raw bell best cast come most
curl deal fail loud much rich
curl deal fail loud much rich
size zone bread queen young
size zone bread queen young
little back dig dry bill polite
little back dig dry bill polite
king pet fold than row some
king pet fold than row some
sell last fast girl veal cloud
sell last fast girl veal cloud
mail post such reach less Zion
mail post such reach less Zion
wise great queer gentle crowd
wise great queer gentle crowd
last sum hurl zeal sail worse
last sum hurl zeal sail worse

touch peach tide Zohra dress

touch peach tide Zohra drees

quick pig try till zinc yet told

quick pig try till zinc yet told

bank fig fry pill pink when

bank fig fry pill pink when

wet sold arrow tell address

wet sold arrow tell address

where narrow well lesson past

where narrow well lesson past

thumb pearl evil tail pardon

thumb pearl evil tail pardon

proud worst Dutch pitch wide

proud worst Dutch pitch wide

zigzag quiet.

zigzag quiet.

Back-bone, banking-house, bill-head, bill of fare,
bill of sale, brown bread, Dutch-man, handless.

54. Վարժութիւն

Հետեւեալ գոյականներն ածականի դարձնելու է և իրենց ածականն նշանակու-
թիւններն գտնելու է: — Տեսնել երես 55 ԿԱՆՈՆ:

cloud	dust	fun	hand	palm	stone
curl	dress	hair	hill	rust	sun [*]

|| Ի՞նչ օրէնքով: Տեսնել երես 56 ԿԱՆՈՆ: * Տեսնել երես 57 ԿԱՆՈՆ:

ԴԱՍ ԻԱ. (LESSON XXI.)

[Ի]

bag, տոպրակ, մախաղ, պա- յուսակ [կողմ	evil, գէշ, վատ
back, կռնակ, ետեւ, ետեւի	mail, թղթատար
bank, դրամատուն, պահա,	sail, նաւու առագաստ
cry, ճշիւն	tail, պոչ
young, երիտասարդ, նորասի	loud, բարձրաձայն
ձագ, մատաղ, դեռափթիթ	cloud, ամպ
big*, մեծ, խոշոր	crowd, ամբոխ
fig, թուզ	proud, հպարտ
pig, խոզի ձագ	most, ամենէն աւելի
ill, տկար, գէշ	post, ձող. սուրհանդակ
bill, հաշուետոմս. օրինագիծ	worse, աւելի գէշ
pill, դեղահատ	worst, ամենէն աւելի գէշ
till, մինչեւ	much, շատ (առանձնաբէր)
ink, մեկն	such, այսպէս
king, թագաւոր	Dutch, չոլանտական, չոլանաե-
queen, թագուհի [քէնդէ]	րէն. Գերմանական, Գեր-
pink, բաց վարդագոյն Սաճի.	մաներէն
zink, զինկ	rich, հարուստ. առատ
let, թողած [տ. լու	peach, դեղձ
to let, թողուած, վարձու	size, չափ, հասակ, մեծութիւն,
pet, սիրունիկ	wise, իմաստուն
wet, թաց	tide, մակընթացութիւն. կապած
dry, չոր	wide, լայն, ընդարձակ
old, ծեր, պառաւ, հին	zone, երկրագնդի գօտի
fold, ծալք, հօտ. — պատիկ	Zion, Սիօն
pen, գրչածայր	Zohra, Զօհրա†
than, քան թէ	zigzag, ծուռ ու մուռ
when, երբ, ինչ ատեն	bread, հաց
where, ուր, ուրաւել	great, մեծ (առաջնորդ, հանճարող,
arrow, նետ, սլաք	էռանդող, արաքածոբէր)
narrow, նեղ	queer, տարօրինակ
bell, զանգակ	quick, արագ, շուտ
well, լաւ, աղէկ. ջրհոր	quiet, հանգարտ, բոլորովին
	little*, փոքր, սղտիկ, մանր

* Big է հակառակն է little, որ small (չ)՝ մօլ, փոքր, սղտիկ, մանր հո-
տի էլ բոլոր աւելի զործածականն է աւելի զօրասոր է:

† Zohra, Զօհրա Պարսկերէն է և կը շատ ակ: Արուսեակէ:

raw, հում, խաւ	dress, կանանց հագուստ [թիւն
row, կարգ, շարք	address, հասցէ. բանախօսու-
best, ամենէն աղէկ, լաւագոյն	gentle, ազնիւ, մեղմ
least, ամենէն քիչ, նուազագոյն	polite, քաղաքավար
less, նուազ	pardon, ներողութիւն
lesson, դաս, ընթերցուածք	thumb, ձեռքի բթամատ
fast, արագ, ամուր. գոյնը	curl, խոպոպիկ, գանգուր
չը նետող. ծոմ	girl, աղջիկ
last, վերջին, վերջ	pearl, մարգարիտ
past, անցած	veal, հորթու միս
some, քանի մը, քիչ մը	zeal, եռանդ
sum, գումար	yet, տակաւին, դեռ
to address, բանախօսել, ուղղել	to dress, հագցնել
addressing, բանախօսելով	dressing, հագցնելով
I address, կը բանախօսեմ	I dress, կը հագցնեմ
he addresses, կը բանախօսէ	he dresses, կը հագցնէ
we address, կը բանախօսենք	we dress, կը հագցնենք
you address, կը բանախօսէք	you dress, կը հագցնէք
they address, կը բանախօսեն	they dress, կը հագցնեն
address, բանախօսէ՛, բանա-	dress, հագցո՛ւր, հագցուցէ՛ք
խօսեցէ՛ք	to dress up, հագուիլ
to come, գալ	to curl, գանգրել
coming*, գալով	curling, գանգրելով
I come, կուգամ	I curl, կը գանգրեմ
he or she comes, կուգայ	he or she curls, կը գանգրէ
we come, կուգանք	we curl, կը գանգրենք
you come, կուգաք	you curl, կը գանգրէք
they come, կուգան	they curl, կը գանգրեն
to cry, պոռալ, ճչել, աղաղա-	to try, փորձել, դատ տեսնել.
կել, լալ	ջանալ
crying, պոռալով, լալով	trying, փորձելով, ջանալով
I cry, կը պոռամ, կուլամ	I try, կը փորձեմ, կը ջանամ
he cries†, կը պոռայ, կուլայ	he tries†, կը փորձէ, կը ջանայ
we cry, կը պոռանք, կուլանք	we try, կը փորձենք, կը ջան ւնք *
you cry, կը պոռաք, կուլաք	you try, կը փորձէք, կը ջանաք
they cry, կը պոռան, կուլան	they try, կը փորձեն, կը ջանան
cry, պոռա՛, լա՛յ. պոռացէ՛ք,	try, փորձէ՛, ջանա՛. փորձեցէ՛ք
լացէ՛ք	ջանացէ՛ք

* Ի՞նչ եղաւ այս բառի արմատին վերջի օն և ինչո՞ւ:

† Այս բառին մէջ ինչո՞ւ չ ին տեղ չ դրուած է:

to dry, չորնալ, չորցնել
drying, չորնալով, չորցնելով
I dry, կը չորցնեմ
he or she dries, կը չորցնէ
we dry, կը չորցնենք
you dry, կը չորցնէք
they dry, կը չորցնեն
dry, չորցո՛ւր, չորցուցէ՛ք
to bill, ցուցակագրել, հաշուի
նցնել
billing, ցուցակագրելով
I bill, կը ցուցակագրեմ
he bills, կը ցուցակագրէ
we bill, կը ցուցակագրենք
you bill, կը ցուցակագրէք
they bill, կը ցուցակագրեն
bill, ցուցակագրէ՛, ցուցակա-
գրեցէ՛ք
to dig, փորել
digging, փորելով
I dig, կը փորեմ
he or she digs, կը փորէ
we dig, կը փորենք
you dig, կը փորէք
they dig, կը փորեն
dig, փորէ՛, փորեցէ՛ք
to cast, նետել, (տալ) տալ
I cast, կը նետեմ
he or she casts, կը նետէ
we cast, կը նետենք
you cast, կը նետէք
they cast, կը նետեն
cast, նետէ՛, նետեցէ՛ք
to mail, Թղթատարին յանձ-
նել, նամակ ձգել | նետելով
mailing, Թղթատարին յանձ-
I mail, — կը ձգեմ
he or she mails, — կը ձգէ
we mail, — կը ձգենք
you mail, — կը ձգէք
they mail, — կը ձգեն

to fry, տապկել
frying, տապկելով
I fry, կը տապկեմ
he or she fries, կը տապկէ
we fry, կը տապկենք
you fry, կը տապկէք
they fry, կը տապկեն
fry, տապկէ՛, տապկեցէ՛ք
to deal, բաժնել, (Բաշխ) ճապ-
ղել, ցրուել, առեւտուր ընել
dealing, բաժնելով
I deal, կը բաժնեմ
he deals, կը բաժնէ
we deal, կը բաժնենք
you deal, կը բաժնէք
they deal, կը բաժնեն
deal, բաժնէ՛, բաժնեցէ՛ք
to fail, կարճ գալ, սնանկանալ,
գլուխ չ'կրնալ հանել
failing, սնանկանալով
I fail, կը սնանկանամ
he fails, կը սնանկանայ
we fail, կը սնանկանանք
you fail, կը սնանկանաք
they fail, կը սնանկանան
fail, սնանկացի՛ր, սնանկացէ՛ք
casting, նետելով
I cast, նետեցի
he or she cast, նետեց
we cast, նետեցինք
you cast, նետեցիք
they cast, նետեցին
cast բառի տարբեր նշանակութիւնները :
sail, նաւարկել, նաւը ճամբայ
ելլել
sailing, նաւարկելով
I sail, կը նաւարկեմ
he or she sails, կը նաւարկէ
we sail, կը նաւարկենք
you sail, կը նաւարկէք
they sail, կը նաւարկեն

to tell, ըսել
telling, ըսելով
told, ըսած
I tell, կ'ըսեմ
he or she tells, կ'ըսէ
we tell, կ'ըսենք
you tell, կ'ըսէք
they tell, կ'ըսեն
tell, ըսէ՛, ըսէ՛ք
I told, ըսի
he or she told, ըսաւ
we told, ըսինք
you told, ըսիք
they told, ըսին
to row, թիավարել
rowing, թիավարելով
I row, կը թիավարեմ
he or she rows, կը թիավարէ
we row, կը թիավարենք
you row, կը թիավարէք
they row, կը թիավարեն
to touch, դպչիլ
touching, դպչելով
I touch, կը դպչիմ
he or she touches, կը դպչի
we touch, կը դպչինք
you touch, կը դպչիք
they touch, կը դպչեն
to pitch, նետել
pitching, նետելով
I pitch, կը նետեմ
he or she pitches, կը նետէ
we pitch, կը նետենք
you pitch, կը նետէք
they pitch, կը նետեն
to wet, թրջել
wetting, թրջելով
I wet, կը թրջեմ
he or she wets, կը թրջէ
we wet, կը թրջենք
you wet, կը թրջէք
they wet, կը թրջեն

to sell, ծախել
selling, ծախելով
sold, ծախած
I sell, կը ծախեմ
he or she sells, կը ծախէ
we sell, կը ծախենք
you sell, կը ծախէք
they sell, կը ծախեն
sell, ծախէ՛, ծախեցէ՛ք
I sold, ծախեցի
he or she sold, ծախեց
we sold, ծախեցինք
you sold, ծախեցիք
they sold, ծախեցին
to fold, ծալլել
folding, ծալլելով
I fold, կը ծալլեմ
he or she folds, կը ծալլէ
we fold, կը ծալլենք
you fold, կը ծալլէք
they fold, կը ծալլեն
to pardon, ներել
pardoning, ներելով
I pardon, կը ներեմ
he pardons, կը ներէ
we pardon, կը ներենք
you pardon, կը ներէք
they pardon, կը ներեն
to reach, հասնիլ
reaching, հասնելով
I reach, կը հասնիմ
he or she reaches, կը հասնի
we reach, կը հասնինք
you reach, կը հասնիք
they reach, կը հասնին
to crowd, խռնել
crowding, խռնելով
I crowd, կը խռնեմ
he or she crowds, կը խռնէ
we crowd, կը խռնենք
you crowd, կը խռնէք
they crowd, կը խռնեն

back-bone, ողնայար, քաջ ու թիւն brown bread, թեփը չը հանուած
banking-house, դրամատուն ալիւրէ չինուած թիւագոյն հաց
bill-head, հաշուետուն Duchman, չորանտացի, Գերմա-
bill of fare, ճաշացուցակ նացի
bill of sale, վաճառման վկայագիր handless, առանց ձեռքի

55. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Լ]

There is a bank near my

There is a bank near my
home. I like to go there as oft-
home. I like to go there as oft-
en as I can. Mama, I hear ba-
en as I can. Mama, I hear ba-
by is crying. I bought a little
by is crying. I bought a little
house; it was for sell for some-
house; it was for sell for some-
times past. Come here Fanny
times past. Come here, Fanny,
and let us have some fun. Here
and let us have some fun. Here
are some fine figs and peaches
are some fine figs and peaches,
which are the best that can be
which are the best that can be

had. The Armenia (Հորհնաւի անուն է)

had. The Armenia
will sail for London to-day
will sail for London to-day

at-noon. Zohra has ten dimes
at-noon. Zohra has ten dimes

and a cent in the bank. When
and a cent in the bank. When

will I get a new dress, mama?
will I get a new dress, mama?

The mail is gone. I see you

The mail is gone. I see you
failed to mail that box. I can

failed to mail that box. I can
not tell which is which. Who

not tell which is which. Who
can tell? Can you? Where are

can tell? Can you? Where are
you going and when will you

you going and when will you
be back? What more do you

be back? What more do you

wish? We will reach London
wish? We will reach London
to-day atnoon, and be back
to-day at-noon, and be back
in New York on New Year's
in New York on New Year's
day. See that young kid over
day. See that young kid over
there, but you should not touch
there, but you should not touch
him. No sir, I wouldn't. There
him. No sir, I wouldn't. There
is a big crowd in that house. I
is a big crowd in that house. I
can pitch a ball. These shoes
can pitch a ball. These shoes
are too tide for me. What size
are too tide for me. What size
are they? These are wider. I
are they? These are wider. I
am going to buy some veal.
am going to buy some veal.

These pills are good for a sick

*These pills are good for a sick
man, but not for boys; you
man, but not for boys; you
shouldn't touch them.*

shouldn't touch them.

56. Վարժութիւն

[Թ]

Ի՞նչ է ձեր հասցէն: — Ե՞րբ եկաք (*did you come*) հոս: —
Մենք հասանք Նիւ Եօրք այսօր կէսօրին: — Ես ունիմ տոպրակ
մը կարծր ընկոյզ (*of butter-nut*): — Ո՞ւր էիք դուք: — Տունն էի
(ե՞ս էի տունն *at home*): — Կրնա՞ս գանգրեւ (*curl եւ ոչ to curl*) մա-
զերս, ֆէննի: — Այո՛, կրնամ, եկուր, երթանք (*let us go*) մեր
տունը (*to our house*), ուր կրնանք կարդալ (*read եւ ոչ to read*)
մեր դասերը: — Կը լսե՞ս (*do you hear*) եկեղեցւոյ զանգակը (*the
church bell*): — Կը լսեմ (ե՞ս կ'ընեմ): — Այն ազնիւ մարդը ուղերձ
մը պիտի խօսի (պիտի բանախօսէ) Սիօնի երիտասարդներուն (երիտա-
սարդ մարդերը Սիօնի): — Աղուէսը պոչ մ'ունի: — Տեսա՞ք (*did you
see*) Թագաւորն ու Թագուհին Լոնտոնի մէջ (*Բել Լանտան*): — Այս
տատրակը իմ սիրունիկս է (ե՛ս էի սիրունիկ): — Թաց օր մ'է (*it is so
faint օր*) այսօր: — Կէսօրին պիտի ունենանք քիչ մը թխագոյն հաց
եւ կարագ: — Այս երեխան շատ հանդարտ է (ե՛շատ *too*) հանդարտ:
— Ես գնեցի տուփ մը թուզ (*box of figs*). քիչ մը կ'առնէ՞ք (*will
you take some*): — Շնորհակալ եմ. ես հոգ չեմ ընէր (*I don't care*)
թուզի համար (համար ընել). — Հաճեցէք նստիլ ու կարդալ (*sit
down and read*) մինչեւ ես գամ: — Հաճեցէք ինձ տալ (*get me*)
գրչածայր մը եւ մեղան: — Նետէ ուռկանդ (+ո՞ւռկան) ծովուն
մէջ (*Բել Ժովը*) արչալոյսին եւ պիտի ունենաս շատ ձկներ: — Հո-
լանտացին իմաստուն է (ե՛ս մաստաւ): — Անիկա (*it*) տարօրինակ
է (ե՛ս տարօրինակ): — Ես կը լսեմ ճշիւն մը: — Ես տեսայ այսօր
տատրակի մը ձագերը (*the youngs of a dove*) փոքրիկ բոյնի մէջ
(*Բել Ժով Բոյն*): — Առ այս տուփը եւ փոսթայով ղրկէ (*mail
it*), բայց դուն պէտք է արագ ըլլաս (*be quick*): — Ի՞նչպէս է
ձեր հիւանդ աղջիկը այսօր: — Ինք աւելի գէշ է հիմա. բայց
կ'ըսեն կէսօրին ինք աւելի լաւ պիտի ըլլայ. հիմա պիտի առ-
նէ դեղահատ մը: — Ինք մարգարիտ մ'էր (ե՛ր Ժով Բոյն Բոյն):

ԴԱՍ ԻԲ. (LESSON XXII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 54 ըդ. երեսէն

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիերէնի մէջ Ածականներն փոփոխութիւն մը միայն ունին, այն է իրենց Բաղդաճականներն, որով գոյական անունի մը յատկութեան աստիճանը կը ցուցնեն:

Անգլիերէնի մէջ ալ, Հայերէնի պէս, Ածականներն երեք աստիճաններ ունին. որք են, Դրական (*pos'i-tive*, Ժշիւիւ, Բաղդաճական (*com-par'a-tive*, Գըժաճական) եւ Գերադրական (*su-per'la-tive*, Ինքշիւ):

Դրական աստիճանը կը ցուցնէ ածականի իւր պարզ վիճակին մէջ. ինչպէս, *good*, Լա. *dear*, Իրեւի. *fair*, Զինաղ. *hot*, Գոտ. *near*, Ժոտ:

Բաղդաճական աստիճանը կը ցուցնէ ածականի նշանակութիւնը իւր պարզ վիճակէն կամ աւելի, եւ կամ պակաս. այսպէս, *better*, Ինքիւ Լա. *dearer* (Ինքշիւ) Ինքիւ Իրեւի. *fairer* (Ֆէճիւ) Ինքիւ Զինաղ. *less* (Լէս) *hot*, Զինաղ Գոտ. *nearer* (Նիճիւ) Ինքիւ Ժոտ:

Գերադրական աստիճանը կը ցուցնէ ածականի նշանակութեան կամ ամենէն բարձր, եւ կամ ամենէն ցած աստիճանը. այսպէս, *best*, (Ետ) Ինքիւ Լա. *dearest*, (Ինքշիւ) Ինքիւ Իրեւի. *fairest*, (Ֆէճիւ) Ինքիւ Զինաղ. *least* (Լէս) *hot*, Զինաղ Գոտ. *nearest*, (Նիճիւ) Ինքիւ Ժոտ:

Անգլիերէնի մէջ Ածականներու բաղդատութիւնը երկու կերպով կ'ըլլայ, Կանոնաւոր եւ Անկանոն:

Կանոնաւոր կերպն ալ՝ բաղդատելու երկու մեթոտ ունի, որք են.

Մէթոտ Ա. — Ածականի մը Բաղդաճական աստիճանը շինելու համար, դրականին վրայ աւելցնելու է *er* (էր) ըր մասնիկը. այսպէս, *fair*, Զինաղ. *fairer*, Ինքիւ Զինաղ. *near*, Ժոտ. *nearer*, Ինքիւ Ժոտ:

Նոյնպէս Ինքիւ Զինաղ. մը Գերադրական աստիճանը շինելու համար, դրականին վրայ աւելցնելու է *est* (էստ, ըստ) մասնիկը. այսպէս, *fair*, Զինաղ. *fairest*, Ինքիւ Զինաղ. *near*, Ժոտ. *nearest*, Ինքիւ Ժոտ:

ԾԱՆ. — Ածականներու բաղդատութեան այս առաջին մեթոտը կը պատկանի բացարձակապէս

1. Միավանկ ածականներուն. ինչպէս, *rich*, հարուստ. *richer*, Ինքիւ հարուստ. *richest*, Ինքիւ Զինաղ. *great*, մեծ. *greater*, Ինքիւ մեծ. *greatest*, Ինքիւ Զինաղ.

2րդ. *W* կամ *y* վերջաւորող երկվանկ ածականներուն. ինչպէս, *nar'row*, — նեղ. *narrower*, — եւէն նեղ. *narrowest*, — եւէն նեղ. *rusty*, ժանգոտ. *rustier*, — եւէն ժանգոտ. *rustiest*, — եւէն ժանգոտ. եւ

3րդ. Այն ածականներուն, որոնք մասնիկն առնելէ վերջ, դարձեալ մէկ վանկ կունենան բառի շեշտէն վերջ. ինչպէս, *gen'tle*, ազնիւ. *gen'tler*, — եւէն ազնիւ. *gen'tlest*, — եւէն ազնիւ:

ԴիՏ. — Պէտք չէ մոռնալ որ այս մասնիկներն ալ, ձայնաւորով սկսուած մասնիկներուն պէս, բառին վրայ աւելցնելէ առաջ, ի ահա՛նջէ հարկն, պէտք է երբեմն բառի վերջի բաղաձայնը կրկնել. ինչպէս, դրական *hot*, տաք. բաղդատական *hotter*, աւելի տաք. գերադրական *hottest*, ամենէն աւելի տաք. (Տեսնել երես 57 ԿԱՆՈՆ). երբեմն վերջին համը *e* տառը դուրս թողուլ. ինչպէս, դրական *wide*, ընդարձակ. բաղդ. *wider*, աւելի ընդարձակ. գերադրական *widest*, ամենէն աւելի ընդարձակ. (Տեսնել երես 56 ԿԱՆՈՆ). եւ երբեմն ալ վերջին *y* տառը *i* ի փոխել*. այսպէս, դրական *happy* (հա՛փի, երջանիկ. բաղդատական *happier*, աւելի երջանիկ. գերադրական *happiest*, ամենէն աւելի երջանիկ:

Մէթոտ Բ. — (ա) Ածականի մը առաւելան բաղդատական աստիճանը կը շինուի նաեւ ածականի դրականին նախադասելով *more* բառը (Մաիթայը). այսպէս, դրական *wise*, իմաստուն — քաղաքական *more wise*, — եւէն իմաստուն:

Նոյնպէս ածականի մը առաւելան գերադրական աստիճանը կը շինուի, ածականի դրականին նախադասելով *most* բառը (Մաիթայը). այսպէս, դրական *wise*, իմաստուն — քաղաքական *most wise*, — եւէն իմաստուն:

(բ) Ածականի մը նոսալան բաղդատական աստիճանը կը շինուի, ածականի դրականին նախադասելով *less* բառը (Մաիթայը). այսպէս, դրական *wise*, իմաստուն — նոսալան քաղաքական *less wise*, — նոսալ իմաստուն:

Նոյնպէս ածականի մը նոսալան գերադրական աստիճանը կը շինուի, ածականի դրականին նախադասելով *least* բառը (Մաիթայը). այսպէս, դրական *wise*, իմաստուն — նոսալան քաղաքական *least wise*, — եւէն նոսալ իմաստուն:

ԾԱՆ. Ածականներու բաղդատութեան այս երկրորդ մէթոտը կը պատկանի առ հասարակ,

* ԿԱՆՈՆ. — Այն բառերն, որոնք *y* կը վերջաւորին, եւ *y* ն ալ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, այս բառերուն վրայ

1. Բազմավանկ ածականներուն, որոնք երեք կամ աւելի վանկերէ կը բաղկանան. ինչպէս, դրական vir-tu-ous (վըրտու-ը) առաքինի. առաւելաւ բաղդատական more virtuous, աւել առաքինի. առաւելաւ քերադրական most virtuous, առնէն աւել առաքինի: Նոսալաւ բաղդատականը կ'ըլլայ less virtuous, նոսալ առաքինի. եւ նոսալաւ քերադրականը least virtuous, առնէն քիչ առաքինի.

2րդ. Երկվանկ ածականներէն այնպիսիներուն, որոց առաջին մէթոտով բաղդատութիւնը ականջի անուշ չի հնչեր. ինչպէս com-mon (գոմոն) հասարակ. commoner, commonest, որը ականջի անուշ չի հնչեր. աւելի լաւ է երկրորդ մէթոտովը բաղդատել. այսպէս, common, հասարակ. more common, most common. կամ less common, least common.

3րդ. Երկվանկ ածականներէն այնպիսիներուն, որոնք կը վերջանան հետեւեալ մասնիկներէն մէկովը.

full, less, ing, ous, ed, id, al, ent, ain, կամ ive.

ԴիՏ. — Միավանկ ածականներն թէեւ կարելի է այս երկրորդ մէթոտովը բաղդատել. բայց աւելի նախապատիւ կը համարուի առաջին մէթոտովը բաղդատելը:

Այն ածականներն, որոց բաղդատութիւնը անկանոն կերպով կ'ըլլան, հետեւեալներն են,

POSITIVE Դրական	COMPARATIVE Բաղդատական	SUPERLATIVE Քերադրական
good, well	better	best
bad, evil, ill	worse	worst
little	less	least
much	more	most
many	more	most

[Ուսանողն սոյն անկանոն ածականներուն հետ չստ լաւ ընտելանալու է:]

որ եւ է մասնիկ մ'աւելցնելէ առաջ, պէտք է վերջաւորութեան յը ի ի փոխել (բացի երբ մասնիկը ի ով սկսի). այսպէս, body, (պոպի) մարմին. bodies, մարմիններ. balmy, անուշաբոյր. balmy-ier, աւելի անուշաբոյր. (Տեսնել նաեւ երես 53 ԿԱՆՈՆ) :

Այս կանոնէն բացառութիւն կը կազմեն այն փոխանկ ածականներն, որոնք նոյնպէս չ կը վերջանան, եւ չ նալ նախադասուած կ'ըլլայ բաղաձայնով մը. այս կարգի ածականներն չ ը կը պահեն եւ մասնիկ մ'առաժ առնեն չ ը չեն փոխեր ի ի. այսպէս, dry, չոր. dry'ly (դրալի) չոր կերպով:

Իսկ այն բառերը, որոնք նոյնպէս չ կը վերջաւորին. եւ չ նալ նախադասուած է ձայնաւորով մը, այս կարգի բառերը նոյն պէս չ ը կը պահեն, եւ երբ մասնիկ մ'առնեն չ ը ի չեն փոխեր. այսպէս, day, օր. days, օրեր:

57. Վարժութիւն

[Հետեւող վարժութիւնը նախ քան զօրինակելու է տետրակին մէջ մատիտով.
յետոյ ածականներու պակաս մնացած աւտիճաններն կամ յիշողութեան վրայ
բերելով կամ շինելով զրեւու է աւելն մէկը իրեն համար բաց ձգուած տեղը:]
ԴՐԱԿԱՆ ԲԱՂԴՏԿՆ. ԳԵՐԱԴՐԿՆ. ԴՐԱԿԱՆ ԲԱՂԴՏԿՆ. ԳԵՐԱԴՐԿՆ.

bad	worse	worst	dusty	?	?
?	better	?	?	dearer	?
balmy	?	?	dry	?	?
?	?	biggest	evil	?	?
curly	?	?	?	?	funniest
cloudy	?	?	fine	?	?
?	fairer	?	hot	?	?
fast	?	?	honest	?	?
?	?	gentlest	?	harder	?
?	greater	?	happy	?	?
ill	?	?	?	least	?
joyful	?	?	?	?	loudest
?	more	?	narrow	?	?
neat	?	?	polite	?	?
?	nearer	?	?	prouder	?

58. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

arc (աւր)	ark (արկ)	dark (դարկ)	park (թարկ)
date (դէյթ)	hate (հէյթ)	late (լէյթ)	paid (թէյթ)
deep (դէյթ)	keep (թէյթ)	pick (թէթ)	thick (թիկ)
dull (դլլ)	full (ֆլլ)	pull (թլլ)	tool (թուլ)
free (ֆրէյ)*	three (թրէյ)*	tree (թրէյ)*	true (թրու)*
harp (հարթ)	sharp (շարթ)	sort (սորթ)	short (շորթ)
high (հայ)	sigh (սայ)	light (լայթ)	right (րայթ)
law (լու)	low (լու)	plow (թլու)*	al-low' (է'լլու)
long (լոն)	song (սոն)	tongue (թոն)	round (աւաւաւ)*
road (ուո)	broad (աւաւաւ)*	fraud (ֆաւաւ)*	wrote (աւո)
wrong (աւոն)	strong (ընթրոն)	throng (թրոն)*	pleasant (թլէշէնթ)
a'ble (է'յլլ)	fee'ble (ֆէ'յլլ)	ta'ble (թէ'յլլ)	pret'ty (թրէ'թթ)
an'gry (է'նյրթ)	hun'gry (հընյրթ)	sor'ry (սո'րթ)	wealth'y (աւէ'լլթիկ)
ear'ly (ըրլթ)	yearly (յէրլթ)	health'y (հէ'լլթիկ)	kind (այն)
heav'y (հէ'յթ)	read'y (րէ'թթ)	mild (մայլթ)	child (չայլթ)
Ar'ab (արաւ)	E'gypt (էյթթթթ)	In'di-a (էնյթա)	Per'sia (թէրշիա)
Eng'lish (էնյլլիշ)	French (ֆրէնչ)*	Ger'man (գըրման)	Greek (յրէյթ)
I-tal'ian (իտալիէն)	Rus'sian (ըսշիէն)	Swiss (շուիս)*	Turk (թըրք)

Հիշելու է մէկ անգամէն, մէկ վայել:

59. Կարճութիւն

[Թ] [Ժ]

Arc date deep dull free harp
Arc date deep dull free harp
high law long road tool able
high law long road tool able
wrong angry early hungry
wrong angry early hungry
heavy Arab English Italian
heavy Arab English Italian
ark hate keep full three sharp
ark hate keep full three sharp
sigh low song broad pick plow
sigh low song broad pick plow
strong feeble yearly park true
strong feeble yearly park true
ready Egypt French Russian
ready Egypt French Russian
dark late pull tree sort tongue
dark late pull tree sort tongue
light fraud throng table sorry
light fraud throng table sorry

healthy mild India German

healthy mild India German

Swiss paid thick rich wealthy

Swiss paid thick rich wealthy

short right allow round kind

short right allow round kind

wrote pleasant pretty child

wrote pleasant pretty child

Persia Greek Turk.

Persia Greek Turk.

dry-goods, day time, day by day, dateless,
day nurse, dry nurse, wet nurse, date palm.
Arabia, Arabian, Egyptian, Englishman, Ger-
mania, Persian, Frenchman, Indian, Turkey,

ԴԱՍ ԻԳ. (LESSON XXIII.)

[Ի]

Arab, Արաբ	English, Անգլիերէն. Անգլի-
Arabia, Արաբիա	ացի
Arabian, Արաբերէն. Արաբացի	Englishman, Անգլիացի
Egypt, Եգիպտոս [գիպտացի	French, Փաղիերէն. Փաղիացի
Egyptian, Եգիպտացիներէն. Ե-	Frenchman, Փաղիացի [նացի
India, Հնդկաստան	German, Գերմաներէն. Գերմա-
Indian, Հնդկերէն. Հնդկի	Germania, Գերմանիա
Persia, Պարսկաստան	Italia, Իտալիա
Persian, Պարսկերէն. Պարսիկ	Italian, Իտալերէն. Իտալացի
Turk, Թուրք, Տաճիկ. Թուր-	Russia, Ռուսաստան
քիացի	Russian, Ռուսերէն. Ռուսիացի
Turkey, Թուրքիա	Swiss, Զուիցերէն. Զուիցերիացի
Turkish, Թուրքերէն	Greek, Յունարէն. Յոյն

arc, կամար, աղեղ	harp, տաւիղ
ark, տապան	sort, տեսակ, կերպ
park, զբօսապարտէզ	sigh, հառաչանք
date, թուական	light, լոյս, ճրագ
dates, արմաւ	right, աջակողմ. իրաւսունք
tool, գործիք	law, օրէնք
three, երեք	plow, արօր
tree, ծառ	fraud, խարդախութիւն
tongue, լեզու	road, ճամբայ, ուղի
song, երգ	table, սեղան
throng, բազմութիւն [լութիւն]	kind, տեսակ
wrong, ծուռ. սխալ, անիրաւ	child*, տղայ, մանուկ

ՀԱՍՍԱՐԱԿ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

dark, մութ, խաւար	sharp, սուր (դանակ, յայն) սրա-
late, ուշ, անագան, վերջին,	միտ. բարկ
հանգուցեալ	dull, բութ (դանակ), ճանճրաւի
deep, խորունկ, խորին	full, լեցուն, կուշտ, ամբողջ
thick, թանձր, հաստ	free, ազատ
short, կարճ, համառօտ	true, ճշմարիտ, ստոյգ, շիտակ
long, երկար	high, բարձր
low, ցած	light, լուսաւոր, թեթեւ
round, կլոր	right, ուղիղ, շիտակ, իրաւ
broad, լայն, ընդարձակ	wrong, ծուռ, սխալ, անճիշդ
pleasant, հաճելի	strong, զօրաւոր
pretty, սիրուն, հաճելի	able, կարող
angry, բարկացած	feeble, տկար
hungry, անօթի	healthy, առողջ
sorry, ցաւած, տրտում, տխուր	wealthy, հարուստ
early, կանուխ, կանուխիկեկ	heavy, ծանր
yearly, տարեկան [անուշ	ready, պատրաստ
mild, կակուղ, մեղմ, քաղցր,	kind, բարի

ՅԱՏՈՒԿ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

American, Ամերիկեան	German, Գերմանական
Armenian, Հայկական	Indian, Հնդկական
Arabian, Արաբական	Italian, Իտալական
Dutch, Հոլանտական	Persian, Պարսկական
Egyptian, Եգիպտական	Russian, Ռուսական
English, Անգլիական	Swiss, Զուիցերիական
French, Փաղիական	Turkish, Թրքական

* Յոբնակին կ'ըլլայ children (շէւրշէ) մանուկներ:

day time, ցերեկ ատեն	day by day, օր ըստ օրի
wet nurse, կաթնտու դայեակ	dry nurse, ստնտու
day nurse, ցերեկուայ հիւանդապահ, ցերեկուայ մանկապահ	
dry-goods, չոր ապրանք, կտաւեղէններ (Տահլ. պէշապէս)	
all right*, չատ աղէկ	that's (that is) all right, չատ աղէկ է
to allow, թոյլտուութիւն ընել, թողուլ, հաւանութիւն տալ	
to date, թուական դնել	to hate, ատել
to light, (հրահ) վառել, լուսաւորել	to pick, (պահ) քաղել
	(պէ) կթել, ընտրել
to keep, պահել	to pull, քաշել
to plow, հերկել	to sigh, հառաչել
wrote, գրած	paid, վճարած
I wrote, գրեցի	I paid, վճարեցի
he or she wrote, գրեց	he or she paid, վճարեց
we wrote, գրեցինք	we paid, վճարեցինք
you wrote, գրեցիք	you paid, վճարեցիք
they wrote, գրեցին	they paid, վճարեցին

60. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ն]

“And He said, let there be
 “And He said, let there be
 light; and there was light.” I
 light; and there was light.” I
 am sorry you are going. Then
 am sorry you are going. Then
 you have something to tell
 you have something to tell
 me! What is it? If you are go-
 me! What is it? If you are go-

* Ժողովրդական խօսակցութեանց մէջ նկատելու է սոյն բառի բազմազան գործածութիւններն:

ing to be angry with me, said
ing to be angry with me, said
she, I can not tell you all. I
she, I can not tell you all. I
am not angry. Why should
I be? I should like to see him.
I be? I should like to see him.
It will be well if you do so.
It will be well if you do so.
A long way, wasn't it, said
A long way, wasn't it, said
the little old man. How can I
the little old man. How can I
thank you? Now, tell me how
thank you? Now, tell me how
I am to thank you? You have
I am to thank you? You have
nothing to thank me for. The
nothing to thank me for. The
house is neither too small
house is neither too small

nor too large; it has three baths

nor too large; it has three baths.

He is ready to go out with you;

He is ready to go out with you;

but it is too dark to go out. He

but it is too dark to go out. He

is strong to do all that. Well,

is strong to do all that. Well,

she will say no more than this.

she will say no more than this.

Soon we shall be free. There

. Soon we shall be free. There

are more houses to let day by

are more . houses to let day by

day. What is he doing now?

day. What is he doing now?

Nothing much. There was

Nothing much. There was

none, but the day nurse with

none, but the day nurse with

her. What more can you say?

her. What more can you say?

61. Վարժութիւն

[Թ]

Ի՞նչպէս է քոյրդ: — Շնորհակալ եմ, օր ըստ օրէ կը լաւանայ (*she is getting well* օր ըստ օրէ): — Ասիկա իմ աջ կողմս է (է ի՞նչ կողմ): — Հայրս գնեց ինձ համար (համար էն) սիրուն տաւիղ մը: — Առէ՛ք քիչ մը արմաւ, անօթի էք: — Շնորհակալ եմ, կուշտ եմ (է՛ս է՛մ կուշտ): — Ի՞նչ տեսակ են: — Այս ճամբան ծուռ ու մուռ է (է ծուռ ու մուռ): — Կէսօրին գնեցի երեք գործիքներ: — Մենք կ'երթանք (*we are going*) հաճելի ժամանակ մ'անցնելու (անցնել ճշ հաճելի ժամանակ): — Կարդացի՞ք («նի՛շ կարդացած») նոր օրէնքը: — Ոչ (*not*) տակաւին: — Ի՞նչպէս է օդը: — Օդը ամպոտ է (է ամպոտ) այսօր. բայց դուրսը մեղմ է (դուրս դուրս է մեղմ): — Մեր մարդը բոլորովին տկար է (է բոլորովին (*quite*) փոքր): — Կը հաճի՞ք (*will you please*) սեղանը պատրաստել (ընել *make* եւ ոչ *to make* պարտաւոր սեղանը): — Ո՞վ է ան: — Քանի՞ տարեկան էք դուք («քան թեր է դուք»): — Ժամանակն անցաւ (ժամանակն է վեր): — Դուրսը մութ է: — Կը ցաւիմ (է՛ս է՛մ պատժ) ձեզ համար (համար ձեզ): — Ասոնք Թրքական ապրանքներ են (են իրական ապրանքներ). Հնդկական ապրանքներն պիտի գան այսօր:

ԹՈՒԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ . — Տեսնել երես 54 Գ.

Թուական ածականներ, որոնք համրանքի եւ ուրիշ հաշիւներու մէջ կը գործածուին, երեք տեսակ են. առաջին՝ Բաւարական թուական ածականներ, որոնք բանի մը ամբողջ քանի հատ ըլլալը կը ցուցնեն. երկրորդ՝ Դասական թուական ածականներ, որոնք նոյն թուի միայն վերջինը կամ չարքի մը առաջինը կը ցուցնեն. եւ երրորդ՝ Բաւարական թուական ածականներ, որոնք թուի մը քանի պատիկը կը ցուցնեն. այսպէս, երբ ըսենք *ten boys*, Կարգ մանչեր, կը հասկնանք Կարգ հատ մանչեր. այս պարագային տակ *ten* Կարգ բացարձակ թուական ածական է. *tenth boy*, Կարգերորդ մանչը, կը հասկնանք տասը մանչերուն միայն վերջինը. ասոր համար Կարգերորդ դասական թուական ածական է. նոյնպէս երբ ըսենք *one* («ըն») *hat*, Վի գլխարկ. կը ցուցնէ պարզապէս մէկ հատ, առանց աւելի հատեր ակնարկելու. ուստի *one*, Վի, բացարձակ թուական ածական է. եւ երբ ըսենք *the first hat*, Կարգեր գլխարկ. հոս առաջին կ'ակնարկէ չարք մը գլխարկներու սկիզբի հատը. ուստի *first*, Կարգեր կը ցուցնէ դասական թուական ածական է. մինչ երբ ըսենք *threefold*, Կարգեր *tenfold*, Կարգեր կը ցուցնեն նոյնթուի քանիպատիկը. ուստի բազմապատիկ թուական ածական են:

Բացարձակ թուական Ածականներն կը պատասխանեն “How many, քանի՞, քանի՞ հատ” հարցման եւ են հետեւեալներն.

One	(մէկ)	Մէկ
Two	(երկու)	Երկու
Three	(երեք)	Երեք
Four	(չորս)	Չորս
Five	(հինգ)	Հինգ
Six	(վեց)	Վեց
Sev'en	(եօթը)	Եօթը
Eight	(ութը)	Ութը
Nine	(ինը)	Ինը
Ten	(δέք)	Տասը
Elev'en	(ելեփ)	Տասնեւմէկ
Twelve	(երկու)	Տասներկու
Thir'teen	(երեք)	Տասներեք
Four'teen	(չորս)	Տասնեւչորս
Fif'teen	(հինգ)	Տասնեւհինգ
Six'teen	(վեց)	Տասնեւվեց
Sev'enteen	(եօթը)	Տասնեօթը
Eigh'teen	(ութը)	Տասնութը
Nine'teen	(ինը)	Տասնինը
Twen'ty	(քսան)	Քսան
Twenty-one	(քսանմէկ)	Քսանեւմէկ
Twenty-two, &c.	(քսաներկու)	Քսաներկու, եւն.
Thir'ty	(երեսուն)	Երեսուն
For'ty	(քառասուն)	Քառասուն
Fif'ty	(հիսուն)	Երեսուն
Six'ty	(վաթսուն)	Վաթսուն
Sev'enty	(եօթանասուն)	Եօթանասուն
Eight'y	(ութսուն)	Ութսուն
Nine'ty	(իննսուն)	Իննսուն
Hun'dred	(հարիւր)	Հարիւր
Two hundred	(երկու հարիւր)	Երկու հարիւր
Three hundred	(երեք հարիւր)	Երեք հարիւր. եւն.
Thou'sand	(հազար)	Հազար
Two thousand	(երկու հազար)	Երկու հազար
Three thousand	(երեք հազար)	Երեք հազար
Ten thousand, &c.	(տասն հազար)	Տասն հազար. եւայլն.

ԾԱՆ. 1. — Ամերիկայի մէջ Thousand, Հազար չի գործածուիր, անոր փոխարէն սովորական է ըսել ten hundred, տասը

հարիւր: Նոյնպէս հաշուի մէջ սովորական չէ ըսել thousand and two hundred, հազար եւ երկու հարիւր կամ thousand and four hundred, հազար եւ չորս հարիւր. այլ սովորական է ըսել twelve hundred, «ասնէրլու» հարիւր, fourteen hundred «ասնէ-չորս հարիւր»:

2. — Ամերիկացիք մասնաւոր տրամադրութիւն մ'ունին ամեն խօսքի կարճը ըսելու. այսպէս համրանքի մեծ թիւերու մէջ ալ սովորական դարձուցած են հարիւրի եւ հազարի անուններ չ'տալ. իրենց մէջ սովորական չէ ըսել, ինչպէս մենք Հայերէնի մէջ կ'ըսենք, ութը հարիւր քսան. eight hundred and twenty, ինն հարիւր եւ երեսուներկու nine hundred and thirty-two, կամ one thousand six hundred fifty-four կամ հազար վեց հարիւր յիսուն չորս, եւայլն. իրենց սովորականն է ըսել eight twenty, «թը ասն. nine thirty-two, ինն՝ երեսնէրլու», կամ sixteen fifty four, «ասնէ-վեց յիսուն չորս. այսպիսի պարագայի տակ հասկնալու չէ ութը եւ քսան կամ ութն անգամ քսան, այլ ութ հարիւր քսան. ոչ՝ ինն ու երեսուն երկու կամ ինն անգամ երեսուն երկու. այլ՝ իննհարիւր երեսուներկու. ոչ՝ տասնեւվեց ու յիսունչորս կամ տասնեւվեց անգամ յիսուն չորս, այլ՝ տասն եւ վեց հարիւր ու յիսուն չորս, կամ հազար վեց հարիւր յիսունչորս:

Դասական Թուական Ածականներ

ԿԱՆՈՆ. — Դասական թուական ածականներն՝ բացի First (Ֆլուստ) Առաջին, Second («է՛գըն») Երկրորդ, Third (Բհլլոս) Երրորդ եւ ասոնց բաղադրեալներէն. ինչպէս, Twenty-first (Բասնէրթլու-Ֆլուստ) Քսանմէկերորդ. Twenty-second (Բասնէրթլու-«է՛գըն») Քսաներկրորդ եւ Twenty-third (Բասնէրթլու-Բհլլոս) Քսաներեքերորդ, կը շինուին ուղղակի բացարձակ թուական ածականներուն վրայ աւելցնելով the մասնիկը, որ Հայերէնի մէջ ըրէր կամ երէր մասնական կը համապատասխանէ. այսպէս, Four (Ֆուստ) Զորս, Fourth (Ֆուստ-Բհ) Զորրորդ. Sixteen («իստիյն») Տասնեւվեց, Sixteenth («իստիյն-Բհ) Տասնեւվեցերորդ:

Դասական թուական ածականներն կը պատասխանեն “Which one? Ո՞ր Դէ՛ւը կամ what one? Ի՞նչ Դէ՛ւը” — քանի՞երրորդը — հարցման եւ են հետեւեալներն.

First	(Ֆէրսթ)	Առաջին
Sec'ond	(սե'քընդ)	Երկրորդ
Third	(Թրէքսթ)	Երրորդ
Fourth	(Ֆօրթ)	Չորրորդ
Fifth	(Ֆիֆթ)	Հինգերորդ
Sixth	(սի'քսթ)	Վեցերորդ
Sev'enth	(սե'վընթ)	Եօթներորդ
Eighth	(էյթ)	Ութերորդ
Ninth	(նայնթ)	Իններորդ
Tenth	(թենթ)	Տասներորդ
Elev'enth	(էլե'վընթ)	Տասնեւմէկերորդ
Twelfth	(թուելթ)	Տասներկուերորդ
Thir'teenth	(թրէ'քսթիյնթ)	Տասներեքերորդ
Four'teenth	(ֆօ'րթիյնթ)	Տասնեւչորրորդ
Fif'teenth	(ֆի'ֆթիյնթ)	Տասնեւհինգերորդ
Six'teenth	(սի'քսթիյնթ)	Տասնեւվեցերորդ
Sev'enteenth	(սե'վընթիյնթ)	Տասնեօթերորդ
Eigh'teenth	(է'յթիյնթ)	Տասնութերորդ
Nine'teenth	(նայնթիյնթ)	Տասնիննորորդ
Twen'ti-eth	(թուէ'նթիյնթ)	Քսաներորդ
Twenty-first	(թուէ'նթի-Ֆէրսթ)	Քսանմէկերորդ
Twenty-sec'ond	(թուէ'նթի-սե'քընդ)	Քսաներկուերորդ
Twenty-third [etc.	(թուէ'նթի-թրէքսթ)	Քսաներեքերորդ
Twenty-fourth,	(թուէ'նթի-ֆօրթ)	Քսանչորրորդ, եւն.
Thir'ti-eth	(թրէքսթիյնթ)	Երեսուներորդ
For'ti-eth	(ֆօ'րթիյնթ)	Քառասուներորդ
Fif'ti-eth	(ֆի'ֆթիյնթ)	Յիսուներորդ
Six'ti-eth	(սի'քսթիյնթ)	Վաթսուներորդ
Sev'en-ti-eth	(սե'վընթիյնթ)	Եօթանասուներորդ
Eight'i-eth	(է'յթիյնթ)	Ութսուներորդ
Nine'ti-eth	(նայնթիյնթ)	Իննսուներորդ
Hun'dredth	(հընդրէթ)	Հարիւրերորդ
Thou'sandth	(թուանդէթ)	Հազարերորդ

ԴիՏ. 1. — Բազարեալ դասական թուականներուն միայն վերջին թիւը կ'առնէ դասականի ի ի մասնիկը, միւսները կը մնան բացարձակ թուական. այսպէս, չ'ըսուիր hundredth - twentieth - first, հարիւրերորդ - քսաներորդ - մէկերորդ, այլ պէտք է ըսել

hundred-twenty-first, հարիւր-քսան-մէկերորդ. նոյնպէս չ'ըսու-
ուիր fifth-thousandth-sixth-hundredth-fortietth-ninth, հինգերորդ-
-հազարերորդ-վեցերորդ-հարիւրերորդ-քառասուներորդ-իննե-
րորդ, այլ պէտք է ըսել five thousand, six hundred and forty-
ninth, հինգ հազար վեց հարիւր եւ քառասուն իններորդ:

2. — Դասական թուականներուն վրայ (բացի first էն) յա-
ճախ կ'աւելցուի նաեւ *ly* (լի) մասնիկը. այսպէս, secondly, երկրորդ կամ երկրորդաբար. thirdly, երրորդ կամ երրորդ-
դաբար: First նոյնը կը մնայ, սխալ է ըսել firstly:

Բազմապատիկ թուական Ածականներ

ԿԱՆՈՆ. — Բազմապատիկ թուական Ածականներն, բացի
sin'gle (սին'կլ) or alone (ալոն) միայնակ կամ առանձին, կը չ'իյնուին
նոյնպէս ուղղակի բացարձակ թուական ածականներուն վը-
րայ աւելցնելով *fold*, պարի կառու. այսպէս, two, երկու.
twofold, երկպատիկ:

Բազմապատիկ թուական ածականներէն ամենէն չատ
գործածուածներն հետեւեալներն են

single (սին'կլ) միայնակ	կամ alone, առանձին
doub'le (դաբ'լ) կրկին	կամ twofold, երկպատիկ
trip'le (թրի'փլ) երեքկին	կամ threefold, եռապատիկ
quad'ru-ple (քաւ'րու-փլ) չորեքկին	կամ fourfold, քառապատիկ
quin'tu-ple (քին'տու-փլ) հնգեկին	կամ fivefold, հնգապատիկ
sex'tu-ple (սե'քտու-փլ) վեցեկին	կամ sixfold, վեցապատիկ
sep'tu-ple (սե'փտու-փլ) եօթնեկին	կամ sevenfold, եօթնապատիկ
oc'tu-ple (օկ'տու-փլ) ութնեկին	կամ eightfold, ութնապատիկ

ԴԻՏ. — Dec'u-ple (դե'քսու-փլ) տասնեկին կամ tenfold, տաս-
նապատիկ — էն վեր եղած բազմապատիկ թուական ածական-
ներն գրեթէ անգործածելի են, բացի կլոր թիւերէն. ինչ-
պէս, thirty-fold, եռասնապատիկ. fifty-fold, յիսնապատիկ. hun-
dred-fold հարիւրապատիկ. thousand-fold, հազարապատիկ. ու-
րոնք եթէ երբեք գործածուին կը գրուին միութեան գծով
մը իրարու միացած:

Հետեւեալ թուական բառերն ալ յաճախ կը գործածուին

once (օնս)* մի անգամ	one by one, մի առ մի
twice (տուս)* երկիցս	two by two, երկերկու
thrice (թրիս)* երիցս	one at a time, մէյ մէկ

ԴԵՐԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ, ԴԵՐԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

Դերանուանական ածականներն բաղդատաբար թուով քիչ են գրեթէ քառասունվեց բառեր. բայց իրենց յաճախակի գործածութեամբը մեծ կարեւորութիւն կ'ըստանան. ասոնցմէ մաս մը (մինչեւ հիմա տրուածներն) հետեւեալներն են.

All, any, both, either, few, fewer, fewest, first, last, little, less, least, many, more, most, much, neither, no և none, one, other, own, same, some, such, that, this, these, those, what, whatever, whatsoever, which, whichever, whichsoever.

Դերբայական ածականներն առ հասարակ կը վերջաւորին *ing*, եւ կը ճանչցուին իրենց կազմութենէն ու գործածութենէն. (*Տեսնել նաեւ երես 54 Ե.*):

Բաղադրեալ ածականներն կը կազմուին ըստ հաճոյս եւ անթիւ ու բազմատեսակ են, զորս հետզհետէ կարելի է ուսանիլ:

Հոովմէական կամ Լատինական Թուանշաններ

Ինչպէս Հայերէնի նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ թիւերը թէ եւ սովորաբար Արաբական 1, 2, 3 եւայլն թուանշաններով կը գրուին, սակայն շատ առիթներու մէջ ալ սովորական է Լատիներէն գրերով նշանակել, որոնք կը համապատասխանեն Հայերէնի մէջ Ա, Բ, Գ, Ի հաշուեդրութեանը. այսպէս,

I.	1	 Ա.		XXVI.	26	 ԻԶ.
II.	2	 Բ.		XXVII.	27	 ԻԷ.
III.	3	 Գ.		XXVIII.	28	 ԻԸ.
IV.	4	 Դ.		XXIX.	29	 ԻԹ.
V.	5	 Ե.		XXX.	30	 Լ.
VI.	6	 Զ.		XL.	40	 Խ.
VII.	7	 Է.		L.	50	 Ծ.
VIII.	8	 Ը.		LX.	60	 Կ.
IX.	9	 Թ.		LXX.	70	 Հ.
X.	10	 Ժ.		LXXX.	80	 Զ.
XI.	11	 ԺԱ.		XC.	90	 Ղ.
XII.	12	 ԺԲ.		C.	100	 Զ.
XIII.	13	 ԺԳ.		CI.	101	 ՁԱ.
XIV.	14	 ԺԴ.		CX.	110	 ՁԺ.
XV.	15	 ԺԵ.		CC.	200	 Մ.
XVI.	16	 ԺԶ.		CCC.	300	 Յ.
XVII.	17	 ԺԷ.		CCCC.	400	 Ն.
XVIII.	18	 ԺԸ.		D.	500	 Շ.
XIX.	19	 ԺԹ.		DC.	600	 Ո.
XX.	20	 Ի.		DCC.	700	 Զ.
XXI.	21	 ԻԱ.		DCCC.	800	 Պ.
XXII.	22	 ԻԲ.		DCCCC.	900	 Զ.
XXIII.	23	 ԻԳ.		M.	1000	 Ռ.
XXIV.	24	 ԻԴ.		MC.	1100	 ՌԶ.
XXV.	25	 ԻԵ.		MD.	1500	 ՌՇ.

	[Ը]	[Թ]	[Ժ]	[Ի]	[Ն]
	Շաբաթուայ	Օրերու	Անուններն		
Sun day	(«Ն»-դէյ)	[Sun.]	Կիրակի	[Կիր.]	
Mon day	(«Ը»-դէյ)	[Mon.]	Երկուշաբթի	[Բշ.]	
Tues day	(«Ի»-դէյ)	[Tue.]	Երեքշաբթի	[Գշ.]	
Wednes day	(«Է»-դէյ)	[Wed.]	Չորեքշաբթի	[Դշ.]	
Thurs day	(«Թ»-դէյ)	[Thu.]	Հինգշաբթի	[Եշ.]	
Fri day	(«Բ»-դէյ)	[Fri.]	Ուրբաթ	[Ուր.]	
Sat urday	(«Շ»-դէյ)	[Sat.]	Շաբաթ	[Շբ.]	
	Տարուայ	Ամիսներու	Անուններն		
Jan uary	(«Ճ»-դէյ)	[Jan.]	Յունվար	[Յունվ.]	
Feb ruary	(«Փ»-դէյ)	[Feb.]	Փետրվար	[Փետր.]	
March	(«Մ»-դէյ)	[Mar.]	Մարտ	[Մարտ]	
April	(«Ա»-դէյ)	[Apr.]	Ապրիլ	[Ապր.]	
May	(«Մ»-դէյ)	[May]	Մայիս	[Մայիս]	
June	(«Յ»-դէյ)	[June]	Յունիս	[Յունիս]	
July	(«Յ»-դէյ)	[July]	Յուլիս	[Յուլ.]	
Aug ust	(«Օ»-դէյ)	[Aug.]	Օգոստոս	[Օգ.]	
Septem ber	(«Ս»-դէյ)	[Sept.]	Սեպտեմբեր	[Սեպտ.]	
Octo ber	(«Օ»-դէյ)	[Oct.]	Հոկտեմբեր	[Հոկտ.]	
Novem ber	(«Ն»-դէյ)	[Nov.]	Նոյեմբեր	[Նոյ.]	
Decem ber	(«Դ»-դէյ)	[Dec.]	Դեկտեմբեր	[Դեկտ.]	
	Տարուայ	Եղանակներու	Անուններն		
Spring	(«Ս»-դէյ)		Գարուն		
Sum mer	(«Ս»-դէյ)		Ամառ		
Au tumn	(«Ս»-դէյ)		Աշուն		
Win ter	(«Վ»-դէյ)		Զմեռ		
	Աշխարհի	Չորս	Կողմերու	Անուններն	
East	Արեւելք	Eastern	Արեւելեան		
West	Արեւմուտք	Western	Արեւմտեան		
North	Հիւսիս	Northern	Հիւսիսային		
South	Հարաւ	Southern	Հարավային		

64. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

Thirty days has September,
 April, June and November;
 February has twenty-eight,
 Thirty-one the others' rate*.

* Կը հնչուի բէյր և կը հնչանակէ որոշեալ չափ, սակադին:

ԴԱՍ ԻԴ. (LESSON XXIV.)
ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

62. Վարժութիւն

[Փանելու է սոյն վարժութեան (ա) աւել մէկ բառի ի՞նչ տեսակ ածական
ըլլալը ինչ աստիճան և ինչու. (բ) բաղադրանքներ է հասարակ ածականներն բերանացի
տառը հառը միայն գրաւոր. և (գ) ամեն մէկ բառովը յախաբասութիւնս չը շինելով,
գրելու է տեսարանի մէջ:]

Dark, late, deep, thick, dull, free, three, Turkish, sharp,
Armenian, true, short, French, high, light, right, Swiss, low,
long, English, round, broad, Russian, rich, wrong, strong, able,
Indian, pleasant, pretty, Arabian, feeble, angry, Italian,
healthy, wealthy, Greek, heavy, ready, mild, German, hundred,
any, bad, thirty, bathing, balmy, tenth, balling, both, thrice,
three-hundred, best, big, twelve, banking, brown, thirty-fifth,
central, clayey, Roman, cloudy, care-taking, eightieth, curly,
tenfold, quintuple, common, ten-thousand, dying, dearer, once,
thousandth, dry, fourfold, dressy, dear, seven, eastern, evil,
hundredth, nut-brown, funny, fine, fishing, sixty-four, fat, few,
farming, double, fairest, flying, sevenfold, going, good, greater,
fortieth, gentle, fourteen, homesick, hottest, first, last, happy,
twenty-second, hilly, home-made, hard, hairy, thirty-one, ill,
insane, joyful, ten-hundred and five, single, loving, least, new,
lovesick, fifteen-hundredth, triple, much, nearest, narrow, old,
nineteen, new, neat, hundred - twenty - first, other, palmy, rusty,
five hundred and four, polite, queer, hundred-fold, reading, small.

63. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

ԱՌԱՅՆԵՐ

"What is done, can not be undone."*

"Say well is good, but do well is better."

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը սկիզբը միացնենք *un* (ըն), *im* (իմ)
կամ *in* (ին) մասնիկն (երբեմն նաեւ *ig* (իգ), *il* (իլ) կամ *ir* (իր))
բառին բացասական նշանակութիւն կուտայ եւ կը համապա-
տասխանէ Հայերէնն ոչբառին, չ, առ, ար, կամ դժ մասնիկնե-
րէն միայն. այսպէս, done, եղած — *undone*, չեղած. able կարող
— *unable*, ալկարող. kind, բարի — *unkind*, ոչբարի (չար). polite,
քաղաքավար — *impolite*, ալքաղաքավար. active (է՛գբիւ) գոր-
ծունեայ — *inactive*, ալգործունեայ. le'gal (լե՛գալ) օրինական —
illegal ալօրինի. reg'u-lar (րե՛կըլար) կանոնաւոր — *irregular*, ալ-
կանոն:

ԴԱՍ ԻԵ . (LESSON XXV.)

THE ENGLISH ALPHABET (ահի, ինչիւ էլֆաբէթ)

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԱՅԲՈՒԲԷՆԸ

Անգլիերէն լեզուին մէջ ընդ ամեն քսան վեց տառեր կամ
գրեր կան, որոնք երեսունեւ վեց կամ երեսունեօթն պարզ
կամ նախնական ձայներ կը հանեն. ասոնք են,

THE ROMAN LETTERS (ահլ րօման լէթըր) Հռոմէական Գրեր

A a B b C c D d E e F f G g
H h I i J j K k L l M m N n O o
P p Q q R r S s T t U u V v W w
X x Y y Z z.

THE ITALIC LETTERS (ահլ իտալիկ լէթըր) Շեղագրեր

A a B b C c D d E e F f G g H h I i J j K k
L l M m N n O o P p Q q R r S s T t U u V v
W w X x Y y Z z.

THE SCRIPT LETTERS (ահլ քրիստոնէական լէթըր) Զեռագրեր

A a B b C c D d E e F f
G g H h I i J j K k L l M m
N n O o P p Q q R r S s T t
U u V v W w X x Y y Z z.

THE OLD ENGLISH LETTERS Հին Անգլիերէն Գրեր

A a B b C c D d E e F f
G g H h I i J j K k L l M m
N n O o P p Q q R r S s T t
U u V v W w X x Y y Z z

[Վերոյգրեալ տառոցն այբուբենի անունները տալով կարգալու է երկու անգամ,
զանազանելով իրարմէ՝ ձայն տառն երն ու բաղաձայններն. յետոյ զոց ըսելու է հինգ
անգամ և ապա տետրակին մէջ գրելու է մի անգամ:]

PRO'NOUNS (ժրո՛շանան) ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Այն բառերը, որոնք գոյական անունի մը տեղը կը դրուին կը կոչուին դերանուն. ինչպէս, Annie loves *her* harp; *she* takes lessons and *her* lessons are not hard, Աննիկը կը սիրէ իր տաւիղը. ինչպէս դասեր կ'առնէ եւ իր դասերը դժուար չեն, խօսքին մէջ *her*, իր. *she*, ինչպէս *her*, իր դերանուններ են:

Այն բառը՝ որուն համար դերանունը գործածուած է, կը կոչուի նախընթացը կամ յարաբերեալը. ինչպէս, *the boy* loves *his* lessons; *he* has long lessons, աշուն կը սիրէ իր դասերը. ինչպէս ունի երկար դասեր (իր դասերը երկար են) խօսքին մէջ, աշուն նախընթացը կ'ըլլայ. նոյնպէս, *the man, whom we saw in Rome*, is now here, մարդը, զոր տեսանք Հռոմի մէջ, հիմա հոս է, խօսքին մէջ *the man*, մարդը յարաբերեալը կ'ըլլայ:

Անգլիերէսի մէջ ընդ ամեն քսան եւ չորս դերանուններ կան, որոնք եւս երեսուն երկու փոփոխութիւններ ունին. որով այս կարգին մէջ ընդ ամեն յիսուն եւ վեց բառեր կան:

Անգլիերէսի մէջ Դերանուններն երեք կարգի կը բաժնուին. *per'son-al* (ժը՛րսոնալ) անձնական. *rel'a-tive* (րէ՛լատիվ) յարաբերական եւ *in'ter-rog'a-tive* (ինտըրրոգատիվ) հարցական:

Ա. Անձնական դերանունը դերանուն մ'է, որ իր կազմութեամբը կը ցուցնէ իր ինչ դէմքը ըլլալը. ինչպէս, *but I* say, բայց ես կ'ըսեմ. and *he* said, եւ ինչպէս ըսաւ խօսքերուն մէջ *I*, ես եւ *he*, ինչպէս անձնական դերանուններ են:

Անձնական դերանուններն ալ կ'ըստորաբաժանուին երկուքի *sim'ple* (սի՛մփլ) պարզ եւ *com'pound* (կոմփաունդ) բաղադրեալ:

1. Պարզ անձնական դերանուններն հինգ հատ են, եւ հետեւեալներն են. *I*, ես. առաջին դէմք. *thou*, դու, երկրորդ դէմք. *he*, *she*, եւ *it*, ինչպէս, առ, երրորդ դէմք:

2. Բաղադրեալ անձնականներն կը շինուին պարզ անձնական դերանուններուն վրայ աւելցնելով *self**, ինքն, ինքն իսկ (Յոքնակին կ'ըլլայ *selves**, (ինչու՛մ) իրենք, իրենք իսկ բառը, որոնք կը գործածուին կամ ցուցնելու որ գործողութիւնը ընողին վրայ

* *Self* (սելֆ) ինչպէս, ինչպէս իսկ և *selves*† (սելվս) իրենք, իրենք իսկ, առանձին շատ քիչ կը գործածուին, սովորաբար կը միանան դերանուններուն հետ ինչպէս, *myself*, ես ինչպէս. *themselves*, իրենք իրենք:

† **ԿԱՆՈՆ.** — *F* կամ *fe* վերջաւորող բառերէն մեծ մասը յոքնակի շինելու համար պէտք է *f* կամ *fe* վերջաւորութիւնը *ves* ի փոխել. այսպէս, *self*, *selves*. *wife* (ուիֆ)‡ կին, *wives* (ուիվզ)‡ կիներ:

‡ Հնչելու է մէկ անգամէն, մէկ վանկ:

կ'անդրադառնայ եւ կամ երբ կ'ուշուի մէկ անձը միւս մնացածներէն որոշել:

Բազմաթիւ անշնական դերանուններն նոյնպէս հինգ հատ են, եւ հետեւեալներն են. *myself*, եւ ինչ, առաջին դէմք. *thysself*, դու, երկրորդ դէմք. *himself*, *herself* եւ *itself*, ինչ իրեն. երրորդ դէմք:

Բ. Յարաբերական դերանունը դերանուն մ'է որ կը ներկայացնէ նախնութաց, յարաբերեալ բառ մը կամ նախադասութիւն մը եւ կամ անոր մէկ մասը. եւ կը կապէ նախադասութեան մը երկու տարբեր մասերը. ինչպէս, “No people can be great, *who* have ceased (ինչ, դադրած) to be virtuous” — *Dr. Johnson*. “Ոչ մի ժողովուրդ, որ դադրած է առաքինի ըլլալէ, կրնայ մեծ ըլլալ”: խօսքին մէջ, որ յարաբերական դերանունն է:

Յարաբերական դերանուններն նոյնպէս հինգ են եւ հետեւեալներն են, *who*, *which*, *what*, *that* եւ *as*. ու ասոնց բաղադրեալներն են, *whoever* կամ *whosoever*, *whichever* կամ *whichsoever*, *whatevever* կամ *whatsoever*:

Գ. Հարցական դերանունը՝ դերանուն մ'է, որով հարցում մը կը հարցուի. ինչպէս, *who* is he? ինչ ո՞վ է խօսքին մէջ *who*, ո՞վ հարցական դերանունն է:

Հարցական դերանուններն հետեւեալ երեքն են *who*, *which*, *what*, որոնք նոյնն են յարաբերականներուն հետ:

ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄԸ

Դերանուններն ալ Գոյական անուններուն պէս ունին Թէ, Գէ՛, Սէ՛ եւ Հէ՛ (Տեսնել երես 24, 30-32, 53-54):

Դերանուններն կը հոլովուին հետեւեալ կերպով.

Ա. ՕՐԻՆԱԿ. — Պարզ Անձնական Դերանուններ

I, Ես, Առաջին Դէմք, Ինչ արական եւ Ինչ իգական սեռ

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. I, Ես

Ուղ. we, մենք

Սեռ. my or mine, իմ կամ իմս Սեռ. our or ours, մեր կամ մերն

Հայց. me, զիս

Հայց. us, մեզ կամ զմեզ

THOU, Դու, Երկրորդ Դէմք, Ինչ արական եւ Ինչ իգական սեռ

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. thou, դու

Ուղ. ye or you, դուք

Սեռ. thy or thine, քու, քուկի

Սեռ. your or yours, ձեր ձերն

Հայց. thee, քեզ կամ զքեզ

Հայց. you or ye, ձեզ կամ զձեզ

HE, ինք, Երրորդ Դէմք, առաջին սեռ

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. he, ինք

Ուղ. they, իրենք

Սեռ. his, իր

Սեռ. their, or theirs, իրենց կամ իրենցն

Հայց. him, զինքը

Հայց. them, զիրենք

SHE, ինք. Երրորդ Դէմք, երկրորդ սեռ

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. she, ինք

Ուղ. they, իրենք

Սեռ. her, or hers, իր, իրենն

Սեռ. their, or theirs, իրենց, իրենցն

Հայց. her, զինքը

Հայց. them, զիրենք

IT, Անիկա. Երրորդ Դէմք, չեղող սեռ

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. it, անիկա

Ուղ. they, անոնք

Սեռ. its, անոր

Սեռ. their, or theirs, անոնց, կամ անոնցն

Հայց. it, զանիկա

Հայց. them, զանոնք

Բ. — Բազմադրեալ Անձնական Դերանուններ

ԴԻՏ. — Բազմադրեալ անձնական դերանուններն բոլորն ալ սեռական (թէ Եզակի եւ թէ յոքնակի) չունին: Եզ. ուղղականն նոյնն է Եզ. Հայցականին հետ. Յոք. ուղղականն նոյնն է Յոք. Հայցականին հետ. այսպէս,

Եզ. myself,

ես ինքս, ես ինծի, ես զիս

Յոք. ourselves,

մենք մեզ, մենք մեզի, մենք զմեզ

Եզ. thyself,

դու ինքդ, դուն քեզի, դու զքեզ

Յոք. yourselves,

դուք ձեզ, դուք ձեզի, դուք զձեզ

Եզ. $\left\{ \begin{array}{l} \text{himself,} \\ \text{herself} \\ \text{itself} \end{array} \right\}$

ինքն իրեն, ինք զինք

Յոք. themselves,

իրենք իրենց, իրենք զիրենք

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. myself, ես ինքս, ես ինծի

Ուղ. ourselves, մենք մեզ

Սեռ. —————

Սեռ. —————

Հայց. myself, ես զիս

Հայց. ourselves, մենք զմեզ

ԾԱՆ. — I եւ myself, thou եւ thyself դերանուններն իրենց բոլոր Հոլովումներովն կը գործածուին միայն անձ ցուցնելու համար. երբեմն միայն այլաբանօրէն խօսակցութեանց մէջ կը գործածուին կենդանի կամ իր ներկայացնելու համար:

He եւ himself, she եւ herself դերանուններն իրենց բոլոր Հոլովումներովն կը գործածուին մի միայն անձ եւ կենդանի

ցուցնելու համար. եթէ երբէք գործածուին այլաբանօրէն,
կը մարմնացնեն զանոնք:

It դերանունն՝ չունենալով իր մէջ անձի, սեռի կամ կեան-
քի գաղափար, կը գործածուի անշունջ իրեր ներկայացնելու:

Գ. — Յարաբերական եւ Հարցական Դերանուններ

WHO, Որ, Ով. ինքրածո֊ի անյեր֊ Ժայն.

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. who, որ, որը. ով. որոնք, ովքեր

Սեռ. whose, որու. որոնց.

Հայց. whom, որը, զով. որոնք, զորս

WHICH, Որ. ինքրածո֊ի ինքնանյեր֊ և իրեր֊

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. which, որ, որը. որոնք

Սեռ. (չնի երբեք Ժայն *whose*, որու. որոնց ինքրածո֊ի)

Հայց. which, որ, զոր. որոնք, զորս

WHAT, Ինչ. ինքրածո֊ի առհասարակ իրեր֊ Ժայն

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. what, ինչ. ինչ որ

Սեռ. (չնի)

Հայց. what, ինչը, զինչ. ինչ որ

THAT, Որ. ինքրածո֊ի անյեր֊, անասուններ֊ և իրեր֊

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. that, որ. որոնք

Սեռ. (չնի)

Հայց. that, որը. որոնք, զորս

As, Ինչպէս, Ինչպէս որ, Որ*

Ինքրածո֊ի անյեր֊, անասուններ֊ և իրեր֊

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. as, ինչպէս, ինչպէս որ, որ

Սեռ. (չնի)

Հայց. as, ինչպէս, ինչպէս որ. որոնք

ԴԻՏ. — Who, կը պահանջէ անձի մը անունը. which՝ անձի
մը կամ իրի մը՝ մնացածներէն որոշ ըլլայ. what՝ իրի մը
կամ անձի մը զբաղումն ու նկարագիրը:

* As, Ինչպէս, ինչպէս որ, որ կը գործածուի իբր յարաբերական սովորաբար
such, as many կամ as many են վերջ. օրինակներն ընթերցանութեանց մէջ
կարելի է նկատել:

Դ. — Բաղադրեալ Յարաբերական Դերանուններ

Բաղադրեալ յարաբերական դերանուններն կը հոլովուին ճիշդ իրենց պարզ յարաբերականներուն պէս. այսպէս,

WHOEVER or WHOSOEVER, Որն որ, Ով որ, Որն որ ալ.

իւրօրոշմանի անյերմ փայն

Թէ Եղակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. whoever,* որն որ. ով որ. որոնք որ

Սեռ. whosever, որուն որ. որոնց որ

Հայց. whomever, զորն որ, զով որ. որոնք որ

Ուղ. whosoever, որն որ ալ, ով որ ալ. որոնք որ ալ

Սեռ. whosoever, որուն որ ալ. որոնց որ ալ

Հայց. whomsoever, որն որ ալ, զով որ ալ. որոնք որ ալ

WHICHEVER or WHICHSOEVER, Որն որ. Որն որ ալ.

իւրօրոշմանի անյերմ, ինքանիներմ և իրերմ

Թէ Եղակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. whichever*, որն որ Ուղ. whichsoever, որն որ ալ

Սեռ. (չունի) Սեռ. (չունի)

Հայց. whichever, որն որ Հայց. whichsoever, որն որ ալ

WHATEVER or WHATSOEVER, Ինչ որ, Ինչ որ ալ.

իւրօրոշմանի իրերմ փայն

Թէ Եղակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. whatever,* ինչ որ Ուղ. whatsoever, ինչ որ ալ

Սեռ. (չունի) Սեռ. (չունի)

Հայց. whatever. ինչ որ Հայց. whatsoever, ինչ որ ալ

64. Վարժութիւն

[Գտնելու և հասկնալ բոլոր չի աւելն ու չկը ի՞նչ անասկ զերանուն և և ինչո՞ւ :
Հոլովելու և աւելն ու չկը թէ՛ անփափ դրաւոր:]

Who, himself, we, what, as, yourselves, thy, she, whatever,
which, itself, that, ourselves, whichsoever, whoever.

* Այս կարգ ձևերը աւելի շատ գործածական են :

65. Վարժութիւն

[Լ] [Թ]

aunt (աւդ)	grand (լրէն)*	stand (ըտէն)*
band (պէն)	dis-band' (տէնպէն)	hus'band (հընդպէն)
book (պոտ)	cook (գոտ)	took (լոտ)
bride (պրայ)*	bright (պրայ)*	de-light' (տէլայ)
cake (էյտ)	sake (էյտ)	shake (շէյտ)
card (գոտ)	cart (գոտ)	heart (հոտ)
chew (չոտ)	pew (թոտ)*	neph'ew (նէֆէոտ)
cough (գոֆ)	rough (ըլլ)	tough (լլ)
hook (հոտ)	nook (նոտ)	shook (շոտ)
loom (լոտ)	room (րոտ)	groom (հրոտ)*
met (մէտ)	meat (մէտ)	meet (մէտ)
nice (նայ)	rice (րայ)	price (թրայ)*
niece (նէյ)	peace (թէյ)	piece (թէյ)
roof (րոֆ)	proof (թրոֆ)*	prove (թրոֆ)*
serve (սըրվ)	serv'ant (սըրվէն)	serv'ice (սըրվէն)
wait (աւէյտ)*	wait'er (աւէյտը)	wait'ress (աւէյտըտ)
buck'le (պլէկ)	strug'gle (ըտըրըլլ)	un'cle (ընկ)
chap'ter (չէփթը)	daugh'ter (աօթըր)	let'ter (լէթըր)
cous'in (գըսն)	sea'son (սէյն)	poi'son (թոյն)
pa'per (թէյթը)	pep'per (թէթը)	pau'per (թոթը)

66. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ]

Aunt grand stand band dis-
band husband book cook took
bride bright delight card cart
heart chew pew nephew cake
sake shake hook nook shook
loom room groom met meat

* Հիշենք է մէկ անգամն. մէկ վանկ:

meet nice rice price niece peace
piece cough rough tough roof
proof prove serve servant
service wait waiter waitress
buckle struggle uncle chapter
daughter letter cousin season
poison paper pepper pauper.

ԴԱՍ ԻԶ. (LESSON XXVI.)

[Ի]

grand, մեծ (աւելի ընդարձակ)	stand, կայան, վայր, գնոց
կութեան եւ վէհութեան	chew, ծամոց
իմաստով խառն — բազմա-	pew, (եկեղեցի երև) նոստարան
great բառին հետ երես 70	meat, միս
band, խումբ, կապ	nice, գեղեցիկ, հաճելի
book, գիրք	rice, բրինձ
bright, պայծառ, փայլուն, շող-	price, գին
delight, բերկրութիւն, ուրախ	peace, խաղաղութիւն [երկ
cake, քաքար, կաղապար (ածափ)	piece, կտոր, պուրակ (Տճկ. Բապ,
sake, սէր, նկատառում (Տճկ. Բապ)	cough, հազ
	rough, կոշտ, կոպիտ, անհարթ,
for my sake, իմ սիրոյս, զիս նկատ	խորաուրորտ, ալեկոծ
տի առ (Բապ. Իս Բապ. Իս)	tough, անձկեղի, կարծր, խիստ
card, գարտ, տոմսակ	cart, (խակա) բեռնակառք
heart, սիրտ	hook, կեռ (Տճկ. Կէնէկէ)
roof, տանիք, երդիք	nook, խորշ, անկիւն [տամուկէ
proof, փորձ, ապացոյց	service, ծառայութիւն, պաշ-
loom, գործատեղան (Տճկ. Կէնէկէ)	buckle, ճարմանդ
room, սենեակ	struggle, նկրտում
groom, ձիապան, (կառի կա-	chapter, (գրքի) գլուխ
իս Կառի) սպասաւոր	letter, նամակ, տառ, գիր
paper, թուղթ	season, եղանակ
pepper, պղպեղ	poison, թոյն
pauper, աղքատ, տնանկ	

Ընտանիքի մը Անդամներ

father, հայր	daughter, դուստր, աղջիկ զա- ւակ
papa, pa հայրիկ	brother, եղբայր
mother, մայր	sister, քոյր
mama, ma, մայրիկ	son, ուստր, մանչ, տղայ, որդի, child, տղայ, մանուկ, երեխայ զաւակ
grand father, մեծ հայր, հաւ, պապ (հօր կամ մօր հայրը — Տաճկ. րէրէ)	babe, baby, մանկիկ, երեխայ
grand'pa, grand'papa,	մեծ հայրիկ
grand'mother, հանի, մամ, (խառն) մամա. (հօր կամ մօր հայրը)	մեծ մայրիկ
grand'ma, grand'mama,	պապիկ (հօր կամ մօր պապը — Տաճկ. ալա րէրէ)
great-grandfather, պապիկ (հօր կամ մօր մամը — Տաճկ. նին)	թոռնիկ (աղու կամ աղջկայ որդի)
great-grandmother, մամիկ (հօր կամ մօր մամը — Տաճկ. նին)	թոռնուհի (աղու կամ աղջկայ աղջիկ)
grand'son,	թոռնիկ, թոռնուհի
grand'daughter,	թոռնորդի
grand'child,	թոռնկայ աղջիկ
great-grandson,	թոռնորդի
great-granddaughter,	խորթ հայր, հօրու
great-grandchild,	խորթ մայր, մօրու
step*-father,	խորթ որդի, ուրջու
step-mother,	խորթ աղջիկ, ուրջու
step-son,	խորթ եղբայր
step-daughter,	խորթ քոյր
step-brother,	
step-sister,	
Ընտանիքի մը վերաբերեալները կը կոչուին երբեմն նաեւ	
ancestor§, նախահայր	sweetheart, սիրուհի
parent**, ծնողք	beau, պճնասէր, սիրական
boy, տղայ, մանչ	fiancee†, սիրուհի, նշանած
girl, աղջիկ [բարձր	fi-an-ce'†, սիրական, նշանած
maid, սպասուհի (սեւեռնիքի Եւրոպայի)	bride, հարսնացու, նոր հարս
nurse, դայեակ	bridegroom, փեսացու, նոր փեսայ
chauffeur , ինքնաշարժավար	maid of hon'or***, պատուակալ սպասուհի, հարսնքոյր
waiter, (սեւեռնիքի) սպասաւոր	best man, կնքահայր
waitress, (սեւեռնիքի) սպասուհի	wife, կին, կնիկ
cook, խոհարար	husband, ամուսին, այր, էրիկ
but'ler†, մատակարար	

* Կը հնչուի (ը)րէրէ — կը նշանակէ խորթ. †այլ, †այլապիսի:

§ Կը հնչուի (է)նեռնէրէ: ** (է)րէրէ † (շօքէր) ‡ (շէրէր)
† Գաղիերէնէ առնուած է կը հնչուի (ֆիանսէ, ֆիանսէ): *** (առնէր)

Relatives, Ազգակիցներ

un'cle,	Հօրեղբայր, մօրեղբայր, քեռի
grand'uncle,	Հօր կամ մօր Հօրեղբայր կամ մօրեղբայր* [կին
aunt,	Հօրաքոյր, մօրաքոյր, Հօրեղբօր կամ մօրեղբօր
grand'aunt,	Հօր կամ մօր Հօրաքոյր կամ մօրաքոյր. Հօր կամ մօր Հօրեղբօր կամ մօրեղբօր կին*
nephew,	եղբօրորդի, քեռորդի*
grand'nephew,	եղբօր կամ քրոջ թոռնիկ*
niece,	եղբօր աղջիկ, քրոջ աղջիկ*
grand'niece,	եղբօր կամ քրոջ թոռնուհի
cousin,	Հօրեղբօր կամ մօրեղբօր որդի, միեւնոյն նախահայրէն սերած զաւակ*
father-in-law,	սկեսրայր, աներ (Ռ՝Կ. պարոն պապ)
mother-in-law,	կեսուր, սկեսուր. զոքանչ
son-in-law,	փեսայ
daughter-in-law,	հարս, նու (Տճկ. պահանգ)*
brother-in-law,	աներձագ, աներորդի. տագր. քենեկալ
sister-in-law,	տալ (էրկն + ոյր) քենի. եղբօր կին
to stand, կանգնել, կայնիլ	to paper, թղթել [ձով ցուցնել
to disband, (խուր) զօրք ցրուել	to prove, ապացուցանել, փոր-
to delight, բերկրիլ	to wait, սպասել. սպասաւորել
to shake, ցնցել, թոթուել, շար-	to serve, ծառայել. տալ
to chew, ծամել [ժել. սեղմել	to struggle, նկրտիլ
to meet, հանդիպիլ	to season, համեմել, աղ ցանել
to cough, հազալ	to poison, թունաւորել
I shake, կը ցնցեմ, կը սեղմեմ	I shook, ցնցեցի, սեղմեցի
he or she shakes, կ'ցնցէ, կ'սեղմէ	he or she shook, ցնցեց, սեղմեց
we shake, կը ցնցենք, կ'սեղմենք	we shook, ցնցեցինք, սեղմեցինք
you shake, կը ցնցէք, կը սեղմէք	you shook, ցնցեցիք, սեղմեցիք
they shake, կը ցնցեն, կը սեղմեն	they shook, ցնցեցին, սեղմեցին
shake, ցնցէ, ցնցեցէ՛ք, սեղմէ՛	shook, ցնցած, սեղմած
	սեղմեցէ՛ք

[3] [2]

ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՅՈՒԱԾՔՆԵՐ

“Write it in your heart that every day is the best day in the year.” — *Emerson*.

“Do it; then it will be done!”

“Handsome is that handsome does.” — *J. G. Whittier*.

* Դիտելու է այս նշանակութիւններու տարբերութիւններն:

67. Վ րժութիւն

[Թ] [Ճ] [Ղ]

1. Peace be with you. It is a bright day to-day. — 2. We are going to see my aunt Annie, uncle Armen, baby Zohra and the old great-grandma, who is so dear to me. — 3. I got a hook to fish. I can stand up all day. — 4. Annie, now we saw a bride and the bride-groom coming out of the church. They were looking fine: she was young. They said she was not quite twenty years old. She was the daughter of a wealthy banker*. The bride-groom too was handsome, bright looking young man. Did you see the best man? He was with them. All the pews in the church were full. — 5. You must have paid a good sum for that house with eight rooms. — 6. I have read ten chapters of this book and this is the eleventh I am reading. — 7. Don't you do it for my sake. — 8. Shake hand with me, dear old cousin, have not seen you for a long time. How are you anyway? — 9. Please meet me in room 478; here is my card. We have eight looms there. — 10. Mama, I have had one piece of cake. Can I have another piece? — 11. It is going to be a rough Winter this year, but Spring will be nice and pleasant. — 12. The prices of meat and rice are too high now-days. — 13. I wish I had some paper, pen and ink to write a letter to my dear husband in London. — 14. You may have the proof for that card at-noon, will that do? — 15. The Spring season will soon be here, and I tell you it will be a grand one. — 16. They got no waiters in here we got to wait on ourselves. — 17. The mail has come, I will have a few letters and newspapers. — 18. When will service begin? The service will begin at twelve, noon. — 19. That is poison, take care not to put on any food; it will do great harm. — 20. It is going to be a hard struggle.

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը վերջը *ar* (էր), *er* (ըր), *ier* (էւր, էւր), *yer* (էւր), *or* (ըր), *ard* (էր), *art* (ար), *ster* (ստեր) Անգլիական մասնիկներէն մին աւելցուի, կը նշանակէ ընողը, դործողը. այսպէս, *beg*, մուրալ — *beggar*, մուրացիկ. *bank*, դրամատուն — *banker*, սեղանաւոր (շահեկէր). *clothe* (գլխարկ), *clothing* — *clothing*, զգեստավաճառ. *law*, օրէնք — *lawyer*, օրէնագէտ, փաստաբան. *govern* (կռնել) կառավարել — *governor*, կառավարիչ. *drunk* (շահեկ) խմած — *drunkard*, խմող, արբեցող. *brag* (պրծ) սնապարծիլ — *braggart*, սնապարծ. *song*, (անկ, անկ) երգ — *songster*, երգիչ:

68. Վարժութիւն

[Թ]

1. Գեղեցիկ օր մ'է այսօր, եկուր, պտոյտ մ'ընենք (*let us take a walk* : — 2. Այս', երթանք ես, դուն (*let us go*) (դու, ես*) եւ մեծ մայրիկը : — 3. Որքան (*how many*) գրքեր ունիք. կարդալու լաւ (բաներ) ե՞ն (*are they good to read*) : — 4. Մեծ պապս եւ հօրքրոջս աղջիկը պիտի գան մեզ տեսնել այսօր. կրնա՞ք դուք ալ հոս ըլլալ (ըլլալ հոս : — 5. Կը ցանկայի կարենայի. բայց կը հազամ (անէ՛մ յը հաշ) աւելի լաւ է դուրս չ'երթալ (*it is*) աւելի լաւ չ'երթալ դուրս) : — 6. Մեր ընտանիքին մէջ կան (*there are* Վեջ Վեր ընտանիք) հայր, մայր, հօրեղբայր, հօրաքոյր, երեք եղբարներ, երկու քոյրեր, փոքրիկ մանկիկ մը, անոր դայեակը, խոհարար, մատակարար, սպասուհի, սեղանի սպասաւոր : Ես ունիմ մեծ մայր, մեծ հայր ալ, չորս քեռորդիներ եւ հինգ եղբօր աղջիկներ : — 7. Ինծի մեծ բերկրութիւն մ'է (*it is* յը Վեջ Վեր ընտանիք) տեսնել մեծ պապս ու հանիս, որոնք կուգան մեզ բաւական յաճախ : — 7. Իմ եղբօրս ալ ամենամեծ բերկրութիւնն է (ամենամեծ բերկրութիւնն է իմ եղբօրս ալ է) տեսնել իւր նշանածը : Ինք լաւ ամուսին մը կ'ըլլայ (ինչպէ՛ս *make* յը լաւ ամուսին) : — 9. Թերթին մէջ կարդացի (կարդայի Վեջ Վեր ընտանիք) Կիրակի օր (վրայ կիրակի) պաշտամունք պիտի ըլլայ (հոն պիտի ըլլայ պաշտամունք) Քրիստոսի եկեղեցիին մէջ (Վեջ Վեր ընտանիք էկեղեցի) : — 10. Մենք տեսնեմք հիմա հարս մը, փեսան, կնքահայրը եւ հարսնքոյրը : Բոլորն ալ գեղեցիկ բազմութիւն մ'էին (անոնք բոլորն ալ էին գեղեցիկ. *looking* բազմութիւն) :

* ԴԻՏ. — Անգլիերէնի մէջ երբէք չըսուիր ես ու դուն կամ ես ու ինքը, եւայլն. որը չէ թէ լեզուի՝ այլ քաղաքավարութեան դէմ խոշոր սխալ կը համարուի. ուստի եւ գրած կամ խօսած ատեն պէտք է եւր միշտ ետքը դնել. այսպէս, ես ու դուն, ես ու ինքն ըսելու փոխարէն ըսելու է դուք եւ ես, ինքն եւ ես, եւայլն :

ԿԱՆՈՆ. — Անգլիերէնի մէջ եթէ *dis* (դիս) մասնիկն աւելցուի բառի մը սկիզբն, անոր նշանակութիւնը հաստատականէն բացասականի կը փոխուի. և կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ սովորաբար բացասական չը, դի, ա, եւ դ մասնիկներուն. այսպէս, *to like*, սիրել — *to dis-like*, չսիրել. *content* (գոնդեմ) գոհ — *dis-content*, դիգոհ. *o-be-di-ent* (օպեդիէնտ) հնազանդ — *dis-o-be-di-ent*, ահնազանդ. *to please* (փլէյզ) հաճեցնել — *to dis-please*, ահաճեցնել :

ԿԱՆՈՆ. — Եթէ գոյական անունի մը վերջը *en* (ըն) մասնիկն աւելցուի, գոյականն ածականի կը փոխուի. կը նշանակէ նիւթ. շինո՞ւած, նիւթական. եւ կը համապատասխանէ Հայերէն — եղէն եւ — եւս, մասնիկներուն. ինչպէս, *silk* (սիլկ) մետաքս — *silk'en* մետաքսեղէն, մետաքսեւս :

ԴԱՍ ԻԷ. (LESSON XXVII.)

VERBS (ՎԵՐԴ՝) ԲԱՅԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Այն բառերը, որոնք գործողութեան մը կամ կատարուած ըլլալը, կամ կատարուիլը, կամ կատարելը, եւ կամ կատարուելիքը կը ցուցնեն, կը կոչուին բայ. ինչպէս, *I am*, ես եմ. *you love*, դուք իշխեք. *it is paid*, ան վճարուած է. *he will write*, ինք պիտի գրէ: Իսկ այն բառերն, որոնք գործողութիւնն ընողը կը ցուցնեն, կը կոչուին բայի տեսակներ. ինչպէս վերոյգրեալ նախադասութիւններուն մէջ *I*, ես. *you*, դուք. *it*, ան եւ *he*, ինք տէր բայինքն են:

ԿԱՆՈՆ. — Տէր բային բայէն առաջ կը դրուի. ինչպէս, *I said*, ես ըսի. *he will go*, պիտի երթայ:

Ամեն մէկ խօսքի կամ նախադասութեան մէջ ամենէն էական բառը բայն է. բայն ալ լաւ ճանչնալու համար անհրաժեշտ է անոր գլխաւոր մասերը գիտնալ. որոնք սովորաբար գործողութեան ժամանակը կ'ակնարկեն:

Անգլիերէնի մէջ բայ մը չորս Գլխաւոր Մասեր, **PRINCIPAL PARTS**, (գրե'նիքէլ գորդ) ունի. որոնք են Ներկայ, *the Present* (գրե'նիք). Անցեալ, *the Preterit* (գրե'րըրէր). Անկատար Ընդունելութիւն*, *the Imperfect Participle* (ի'գրե'րիքէր գորդիքէլ) եւ Անցեալ Ընդունելութիւն, *the Perfect Participle* (գրե'րիքէր գորդիքէլ):

The Present, Ներիւն բայի այն ձեւն է որ մնացած բոլորի արմատն է. ուրիշ բառերով բայը ինքնին է. եւ որը մինակ պէտք է նայիլ բառարաններուն մէջ. ինչպէս, *be*, ըլլամ. *love*, իշխեմ. *see*, տեսնեմ. *go*, երթամ. *take*, առնեմ:

The Preterit, Անցեալ բայի պարզ ձեւն է, որ կը նշանակէ անցած ժամանակը, եւ որը միշտ կապուած է գոյական անունի մը կամ դերանունի մը հետ, որ կը ցուցնէ եղելութեան ընողը. այսպէս, *I was*, ես էի. *you said*, դուք ըսիք. *he paid*, ինք վճարեց. *we bought*, մենք գնեցինք. *they had*, անոնք ունեցան:

The Imperfect Participle, Անկատար Ընդունելութիւն բայի այն ձեւն է, որ միշտ կը վերջանայ *ing* եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տեղանքի շարունակութիւնը. ինչպէս, *being*, ըլլալով. *loving*, իշխելով. *reading*, կարդալով. *waiting*, սպասելով:

* **ԾԱՆ.** — Այն բառերը, որոնք բայէ մը ծագումառած ըլլալով, թէ բայի եւ թէ գոյական անունի կամ ածականի յատկութիւն միանգամայն ունին, կը կոչուին Ընդունելութիւն:

The Perfect Participle, Անշեալ Ընդհանր-Ռի-նը բայի այն ձեւն է, որ առհասարակ կը վերջանայ *ed* կամ *en* եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի կատարումը կամ լրանալը. ինչպէս, *been*, եղած, *ceased*, դադարած, *eaten*, կերած, *given*, տրած, *loved*, սիրած:

ԿԱՆՈՆ. — Կանոնաւոր բայի մը գլխաւոր մասերէն աշեալն ու աշեալ Ընդհանր-Ռի-նը չինելու համար, իսկական բային վրայ աւելցնելու է *d* կամ *ed* իսկ ահապաք Ընդհանր-Ռի-նը չինելու համար իսկական բային վրայ աւելցնելու է *ing* մասնիկը. այսպէս, *hear*, լսեմ, *heard*, լսեցի, *hearing*, լսելով, *heard*, լսած, *curl*, գանգրեմ, *curled*, գանգրեցի, *curling*, գանգրելով, *curled*, գանգրած:*

ԲԱՅԵՐՈՒ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Բայերն՝ իրենց կաշմութեան համեմատ, կը բաժնուին չորս կարգի, կանոնաւոր, *regular* (բեկեւար) եւ անկանոն, *irregular* (իրբեկեւար). իւր կանոնաւոր և իւր անկանոն, *redundant* (բերք'նորանք), եւ պակասաւոր, *defective* (տէքէ'գրել):

Ա. Կանոնաւոր բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը կը չինուին բային վրայ աւելցնելով *d* կամ *ed*. ինչպէս, *hear*, լսեմ, *heard*, լսեցի, *hearing*, լսելով, *heard*, լսած, *fold*, ծալլեմ, *folded*, ծալլեցի, *folding*, ծալլելով, *folded*, ծալլած:

Բ. Անկանոն բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը չեն չինուիր բային վրայ *d* կամ *ed* աւելցնելով. ինչպէս, *see*, տեսնեմ, *saw*, տեսած, *seeing*, տեսնելով, *seen*, տեսած, *take*, առնեմ, *took*, առի, *taking*, առնելով, *taken*, առած:

Գ. Կանոնաւոր և Անկանոն բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը կը չինուին երկու կամ աւելի կերպերով. ինչպէս, *shake*, սեղմեմ, *shook* or *shaked*, սեղմեցի, *shaking*, սեղմելով, *shaken* or *shaked*, սեղմած, *light*, վառեմ, *lighted* or *lit*, վառեցի, *lighting*, վառելով, *lighted* or *lit*, վառած:

Դ. Պակասաւոր բայ կը կոչուի այն բայը, որ ընդունելութիւններ չունի. եւ կը գործածուի միայն քանի մը եղանակներու եւ ժամանակներու մէջ. ինչպէս, *beware* (պիտե՛յր) զգուշացիր, *ought* (օր) պէտք է:

* Տեսնել նաեւ երես 57 ԿԱՆՈՆ:

Բայերն՝ իրենց նշան-ին-բեան համեմատ, կրկին կը բաժնուի չորս կարգի. անյողական-ներգործական (*active-transitive* ե'գրել-ն-սիրել). չանյողական-ներգործական (*active-intransitive*, ե'գրել-ն-ընթերցել). կրա-որական (*passive*, գր-ու-ի). եւ չեղոյ (*neuter*, նիւ-գըր):

Ա. Անյողական-ներգործական կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ թէ գործողութիւնը ընողէն կը փոխանցուի ուրիշ առարկայի մը վրայ. ինչպէս, *Armen loves his brother*, Արմէնը կը սիրէ իր եղբայրը. *Annie reads a book*, Աննիկը կը կարդայ գիրք մը:

Բ. Չանյողական-ներգործական կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ թէ գործողութիւնը ուրիշ առարկայի մը վրայ չանցնիր, այլ ընողը ինք իրեն, իր վրայ կը կատարէ. ինչպէս, *Zohra walks*, Զօհրան կը քայլէ. “*Jesus wept* (ճէսուս արեւոյ) Յիսուս կայաւ:”

Գ. Կրա-որական բայ կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ գործողութիւնը ուրիշէն բային տիրոջը վրայ կը կատարուի. ինչպէս, *Armenians were massacred* (մե'սսաւըր), Հայերը ջարդու-եցան. *he is paid*, ինքն վճարուած է:

Դ. Չեղոյ բայ կը կոչուի այն բայը, որ ոչ գործողութիւն եւ ոչ տենչանք կ'արտայայտէ. այլ պարզ եղելութիւն, կամ եղելութեան կացութիւնը. ինչպէս, “*There was light* - Հոն լոյս կ'ուր”. “*The babe sleeps* (ը'սլէք) - Մանկիկը կը քնանայ:”

69. Վարժութիւն

[Գտնելու է հետեւեալ բայերու ամեն մէկը ի՞նչ տեսակ բայ է իր կազմութեան համեմատ, ի՞նչ տեսակ բայ իր նշանակութեան համեմատ. յետոյ ամեն մէկի գըր-խաւոր մասերը ուսանելով, Գոյ գրելու է տետրակին ոէջ երկու անգամ:]

PRESENT PRETERIT IMPERF. PARTICIPLE PERFECT PARTICIPLE

ՆԵՐԿԱՅ	ԱՆՑԵԱԼ	ԱՆԿԱՏԱՐ ԸՆԴ	ԱՆՑԵԱԼ ԸՆԴ
aim	aimd or aimed	aiming	aimd or aimed
նշան առնեմ	նշան առի	նշան առնելով	նշան առած
allow	allowed	allowing	allowed
թոյլ տամ	թոյլ տուի	թոյլ տալով	թոյլ տուած
arm	armed	arming	armed
զինեմ	զինեցի	զինելով	զինած
be	was	being	been
ըլլամ	էի, եղայ	ըլլալով	եղած
beg	begged	begging	begged
խնդրեմ	խնդրեցի	խնդրելով	խնդրած
buy	bought	buying	bought
գնեմ	գնեցի	գնելով	գնած

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
can կրնամ	could կրցի	_____	_____
cast նետում	cast նետեցի	casting նետելով	cast նետած
chew ծամում	chewd or chewed ծամեցի	chewing ծամելով	chewd or chewed ծամած
come գամ	came եկայ	coming գալով	come եկած
compound բաղադրում	compounded բաղադրեցի	compounding բաղադրելով	compounded բաղադրած
cook եփում	cooked եփեցի	cooking եփելով	cooked եփած
cough հազում	coughed հազացի	coughing հազալով	coughed հազացած
crowd խռնում	crowded խռնեցի	crowding խռնելով	crowded խռնած
crown թագադրում	crowned թագադրեցի	crowning թագադրելով	crowned թագադրած
cry գոչում	cried* գոչեցի	crying* գոչելով	cried գոչած
curl գանգրում	curld or curled գանգրեցի	curling գանգրելով	curld or curled գանգրած
die մեռնում	died* մեռայ	dying մեռնելով	died մեռած
delight բերկրում	delighted բերկրեցայ	delighting բերկրելով	delighted բերկրած
dig փորում	dug or digged փորեցի	digging փորելով	dug or digged փորած
do ընում	did ըրի	doing ընելով	done ըրած
dry չորցնում	dried* չորցուցի	drying* չորցնելով	dried չորցած
dye ներկում	dyed ներկեցի	dyeing ներկելով	dyed ներկած
eat ուտում	ate կերայ	eating ուտելով	eaten կերած
end վերջացնում	ended վերջացուցի	ending վերջացնելով	ended վերջացուցած
fear վախնում	feard or feared վախացայ	fearing վախնալով	feard or feared վախացած

* Ի՞նչ կանոնով:

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Հնդ.	Perfect Participle Անցեալ Հնդ.
feed կերակրեմ	fed կերակրեցի	feeding կերակրելով	fed կերակրած
fly թռչիմ	flew թռայ	flying թռչելով	flown թռած
free ազատեմ	freed ազատեցի	freeing ազատելով	freed ազատած
get ստանամ	got ստացայ	getting ստանալով	got or gotten ստացած
give տամ	gave տուի	giving տալով	given տուած
go երթամ	went գացի	going երթալով	gone գացած
have ունենամ	had ունեցայ	having ունենալով	had ունեցած
keep պահեմ	kept պահեցի	keeping պահելով	kept պահած
let թողում	let թողուցի	letting թողելով	let թողած
make ընեմ	made ըրի	making ընելով	made ըրած
may կարելի է	might կարելի է	_____	_____
meet հանդիպիմ	met հանդիպեցայ	meeting հանդիպելով	met հանդիպած
must պէտք է	_____	_____	_____
pass անցնիմ	passed or past անցայ	passing անցնելով	passed or past անցած
pay վճարեմ	paid or payed վճարեցի	paying վճարելով	paid or payed վճարած
please հաճիմ	pleased հաճեցայ	pleasing հաճելով	pleased հաճած
put դնեմ	put դրի	putting դնելով	put դրած
read կարդամ	read կարդացի	reading կարդալով	read կարդացած
run վազեմ	ran or run վազեցի	running* վազելով	run վազած
say ըսեմ	said* ըսի	saying* ըսելով	said ըսած

* Ի՞նչ կանոնով:

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
see տեսնեմ	saw տեսայ	seeing տեսնելով	seen տեսած
sell ծախեմ	sold ծախեցի	selling ծախելով	sold ծախած
send ղրկեմ	sent ղրկեցի	sending ղրկելով	sent ղրկած
shake սեղմեմ	shook <i>or</i> shook սեղմեցի	shaking սեղմելով	shaken <i>or</i> shaken սեղմած
sit նստիմ	sat նստայ	sitting նստելով	sat նստած
spring ոստնում	sprung <i>or</i> sprang ոստնեցի	springing ոստնելով	sprung ոստնած
take առնեմ	took առի	taking առնելով	taken առած
tell ըսեմ	told ըսի	telling ըսելով	told ըսած

70. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

break (պէտ)*	brick (պրիք)*	speak (ք)՝(պէտ)*
broke (պրօ)*	chalk (չօ)	spoke (ք)՝(պօ)
catch (քէչ)	hatch (հէչ)	watch (աւաչ)*
else (էլս)	also (օ'լսօ)	every (է'վրի)
fad (ֆէր)	pad (փէր)	sad (սէր)
fund (ֆընդ)	hunt (հընդ)	month (մօնթ)
heal (հէյլ)	real (րէյլ)	drill (որիլ)
hour (աւր)*	pow' er (փա'աւր)	tow' er (թա'աւր)
lean (լէյն)	keen (քէյն)	mean (մէյն)
pie (փէյ)	shy (շէյ)	why (հաւայ)*
mouth (մաւթիւն)*	stout (ք)աւաւր)*	a-bout' (ապա'աւր)
need (նէյդ)	deed (քէյդ)	in-deed' (ինքէ'յդ)
puff (փըֆ)	stuff (ք)աւրըֆ)*	e-nough' (էնք'ֆ, էնք'ֆ)
right (րայր)	write (րայր)	fright (ֆրայր)*
state (ք)աւրէյր)*	es-tate' (էստէ'յր)	in-tes'tate (ինտէ'ստէյր)
want (աւանտ)*	work (աւրք)*	worth (աւրթիւն)*
a-long' (աւլոն)	fur' long (ֆըրլոն)	pro-long' (քրօլոն, քրօլոն)
be-gin' (պէյն)	be-gan' (պէյն)	pa' gan (փէյն)
chat'ter (չէ'թըր)	mat'ter (մէ'թըր)	feath'er (ֆէ'թըր)
enj-oy' (էնճոյ)	en'gine (էնճին)	pig' eon (փի'ցէն)

* Հնչելու է մէկ անգամէն, մէկ վանկ:

71. *ସମ୍ପତ୍ତି ଶୁଳ୍କ*

[୨] [୩]

Break brick speak broke chalk
spoke catch hatch watch else
also every fad pad sad fund
hunt mouth heal real drill
hour power tower lean keen
mean pie shy why mouth
stout about need deed indeed
puff stuff enough right write
fright state estate intestate
want work worth along fur-
long prolong begin began
pagan chatter matter feath-
er enjoy engine pigeon.

Letter-box, love-letter, reading-room, sea-
sick, postman, post-paid, engine-house, engine-
room, watchman, real estate, leaning tower,
pigeon-house, power-house, writing pad, right
hand side, meeting, meeting-room, meeting-
house.

ԴԱՍ ԻԸ . (LESSON XXVIII.)

[Ի]

brick, կղմինտր . կղմինտրէ	real, իրական
chalk, կաւիճ	really, իրօք
watch, (ձոյն) ժամացոյց . պահակ	real estate, անշարժ կալուածք
watchman, պահապան	intestate, անկտակ մեռնող
else, ալ , ուրիշ . ալ ուրիշ	drill, գինւորական մարզանք
every, ամեն . իւրաքանչիւր	hour, ժամ
every day, ամեն օր	power, ոյժ , կարողութիւն . շո-
every where, ամեն տեղ	գիւ կամ ելեքտրիկի ոյժ
every one, ամեն մէկը , ամեն ոք	lean, նիւար , վտիտ . անժուր (Ֆ.)
fad, հանրային վաղանցիկ նո-	keen, սայրասուր . սրամիտ
րութիւն (ձեւ , զգեստ , ը-	mean, ցածոգի , գռեհիկ . միջոց ,
կերակրան սովորութեան . ետյն)	կերպ
pad, (վերարկուի) լեցուածք . (յօ-	by all means, անտարակոյս , ա-
թագրութեան) թղթափունջ	մեն կերպով
writingpad, գրելու թղթափունջ	by any means, ո եւ է կերպով ,
sad, տխուր	ո եւ է միջոցով
fund, մասնաւոր գրամագլուխ	mean time, միեւնոյն ատեն , նոյն
mouth, բերան [ու հաստ	pie, կարկանդակ
stout, ուժեղ , դիմացկուն . կարճ	about, մօտ . շուրջ . վրայ . համար .
state, նահանգ . վիճակ , կացու-	իբր . գրեթէ
թիւն	deed, գործ , արդիւնք . կալ-
estate, կալուածք	ուածներու սեփականութիւն
need, կարօտութիւն	along, հետը միասին (սկիզբէն մի-
indeed, արդարեւ	չէ չէրէ)
indeed! իրաւ կ'ըսես [ոյց	furlong, չափ մը (մէկ ո թերորդւոյն)
puff, փչում . ծուխի ամպ . ու-	pagan, կռապաշտ
matter, նիւթ . խնդր	feather, փետուր
what is the matter! (what's the	letter-box, նամակատուփ
matter) ի՞նչ կայ , ի՞նչ եղած է	postman, թղթաբեր
no matter, ոչ ինչ , հոգ չէ	sea-sick, ծովային հիւանդ
why, ինչո՞ւ , ինչո՞ւ համար , է՞ր	love letter, սիրային նամակ
right, ուղիղ , ճիշտակ . աջ . ի-	want, չքաւորութիւն
րաւունք	work, գործ
all right, շատ աղէկ*	worth, արժէք , գին

* Այս արտայայտութեան նշանակութիւններն բազմաթիւ են . շատ անգամ տարբեր իմաստներով , զորս պէտք է սովորել յաճախ ունկնդրելով ժողովրդական գործաւ ծուլթեանց :

fright, յանկարծական սոսկալի	worthy, արժանաւոր, արժանի
stuff, նիւթ [վախ	power house, ոյժի տուն
enough, բաւական	engine, շոգի արտադրող, շո-
reading room, ընթերցարան	գեշարժ կամ հրէջ մեքենայ
pigeon, աղաւնի	engine-house, հրէջ մեքենայի
pigeon house, աղաւնետուն	տուն
meeting, պատահում, հանդի-	engine-room, շոգեշարժի սենեակ
պում: տեսակցութիւն.	meeting-room, ժողովասենեակ
ժողով. հաւաքում, նիստ	meeting-house, ժողովարան, ա-
	ղօթատեղի

Present	Preterit	Imperfect	Participle	Perfect	Participle
Ներկայ	Անցեալ	Անկատար. Ընդ.	Անցեալ Ընդ.		
begin սկսիմ	began or begun սկսայ	beginning սկսելով	begun սկսած		
break կոտրեմ	broke կոտրեցի	breaking կոտրելով	broken կոտրած		
catch բռնեմ	caught or catch'd բռնեցի	catching բռնելով	caught or catch'd բռնած		
lean յենում	leaned or leant յենայ	leaning յենելով	leaned or leant յենած		
mean ըսել կ'ուզեմ	meant or meant ըսել ուզեցի	meaning ըսել ուզելով	meant or meant ըսել ուզած		
shy խորշիմ	shied խորշայ	shying խորշելով	shied խորշած		
speak խօսիմ	spoke խօսեցայ	speaking խօսելով	spoken խօսած		

[Հետեւեալներն բոլորն ալ կանոնաւոր բայեր են. որոց գլխաւոր մասերը գրե-
լու է տետրակին մէջ մի անգամ.]

to chatter, շատախօսել, շա- ղակրատել	to prolong, երկարցնել (ժամանակը)
to deed, կալուած մը գրաւոր փոխանցել (Տճկ. ֆէր-դէշ Ընկ.)	to puff, փչել, ուռեցնել
to drill, ծակել. զինամարզել	to right, ուղղել, շտկել
to enjoy, վայելել	to state, նկարագրել, մանրա- մասն պատմել [լեցնել
to hatch, թխսել	to stuff, խճողել, մէջը (փորը)
to heal, բժշկել, առողջացնել	to want, ուզել
to hunt, որսալ	to watch, դիտել, հսկել
	to work, գործել
	to need, պէտք ունենալ, կարօտիլ

72. Վարժութիւն

[Թ] [Ճ] [Ղ]

1. Sister, what church would you like to go on Sunday? — I shall go to the Brick Church, Armen, will you come along? — Yes, sister, indeed I will. Is it too far? — No, it is about a furlong's distance* . — That is not very far. At what hour will the service begin? — At eleven sharp (հինգ և հինգ). — 2. What is the fad of the present season? — The fad of the present season is reading French. — How about finger† puffs and curls. — O yes, you're (you are) right; they are fads too, but I myself don't care for them. — 3. Who broke that chalk. Did you break it? See it is broken. — 4. Anna, here is a pad for you, and there are pen and ink, take them, sit down there and write a nice letter to papa. — How shall I address it, mama? — Address it to the American House, London; and mail it at once (անմիջապէս գիր). Yes, mama, I will rightaway (անմիջապէս). — Watch me to write left-handed (յաջ յետոյ). I can write both ways, either right-handed (աջ յետոյ) or left-handed. — 5. I am glad to meet you. — My cousin Fannie. — Pleased to meet you. Every time I meet you, you have some fun for us. Let us see what is going to be to-day. — I got a young hatch. — What else? — A pie and a fright. — What for? You don't mean it. — Yes, really. I feared I was going to die intestate. — You would not die so quick. Deed all your real estate to me before you die. — Yes, I will all that I don't own. — 6. This is a nice work, I like to do it. It is worth doing and doing it well too. Where do you work? This month I have been working with a real estate man. — 7. Waited on, sir? — I will take some stuffed veal, if you please. — Rightaway, sir. — Anything more? — I have got enough. That's all I want now. — If you need anything more, please say so. — Thank you, I will. — 8. I have a good watch. — This babe is a month old. — Do you speak English? — I do a little. — 9. Can you catch a ball? — I caught once. — Have you seen the leaning tower? — Indeed I have. — He is very keen. — 10. New York is in the New York state. — I was in the meeting, and the meeting was some how prolonged — I saw a little pigeon flying. — The Indians are pagans. — What is the matter? — I am going to get a feather for my hat.

* Dis'tance (տէմստանս) հեռաւորութիւն, միջոց:

† Fin'ger (ֆինգըր) մատ:

73. Վարժութիւն

[Խ]

1. Ո՞ւր էք դուք: — Հոս եմ (ե՞ս է՞մ): — Ո՞վ է ան: — Քոյ-
րիկս է: — Ի՞նչ է աս: — Ատիկա սղոց մ'է: — Ո՞վ կոտորեց զա-
նիկա: — Ես ըրի զանիկա: — Ի՞նչպէս է օդը դուրսը: — Շատ
լաւ է (ան է շատ լաւ): — 2. Որո՞ւ փեսուերն է աս: — Աննիկինն է:
— Իմ ժամացոյցս ո՞ւր է: — Ահաւասիկ է (հոս ան է): — Կրնա՞ս
(կրնա՞ս) բռնել (*catch* եւ ոչ *to catch*) այս գնդակը: — Այո, թող
որ գայ (եթե՛ս): — Ահա (հոս) կ'երթայ: — Անունդ ի՞նչ է (ինչ է
յեր անուն): — Արմէն Րիյտ (*Read*): — Հասցէդ ի՞նչ է (ինչ է յեր հա-
ցէն): — Չայլտ Լըվ (*Child Love*), Ամերիկեան սուսն, Կոստանդ-
նուպօլիս, Թուրքիա: — 3. Տեսա՞ծ էք (անի՞ք դուք արե՞ս) հա-
կած աշտարակը: — Ոչ, տէր. Իտալիոյ մէջն է (ան (*it*) է հիշ Ի-
տալիա), այնպէս չէ՞ (ե՞ս այնպէս): — Լսա՞ծ էք (անի՞ք դուք արե՞ս)
իր խօսիլը (շինք Խօսիլ) (*speak* եւ ոչ *to speak*): — Ոչ, տակաւին:
— Գլխարկի մը պէտք ունի՞մ (ե՞ս կը կարօտե՞մ մը գլխարկ): Կ'ուզէք
(*do you want*) գալինծի հետ (հե՞տ ինձի) գնելու (գնել): — Շատ ա-
ղէկ: — Որ եւ է անշարժ կալուածք ունի՞ք (*do you own* ո՞ր է
անշարժ կալուածք): — Այո, տիկին, կղմինտրէ տուն մ'ունիմ (*I own*
մը կղմինտրէ տուն): — Ի՞նչպէս վայելեցիք (*how did you enjoy*) ձեր
պարահանդէսը: — Շատ մարդ կա՞ր (եկն հոն շատ): — Այո, շատ
ընտիր էր (*it was* շատ ընտիր): — 4. Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք (ինչ *do you*
mean): — Ըսել կ'ուզեմ ինչ որ կ'ուզեմ (*what I say*): — Ի՞նչ է
պատահած քեզ*: — Ոչ ինչ: — Ի՞նչ կ'արժէ ան (ինչ *does that*
worth): — Գրեթէ յիսուն սէնդ (սէնդեր): — Ի՞նչ կ'ուզէք (*what*
do you want): — Կ'ուզեմ ստանալ քիչ մը բրինձ: — Իմ վրայ մի
կռթնիր (*do not lean* վրայ ին): — Խօսելով թիւրքիայի մասին (*a-*
bout Թուրքիա), ըսաւ: — 5. Թող զիս վազեմ, (*run* եւ ոչ *I run*)
եւ դուն զիս բռնէ (դուք բռնեցէ՛ք ին): — Այո, ըրէ (*go ahead*): —
Դիտէ՛ք զիս ընեմ (*do* եւ ոչ *I do*) անիկա: — Այո, ըրէ: — Զինա-
մարզութիւն կ'ընէ՞ք (*do you drill*) ամեն օր: — Ոչ, ամիսն ան-
գամ մը (անգամ մը հիշ ամիս): — Ժողովը ե՞րբ պիտի սկսի (եթե՛
պիտի ժողովը սկսի): — Ճիշդ ութին (*at eight sharp*): — Ժողովի գա-
ցե՞ր էիք (եկի՞ք դուք ժողովը): — Այո եւ հոն շատերը ներկայ էին
(եկն *good many* ներկայ):

* What is the matter with (երբ մը կամ անի՞ք մը), ի՞նչ պատճառ կայ.
հասկցի եւ ուզեցով թէ պատճառ ո՞ր չկայ, տարբերութիւն չկրնար ըլլալ, խորթ Ռասմ-
կերէն (*slang*, (ը)՝Նաշի) եւ ուստի եւ դարձածելու չէ:

ԴԱՍ ԻԹ. (LESSON XXIX.)

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 108-110 երեսներէն:

ԲԱՅԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ

THE MODIFICATIONS (Վարիւթիւններ) OF VERBS

Բայերն ալ (գոյականներուն պէս) չորս տեսակ փոփոխութիւններ ունին. որոնք են, Եղանակներ, *Moods* (մուտս). Ժամանակներ, *Tenses* (Թշնսս). Դէմեր, *Persons* (Վերսերս) եւ Թիւեր, *Numbers* (Վերմպերդ):

ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

Բայի մը եղանակները կը կոչուին բային տարբեր ձեւերն, որոցմէ իւրաքանչիւրը կ'արտայայտէ գործողութեան, եղելութեան կամ տենչանքի ինչ մասնաւոր կերպով տեղի ունեցած ըլլալը:

Անգլիերէնի մէջ բայերուն հինգ եղանակներ կան. Աներեւոյթ, the *Infinitive* (Ինֆինիտիւ). Սահմանական, the *Indicative* (Ինտիկատիւ). Կարողական, the *Potential* (Փոտենշալ). Սորորադասական, the *Subjunctive* (սուբյէկտիւ) եւ Հրահայական, the *Imperative* (Իմպերատիւ):

Աներեւոյթ եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ եղելութիւնը, գործողութիւնը կամ տենչանքը անսահման կերպով. եւ առանց դէմքի կամ թուի. ինչպէս, to die, մեռնիլ. to sleep, քնանալ. to see, տեսնել. to love, սիրել:

Սահմանական եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կամ բան մը պարզապէս կը սահմանէ կամ կը յայտնէ եւ կամ հարցում մը կ'ընէ. ինչպէս, I write, ինչ գրեմ. you hear, ինչ երէմ. do you like? ինչ սիրեմ:

Կարողական եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի կարողութիւնն, ազատութիւնը, կամքը, հնարաւորութիւնը կամ պէտքը. ինչպէս, I can walk, ես կրնամ քայլել. he may come, ինք կրնայ գալ. we must go, մենք պէտք է երթանք:

Սորորադասական եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կը ներկայացնէ եղելութիւնը կամ տենչանքը թէական, պայմանաւոր, անստոյգ կամ դիպուածական կերպով. ինչպէս, "If thou go, եթէ երթաս". if you see him, եթէ դինք տեսնես. "see thou do it not, զգուշացիր, չընես". — Rev. XIX. 10.:

Հրահայական եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ հրաման, յորդոր, աղաչանք կամ թոյլտուութիւն. ինչպէս, speak, խօս. "Go in peace, գնա՛յէ՛ խաղաղութեամբ". come in, եկ. pardon me, ներե՛յէ՛ ինծի:

ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐ

Ժամանակներն բային այն փոփոխութիւններն են, որոնք կ'որոշեն եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի ժամանակը:

Անգլիերէնի մէջ բայ մը վեց ժամանակներ ունի, Ներկայ, the *Present*. Անկապար, the *Imperfect*. Անցեալ, the *Perfect*. Գերակապար, the *Pluperfect* (փութեւրֆէզզ). Առաջին-Ապահանքի, the *First-future* (ֆութուչըր). Եւ Երկրորդ-Ապահանքի, the *Second-future*:

Ներկայ ժամանակն այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ հիմա գոյութիւն ունի կամ պէտք է լինի, ինչպէս, here I am - հոս եմ. somebody is coming - մէկը կ'ուգայ:

Անկապար ժամանակն այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ պէտք է լինի կամ լինելու, ինչպէս, I saw him yes'ter-day (եհէրթէր) and spoke to him as he was passing - երէկ պէտք է լինէր, եւ խօսեցայ իրեն երբ կ'անցնէր: (Սոյն ժամանակը Հայերէնի մէջ աւելի Արեւելեան Կատարեալին կը համապատասխանէ:)

Կապարեալ ժամանակն այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ պէտք է լինի, եղած՝ կապարեալ է ժամանակի մը մէջ որ տակաւին անցած չէ բոլորովին. ինչպէս, I have seen him to-day; something must have detained' (պէտք է լինէր) him - զինք պէտք է այսօր, բան մը պէտք է զինք վարդապետելու: (Հայերէն Յարակատար ժամանակին կը համապատասխանէ:)

Գերակապար ժամանակն այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ պէտք է լինի, եղած՝ կապարեալ էր, յիշուած անցած ժամանակի մը մէջ, ինչպէս, I had seen him, when I met you - զինք պէտք է, երբ հանդիպեցայ քեզ:

Առաջին-Ապահանքի ժամանակն այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ պէտք է լինի, ինչպէս, I shall see him a-gain' (աիէն) and I will tell him all about it - զինք նորէն պէտք է պատահէ եւ պէտք է պատահէ իրեն այդ մասին բոլորը:

Երկրորդ-Ապահանքի ժամանակն այն է, որ կը ցուցնէ ինչ որ պէտք է լինի, եղած՝ պէտք է լինի, յիշուած ապագանի ժամանակի մը մէջ. ինչպէս, I shall have seen him by to-mor'row (թոմորո) noon - վաղը կ'եսորին զինք պէտք է պէտք է լինի:

ԴԵՄՔԵՐ ՈՒ ԹԻԻԵՐ

Դիմաւոր ժամանակն այն փոփոխութիւններն են, որով բայը կը համաձայնի իր տէր բային հետ: (Տեսեալ երես 24 եւ 36):

ԿԱՆՈՆ. — Դիմաւոր բայ մը իր տէր բային հետ պէտք է համաձայնի դէմքով ու թուով:

Ամեն մէկ թիւ երեք դէմք ունի. եւ ամեն մէկ դէմք
երկու թիւ ունի. այսպէս,

Եզակի

Յոքնակի

1 ին դէմք I love, կը սիրեմ 1 ին դէմք We love, կը սիրենք
2 ըդ դէմք Thou lovest, կը սիրես 2 ըդ դէմք You love, կը սիրէք
3 ըդ դէմք He loves, կը սիրէ 3 ըդ դէմք They love, կը սիրեն

Երբ բայի վերջաւորութիւնը կը փոփոխուի, եզակի երկրորդ
դէմքը կանոնաւորապէս կը շինուի առաջին դէմքին վրայ ա-
ւելցնելով *st* կամ *est*. եւ նոյնպէս եզակի երրորդ դէմքը կա-
նոնաւորապէս կը շինուի առաջին դէմքին վրայ աւելցնելով
s կամ *es*. ինչպէս, I see, կը տեսնեմ. thou seest, կը տեսնես. he
sees, կը տեսնէ. I give, կուտամ. thou givest, կուտաս. he gives,
կուտայ. I go, կ'երթամ. thou goest, կ'երթաս. he goes, կ'երթայ.
I fly, կը թռչիմ. thou fliest, կը թռչիս. he flies, կը թռչի. I box,
կը կռիւմարտեմ. thou boxest, կը կռիւմարտես. he boxes, կը-
կռիւմարտէ. I love, կը սիրեմ. thou lovest, կը սիրես. he loves,
կը սիրէ:

Երբ բայի վերջաւորութիւնը չի փոփոխուիր, որով իր դէմքն
ու թիւը ճանչցուի, այն ատեն տէր բայիէն հետեւցնելու է
բայի դէմքն ու թիւը. ինչպէս, if I love, եթէ «իւրեմ». if thou
love, եթէ «իւրեմ». if he love, եթէ «իւրեմ». if we love, եթէ «իւրեմ». if
you love, եթէ «իւրեմ». if they love, եթէ «իւրեմ»:

74. Վարժութիւն

[Որոշելու է հետեւեալ բայերու եղանակներն, ժամանակներն, դժգոհութիւն ու թի-
ւերն. միեւնոյն ատեն ուսանողն խորհելու է թէ ինչո՞ւ համար կը կարծէ թէ բայը
Անբերեցիմ է եւ ոչ Հրամայական, կամ Սահմանական է եւ ոչ Կարողական. Ներկայ
է եւ ոչ Անկատար. Անցեալ է եւ ոչ Ապառնի. Աստիճան Գնմի է եւ ոչ Երկրորդ, կամ
Երկրորդ է եւ ոչ Երրորդ. Եզակի է եւ ոչ Յոքնակի կամ Յոքնակի է եւ ոչ Եզակի:]

I like	if I work	I may come
to see	I may write	to love
please	to take	he will write
you may have	do you like?	he addressed
did you hear?	I did	if you please
if they come	tell	he is flying
do not hate	if you see	to let
thou dost	he can go	he wouldn't do
she came	he is taking	he said
he should do	may I do?	we beg

they must see	thou didst	don't do
I will not	we spoke	I met
you wrote	they will write	I mean
they saw	don't insist	to buy
meet me	she may take	I couldn't go
don't read	take it	take care
come in	arm yourself	I don't care
to be	we bought	cast thou
did you date it?	I dealt	I am cooking
he died	I couldn't get	I might see

75. Վարժութիւն

[3] [2]

ԱՌԱԾՆԵՐ Լ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

“A friend in need is a friend indeed”

“Where there is a will, there is a way.”

“Whatever is worth doing at all, is worth doing well.”

“Every one should do his best”

“Take care of the minutes*, and the hours will take care of themselves.”

“Speak evil of no one.”

“The people that walked in darkness** have seen a great light.”† — Isa. ix. 2.

* Minute (Մինիւթ) րոպէ, վայրկեան. շատ մանր (բան):

** ԿԱՆՈՆ. — Երբ բառի մը վերջը dom (ոմ), hood (հոո), ness (նէս), ship (շիփ), կամ th (թի) մասնիկն աւելցնենք, կը նշանակէ կարողութիւն, վիճակ, կացութիւն կամ որակութիւն. եւ կը համապատասխանեն Հայերէնի «-թիւն» մասնիկին. ինչպէս, free, ազատ — freedom, ազատութիւն. man, այր մարդ — manhood, այրութիւն. dark, մութ — darkness, մութութիւն. friend, բարեկամ — friendship, բարեկամութիւն. warm (ուորմ հեղու է մէկ վահ), ջերմ — warmth, ջերմութիւն:

† Այս պարբերութեան Հայերէն գործածուածն է «Եւ ժողովարդ որ ի ստի իրաւարի ետես լոյս բեծ» ղ իտէ տարբերութիւնը. պէտք էր ըլլար շրջէր (պատիւ) փոխանակ ի ստի:

ԴԱՍ Լ. (LESSON XXX.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

76. Վարժութիւն

[Հետեւեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ. յետոյ տեղերը գրիւն մէջ գտնելով, ա՛յ ո՛ր հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ է Յօգը: Քանի՞ տեսակ է եւ որո՞նք են:

2. Ի՞նչ տեսակ բառերուն կ'ըսուի Անուն կամ Գոյական: Քանի՞ տեսակ Գոյական Անուններ կան. Ի՞նչ են երկուքին իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն. տուր ամեն մէկէն հինգ հինգ օրինակ: Անուններն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն: Բացատրելու է ի՞նչ են Թիւ, Դէմք, Սեռ եւ Հոլով. տուր ամեն մէկէն երկերկու օրինակ: Հոլովէ church, woman, box եւ fly գոյականներն:

3. Ածականն ի՞նչ է. ի՞նչ տեսակ բառերուն կ'ընկերանայ եւ ինչո՞ւ. տուր հինգ օրինակներ: Ածականներն քանի՞ տեսակ են եւ իրարմէ ի՞նչպէս զանազանելու է. տուր ամեն մէկէն երեքական օրինակներ: Ածականներու բաղդատութիւնն ի՞նչ է եւ քանի՞ մէթոսով կ'ըլլայ: Բաղդատէ good, little, dark, bad, quick, proud, pleasant, joyful, impolite, irregular ածականներն: Ի՞նչ տեսակ ածականներ են twenty-two, twenty-second, twice: Հետեւեալը MDXLVII. քանի՞ կ'ընէ:

4. Դերանուններն ի՞նչ տեսակ բառեր են եւ ինչո՞ւ Դերանուն կը կոչուին: Քանի՞ տեսակ դերանուններ կան. իրարմէ ի՞նչ տարբերութիւններ ունին. տուր ամեն մէկէն երեք օրինակներ: Դերանուններն Անուններէն աւելի կամ պակաս ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն: Հոլովէ ամեն մէկ դերանունէն մէկ հատ:

5. Ի՞նչ է բայ. ի՞նչ է տէր բայի. այս երկուքէն ո՞րը սովորաբար առաջ կը դրուի: Բայերը քանի՞ գլխաւոր մասեր ունին. որո՞նք են: Բայերը քանի՞ դասակարգի կը բաժնուին իրենց կազմութեան համեմատ. քանի՞, իրենց նշանակութեան համեմատ. տուր ամեն մէկէն երկերկու օրինակներ: Բայերը ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն: Բայերը քանի՞ եղանակներ եւ ժամանակներ ունին. ի՞նչ են անոնց իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն: Տուր ամեն մէկ եղանակէն եւ ամեն մէկ ժամանակէն երեքական օրինակներ:

6. Գրէ յիշողութենէդ Ամերիկեան եօթը առածներ կամ ընտիր ասացուածներ:

ԴԱՍ ԼԱ. (LESSON XXXI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 119-121 երեսներէն:

ԲԱՅԵՐՈՒ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄԸ

THE CONJUGATION (Գործածութիւն) OF VERBS

Բայի մը խոնարհումն անոր եղանակներու, ժամանակներու, դէմքերու, թիւերու եւ ընդունելութիւններու կանոնաւոր կարգադրութիւնն է:

Բայի մը խոնարհելը Անգլիերէնի մէջ աւելի դիւրին է, քան ուրիշ ո եւ է քաղաքակրթեալ ազգի լեզուին մէջ:

Բայ մը խոնարհելու համար երբեմն բայի վերջաւորութիւնները կը փոխենք, երբեմն ալ ժամանակ Բայեր կ'աւելցնենք. այսպէս, *thou lovest*, դու կը սիրես. *he loves*, ինք կը սիրէ. *they loved*, սիրեցին. *you have loved*. սիրած էիք. *I shall love*, պիտի սիրեմ. *he will see*, պիտի տեսնէ. *we must go*, պէտք է երթանք. *he may come*, կարելի է գայ:

Ամեն մէկ պարզ եւ ամբողջ բայ չորս Գլխաւոր Մասեր ունի, զորս պէտք է գիտնալ խոնարհել կարենալու համար: (Տեսնել երես 108-109):

Բայի մը ձեւը պարզ է կ'ըսուի, երբ իր հետ ժամանակ չունի. հակառակ պարագային կ'ըսուի Բարդ:

Օժանդակ (Auxiliary - օգնական) կը կոչուի կարճ, պակասաւոր բայ մը, որ ուրիշ բայի մը Գլխաւոր Մասերէն միոյն կը նախադասութիւն ցուցնելու համար անոր եղելութեան, գործողութեան կամ տեսչանքի մասնաւոր մէկ եղանակն ու ժամանակը: Անգլիերէնի մէջ ժամանակներն հետեւեալ ութ բայերն են. *do, be, have, shall, will, may, can* եւ *must* իրենց փոփոխութիւններովն հանդերձ:

Օժանդակներն բացի *must* Էն որ անփոփոխելի է, ուրոյն ուրոյն երկու ժամանակներ միայն ունին, եւ իրենց խոնարհման պահուն, եղակի երկրորդ եւ երրորդ դէմքերը միայն կը փոփոխուին:

ՕԺԱՆԴԱԿՆԵՐՈՒ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄԸ

TO DO, ԸՆԵԼ

Ներկայ ժամանակ. եւ Սահմանական Ներկայի Նշան
Եղակի Յոքնակի

I do, կ'ընեմ
thou dost, կ'ընես
he does; կ'ընէ

we do, կ'ընենք
you do, կ'ընէք
they do. կ'ընեն

Անկատար ժամանակ. եւ Սահմանական Անկատարի Նշան
Եզակի Յոքնակի

I did, ըրի	we did, ըրինք
thou didst, ըրիր	you did, ըրիք
he did; ըրաւ	they did. ըրին

TO BE, ԸԼԼԱԼ

Ներկայ ժամանակ. եւ Սահմանական Ներկայի Նշան
Եզակի Յոքնակի

I am, եմ	we are, ենք
thou art, ես	you are, էք
he is; է	they are. են

Անկատար ժամանակ. եւ Սահմանական Անկատարի Նշան
Եզակի Յոքնակի

I was, էի. եղայ	we were, էինք. եղանք
thou wast, էիր. եղար	you were, էիք. եղաք
he was; էր. եղաւ	they were. էին. եղան

TO HAVE, ՈՒՆԵՆԱԼ

Ներկայ ժամանակ. բայց Սահմանական Կատարեալի
(Յարկարի) Նշան

I have, ունիմ	we have, ունինք
thou hast, ունիս	you have, ունիք
he has; ունի	they have. ունին

Անկատար ժամանակ. բայց Սահմանական Գերակատարի Նշան
Եզակի Յոքնակի

I had, ունէի	we had, ունէինք
thou hadst, ունէիր	you had, ունէիք
he had; ունէր	they had. ունէին

SHALL and WILL, ՊԻՏԻ

Այս օժանդակներուն իւրաքանչիւրը որոշ նշանակութիւն
ունի եւ իբր Սպառնիի Նշան իրարու հետ կը փոփոխուին:
(Տե՛սէ՛լ նաև Երեւ 46:)

Ներկայ ժամանակ. բայց Սահմանական Առաջին-Ապառնիի Նշան

1. Պարզ Ապառնի, գործողութիւն չը կամ ղեպուած չը արտայայտելու համար: —

Եզակի	Յոքնակի
I shall, ես պիտի —	we shall, մենք պիտի —
thou wilt, դու պիտի —	you will, դուք պիտի —
he will; ինք պիտի —	they will. իրենք պիտի —

2. Խոստում, հրաման կամ սպառնալիք արտայայտելու համար: —

Եզակի

Յոքնակի

I will, ես պիտի — we will, մենք պիտի —
thou shalt, դու պիտի — you shall, դուք պիտի —
he shall; ինք պիտի — they shall. իրենք պիտի —

Անկատար ժամանակ. բայց Յարակատարի կամ Անորոշ ժամա-
նակի նշաններ

1. Կը գործածուի պարտականութիւն եւ պատշաճութիւն արտայայտելու համար
(Տէնէլ ԶԼ ԵՐԷ. 58, ԾԱՆ.)

Եզակի

Յոքնակի

I should, պարտաւոր էի we should, պարտաւոր էինք
thou shouldst, պարտաւոր էիր you should, պարտաւոր էիք
he should; պարտաւոր էր they should. պարտաւոր էին

2. Կը գործածուի կանեցողութիւն կամ ցած կութիւն արտայայտելու համար: —

Եզակի

Յոքնակի

I would, պիտի ուզէի we would, պիտի ուզէինք
thou wouldst, պիտի ուզէիր you would, պիտի ուզէիք
he would; պիտի ուզէր they would. պիտի ուզէին

MAY, ԿԱՐԵԼԻ Է

Ներկայ ժամանակ. եւ նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի

Յոքնակի

I may, ես կարելի է (է՛) we may, մենք կարելի է (էն+)
thou mayst, դուն կարելի է (է՛) you may, դուք կարելի է (է+)
he may; ինք կարելի է (է) they may. իրենք կարելի է (էն)

Անկատար ժամանակ. եւ նշան Կարողական Անկատարի

Եզակի

Յոքնակի

I might*, կարելի է — էի we might, կարելի է — էինք
thou mightst, կարելի է — էիր you might, կարելի է — էիք
he might; կարելի է — էր they might. կարելի է — էին

CAN, ԿՐՆԱՅ

Ներկայ ժամանակ. եւ նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի

Յոքնակի

I can, կրնամ we can, կրնանք
thou canst, կրնաս you can, կրնաք
he can; կրնայ they can. կրնան

* Կը հնչուի (ճայդ)

Անկատար ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Անկատարի

Եզակի

Յոքնակի

I could*, կրնայի
thou couldst, կրնայիր
he could; կրնար

we could, կրնայինք
you could, կրնայիք
they could, կրնային

MUST, ՊԷՏՔ Է

Ներկայ ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի

Յոքնակի

I must, ես պէտք է
thou must, դու պէտք է
he must; ինք պէտք է

we must, մենք պէտք է
you must, դուք պէտք է
they must, իրենք պէտք է

77. Վարժութիւն

[Վերոյգրեալ ութ օժանդակներէն մմեն մէկը առնուազն հինգ անգամ զոց քերանացի և երկ երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է:]

78. Վարժութիւն

[3] [2]

ԱՌԱՐԾՆԵՐ Լ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՅՈՒԱԾՆԵՐ

“If at first you don’t succeed†, try, try again.”

“A man shall eat good by the fruit‡ of his mouth.”--- Prov. XIII. 2.

“True worth is in being, not seeming§ ---

In doing each day that goes by,
Some little good -- not in dreaming||

Of great things to do by and by”.- Alice Carey.

“A virtuous woman is a crown to her husband”--- Prov. XII. 4.

* կը հնչուի (դ--դ):

† Succeed (սքէթ) յաջորդել. յաջողիլ — կանոնաւոր բայ է:

‡ Fruit (ֆրուիթ — ֆէկ վանկ) պտուղ:

§ Seem (սիմ) թուիլ — կանոնաւոր բայ է:

|| Dream (դրիմ — մէկ վանկ) երազել — կանոնաւոր բայ է: կը նշանակէ նաեւ երազ:

ԴԱՍ ԼԲ. (LESSON XXXII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 124-127 երեսներէն:

ԲԱՅԵՐՈՒ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆԵՐՆ

Բայ մը կրնայ չորս կերպերով խոնարհիլ.

1. Հասարական կերպով. ինչպէս, I write, կը գրեմ. I do write, (այ՛) կը գրեմ. կամ I am writing, կը գրեմ. եւայլն:

2. Բացասական կերպով. ինչպէս, I write not, չեմ գրեր. I do not write, (չ) չեմ գրեր. I am not writing, չեմ գրեր:

3. Հարցական կերպով. ինչպէս, Write I? կը գրե՞մ. Do I write? կը գրե՞մ. Am I writing? կը գրե՞մ:

4. Հարցական և բացասական կերպով. ինչպէս, Write I not? Չե՞մ գրեր. Do I not write? Չե՞մ գրեր. Am I not writing? Չե՞մ գրեր:

1. Simple Form, Active or Neuter. Պարզ Ձև, Ներգործական կամ Չգործ:

Անգլիերէնի մէջ խոնարհման պարզագոյն ձևն այն է որ բայի ներկայ և անկատար ժամանակները կը շինուին առանց օժանդակի. երբ. բայց նոյնիսկ այս ձևին մէջ, կարողական եղանակը օժանդակ կը պահանջէ. և յաճախ սահմանական եղանակին ալ օժանդակ մը նախադասելը նախապատիւ կը համարուի:

FIRST EXAMPLE (ԵՂԷ՛ՏԷ՛) ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԻՆԱԿ

LOVE, ՍԻՐԵՄ,

Կանոնաւոր Ներգործական Բայի Հաստատական կերպով խոնարհումը:

PRINCIPAL PARTS. ԳԼԽԱՌՐ ՄԱՍԵՐՆ:

Present. Preterit. Imperfect Participle. Perfect Participle.

Ներկայ: Անցեալ: Անկարգ Ընդունելութիւն: Անցեալ Ընդ:

Love. Loved. Loving. Loved.

Սիրեմ: Սիրեցի: Սիրելով: Սիրած:

INFINITIVE MOOD*. ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ:

(Տեսնել երես 116)

PRESENT TENSE, ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Աներկոյթ եղանակի ներկայ ժամանակը Բայի արժապն կամ արժադան Բայն է. և սովորաբար իրմէ առաջ ունի *to* բառը (նախադրութիւնը), որ կը ցուցնէ իր ուրիշ բառի մը հետ ունեցած յարաբերութիւնը. այսպէս,

To love.

Սիրել:

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը շինելու համար՝ պէտք է առնել բայի անցեալ ընդունելութիւնը, անոր սկիզբը դնել *have* օժանդակը. և աներկոյթ ներկային պէս ալ, սովորաբար *have* էն առաջ դնելու է *to* բառը. այսպէս,

To have loved. Սիրած ըլլալ:

* Ամեն լեզուի մէջ՝ Աներկոյթ եղանակը կը պարունակէ իր մէջ բայի նշանակութեան հոլութիւնն և տառական արմատը, որմէ կ'առնուին միւս անցած բոլոր խոնարհումներն:

INDICATIVE MOOD. ՄԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

(Տեսնել էրես 119)

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը իր պարզ ձևին մէջ, առերկայ չենք կարողանալ համարել իրական լինելու և, բայց ինչպէս, որոյ սահմանական ներկայի կ'ըլլայ *ամ*:

1. Ներկայ ժամանակի պարզ ձևը խոնարհուած ատեն փոփոխութիւն կը կրէ միայն եզակի 2 ըդ եւ 3 ըդ դէմքերուն մէջ. այսպէս,

Singular.

1st person, I love,
2nd person, Thou lovest,
3d person, He loves;

Եղանակ:

1ին դէմք, կը սիրեմ,
2րդ դէմք, կը սիրես,
3րդ դէմք, կը սիրէ.

Plural.

1st person, We love,
2nd person, You love,
3d person, They love,

Յոգանակ:

1ին դէմք, կը սիրենք,
2րդ դէմք, կը սիրէք,
3րդ դէմք, կը սիրեն:

2. Այս ժամանակը կը խոնարհուի նաեւ բային առաջ դնելով *do** օժանդակը. այսպէս,

Singular.

1. I do love,
2. Thou dost love,
3. He does love;

Եղանակ:

1. Այո՛, կը սիրեմ,
2. Այո՛, կը սիրես,
3. Այո՛, կը սիրէ.

Plural.

1. We do love,
2. You do love,
3. They do love;

Յոգանակ:

1. Այո՛, կը սիրենք,
2. Այո՛, կը սիրէք,
3. Այո՛, կը սիրեն:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը՝ իր պարզ ձևին մէջ, կը ներկայացնէ եղած, լինած գործողութիւն մը (*Preterit* — Յունական *a'orist*, է՛յօրէի, անցեալ). ուստի և կը համարուի պատահական Հայերէնի մէջ աւելի ճիշդ Անցեալ կատարեալին. բայց կարելի է նաև Անկատար թարգմանել:

Կը կազմուի, եթէ բայը կանոնաւոր ըլլայ, *d* կամ *ed* աւելցնելով և կամ ըստ նորագոյն (բայց ոչ ընդհանրացած) մէթոտի *t* աւելցնելով. (Տեսնել նաև Երես 109 ԿԱՆՈՆ և Ա.):

* *Do* օժանդակը միւսերէն կը տարբերի իւր յատուկ գործածութեամբ: *Do* երբ բայի վը կ'ընկերանայ, անոր չափանկութիւնը հաստատական կերպով ազդեցիկ (*em-phatic*, է՛մֆէ՛տիկ) ընելու կը ծառայէ. մինչ երբ ընկերանայ հարցական կերպով, բայը հարցումի կը վերածէ:

† Հայերէնի Անցեալ Անկատարի ճիշդ չափանկութիւնը կամ թարգմանութիւնը ձեռք բերելու համար, պէտք է Անգլերէնի մէջ Անկատարի Բաղադրեալ ձևը զարգացնել. այսպէս, *I was reading*, Ինչպէս:

1. Անկատար ժամանակի պարզ ձեւը կը խոնարհուի այսպէս:—

Singular.

Եղակի:

1. I loved,
2. Thou lovedst,
3. He loved;

1. Սիրեցի,
2. Սիրեցիր,
2. Սիրեց.

Plural.

Յոռակի:

1. We loved,
2. You loved,
3. They loved.

1. Սիրեցինք,
2. Սիրեցիք,
3. Սիրեցին:

2. Այս ժամանակը կը կազմուի նաեւ ներկային սկիզբը դնելով *did* օժանդակը. այսպէս,

Singular.

Եղակի:

1. I did love,
2. Thou didst love,
3. He did love;

1. Այո՛, սիրեցի,
2. Այո՛, սիրեցիր,
3. Այո՛, սիրեց.

Plural.

Յոռակի:

1. We did love,
2. You did love,
3. They did love.

1. Այո՛, սիրեցինք,
2. Այո՛, սիրեցիք,
3. Այո՛, սիրեցին:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Սոյն ժամանակը՝ որ Հայերէնի մէջ Յարակատարին կը համարատասանէ, կը կազմուի բայի սնցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *have* օժանդակը. այսպէս,

Singular.

Եղակի:

1. I have loved,
2. Thou hast loved,
3. He has loved;

1. Սիրած եմ,
2. Սիրած ես,
3. Սիրած է.

Plural.

Յոռակի:

1. We have loved,
2. You have loved,
3. They have loved.

1. Սիրած ենք,
2. Սիրած էք,
3. Սիրած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի Անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *had* օժանդակը: այսպէս,

Singular.

Եղակի:

1. I had loved,
2. Thou hadst loved,
3. He had loved;

1. Սիրած էի,
2. Սիրած էիր,
3. Սիրած էր.

Plural.

Յոռակի:

1. We had loved,
2. You had loved,
3. They had loved.

1. Սիրած էինք,
2. Սիրած էիք,
3. Սիրած էին:

FIRST - FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի ներկային նախադասելով *shall* կամ *will* օժանդակը. այսպէս,

1. Պարզապէս ապագային ըլլալիք գործողութիւն մը կամ դիպուած մը արտայայտելու համար: —

Singular.

Եւ-ի:

1. I shall love,
2. Thou wilt love,
3. He will love;

1. Պիտի սիրեմ,
2. Պիտի սիրես,
3. Պիտի սիրէ.

Plural.

Յո-ի:

1. We shall love,
2. You will love,
3. They will love.

1. Պիտի սիրենք,
2. Պիտի սիրէք,
3. Պիտի սիրեն:

2. Խոստում, կամեցողութիւն, հրաման կամ սպառնալիք արտայայտելու համար: —

Singular.

Եւ-ի:

1. I will love,
2. Thou shalt love,
3. He shall love;

1. Պիտի սիրեմ,
2. Պիտի սիրես,
3. Պիտի սիրէ.

Plural.

Յո-ի:

1. We will love,
2. You shall love,
3. They shall love.

1. Պիտի սիրենք,
2. Պիտի սիրէք,
3. Պիտի սիրեն:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴԻ ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի Անցեալ ընդունելութեան նախադասելով *shall have* կամ *will have* օժանդակն. այսպէս,

Singular.

Եւ-ի:

1. I shall have loved,
2. Thou wilt have loved,
3. He will have loved;

1. Սիրած պիտի ըլլամ,
2. Սիրած պիտի ըլլաս,
3. Սիրած պիտի ըլլայ.

Plural.

Յո-ի:

1. We shall have loved,
2. You will have loved,
3. They will have loved.

1. Սիրած պիտի ըլլանք,
2. Սիրած պիտի ըլլաք,
3. Սիրած պիտի ըլլան:

ԴԻՏ. — Այս ժամանակի երկրորդ ձեւը երբեմն կը գործածուի խոստում արտայայտելու համար. այսպէս, Singular, եզակի. 1. I will have taken, Առած պիտի ըլլամ. 2. Thou shalt have taken, Առած պիտի ըլլաս. 3. He shall have taken, Առած պիտի ըլլայ. Plural, Յոքնակի. 1. We will have taken, Առած պիտի ըլլանք. 2. You shall have taken, Առած պիտի ըլլաք. 3. They shall have taken, Առած պիտի ըլլան:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

Կարողական եղանակը (Տեսնել Երես 119) կը գործածուի առաջին չորս ժամանակներուն մէջ. բայց կարողական աշխարհը յատկապէս կատարեալ է. ժամանակը կատարեալ սնորոշ ըլլալով:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը շինուի բայի արմատին նախադասելով *may, can, կամ must* օժանդակին. այսպէս,

Singular.

1. I may love,
2. Thou mayst love,
3. He may love;

Plural.

1. We may love,
2. You may love,
3. They may love.

Եղանակ:

1. Կարելի է սիրեմ,
2. Կարելի է սիրես,
3. Կարելի է սիրէ.

Յոռնակ:

1. Կարելի է սիրենք,
2. Կարելի է սիրէք,
3. Կարելի է սիրեն:

[Վերոյգրեալը խոնարհելու է նաև մէջ մէկ անգամ բերանացի և գրաւոր *may* ի փոխարէն նախ *can* յետոյ *must* գործածելով:]

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը շինուի բայի արմատին նախադասելով *might, could, would կամ should* օժանդակին. այսպէս,

Singular.

1. I might love,
2. Thou mightst love,
3. He might love;

Plural.

1. We might love,
2. You might love,
3. They might love.

Եղանակ:

1. Կարելի է սիրեցի,
2. Կարելի է սիրեցիր,
3. Կարելի է սիրեց.

Յոռնակ:

1. Կարելի է սիրեցինք,
2. Կարելի է սիրեցիք,
3. Կարելի է սիրեցին:

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաև մէջ մէկ անգամ բերանացի և գրաւոր *might* ի փոխարէն նախ *could*, յետոյ *would*, ապա *should* գործածելով:]

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը շինուի բայի անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *may have, can have, կամ must have* օժանդակներն. այսպէս,

Singular.

1. I may have loved,
2. Thou mayst have loved,
3. He may have loved;

Եղանակ:

1. Կարելի է սիրած (է՛մ) ըլլամ,
2. Կարելի է սիրած (է՛ս) ըլլաս,
3. Կարելի է սիրած (է՛ն) ըլլայ.

Plural.

Յո՞ղի:

1. We may have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլանք,
2. You may have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլաք,
3. They may have loved;	3. Կարելի է սիրած ըլլան:

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաև մէջէն անգամ բերանացի և գրաւոր *may have* է փոխարինել *can have*. և յետոյ *must have* գործածելով:]

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը շինուի բայի անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *might have, could have, would have* կամ *should have* օժանդակելով երբ անցաւ,

Plural.

Յո՞ղի:

1. I might have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլայի,
2. Thou mightst have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլայիր,
3. He might have loved;	3. Կարելի է սիրած ըլլար:

Singular.

Եղի:

1. We might have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլայինք,
2. You might have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլայիք,
3. They might have loved.	3. Կարելի է սիրած ըլլային:

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաև մէջէն անգամ բերանացի և գրաւոր *might have* է փոխարինել *could have, յետոյ would have, ապա should have* գործածելով:]

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

(Տեսնել երես 119.)

Այս եղանակը սովորաբար նախադասուած կ'ունենայ հետեւեալ բառերէն (Շաղկապներէն) մէկը, *if, եթէ, that, թէոր- though, (որո՞ — հիշելու է մէկ վտակ) թէ, թէպէտ. lest (լէտ), գործ- թէ գործ, չ'ըլլայ թէ. unless (ընէտ), թիւեւ որ, եթէ որ, բաց թայն. except (եթէ՛քէք), եթէ որ. բայց բանաստեղծութեանց մէջ այս բառերը դուրս կը թողուին եւ փոխարէնը բայը տէր բայիէն առաջ կը դրուի. այսպէս, “*Were I — ըլլայի ե*”, փոխանակ ըսելու “*If I were — եթէ ե* ըլլայի” — “*Had he — առնեալ ինքն*”, փոխանակ ըսելու “*If he had — եթէ ինքն առնեալ*.”*

Խոնարհման մէջ վերջաւորութիւններն բնաւ չեն փոխուիր եւ սովորաբար ներկան կը գործածուի, դունուրեք Անցեալը:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը ընդհանրապէս կը գործածուի արտայայտելու պայման մը, որուն վրայ հաստատուած է ապագայ գործողութիւն մը:

Singular.

Եղի:

1. If I love,	1. Եթէ սիրեմ,
2. If thou love,	2. Եթէ սիրես,
3. If he love;	3. Եթէ սիրէ.

Plural.

Յո՛ւնիկ:

1. If we love,	1. Եթէ սիրենք,
2. If you love,	2. Եթէ սիրէք,
3. If they love.	3. Եթէ սիրեն.

ԴիՏ. — Այս ժամանակին մէջ երբեմն *do* օժանդակն ալ կարելի է գործածել. այսպէս, if I *do* love, եթէ սիրեմ. if he *do* prom'ise (պրոմիս) եթէ խոստանայ:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Սոյն ժամանակը՝ կարողական Անկատարին պէս, որուն հետ ալ յաճախ կը կապուի, իսկապէս անցեալ է, կամ անորոշ ժամանակ. որովհետեւ կարելի է ակնհայտ անցեալ, երկայ կամ ապագի ժամանակի մը. ինչպէս, if it *were* possible (հնարաւոր), եթէ հար ըլլար:

Singular.

Եւնիկ:

1. If I loved,	1. Եթէ սիրեցի,
2. If thou loved,	2. Եթէ սիրեցիր,
3. If he loved;	3. Եթէ սիրեց.

Plural.

Յո՛ւնիկ:

1. If we loved,	1. Եթէ սիրեցինք,
2. If you loved,	2. Եթէ սիրեցիք,
3. If they loved.	3. Եթէ սիրեցին:

ԴիՏ. — Այս ժամանակին մէջ երբեմն *did* օժանդակն ալ կարելի է գործածել. այսպէս, «Though they *did not think*, (ընդհար — հնչեալ է մէկ վտիկ — մտածել, խորհիլ. կարծել. համարել) themselves wise; they were so — թէեւ իրենք զիրենք իմաստուն չէին համարէր. (բայ) էին այնպէս (խառնուրդ):

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

(Տեսնել երես 119)

Առ հասարակ կը գործածուի ներկայ ժամանակի երկրորդ դէմքը միայն. այսպէս,

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եւնիկ:

2. Love [thou]. or Do thou love:	2. Սիրէ՛.

Plural.

Յո՛ւնիկ:

2. Love [ye* or you] or Do you love.	2. Սիրեցէ՛ք:

* Կը հնչուի եկ (մէկ վտիկ) կը նշանակէ դու:

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:
(Տեսնել երես 108—109)

1. *The Imperfect.*

Անկարար:

Loving.

Սիրելով:

2. *The Perfect.*

Կարարեալ:

Loved.

Սիրած:

3. *The Preperfect.*

Նախ քան կարարեալ:

Having loved.

Սիրած բլլալով:

[Վերոյգրեալ Love, Սիրեմ կանոնաւոր ներգործական—անցողական բայի խոնարհումը սկիզբէն մինչև վերջն ուսանողն այնքան լաւ սորովելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչև վերջը կարգով բոլորովին զոյգ խոնարհելու, այլ և առաջ կամ վերջ խառն, և առ նուազն երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է աւելոյց բայը տեսարակին մէջ, և ամեն մէկ անգամին խնամով բազմաթիւ է գրտի միջի օրինակին հետ և սխալներն սրբագրելու է կարգի մատիտով կամ կարգի մեղանով:]

79. Վարժուածիւն

[Հետեւեալ բայերն առաջին երկուսը բերանացի՝ վերջին երեքը՝ գրաւոր խոնարհելու է աւելոյցովին love բային պէս:]

To aid, to thank, to beg*, to cry*, to die*.

SYN-OP'SIS (տեսնել, տեսնել) OF THE FIRST EXAMPLE.
ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԻՆԱԿԻ ՀԱՄԱՑՈՒՑԱԿԸ:

FIRST PERSON SINGULAR. ԵԶԱԿԻ ԱՌԱՋԻՆ ԴԵՄՔ:

IND., ՍաՀ. I love or I do love, I loved or I did love, I have loved, I had loved, I shall or will love, I shall or will have loved. POT., Կար. I may, can, or must love; I might, could, would, or should love; I may, can, or must have loved; I might, could, would, or should have loved. SUBJ. Ստոր. If I love, if I loved.

SECOND PERSON SINGULAR. ԵԶԱԿԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԵՄՔ:

IND., ՍաՀ. Thou lovest or Thou dost love, Thou lovedst or Thou didst love, Thou hast loved, Thou hadst loved, Thou shalt or wilt love, Thou shalt or wilt have loved. POT., Կար. Thou mayst, canst, or must love; Thou mightst, couldst, wouldst, or shouldst love; Thou mayst, canst, or must have loved; Thou mightst, couldst, wouldst, or shouldst have loved. SUBJ., Ստոր. If Thou love, If Thou loved. IMP., Հրամ. Love [thou] or Do thou love.

THIRD PERSON SINGULAR. ԵԶԱԿԻ ԵՐՐՈՐԴ ԴԵՄՔ:

IND., ՍաՀ. He loves or does love, He loved or did love, He has loved, He had loved, He shall or will love, He shall or will have loved. POT., Կար. He may, can, or must love, He might, could, would, or should love; He may, can, or must have loved; He might, could, would or should have loved. SUBJ., Ստոր. If he love, if he loved.

* Այսպիսի բառեր խոնարհած տառն ւիշտ ի մտի ունենալու է 56, 57, 79—80 թղ երեսներուն վրայ յիշուած կանոններն:

FIRST PERSON PLURAL. ՅՈՒՆԱԿԻ ԱՌԱՋԻՆ ԴԵՄՔ:

IND, ՍաՀ. We love or do love, We loved or did love, We have loved, We had loved, We shall or will love, We shall or will have loved. POT., Կար. We may, can, or must love; We might, could, would, or should love; We may, can, or must have loved; We might, could, would, or should have loved. SUBJ., Ստոր. If we love, If we loved.

SECOND PERSON PLURAL. ՅՈՒՆԱԿԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԵՄՔ:

IND., ՍաՀ. You love or do love, You loved or did love, You have loved, You had loved, You shall or will love, You shall or will have loved. POT., Կար. You may, can, or must love; You might, could, would, or should love; You may, can, or must have loved; You might, could, would or should have loved. SUBJ., Ստոր. If you love, if you loved. IMP. Հրամ. love [ye or you,] or Do you love.

THIRD PERSON PLURAL. ՅՈՒՆԱԿԻ ԵՐՐՈՐԴ ԴԵՄՔ:

IND., ՍաՀ. They love, or do love, They loved, or did love, They have loved. They had loved, They shall or will love. They shall or will have loved. POT., Կար. They may, can, or must love; They might, could, would, or should love; They may, can, or must have loved; They might, could, would, or should have loved. SUBJ., Ստոր. If they love, if they loved.

Familiar form with "Thou". «ԴՈՒ» ի աւելի ծանօթ ձեւն:

ԾԱՆ. — Այս բայի եզակի երկրորդ դեմքի դործածութեան աւելի ծանօթ ձեւը սովորաբար և աւելի յարմար կերպով կը կազմուի այսպէս,

IND. Thou lov'st or dost love, Thou loved or did love, Thou hast loved, Thou had loved, Thou shall or will love, Thou shall or will have loved. POT. Thou may, can, or must love; Thou might, could, would, or should love; Thou may, can, or must have loved. Thou might, could, would, or should have loved. SUBJ. If thou love, If thou loved. IMP. Love [thou] or Do thou love.

[Ուսանողն շատ լաւ վարժեցնելու է ինքի + վերոյգրեալ համացուցակներուն հետ և առհասարակ անգամ մը դոց գրելու է տետրակին մէջ. իմասով բազմաթիւ իւր գրածը գրի մէջի օրինակին հետ և նկատած սխալներն սրբագրելու է կարմիր մատիտով կամ կարմիր մելանով:]

[Սոյն համացուցակը Հայերէնի վերածէ և դէ տետրակի մէջ:]

80. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերուն համացուցակներն շինելու է Բրաւոր տետրակին մէջ, կարողական եղանակներուն մէջ աւելն մէկ բային դործածելով տարբեր օժանդակ մը:]

To address բայի եզակի առաջին դէմքը միայն:

To aid բայի եզակի երկրորդ դէմքը միայն:

To allow բայի եզակի երրորդ դէմքը միայն:

To mail բայի յոգնակի առաջին դէմքը միայն:

To pardon բայի յոգնակի երկրորդ դէմքը միայն:

To pay բայի յոգնակի երրորդ դէմքը միայն:

ጉሁሀ ረፍ. (LESSON XXXIII.)

81. $\psi_{\omega\rho\sigma nL\beta hLn}$

[c] [p]

ail (ኣይል)	hail (ኣይል)	tail (ታይል)
bloom (ኣሎም)*	broom (ኣሎም)*	gloom (ኣሎም)*
blow (ኣሎ)*	slow (ሎ)*	snow (ሎ)
bold (ኣሎል)	cold (ሎል)	hold (ኣሎል)
breeze (ኣሎይን)*	freeze (ቆሎይን)	sneeze (ሮኤይን)*
change (ኣሎንጅ)	strange (ሮኣሎንጅ)*	ar-range' (ሮሎንጅ)
chill (ኣሎ)	fill (ቆል)	kill (ኣል)
coast (ሎስተ)	cost (ሎስተ)	frost (ቆስተ)*
cool (ሎስተ)	fool (ቆስተ)	pool (ሎስተ)
damp (ኣሎስተ)	lamp (ሎስተ)	swamp (ሮኣሎስተ)*
dose (ኣሎስተ)	close (ሎስተ)*	cross (ሎስተ)*
ear (ኣሎ)	tear (ታሎ)	clear (ሎስተ)*
en'ter (ኣሎተር)	gar'ter (ኣሎተር)	show'er (ኣሎተር)
fate (ቆሎተ)	mate (ኣሎተ)	cli'mate (ኣሎተ)
feast (ቆሎተ)	fist (ቆሎተ)	mist (ኣሎተ)
flesh (ቆሎተ)*	fresh (ቆሎተ)*	thrash (ታሎተ)*
fog (ቆሎተ)	hog (ኣሎተ)	log (ሎተ)
hight (ኣሎተ)	tight (ታሎተ)	night (ኣሎተ)
Kate (ኣሎተ)	skate (ሮኣሎተ)*	a-fraid' (ኣሎተ)
line (ኣሎተ)	pine (ኣሎተ)	shine (ኣሎተ)
mud (ኣሎተ)†	mug (ኣሎተ)†	tug (ታሎተ)†
pain (ኣሎተ)	rain (ኣሎተ)	drain (ኣሎተ)
pair (ኣሎተ)	coup'le (ኣሎተ)	sev'er-al (ኣሎተ)
pore (ኣሎተ)	roar (ኣሎተ)	sore (ኣሎተ)
quit (ኣሎተ)*	quilt (ኣሎተ)*	sleet (ሮኣሎተ)*
salt (ኣሎተ)	sul'try (ኣሎተ)	drear'y (ኣሎተ)
stork (ሮኣሎተ)*	storm (ሮኣሎተ)*	re-form' (ኣሎተ)
wind (ኣሎተ)*	wing (ኣሎተ)*	string (ሮኣሎተ)*
af'ter (ኣሎተ)	both'er (ኣሎተ)†	char'ter (ኣሎተ)
eve'ning (ኣሎተ)	morn'ing (ኣሎተ)	light'ning (ኣሎተ)
hal-lo' (ኣሎተ)	hal'low (ኣሎተ)	shal'low (ኣሎተ)
in'to (ኣሎተ)	un'to (ኣሎተ)	Hin'du (ኣሎተ)
sa-lute' (ኣሎተ)	hal'i-but (ኣሎተ)	trib'ute (ኣሎተ)
shov'el (ኣሎተ)	tow'el (ኣሎተ)	sprin'kle (ኣሎተ)
un'der (ኣሎተ)	ten'der (ኣሎተ)	thun'der (ኣሎተ)
ba-rom'eter (ኣሎተ)	ther-mom'e-ter (ኣሎተ)	
Cen'ti-grade (ኣሎተ)	Fah'ren-heit (ኣሎተ)	
reg'is-ter (ኣሎተ)	splen'did (ኣሎተ)	
ru'mor (ኣሎተ)	Re'au-mur' (ኣሎተ)	

* Հնչեյու է մէկ անգամէն, մէկ վտռնկ: † Հնչեյու է լեցուն:

82. Վարժութիւն

[Պ] [Ժ]

Ail hail tail bloom broom
gloom blow slow snow breeze
freeze sneeze change strange
arrange chill fill kill coast cost
frost cool fool pool damp
lamp swamp dose close ear
tear clear fate mate climate
feast fist mist flesh fresh fog
thrash hog log hight bold Kate
night skate afraid line pine
shine mud mug tug pain rain
drain pair couple several pore
roar sore quit quilt sleet salt
sultry dreary stork storm re-
form wind wing string after
bother charter evening morn-
ing lightning hallo hallow

shallow into unto Hindu cold
shower enter salute halibut
tribute shovel towel sprinkle
under thunder tender register
splendid barometer hold ther-
mometer Centigrade Fahren-
heit Reaumur rumor garter
tight.

ԴԱՍ ԼԴ. (LESSON XXXIV.)

[Դ]

ail, ցաւ, անհանգստութիւն	dose, դեղ ուտելու կամ խմե- լու չափ
hail, ողջոյն. կարկուտ	close, գոց. մերձակայ
tail, պոչ, քղանցք	ear, ականջ, հասկ
change, մանտրուք դրամ	tear, արցունք, պատուաւածք
broom, աւելելու աւել [Թախիծ	clear, պայծառ, յստակ, վճիտ
gloom, տխրութիւն, մռայլ	fate, բաղդ
blow, հարուած, աղէտ	mate, ընկեր, ջուխտ
slow, կամաց, դանդաղ	feast, խրախճանք
sneeze, փռնչիւն	fist, կռուի, բռունց
strange, օտար, անսովոր	flesh, մարմին, միս
coast, ծովեզերք	fresh, թարմ. համբակ. կուլիտ
cost, գին. ծախք	hog, խոզ
fool, խենդ, խեղկատակ	log, կոճղ
pool, ջրակոյտ	hight, բարձրութիւն
lamp, լամպա, ճրագ	kite, թռուցիկ. ցին (Տճի. քոչան)
swamp, ճախին	night, գիշեր
skate, սահամոյկ, չմուշկ	quilt, վերմակ
afraid, վախցած [դիւ գիծ	salt, աղ
line, գիծ, չուան, երկաթու-	

pine, մայրի (Տճկ. չափ աղածը)	stork, արագիլ
shine, փայլ	reform, բարեփոխում
tug, (նաւ + աշող) շողեկնաւակ	wing, թեւ
pain, ցաւ	string, չուան, լար. (Տճկ. «խփփ»)
rain, անձրեւ	չարք (աւառ + ք)
pair, զոյգ	after, յետոյ
couple, երկու հատ. ամուլք	bother, նեղութիւն, ձանձրոյթ
several, քանի մը, զանազան	charter, նախնական արտօնագիր
pore, մորթի ծակ	evening, իրիկուն, երեկոյ
roar, գոռում	morning, առտու, առաւօտ
sore, ցաւած. վէրք [ուռեցող	hallo, հէլօ
dreary, տխրեցուցիչ երեւոյթ	hallow, սուրբ, նուիրական
into, մէջը, ներսը	shallow, ծանծաղ
unto, — ի, — ին, առ*	under, տակը. ներքեւը
tender, փափուկ	register, արձանագրութիւն.
salute, բարեւ, ողջոյն	աստիճանացոյց
halibut, ձիալեզու (յոն) (Տճկ. ընդհանուր առմամբ)	bold, յանդուգն
tribute, հարկ, տուրք. ընծայ.	cross, խաչ. (փողոցի) միւս կողմ
գոլեստ	garter, գուլպայի կապ, ծնրակապ
shovel, թիակ (Տճկ. քիւրէն)	tight, ժիր, պինդ, պիրկ
towel, երեսորբիչ (Տճկ. խաւար)	(Տճկ. կէրկէ), անջրանցիկ
	rumor, զրոյց, տարածայնութիւն

Օդի վերաբերեալ բառեր:

bright, պայծառ, շողշողուն	misty, այնպիսի խոնաւ օդ, որ
breeze, զեփիւռ, բարակ հով	առանց անձրեւելու
breezy, հովասուն	գետինը կը թրջի
climate, կլիմայ	muggy, տաք եւ խոնաւ (օդ)
change'a-ble, փոփոխական	rain, անձրեւ
chill, ցուրտ	rainy, անձրեւոտ
chilly, ցրտագին	shining, պայծառ, փայլուն (օդ)
close, խեղդիչ	shower, տեղատարափ անձրեւ
cloud, ամպ	sleet, ձիւնախառն կամ կար-
cloudy, ամպամած	կը տախառն անձրեւ
cold, պաղ, ցուրտ	snow, ձիւն
cool, զով, գաղջ (Ռճկ. քիւր)	snowy, ձիւնաբեր, ձիւնապատ,

* To ի բանաստեղծական ձևն է ամեն գործածութեանց մէջ. բայցի աներեւոյթին ընկերանալէ. կը հաճապատասխանէ Հայերէնի մէջ աւելի զօրաւոր Տրական հոլովին. այսպէս, “Unto us a son is given” — «Մեզի որդի մը տրուեցաւ» — Isa. IX. 6:

damp, խոնավ, տամուկ	snowy, ձիւնանման, ձիւնափայլ
dry, չոր, ցամաք, անջրդի	splendid, փայլուն, պայծառ,
dust, հողի փոշի. հող	չողչողուն, շքեղ
dusty, փոշոտ	storm, մրրիկ, ալեկոծութիւն
fair, գեղեցիկ. պարզ (օդ)	stormy, մրրկալից, ալեկոծեալ
fog, մէգ, մշուշ, մառախուղ	sultry, տօթագին, տաք եւ
foggy, միգապատ	խոնավ
freezing, սառուցիչ	thunder, որոտում
fresh, թարմ, զով	warm, ջերմ, տաքուկ
frost, սաստիկ ցուրտ, եղեամ	weather, օդի վիճակ
(Ռի. փլէյն-ի), սառնամանիք	wet, թաց, անձրեւոտ
frosty, սառնաբեր	wind, հով, քամի
gloom, մռայլ, թախիծ	windy, հովոտ, հողմայոց
gloomy, մռայլոտ, թախծալից	barometer, ծանրաչափ
hail, կարկուտ [րիկ]	thermometer, ջերմաչափ
hail-storm, կարկտաբեր փոթո-	de-gree (Գրեյ) աստիճան (Ջեր-
lightning, կայծակ	մաշտի, Գրեյման, պարագ)
lovely, սիրուն [(Ռի. ցոյ)]	Centigrade, [Cent.] Հարիւրա-
mist, հազիւ տեսանելի անձրեւ	մասնեայ†
mud, տիղմ, ցեխ	Fahrenheit, [Fahr.] Ֆահենհայթ‡
muddy, տղմուտ, ցեխոտ	Reaumur, [R.] Ռէյումիւր
Kate, Կատար (կրճատուած ձեն է	Catharine. Կամ Katharine Կատարիէն
Յունական բառին կը նշանակէ մաքուր):	

ԲԱՅԵՐ

to ail, ցաւցնել, նեղել	to kill, սպանել
to arrange, կարգադրել	to pain, ցաւիլ, ցաւցնել [գտնել]
to be afraid, վախնալ	to pair, զուգել, ջուխտակը
to bother, նեղացնել, ձանձրա-	to reform, բարեփոխել
ցընել	to register, արձանագրել
to change, փոխել, դրամ մանրել	to roar, գոռալ
to chill, ցրտացնել. վհատեցնել	to salt, աղել
to drain, ջուրերը քաշել	to tender, մատուցանել, (հրաժար-
to feast, ուտել խմել	րակալը) տալ

† Եւրոպայի եւ առ հասարակ Տաճկաստանի մէջ զործածուած ջերմաչափն է, որոյ ստուգիչ աստիճանը 0° է, իսկ եռուցիչ աստիճանը 100° է:

‡ Ամերիկայի մէջ զործածուած ջերմաչափն է, որոյ ստուգիչ աստիճանը 32° է, իսկ եռուցիչ աստիճանը 212° է:

|| Փիմիադէտնեբու եւ սովորաբար Տաճկաստանի մէջ ջերմաչափներու գործածած ջերմաչափն է, որոյ ստուգիչ աստիճանն 0° է, իսկ եռուցիչ աստիճանը 80° է:

to bloom, փթթիլ, ծաղկիլ	to quit*, (գործը) թողուլ
to blow*, փչել. հնչեցնել	to rain, անձրեւել
to clear, օդը բացուիլ, պարզիլ, մաքրել	to salute, բարեւել
to close, գոցել	to shine*, փայլիլ, փայլեցնել
to coast, եզերքէն նաւարկել, (ւեժ սահնակառով) զառի-	to shovel, թիով նետել
վայր սահիլ	to slow, կամացցնել
to cost*, արժել	to skate, չմշկել
to cool, զովացնել	to sneeze, փռնգտալ
to cross, խաչակնքել. մէկ	to sprinkle, սրսկել, ցանցնել
կողմէն միւսն անցնիլ	to tear*, պատռել
իրար կտրել. ջնջել	to hold*, բռնել
to fill, լեցնել	to enter, մտնել. թափանցել. մտցնել
to fool, խենդեցնել. խաբել	to thrash, կասել. կամնել
to freeze*, սառեցնել, պաղեցնել	to thunder, որոտալ
	to wind*, փաթթել, դարձնել. (ժամացոյցը) լարել

83. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Լ]

1. It is a fine day. — Very lovely indeed. — Really it is a splendid day. Wouldn't you like to take a walk with me? It will do you good. — We are having very pleasant weather now days, but I am afraid we are going to have a thunder storm later in the day. — Did the paper say so? — The weather-man did.

2. It seems to me it is getting colder now, but the paper says the weather will be warmer to-morrow. — Wasn't it a fine day yesterday? — Indeed it was splendid, and a good crowd was out. — How cold is it now? What does the thermometer register? — It registers sixty-two. — You mean according† to Fahrenheit, don't you? — Yes, ma'am, but according to Centigrade it must be about eighteen.

3. It is pretty warm to-day. — It is going to be real hot. — Yesterday was so cloudy and gloomy. — To-morrow may be damp, close and misty. — I wish we had some cool weather. — Possibly we may have a shower. The paper says shower in the after-noon, cool breeze in the morning.

* Այ՛ կամ ո՛ն կամ թ: կամ ո՛ր աւոր և թ: Այ՛ կամ ո՛ն Բայ՛ և գլխաւոր ճասերը ուսանելու և իրենց յատուկ ցուցակը եր: (Տեսնել ցած կը):

† Ac-cord'ing (ըֆֆո՛րմինկ) համաձայն, ըստ, համեմատ:

4. It is quite cold out doors. — It must be. It is so chilly here. — I saw frost last night. It seems to me we will have a severe** winter this year. — Most likely†† we will. The thermometer registered below the freezing point‡. — I wish skating had been good. I got a new pair of skates, and I would like to go to skating. Will you come along? — Thank you, I can't skate; though I wish I could. The nights are dark and dreary.

5. It is cloudy to-day. I wish it would rain; we need rain. — Yesterday was so dusty that my hat was full of dust. — This morning the weather was so sultry, but a cold wind is now blowing hard from the East§. It seems to me it will rain. I saw a flash* of lightning. Do you hear how the thunder roars? Now it begins to rain. — It is raining harder and harder. — Is it now hailing? — No, it is sleeting. The wind was succeeded by rain, and the rain by sleet, and the sleet by a heavy fall of snow? Will you shovel snow? Yes, I will; and after that we may have a game† of snow-ball, or go coasting. — The storm is over. The sky¶ is clearing up. The sun is shining again. It is going to be a fine day now. — The ice is broken, the snow is melting||, the roads are muddy, bright days are coming, the trees are blooming, soon we shall have Spring.

6. "I don't see as anything ails the child". — What is her name? — Her name is Kate. — Have you got any change? — Yes, here are some dimes and cents. — Will you change your clothes? To-day is Sunday. — What is the matter with you? Are you sick? Here are some pills. You can take them, the dose is one pill at every four hours. — Speak please little louder his ears don't hear well. — You can enter in the evening art class. — We had a grand feast last night.

7. What is the height of that box? — Its height is four feet. "And Adam|| said, This is now bone of my bones, and flesh of my flesh". — We reached London over American line. — I got pair of shoes, which are too tight for me. — Please pass the salt. — The stork has brought a nice little baby in our house. — Papa, please let me wind up your watch. — My dear boy, you may wind it up after twelve.

** Se-vere (սեւեռ) սաստիկ, խիստ: || Melt (մէլտ) հալել:
 †† Like'ly, (լայկլի) հավանական կերպով: || Աղամ
 ‡ Point (պոյնթ, փոյնթ) կէտ, սուր ծայր. (խօսակցութեան) էա-
 կան մաս: ¶ Sky (սկայ) երկնակամար:
 § Միացեալ Նահանգաց Արեւելեան Նահանգի երուն համար, երբ հովը Արեւել-
 քէն փչէ, սովորաբար կ'ան ձրեւէ. իսկ երբ Արեւմուտքէն՝ կը պարզի:
 * Flash (ֆլաշ - մէկ վայրկեայ) շող: † Game (գեյմ) խաղ (Տֆի. էօյթ-ն)

8. Hallo Armen, how do you do? — I am doing well, thank you. — Please don't fool me. — This room is dark and dreary. — Left hand salute! — "How that all our fathers were under the cloud." — "And they took a stone, and put it under him, and he sat thereon." — We got a new broom. — Don't be too slow. "I was a stranger and ye took me in." — This is a nice lamp. — What will that pair of garters cost? — This is a thrashing machine.

9. Please close that door. — "And mine eye shall weep sore, and run down with tears." — See our pigeon has a new mate. — We get fresh meat every day. — This is a pine tree. — We need couple quilts for the coming winter. — Please, don't bother me this morning. — "Hallowed be thy name" — The hen has two wings. — I am going to fish some halibuts. — This is a Turkish towel. — The fox has a tail.

10. "For unto us a child is born*, unto us a son is given." — Hold fast. — Can't you arrange that matter? — There are many swamps near here. — I am not afraid in the night time. — The frost has killed all the fruits. — We saw a log house. — The sun is shining. — That man is a Hindu. There are several other nations in India. — We all want reforms.

84. Վարժութիւն

[Թ]

1. Կատար, եկո՛ւր պտոյտ մը ընենք (առնենք) շատ գեղեցիկ է դուրսը: — Անձրեւ պիտի չգայ: — Օդագէտին (*weather-man* ըսածին նայելով (հաճեալ օդագէտ) այսօր եւ վաղը պարզ ու զով պիտի ըլլան: — Ծանրաչափն ի՞նչ կը ցուցնէ (*in'dicate*, ինքիւնդ — ցուցնել, նշանակել — կա՞մաւոր բայ է): — Ան ալ պարզ կը ցուցնէ:

2. Կը ձիւնէ՞: — Ո՛չ, կարկուտ կը տեղայ: — Կէս օրէն վերջ տիտի անձրեւէ: — Վաղը տեղատարափ պիտի ըլլայ, թերթի ըսածին նայելով:

3. Այսօր շատ տաք է: — Շատ հովոտ պիտի ըլլայ վաղը: — Կը լսես ի՞նչ սաստիկ կ'որոտայ: — Երկինքը սկսեց պարզիլ: — Շատ սիրուն օր պիտի ըլլայ:

4. Օդը փոփոխական է: — Օդը փոթորկալից է: — Դուրսը ցեխոտ է: — Գիշերը մութ ու տխրամած է: — Ամպերն սկսան ցրուիլ:

5. Ձմեռը շուտով պիտի անցնի (պիտի ըլլայ *over*): — Արեւը պիտի փայլի երկնակամարին վրայ: — Ծառերը պիտի փթթին: — Ի՞նչ գեղեցիկ օդ պիտի ունենանք: — Ո՛չ, ի՞նչ երջանկուն թիւն:

* Corn (պօռն) ծնած:

ԴԱՍ ԼԵ . (LESSON XXXV.)

SECOND EXAMPLE. ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ:

SEE, ՏԵՍՆԵՄ

Անկանոն Ներդրածական Բայի Հաստատական Կերպով Խոնարհումը:

PRINCIPAL PARTS. ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԱՍԵՐՆ:

Present. Preterit. Imperfect Participle. Perfect Participle.

Ներիւյ: Անցեալ: Անկարար Ընդհանրեցում: Անցեալ Ընդ:

See. Saw. Seeing. Seen.
Տեսնեմ: Տեսայ: Տեսնելով: Տեսած:

INFINITIVE MOOD. ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To see. Տեսնել:

PERFECT TENSE. ԱՆՅԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To have seen. Տեսած ըլլալ:

INDICATIVE MOOD. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular. Ելակ:

1. I see,	1. Կը տեսնեմ,
2. Thou seest,	2. Կը տեսնես,
3. He sees;	3. Կը տեսնէ.

Plural. Յոռակ:

1. We see,	1. Կը տեսնենք,
2. You see,	2. Կը տեսնէք,
3. They see.	3. Կը տեսնեն:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular. Ելակ:

1. I saw,	1. Տեսայ,
2. Thou sawest,	2. Տեսար,
3. He saw;	3. Տեսաւ.

Plural. Յոռակ:

1. We saw,	1. Տեսանք,
2. You saw,	2. Տեսաք,
3. They saw.	3. Տեսան:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular. Ելակ:

1. I have seen,	1. Տեսած եմ,
2. Thou hast seen,	2. Տեսած ես,
3. He has seen;	3. Տեսած է.

Plural.

1. We have seen,
2. You have seen,
3. They have seen.

Յո՛ւնիկ:

1. Տեսած ենք,
2. Տեսած էք,
3. Տեսած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I had seen,
2. Thou hadst seen,
3. He had seen;

Եշ֊իկ:

1. Տեսած էի,
2. Տեսած էիր,
3. Տեսած էր.

Plural.

1. We had seen,
2. You had seen,
3. They had seen.

Յո՛ւնիկ:

1. Տեսած էինք,
2. Տեսած էիք,
3. Տեսած էին:

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall see,
2. Thou wilt see,
3. He will see;

Եշ֊իկ:

1. Պիտի տեսնեմ,
2. Պիտի տեսնես,
3. Պիտի տեսնէ.

Plural.

1. We shall see,
2. You will see,
3. They will see.

Յո՛ւնիկ:

1. Պիտի տեսնենք,
2. Պիտի տեսնէք,
3. Պիտի տեսնեն:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall have seen,
2. Thou wilt have seen,
3. He will have seen;

Եշ֊իկ:

1. Տեսած պիտի ըլլամ,
2. Տեսած պիտի ըլլաս,
3. Տեսած պիտի ըլլայ.

Plural.

1. We shall have seen,
2. You will have seen,
3. They will have seen.

Յո՛ւնիկ:

1. Տեսած պիտի ըլլանք,
2. Տեսած պիտի ըլլաք,
3. Տեսած պիտի ըլլան:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I may see,
2. Thou mayst see,
3. He may see;

Եշ֊իկ:

1. Կարելի է տեսնեմ,
2. Կարելի է տեսնես,
3. Կարելի է տեսնէ.

Plural.

1. We may see,
2. You may see,
3. They may see.

Յոռնակի:

1. Կարելի է տեսնենք,
2. Կարելի է տեսնէք,
3. Կարելի է տեսնեն:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I might see,
2. Thou mightst see,
3. He might see;

Եղակի:

1. Կարելի է տեսնէի,
2. Կարելի է տեսնէիր,
3. Կարելի է տեսնէր.

Plural.

1. We might see,
2. You might see,
3. They might see.

Յոռնակի:

1. Կարելի է տեսնէինք,
2. Կարելի է տեսնէիք,
3. Կարելի է տեսնէին:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I may have seen,
2. Thou mayst have seen,
3. He may have seen;

Եղակի:

1. Կարելի է տեսած եմ,
2. Կարելի է տեսած ես,
3. Կարելի է տեսած է.

Plural.

1. We may have seen,
2. You may have seen,
3. They may have seen.

Յոռնակի:

1. Կարելի է տեսած ենք,
2. Կարելի է տեսած էք,
3. Կարելի է տեսած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I might have seen,
2. Thou mightst have seen,
3. He might have seen;

Եղակի:

1. Կարելի է տեսած էի,
2. Կարելի է տեսած էիր,
3. Կարելի է տեսած էր.

Plural.

1. We might have seen,
2. You might have seen,
3. They might have seen.

Յոռնակի:

1. Կարելի է տեսած էինք,
2. Կարելի է տեսած էիք,
3. Կարելի է տեսած էին:

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. If I see,
2. If thou see,
3. If he see;

Եղակի:

1. Եթէ տեսնեմ,
2. Եթէ տեսնես,
3. Եթէ տեսնէ.

Plural.

1. If we see,
2. If you see,
3. If they see.

Յո՛ւնակի:

1. Եթէ տեսնենք,
2. Եթէ տեսնէք,
3. Եթէ տեսնեն:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. If I saw,
2. If thou saw,
3. If he saw;

Եղակի:

1. Եթէ տեսայ,
2. Եթէ տեսար,
3. Եթէ տեսաւ.

Plural.

1. If we saw,
2. If you saw,
3. If they saw.

Յո՛ւնակի:

1. Եթէ տեսանք,
2. Եթէ տեսաք,
3. Եթէ տեսան:

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

2. See [thou] or Do thou see;

Եղակի:

2. Տե՛ս.

Plural.

2. See [ye or you] or Do you see.

Յո՛ւնակի:

2. Տեսէ՛ք:

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. *The Imperfect.*

Անկապար:

Seeing.

Տեսնելով:

2. *The Perfect.*

Կապարեալ:

Seen.

Տեսած:

3. *The Preperfect.*

Նախ ֆառ կապարեալ:

Having seen.

Տեսած ըլլալով:

[Վերոյգրեալ See, Տեսնել Անկապար ներգործական բայի խոնարհումը սկիզբէն մինչև վերջն ուսանողն այն քան լաւ սորվելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչև վերջը կարգով բոլորովին զոյգ խոնարհել, այլ և ստաջ կամ վերջ խառն, և առ նուազն երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է ամբողջ բայը տեսնելին մէջ, և ամեն մէկ անգամին խնամով բաղդատելու է զրոյի մէջի օրինակին հետ և սխալներն սրբազրելու է կարմիր մատիտով կամ կարմիր մելանով:]

Այս բայի եզակի երկրորդ դ՛նովի աւելի գործածական ձևն կը կազմուի այսպէս,

IND., Սա՛հ. Thou seest or dost see, Thou saw or did see, Thou hast seen, Thou had seen, Thou shall or will see. Thou shall or will have seen. POR., Կար. Thou may, can, or must see; Thou might, could, would or should see; Thou may, can, or must have seen; Thou might, could, would, or should have seen. SUBJ., Ստոր. If thou see, If thou saw. IMP., Հրամ. See [thou,] or Do thou see.

85. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերէն առաջին երկուքը բերանացի՝ վերջին երեքը՝ գրաւոր խոսքով եւ ամբողջովին see բային պէս:]

To eat, to go, to say, to take, to write.

86. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերուն համացուցակներն շինելու է հրահանգ տեսրակին մէջ, կարողական եղանակներուն՝ մէջ ամեն մէկ բային գործածելով տարբեր օժանդակ մը:]

To begin, եզակի առաջին դէմքը:
To blow, եզակի երկրորդ դէմքը:
To break, եզակի երրորդ դէմքը:
To buy, յոքնակի առաջին դէմքը:
To cast, յոքնակի երկրորդ դէմքը:
To come, յոքնակի երրորդ դէմքը:
To cost, եզակի երկրորդ դէմքի աւելի սովորական ձեւը:

87. Վարժութիւն

[Յ] [Ճ]

ԱՌԱԾՆԵՐ Է ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՅՈՒԱԾՆԵՐ

“One to-day” says Franklin†, “is worth two to-morrow’s.”

“There is a way which seemeth right unto a man, but the end thereof* are the ways of death†.” Prov. XIV, 12.

“And whatsoever ye do, do it heartily, (սրտանց)”
Cor. III. 23.

“When woman no longer care to adorn§ a home, man will no longer care to make one.”

† Franklin, Ֆրանքլին (դիւր զարգ տառադարձութիւնը):

* Thereof, անոր:

† Death (թեթի) մահ:

§ A-dorn' (ադօռն) զարդարել, գեղեցկացնել. գրաւիչ ընել — կանոնաւոր բայ է:

ԴԱՍ ԼԶ . (LESSON XXXVI.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ. յետոյ տեղերը գրիւն մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ է բայի մը խոնարհումը: Քանի՞ եւ ի՞նչ ի՞նչ կերպերով կրնայ խոնարհուիլ: Ի՞նչպէս կ'ըլլայ բայի մը պարզ ձեւը: Ի՞նչպէս կ'ըլլայ բայի մը բաղադրեալ ձեւը: Ո՞ր տեսակ բայերը օժանդակ բայ կը կոչուին: Քանի՞ օժանդակ բայեր կան Անգլիերէնի մէջ, եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը քանի՞ ժամանակ ունի: Ո՞ր օժանդակը իւր գործածութիւններովն կը տարբերի միւսներէն: Ո՞ր օժանդակը փոփոխութիւն չկրէր: Ո՞ր օժանդակները կը գործածուին կարողական եղանակ չինելու:

2. Ի՞նչպէս կամ ինչ նշաններով կրնանք ճանշնալ բայ մը Սահմանական է եւ ոչ Կարողական. Ստորադասական է եւ ոչ Հրամայական: Ի՞նչով կը զանազանուի Սահմանական Ներկան Սահմանական Անցեալէն: Ի՞նչ են Յարակատարի, Գերակատարի, Առաջին-ապառնիի եւ Երկրորդ-ապառնիի նշանները: Ի՞նչպէս պէտք է չինել Կարողական Ներկան, Կարողական Անկատարը, Կարողական Կատարեալը եւ Կարողական Գերակատարը: Ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրէ Ստորադասականը եւ ի՞նչ տեսակ բառեր կը պահանջէ իրեն հետ. քանի՞ ժամանակ ունի եւ ի՞նչ տարբերութիւն ունին ժամանակներն իրարմէ. ո՞րը գործածական է: Հրամայական եղանակի նշանն ի՞նչ է. քանի ղէմք ունի:

3. Աներեւոյթ եղանակի նշանն ի՞նչ է. քանի՞ ժամանակ ունի: Ընդունելութիւններն քանի՞ են, ինչո՞վ կը զանազանուին իրարմէ [Գտնել և տետրակին մէջ գրելու է հետևեալ բառերու Անգլիերէններն և յիշելու է ի՞նչ կանոնով չինուեցան:]

Երկրագործ, օտարական, կամուսնուոր, սառնուցիչ, ճախնուտ, մըռայլոտ, գիրուկ (հարկ), հովոտ, ծաղկած, ցրտագին, ամպամած:

88. Վարժութիւն

[8] [2]

ԱՌԱԾՆԵՐ Է ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՅՈՒԱԾՆԵՐ

Do all the good you can,
In all the ways you can,
At all the times you can,
To every body you can.

The life ^(լայք) կեանք without love is not perfect.

ԴԱՍ ԼԷ. (LESSON XXXVII.)

THIRD EXAMPLE. ԵՐՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ:

BE, ԸԼԼԱՄ

Անկանոն Չեղո+ (Հայերէն Էական) Բայի Հաստատական Կերպով Խոնարհումը:

PRINCIPAL PARTS. ԳԼԽԱԻՈՐ ՄԱՍԵՐՆ:

Present. Preterit. Imperfect Participle. Perfect Participle.

Ներկայ: Անցեալ: Անկատար Ընդունելութիւն: Անցեալ Ընդ.

Be. Was. Being. Been.

Ըլլամ: Եղայ: Ըլլալով: Եղած:

INFINITIVE MOOD. ԱՆԵՐԵԻՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To be. Ըլլալ:

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To have been. Եղած Ըլլալ:

INDICATIVE MOOD. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I am,*

1. (Ես) եմ,†

2. Thou art,

2. (Դու) ես,

3. He is;

3. (Ինչ) է.

Plural.

Յոռնակի:

1. We are,

1. (Մենք) ենք,

2. You are,

2. (Դուք) էք,

3. They are.

3. (Իրենք) են:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I was,

1. էի իմ եղայ,

2. Thou wast, (or wert,)

2. էիր իմ եղար,

3. He was;

3. էր իմ եղաւ.

Plural.

Յոռնակի:

1. We were,

1. էինք իմ եղանք,

2. You were,

2. էիք իմ եղաք,

3. They were.

3. էին իմ եղան:

* Սահմանական Եղանակի այս ներկայ ժամանակը կը խոնարհուի նաեւ հետեւեալ կերպով. I be, Կ'ըլլամ, Thou beest, Կ'ըլլաս, He be, իմ He is; Կ'ըլլայ. We be, Կ'ըլլանք, You be, Կ'ըլլաք, They be. Կ'ըլլան:

† Սահմանական Եղանակի այս Անկատար ժամանակը կը թարգմանուի նաեւ այսպէս. Կ'ըլլայի, Կ'ըլլայիր, Կ'ըլլար. Կ'ըլլայինք, Կ'ըլլայիք, Կ'ըլլային:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I have been,
2. Thou hast been,
3. He has been;

Եղակի:

1. Եղած եմ,
2. Եղած ես,
3. Եղած է.

Plural.

1. We have been,
2. You have been,
3. They have been.

Յոռնակի:

1. Եղած ենք,
2. Եղած էք,
3. Եղած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I had been,
2. Thou hadst been,
3. He had been;

Եղակի:

1. Եղած էի,
2. Եղած էիր,
3. Եղած էր.

Plural.

1. We had been,
2. You had been,
3. They had been.

Յոռնակի:

1. Եղած էինք,
2. Եղած էիք,
3. Եղած էին:

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall be,*
2. Thou wilt be,
3. He will be;

Եղակի:

1. Պիտի ըլլամ,
2. Պիտի ըլլաս,
3. Պիտի ըլլայ.

Plural.

1. We shall be,
2. You will be,
3. They will be.

Յոռնակի:

1. Պիտի ըլլանք,
2. Պիտի ըլլաք,
3. Պիտի ըլլան:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall have been,*
2. Thou wilt have been,
3. He will have been;

Եղակի:

1. Եղած պիտի ըլլամ,
2. Եղած պիտի ըլլաս,
3. Եղած պիտի ըլլայ.

Plural.

1. We shall have been,
2. You will have been,
3. They will have been,

Յոռնակի:

1. Եղած պիտի ըլլանք,
2. Եղած պիտի ըլլաք,
3. Եղած պիտի ըլլան.

* Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս Ապառիի երկրորդ ձևը: Խոնարհէ մէջ մէկ անգամ բերանացի և դրաւոր:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I may be,
2. Thou mayst be,
3. He may be;

1. Կարելի է ըլլամ,
2. Կարելի է ըլլաս,
3. Կարելի է ըլլայ.

Plural.

Յոռակի:

1. We may be,
2. You may be,
3. They may be.

1. Կարելի է ըլլանք,
2. Կարելի է ըլլաք,
3. Կարելի է ըլլան:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I might be,
2. Thou mightst be,
3. He might be;

1. Կարելի է ըլլայի,
2. Կարելի է ըլլայիր,
3. Կարելի է ըլլար.

Plural.

Յոռակի:

1. We might be,
2. You might be,
3. They might be.

1. Կարելի է ըլլայինք,
2. Կարելի է ըլլայիք,
3. Կարելի է ըլլային:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I may have been,
2. Thou mayst have been,
3. He may have been;

1. Կարելի է եղած եմ,
2. Կարելի է եղած ես,
3. Կարելի է եղած է.

Plural.

Յոռակի:

1. We may have been,
2. You may have been,
3. They may have been.

1. Կարելի է եղած ենք,
2. Կարելի է եղած էք,
3. Կարելի է եղած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I might have been,
2. Thou mightst have been,
3. He might have been;

1. Կարելի է եղած էի,
2. Կարելի է եղած էիր,
3. Կարելի է եղած էր.

Plural.

Յոռակի:

1. We might have been,
2. You might have been,
3. They might have been.

1. Կարելի է եղած էինք,
2. Կարելի է եղած էիք,
3. Կարելի է եղած էին:

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. If I be,
2. If thou be,
3. If he be;

1. Եթէ ըլլամ,
2. Եթէ ըլլաս,
3. Եթէ ըլլայ.

Plural.

Յոռակի:

1. If we be,
2. If you be,
3. If they be.

1. Եթէ ըլլանք,
2. Եթէ ըլլաք,
3. Եթէ ըլլան:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. If I were,*
2. If thou were, (or wert,)
3. If he were;

1. Եթէ ըլլայի,†
2. Եթէ ըլլայիր,
3. Եթէ ըլլար.

Plural.

Յոռակի:

1. If we were,
2. If you were,
3. If they were.

1. Եթէ ըլլայինք,
2. Եթէ ըլլայիք,
3. Եթէ ըլլային:

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

2. Be [thou,] or Do thou be;

2. Եղի՛ր.

Plural.

Յոռակի:

2. Be [ye or you,] or Do you be.

2. Եղէ՛ք:

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. *The Imperfect.*

2. *The Perfect.*

3. *The Preperfect.*

Անկարար

Կարարեալ

Նախ քան Կարարեալ

Being.

Been.

Having been.

Ըլլալով:

Եղած:

Եղած ըլլալով:

[Վերոյգրեալ Be, ըլլամ Անկանոն Զեզոթ բայի խոնարհումը սկիզբէն մինչև վերջն ուսանողն այնքան լաւ սորվելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչև վերջը կարգով բոլորովին գոց խոնարհել, այլ և առաջ կամ վերջ խառն, և առ նուազն երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է ամբողջ բայը տեսութեան մէջ, և ամեն մէկ անգամին խոնարհով բաղդատելու է գրի միջի օրինակին հետ և սխալներն սրբագրելու է կարմիր մատիտով կամ կարմիր մելանով:

Շինելու է նաև սոյն բայի Համացուցակը մէջ մէկ անգամ բերանացի ու գրաւոր:]

* Շատ մը հեղինակներ If I *was* կը գործածեն: Շատեր ալ If *ի* տեղ *though* կը գործածեն:

† Կրնայ թարգմանուիլ նաև եթէ եղայ, եթէ եղար, եթէ եղաւ. եթէ եղանք, եթէ եղաք, եթէ եղան:

Այս բայի եզակի երկրորդ դեմքի աւելի գործածական և աւելի պատշաճ ձևն
կը կազմուի այսպէս,

IND., Սա՛հ. Thou art, Thou was, Thou hast been, Thou
had been, Thou shall *or* will be, Thou shall *or* will have been.
Pot., Կար. Thou may, can *or* must be; Thou might, could,
would *or* should be; Thou may, can *or* must have been; Thou
might, could, would *or* should have been. SUBJ., Ստոր. If thou
be, If thou were. IMP., Հրամ. Be [thou,] *or* Do thou be.

ԾԱՆ.— To be Յօժանակ բայը կը գործածուի սովորաբար կրաւորական
բայերու խոնարհմանց մէջ:

ԴԱՍ ԼԸ . (LESSON XXXVIII.)

89. Վարժուիթիւն

[Է] [Թ]

ache (էյ+)	bake (պէյ+)	fake (ֆէյ+)	lake (լէյ+)	make (մէյ+)
ask (աս+)	mask (մաս+)	task (թաս+)	last (լաս+)	past (փաս+)
bird (պըր-)	birth (պըր-բի)	flirt (ֆլըր-թ)*	shirt (շըր-թ)*	skirt (ք-տ-թ)*
boat (պօթ)	moth (մօթի)	oath (օթի)	brute (պրօ-թ)*	truth (թր-տի-թ)*
brook (պրո-ո-թ)*	look (լո-ո-թ)	nook (նո-ո-թ)	shook (շո-ո-թ)	wood (ւո-ո-թ)
burn (պըր-ն)	churn (չըր-ն)	fern (ֆըր-ն)	spurn (սփ-ր-ն)*	turn (թըր-ն)
case (էյս)	face (ֆէյս)	guess (կէս)	lace (լէյս)	place (փէյս)*
clap (էլ-ափ)*	flap (ֆլէ-ափ)*	nap (ն-ափ)	slap (էլ-ալ-ափ)*	trap (թր-ափ)*
cord (էօ-ր-)	corn (էօ-ր-ն)	torn (թօ-ր-ն)	thorn (թօ-ր-ն)*	shorn (շօ-ր-ն)
deal (դէյլ)	feel (ֆէյլ)	kneel (նէյլ)	meal (մէյլ)	peel (փէյլ)
fire (ֆայր)	hire (հայր)	sire (սայր)	tire (թայր)	wire (ւայր)
line (լայն)	sign (սայն)	wine (ւայն)	pun (փըն)	run (րըն)
link (լինք)	sing (սինկ)	sink (սինք)	think (թինք)	thought (թօղթ)
oil (օյլ)	boil (պօյլ)	roil (րօյլ)	toil (թօյլ)	spoil (սփ-ոյլ)*
flow (ֆլօ)*	glow (կլօ)*	slow (սլօ)*	fel'low (ֆէլ'լօ)	pil'low (փիլ'լօ)
car'go (էար-կօ)	ech'o (էէօ)	he'ro (հէյրօ)	mot'to (մօթ'թօ)	ne'gro (նէյրօ)
queen (կուէն)*	queer (կուէր)*	quick (կուէք)*	qui'et (կուէթ)	
wake (ւէյք)	worth (ւըրթ)*	friend (ֆրէնդ)*	cur'rent (էւրընթ)	
lil'tle (լիլթլ)	gen'tle (ժէնթլ)	po-lite' (փօլիթ)	par'don (փարժոն)	
bread (պրէթ)*	great (գրէյթ)*	dress (դրէս)*	address' (էդրէսթ)	
Ath'ens (էթէնս)	Ber'lin (պըրլին)	Ain-tab' (այնթապ)	Sivas (սիվաս)	

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

90. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ]

Ache	bake	fake	lake	make	ask	mask	task
last	past	bird	birth	flirt	shirt	skirt	boat
moth	oath	brute	truth	brook	look	nook	shook
wood	burn	churn	fern	spurn	turn	case	face
guess	lace	place	clap	flap	nap	slap	trap
cord	corn	torn	thorn	shorn	deal	feel	kneel
meal	peel	fire	hire	sire	tire	wire	line
sign	wine	pun	run	link	sing	sink	think
thought	oil	boil	roil	toil	spoil	flow	glow
slow	fellow	pillow	cargo	echo	hero	motto	negro
bread	great	dress	address	queen	queer	quick	quiet
wake	worth	friend	current	little	gentle	polite	pardon
Athens				Berlin	Aintab	Sivas.	

Backache, backbone, back-fire, back-house, baked fish, baker, bakery, bank-book, banker, birthday, bookcase, clothes-line, corn-bread, corn-cake, cornmeal, fireworks, fish-cake, fish-net, fisherman, fish-hook, friendless, friendlike, gentleman, gentlewoman, headache, head-dress, lookout, mothproof, oatmeal, oil-can, oilcloth, pillow-case, toothache, thanksgiving, thorny, undertake.

ԴԱՍ ԼԹ. (LESSON XXXIX.)

[Թ]

ache, ցաւ	sink, խոհանոցի լուացարան
fake, չուանի մէկ ծաւը. (խոհ. Թ. Թ. Թ.) խաբող [Լ-Բ]	brook, վտակ
lake, լիճ	thought, մտածմունք
mask, դիմակ	look, նայուածք
last, վերջին	nook, խորշ
past, անցած	wood, [Լ-Բ-Լ-Բ] փայտ
bird, թռչուն	fern, ձարխոտ, պտիկ [Լ-Բ-Լ-Բ]
birth, ծնունդ	turn, դարձուածք. կարգ [ՏԳ]
birthday, ծնած օր	case, սնունդ. խնդիր. դատ
	in that case այդ պարագային տակ

flirt, պչրուհի, պչրող	face, երես, դէմք
shirt, շապիկ	guess, ենթադրութիւն
skirt, շրջագգեստ. եզերք	truth, ճշմարտութիւն
boat, նաւակ	lace, ժանեակ (Ռէքէ), երիզ
moth, ցից ցայգաթիթեռ, ուսիչ	place, տեղ
oath, երդում	clap, ծափ
brute, անասուն	trap, ծուղակ
cord, պարան, լար. վառելա-	flap, քղանց
փայտի չափ (128 ինչ. արտ.)	slap, ապտակ
corn, Հնդկացորեն Եգիպտացորեն. ոտից կոշտ (Տճկ. նասւր)	nap, թեթեւ քուն, մրափ. աս-
thorn, փուշ	oil, իւղ [պան]
torn, պատռած, խզտած	boil, մկնուռ [Ռճկ. օռտէ, Տճ. չէ-
shorn, խուզած	toil, աշխատանք
deal, բաժին. թուղթ ճապղելը	slow, կամաց
meal, կերակուրի էօյէն	fellow, ընկեր
peel, կեղեւ (նարնջի, լեմոնի) փու-	pillow, երեսբարձ
ռի թիակ	cargo, նաւի բեռ
fire, կրակ, հրդեհ. խանդ	echo, արձագանք
sire, նախահայր	hero, հերոս
tire, անիւի շրջակապ	motto, նշանաբան
wire, մետաղաթել	negro, խափշիկ
line, գիծ. լար, չուան	great, մեծ, խոշոր
sign, նշան	queen, թագուհի
wine, գինի	queer, տարօրինակ
pun, բառախաղ	quick, արագ
link, շղթայի օղակ	quiet, հանդարտ, լռիկ
worth, արժէք. արժանի	back bone, ողնայար. քաջութիւն
friend, բարեկամ	back fire, խոտերու յառաջահրդեհ
current, ընթացիկ	back house, ետեւի տուն
little, փոքր	baker, հացագործ [նութ]
gentle, ազնիւ, մեղմ	bakery, փուռ, հացագործի խա-
gentleman, ազնիւ (երէկ) մարդ	corn bread, Եգիպտացորենէ հաց
gentlewoman, ազնիւ կին	corn cake, Հնդկացորենէ քաքար
bankbook, դրամատետր	corn meal, Եգիպտացորենէ ճաշ
banker, սեղանաւոր	fire works, հրախաղութիւնք
book case, գրադարան	fish cake, ձկնաքաքար
friendless, անբարեկամ	fisherman, ձկնորս
friendlike, բարեկամաման	fish-hook, ձկան կեռ (Տճկ. չէկէլ)
headache, գլխիցաւ	fish-net, ուռկան

headdress, գլխազարդք	oatmeal, վարսակաճաշ
mothproof, ցեցի անթափանցիկ	oil-can, իւղաման
clothes-line, լուացքի չուան	oil-cloth, իւղշոր
polite, քաղաքավար	pillow-case, երեսբարձի երես
pardon, ներողութիւն	toothache, ատամնացաւ
thorny, փշոտ	backache, մէջքի ցաւ, կռնակի
thanksgiving, շնորհակալութիւն տալը	[ցաւ

[Հետեւեալ բայերու գլխաւոր մասերն գտնել և դրել տետրակին մէջ առ նուազն մի անգամ:]

to ask, հարցնել	to oil, իւղել
to bake, [բօւնի փռ] եփել	to pardon, ներել†
to boil, եփ հանել, եփիլ	to peel, (նարինջ, լեմոն) կեղեւել
to burn,* այրել	to place, զետեղել, տեղաւորել
to churn, խնոցի հարել	to roil, պղտորել
to clap, ծափահարել [տուրընել]	to run,† վազել
to deal,* բաժնել, ճապղել, առնել	to sign, ստորագրել
to echo, արձագանք տալ	to sing,† երգել
to face, երես առ երես դալ	to sink,† ընկղմել
to feel,† զգալ, չօշափել	to slap, ապտակել
to fire, կրակել	to slow, կամացցնել
to flirt, պչրել, սիրաբանել	to spoil,* աւրել
to flow, հոսիլ, յորդել	to spurn, արհամարհել
to glow, (ջերմութիւն) սփռել	to task, պարտականութիւն սահմանել
to guess, կռահել, ենթադրել	to think,† խորհիլ, մտածել
to hire, վարձել	to tire, յոգնիլ
to kneel,* ծնրադրել, չոքիլ	to toil, աշխատիլ
to last, տեւել, դիմանալ	to trap, թակարդել
to line, գծել, սահմանագծել, աստառել	to turn, դարձնել
to link, օղակ օղակի անցնել	to undertake, ստանձնել
to look, նայիլ	to wake,* արթննալ, արթնցնել
to make,† ընել, շինել [մոկել]	to wire, հեռագրել, [էլեկտրական]
to make face, շնթել, երեսը ծռու	թելեր շարել

* Թէ կրօնականութիւն և թէ Անկառնութիւն Բայ է. գլխաւոր մասերը ուստնելու է թէ կանոնաւոր և թէ Անկառնութիւն Բայերու ցանկէն:

† Անկառնութիւն Բայ է. գլխաւոր մասերը գտնելու է Անկառնութիւն Բայերու ցանկէն:

‡ To pardon կը նշանակէ ներել մեծ յանցանք մը կամ ոճիր մը, օրէնքի, կանոնի կամ բարոյականութեան դէմ գործուած. եւ միշտ կուգայ մեծէն դէպի պղտորել, բարձրագոյնէն դէպի ստորնագոյնը:

91. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Լ]

1. Look at that brook, that runs so nicely! — Yes, mama, and I see the birds flying over it.— 2. D'on't you think, Armen, our baker can bake fine corncakes?— Yes, Anna, and the fish-cakes you have made taste fine. 3.— We will need some wood hereafter, and I think this wood will give a glowing fire in the Winter. — We just bought a cord of that wood yesterday.— 4. Ask that boy, why has he a mask on his face.— I think it must be Thanksgiving day. — 5. Say, young man, would you undertake such a great task?— Yes, sir, indeed I would with great pleasure.— 6. Have you seen the lake of Van?— Yes, my dear, it is in the out skirts of the city of Van.— 7. Say, did you hear the news? It is said last night Constantinople has been burned down.— That may be fake. I think the truth is part of it has been burned.— 8. When is your birthday, Armen?— My birthday is the twentieth day of August. — 9. Look at that young man, he looks as if he be a flirt.— I guess not, he is a gentleman.— 10. Do you have many moths in this room?— No, ma'am, this place is mothproof.— 11. See that farmer's wife churning. She can't hire a man to churn. They are my friends. I deal with them all the time.— 12. What is that case? Do you have to take the oath in this case?— I think you got to — 13. I got couple shirts and a new skirt.— Let me see them, will you? — If you kneel down, you can see better.— 14. I feel to go fishing to-day. We may take a boat and go to the fishing-banks.* Come along, and take with you your fishing-hooks.— I think I will.— 15. Do you think he spurned at you? Then turn away, don't look at him. Don't make face either. See your skirt is torn. 16. Where do you take your meals? — At Armen's place. I am late now, I must run.— Who did sign this?— My mama did.— 17. We got some fine laces to-day from Aintab. Would you like to see them? Here they are. See how fine they are. Now please take some fruit, and you may peel some for you, and some for me.— 18. Run now and don't be so slow— Don't spoil it.— My fellowmen, we must always toil. Our motto must be "Work on, work forever (շատ-խօնեմ)", and never feel tired.— That is the echo of your cry my boy.— 19. Look at that child, who claps its little hands.—

* Ծովերուն մէջ ոչ խորունկ, բայց շատ ձուկ դանուած տեղեր:

Wire for us and we will wire for you.— This place is quiet.— It would be queer to see ferns with thorns.— 20. Have you been in Athens?— I beg your pardon.*—Have you been in Athens?— Not yet, I was in Berlin last year. It is worth to see. I saw the queen there.— Please wake me up early in the morning.— Sivas is a nice place to live in.— Armenians are very polite.— “All is God and God is all.”

92. Վարժութիւն

[Թ]

1. Երէկ Պեռլին էինք (էին + զ Պեռլին), ուր տեսանք սիրուն փոքրիկ աղջիկներ. ազնիւ մարդեր, ազնիւ կիներ եւ խափշիկներ, հոն տեսանք նաեւ Գերմանիոյ թագաւորն ու թագուհին (Բադեն-բադեն — Բադեն-հայն Գերմանիոյ)։— Ի՞նչ է եղած (ինչ ի՞նչ պատահե՞լ) ձեզ աղջիկս. գլխացաւ ունիք (ունի՞ք սրտացած գլխացաւ)։— Ոչ, ատամս կը ցաւի (էս ունի՞մ ստացած եմ) արածնայաւ։— 2. Հրդեհը տեսա՞ք (դեռ ո՞ր հրդեհը) երէկ գիշեր։— Ո՞ւր տեղ էր, պարտիզի՞ն մէջ։— Այո։— Անիկա հրդեհ չէր. այլ հրախաղութիւն։— 3. Վաղը կէս օրին ո՞ւր պիտի ըլլաք (ո՞ր պիտի ըլլա՞ք վաղը կէս օրին)։— Սեբաստիա պիտի ըլլանք (ժե՛ն + պիտի ըլլա՞նք Սեբաստի), ուր պիտի գնենք քանի մը գլխազարդեր, լուացքի չուան, զոյգ մը (couple) շապիկներ, շրջագգեստ մը մեր Գերման սպասուհիին համար, զոյգ մը (pair) կօշիկներ եւ փուռի թիակ մը հայրիկիս համար, եւ իւղչոր, երեսփարձի երեսներ ու իւղաման մը տան համար։— 4. Ո՞ւր կ'երթաք հիմայ։— Կ'երթամ հիմայ դրամատուն. սեղանաւորը տեսնել կ'ուզեմ (կ'ուզե՞մ դեռնել սեղանաւորը) այդ կալուածի խնդրոյն համար (համար այդ կալուածի խնդրի)։— 5. Ո՞ւր պիտի ճաշենք այսօր։— Կը խորհիմ Անտօնին տեղը, ուր կրնանք առնել քիչ մը վարսակաճաշ, ձկնաքաքար, եգիպտացորենէ հաց, թէյ եւ պտուղներ։— 6. Տե՛ս այդ երիտասարդը, ի՞նչ քաղաքավար է. ի՞նչ պէս կը սիրեմ զինքը։— Ո՞վ է (ինչ)։— Լաւ ընկեր մ'է (ինչ է ի՞նչ լաւ ընկեր), իրեն հետ ծանօթացած էք (ունի՞ք հանդիպած իրեն)։— Ոչ տա՛լաւին, բայց կը սիրեմ ծանօթանալ (հանդիպիլ)։— Երթանք ու ծանօթանանք (հանդիպինք) իրեն։— 7. Այսօր պիտի երթանք Լոնտոն, ուր պիտի գնենք նաւակ մը,

* ԾԱՆ. — Այս խօսքը շատ քաղաքավարի ոճ մ'է որ կը գործածուի խօսակցի ըսածը կրկնել տալու համար. փոխանակ ըսելու ի՞նչ, չը հասկցայ, ի՞նչ ըսի՞ր, կ'ըսեն ներողութիւն կը խնդրեմ (ըսածնիդ չեմ հասկնալ)։

ձկան կեռեր, ուռկան մը մեր տեղի ձկնորսներուն համար (համար յինորսներն մեր պէշէ)։— Աննա թագուհին մեծ թագուհի մ'էր (Բագուհի Աննա էր մը մեծ Բագուհի)։— 8. Այս տեղ ձար-խոտերով եւ փուշերով լեցուն է (է լեցուն յարիւրներով եւ փուշեր)։— Պարտիզին եղերքները (մէջ եղերքներ պարտիզին) վճիտ վտակ մը կը վազէ, որուն մէջ շատ ձկներ կան, զորս կ'արժէ տեսնել։— 9. Ձեր ներողութիւնը կը խնդրեմ (ե՞ս կը խնդրեմ յեր ներողութիւն)։— Ձեր բարեկամը հոս էր եկած ձեզ տեսնելու (եր հոս պեմել յեր)։ տեսա՞ք զինքը։— Ո՛չ, տիկին, չը տեսայ։ ո՛ւր գնաց։— Կարելի է դուրս գնաց, կարծեմ պիտի դառնայ։— 10. Լսեցի՞ք, Արմէն, Ուաշինկթըն պիտի բանախօսէ այս իրիկունան ժողովին (ժողովը)։ չէ՞ք խորհիր կ'արժէ լսել զինք։— Կարծեմ թէ կ'արժէ զինք լսել (լսել զինք)։ Ինձ հետ կուգա՞ք (պիտի գա՞նք հետ զինք)։ Այո։— 11. Քիչ մը երիզներ ունիմ (ե՞ս ունիմ միջ մը երիզներ) հոս, կ'ուզէ՞ք տեսնել զանոնք։— Այս ապրանքներն (goods) ցեցը կերածի պէս կ'երեւին (կ'երեւին (look) պէս (like) ցեցը կերած)։— Ոչ բնաւ։ ասոնք նոր ապրանքներ են (ե՞ս նոր ապրանքներ)։— 12. Ձեր Ծննդեան սարեղարձը (օրն) ե՞րբ է (ե՞րբ է յեր Ծննդեան օրն)։— Յուլիս չորսին։— Կը թուի թէ ոտքի կոշտ ունիք։— Այո՛, ոտքիս մատին վրայ, եւ մկնուռ մ'ալ բազկիս վրայ, որոնք գէշ կերպով ալ կը ցաւին (pain)։— 13. Ո՛ւր կրնամ գտնել հացագործի խանութ մը, կուգեմ գնել քիչ մը Նգիպտացորենէ քաքարներ։— Դինի մը չէ՞ք հրամներ (չէ՞ք ուզեր ունել միջ մը գինի)։— Բնաւ չիմեւր երդում ըրած եմ (ե՞ս ունիմ ուրիշ երդում չիմեւր)։— 14. Վառելափայտ կ'ուզէ՞ք ձմեռուան համար (կ'ուզէ՞ք որ եւ է վառելափայտ համար յմեռը)։— Այո, երկու չափի պէտք ունինք (մեծ պէտք ունինք եւ քիչ (cords)։— Այս փայտը փայլուն կրակ մը պիտի տայ ձեզ (պիտի տայ յեր միջ մը փայլուն (glowing) կրակ) ձմեռուան մէջ։— 15. Ի՞նչ կայ այդ սնտուկին մէջ։— Կարծեմ երիզներ են, որոնք եկան Այն-թապէն։— Ի՞նչ է այն այդ խորշին մէջ։— Թուղթ ցրուելու կարգը ձերն է (ան է յեր կարգ Բագուհի)։— Որո՞ւ կարգն է հիմայ։— Ձերն է (ան է յերն)։— 16. Ձեր երեսը փայլուն կ'երեւայ (կ'երեւայ (looks) փայլուն) այսօր։— Այո, ինքզինքս երջանիկ կ'զգամ (կ'զգամ ինչպէս երջանիկ) այսօր։ մեծ աւետիս մ'առի (ե՞ս լսեցի միջ մեծ լսեց)։ Կեղեցեցէք այս պտուղը հիմայ եւ յետոյ կը խօսինք (կը խօսինք յետոյ)։— 17. Մեր տան մէջ գրադարան մը կայ (հոն է միջ գրադարան մէջ մեր տան), որուն մէջ շատ գրքեր կան (մէջ որք հոն կան շատ գրքեր)։— Պի-

տի սիրէի կարգալ զանոնք:— Կրնամ տանիլ դուրս գիրք մը կարգալու:— Այո, տարէք այնքան որքան կ'ուզէք: — 18. Եկէք հոս շուտ եւ տեսէ՛ք, աս ի՞նչ տարօրինակ բան է, աս սած էիք որ եւ է բան ասոր պէս առաջ: Նաւի բեռան մէջ գտայ. ի՞նչ է այս:— Հանդարտ եղիք (եղի՛ր հանդարտ) այնքան տարօրինակ բան չկայ, ինձ կը թուի ատիկա իւղաման մ'ըլլալու է. ահա վրան ալ ցեց մը կայ:— 19. Տես այդ թըռչունը ի՞նչ լաւ կ'երգէ. թէ եւ ինք ծուղակին մէջն է:— Տե՛ս, հա՛յրիկ, այդ տղան ապտակեց երեսս, ասոր ալ պէտք է ներե՞մ:— Այո, տղաս, պէտք է ներես իրեն:— Հաճեցէք երեսբարձ մը տալ ինձ, կ'ուզեմ գլուխիս տակը դնել:— 20. Ուաշինկթըն հերոսն էր իր օրերուն մէջ (էր հերոսն Ռիչ Էր օրեր):— Այնքան կամաց մի ըլլար:— Թող մեր նշանաբանն ըլլայ “Ինչ որ կ'արժէ երբէք ընել, կ'արժէ ընել լաւը”:

ԴԱՍ Խ. (LESSON XL.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

(Տեսնել բայերու խոնարհման Պարզ Զեւի մասին 128րդ երես:)

2. Compound or Progressive Form. Բաղադրեալ կամ Շարունակական Զեւ:

Ներգործական և Զեզոք բայերը կարելի է նաև խոնարհել աւելցնելով բային Անկատար Ընդունելութիւնը **BE** Օժանդակ բային իր բոլոր խոնարհմանց մէջ. այսպէս, *I am writing* a letter, նամակ մը կ'ը գրեմ (կ'ը*)— *He is sitting* there, ինքն հոս նստած է — *They are going* home, տուն կ'երթան (կ'ը):

* ԾԱՆ.— Պօլական այս կ'ը (Տաճկական էօրէն առնուած) մասնիկը շատ լաւ երեւան կը բերէ բայերու այս ձեւի ճիշդ իմաստը, բայց նկատելու է որ կ'ը մեր մէջ Ներկայ և Անկատար ժամանակներու մէջ միայն կը գործածուի. ու Ապառնիի և միւս ժամանակներուն մէջ անոր նշանակութիւնը տուող կերպ մը չունինք. այսպէս, *I shall be writing*, չի նշանակեր ճիշդ ու ճիշդ պէրէ գրեմ. եւ ոչ ալ կրնանք ըսել պէրէ գրեմ (կ'ը). այսպիսի պարագայից տակ գիտնալու է որ Անգլիական իմաստի Հայերէն ճիշդ ու ճիշդ նշանակութիւնը կը պակսի: Սակայն Անգլիական բառերուն իսկական թարգմանութեանը մօտ բառեր գործածելով կարելի է իսկական նշանակութիւնը գտնել, ինչպէս կը տեսնուի հետեւեալ բայի խոնարհումէն: [Այս դրութիւնը՝ որ հեղինակի անհատական Հայերէնի վերածելու կերպն է, սոյն գրքով առաջի նանգամ ըլլալով կը ներկայացուի Քերականական աշխարհին, յանձնարարելով Քերականութեանց հեղինակներու մասնաւոր ուշադրութեանը:]

Բայերու խոնարհման այս ձևը կը ցուցնէ գործողութեան կամ եղելութեան շարունակուիլը որոշեալ ատեն մը, և շատ մը պարագաներու տակ բային պարզ ձեւէն աւելի նախամեծար կը սեպուի. այսպէս, երբ ըսենք *I write a letter*, նամակ մը կը գրեմ, չը հասկցուիր թէ խօսքը ըսած ատենն նամակը կը գրէ թէ ոչ. բայց եթէ ըսենք *I am writing a letter*, նամակ ինչքէ՞ (կ'ը), կը հասկցուի թէ ըսած ատենը նամակը գրելու գործողութիւնն ալ կը շարունակէ:

FOURTH EXAMPLE. ԶՈՐՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ:

READ, ԿԱՐԴԱՄ

Անկանոն Ներդործական Բայի Հաստատական Կերպով և

Բաղադրեալ Զևով Խոնարհումը:

PRINCIPAL PARTS OF THE SIMPLE VERB.

ՊԱՐԶ ԲԱՅԻ ԳԼԽԱՌՈՐ ՄԱՍԵՐՆ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Անկարար Ընդունելութիւն:	Անցեալ Ընդ.
Read.	Read.	Reading.	Read.
Կարդամ:	Կարդացի:	Կարդալով:	Կարդացած:

INFINITIVE MOOD. ԱՆԵՐԵԻՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To be reading. Կարդալու վրայ ըլլալ:

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To have been reading. Կարդալու վրայ եղած ըլլալ:

INDICATIVE MOOD. ՄԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակ:

1. I am reading,	1. Կարդալու վրայ եմ,*
2. Thou art reading,	2. Կարդալու վրայ ես,
3. He is reading;	3. Կարդալու վրայ է.

Plural.

Յոռակ:

1. We are reading,	1. Կարդալու վրայ ենք,
2. You are reading,	2. Կարդալու վրայ էք,
3. They are reading.	3. Կարդալու վրայ են:

* Դիտելու է որ Կարդալու վրայ եմ երկու տարբեր իմաստ ունի, առաջինը կը նշանակէ ինչ պարագայում է Կարդալու վրայ եմ, երբ ըսենք Երեւանի Կարդալու վրայ եմ, կը նշանակէ Երեւանի Կարդալու վրայ եմ, երբ ըսենք Երեւանի Կարդալու վրայ եմ, կը նշանակէ Երեւանի Կարդալու վրայ եմ, երբ ըսենք Երեւանի Կարդալու վրայ եմ, կը նշանակէ Երեւանի Կարդալու վրայ եմ, երբ ըսենք Երեւանի Կարդալու վրայ եմ, կը նշանակէ Երեւանի Կարդալու վրայ եմ:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶՈՒՆ:

1. I was reading,
2. Thou wast reading,
3. He was reading;

1. Կարդալու վրայ էի,
2. Կարդալու վրայ էիր,
3. Կարդալու վրայ էր.

Plural.

ՅԻՆՈՒՆ:

1. We were reading,
2. You were reading,
3. They were reading.

1. Կարդալու վրայ էինք,
2. Կարդալու վրայ էիք,
3. Կարդալու վրայ էին:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶՈՒՆ:

1. I have been reading,
2. Thou hast been reading,
3. He has been reading;

1. Կարդալու վրայ եղած եմ,
2. Կարդալու վրայ եղած ես,
3. Կարդալու վրայ եղած է.

Plural.

ՅԻՆՈՒՆ:

1. We have been reading,
2. You have been reading,
3. They have been reading.

1. Կարդալու վրայ եղած ենք,
2. Կարդալու վրայ եղած էք,
3. Կարդալու վրայ եղած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶՈՒՆ:

1. I had been reading,
2. Thou hadst been reading,
3. He had been reading;

1. Կարդալու վրայ եղած էի,
2. Կարդալու վրայ եղած էիր,
3. Կարդալու վրայ եղած էր.

Plural.

ՅԻՆՈՒՆ:

1. We had been reading,
2. You had been reading,
3. They had been reading.

1. Կարդալու վրայ եղած էինք,
2. Կարդալու վրայ եղած էիք,
3. Կարդալու վրայ եղած էին:

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ - ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶՈՒՆ:

1. I shall be reading,
2. Thou wilt be reading,
3. He will be reading;

1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլամ,
2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլաս,
3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայ.

Plural.

ՅԻՆՈՒՆ:

1. We will be reading,
2. You will be reading,
3. They will be reading.

1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլանք,
2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլաք,
3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլան:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՏԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶՆԻ:

1. I shall have been reading,	1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայի,
2. Thou wilt have been reading,	2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայիր,
3. He will have been reading;	3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլար.

Plural.

Յոռնակի:

1. We will have been reading,	1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայինք,
2. You will have been reading,	2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայիք,
3. They will have been reading.	3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլային:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶՆԻ:

1. I may be reading,	1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլամ,
2. Thou mayest be reading,	2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլաս,
3. He may be reading;	3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայ.

Plural.

Յոռնակի:

1. We may be reading,	1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլանք,
2. You may be reading,	2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլաք,
3. They may be reading.	3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլան:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶՆԻ:

1. I might be reading,	1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայի,
2. Thou mightst be reading,	2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայիր,
3. He might be reading;	3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլար.

Plural.

Յոռնակի:

1. We might be reading,	1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայինք,
2. You might be reading,	2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայիք,
3. They might be reading.	3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլային:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I may have been reading, 1. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլամ,
2. Thou mayst have been reading, 2. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլաս,
3. He may have been reading; 3. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայ.

Plural.

Յոթնակի:

1. We may have been reading, 1. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլանք,
2. You may have been reading. 2. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլաք,
3. They may have been reading. 3. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլան:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I might have been reading, 1. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայի,
2. Thou mightst have been reading, 2. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայիր,
3. He might have been reading; 3. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլար.

Plural.

Յոթնակի:

1. We might have been reading, 1. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայինք,
2. You might have been reading, 2. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայիք,
3. They might have been reading. 3. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլային:

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. If I be reading, 1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլամ,
2. If thou be reading, 2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլաս,
3. If he be reading; 3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայ.

Plural.

Յոթնակի:

1. If we be reading, 1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլանք,
2. If you be reading, 2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլաք,
3. If they be reading. 3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլան:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԴՆԻ:

1. If I were reading,	1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայի,
2. If thou were reading,	2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայիր,
3. If he were reading;	3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլար.

Plural.

ՅԻՆԻ:

1. If we were reading,	1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայինք,
2. If you were reading,	2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայիք,
3. If they were reading.	3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլային:

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԴՆԻ:

2. Be [thou] reading, or Do thou be reading;

2. Կարդալու վրայ եղիր,

Plural.

ՅԻՆԻ:

2. Be [ye or you] reading, or Do you be reading.

2. Կարդալու վրայ եղէք:

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. *The Imperfect.* 2. *The Perfect.* 3. *The Preperfect.*

Անկարար

Կարարեալ

Նախ քան Կարարեալ

Being reading.

Having been reading.

Կարդալու վրայ ըլլալով: (չորհի) Կարդալու վրայ եղած ըլլալով:

Այս բայի եզակի երկրորդ դէմքի աւելի գործածական և աւելի պատշաճ ձևն կը կազմուի այսպէս,

IND., Սահ. Thou art reading, Thou was reading, Thou hast been reading, Thou had been reading, Thou shall or will be reading, Thou shall or will have been reading. POT., Կար. Thou may, can, or must be reading; Thou might, could, would, or should be reading; Thou may, can, or must have been reading; Thou might, could, would, or should have been reading. SUBJ., Ստար. If thou be reading, If thou were reading. IMP., Հրամ. Be [thou,] reading. or Do thou be reading.

ԴԻՏ. 1.— Այն բայերը, որոնք իրենց պարզ ձևին մէջ գործողութեան շարունակուիլը գործութեամբ կը հասկցնեն, բաղադրեալ ձևով չեն խոնարհուիր. այսպէս մենք կ'ըսենք I respect (ընթէ՛հր) him, զինքը ինչ ապրիլ. բայց ոչ I am respecting him, զինքը ապրիլն ինչ ապրիլ. Որովհետև այս բաղադրեալ ձևը աւելի ընդհատուեցնու ու վերսկսուեցնու ընդունակութեան իմաստը կուտայ. մինչ մտքի կամ սրտի գուրգուրանքը կ'ենթադրուի իբր տևական. և կամ այնպիսի գործողութիւն մը որ գոյութիւն ստանալուն պէս կ'ամբողջանայ ալ: Այս պատ-

ճառաւ *to love, to hate, to desire*||, *to fear, to forget*,† *to remember*‡
և ասոնց նման ուրիշ շատ մը բառերու բաղադրեալ ձևերը
անգործածելի են և գործածուած պահուն ալ լաւ Անգլիերէն
չեն սեպուիր:

ԴԻՏ. 2.— Շատ մը բայեր՝ երբ այս բաղադրեալ ձևին տակ
գործածուին, Կրաւորական նշանակութիւն կուտան. այսպէս,
the books are now selling, Գրքերը հիմա կը ծախուին:

93. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերէն առաջին երեքը բաղադրեալ ձևով բերանացի, յաջորդ
երեքը նոյն ձևով գրաւոր խոնարհելու է. և վերջին երկուսի նոյն ձևով գրաւոր
համացուցականներն շինելու է տեսրակին մէջ:]

to begin	to buy	to come	to go
to bloom	to clear	to cry	to write

ԴԱՍ ԽԱ. (LESSON XLI.)

94. Վարժութիւն

[Ն]

Is'ra-el	(Իսրաէլ)	Իսրաէլ**
Jo'seph	(Ջոզէֆ)	Յովսէփ††
a-bove'	(Ապով)	վեր, առաջ
age	(էյճ)	տարիք
band	(պէն)	գունդ, խումբ
coat	(քօթ)	վերարկու
col'our††	(քօլուր)	գոյն
co'ny§	(քօնի)	ճագար
earth	(ըթ)	երկիր, երկրագունտ
ex-ceed'ing	(էքսիյնգ)	չափէ աւելի, շատ
flesh	(ֆլէշ)*	մարմին, միս
folk	(ֆօլք)	ժողովուրդ, ընտանիք
forth	(ֆօրթ)	յառաջ. and so forth, և այլն
heart	(հարթ)	սիրտ

|| *To de-sire'* (Դէզայր) բաղձալ: † *To for-get*, (Ֆօրգէթ) մոռ-
նալ: †† *To re-mem'ber* (րէմեմբը) յիշել:

** Եբրայեցիներէն է և կը նշանակէ Ասրայի գիւնդ: Դիտէ այս բառի
տառադարձութիւնը: †† Եբրայեցիներէն է և կը նշանակէ յաւելում:

‡† Ամերիկեան ձևով կը հեղուի *color*. § Տեսնել երես 53 ԿԱՆՈՆ:

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

hus'band	(հը'շարհա)	ամուսին, էրիկ
in'ward	(ին'աւար)	դէպի ներսը,
liz'ard	(լի'շար)	մողէզ
lo'cust	(լօ'գըստ)	մարախ
meat	(միշտ)	կերակուր, պաշար
pal'ace	(բա'լէս)	պալատ
price	(փրայս)*	գին
proph'et	(փրոֆէթ)	մարգարէ
rock	(րօք)	ժայռ, ապառաժ քար, վէմ
ru'byss	(րօ'պէս)	սուտակ (Տճի. Եփրայի). գոհար
safe	(սէյֆ)	ապահով. արկղամուր (փայս)
trust	(թրըստ)*	վստահութիւն. առևտրական շահեր կեդրոնացնող միութիւն
will	(ուիլ)*	կամք, կամեցողութիւն
to dwell§	(տուել)*	բնակիլ
to ex-ceed'	(էքսի'յա)	չափը անցնել
to find†	(ֆայնդ)	գտնել
to hate	(հէյթ)	ատել
to hold‡	(հօլդ)	բռնել
to take hold		պինդ բռնել
to practice†	(փրակթայզ)	ի գործ դնել, ընել [րաստել
to pro-vide'	(փրօվայդ)	չայթայթել, առաջուրնէ պատ-
to trust	(թրըստ)*	վստահիլ

Ս. ԳՐԹԵՆ ԱՌԵՆՈՒԱԾ ՀԱՏՇՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՆԵՐ

“Now Israel loved Joseph more than all his children, because he *was* the son of his old age: and he made him a coat of *many* colours.” — GEN. XXXVII. 3.

“There be|| four things which are little upon the earth. But they are exceeding wise:

The ants are a people not strong,

Yet they provide their meat in the summer;

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վտակ):

§ Թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն Բայ է. գլխաւոր մասերը ուսանելու է թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն Բայերու ցանկէն:

† Անկանոն Բայ է. գլխաւոր մասերը գտնելու է Անկանոն Բայերու ցանկէն:

‡ Կը հեզուի նաև practise: §§ Տեսնել երես 53 ԿԱՆՈՆ:

|| Տեսնել երես 151 աստղանիշի ժանութիւնը:

The conies are but a feeble folk,
Yet make they† their houses in the rocks;
The locusts have no king,
Yet go they† forth all of them by bands;
The lizard taketh hold with her hands,
Yet is she† in kings' palaces.” — PROV. XXX. 24-28.

“Who can find a virtuous woman, for her price is far above rubies?

The heart of her husband doth safely trust in her, so that he shall have no need of spoil.

She will do him good and not evil all the days of her life.” — PROV. XXXI. 10-12.

“All things therefore whatsoever ye would that men should do unto you, even so do ye also unto them: for this is the law and the prophets.” — MATT. VII. 12.

ԾԱՆ.— Քրիստոսի ըսած այս մէկ խօսքը իւր Վարդապետութեանց ինչպէս նաև մարդկային բոլոր բարոյական փիլիսոփայութեանց հիմը կը կազմէ, անոր համար և կոչուած է «Ուէլէն կանոն»։ Սոյնին բացասական ոճովը Քոնֆիւկիոս, Զինական մեծ բարոյախօսը, քարոզած է Քրիստոսէ շուրջ 600 տարի առաջ։ Սակայն դրականի և բացասականի տարբերութիւնն այս է որ բացասականը գործադրելը աւելի հեշտ է քան դրականը, որը գործադրելու համար մտքի բարձր զարգացում, զօրաւոր կամք, և մեծամեծ զոհողութիւններ ընելու յանձնառութիւն պէտք են։

“For that which I do I know not, for not what I would, that do I practise; but what I hate, that I do.

But if what I would not, that I do, I consent unto the law that it is good. So now it is no more I that do it, but sin which dwelleth (կը բնակէ) in me.

† Դիտելու է որ տէր բային թէև բայէն վերջ դրուած, բայց հարցական չէ։

For I know that in me, that is, in my flesh, dwelleth no good thing: for to will is present with me, but to do that which is good *is* not. For the good which I would I do not: but the evil which I would not, that I practise. But if what I would not, that I do, it is no more I that do it, but sin which dwelleth in me. I find then the law, that, to me who would do good, evil is present. For I delight in the law of God after the inward man.” — ROM. VII. 15-22.

“Beloved,† let us love one another: for love is of God; and every one that loveth is begotten* (born) of God, and knoweth God. He that loveth not knoweth not God; -for God is love. Herein‡ was the love of God manifested§ in us, that God hath sent his only begotten Son into the world||, that we might live through** him. Herein is love, not that we loved God, but that he loved us, and sent his Son *to be* the propitiation†† for our sins. Beloved, if God so loved us, we also ought to love one another. No man hath beheld‡‡ (seen) God at any time; if we love one another, God abideth§§ (dwelleth) in us, and his love is perfected in us: hereby||| know we that we abide in him, and he in us, because§§§ he hath given us of his Spirit***. If a man say, I love God, and hateth his brother, he is a liar†††: for he that loveth not his brother whom he hath seen can not love God whom he hath not seen.” — I. John IV. 7-13, 20.

ԾԱՆ.— Նկատելու է որ վերոյգրեալ գրութեան մէջ բայերու Սահմանական Ներկայի եզակի Երրորդ Դէմքերու տեղ վերջանալը. ինչպէս he hath, he loveth, Սուրբ Գրքին և ուրիշ բարձր բանաստեղծութեանց յատուկ ոճ մ'է:

- † Beloved, սիրելիներ: ‡ Herein, աս բանիս մէջ:
 * Begotten (պէկան) ծնած, միածին (Beget Բաղադրեալ անկա-
 § Man'ifest (Մէնիֆէստ) յայտնել. երևալ: [նոն Բայեն):
 || World (Վըրլտ, մէկ վտիկ) աշխարհ:
 ** Through (Թրու- , մէկ վտիկ) միջոցով:
 †† Pro-pi'ti-a-tion (Քրօթիշէյշն) հաշտութիւն, քաւութիւն:
 ‡‡ Beheld, տեսած. (Behold Բաղադրեալ անկանոն Բայեն):
 §§ Abide' (Ապայ) բնակիլ (Բարդ անկանոն Բայ):
 ||| Hereby, ասով:
 §§§ Because, որովհետեւ:
 *** Spir'it (Սպիրիտ) Հոգի: ††† Li'ar (Լայըր) ստախոս:

ԴԱՍ ԽԲ. (LESSON XLII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ. յետոյ տեղերը զրոյն մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է:]

1. Էական բայը ո՞րն է. Կանոնաւոր է թէ Անկանոն. Ներգործակա՞ն է թէ Չէզոք. Գլխաւոր մասերն ի՞նչ են. շինէ եղակի երրորդ դէմքի համացուցակը:

2. Ի՞նչպէս կրնանք բառի մը դրական նշանակութիւնը բացատրականի վերածել. տուր ամեն մէկէն օրինակ մը: Բառի մը վերջը ո՞ր մասնիկներէն մէկը աւելցնելու ենք գործողը, ցուցնելու համար. տուր ամեն մէկէն օրինակ մը: Անգլիերէնի մէջ ո՞ր մասնիկները Հայերէնի «-ի-ն» մասնկան կը համապատասխանեն. տուր ամեն մէկէն օրինակ մը: Ի՞նչպէս կարելի է Գոյական մը Ածականի վերածել. տուր մէյ մէկ օրինակ:

2. Ի՞նչպէս շինելու է *je* վերջաւորող բառերու յոքնակին. տուր երկու օրինակ: Ի՞նչպէս շինելու է *y* վերջաւորող բառերու յոքնակին, տուր երկու օրինակ:

4. Ի՞նչ է բայի մը Պարզ և Բաղադրեալ Ձևերու տարբերութիւնն: Նշանակութիւններով ի՞նչպէս կը տարբերին իրարմէ: Շինէ *to write* բայի բաղադրեալ ձևով Յոքնակի երկրորդ դէմքերու համացուցակը:

5. Յիշողութենէն գրելու է Ոսկեղէն Կանոնը:

95. Վարժութիւն

[8] [2]

ԱՌԱՅՆԵՐ Է ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՅՈՒԱԾՆԵՐ

“It is not how long, but how well we live.”

“No one is a fool always, every one sometimes.”

“When there is room in the heart, there is room in the house.”

“A rich dress is not worth a straw* to one who has a poor† mind.”

“Better late than never, but better never late.”

A good fame is better than a good face.

* Straw (քաղցոմէկ վանկ) յարդ, շիւղ:

† Poor (քար) աղքատ, խեղճ:

ԴԱՍ ԽԳ. (LESSON XLIII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

3. Form of Passive Verbs. **Կրաւորական բայերու քերականութիւն:**

Անգլիերէնի մէջ, կրաւորական բայերն միշտ բաղադրեալ ձև ունին. և կը շինուին ներգործական-անցողական բայերէն. անոնց Անցեալ (կապարեալ) Ընդունելութիւնը աւելցնելով **BE** օժանդակ բային, իր բոլոր խոնարհումներուն մէջ. այսպէս ներգործական-անցողական *love*, «իշխել» բայէն, կը շինուի կրաւորական *be loved*, սիրուիմ բայը:

FIFTH EXAMPLE. Հինգերորոր օրինակ:

BE LOVED, Սիրուիմ

Կանոնաւոր կրաւորական բայի Հաստատական Կերպով խոնարհումը:

PRINCIPAL PARTS OF THE ACTIVE VERB.

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՅԻ ԳԼԽԱՌՈՐ ՄԱՍԵՐՆ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Անկապար Ընդունելութիւն:	Անցեալ Ընդ.
Love.	Loved.	Loving.	Loved.
Սիրեմ:	Սիրեցի:	Սիրելով:	Սիրած:

INFINITIVE MOOD. Աներեւոյթ եղանակ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To be loved. **Սիրուիլ:**

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To have been loved. **Սիրուած ըլլալ:**

INDICATIVE MOOD. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵԶԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular. **ԵԶԱՆԱԿ:**

1. I am loved,	1. Կը սիրուիմ,
2. Thou art loved,	2. Կը սիրուիս,
3. He is loved;	3. Կը սիրուի.

Plural. **Յոռեալ:**

1. We are loved,	1. Կը սիրուինք,
2. You are loved,	2. Կը սիրուիք,
3. They are loved.	3. Կը սիրուին:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular. **ԵԶԱՆԱԿ:**

1. I was loved,	1. Կը սիրուէի, սիրուեցայ,
2. Thou wast loved,	2. Կը սիրուէիր, սիրուեցար,
3. He was loved;	3. Կը սիրուէր, սիրուեցաւ.

Plural.

1. We were loved,
2. You were loved,
3. They were loved.

Յո՛ւնակի:

1. Կը սիրուէինք, սիրուեցանք,
2. Կը սիրուէիք, սիրուեցաք,
3. Կը սիրուէին, սիրուեցան:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I have been loved,
2. Thou hast been loved†,
3. He has been loved;

Եղակի:

1. Սիրուած եմ,
2. Սիրուած ես,
3. Սիրուած է.

Plural.

1. We have been loved,
2. You have been loved,
3. They have been loved.

Յո՛ւնակի:

1. Սիրուած ենք,
2. Սիրուած էք,
3. Սիրուած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I had been loved,
2. Thou hadst been loved,
3. He had been loved;

Եղակի:

1. Սիրուած էի,
2. Սիրուած էիր,
3. Սիրուած էր.

Plural.

1. We had been loved,
2. You had been loved,
3. They had been loved.

Յո՛ւնակի:

1. Սիրուած էինք,
2. Սիրուած էիք,
3. Սիրուած էին:

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall be loved,
2. Thou wilt be loved,
3. He will be loved;

Եղակի:

1. Պիտի սիրուիմ,
2. Պիտի սիրուիս,
3. Պիտի սիրուի.

Plural.

1. We shall be loved,
2. You will be loved,
3. They will be loved.

Յո՛ւնակի:

1. Պիտի սիրուինք,
2. Պիտի սիրուիք,
3. Պիտի սիրուին:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall have been loved,
2. Thou wilt have been loved†,
3. He will have been loved;

Եղակի:

1. Սիրուած պիտի ըլլամ,
2. Սիրուած պիտի ըլլաս,
3. Սիրուած պիտի ըլլայ.

† Դիտելու է որ բայի մը խոնարհման մէջ երբ երկու կամ երեք օժանդակներ միասին գան, փոփոխութիւնը միշտ ստաշինը կը կրէ և երկրորդ ու երրորդ օժանդակները անփոփոխ կը մնան:

Plural.

Յո՛ւնակի:

1. We shall have been loved,	1. Սիրուած պիտի ըլլանք,
2. You will have been loved,	2. Սիրուած պիտի ըլլաք,
3. They will have been loved.	3. Սիրուած պիտի ըլլան:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I may be loved,	1. Կարելի է սիրուիմ,
2. Thou mayest be loved,	2. Կարելի է սիրուիս,
3. He may be loved;	3. Կարելի է սիրուի.

Plural.

Յո՛ւնակի:

1. We may be loved,	1. Կարելի է սիրուինք,
2. You may be loved,	2. Կարելի է սիրուիք,
3. They may be loved.	3. Կարելի է սիրուին:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I might be loved,	1. Կարելի է սիրուէի,
2. Thou mightst be loved,	2. Կարելի է սիրուէիր,
3. He might be loved;	3. Կարելի է սիրուէր.

Plural.

Յո՛ւնակի:

1. We might be loved,	1. Կարելի է սիրուէինք,
2. You might be loved,	2. Կարելի է սիրուէիք,
3. They might be loved.	3. Կարելի է սիրուէին:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I may have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլամ,
2. Thou mayest have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլաս,
3. He may have been loved;	3. Կարելի է սիրուած ըլլայ.

Plural.

Յո՛ւնակի:

1. We may have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլանք,
2. You may have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլաք,
3. They may have been loved.	3. Կարելի է սիրուած ըլլան:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղակի:

1. I might have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլայի,
2. Thou mightst have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլայիր,
3. He might have been loved;	3. Կարելի է սիրուած ըլլար.

Plural.

Յո՛ւնակի:

1. We might have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլայինք,
2. You might have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլայիք,
3. They might have been loved.	3. Կարելի է սիրուած ըլլային:

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. If I be loved,
2. If thou be loved,
3. If he be loved;

ԵԶՄԻՆ:

1. Եթէ սիրուիմ,
2. Եթէ սիրուիս,
3. Եթէ սիրուի.

Plural.

1. If we be loved,
2. If you be loved,
3. If they be loved.

ՅԻՄՆԱԿԻ:

1. Եթէ սիրուինք,
2. Եթէ սիրուիք,
3. Եթէ սիրուին:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. If I were loved,
2. If thou were loved,
3. If he were loved;

ԵԶՄԻՆ:

1. Եթէ սիրուէի,
2. Եթէ սիրուէիր,
3. Եթէ սիրուէր.

Plural.

1. If we were loved,
2. If you were loved,
3. If they were loved.

ՅԻՄՆԱԿԻ:

1. Եթէ սիրուէինք,
2. Եթէ սիրուէիք,
3. Եթէ սիրուէին:

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

2. Be [thou] loved, or Do thou be loved, 2. Սիրուէ՛.

ԵԶՄԻՆ:

Plural.

2. Be [ye or you] loved, or Do you be loved. 2. Սիրուեցէ՛ք:

ՅԻՄՆԱԿԻ:

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. The Imperfect. 2. The Perfect.

3. The Preperfect.

ԱՆԿԱՐԱՐ

ԿԱՐԱՐԵԱԼ

ՆԱԽ ԺԱՆ ԿԱՐԱՐԵԱԼ

Being loved.

Loved.

Having been loved.

Սիրուելով:

Սիրուած:

Սիրուած ըլլալով:

Այս բայի եզակի երկրորդ դէմքի աւելի գործածական և աւելի պատշաճ ձևն, կը կազմուի այսպէս,

IND., ՍաՀ. Thou art loved, Thou was loved, Thou hast been loved, Thou had been loved, Thou shall or will be loved, Thou shall or will have been loved. POT., Կար. Thou may, can or must be loved; Thou might, could, would or should be loved; Thou may, can, or must have been loved; Thou might, could, would, or should have been loved. SUBJ., Ստոր. If thou be loved, If thou were loved. IMP., Հրամ. Be [thou] loved, or Do thou be loved.

[վերոյգրեալ Be loved, սիրուիմ կրաւորական բայի խոնարհումը սկիզբէն մինչեւ վերջն ուսանողն այնքան լաւ սորվելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչեւ վերջը կարգով բոլորովին գոց խոնարհել, այլ և առաջ կամ վերջ խառն, և առ նուազն երկու տ'գամ գրաւոր խոնարհելու է ամբողջ բայը տեսարակին մէջ, և ամեն մէկ անգամին խնամով բաղդատելու է գրէի միջի օրինակին հետ և սխալներն սրբագրելու է կարմիր մատիտով կամ կարմիր մելանով:]

Շինելու է նաև սոյն բայի Համացուցակը մէյ մէկ անգամ բերանացի ու գրաւոր:]

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Քանի մը ներգործական-անցողական բայեր, որոնք չարժուամ, տեղափոխութիւն, կամ վիճակի փոփոխութիւն կը ցուցնեն, կարելի է կրաւորական ձևով խոնարհել բայց չէ՞նչ նշանակութիւնով. որ ատեն իսկապէս ոչ թէ կրաւորական այլ չէ՞նչ բայ կը դառնայ. ինչպէս, “She is gone”, «Գնաց, քնացած է».
“He is risen”, «Յարեալ»:

2. Կրաւորական բայերը կրաւորականի ձև ունեցող չէզոք բայերէն դիւրաւ կարելի է զանազանել ուշադրութիւն ընծայելով գործողութիւնը ընողին: Կրաւորական բայերուն գործողութիւնը ուրիշէ մը կը կատարուի տէր բային վրայ. մինչ չէզոք բայերունը՝ տէր բային կը կատարէ՝ ինք իր վրայ: Երկրորդ՝ կրաւորական բայ մը կրնայ ներգործականի վերածուիլ, ներգործական նշանակութիւնով. մինչ չէզոք մը չկրնար ներգործականի նշանակութիւն տալ. այսպէս, the son is loved by his father, որդին հօրմէն կը սիրէ՝ օրինակին մէջ հայրն է սիրողը (գործողութիւն կատարողը) որդւոյն (տէր բային) վրայ. և ներգործականի վերածելով կ'ունենանք the father loves the son, հայրը կը սիրէ որդին. բայց he is gone, ինք քնաց, օրինակին մէջ երթալու գործողութիւնը քն+ (տէր բային) կը կատարէ ինքնին. և ներգործական ձևի վերածելով կ'ունենանք he goes, կ'երթայ, որ դարձեալ չէզոք նշանակութիւն ունեցաւ և ոչ ներգործական:

3. Կրաւորական բայերէն քանի մը հատ կան, որոնց մէջ գործողութիւնը կատարողը ենթակայ անհատի իր իսկ միտքն է. այսպէս, I am resolved (ընտելում) what to do. որոշած եմ ինչ ընել (գիտեմ ինչ պիտի ընեմ):

96. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերէն առաջինը բերանացի խոնարհելու է. երկրորդը գրաւոր. Թանցած վեցէն առեն մէկի մէկ դէմքով համացուցակը գրաւոր շինելու է տեսարակին մէջ:]

to be addressed	to be baked	to be cooled	to be dated
to be allowed	to be broken	to be crowned	to be dyed

ጥሊህ ኮጥ. (LESSON XLIV.)

[፫] [፬]

97. ቂሳታብረት

bit (ካት)	hit (ከት)	beat (ካት)	bite (ካት)	kite (ካት)
cat (ቀት)	chat (ከት)	dad (ካት)	mad (ከት)	sad (ከት)
lot (ከት)	plot (ቀት)*	knot (ከት)	pot (ቀት)	shot (ከት)
draw (ካት)*	know (ከት)	pshaw (ከት)	show (ከት)	throw (ከት)*
bunch (ካት)	lunch (ከት)	din'ner (ካት)	sup'per (ከት)	
cause (ቀት)	coarse (ቀት)	course (ቀት)	horse (ከት)	
comb (ቀት)	tomb (ከት)	dome (ከት)	wis dom (ከት)	
hide (ከት)	side (ከት)	tide (ከት)	in'side (ከት)	
hood (ከት)	shoot (ከት)	con-sent (ከት)	in-tend (ከት)	
hour (ከት)*	cov'er (ከት)	tow'er (ከት)	own'er (ከት)	
rice (ከት)	vice (ከት)	en-tice' (ከት)	dis-guise' (ከት)	
ad-vice' (ከት)	ad-vise' (ከት)	price (ከት)*	prize (ከት)*	
al'most (ከት)	ut'most (ከት)	in'ner-most (ከት)	mo'ment (ከት)	
fa'vor (ከት)	nev'er (ከት)	Pass'over (ከት)	Han'o-ver (ከት)	

Anybody, anyhow, anyway, anywhere, because, childhood, drawing, dressmaker, fire-proof, forehead, funmaker, hair-dresser, mail-box, manhood, of course, ownership, show-case, side by side, tombstone, womanhood.

98. ቂሳታብረት

[፬] [፭]

Bit cat lot draw bunch cause
comb hide hood hour rice hit
advice almost favor chat plot
know lunch coarse tomb side
shoot cover vice advise beat

* ከፍተኛ ከ ልዩነት (ከፍተኛ ቂሳታብረት)

utmost never dad knot course
 pshaw dinner dome tide bite
 consent tower entice supper
 price innermost Passover pot
 sad mad show horse wisdom
 inside intend owner disguise
 prize moment Hanover kite
 shot throw.

ԴԱՍ ԽԵ • (LESSON XLV.)

[Խ]

bit, չաղափ, կտոր	bunch, փունջ† ողկոյղ, արցակ
a little bit, քչիկ մը	lunch, թեթև ճաշ
not a bit, երբէք	dinner, ճաշ†
bite, խածնելը, խած	supper, ընթրիք
kite, թռուցիկ	cause, պատճառ
cat, կատու	coarse, կոշտ, ցանցառ
chat, չաղակրանք	course, ընթացք, կարգ
dad, պապ, տատա	in course, կարգաւ
mad, կատաղած, խռով	horse, ձի
lot, վիճակ, բաղդ • հողի բաժին	comb, սանտր
plot, հողի մեծ բաժին, ծրագիր	tomb, շիրիմ
knot, հանգոյց, նաւային մղոն	dome, գմբէթ
pot, պտուկ	wisdom, իմաստութիւն

† Դիտէ տառադարձութիւնը:

‡ ԾԱՆ.— Ճաշ ըսելով կը հասկցուի ոովորաբար կէսօրուայ կերակուրը. բայց նորաձեւութեանց (fashionable) ժողովուրդին մէջ dinner, ճաշ ըսելով, կը հասկցուի յաճախ ընթրիք և կէսօրուայ կերակուրը կը կոչուի lunch, Լէ-Լէ-ճաշ:

shot, հրացանաձգութիւն	side, կողմ, քով
pshaw, վահ	inside, ներսի կողմը
hood, կնգուղ, վեղար	tide, մակընթացութիւն
hour, ժամ	consent, համաձայնութիւն
cover, ծածկոյթ, խուփ, կափարիչ	moment, վայրկեան
tower, աշտարակ, միջնաբերդ	favor, շնորհ
owner, սեփականատէր	never, բնաւ, երբէք
rice, բրինձ	almost, գրեթէ
vice, անառակութիւն. փոխա-	utmost, վերջին ծայր
price, գին, արժէք	innermost, ներքնագոյն
prize, մրցանակ	Passover, Պասեք
advice, խրատ, հրահանգ	Hanover, Հանովըր
anybody, որեւէ մէկը	Lot, Ղովտ
anyhow, ինչպէս ալ ըլլայ	because, որովհետեւ
anyway, որեւէ կերպով	childhood, մանկութիւն
anywhere, ուէ տեղ	drawing, գծագրութիւն [նու-
fire-proof, կրակի անթափանցիկ	dressmaker, կանանց զգեստ չի-
forehead, ճակատ	funmaker, կատակ ընող
mail-box, թղթատուփ	hair dresser, սափրիչ, հերայար-
manhood, այրութիւն	դար
womanhood, կնկութիւն	of course, անտարակոյս
ownership, սեփականութիւն	show-case, ցուցարկը
side by side, քով քովի	tombstone, գերեզմանաքար
to bit, սանձել	to comb, սանտրել
to hit†, զարնել	to hide†, պահել
to beat†, ծեծել, զարնել	to intend, մտադրել
to bite†, խածնել	to consent, համաձայնիլ
to chat, շաղակրատել	to cover, ծածկել
to mad, կատուեցնել, զայրացնել	to favor, շնորհել, նպաստել
to knot, հանգոյցել	to price, { գին դնել, արժեցնել,
to draw†, քաշել, գծել	to prize, { գնահատել
to know†, գիտնալ	to entice, հրապուրել
to show†, ցուցնել	to disguise, ծախել
to throw†, նետել	to advise, խրատել, հրահանգել
to cause, պատճառել	to shoot†, հրազէնքով զարնել

† Անկանոն քայ է. գլխաւոր մասերը գտնելու է Անկանոն քայերու ցանկէն:

‡ Թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն Բայ է. գլխաւոր մասերը ուսանելու է թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն Բայերու ցանկէն:

99. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ն]

1. Sister, will you let me take this bit of paper and that bit of wood. — Take, please, a little bit of it. — 2. Do you know, mama, we have not taken a bite all day to-day? — You may take a bite right away (անիջարեալ), my dear. — 3. Where are you now my boy? — Here I am, papa, flying my kite. — 4. And the cat came back. Don't let the cat out of her bag. — 5. Dad "talks to his hearers as a man talks to his friends... chatting about the changes and chances* of the day." — 6. If you do that, I would think you are mad. — 7. "When he had so said he threw down the lots". — This lot is for sale. There is the owner, but we want to buy a plot with a house. 8. You can tie that into every kind of a knot. — This is a pot for cooking some meat. — 9. He shot a bird to-day. — Pshaw, that is nothing, I have shot ten of them in an hour. — 10. Look at the woman with the hood. — Please put that cover on the pot. — The church has a dome. — "The tower of London begun in 1078, and completed for more than thirty years." — 11. Did you take your lunch? — I am going to my dinner right now. — A supper will be served† in the church-rooms on Friday evening. — 12. What was its cause? — Can you comb your hair yourself, my little child? — 13. This is the tomb of Washington, please pass on this side, so you can see. — 14. Do you know what is inside? — No I don't. — 15. Would you consent to go to Chicago? — I would not. — 16. The Passover is always in April. — You must do your utmost to kill the vice in any place. — 17. This girl will be a dressmaker, but the other one may be a hairdresser. — 18. Please tell me where to find a mail-box. We were standing side by side. — 19. Have you been in Hanover? — What is the price of rice in now days? Look out not to break the show-case. — 20. "Happy is the man *that* findeth wisdom." — "Know thyself."

* chance (չանս) անիթ, պատեհութիւն, դիպուած:

† to serve (սըւր) ծառայել, սպասաւորել. հրամցնել, կերակուր բաժնել:

100. Վարժութիւն

[Խ]

1. Գծագրութիւն կ'առնէ՞ք (կառնէ՞ք գծագրութիւն): — Այս տունը կրակի անթափանցիկ է: — 2. Իր ճակատը շատ լայն է: — Հրազէնքով չը զարնես (դէպէ) ճանճերը, որովհետեւ խեղճ փոքրիկ բաներ են: — 3. Ղովտ ե՞րբ կ'ապրէր (ապրելու վրայ էր): — Իմ մանկութիւնս անցուցած եմ Հանովըրի մէջ: — 4. Այսօր Պասեք է: — Անշուշտ ինքը հրապուրուած էր: — 5. Ի՞նչպէս կրնաք ինքզինքնիդ ծպտել: — Կրնա՞ք հանգոյցել ասիկա: — 6. Մի՛ զարնէք իրեն (չնշա՛ւ): — Ո՛ւր կրնամ թղթատուփ մը գտնել: — Ճիշդ հոս: — 7. Այդ գետինի (plot) գինն ի՞նչ է: — Հինգ հարիւրէն աւելի չպիտի ըլլայ: — 8. Ի՞նչ կ'ընէք դուք (ընելու վրայ է): — Կանանց զգեստ չի ող մ'եմ: — 9. Լոնտոն եղած էք երբէք: — Ի՞նչ կը շաղակրատէք (շաղկրատելու վրայ է): — 10. Կատուն քեզ չի խածներ: — Տղաս անցեալ շաբթու մրցանակ մը ստացաւ: — 11. Տես իմ կնգուղս, նայէ՛ ներսի կողմը: — Գրեթէ նոյնն է: — 12. Կը ցաւիմ որ մանկութիւնս անցաւ, բայց կրնամ քեզ այս խրատը տալ: — 13. Ո՛ւր կը պահէք ինքզինքնիդ: — Տանը ներքնագոյն կողմը: — 14. Լաւ կատակ ընող մ'էք: — Անտարակոյս: — 15. Պիտի համաձայնի՞ք Փարիզ երթալ: — Ոչ այս րոպէին: — 16. Մայրիկ, զիս ծածկէ՛, եթէ կը հաճիս: — Զգէ՛ այդ քարը ծովուն մէջ: — 17. Յոյց տուէ՛ք ինձ ինչ գիրք ունիք: — Բոլորը պիտի գտնէք հոն քով քովի: — 18. Ո՛վ է այս գետնին (lot) տէրը: — Ես չեմ, քոյրս է: — 19. Ի՞նչ գիտէք այդ խնդրի մասին: — Ոչինչ գիտեմ: — 20. Կրնա՞ք տեսնել որ և է մէկը այդ տեղ. վազեցէ՛ք, ըսէ՛ք իրեն հոս գայ (գալ հոս): — 21. Տեսայ թագաւորը Կոստանդնուպօլսոյ մէջ, որ ծպտեալ կ'անցնէր (անցնելու վրայ էր in disguise): — 22. Մենք կը բնակինք (բնակելու վրայ են) կրակի անթափանցիկ տան մը մէջ (Դե՛ ի՛նչ կրակի անթափանցիկ տան): — 23. Կանանց զգեստ կարողին գացեր էի. ուզեցի ինքն ինծի զգեստ մը շինէր: — Անշուշտ ինք պիտի չինէ զգեստ մը ձեզ համար. որ և է կերպով ո՛ր սիրէք: — 24. Ի՞նչպէս կը սիրէք գծագրութիւն. — Շատ լաւ կը սիրեմ. — Ո՛րը աւելի դժուար է գծագրութիւնը թէ կանանց զգեստ կարելը: Անշուշտ ամեն մէկն իր տեղն ունի: — 25. Ի՞նչպէս կ'անցնէք ձեր ժամանակը: — Երբեմն գծագրելով, երբեմն կարդալով, և երբեմն ալ գրելով: — 26. «Ծանի՛ր (գիտի՛ր, ճանչի՛ր) զքեզ:» — «Երջանիկ է այն մարդը, որ իմաստութիւն կը գտնէ:»

ԴԱՍ ԽԶ. (LESSON XLVI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

4. Բայերու Բացասական Ձևով Խոնարհումը:

(Տեսնել Երես 128:)

Բայ մը Բացասական կերպով կը խոնարհուի իրմէ կամ իր առաջին օժանդակէն վերջ *not* բացասական բառը (Մակբայը) աւելցնելով. այսպէս, I love *not*, չեմ սիրեր. I do *not* love, այո՛, չեմ սիրեր. I may *not* have loved, կարելի է սիրած չեմ: Բայց Աներևոյթն է Հնդունելութիւններն բացասականը իրենց սկիզբը կ'առնեն. այսպէս, *not* to love, չը սիրել. *not* to have loved, սիրած չըլլալ. *not* loving, չսիրելով. *not* loved, չը սիրած. *not* having loved. սիրած չըլլալով:

LOVE, ՍԻՐԵՄ

Բայի Բացասական կերպով Խոնարհման

Եզակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը Հետևեալն է.

IND., ՍաՀ. I love *not*, *or* I do *not* love; I loved *not*, *or* I did *not* love; I have *not* loved; I had *not* loved; I shall *not*, *or* will *not* love; I shall *not*, *or* will *not*, have loved. POR., Կար. I may, can, *or* must *not* love; I might, could, would, *or* should *not* love; I may, can, *or* must *not* have loved; I might, could, would, *or* should *not* have loved. SUBJ., Ստոր. If I love *not*, If I loved *not*.

[Մնացած Եզակի և Յոգնակի Դէմքերու Համացուցակներն ուսանողն ինքնին գրաւոր պատրաստելու է տետրակին վրէ]:

5. Բայերու Հարցական Ձևով Խոնարհումը:

Բայի մը Սահմանական և Կարողական Եղանակները միայն կը խոնարհուին Հարցական կերպով, տէր բային բայէն կամ առաջին օժանդակէն վերջը դնելով. այսպէս, Love I? Կը սիրե՞մ. Do *we* love? Կը սիրե՞նք. Will *you* have loved? Սիրած պիտի ըլլա՞ք:

LOVE, ՍԻՐԵՄ

Բայի Հարցական կերպով Խոնարհման

Եզակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը Հետևեալն է.

IND., ՍաՀ. Love I? *or* Do I love? Loved I? *or* Did I love? Have I loved? Had I loved? Shall I love? Shall I have loved? POR., Կար. May, can, *or* must I love? Might, could, would, *or* should I love? May, can, *or* must I have loved? Might, could, would, *or* should I have loved?

[Մնացած Եզակի և Յոգնակի Դէմքերու Համացուցակներն ուսանողն ինքնին գրաւոր պատրաստելու է տետրակին վրէ]:

6. Բայերու Հարցական-Բացասական Ձևով Խոնարհումը:

Բայի մը Սահմանական և Կարողական Եղանակները միայն կը խոնարհուին Հարցական-Բացասական կերպով, տէր բային և *not* բառը (Մակայը) բայէն կամ առաջին օժանդակէն վերջը դնելով. այսպէս, *Love we not?* Ձեռք սիրեր: *Do you not see?* Ձէ՞ք տեսներ: *Must they not be loved?* Պէտք չէ՞ սիրուած ըլլան:

BE LOVED, ՍԻՐՈՒԻՄ

Կրաւորական Բայի Հարցական-Բացասական կերպով Խոնարհման Յոգնակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը Հետեւեալն է.

IND., Սահ. Are we not loved? Were we not loved? Have we not been loved? Had we not been loved? Shall *or* will we not be loved? Shall *or* will we not have been loved? POT., Կար. May, can, *or* must we not be loved? Might, could, would, *or* should we not be loved? May, can, *or* must we not have been loved? Might, could, would, *or* should we not have been loved?

[Մնացած Եղակի և Յոգնակի Դէմքերու Համացուցակներն ուսանողն ինքնին զրաւոր պատրաստելու է տետրակին մէջ:]

101. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերու առաջինը բացասական, երկրորդը հարցական և երրորդը հարցական-բացասական կերպով մէյ մէկ անգամ բերանացի, յետոյ զրաւոր խոնարհելու է տետրակին մէջ:]

To enter to feed to be given

ԴԱՍ ԽԷ. (LESSON XLVII.)

102. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

bare (դէյր)	dare (դէյր)	use (էօ-չ)	ex-cuse' (է+ս+է'օ-ս)
bull (դո-լ)	mule (մօ-լ)*	leave (լէյվ)	be-lieve' (պէլէյվ)
blood (պլըք)*	flood (ֆլըք)*	impress' (ի'փրէս)	op-press' (օփփրէ'ս)
coat (գօթ)	goat (գօթ)	sport ը'սփօրտ)*	com'fort (գը'ֆօրտ)
clean (գլէյն)*	twin (թւին)*	mad'den (մե'դն)	maid'en (մէյ'դն)
grief (կրէյֆ)*	thief (թիւֆ)*	shad'ow (շե'ու)	spar'row (ս'պարօ)
grow (կրօ)*	show (շօ)	grew (կրէ-)*	vir'tue (վը'րշու)
half (հաֆ)	laugh (լաֆ)	au'di-ble (օ'դիպլ)	pos'si-ble (փա'սիպլ)
push (փոշ)	rush (րըշ)	an'swer (ան'սըր)	rath'er (րա'դհըր)
soil (սօյլ)	void (վօյ)	ram'ble (րե'մպլ)	scram'ble (սքրե'մպլ)
instead' (ինսթէ'դ)	subject' սըյեկթ'իթ	ab'sent (էպ'սենթ)	war'rant (ա'րրանթ)
Ar'a (ա'րա)	Ar'am (ա'րամ)	Nor'man նօ'րման	Will'iam (ուիլեամ)
Ber'tha (պըրթա)	Co'ra (գօ'րա)	Lau'ra (լօ'րա)	A-grip'pa (ալըրիփա)
Bogh'os (պօ'դոս)	Bed'ros (պե'դրոս)	Guir'agos (կիւրիգոս)	Tor'os (թօ'րոս)
Flo'ra (ֆլօ'րա)	Is'a-bel'la (էշապելլա)	No'ra (նօ'րա)	Stel'la (սթէլլա)
un'der-stand' (ընդըրսթանդ)	* Հնչելու է մէկ անգամ մէկ, մէկ վանկ:		

Bare bull blood clean coat
grief grow half push soil dare
instead mule flood goat twin
thief show laugh rush subject
void use leave impress sport
madden shadow grew ramble
audible answer excuse believe
warrant oppress comfort Ara
maiden sparrow virtue Cora
possible rather scramble Flora
absent understand Boghos
Bertha Aram Bedros Norman
Laura Guiragos Isabella Nora
William Agrippa Toros bully
Stella bare-foot maidenhood
bloody understanding
I am having a bully time.

[Խ]

bare, մերկ, անծածկոյթ	sport, մարզական խաղ. բացօդեայ
bare-foot, բոկոտն, բոպի՛լ	խաղեր սիրող
bull, ցուլ. կոնդակ	maiden, կոյս. կուսական
ouilly, ուրախ, զուարթ	maidenhood, կուսութիւն
mule, ջորի	shadow, շուք
blood, արիւն	sparrow, ճնճղուկ
bloody, արիւնոտ	virtue, տաքինութիւն
flood, հեղեղ	possible, հնարաւոր
clean, մաքուր	answer, պատասխան
tween, երկուորեակ	rather, մանաւանդ, աւելի լաւ է
coat, վերարկու	ramble, թափառաշրջիկ
goat, այծ	scramble, մագլուժ, խռիւ
grief, կսկիծ, վիշտ	absent, բացակայ [հացում
thief, գող	warrant, հրամանագիր վըստաւ
show, ցոյց	understanding, հասկացողութիւն
half, կէս	Ara, Արայ
laugh, ծիծաղ	Aram, Արամ
push, հրելը	Bertha, Պայծառ
rush, պրտու	Cora, Կուսական
soil, բիծ, արատ. աղբ	Flora, Ծաղիկ
void, պարապ. ոչնչացած	Isabella, Զապէլ
instead, փոխանակ	Norman, Նորայր
subject, նիւթ. առարկայ. տէր	William, Ուիլեամ (պաշտպան)
բայի. հպատակ. ենթակայ	Laura, Դափնի
use, գործածութիւն	Agrippa, Ագրիպպա†
excuse, չքմեղանք, պատրուակ	Guiragos, Կիրակոս
leave, թողտուութիւն, հրաժեշտ	Toros*, Թորոս
comfort, սփոփանք	Nora†, Նուսիկ
audible, լսելի	Stella, Ստաղիկ
to answer, պատասխանել	to oppress, ճնշել
to believe, հաւատալ	to push, հրել
to clean, մաքրել	to ramble, դեգերիլ
to comfort, սփոփել	to rush, խոյանալ, նետո՛ւիլ
to dare, յանդգնել [թայ	to scramble, ոգորիլ, կռուիլ
to excuse, ներել§, թողուլ որ եր-	to show, ցուցնել [աղրել
to flood, ողողել	to soil, աղտոտել, արատաւորել.

† Դիտէ տառադարձութիւնը:

* Կրճատուածն է Յունական Theodoros Աստուածատուր անունն:

‡ Իռլանտական կրճատուած ձևն է Յունարէն Eleanor, Լոյս բառին:

§ To excuse կը նշանակէ ներել այնպիսի յանցանք մը որ մէկը մեր անձնականին դէմ գործած է և կամ մեզ վշտացուցած է, և կուզենք զինքը մեղադրանքէ կամ պարսաւանքէ ազատ ընել: Բաղդատէ to pardon երես 158:

to grow, աճիլ, մեծնալ	to sport, խաղալ, որսի երթալ
to impress, տպաւորել	to subject, ենթարկել
to laugh, ծիծաղիլ	to understand, հասկնալ
to leave, թողուլ	to use, գործածել
to madden, կաաղեցնել, խեն- դացնել	to warrant, վստահացնել (էրաշ- խաւարելու շնորհ)

104. Վարժութիւն

[Ե]

“Do I say these things as a man?” — ST. PAUL.

“Do you think that we excuse ourselves?” — ST. PAUL.

“King Agrippa, believest thou the prophets?” — ST. PAUL.

“Understandest thou what thou readest?” — PHILIP.

“Where thinkest thou he is now? Stands he, or sits he?
Or does he walk? or is he on his horse?” — SHAKESPEARE.

“Will I eat the flesh of bulls, or drink the blood of goats?”

“O friend! I know not which way I must look

For comfort, being as I am, opprest,*

To think that now our life is only drest*

For show.”

“Look thou on that dead face, and read the price of sin.”

“The only one who could throw light on the subject was
half maddened with grief, and they never even asked him.”

“All is possible for those who dare to die.” — SCOTT.

“He ev’ry day from King to King can walk.” — POPE.

“To pass the time of the day the man sat at the door of
his house.”

“The sea became† his tomb.”

“We live, because we eat.”

“He never will be anybody.”

“He rambled through his task anyhow.”

“A way by love that waken’d lost within,
To answer that which came.” — TENNYSON.

“But soiling another, Annie, will never make one’sself clean.”

“Tell me no more that you do not fear God, for he who fears
Virtue fears Him whose likeness Virtue is.” — KINGSLEY.

“I also was standing by, and consenting unto his death.” —
ST. PAUL.

* Հեղեղու նորագոյն ձև . փոխանակ ըսելու oppressed, dressed:
† to become բարդ անկանոն բայէն.

ԴԱՍ ԽԸ. (LESSON XLVIII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ, յետոյ տեղերը գրիւն մէջ գտնելով, անոց հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ տարբերութիւն կայ ներգործական և կրաւորական բայերուն միջև: Ի՞նչպէս կարելի է ճանչնալ բայ մը ներգործական է թէ կրաւորական: Ամեն ներգործական բայ կրնա՞յ կրաւորականի վերածուիլ և փոխադարձաբար ամեն կրաւորական բայ կրնա՞յ ներգործականի վերածուիլ թէ ոչ: Ներգործական բայ մը ի՞նչպէս կրաւորականի կը վերածուի և կրաւորական բայ մը ի՞նչպէս ներգործականի պէտք է վերածել: Ի՞նչպէս կարելի է կրաւորական բայ մը չեզոքէն զանազանել. տուր մէյ մէկ օրինակ:

2. Բայի մը հաստատական և բացասական խոնարհումներու տարբերութիւնն ի՞նչ է: Հաստատական բայ մը ի՞նչպէս բացասական շինելու է. պատասխաններն օրինակներով բացատրելու է:

3. Հարցական բայն ի՞նչ է և ո՞ւր կը գործածուի: Հարցական բայ մը հաստատական բայէն ի՞նչով կը տարբերի. բացասական բայէն ի՞նչով կը տարբերի: Բայի մը խոնարհման ո՞ր եղանակները միայն հարցական կրնան ըլլալ: Հրամայական մը հարցական կարելի՞ է ընել: Ինչո՞ւ:

4. Հարցական-բացասական բայ մը ի՞նչով կը տարբերի հարցականէն, ի՞նչով կը տարբերի բացասականէն: Բայի մը հարցական-բացասական ձեւը ո՞ր եղանակներուն մէջ միայն գործածական է: Ի՞նչո՞ւ:

5. Յիշողութենէն գրելու է երեք բառ a ով սկսած ըլլայ, 3 բառ b ով, 3 բառ c ով, 3 բառ d ով և այսպէս յաջորդաբար 3ական բառ մինչև z ով սկսածներն:

105. Վարժութիւն

[③] [④]

“There is not a moment without some duty.”*⁹⁹

“Do the duty that lies nearest you.”

Help ^(հելփ) thyself, and God will help thee.

* du'ty (դութի) պարտականութիւն, պարտք:

ԴԱՍ ԽԹ. (LESSON XLIX.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

IRREGULAR VERBS. ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐ:

(Տեսնել Երես 109 Բայերու Դասակարգութիւնը:)

Անկանոն բայերը հարիւր տասնի չափ են, ի բաց առեալ իրենցմէ ածանցուածներն և բաղադրեալներն:

(Տեսնել Անկանոն Բայերու Ցանկը Գրքի վերջը:)

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1.— Անկանոն բայերուն բաղադրեալ ժամանակներն չի ներու առեն, ուղադրութիւն ընելու է որ հետեւեալ սխալը չըլլայ. այսպէս, I had gone ըսելու տեղ, I had *went*, (աւելի) կամ I have seen ըսելու տեղ, I have *sawed*, և այլն, չը գործածուին:

2.— Բաղադրեալ անկանոն բայերն՝ որ բայէն որ բաղադրուած են, այն բային պէս կը խոնարհուին, օրինակի համար *forget*, մոռնամ. *forgot*, մոռցայ. *forgetting*, մոռնալով. *forgot or forgotten*, մոռցած. *mistake*, (տարեւ) սխալիմ. *mistook*, սխալեցայ. *mistaking*, սխալելով. *mistaken*, սխալած:

Անկանոն բայերը դիւրաւ սովորելու համար հետեւեալները գիտնալու է.

1. Կարգ մ'անկանոն բայերու ներկան, անցեալն ու անցեալ ընդունելութիւնը նոյնն են. ինչպէս *cut*, (չլք) կտրեմ. *cut*, կտրեցի, *cut*, կտրած. *hit*, զարնեմ. *hit*, զարկի. *hit*, զարկաւ:

2. Կարգ մ'անկանոն բայերու անցեալն ու անցեալ ընդունելութիւնը միայն նոյնն են. ինչպէս, *bring*, բերեմ. *brought*, բերի. *brought*, բերած. *say*, ըսեմ. *said*, ըսի. *said*, ըսած. ևն:

3. Կարգ մ'անկանոն բայերու ներկան և անցեալ ընդունելութիւնը միայն նոյնն են. ինչպէս, *come*, գամ. *came*, եկայ. *come*, եկած. *run*, վազեմ. *ran*, վազեցի. *run*, վազած:

4. Կարգ մ'անկանոն բայերու անցեալ ընդունելութիւնը *en* կը վերջաւորի. ինչպէս, *fall*, (ֆոլ) իյնամ. *fallen*, ինկած. *eat*, ուտեմ. *eaten*, կերած: W վերջաւորողները *n* միայն կ'առնեն. այսպէս, *blow*, փչել. *blown*, փչած. *grow*, (հրօ) աճիմ. *grown*, աճած:

5. Ներկան բաղաձայնով վերջաւորող, և բաղաձայնէն առաջ *ea* ունեցողներուն *ea* գիրերը անցեալ ընդունելութեան մէջ առհասարակ *o* ի կը փոխուին. ինչպէս *tear*, պատռեմ. *torn*, պատռած. *swear*, (շւար) երդնում. *sworn*, երդուած: Աս կանոնէն քանի մը բացառութիւններ կան. ինչպէս, *read*, կարդամ. *read*, կարդացած. *hear*, լսեմ. *heard*. լսած:

6. Ներկան *e* վերջաւորող, *e* էն առաջ եղող բաղաձայնէն առաջ ալ *i* գիրն ունեցողներուն *i* ն *o* ի կը փոխուի անցեալին մէջ. այսպէս, *drive*, (դրայվ) քշեմ, վարեմ. *drove*, քշեցի. *rise*, (րայզ) ելլեմ. *rose*, ելայ: Աս կանոնէն ալ բացառութիւններ կան. ինչպէս, *give*, տամ. *gave*, տուի. *hide*, ծածկեմ. *hid*, ծածկեցի. և այլն:

7. Ներկայի ng և nk վերջաւորութիւնները անցեալին մէջ կը փոխուին ung կամ ang եւ unke կամ ankeի. այսպէս, sing, երգեմ. sung or sang, երգեցի. sung, երգած. sink, ընկղմիմ. sunk or sank, ընկղմեցի. sunk, ընկղմած: Ոմանք ալ կան որոնց անցեալը ought կամ aught կը վերջաւորի. ինչպէս, bring, (յրինկ) բերեմ. brought. բերի, բերած. think, խորհիմ. thought, խորհեցայ. խորհած. teach (թէյչ) սորվեցնեմ. taught, սորվեցուցի:

8. Ներկային մէջ ay վերջաւորութիւնը անցեալին մէջ կ'ըլլայ aid, երբեմն ալ ew. ինչպէս, say, ըսեմ, said, ըսի. ըսած. slay (սլէյ), մորթեմ, սպաննեմ. slew, մորթեցի, սպաննեցի:

There, հոն-բառը be անկանոն բային երրորդ դէմքին հետ երբեք գործածուի չա, կը նշանակէ. այսպէս there is, կայ. there are, կան. there were, կային. if there is, եթէ կայ. ևայլն: Բայց դիտելու է որ there am չըսուիր:

106. Վարժութիւն

[Գտնել հետեւեալ անկանոն բայերու Գլխաւոր Մասերը ցուցակէն և գրել տետրակին մէջ: Շինել նաև առաջին երեք բայերու համացուցակներն, ամեն մէկին համար գործածելով մի տարբեր դէմք:]

to bind	to choose	to fall	to hold	to seek
to break	to cling	to feel	to keep	to shut
to buy	to drink	to find	to lose	to stand

ԴԱՍ Ծ. (LESSON L.)

107. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

bind (պայն) kind (քայն) mind (մայն) blind (պլայն*grind (կրայն*
black (պլէք*) flag (ֆլէյ*) frog (ֆրոյ*) rag (րէյ) tag (տէյ)
boss (պոս) loss (լոս) pose (թօշ) toss (թոս) gross (կրօս*)
bush (պուշ) gush (կշշ) hush (հշշ) mush (մշշ) flush (ֆլշշ*)
catch (քէչ) hatch (հէչ) match (մէչ) patch (քէչ) scratch (քէքրէչ*)
chalk (չօք) talk (թօք) oak (օք) yoke (էօք) yolk (էօք)
count (քաունթ) hound (հաունթ) pound (քաունթ) sound (սաունթ) zounds (չաունթ)
deep (քէյթ) peep (քէյթ) sip (սէթ) tip (թէթ) weep (քէյթ*)
egg (էյ) leg (լէյ) beck (պէք) neck (նէք) peck (քէք)
faith (ֆէյթ) fate (ֆէյթ) mate (մէյթ) trade (թրէյթ*) straight (սթրէյթ*)
fight (ֆէյթ) flight (ֆլէյթ*) guide (կայդ) pride (թրայթ*) white (հայթ*)
mound (մաունթ*) mount (մաունթ*) round (րաունթ*) ground (կրաունթ*)
bas'ket (պաս'էթ) mar'ket (մար'էթ) pick'et (քէք'էթ) hatch'et (հէ'չէթ)
chick'en (չէք'էն) kitch'en (քէք'էն) kit'ten (քէթ'էն) Brit'ain (պրէթ'էյն)
hal'low (հէ'լօ) yel'low (էլ'լօ) buf'fa-lo (պֆ'ֆալօ) swal'low (սու'ալօ)
basket-ball chicken-pie colored-chalk match-box
mushroom necklace necktie roommate around.

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

108. 𐌲𐌿𐌸𐌸𐌰𐌲𐌰𐌱𐌰𐌽

[𐌲] [𐌸]

Bind black boss bush catch
chalk count deep faith fight
mound basket chicken hallow
egg kind flag loss gush hatch
talk hound peep leg fate frog
flight mount market kitchen
yellow mind pose hush beck
match oak pound sip mate
guide round picket kitten rag
buffalo blind toss mush patch
yoke sound tip neck around
trade pride hatchet Britain
swallow grind tag gross flush
scratch yolk zounds straight
weep peck white mushroom
ground basketball necklace
chicken-pie necktie roommate
colored-chalk match-box.

ԴԱՍ ԾԱ. (LESSON LI.)

[Թ]

kind, բարեսէր	gush, արտահոսում
mind, միտք. ուշք	[բան] mush, լանդակ
blind, կոյր. (լուսաճոռ) լուսխա-	mushroom, սունկ
black, սև	flush, շառագնում
flag, դրօշակ	catch, բռնելը
frog, գորտ	hatch, թուխս
rag, ցնցոտի (տուփ) [պէտք] hatchet, կացին	[լասար]
tag, ցուցաբարտ. քովս (խաչ ՏՃ) match, լուցկի (տիպիտ) համահա-	
boss, գործատէր	match-box, լուցկիի տուփ
loss, կորուստ	patch, կարկտան
toss, ցնցիւն	scratch, ճանկաւոր. քերելը
gross, խոշոր. 144 հատ	chalk, կաւիճ
deep, խորունկ	colored-chalk, գունաւոր կաւիճ
peep, (ճագեր) ճուլը. ճիւ ճիւ	talk, խօսակցութիւն
sip, պուտ, ումպ	oak, կաղնի, կաղնիէ
tip, ընծայ. (հէլալէ, պիշիշ) ծայր	yoke, լուծ (պոյնտոն-բոգ)
faith, հաւատք	yolk, հաւկթի դեղնուց
fate, բաղդ	count, համրանք, հաշիւ. կոմս
mate, ընկերակից. պաշտօնակից	hound, երէ, որսի շուն
roommate, սենեկակից	pound, (խառն) կշիռքի չափ
trade, արհեստ. առևտուր	pound, փառնտ. Անգլ. ոսկի (£)
straight, ուղիղ	sound, ողջ, անթերի. ձայն. ծո-
fight, կռիւմարտ	վային մեծ նեղուց
flight, թռչիլը. փախուստ	Zounds, Տէ՛ր Աստուած
guide, առաջնորդ. ուղեցոյց	egg, հաւկիթ
pride, հպարտութիւն	leg, սրունգ (պաճաթ)
in pride, հպարտութեամբ	beck, ձեռքով գլխով նշան
white, ճերմակ, սպիտակ	neck, պարանոց
chicken, վառեակ	[դակ] necktie, փողկապ
chicken-pie, հաւի մսով կարկան-	necklace, մանեակ
kitchen, խոհանոց	mound, բլրակ
kitten, կատուի ձագ	mount, լեռ, սար
basket, կողով, սակառ	round, կլոր
basket-ball, սակառագնդակ (խաչ)	around, շուրջ
market, շուկայ	ground, հող, գետին
picket, ցից. յառաջապահ ջոկատ	yellow, դեղին
Britain, Բրիտանիա	buffalo, գոմէշ
bush, մալառ	swallow, ծիծեռնակ

to beck, ձեռքով գլխով նշան ընել	to mound, թմբապատել
to bind, կապել	to mount, հեծնալ
to black, սևցնել	to patch, կարկտել
to blind, կուրցնել	to peck, կտցել
to catch, ետեհն վազելով բռնել	to peep, գաղտագողի (ճեղքել)
to count, համրել, թուել	նայիլ. (յագեր) ճուլալ. ճիւ
to fight, կռիւմարտել	ճիւ կանչել
to flush, չառագնիլ	to pose, վարանիլ
to grind, աղալ, մանրել. սրել	to round, կլորել
to ground, գետինը դնել. խրել	to scratch, ճանկուտել. քերել
to guide, առաջնորդել	to sip, ըմպել, պուտ պուտ խմել
to gush, յորդահասիլ	to sound, հնչեցնել, խորաչափել
to hatch, թխսել	to swallow, կլլել
to hollow, սուրբ ընել	to talk, խօսիլ [տալ
to hound, որսը հալածել	to tip, ընծայ (պագշիշ, հեւաւաւ)
to hush, լռեցնել	to toss, ցնցել
to match, համահաւասարը գտնել	to trade, առկտուր ընել
to mind, ուշագիւր ըլլալ	to weep, արտասուել

109. **Վարժութիւն**

[Ե]

A MAID WITH HER BASKET OF EGGS

A maid with a basket of eggs. Hear her talking to herself.

“I have fifteen eggs in my basket. I will take them straight to my good white hen. She will sit upon them days and days, and keep them warm.

“Then the fifteen little chickens will peck open the shells*. I can see them now. Pretty little things; some black, some yellow, some white!

“I can hear them call ‘peep, peep!’ They will soon scratch for themselves. I will feed them well, and they will grow into strong, fat hens.

* shell (շէլ) **կճեպ, կեղև. ուումբ: — to shell, կեղևը հանել. ումբակոծել:**

“Then I will take them to market to sell.
How much shall I get? Ah! I shall be quite
rich. I can buy a fine hat and a dress.

“My friends will not know me.”

She tosses her head in pride, forgetting the
eggs. The basket falls to the ground; the eggs
are broken.

She counted her chickens before they were
hatched!

110. Վարժութիւն

[Թ] [Զ]

ԱՌԱԾՆԵՐ Լ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

“Well, whatever bit of a wise man’s work is
honestly and benevolently* done, that bit is his
book, or his piece of art.” — RUSKIN.

“I know her ways of loving, all of them;
A sweet§ soft|| way the first is; afterward
It burns and bites like fire.” — SWINBURN.

*“Never count your chickens
before they are hatched.”*

*“A bird in the hand is worth
two in the bush.”*

* be-nev’o-lent-ly (ԵՆԵՎՈԼԵՆԿ) բարեացակամութեամբ,
բարի կամենալով

§ sweet (ԵՄԻՍԵՆԿ) քաղցր, անուշ

|| soft (ՄՅՄԿ) կակուղ, փափուկ, քնքուշ, մեղմ (ՅՄԵ)

ԴԱՍ ԾԲ. (LESSON LII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

REDUNDANT VERBS.

Թէ կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բացեր:

(Պէտք եղածէն Աւելի Գլխաւոր Մասեր Ունեցող Բայեր:)

(Տեսնել Երես 109 Բայերու Դասակարգութիւնը:)

Այս թէ կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բայերը թուով իննը-սունհինգ հատ են, ի բաց առեալ իրենցմէ ածանցուածներն եւ բաղադրեալներն:

(Տեսնել թէ Անհատ եւ թէ Կանոնաւոր Բայերն Յանգ Գրքին Վերջը:)

Այս 95 բայերէն ալ 59ի կանոնաւոր Գլխաւոր Մասերն աւելի գործածական են քան թէ անկանոններն. եւ ներկայիս մեծ ջանք կը լինի բայերու աւելի կանոնաւոր ձևերը գործածելու:

ԴիՏ.— Այս թէ կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բայերու մէկ մասի անցեալի եւ անցեալ ընդունելութեան երկրորդ ձևերը, որոնք առ հասարակ հին բանաստեղծութեանց եւ Ս. Գրքին մէջ գործածուած են, այժմ հասարակ գործածութեանց մէջ բոլորովին անգործածելի են դարձած. թէև ինքնին լաւ Անգլիերէն կը սեպուին. այսպէս “And none *speak* a word (սփռ) unto him.” — *Job*, ii, 13. «Եւ ոչ ոք բառ մը խօսեցաւ իրեն:» — ՅՔ. Բ. 13:

111. Վարժութիւն

[Գտնել հետեւեալ թէ կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բայերու Գլխաւոր Մասերը ցուցակէն եւ գրել տետրակին մէջ: Շինել նաև առաջին երեք բայերու հաւանցողական երկն ածականներն հաւանք գործածելով ի տարբեր դէմք. եւ շինել ածականներ ու ածական ընդունելութեան առաջին կերպերը միայն:]

to abide	to dig	to hang	to mean	to roast
to build	to freeze	to kneel	to pay	to shake
to catch	to grind	to lay	to quit	to throw

DEFECTIVE VERBS. ՊԱԿԱՍԱԽՈՐ ԲԱՅԵՐ:

(Տեսնել երես 109 Բայերու Դասակարգութիւնը:)

Պակասաւոր բայերը՝ թուով տասնևմէկ, հետևեալներն են.

LIST OF THE DEFECTIVE VERBS. ՅԱՆԿ ՊԱԿԱՍԱԽՈՐ ԲԱՅԵՐՈՒ

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Ներկայ:	Անցեալ:
Beware, (պիտէ՛յր)	—	Quoth, (գոթի՛ն)	quoth.
Զգուշանամ,	(չեմ)	Ըսեմ,	ըսի:
Can,	could.	Shall,	should.
Կրնամ,	կրցայ:	Պիտի,	պիտի:
May,	might.	Will,	would.
Կրնամ,	կրցայ:	Պիտի,	պիտի:
Methinks,	methought.	Wis, (տիտ)	wist. (տիտ)
Ինձ կը թուի,	ինձ թուեցաւ:	Գիտեմ.	գիտցայ:
Must,	must.	Wit, (տիտ)	wot. (տիտ)
Պէտք է,	պէտք է:	Գիտեմ,	գիտցայ:
Ought, (օթ)	Ought.		
Պէտք է:	Պէտք է:		

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Methinks և methought չատ քիչ կը գործածուին:
2. Must և ought ամեն դէմքի մէջ անփոփոխ կը մնան:
3. Quoth և wis, wist այժմ անգործածելի են դարձած:
4. Will երբեմն կը գործածուի իբր գլխաւոր բայ, որ ատեն կանոնաւոր բայ է և ամեն եղանակ ու ժամանակ ունի:
5. Wit ի աներեւոյթ եղանակը միայն գործածական մնացեր է. այսպէս to wit, կը նշանակէ այսինքն:

IMPERSONAL (Իմպերսոնալ) VERBS. ԱՆԴԵՄ ԲԱՅԵՐ:

Քանի մը բայեր՝ իրենց ակնարկած նիւթի բնութեան համեմատ, եզակի երրորդ դէմք միայն կը գործածուին, սէր բայի ունենալով իտ. այս բայերը կը կոչուին անդէմ կամ փառէմ բայեր: Այս բայերու տէր բային (եթէ it էն ի զատ ուրիշ բառ ալ ըլլայ) մասնաւոր գոյական անուն մը չը ցուցնելով, բայը ընդհանուր նշանակութիւն մը միայն կ'ունենայ. այսպէս, it rains, կ'անձրեւէ. it snows, կը ձիւնէ. it freezes, կը սառեցնէ. What ails you? Ի՞նչ կ'ըլլայ ձեզ. եւայլն:

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

(Տե՛ս հւ երես 108 Ծանօթութիւն:)

Անգլիերէնի մէջ միշտ երեք ընդունելութիւններ կան, Անկարար, Կարարեալ եւ Նախ քան Կարարեալ, որոց կարգը անսխալօրէն ըլլալուն համար աւելի դիւրութեան համար կը կոչուին Առաջին, Երկրորդ եւ Երրորդ:

Ա. Անկարար ընդունելութիւնը առ հասարակ *ing* ով կը վերջանայ, եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի շարունակութիւնը. ինչպէս, *being*, *բլլւլլ*. *loving*, *տիրլլ*. եւայլն:

Բ. Կարարեալ կամ Անցեալ ընդունելութիւնը առ հասարակ *ed* կամ *en* ով կը վերջանայ, եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի կատարուած լինցած ըլլալը. այսպէս, *been*, *եղած*. *loved*, *տիրած*. *written*, *գրած*. եւայլն:

Գ. Նախ քան Կարարեալ ընդունելութիւնը առ հասարակ *having* բառն ունի իր հետ եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի ժամանակ առաջ լինցած ըլլալը. այսպէս, *having loved*, *տիրած բլլւլլ*, *having seen*, *տեսած բլլւլլ*, *having written*, *գրած բլլւլլ*. *having been loved*, *տիրած բլլւլլ*. *having been writing*, *գրել շարունակելով* (գրելու վրայ եղած ըլլալով). *having been written*, *գրած բլլւլլ*. եւայլն:

Առաջինը կամ Անկարար Ընդունելութիւնը երբ պարզ (ձև) է, միշտ կը կազմուի բային արմատին վրայ *ing* աւելցնելով. ինչպէս, *look*, *նայիլ*. *looking*, *նայելլ*. մինչ երբ բաղադրեալ ձևը կ'ուղուի, բայի պարզ ընդունելութեանը *being* բառը նախադասելով է. այսպէս, *being reading*, կարգալը շարունակելով *being read*, կարգացուած ըլլալով:

Երկրորդը կամ Կարարեալ Ընդունելութիւնը միշտ պարզ ձև ունի և կանոնաւորապէս կը շինուի բայի արմատին *d* կամ *ed* աւելցնելով. հակառակ պարագային կամ Անկանոն և կամ Թէ Կանոնաւոր եւ Թէ Անկանոն է. որոյ կատարեալ ընդունելութիւնը միշտ ցանկէն սովորելու է:

Երրորդը կամ Նախ քան Կարարեալ Ընդունելութիւնը միշտ բաղադրեալ ձև ունի, եւ կը կազմուի կատարեալին *having* նախադասելով, երբ բաղադրեալը կրկին է. իսկ երբ բաղադրեալը երեքկիին է *having been* պէտք է նախադասել կատարեալին կամ անկատարին. ինչպէս, *having loved* *տիրած բլլւլլ*. *having been loved*, *տիրած բլլւլլ*. *having been loving*, *տիրել շարունակելով*:

ԲԱՅԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆՑ ՎՐԱՅ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. Սահմանական Անկատար և Կատարեալ Ժամանակներ. — Հայերէնի մէջ մինչդեռ Անկատար, Կատարեալ եւ Յարակատար Ժամանակներն իրարմէ չատ որոշ են, Անգլիերէնի մէջ ընդհակառակն յաճախ չփոթութեան տեղի կուտան. ուստի կ'արժէ աւելի պարզենք:

Անգլիերէնի մէջ Անկատարը առ հասարակ Հայերէն կատարեալին կը համապատասխանէ եւ այնպէս ալ թարգմանելու է, որը կը ցուցնէ թէ կատարուած գործողութիւնը խօսքն ըսուած ժամանակին հետ կապակցութիւն չունի. մինչ Անգլիերէն կատարեալը Հայերէնի մէջ յարակատարին կը համապատասխանէ եւ այնպէս ալ թարգմանելու է. որովհետեւ կը ցուցնէ գործողութեան կատարուած ժամանակը խօսքն եղած (ներ-կայ) ատենին հետ կապակցութիւն ունի. այսպէս, “The letter, you mailed yesterday, we have not received* yet” — Նամակը, (չր) դուք նամակադրե- յիցէք երէկ, տակաւին (դեռ մնլ հիմայ) սոս- յած չեմ որինակին մէջ you mailed, հաստատական անկատարը (անցեալ կատարեալ ըստ Հայերէնի) իր հետ ունեցած yesterday բառովը կը ցուցնէ թէ նամակին երէկ ձեր թղթատուը ձգե- լու գործողութիւնը մեր այսօրուան խօսած ատենին հետ կա- պակցութիւն մը չունի, քանի որ նամակը նամակատուիւ ձգե- լու գործողութիւնը երէկ եղեր վերջացեր է. մինչ we have not received բացասական կատարեալը (յարակատար ըստ Հայերէնի) իր հետ ունեցած yet բառովը կը ցուցնէ թէ նամակին այսօր չստացուելու գործողութիւնը մեր խօսած ատենին (դեռ մնլ հիմայ) հետ կապակցութիւն ունի. ուսկից որոշ կը հետեւի թէ գործողութիւն մը թէ նոր կատարուած ըլլայ թէ չատոնց, քանի որ ներկային հետ ժամանակի նկատմամբ կապակցութիւն չունի, պէտք է Անգլ. Imperfect, Անկատար (Հայերէն Անցեալ Կատարեալ) գործածել. այսպէս, loved, said, sent, went, եւայլն. իսկ եթէ ներկային հետ կապակցութիւն մ'ունենայ, Perfect, Կատարեալ (Հայերէն Յարակատար) գործածելու է. այսպէս, has loved, has said, has sent, have gone, եւայլն:

Գիտնալու է նաեւ որ Անգլ. Perfect, Կատարեալը (Հայերէն Յարակատարը) կը գործածուի ցուցնելու համար.

III. Տակաւին չլնցած գործողութիւն մը. ինչպէս, It has rained all this week, այս Բոլոր շաբաթն անլ Եկաւ:

* to re-ceive' (րե-վե-լ) ստանալ, ընդունիլ

բ. Նոր լմնցած գործողութիւն մը. ինչպէս, I understand that an Armenian writer *has arrived** from Tiflis, *իւ հասինքն ի Թիֆլիսէն* Հայ գրող (գրագէտ) իւ հասած է. այսինքն նոր հասած է:

գ. Առաջուց եղած գործողութիւն մը, որուն հետեւանքը, արդիւնքը դէռ կը տեսնուի. ինչպէս, I have learned§ my lesson, and now enjoy the result†, դասս սորված եմ, և հիմայ արդիւնքն իւր ինքեմէմ:

դ. Առաջուց եղած եւ բոլորովին լմնցած գործողութիւն մը. ինչպէս, We all have been young sometimes past, *անցելոյն ժեզ ժեռ* Բոլորս արայ եղած ենք:

ե. Առաջուց եղած գործողութիւն մը, որ տակաւին կայ. ինչպէս, Plato† has written the republic‖, Պլատոն գրած է Հանրապետութիւնը:

Անգլիերէն Սահմանական Անկատարը (Հայերէն Անցեալ Կատարեալը) ուրիշ ոճով ալ կ'ըսուի (որ աւելի որոշ կ'արտայայտէ թէ, գործողութիւնը թէեւ առաջ կ'ըլլար, հիմա ալ չըլլար), բային աներեւոյթ եղանակը to use բային անկատար ժամանակին առջեւը դնելով. այսպէս, I used to love, կը սիրէի (ժամանակին սովորութիւն ունէի սիրելու, (Բայս ոչ հիմա): Այս ոճը ժողովրդական խօսակցութեանց մէջ բաւական գործածական է:

2. Սահմանափակ Գերադասութիւն. — Այս ժամանակը կը ցուցնէ գործողութեան կատարուիլը ուրիշ մասնաւոր անցեալ ժամանակէ՝ Բա. աջ. ինչպէս, We had dined when he arrived, *անոր եկած արեւել* (երբ ինք ժամանեց) ժեռ ճաշ ըրած էինք:

3. Ապագայի Ժամանակ արտայայտելու համար յաճախ հետեւեալ ոճն ալ կը գործածուի. I am going to love, *պիտի սիրեմ* (բառական թարգմանութեամբ կ'երևա՝ (ի)ր «իրելու» — we are going to write, *գրենք պիտի*:

4. Սորադասական Ներկայ և Անորաբ Ժամանակներուն տարբերութիւնն աւելի որ ներկան կը ցուցնէ *անորաբութիւն*, մինչ անկատարը՝ *ժիւրոմ*. այսպէս, if it rain, *եթէ անձրեւ գայ* (պիտի գայ թէ ոչ անստոյգ է). if it rained, *եթէ անձրեւէր* (եթէ անձրեւ գար, բայց չեկաւ):

* to ar-rive' (ըրբայլ) հասնիլ, ժամանել

§ to learn (լըն) ուսանիլ, սովորիլ

† re-sult' (րէշլէտ) արդիւնք

† Pla'to (փլէ'յո) Պլատոն

‖ re-pub'lic (րէփլէ'պլիկ) Հանրապետութիւն

Ստորագասական անկատարը կարելի է չիմել նաեւ *if* բառը (Շաղկապը) զանց ընելով նաեւ տէր բային բայէն կամ օժանդակէն ետքը դնելով. այսպէս *had you come a little sooner, you would have seen him, եթէ քիչ մ'աւելի շուտ եկած ըլլայիք, զինք տեսած պիտի ըլլայիք. were it so, այսինքն if it were so, եթէ այդպէս ըլլար:*

Թէ գրութեանց եւ թէ խօսակցութեանց մէջ յաճախ եւս ստորագասականին փոխարէն սահմանական ձևը կը գործածուի:

5. To be եւ to have բայերուն քանի մը ժամանակները ուրիշ բայերուն աներեւոյթ եղանակին հետ գործածուելով պարտաւորութիւն, «պիտի» կը ցուցնեն. ինչպէս, I am to go, երթալու եմ. I have to go, երթալու եմ (անպարհաւ, աւելի զօրաւոր է). I have to work for my living, ապրուստիս համար գործելու եմ («պիտի» եւ «պարտաւոր»):

6. Եթէ հարցում ընող խօսքի մը բայը օժանդակ ունենայ, պատասխանին մէջ, տէր բային եւ օժանդակը միայն կը գործածուին, բայը զանց ընելով. Թէեւ բայը դնեն ալ սխալ չէ, սակայն առաջին տեսակը աւելի համառօտ ըլլալուն, աւելի անուշ կը սեպուի. այսպէս, Do you know my name? Անունս գիտէ՞ք: I do. Գիտեմ: — May I go home? Կարելի՞ է տուն երթամ: You may. Կարելի է (կրնաք երթալ): — Have you been in London? Լոնտոն եղած է՞ք: I have not. (Եղած) չեմ: — Did you see my sister? Քոյրս տեսա՞ք: We did. Այո՛ (տեսանք):

7. Shall եւ will օժանդակներու գործածութեանց մասին որքան որ անուանի գրագէտներն անգամ յաճախ կը չփոթին, դարձեալ կ'արժէ որ հնար եղածին չափ պարզել ուսանողին աւելի դիւրութիւն մ'ընծայած ըլլալու համար:

(Տեսել երես 46 և 125-126:)

ա. Shall Ա. դէմքին մէջ միայն կ'իմացնէ թէ գործողութիւն մը պիտի ըլլայ առանց հաստատելու կամ ստուգելու. իսկ Բ. եւ Գ. դէմքերուն մէջ կը նշանակէ թէ ստուգիլ պիտի ըլլայ, (պէտք է որ ըլլայ). օրինակի համար, I shall write, պիտի գրեմ. you shall be rewarded*, պիտի վարձատրուիք (անշուշտ). he shall be punished‡, պիտի պատժուի («պիտի»):

բ. Will Ա. դէմքին մէջ կը ցուցնէ թէ բան մը ստուգիլ պիտի ըլլայ, որոշուած է, եւն. իսկ Բ. եւ Գ. դէմքերուն մէջ միայն կ'իմացնէ թէ պիտի ըլլայ՝ առանց հաստատութիւն կամ

* to re-ward' (բիւ-ո՛ւրդ) վարձատրել. reward, վարձատրուել
‡ to pun'ish (փիւ-նիշ) պատժել [թիւն

ստուգուած թիւն տալու, ինչպէս, I will go, պիտի երթամ (սորա-
գիւն)։ You will soon be there. Դուք շուտով հոն պիտի ըլլաք
(հաւանականօրէն)։ He will expect you. Զեզ պիտի ակնկալէ (սպասէ)։

Գ. Shall հարցական խօսքերու մէջ Ա. և Գ. դէմքով կը-
գործածուի, 1. մէկէ մը հրաման ուղեւոր, կամ անոր կամքը
հասկնալու համար. և 2. մէկէն տեղեկութիւն մը կամ լոյս
մը առնելու նպատակաւ. իսկ Բ. դէմքով՝ միայն տեղեկութիւն
առնելու նպատակաւ. այսպէս, Shall I take this book home? Այս
գիրքը տանե՞մ տուն (հրահան ինչպէս)։ Shall he bring you
another book to read? Ինքը բերէ՞ (ինչէ՞ որ բերէ) ձեզ ու-
րիշ գիրք մը կարդալու (համար)։ Shall you be in Paris next
year? Գալ տարի Փարիզ պիտի ըլլա՞ք (ինչէ՞ գիշար, որչէ՞ն-
քիւն արնէլ)։

Դ. Will հարցական խօսքերու մէջ Բ. և Գ. դէմքով կը-
գործածուի մէկուն կամքը հասկնալու համար. իսկ Գ. դէմ-
քով՝ ապառնի գործողութեան մը վրայով տեղեկութիւն առ-
նելու համար. այսպէս, Will you go? Պիտի երթա՞ք (ինչէ՞ եր-
թալ)։ Will he run for justice* of peace? Հաշտարար դատաւորու-
թեան (պաշտօնէն) համար պիտի վազէ՞ (կա՞ որ անի՞ ընդհան-
րեկեան ըլլալու)։ When will the boat leave for Boston†? Նաւը ե՞րբ
պիտի մեկնի Պոսդոն գնալու համար։

Ե. Ստորագասական խօսքերու մէջ՝ shall ամեն դէմքով
ալ ենթադրութիւն կը ցուցնէ. իսկ will՝ կամք. ինչպէս, “If we
shall say, From heaven.” «Թէ որ (ենթադրենք) ըսենք՝ Երկինքէն»
“If any man will come after me”, «Թէ որ մէկը իմ ետեւէս գալ
կ’ուզէ (կա՞ որ անեմ)»։

Զ. Shall, will, ինչպէս նաև may, can, օժանդակներուն ան-
ցեալները should, would, might, could, որոնք պարզ, ինչպէս-
թիւն, հնարաւորութիւն, կարողութիւն կը ցուցնեն (Տե՛սել էրէ՞ 58,
125, 126) ժամանակի կողմանէ շատ անորոշ են. երբեմն ներ-
կայի մերթ անցեալի և մերթ ապահովի միտք կուտան. այսպէս,
I would do it with pleasure if I could. Հաճոյքով, կ’ընէի (հիմա)
անիկայ, եթէ կարենայի (յետեւ գար)։ He could not do it yester-
day, for he was otherwise engaged† երեկ (անցեալ) ինքը չէր կըր-
նար ընել զանիկա, որովհետև ուրիշ գործով զբաղուած էր։

* jus’tice (ճշտութիւն) արդարութիւն. դատաւոր

† Bos’ton (պոսթըն) Պոսդոն

† to en-gage’ (էնկէյճ) խոստումներով կամ երդումով կապ-
ուած ըլլալ. նշանուիլ. վարձով բռնել. զբաղիլ։

If he would not go to-day; I might go with him to-morrow. Եթէ այսօր չուզէ երթալ, վաղը ես կարեւի է երթամ (պիտի երթամ, պարտքի) իրեն հետ:

է. To go, երթալ և to come, գալ բայերը կրաւորական ձև կառնեն չէզոք նշանակութիւնով (Տե՛սէլ երէ՛ 177) He *is* gone, He *has* gone, գնաց. He *is* risen, He *has* risen, յարեալ:

ը. Do օժանդակը յաճախ կը գործածուի ուրիշ բայ մը շը կը կնկնու համար. այսպէս, I read more books in a week, than you *do* in a month. Ես մէկ շաբաթուայ մէջ աւելի շատ գիրք կը կարդամ; քան դուք (իւրրէս) մէկ ամիսուան մէջ:

թ. Ought կը ցուցնէ պարտաւորութիւն. ինչպէս, I ought to read, պէտք է որ կարդամ. He ought to do it, ընելու է անհիկա:

112. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

bore (պօռ)	store (ը)՝(բօռ)*	gain (կէյն)	bar'gain (պա՛ռ-կէյն)
cross (գրօս)*	prose (գրօշ)*	tongue (թընկ)	a-mong' (աս՛ընկ)
fade (ֆէյթ)	gate (կէյթ)	knit (նիթ)	per-mit' (պէրմիթ)
faint (ֆէյնթ)	paint (պէյնթ)	act (էգթ)	ex-act' (էկէգթ)
false (ֆօլս)	pulse (պլս)	press (պրէս)*	ex-press' (էքսպրէս)
firm (ֆըրմ)	in-firm' ինֆըրմ	am'ple (էմփլ)	ex-am'ple (էկէէմփլ)
flat (ֆլատ)*	glad (կլատ)*	plain (պլէյն)*	ex-plain' (էքսպլէյն)
form (ֆօրմ)	in-form' ինֆօրմ	cer'tain (սըրթէյն)	cur'tain (գըրթէյն)
full (ֆլլ)	wool ('ուուլ)	for-bid' (ֆօրպիդ)	mor'bid (մօրպիդ)
harp (հարփ)	sharp (շարփ)	meas'ure (մէշըր)	pleas'ure (պլէշըր)
just (ճըսթ)	un-just' ընճըսթ	cor'al (գօրըլ)	quar'rel (գօրըրըլ)
off (օֆ)	golf (կօլֆ, կօֆ)	hay (հէյ)	pay (պէյ)
pure (պիւր)*	sure (շուր)	ex-cept' (էքսէպթ)	ex-cise' (էքսայզ)
share (շէյր)	shave (շէյվ)	shame (շէյմ)	shame'ful (շէյմֆլ)
com-plete' (գըմփլէյթ)	mis'sion (միշն)	per-mis'sion (պէրմիշն)	
prod'uce (պրոդյուս)	in'tro-duce' (ինտրոդյուս)	quite (գուայթ)*	
as-so'ci-ate (էսօշիէյթ)	con-ve'ni-ent (գընվէյնիէյնթ)	play (պլէյ)*	
beau'ti-ful (պիւթիֆլ)		ex-am'ine (էկէյմայն)	

* Հիշելու է մէկ անգամ (մէկ վանկ):

113. *ሂወታዊትኩኔ*

[ዎ] [ታ]

Bore cross fade faint false
firm flat form full harp just
pure share associate store gate
prose off paint pulse infirm
glad inform wool sharp golf
unjust sure shave convenient
gain tongue knit press ample
plain certain complete exact
measure mission introduce
produce except shame among
beautiful bargain permission
permit express example excise
explain act shameful curtain
pleasure examine quarrel hay
morbid coral pay quite play.

ԴԱՍ ԾԳ. (LESSON LIII.)

[Խ]

Bore, ծակ. ճանճրալի	full, լեցուն, ամբողջ
store, խանութ, մթերանոց	wool, բուրդ
gain, շահ, օգուտ [+ Է Է Է Է Է Է]	morbid, վատառողջ, հիւանդոտ
bargain, ածան ապրանք (ՌՊ.)	forbid, արգելք
cross, խաչ. հակառակ կողմ	harp, տաւիղ (սանձաւ)
prose, արձակ (շարդարդար-ի-ն) ոճ	sharp, սուր, սրածայր. զիւ (յայն)
tongue, լեզու	measure, չափ, կշիռ
among, մէջը (շրջապատ-ած)	pleasure, հաճոյք
gate, անցք, մեծ դուռ	just, ճիշդ. արդար. մականա-
permit, արտօնագիր	խաղ (ՏՖ. Ֆիլի)
faint, նուաղում, նուաղեալ	unjust, անարդար
paint, ներկ	mission, պատգամաւորութիւն.
painting, նկար, նկարչութիւն	պաշտօն, գործ. քարոզ-
act, գործ, արարք. արարուած	չական կեդրոն
exact, ճիշդ ու ճիշդ	permission, թոյլտուութիւն
false, սուտ, սխալ	off, ...է, ...էն, աւելի հեռու.
pulse, շնչերակի դարկ [ճնշան	ի բաց, մէկդի
press, մամուլ, տպագրութիւն.	golf, ֆօլֆ, գնտօթեան (խաղ)
express, բեռնակիր. ճեպընթաց	play, խաղ. դեր
կառաչարք [ռատուն	produce, արտադրութիւն, երկ-
firm, հաստատ, ամուր. վաճա-	րի բերք
infirm, տկար	pure, մաքուր. ողջախոհ
ample, ճոխ, առատ	sure, ստոյգ, վստահ
example, օրինակ	except բացի, ...է. ի դատ
for example, օրինակի համար,	excise, ներքին տուրք. ոգելից
զորօրինակ [ժին	ըմպելիներու տուրք.
flat, հարթ, տափակ. յարկաբա-	share, բաժին, բաժնեթուղթ
glad, ուրախ	shave, ածելուիլը
plain, պարզ, անպաճոյճ, հասա-	shame, ամօթ
րակ. հարթ. դաշտ	shameful, ամօթալի [նակից
form, ձև, կերպարանք. ոճ. կա-	associate, ընկերակից, պաշտօ-
ղապար, (պապարակ) տիպառ	convenient, յարմար. դիւրին
certain որոշ, ստոյգ. ոմն. մը.	beautiful, (տեսնել) գեղեցիկ (մեղ)
curtain, վարագոյր [այսինչ	Լ Գրա-իչ)
quite, բոլորովին, բաւական չափ	hay, չոր խոտ
coral, բուստ (մերձան)	pay, վճարք
quarrel, բանակռիւ	pay day, վճարելու օր
complete, ամբողջ	woolen, բրդէ, բրդեղէն

to act, <i>գործել</i> · <i>դեր կատարել</i>	to introduce, <i>ներկայացնել</i> , <i>ծա-</i>
to associate, <i>ընկերակցիլ</i>	<i>նօթացնել</i>
to bore, <i>ծակել</i> · <i>ձանձրացնել</i>	to knit, (<i>հոլալի</i> լի) <i>հիւսել</i> ,
to cross, <i>խաչակնքել</i> · <i>իրար հան-</i>	<i>կապել</i>
<i>դիպիլ</i> · <i>խաչաձև ընել</i> · to measure, <i>չափել</i>	
<i>դիմացի կողմը անցնիլ</i>	to paint, <i>ներկել</i> · <i>նկարել</i>
to exact, <i>պահանջել</i>	to pay, <i>վճարել</i>
to examine, <i>քննել</i> , <i>զննել</i>	to permit, <i>թոյլ տալ</i> [<i>գաժել</i>
to explain, <i>բացատրել</i>	to play, <i>խաղալ</i> · <i>նուագել</i> , <i>նուա-</i>
to express, <i>արտայայտել</i>	to press, <i>արդուկել</i> · <i>ճնշել</i> , <i>ճմլել</i>
to fade, <i>խամրիլ</i> , <i>գոյնը աւրիլ</i>	to produce, <i>արտադրել</i>
to faint, <i>նուաղիլ</i>	to quarrel, <i>բանակռուիլ</i>
to forbid, <i>արգիլել</i>	to shame, <i>ամչցնել</i> , <i>ամօթով</i>
to form, <i>կազմակերպել</i> · <i>ձև տալ</i>	<i>խայտառակել</i>
to gain, <i>չահիլ</i>	to share, <i>մասնակցիլ</i>
to hay, <i>խոտ հնձել ու չորցնել</i>	to shave, <i>ածիլել</i> · <i>տաշել</i>
to inform, <i>տեղեկացնել</i>	to store, <i>ամբարել</i> , <i>մթերել</i>

114. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Լ]

1. Bertha, I intend to go to five and ten cents store this afternoon, to look for some bargains; would you like to come along?— I would with pleasure.— But you shouldn't bore mama for anything.— No, I wouldn't.— 2. "He can not write; but his cross is a good cross, and is honored.....".— Did he gain much?— Not worth of speaking of. — 3. "And how hear we every man in our own tongue, wherein we were born?"—"He that is without sin among you, let him first cast a stone at her. — 4. When the man did not permit me to pass the gate, I almost fainted.— Will it be convenient for you to send an express here? — It will. — 5. Can you feel my pulse.— Of course* I can.— I am firm in my believe that his case will not be pressed. — 6. Aram, please make that form ready for the press.— Will you press this coat for me.— Yes, sir.— When can I have it?— First thing in the morning. How will that do? — Allright. — 7. Cora, I want to express you my thanks for

* Այս ոճի խորդ Ռամկերէնն է sure I can, որը գործածելու է:

the book you sent me yesterday.— That is nothing, I did my duty.— To-day is pay day, I expect to get a good pay.— How much did you pay for that book? — 8. That was a fine painting we saw yesterday.— Bedros, would you tell me what do we call prose writing, and give me an example? — Yes, ma'am, I understand any plain writing is called prose writing; for example "Tell me with whom you associate, and I will tell you what you are". This is a prose writing.— 9. "And the hair of his head *was* like the pure wool".— "Let us fight against them in the plain".— You can never find ample justice anywhere.— 10. We were very glad to see that mission house, so plain, yet so beautiful.— Is that complete?— No, sir, it is not.— 11. Can you play harp? — No, sir, I can't; but my sister Cora can.— That is just the thing I like.— Do you play golf? — Indeed I do quite often.— 12. Oh! Bertha, it is always such a great pleasure to meet you.— And it is no less to me.— Let me introduce you my brother Aram.— Pleased to meet you.— 13. We go down every day, except Sunday.— What do you think about the new excise law? — I favor it. It is alright with me.— 14. Mama, I like to ask permission to go out.— Now children, don't go out, play here, till I be back; and you know you should not quarrel.— That box is full.— Are you certain about that.— Almost.— Now I am sure.— 15. I would like to buy five shares.— This firm is not selling any of its shares.— Isn't that shame that you can not play with him?— Shame! Shame! Every body knows your name.— 16. Are these papers examined? — Yes, sir, they are.— Do you think would this clothe fade?— I don't.— Can you shave yourself?— I can.— 17. We are informed that they will arrive here to-morrow.— Here is a measure. Will you measure this coat? — What can you produce in your place? — 18. Nora, I like to show you what I am knitting now for my brother.— I do some knitting myself now days too.— To-morrow will be hay day for us, we are going to hay.— We will have no hay this year.— Say Nora, papa just bought for me this cross. It is made of fine coral.— 19. "Happiness is not complete unless* shared with others".— 20. "Suffer† the little children to come unto me, and forbid them not". "If ye shall ask anything in my name, I will do *it*."

* un-less' (ընէկ) մինչև որ եթէ ոչ բայց միայն

† suf'fer (սփֆըր) ցաւով տառապիլ թողուլ, ձգել

115. Վարժութիւն

[Խ]

1. Պետրոս, կը սիրէ՞ք գնալ թիւան խաղալ ինձ հետ:—
 Ինչու չէ (ոչ): Եթէ կը սիրէք ճիշդ հիմայ կրնանք երթալ:
 Տեղը շատ հեռու է (է Կեղը շատ հեռու): — Բիշ մը: — 2. Որքան
 վճարեցիք այդ բուրդին համար (համար այդ բուրդ): — Ասիկա
 շատ լաւ բուրդ է. և կ'արժէ բաւական շատ (a quite deal): —
 Ուսկի՞ց գնեցիք: — Մեծ խանութէն: — 3. Կարդացի՞ք ոգե-
 լիցներու նոր օրէնքի մասին այս առաւօտեան թերթերուն
 մէջ: — Ոչ, ի՞նչ էր, դուք ըսէ՞ք մեզի: — Գները պիտի բարձ-
 րացնեն: — Թող բարձրացնեն, ան աւելի լաւ: — 4. Արմէն,
 խաղցէ՞ք քրոջդ հետ այս տեղ, բայց մեծ մայրիկը որեւէ բանի
 համար չը ձանձրացնէք. ես հօր խանութը կ'երթամ և շու-
 տով պիտի վերադառնամ: — Այո, մայրիկ, մենք պիտի խա-
 ղանք և բնաւ չը պիտի կռուինք: — 5. Թոյլ տուէ՞ք ինձ ձեզ
 ներկայացնելու եղբայրս Պետրոսը: — Ուրախ եմ ձեզ հան-
 դիպելուս: — Ի՞նչ պէս կը սիրէք Փարիզը: — Շատ լաւ: —
 6. Ամեն Ուրբաթ աժան ապրանքի օր մ'է այս խանութին մէջ:
 Այս խաչի գինն ի՞նչ է (ինչ է գինն այս խաչի): — Ասիկա շատ
 պարզ է: — Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս տաւիղի լեցուն գինը (լեցուն
 գինն այս տաւիղի): — 7. Ի՞նչ գեղեցիկ ձեւ մ'ունի առիկա: — Նօրա,
 կրնա՞ք տաւիղ ածել: — Գիշ մը, բայց եղբայրս շատ աւելի լաւ
 կընուագէ քան զիս: — Երեկ քիչ մնաց նուաղէի (գրեթէ չէր մնացէ
 ինչ): — 8. Կը հաճէ՞իք վարագոյրը քիչ մը վեր հանել: — Հա-
 ճոյքով: — Բոլորովին մութ է հոս: — Այս յարկաբաժինը վար-
 ձու է (to let) այնպէս չէ՞: — Այո: — 9. Լսեցի Ամերիկայի մէջ
 մաքուր ուտելիքի օրէնք մը կայ ելեր, դուք ի՞նչ գիտէք այդ
 մասին: — Իրաւ որ ես ալ կարդացի այդ մասին, շատ լաւ բան
 է. ամեն ուտելիք կը քննեն և կը գտնեն մաքուր է թէ ոչ: —
 10. Այս ազնիւ մարդը պատգամաւորութիւն մ'ունի ձեզի.
 կուզէ՞ք գինք լսել: — Ինչու չէ, թո՛ղ ներս գայ: — Թոյլ տուէ՞ք
 ինձ ձեզ ներկայացնելու պաշտօնակիցս, Արայ Պետրոս: — Շատ
 ուրախ եմ ձեզ հանդիպելուս: — 11. Եզիպտոսի մէջ քարոզ-
 չական կեդրոնի մը հանդիպեցանք, որը ամեն կերպով շատ
 հաճելի թուեցաւ մեզ: — 12. Նիւ Եօրքի մէջ շատ մեծ թուով
 լրագրավաճառ տղաներ և հարուստ վաճառատուներ կան: —
 Այս տղան կարծես քիչ մը վատառողջ կ'երևայ: — Ձեր այդ
 արարքին մէջ հաճո՞ք մը չեմ տեսներ: — 13. Ձեր ագարակ-
 ներն ի՞նչ կ'արտադրեն: — Առատ խոտ: — Դուք ալ երբեմն

խոտի վրայ կը լանակուրի՞ք:—Մենք ոչ երբէք կը բանակուրինք, բացի արդարացի պատճառի մը համար:— 14. Այս ի՞նչ ներկ է հոս:— Ես բերի, ամբողջ տունը պիտի ներկեմ. կ'ուզէ՞ք որ ձեր յարկաբաժինն ալ ներկեմ:— Այո, եթէ կը հաճիք: Նայեցէք այս նկարին, Փարիզի մէջ գնեցինք:— 15. Կը կարդա՞ք Պարսկաստանէն և Թուրքիաէն եկած լուրերը, ի՞նչ տխուր են: Այո՛, ոչինչ աւելի տխուր կրնան ըլլալ քան այս առաւօտուան լուրերը. բազմաթիւ սպաննուածներ կան. կռիւը կը շարունակուի (is going on):— 16. Օր մը (a certain day) երբ կըքալէինք, անցանք առաջին, երկրորդ և երրորդ անցքերը և հասանք չորրորդ անցքը, ուր անցքը արգիլուած գտանք:— 17. Մամուլը այս արարքին դէմ է. բայց նպաստաւոր է ոգեւորներու հարկի արարքին:— Երբ վարագոյրը բարձրանայ հինգերորդ արարուածը պիտի սկսի:— 18. Այդ ի՞նչ է, տակաւին ածիլուած չես. ամօ՛թ, չատ ամօ՛թ. շուտ ածիլուէ՛, ու պարզ հագուիր որ երթանք, տեղը շատ հեռու է:— Ստոյգ:— Իրաւ:— 19. Այս գործիքը բաւական սուր է:— Բայց ոչ այնքան որքան իմինս:— Այս չափը որի՞նն է:— Իմս է. ու՛ր գտաք զայն:— Ճիշդ հոս էր:— Վաղը դիւրութիւն ունի՞ք (է՛ ա՛ն դէ՛ւրէն հաճաք յե՛շ) գիտ տեսնելու (դէ՛սնէլ զէ՛ս):— Վաղը ոչ, բայց միւս օր կարելի է:— 20. Այս խանութը պիտի գոցուի Կիրակի օրերը (վրայ կերակի):— Այս թուղթերուն մէջը նայեցէք լոնսոնէն նամակ մը կա՞յ:— Այո, ահաւասիկ (հո՛ս է ա՛ն):— «Ամեն մարդու ալ խաչ մը կայ, ինծի ալ խաչ մը կայ»:— «Թէ որ իմ անունովս բան մը խնդրէք, ա՛նկէ՛ս պիտի կատարեմ»:

116. Վարժութիւն

[Հետեւեալ Վարժութիւնը ընդօրինակելու է տետրակին մէջ նոյնութեամբ և իւրաքանչիւր բառին առջև նոյնքան վանկով և նոյնայանգ բառ մը գտնել ու գրելու է.

ի՛ չպէս, Cora, Nora; faint, *paint*.]

Cora,	by,	cost,
faint,	box,	curl,
should,	fold,	zeal,
fame,	full,	fig,
all,	fair,	big,
arm,	cornmeal,	back,
childhood,	aid,	baby,
coarse,	pay,	either,
coat,	going,	sick,
cross,	send,	brown,

ԴԱՍ ԾԴ. (LESSON LIV.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ, յետոյ տեղերը գրիւն մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ է բայը: Կանոնաւոր և Անկանոն Բայերը ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ: Անկանոն բայերը դիւրաւ սովորելու համար ի՞նչ գիտնալու է: Թէ Կանոնաւոր և Թէ Անկանոն բայերը ինչո՞վ կը տարբերին Կանոնաւոր և Անկանոն բայերէն: Որո՞նք են Պակասաւոր բայերը և ինչո՞ւ Պակասաւոր կը կոչուին: Ի՞նչ տեսակ բայերը Անդէմ կը կոչուին:

2. Ընդունելութիւնն ի՞նչ է: Քանի՞ տեսակ Ընդունելութիւն կայ և ինչո՞վ կը զանազանուին իրարմէ: Ո՞ր մէկ Ընդունելութիւնը կը գործածուի բաղադրեալ ժամանակներու մէջ: Ո՞ր մէկ Ընդունելութիւնը կը գործածուի յառաջդիմական խոնարհման մէջ:

3. Բայերուն քանի՞ եղանակներ կան և ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ: Քանի՞ ժամանակներ կան և ի՞նչ տարբերութիւն ունին իրարմէ: Անգլիերէն Սահմանական Անկատարի ու Կատարեալի միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ: Սահմանական Կատարեալի և Գերակատարի միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ: Ապառնի ժամանակ արտայայտելու համար, առանց shall և will գործածելու, ուրիշ ի՞նչ կերպ կայ: Ստորադասական Ներկայի և Անկատար ժամանակներուն միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ:

4. Ո՞ր բայերու քանի՞ մը ժամանակներն ուրիշ բայերու աներեւոյթ եղանակին հետ գործածուելով պարզապէս չեն և «պիտի» կը ցուցնեն. տուր երկ երկու օրինակ: Եթէ հարցում ընող խօսքի մը բայը օժանդակ ունենայ. այդ խօսքին կարճ պատասխանը ի՞նչպէ՞ս ըլլալու է:

5. Shall և will իրարմէ ի՞նչով կը տարբերին թէ հարցական եւ թէ հաստատական խօսքերու մէջ. տուր մէյ մէկ օրինակ:

117. Վարժութիւն

[8] [2]

“Tell me with whom you associate, and I will tell you what you are.”

“Well begun is half done.” = says Hesiod.

ԴԱՍ ԾԵ. (LESSON LV.)

AD'VERBS (Է՛րբէրբ) ՄԱԿԲԱՅՆԵՐ

[9]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Ինչպէս Ածականները Անունի կամ Գոյականի* մը որպիսութիւնը կամ մի ուրիշ յատկութիւնը կը ցուցնեն, այնպէս ալ կան կարգ մը ուրիշ բառեր, որոնք Բայի մը, կամ Ընդունելութեան մը, կամ Ածականի մը և կամ իրենց նման ուրիշ բառի մը (Մակբայի մը) որպիսութիւնը, կերպը կամ Հանգամանքները կը ցուցնեն. այս կարգի բառերը, որոնք սովորաբար Ժամանակ, Դիմաց, Կարգի կը ցուցնեն կը կոչուին Մակբայ. այսպէս, They are now here, Անոնք հիմա են հիմա. He acted wisely, Իմաստունօք գործեց. When he came from London, երբ Լոնտոնէն եկաւ. I told you so. Ես (ա) այդպէս ըսի ձեզի, I saw him running rapidly†, Տեսայ զինք արագօք-օք ընդհալի կը վազէր. I like to get a very good book, Կը սիրեմ ստանալ շատ լաւ գիրք մը. You must come very early§, Պէտք է գաք շատ կանաչի:

Անգլիերէնի մէջ Մակբայները կարելի է չորս դասակարգերու բաժնել, որք են,

Ա. Ժամանակ ցուցնողներն, որոնք կը պատասխանեն When? երբ, Ինչ ատեն. How long? Որչա՞տ (երկայն). How soon? Որչա՞տ շուտ. կամ How often? Որքա՞ն յաճախ հարցման:

Ասոնք նոյնպէս կարելի է ստորաբաժնել վեց տեսակի,

1. Ներկայ Ժամանակ ցուցնողներն

now	հիմա
yet	տակաւին
to-day	այսօր
presently	հիմայ, այժմ
in'stant-ly (Է՛րբէնդէ)	իսկոյն, առժամայն, ան րոպէին (Ռ. Գլխաւ ընդ):
im-me'di-ate-ly (Է՛րբէ՛յրբէտէ)	անմիջապէս
straight'way† (Ը՛րբէ՛յրբէտէ)	առանց յապաղման
di-rect'ly (Դիւրբէ՛տէ)	ուղղակի
forth'with (Ֆօրթ-վիթ-վիթ)	առանց յապաղման, ուղղակի

* Անուն (Noun, Նաուն — Հնչելու է մէկ վանկ) կը կոչուի նաև Գոյական (Sub'stan-tive — Շտաֆնադիվ):

† ra'pid (րէ՛փիթ) արագ § ear'ly (ը՛րլի) կանուխ, կանուխկէկ

‡ Գրաբառ է հիմա չը գործածուիր:

2. Անցեալ ժամանակ ցուցնողներն

al-read'y (օլրէ'տի)	արդէն
just now	ճիշդ հիմա
lately	վերջերս
re'cent-ly (րէ'յալէ'տի)	վերջերս, մօտ ժամանակ
yesterday	երէկ
for'mer-ly (ֆօ'մէ'րլի)	ատենօք, յանցելումն
ancient-ly (է'յնչէ'տի)	ի հնումն
once	անգամ մը, ժամանակաւ
here'to-fore' (հի'յէ'րֆօ'ր)	յառաջագոյն, ասկէ առաջ
hith'er-to' (հի'տէ'րֆօ'ր)	ցարդ, մինչև հիմա
since (սինս)	...էն ի վեր
till now (թիլ նաւ)	մինչև հիմա
long a-go' (լոնկ ա'յօ')	ի վաղուց հետէ, շատոնց
ere'while† (է'յրհա'յլ)	քիչ առաջ
erst (էրստ)	ի սկզբան

3. Ապառնի ժամանակ ցուցնողներն

to-morrow	վաղը
hereafter†	այսուհետև, ասկէ ետքը
hence'forth' (հէ'նֆօ'րթ)	այսուհետև, ասկէ ետքը
hence'for'ward (հէ'նֆօ'րաւարդ)	այսուհետև, ասկէ ետքը
by-and-by	հետզհետէ, մէկ պահիկէն
soon	շուտով
ere'long (է'յրլոնկ)	ի մօտոյ
shortly	կարճ ի կարճոյ, համառօտելով

4. Յարաբերական ժամանակ ցուցնողներն

when	երբ
then (տէն)	այնատեն
first	առաջին
just	ճշդապէս, իրաւացի
before	առաջ
after	ետքը
while (հա'յլ)*, whilst (հա'յլիս)*	մինչդեռ
mean'while' (մի'յնհա'յլ)	միևնոյն ատեն

‡ Գրաբառ է, այժմ անգործածելի:

† Ինչ երկու բառերէ կը բաղկանայ:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

as	պէս, նման. մինչ
till, un-til' (նիւ, ընիւ)	մինչև
sea'son-a-bly (սեզնիկ)	յարմար առթիւ
be-times' (շրջան)	յարմար ժամանակ
early	կանխաւ, կանուխկէկ
late	ուշ առեւ
whenever†	երբ որ ալ ըլլայ
aft'er-ward (էֆթըր-արդ)	յետոյ, ապա
aft'er-wards (էֆթըր-արդ)	յետոյ, ապա

5. Բացարձակ ժամանակ ցուցնողներն

al'ways (օլ-էյզ)	միշտ, հանապազ
ever	երբէք
never	բնաւ, ոչ երբէք
aye (էյ)	չարունակ
e-ter'nal-ly (էթըրնէլի)	մշտնջենապէս
forever†	յաւիտեան
per-pet'u-al-ly (պըպէթը-ալ-լի)	յաւերժաբար
con-tin'u-al-ly (կոնտինյու-ալ-լի)	չարունակաբար
in-ces'sant-ly (ինսէս-անտ-լի)	անընդհատաբար
end'less-ly (էնդլէս-լի)	անվերջ կերպով
evermore†	միշտ, յարաժամ
e'ver-last'ing-ly (էվըր-լաստինգ-լի)	անվախճանաբար

6. Կրկնուած ժամանակ ցուցնողներն

often, oft (օֆթ, օֆթ, օֆթ)	յաճախ, շատ անգամ
a-gain' (ա-գէյն)	դարձեալ
oc-ca'sion-al-ly (օքսի-ոն-ալ-լի)	պատահամբ
fre'quent-ly (ֆրէքւո-նտ-լի)	ստէպ ստէպ
sometimes†	երբեմն
sel'dom (սէլ-դոմ)	քիչ անգամ, դուռն ուրեք
rare'ly (րէյր-լի)	դուռն ուրեք, հազիւ
daily (ժէյլի)	օրական, օրը մէկ անգամ [մը]
week'ly (ուիք-լի)	շաբաթական, շաբաթն անգամ
month'ly (մոնթ-լի)	ամսական, ամսօրեայ
year'ly (յէյր-լի)	տարեկան
an'nu-al-ly (ան-նյու-ալ-լի)	տարուէ տարի
once	մի անգամ, անգամ մը
twice	երկիցս, երկու անգամ
thrice or three times	երկիցս կամ երեք անգամ

† Ի՞նչ երկու բառերէ կը բաղկանայ

118. Վարժութիւն

[Ընդօրինակելու է հետեւեալ վարժութիւնը տետրակին մէջ, յետոյ գտնելու է ամեն մէկ նախադասութեան միջի Մակբայներն ու ստորագծելու է. միեւնոյն ատեն որոշելու է թէ ամեն մէկ մակբայ ինչ տեսակ բառի մը (բայի, ընդունելութեան, ածականի թէ մակբայի) ժամանակը կը ցուցնէ:]

I am going now to the store.

He left the place immediately.

I told you twice already.

When was that?

He came in while you were addressing.

We will know all that by-and-by.

Formerly we used to live in Armenia, but presently we live in

He will be here to morrow. [America.

I have never met him.

You are late to-day, my dear girl.

Please be here early in the morning.

Is he here now?

You can always find a cause.

Do it now.

The cost of living is very high nowadays,

119. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, բայց մնացած տեղերը պատշաճ ժամանակ ցուցնող մակբայներ զնելով: Նայելու է որ միեւնոյն մակբայը երկու անգամ չը գործածուի:]

We will go New York.....

Can you read this book.....?

.....will you see him?

.....he was speaking no one left the room.

It is very warm.....

You are.....to-day my little boy.

I shall see you.....

You must be here very.....in the morning.

I have been waiting here.....

Where were you.....?

You all can go home.....

May we see you.....?

Come.....my dear, I want to tell you something.

We are going to meet them.....

Was Bertha here.....?

Ժամանակի Բաժանումներն

second†	երկվայրկեան, մանրերկրորդ
minute	րոպէ, վայրկեան
a quarter of an hour	քառորդ ժամ
half an hour	կէս ժամ
three quarters of an hour	երեք քառորդ ժամ
an hour	ժամ մը
dawn	արշալոյս
morning	առաւօտ
forenoon	կէս օրէ առաջ
noon	կէսօր
afternoon	կէսօրէ վերջ
nightfall	մութը կոխած ատեն, ճրագ վա-
twi'light" (Լուսաշաղկ)	վերջալոյս [ռեւոյտ ատեն
eve'ning	երեկոյ
night	գիշեր
mid'night" (Տիկաշաղկ)	կէսգիշեր
day	օր
yesterday	երէկ
day before yesterday	երէկ չէ առջի օր
to-morrow	վաղը
day after to-morrow	վաղը չէ միւս օր
week (հինգ օր)*	շաբաթ
last (վերջ) week	անցեալ (վերջին) շաբաթ
week before last	անցեալ շաբաթ չէ առջինը
next (հինգ օր)* week	գալ շաբաթ
week after next	գալ շաբաթու չէ միւսը
week day	ընթաց օր
week from to-day	այսօրու ընէ շաբաթ մը վերջ
fort'night (Տասն օր)	երկու շաբաթուայ միջոցին
holy day	զատիկ օր
month	ամիս
year	տարի
cen'tu-ry (հարիւր տարի)	դար
ju'bi-lee (Յիսկապիտանի տարի)	յիսնամեակ [եակ
cen'te-na-ry (հարիւր տարի)	հարիւր տարուան, հարիւրամ-
e-ter'ni-ty (Երկար տարի)	յաւիտենականութիւն

[Ժամանակի վերոգրեալ բաժանումներու Անգլիկէրէններն զոց կրկնելու է երկու անգամ, յետոյ անգամ մ'ալ նոյնպէս զոց գրելու է տեւորակին մէջ:]

† Դիտելու է սոյն բառի այս նոր նշանակութիւնը:

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

120. Վարժութիւն

[Խ]

1. Քանի՞ երկվայրկեան կայ մէկ ըոպէին մէջ. քանի՞ վայրկեան՝ մէկ ժամին մէջ: — 2. Ժամը քանի՞ն է (ինչ ժամանակ է անկէ՞) (it): — Տասնին քառորդ կայ (անկէ՞ (it) է քառորդ to քան): — 3. Ո՞ւր էիք կէս ժամ առաջ: — (Ես) Թողուցի տունը ժամ մ'առաջ: — 4. Առաւօտները ինչ ատեն վեր կ'ելլէք (ինչ ատեն վեր կ'ելլէ՞ զի ատեն): — Ես միշտ կ'ելլեմ արշալոյսին: — 5. Կէս օրին ո՞ւր պիտի ըլլաք: — Մեր տունը: — 6. Կրնա՞ք գալ մեր խանութը կէսօրէն առաջ: — Ոչ կէսօրէն առաջ. բայց կէսօրէն վերջը կրնամ: — 7. Տեսա՞ք ի՞նչ գեղեցիկ վերջալոյս մը կար այս իրիկուն: — Այո, իրաւցնէ շատ գեղեցիկ վերջալոյս մ'էր: — 8. Կէս գիշեր է. ամեն ոք պէտք է իր տունը գնա. դուք ալ չէ՞ք խորհիր այդպէս: — Անշուշտ: — 9. Երէկ չէ առջի օր գնացինք մեծ մայրիկը տեսնելու (Գեորգի Ռեյսին). ի՞նչու դուք ալ մեզ հետ չեկաք: — Ժամանակ չունէինք (չանէինք ժամանակ): — 10. Վաղը չէ միւս օր պիտի երթանք հօրեղբայրս տեսնել. կը խորհիմ Պետրոս քեռին ալ հոն պիտի ըլլայ: — 11. Ե՞րբ պիտի սկսիք այդ գիրքը կարդալ: — Այսօրուընէ շաբաթ մը վերջ: — 12. Գրեցի՞ք Լոնտոն այդ խնդրոյ մասին: — Շատոնց, անցեալ շաբաթ չէ առջի շաբաթը գրեցի: — 13. Այսօր լուր օր է՞ թէ գատիկ: — Այսօր գատիկ օր է. Ուաշինկդընի ծննդեան օրն է: — 14. Տարուան մէջ քանի՞ ամիս կայ: — Օ՛հ անշուշտ ամեն մարդ ալ գիտէ այդ, տասներկու: — 15. Քանի՞ տարի կ'ընէ դար մը: — Հարիւր տարին կ'ընէ դար մը: — 16. Թուրքիոյ Հայերը այս տարի առաջին անգամն ըլլալով տօնեցին* Մկրտիչ Փորթուկալեանի (Mgrdich Portoukalian) յորեկեանը. դուք ալ տօնեցի՞ք ձեր տեղին մէջ: — Այո, մենք ամեն արժանաւոր անձի յորեկեանը կը տօնենք: — 17. Յաւիտենականութիւնը վերջ չունի, այնպէս չէ՞ հայրիկ: — Այո, սիրելի տղաս: — 18. Մենք, բոլորս յաւիտենականութեան համար պէտք է պատրաստուինք: — Անշուշտ: — 19. «Ըսէ՛ ինծի քու ընկերներդ, ըսեմ քեզի քու ի՞նչ ըլլալդ»: — 20. «Եթէ առաջին անգամ չը յաջողիս, նորէն ու նորէն փորձէ (փորձէ, փորձէ նորէն):

* to cel'e-brate («Էլեւրէյր») տօնել, տօնախմբել

ԴԱՍ ԾԶ. (LESSON LVI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն Մակբայներու:

(Տեսնել նաև Երես 210-212)

[Զ]

Բ. Տեղ ցուցնողներն (Տեղական Մակբայ), որոնք կը պատասխանեն *Where?* Ո՞ւր, *Whith'er* (հո՛ւի՛րհըր) Ո՞ւր որեւէ, *Whence* (հո՛ւէն*) Ուրի՛նչ, ո՞ւրի՛նչ, ուստի՞ կամ *Whereabout?*† Ո՞ւրորեւէ, ո՞րի՞նչ հարցման:

Տեղական մակբայներն ալ կարելի է ստորաբաժնել չորս տեսակի:

1. Տեղի ղ ԳԵԼ ցուցնողներն

where	ուր, ուր տեղ
here	հոս, այս տեղ
there	հոն, այնտեղ
yon'der (եւ'նոր)	հոն (յեւ'տի՛ ջո'ւո'ւո'ւ հեւո'ու որեւ'ջը)
above	վերը
be-low' (ուի'ւ)	վարը. տակը
about	չուրջանակի, բոլորափքը
a-round' (արա'ուն)	չուրջը, ասդ անդ
somewhere†	տեղ մը, ուրեք
anywhere†	որեւիցէ տեղ
elsewhere†	ուրիշ տեղ, այլուր
otherwhere†	միւս տեղ
everywhere†	ամեն տեղ
nowhere†	ոչ ուրեք
wherever†	ուր որ
wheresoever†	ուր որ ալ, ուր ալ
within†	ներսը, ներսէն. մտքէն
without†	դուրսը, դրսէն
whereabout†, whereabouts	ուր տեղ, որ կողմ
hereabout†, hereabouts	այս կողմերը, շուրջանակի
thereabout†, thereabouts	մօտաւորապէս, գրեթէ

2. Դեպի որեւէ ղ ցուցնողներն

whith'er (հո՛ւի՛րհըր)	ուր, ուրտեղ
hith'er (հի՛րհըր)	դէպի այստեղ, յայսկոյս
thith'er (որհի՛րհըր)	դէպի այնտեղ, յայնկոյս
in	մէջը, ներսը

* Հնչեյու է մէկ անդամէն (մէկ վանկ):

† Սոյն բառը ի՞նչտարբեր բառերէ կը բաղկանայ:

up	վերը, լարձրը
down	վարը, ցածը
back	դէպի ետևը
forth (ֆօրթին)*	յառաջ. անդին. դուրսը
a-side' (ասայդ)*	մէկդի. մէկսուի
a-shore' (ասօր)*	ցամաքի վրայ, ծովուն եզերքը
a-broad' (ասբրո՛դ)*	հեռու, դուրս, սար աշխարհ,
a-loft' (ալֆթ)*	բարձրերուն մէջ [օտար երկիր
home, homeward†	դէպի տուն, բնակավայրը, եր-
inward†, inwards†	դէպի ներս [կերը
upward†, upwards†	դէպի վեր
downward†, downwards†	դէպի վար
backward†, backwards†	դէպի ետև
forward†, forwards†	դէպի յառաջ

3. Տէղէ իջ ցուցնողներն

whence	ուսկից, ուրից
hence (հէնս)*	ասկէ, հիմակունէ, ուստի
thence (թէնս)*	անկէ, ան ատենէն, ուստի
a-way' (աուայ)*	հեռու, բացակայ
out	դուրս, դուրսը, բացակայ. յայտ- նուած, լսուած. մարած, հատած
off	հեռու, հեռուէն, հեռուանց [դին
far	հեռուն, անդին, բաւական ան-
re-mote'ly§ (րէմօթլի)	հեռուէն, ի հեռուստ, թեթևօրէն

4. Տէղէ իջ նորոգ ցուցնողներն (Դասական Մակբայ)

first	առաջին, նախ
secondly§	երկրորդ, երկրորդաբար
thirdly§	երրորդ, երրորդաբար
fourthly§, etc.	չորրորդ, չորրորդաբար, ևն.

* Հնչելու է մէկ սոյնով (մէկ վանկ)։

† ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը վերջը *ward* (աւարդ)* *wards* (աւարդ)* մասնիկն աւելցուի, բառը Մակբայի կը վերածուի և կը նշանակէ «չորս-թիւն», եւ կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ Դէպի բառին. տեսնել վերի օրինակներն։

§ ԿԱՆՈՆ. — Երբ Գոյական անունի մը վերջը *ly* (լի) մասնիկը աւելցնենք զայն կը շինէ ածական. յաճախ և մակբայ. ինչպէս, *week*, շաբաթ. *weekly*, շաբաթական։ Բայց երբ ածականի մը վերջը աւելցնենք, զայն կը շինէ Մակբայ. այսպէս, *rich*, հարուստ. *richly* հարուստ կերպով։ (Տեսնել և վերի օրինակներն «Երեւ» 92. Դէպ. 2։)

Գ. Ասորիճան ցուցնողներն (Ասորիճանի Մակեայ), որոնք կը համապատասխանեն *How much?* Ո՞րչա՞տ կամ *How little?* Ո՞րչա՞տ է (պարբեր) հարցման :

Ասորիճանական Մակեայներն ալ կարելի է ստորաբաժնել նոյնպէս չորս տեսակի,

1. Առաւելութիւն կամ առատութիւն ցուցնողներն
(Առաւելի՛ն Մակեայ)

much	չատ, կարի, յոյժ
more	աւելի չատ, աւելի ևս, ալ
most	ամենէն չատ, առաւելապէս, չափէն աւելի, չափազանց խիստ ալ, նաև, ևս, նմանապէս [չատ չատ, յոյժ, կարի
too	մեծապէս [դին
very	հեռուն, անդին, բաւական ան-
greatly	ևս, ալ, աւելի, դարձեալ
far	գլխաւորապէս. մանաւանդ
be-sides' (պէս-յոյ)	գլխաւորաբար. մանաւանդ
chief'ly (չէ'յֆլէ)	գլխաւորաբար. մանաւանդ
prin'ci-pal-ly (քրէ'նիփլէ)	մեծաւ մասամբ
main'ly (մէ'յնլէ)	ընդհանրապէս, առհասարակ
most'ly	ամբողջովին, լիովին
gen'er-al-ly (ճէ'նըրլէ)	լիովին, անթերի [ւոյն
en-tire'ly	լիովին, բոլորովին, ըստ արժան-
full	կատարելապէս, լիուրի
fully	կատարելապէս, ամբողջովին
completely	ամբողջովին, բոլորովին
perfectly	բովանդակ կերպով, ամբողջովին
whol'ly (հօ'լլէ)	բոլորն ի միասին, առանց բացա-
to'tal-ly (թօ'թլլէ)	ռութեան, ամենքը մէկտեղ
al'to-geth'er (օլթօ-գէթըր)	բոլորովին,
all	լիովին, բոլորովին
quite	ամբողջովին, որոշ
clear	բոլորովին, գլխովին, բացարձակ
stark (սթարկ*)	գերազանց կերպով
exceedingly	ex-cess'ive-ly (էքսսէսիվլէ) [լէ յանչափս, չարաչար
ex-trav'a-gant-ly (էքսթրա'վանդլէ)	չռայլաբար

|| Ի՞նչ է այս բառի արմատը կամ ածականը:

* Հնչեղութիւն է մէկ աղաճէն (մէկ վանկ):

in-tol'er-a-bly (ինտոլերանտ) անհանդուրժելի կերպով
 im-meas'ur-a-bly (իմմեասուրաբլ) անչափելի կերպով
 in'con-ceiv'a-bly (ինկոնսեյվաբլ) անըմբռնելի կերպով
 in-fi-nite-ly (ինֆինիտ) անհունօրէն

2. Հաւասարութիւն կամ բաւականութիւն ցուցնողներն

enough բաւական
 suf-fi'cient-ly (սուֆիսիէնտլի) ըստ բաւականին
 com'pe-tent-ly (կոմպետէնտլի) բաւական կարող կերպով
 ad'e-quate-ly (ադէկուէտլի) պէտք եղած չափով
 pro-por'tion-al-ly (պրոպորտիոնալլի) համեմատաբար
 e'qual-ly (էքուալլի) հաւասարապէս
 so այսպէս, ասանկ, անանկ
 as պէս, նման, իբր թէ, որպէս թէ, զոր օրինակ
 e'ven (էյւեն) նոյն իսկ, մինչեւ անգամ
 just արդարացի, իրաւացի
 exactly ճշդիւ, ճիշդ ու ճիշդ [այո.
 pre-cise'ly (պրէսէյսլի) ճշդիւ, ճշդութեամբ. հասլաւ.

Նուազութիւն ցուցնողներն (նոսազաւան Մակեայ)

little քիչ, քչիկ մը
 less աւելի քիչ, ոչ այնքան, նուազ
 least ամենէն քիչ
 scarce'ly (սքէրսլի) հազիւ հազ, չատ քիչ անգամ
 hard'ly դժուարաւ
 scant'ly (սքանտլի) հազիւ բաւական կերպով, բաւականէն նուազ կերպով. խեղճօրէն, գծուծ կերպով
 scant'i-ly (սքանտիլի) հազիւ, դժուարաւ
 mere'ly (մէրսլի) պարզապէս
 bare'ly (բէրսլի) խեղճուկ կերպով. մերկ
 only միայն, լոկ, սոսկ [աւելի քան
 but միայն, ոչ ուրիշ կերպ քան, ոչ
 part'ly (պարտլի) մասամբ
 par'tial-ly (պարշիալլի) մասամբ. աչառութեամբ
 nearly մօտաւորապէս, գրեթէ
 al'most գրեթէ
 wellnigh գրեթէ
 not quite ոչ բաւականին

|| Ի՞նչ է այս բառի արմատը կամ ստականը:

4. Վերացեալ քանակութիւն ցուցնողներն

(Վերացական-Քանական Մակբայ)

how	ի՞նչպէս (ի՞նչ աստիճանի վրայ)
however†	այսու ամենայնիւ, սակայն
how''so-ev'er (հո՞ւս-ե՛ւր)	ո ե է կերպով
everso	շատ
something	բան մը
anything	ո ե է բան մը
nothing	ոչինչ
a groat (կրօն)*	դանկ մը, բնիոն մը
a sixpence (սիքս-թենս)	կէս շիլիննոց
a sou-marquee etc. (սո-մար-քուէ)	փուճ, շնչին բան, յուճապէտս

Դ. կերպ, Որպէս-Նիւն կամ Տե՛սի ցուցնողներն, որոնք կը պատասխանեն *How*, Ի՞նչպէս հարցման. կամ հաստատելով, կամ ժխտելով և կամ տարակուսելով:

Այս Մակբայներն ալ կարելի է ստորաբաժնել հինգ տեսակի,

1. Որպիսութիւն կամ Որակութիւն ցուցնողներն

(Որակական Մակբայ)

well	լաւ, աղէկ
ill	գէշ, չարաչար կերպով [պով]
wisely†	իմաստութեամբ, իմաստուն կերպով
foolishly§	յիմարաբար
justly	արդարութեամբ, ուղղութեամբ
wick'ed-ly (ուիք'էդ-լի)	չարութեամբ

† Սոյն բառը ի՞նչ տարբեր բառերէ կը բաղկանայ:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

† ԾԱՆ. ա.— Այս *ly* վերջաւորող Մակբայներուն պէս կան նաև ուրիշ շատեր, որոնք կը շինուին որպէս-Նիւն ցոյցնող ածականներուն վրայ *ly* մասնիկն աւելցնելով (*Տե՛սի Իրէս* 217). որը կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ ...պէս և ...աբար մասնիկներուն և կերպով բառին. տեսնել վերի օրինակներն:

բ.— ...*ly* մասնիկը Անգլո-Սաքսոն *lic* կամ *like* բառի համառօտութիւնն ու Անգլիերէն Մակբայներու ամենէն հասարակ վերջաւորութիւնն է:

§ ԿԱՆՈՆ.— Բառի մը վրայ *ish* (իշ) մասնիկը աւելցնելով անոր աւելի նուազական ածականի իմաստը կուտայ. այսպէս *fool*, յիմար. *foolish*, յիմարութեան մօտեցած, քիչ յիմար, յիմարական:

2. Հաստատութիւն կամ Հաւանութիւն ցուցնողներն
(Հաստատական Մակբայ)

yes	այո՛ (Ռ՝ի. հրաշքեա)
yea (եէյ)*	այո՛, յիրաւի, արդարեւ
ay, aye	այո՛, հա
ver'i-ly (իէ'րէլէ)	ճշմարտիւ, ստուգիւ. ամէն
truly	ճշմարտիւ, իրաւցնէ
indeed	ստուգիւ, արդարեւ
sure'ly	ապահովապէս, հաստատապէս
certainly	ստուգիւ, անշուշտ
doubt'less† (աւանդէլէ)	անտարակոյս, աներկբայ
undoubtedly	անկասկած կերպով
as-sur'ed-ly¶	ապահովաբար, վստահաբար
cer'tes‡ (սէրթէյ)	անտարակոյս [Ռ՝ի. հա եա
for-sooth'¶ (ֆորսուտ'ի)	ճշմարտիւ, իրաւ որ, շատ աղէկ
a'men' (էյմէն, ամէն)	ամէն, եղիցի, թող ըլլայ, իրաւցնէ

Բացասականութիւն կամ Ժխտում ցուցնողներն
(Բացասական կամ Ժխտական Մակբայ)

no, not, nay (նէյ)	ոչ, չէ
nowise, noway, nowadays	ոչ երբէք, ամենեւին
nohow	ոչ մի կերպով (Ռ՝ի.)

4. Տարակոյս կամ Անորոշութիւն ցուցնողներն
(Երկբայական կամ Տարակոյսական Մակբայ)

per-haps' (թէրհա'թա)	գուցէ, թերեւ
hap'ly (հա'թլէ)	պատահաբար
pos'si-bly (թասի'պլէ)	հնար է, թերեւս, հաւանականաբար
per-chance' (թէրչանս')	պատահամբ, թերեւ
per'ad-ven'ture (թէրէդվէնչը)	եթէ երբէք, թերեւ
may-be	կարելի է

5. Եղանակ կամ կերպ ցուցնողներն (Եղանակական Մակբայ)

thus (ահէս)	այսպէս, ասանկ
so	այսպէս, ասանկ. ատանկ, անանկ
how	ինչպէս, ինչ
somehow	կերպով մը

† doubt (աւանդ — մէկ վանկ) կասկած to doubt, կասկածիլ

¶ to as-sure' (աւսուր) ապահովել, վստահացնել :

‡ Գրաբար է այժմ անգործածելի :

|| Այս բառը առաջինը հաստատութիւն կամ հաւանութիւն ցոյց տալու համար :
կը գործածուէր, մինչ հիւսիս սոսկ հեգնելու համար կը գործածուէր :

nohow†	ոչ մի կերպով
anyhow†	ինչև իցէ, ու է կերպով [կերպով
however†	այսու ամենայնիւ, սակայն, ու է
howsoever†	ու է կերպով. տակաւին
like	նոյնպէս, նոյն կերպով
else	եթէ ոչ. ուրիշ կերպ
otherwise*	ուրիշ կերպ. եթէ ոչ, ապա թէ ոչ
a-cross' (ափ-ափ)	խաչաձև, խոտորնակի
to-geth'er (Ե-ի-է-հ-ը)	միասին, միատեղ
a-part' (ափ-ափ)	զատ, ուրոյն, առանձին
a-sun'der (ա-ը-ն-ը)	ուրոյն, իրարմէ զատ
namely	այսինքն, որ է
par-tic'u-lar-ly (փ-ր-տի-կ-ը-լ-ի)	մասնաւորաբար
nec'es-sa'ri-ly (ն-է-ս-է-ր-ի-լ-ի)	ի հարկէ
hes'i-ta'ting-ly (հ-է-տ-ի-տ-ի-ն-լ-ի)	վարանմամբ
trip'ping-ly (թ-ր-ի-թ-ի-ն-լ-ի)	արագութեամբ, թեթևօրէն
ex-tem'po-re (է-տ-է-մ-բ-է-ր-է, է)	յանպատրաստից
ex-tem'po-ra'ne-ous-ly (է-տ-է-մ-բ-է-ր-է-ն-է-լ-ի)	յանպատրաստից
headlong†	գլխիվայր
lengthwise§	երկայնութեանը, երկայնքին

Այս վերոյգրեալներէն ի զատ կան տեսակ մ'ալ Մակբայ-ներ, որոնք նախադասութիւն մը ուրիշ նախադասութեան մը հետ կապելու կը ծառայեն, մի և նոյն ժամանակ արտայայտե-լով ժամանակի, տեղի, աստիճանի, ևլն. մի որ և է պարագայն կամ հանգամանքը, այս պատճառաւ և կը կոչուին Կապակցող կամ Շաղկապան Մակբայեր. և որոնք առ հասարակ մէկէ աւելի բայեր կը յարաբերեն. ասոնք թուով շատ քիչ են և կ'ստորաբաժնուին երկու կարգի,

1. Պատճառ ցուցնողներն

why	ինչո՞ւ, ի՞նչ դիտաւորութեամբ
where'fore	ի՞նչ պատճառաւ, ի՞նչ նպատակաւ
there'fore	այս կ'ա՛յն պատճառաւ

† Սոյն բառը Է՞չ տարբեր բառերէ կը բաղկանայ:

§ length (լ-է-ն-ի-ն) երկարութիւն:

* ԿԱՆՈՆ.— Երբ բառի մը վերջը *ly* կամ *wise* մասնիկը աւելցնենք, բառը մակբայ կը դառնայ և կը նշանակէ կերպ. ինչպէս *like*, նման *likewise*, նմանապէս:

2. Դերանուանական բաղադրուածներն

herein	ասով. հոս, այստեղ
therein	ասով, անով. հոն, այնտեղ
wherein, etc.	յորում, ուր

Հետեւեալներն ալ առ հասարակ կը գործածուին իբր կապակցող Մակբայներ. after, again, also, as, before, besides, con'se-quent-ly (գա՛նա՜նք — հետեւաբար) else, ere, even, furthermore,† hence, how, however, moreover, nevertheless otherwise, since, so, still,‡ till, then, thence, therefore, too, until, when, where, wherefore, whither եւ while կամ whilst.

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Ժամանական, Տեղան եւ Որակական մակբայներն առ հասարակ բայերու եւ ընդունեցութիւններու վրայ կը գործուին. մինչ ասորեւան մակբայներն աւելի շատ ածականներու կամ մակբայներու վրայ:

2. Քանի մը բառերէ բաղկացեալ մակբայներն երբեմն ինչ բառերէ որ կը բաղկանան, անոնց նշանակութիւնը կը պահեն. ինչպէս, *not so*, «չայդպէս» երբեմն ալ բոլորովին տարբեր նշանակութիւն մը կուտան. ինչպէս, *in order*, «դպէս»:

3. *There* մակբայը եթէ դրուի այնպիսի բայի մը վրայ, որոյ տէր բային բայէն ետքը գորուած ըլլայ, անոր նշանակութիւնը չի փոխեր. այսպէս, *there came to the beach** a poor man, ծովեզերքը աղքատ մ'եկաւ:

4. *Too* մակբայը բայի հետ գործածուած ատեն կը նշանակէ «լ. իսկ ածականի կամ մակբայի հետ՝ կը ցուցնէ չափ եւեւ». ինչպէս, *He was there too*, ինքն ալ հոն էր. *It is too warm*, չափ եւեւ տաք է. *That is too much*, չափ եւեւ է անիկա:

5. Ածականներէն ոմանք ինչպէս *ly* մասնիկով մակբայ կ'ըլլային (Տե՛սէ Երեմ 217 և 220), նոյնպէս ոմանք ալ *in* բառը նախադասեցով մակբայ կ'ըլլան. ինչպէս, *in gen'er-al* (ճե՛ն'ըրալ — ընդհանուր) ընդհանրապէս:

Բառեր ալ կան իրենց սկիզբը *a* մասնիկը առնեցով մակբայ կ'ըլլան, և Հայերէն վրայ, Վե՛ջ բառերուն նշանակութիւնը կուտան. այսպէս *ashore* (նոյն *at* կամ *on shore*), ծովեզերքին վրայ. *asleep* (նոյն *in sleep*), քունի Վե՛ջ:

† fur'ther (ֆը՛րտհըր) աւելի հեռուն բաղադրուած է forth բառին:

‡ still (սթիլ — մէկ վայր) այս կամ այն ատեն. տակաւին:

* beach (բիչ) ծովեզերք:

ՄԱԿԲԱՅՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մակբայներն եթէ երբէք փոփոխութիւն մը կրեն, այն ալ իրենց բաղդատութիւնն է:

1. Մակբայներն ալ Ածականներու պէս կրնան բաղդատուիլ, մեծ մասամբ Բ. Մէթոտով (Տե՛ս էլ Երես 78-79). քիչերն կը բաղդատուին Ա. Մէթոտով. ինչպէս, soon, sooner, soonest; fast,* faster, fastest:

2. Հետեւեալներն կը բաղդատուին անկանոն կերպով, well, better, best; badly կամ ill, worse, worst; little, less, least; much, more, most; far, farther, farthest; fort, further, furthest (Ֆըրտէսթ); rath (րադ) ժամանակին, rath'er (րա'րհըր) աւելի լաւ է, լաւ ևս. մանաւանդ, rath'est (րա'րհէսթ) ամենէն աւելի լաւ է. այս վերջնոյն միայն բաղդատականը կը գործածուի:

3. Լց վերջաւորող մակբայներն առ հասարակ Բ. Մէթոտով կը բաղդատուին:

121. Վարժութիւն

[Ընդօրինակելու է հետեւալ վարժութիւնը տետրակին մէջ, յետոյ գտնելու է ամեն մէկ նախադասութեան միջի Մակբայներն ու ստորագծելու է. միևնոյն ատեն որոշելու է թէ ամեն մէկ մակբայ ինչ տեսակ բառի մը (բայի, ընդունելութեան, ածականի թէ մակբայի) մէկ պարագան կը ցուցնէ:]

Here he is. There he goes.

"I will also ask of you one question."

Where are you going now?

He came in first.

"Say well is good, but do well is better."

"And whatsoever ye do, do it heartily."

"And straightway he will send him thither."

"Wisdom crieth without."

"Ye can not tell whence I come."

"For scarcely for a righteous man will one die: yet peradventure for a good man some would even dare to die."
ROM. v., 7.

Are you sure of that? Perhaps he was not there.

"If the son therefore shall make you free, ye shall be free indeed."

"Who knows her whereabouts?"

"The gate whereby he passed,"

* fast (ֆասթ) ամուր, հաստատ. արագ արագ:

Under he lies, by the side of the old church.
‘She is at home wherever she is.’
That looks exceedingly beautiful.
He is stark mad.
Generally speaking we are all free.
I had scarcely spoken, when he came in.
He spoke very well of you indeed.
There were wellnigh a thousand men.
“It is inconceivable to me that man should ever fly.”
He was one of Washington’s aides* when he
was barely twenty years old.
The question was put barely before them.

122. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ,
բայց մնացած տեղերը պատշաճ մակբայներ դնելով: Նշելու է որ միեւնոյն մակբայը
երկու անգամ չը գործածուի:]

“.....,, I say unto you, If a man keep my saying,
he shall see death.”

..... is one likely to find it?

I have not of it. It is

We are right. I know of him.

He has been good to me.

You can be about it. I met him in London

..... he will come

They sailed on the twenty fifth of September.

“Thou shalt help him.”

“And they came into the house.”

“We will be with you.”

“And he came

“..... went I up in the

“Be not from me.” That is true.

It is done. That is what I want.

That is done I am ready.

“And earlier every year,

Our singing birds take wing.” — LOWELL.

..... I will tell you about it. It isn’t worth a

I like it “We all are borne to die.”

* aid կամ aide օգնական aide-de-camp (էյր-դէ-էմփ) համ-
հարզ (Տճկ. է-մփ):

ԴԱՍ ԾԷ. (LESSON LVII.)

[Ն]

wolf	(Վոլֆ)	գայլ
lamb†	(Լեմբ)	գառ
lamp†	(Լեմփ)	կանթեղ, լապտեր
thirst	(Թիսթր)*	ծարաւ, իղձ, տենչանք
thirst'y	(Թիսթրի)	ծարաւի
clear	(Կլէյր)*	վճիտ, յստակ, ջինջ
stream	(Ըսթրիմ)*	ջրի հոսանք (Գետ, առու, հեղեղ)
ground	(Գրաունդ)*	գետին, հող
yard	(Եարդ)*	Ամերիկեան կամ Անգլիական կանգուն
meal	(Մէյլ)	անգամի մը կերակուր (Տէլ. Էօյէն)
feast	(Ֆէյսթ)	խնջոյք, կոչունք, տօնախմբութիւն
cry	(Գրայ)*	ճիւղն, աղաղակ
rage	(Րէյճ)	ցասում, կատաղութիւն
bold	(Բոլդ)	յանդուգն
mud	(Մալդ)	տիղմ, ցեխ
lie	(Լայ)	սուտ
lie	(Լայ)	մոխրաջուր
fox	(Ֆոքս)*	աղուէս
blood	(Բլուդ)*	արիւն
blood' thirsty‡		արեան ծարաւի
rav' enous	(Րեյնուս)	անյագ, անկուշտ, գիշատիչ
sheep	(Շէյփ)	ոչխար
a-fraid'	(Աֆրէյդ)	վախով, երկիւղալի
sure'ly	(Շուրլի)	վստահ կերպով, անպատճառ
mis-take'	(Միսթեյկ)	սխալ
meek	(Միկ)	հեզ
im'pu-dent	(Իմփուդենթ)	լպիւրջ, լիրբ, անամօթ
ras'cal	(Րասկալ)	սինքնոր, սրիկայ
up-on'	(Ափոն)	վրայ
fa'ble	(Ֆէյբլ)	առակ
help	(Հէլփ)	օգնութիւն

† Դիտէ lamb և lamp բառերու տարբերութիւններն:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վոյկ):

‡ Սոյն բառը ինչ տարբեր բառերէ կը բաղկանայ:

|| Կան բառեր, որոց Յոքնակիրներն նոյնն են. ինչպէս, sheep, ոչխար. sheep, ոչխարներ:

helpless†		անօգնական	
to quench	(գոռնել)*	ծարաւը անցնել	[ուռիլ]
to clear		պարզել, լուսաբանել, օդը բաց-	
to ground		գետինը դնել, հաստատել, հիմ-	
		նել, աղէկ սովորեցնել	
to fall		հետը իյնալ, իյնալ, կործանիլ	
to cry		պոռալ, գոչել, աղաղակել, լալ	
to stir	(ըտրել)*	խառնել, շարժել, ցնցել	
to spoil	(ըտալ)*	աւրել, խանգարել, եղծանել	
to answer†		պատասխանել	
to reply†	(ըտալ)	պատասխանել	[կենալ]
to lie§		պառկիլ, երկննալ, տարածուիլ,	
to lie§		ստել	
to lie in		ծննդաբեր (պաշտել) ըլլալ	
to be afraid		վախնալ	
to bear	(պէս)	ծնանիլ, կրել, համբերել	
to ex-claim'	(էգգիւնել)*	բացագանչել, գոչել	
to howl	(հաւալ)*	գայլի ոռնալ	
to dare	(պէս)	համարձակիլ, յանդգնիլ	
to con'tra-dict'	(գաղափարաբանել)*	հակառակասուել, դիմադար-	
		ձուլիւն ընել	
to fly		թռչիլ	
to cause		պատճառել	

† ԿՍՆՈՆ. Եթէ Գոյական անուան մը վերջը *some* («ըս»), *ful* (ֆուլ), կամ *less* (լէս) մասնիկն աւելցնենք, Գոյականը Ածականի կը փոխուի և կը ցուցնէ «բարեկամ» կամ «անբարեկամ»: Սովորաբար *ful* մասնիկը Հայերէնի մէջ լի, լեցուն բառին կը համապատասխանէ մինչ *less* մասնիկը Բացասական մասնիկն երուն. այսպէս, *trouble* (Բրքալ) նեղութիւն, վիշտ, ծանձրոյթ — *troublesome*, նեղիչ, ծանձրացուցիչ. *fruit*, պտուղ — *fruitful*, պտուղով լեցուն, պտղաբեր, պտղատու — *fruitless*, անպտուղ. *help*, օգնութիւն — *helpless*, անօգնական: (Տե՛սել նաև էրէ՛ 55:)

† to answer կը նշանակէ պատասխանել հարցման մը. մինչ to reply կը նշանակէ պատասխանել պատճառաբանեալ իրայայտութեան մը, անոր հակառակ պատճառաբանելով: (ՌՖ. Կ'ըսուի Խօսք ջրել:)

§ to lie, պառկիլ և to lie, ստել երկու բայերու տարբերութիւններն պէտք է գտնել իրենց գլխաւոր մասերէն. առաջինը անկանոն բայ է, մինչ վերջինը կանոնաւոր:

123. *վաղժուկ թիւն*

[Թ]

THE WOLF AND THE LAMB

One day a wolf and a lamb came at the same time to quench their thirst in a clear stream. The wolf stood to drink, where the ground was high; while the lamb stood some yards off down the stream. As the wolf had had no meal that day, he thought, if he could but fall out with the lamb, he could eat him up, and so get a good feast. So he cried out in a great rage to the lamb. "What makes you so bold as to stir up the mud in the stream, and so spoil my drink?"-- "Sir," says the lamb, "that I can not do; for, the stream runs down this way from you to me, and not from me to you as you say."

"Be it so," answered the wolf, "but what will you say, when I tell you I have heard all the lies which you told the fox about me, a year ago, saying that I am a bloodthirsty, ravenous creature, and that the sheep are all afraid of me?"

"That is surely a mistake," meekly replied the lamb, "for I never met the fox, and a year ago I was not born. I am only six months old."

"It was your brother, then," exclaimed the wolf. "On my honor, sir, I never had a brother," replied the lamb. "Impudent rascal!" howled the wolf, "how dare you contradict me so!" So saying he flew upon the helpless lamb and ate him up.

From this fable we learn that those who wish to quarrel can always find cause.

ԴԱՍ ԾԸ. (LESSON LVIII.)

[2]

CON-JUNC'TIONS (ԳՆՆԵՆԴԵՆԵՆՆԵՐ — կցորդութիւն) ՇԱՂԿԱՊՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Շաղկապ կը կոչուին այն բառերը, որոնք բառ մը ուրիշ բառի մը հետ, կամ խօսք մը ուրիշ խօսքի մը հետ և կամ նախադասութիւն մը ուրիշ նախադասութեան մը հետ կը կապեն, և այսպէս կապուածներուն ալ իրարմէ ինչ կախումն ունեցած ըլլալը կը ցուցնեն. ինչպէս, “Thou and he are happy, because you are good.” «Դու և ինքն երջանիկ էք, որովհետեւ ատե՛րք (քա՛րէ) էք» խօսքին մէջ and և because Շաղկապներ են, որովհետեւ առաջինը Thou և he բառերն իրարու հետ կը կապէ, մինչ վերջինը Thou and he are happy և you are good նախադասութիւններն իրարու հետ կը կապէ:

ԴԻՏ.— Նկատելու է որ Շաղկապներն ինքնին խօսքի մը իրական նիւթին վրայ որ և է բան չեն արտայայտեր, այս իսկ պատճառաւ ալ Արիստոտէլ և իւր հետեւողներն Շաղկապներն նշանակութենէ զուրկ բառեր կը ճանչնային: Իրենց միակ պաշտօնն է իրարու կապել:

ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՐ

Անգլիերէնի մէջ ներկայիս Շաղկապներն երկու ընդհանուր դասակարգերու կը բաժնուին, որոնք կը կոչուին Բաճկաւորական (cop'u-la-tive – ԳՆՆԵՆԴԵՆԵՆՆԵՐ – իրարու հետ հիւսող) և Տրոհական (dis-junct'ive – ԳՆՆԵՆԴԵՆՆԵՐ – իրարմէ զատող, իրարու հակառակող): Այս իւրաքանչիւր դասակարգէն կան քանի մը բառեր ալ, որոնք միւս մնացածներէն կը տարբերին իրենց շոյժ շոյժ Գործածութեամբ. ասոր համար և ասոնք ալ երրորդ դասակարգ մը կը համարուին և կը կոչուին Ցախկաւորական (cor-rel'ative – ԳՆՆԵՆԴԵՆՆԵՐ – իրարու վերաբերող) Շաղկապներ:

ա. Բաճկաւորական շաղկապ կը կոչուին այն շաղկապներն, որոնք կը ցուցնեն յաւելում մը, պարզապէս մը, հետեւան մը կամ ենթադրութիւն մը, ինչպէս, “He and I shall not dispute*; for, if he has any choice†, I shall readily grant§ it.” – «Ինք և ես չպիտի հակաճառինք, Վասն զի եթէ ինք (ի) որ և է ընտրածն ունի, ես պատրաստակամութեամբ (յօժարութեամբ) պիտի շնորհեմ զանիկա»:

* to dis-pute' (ԳՆՆԵՆԴԵՆՆԵՐ) հերքել, հակաճառիլ, վիճաբանիլ, բանակոռիլ:

† choice (չոյս, չոյս) ընտիր. թանկագին. ընտրողութիւն, ընտրածը. նախամեծարածը:

§ grant (իրանդ – մեկ վստի) շնորհելը. շնորհածը. to grant, շնորհել:

Բաղճիւսական շաղկապները հետեւեալներն են
and, ու, և if, եթէ
as, որպէս թէ that, որ, թէ
both, երկուքն ալ then, ուրեմն [չափ
because, որովհետեւ since, ըստ որում, քանի որ, ցոր-
even, մինչև անգամ seeing, նկատելով որ
for, վասն զի so, այսպէս, այդպէս, այնպէս

Բ. Տրոհական շաղկապ կը կոչուին այն շաղկապներն, որոնք կը ցուցնեն նշանակութեան հակասութիւն ինչպէս, «*Though* (որհ-
վա՛կ — թէ և, թէպէտ և) he were dead, yet shall he live.» —
St. John's Gospel. XI., 25. «Թէ և մեռնի, ապա և այնպէս
պիտի ապրի:» «Be not faithless*, but believing.» — *Id. XX., 27.*
«Մի ըլլար անհաւատ, հապա հաւատացեալ»:

Տրոհական շաղկապները հետեւեալներն են
or, կամ al-though* (եւթո*) թէ և, թէպէտ և
nor, ոչ ալ yet սակայն, բայց և այնպէս
either, կամ. թէ but բայց, սակայն [ոչ
neither, ոչ ex-cept (եթե՛ չէ) մինչեւ որ. եթէ
than, քան թէ wheth'er (հո՛ւ է՛ որ) թէ, արդեօք
though, թէ և, թէպէտ և lest գուցէ, մի գուցէ, չըլլայ թէ
un-less' (ըն՛չէ) եթէ ոչ, բայց միայն, մինչեւ որ
save (եթե՛ չ) բացի
pro-vi'ded (իբե՛ւյոթէ) պայմանաւ որ. միայն թէ
not with-stand'ing (նախ-հարհարե՛նք) չընայելով թէ, սակայն,
այսու հանդերձ, այսու ամենայնիւ
where-as' (հո՛ւ էրա՛ն) որովհետեւ. նկատելով որ

Գ. Յարնչական շաղկապ կը կոչուին այն շաղկապներն, որոնք
կը գործածուին շոյ՛ք շոյ՛ք, այնպէս որ մէկը կ'ակնարկէ կամ
կը պատասխանէ միւսին. ինչպէս, «*John* (ճո՛հ — Յովհաննէս)
came neither eating, nor drinking.» — *Matt. XI., 18.* «Յովհան-
նէս եկաւ ոչ կ'ուտէր ոչ ալ կը խմէր:» *Whether* he will go,
or not; I can not tell, արդէն պիտի երթայ կամ ոչ՝ չեմ կըր-
նար ըսել:

Յարնչական շաղկապները հետեւեալներն են
both and թէ եւ թէ
as as այնպէս ինչպէս ալ
այնչափ որչափ ալ
as so ինչպէս այնպէս ալ

* faith (ֆէյթ) հաւատք. faithless, անհաւատ:

if	then	եթէ	ուրեմն
either	or	կամ	կամ
neither	nor	ոչ	և ոչ ալ
whether	or	արդէն	կամ
though	although	yet	թէ եւ, թէպէտ եւ
			սակայն, բայց եւ այնպէս

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Հետեւեալ բառերն ալ *for as much as*, վասն զի, որչափ որ. *in as much as*, քանի որ. *in so much that*, քանի որ այնչափ հաւաքաբար գործածուած ատեն, յաճախ իրր շաղկապ կը գործածուին:

2. Շաղկապները քերականական որ եւ է փոփոխութիւն չեն կրեր:

124. Վարժութիւն

[Սոյն վարժութիւնը նախ առ նուազն երեք անգամ կարդալու է բարձրագոյն, յետոյ ուշի ուշով հասկնալով ասացուածքներն, թարգմանելու է Հայերէնի. անկից վերջ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ և աւելն մէկ պարբերութեան Վիջի շաղկապներն գտնելով ստորագծելու է. այնուհետև զանազանելու է ամէն մէկ շաղկապ ինչ զասակաւոր կը պատկանի և ո՞ր բառերը կամ խօսքերը իրարու հետ կապած է:]

“Why do we fear death, seeing it is but gain to die?”

He is not so wise as his brother.

“Except a man be born again.”

I will either write or send.

“He has neither friends nor enemies*, neither vice nor virtue.”

“Though deep yet clear, though gentle yet not dull.”

Speak so as to be understood

He speaks so low that no one can hear what he is saying.

I will give you such books as I have.

Such is his ignorance†, that he can neither read nor write.

“Answering their questions, as if it were a matter§ that needed it.”

* en'emy (էն'ի) թշնամի

† ig'no-rance (իգնօրանս) անգիտութիւն:

§ mat'ter (մա'տըր) նիւթ, խնդիր

Հետեւեալներն — acy (էսի), — ade (էյդ), — age (էյճ), — ance (էնս), — ence (էնս), — ancy (էնսի), — ency (էնսի), — ion (էն), — sion (էնս, շէն), — tion (շէն), — ism (իշմ), — ment (մէնտ, մէնտ), — tude (թիւտ), — ty (թի), — ety (էթի), — ity (իթի), — ure (ըր) Լատիներէնէ կամ Գաղիերէնէ առնուած մասնիկներ են. որոցմէ մին երբ բառի մը վերջն աւելցուի կը ցուցնէ վիճակ կամ կացութիւն, գործողութիւն մը կամ գործողութեան մ'արդիւնքը. և կամ գործողը. Հայերէնի մէջ մեծ մասամբ — ութիւն մասնկան կը համապատասխանեն:

125. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, բաց մնացած տեղերը պատշաճ շարկաւորներ դնելով: Նայելու է որ միեւնոյն շարկաւոր երկու անգամ չը գործածուի: Յետոյ կարդալու է բարձրաձայն առ նուազն երեք անգամ:]

Wisdom is better wealth.*

Neither he I can do it.

Take care thou fall.

Mamma I went down the store.

..... I had a book, I would read it.

He may come in he is a friend.

Annie and Nora were present.

“We live we eat.”

It will rain the barometer is falling.

“Why do we fear death, it is but gain to dye?”

..... you wish it, it shall be done.

..... he is there.

If you don't like this, have that.

I am well I do not feel very strong.†

What will you have corn-cake corn-bread?

He has sister brother.

You must say yes no.

“..... I have cast them far off.”

Rude,‡ not unkind.

You may go now you may come again.

“..... a man be born again.”

Tell us you are going or not.

“..... they cause *some* to fall.” — PR. IV., 16.

“Thou see'st no beauty thou make it first.” — LOWELL.

..... that he would pay ten cents a week.

“..... he had a bee in his bonnet,§ was really a great man.” — DE QUINCEY.

“..... he was not worthy of death.”

* wealth (աւելիւն — մէկ վանկ) հարստութիւն, ստացուածք

† strong (լ)աւելի — մէկ վանկ) զօրաւոր

‡ rude (լոռ) անքաղաքավար, անկիրթ

§ bon'net (պոնետ) գլխարկ (ի հնունդն էրիկ մարդոց՝ ներկայիս կանանց գլխարկ)

ԴԱՍ ԾԹ. (LESSON LIX.)

PREP' O-SI'TIONS (դրեթօշի' շըն...) ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[2]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Նախադրութիւն կը կոչուին այն բառերը, որոնք տարբեր իրերու կամ մտածումներու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնները կը ցուցնեն. եւ որոնք ընդհանրապէս գոյական անունէ մը կամ դերանունէ մ'առաջ կը դրուին. (նախ-դր-ած) ինչպէս, “We will wait for you from morning till night.” «Մենք պիտի սպասենք ձեզ հաճախ առաւօտանցի մինչև գիշեր» խօսքին մէջ *for, from* եւ *till* նախադրութիւններ են. վասն զի *for you* դերանունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ *you* դերանունին *wait* բառին հետ ունեցած յարաբերութիւնը. նոյնպէս *from morning* գոյական անունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ *morning* բառի *wait* բառին հետ ունեցած ուրիշ մէկ յարաբերութիւնը. այսպէս ալ *till night* գոյական անունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ *night* բառի *wait* բառին հետ ունեցած ալ ուրիշ մէկ յարաբերութիւնը:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Խօսքի մը մէջ գտնուած նախադրութիւններն ամենէն պարզ բառերն են, որոնք քերականական ունեն փոփոխութիւն չեն կրեր:

2. Ամեն մէկ նախադրութիւն իրմէ վերջ առարկայ մը կամ (Հայաստան հոլմ) խնդիր մ'ունենալու է, զոր կը կառավարէ. այս խնդիրը առ հասարակ նախադրութենէն անմիջապէս վերջը կը դրուի. բայց շատ ատեն ալ մէկ կամ երկու բառ կամ աւելի շատ հեռունները կը դրուի. ինչպէս, *He is with me*, Իմ հետ է. “Sing of man's first dis'o-be'di-ence (Գիւնգի' Գիւնգի' — անհնազանդութիւն)”, «Երգէ մարդու առաջին անհնազանդութիւնը»:

3. Ամեն մէկ նախադրութիւն իր առարկայովը կամ խընդիրովը միասին ուրիշ բառէ մը կամ խօսքէ մը կախումն ունի, որուն կ'ըսուի նախընթացը կամ յարաբերեալը: Նախադրութեան մը յարաբերեալը կամ առարկան (խնդիրը) շատ դիւրին կրնայ գտնուիլ *What?* Ի՞նչ հարցումը գործածելով. այսպէս, եթէ *What* ը նախադրութենէն առաջ դնելով հարցնենք, գրտածնուս պատասխանը յարաբերեալն է. եթէ *What* ը նախադրութենէն վերջը դնելով հարցնենք, պատասխանը առարկան կամ խնդիրն է. օրինակի համար, “The price of a virtuous woman is far above rubies.” «Առաքինի կնոջ մը գինը գոհարներէն (Գալիւնի — Տճ. Եսթրոն) շատ աւելի է:» Այս խօսքին մէջ

dur'ing	(դիւրիւնի)	միջոցին,մէջ,ատեն
Ere	(էր)	 է առաջ, նախ քան
ex-cept'	(էփտէ'ի)	բացի
ex-cept'ing	(էփտէ'իւնի)	բաց ի, ի բաց առեալ
For	(ֆօր)	համար
from	(ֆրօմ)*	 է, էն
In	(ին)	մէջ (պարփակուած)
in'to	(ինդու)	մէջը, ներսը
Mid or midst	(միդ, միդսթ)*	մէջ, մէջտեղ
not' with-stand'ing	(նոթստանդիւնի)	թէպէտեւ, չը նայելով որ
Of	(օֆ)	... ի, ... ին, ... ան, ... եան, ... ուն,
off	(օֆֆ)	 է, էն [... ուան, ևն.
on	(օն)	վրայ
out	(օուտ)*	դուրս
o'ver	(օվըր)	վրայ
Past	(փասթ)	ժամանակէն վերջը
pend'ing	(քենդիւնի)	միջոցին, ատեն
Re-gard'ing	(րեգարդիւնի)	ըստ, համար, վասն
re-spect'ing	(րեսփեկիւնի)	ըստ, համար, վասն
round	(րաունդ)*	շուրջ, իբրեւ, գրեթէ
Since	(սինս)	ի վեր, հետէ
Through	(թրու)*	մէջէն
through-out'	(թրուութիւն)	ամբողջը
till	(թիլ)	մինչև [ց ..., առ, դէպ ի, ևն.
to	(դու)	... են, ... ին, ... ան, ... եան, ... ուն,
touch'ing	(թաչիւնի)	նկատմամբ, վերաբերեալ
to'ward or	(թուարդ)	դէպ ի
to'wards	(թուարզ)	դէպ ի
Un'der	(ընդը)	տակը, ներքեւ
un'der-neath'	(ընդընթիւն)	վարը, տակը, ներքեւը
un-til'	(ընթիլ)	մինչև
un'to	(ընդու)	 ի, ին, առ, դէպ ի
up	(ըփ)	վեր, դէպ ի վեր
up-on'	(ըփօն)	վրայ
With	(ուիթ)*	 ով, հետ, մէկտեղ

* Հնչեալ է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† ԾԱՆ.— by և with ... ով իրարմէ կը զանազանուին, by կը ցուցնէ եղանակ կամ միջոց. մինչ with գործիք. ինչպէս, I must grow rich by writing, Գրելով պէտք է հարստանամ. He is suffering with pain, Ցաւով կը տառապի :

with-in	(սփռահի՛ն)	ներսիդին
with-out	(սփռահա՛սար)	դուրսիդին, առանց
on ac-count' of	(սփռահա՛սար ալ)	համար, վասն
ac-cord'ing to	(ըստ՝ սփռահի՛ն ար)	ըստ
in re-spect' of	(ին յիշատակ՝ ար)	նկատմամբ
in-stead' of	(ին արտե՛ր ալ)	փոխանակ
in or'der	(ին օ՛րար)	համար, որպէս զի [գալով
as to	(եղ ար)	նկատմամբ, (այս խնդրոյն

ԴիՏ.— Վերոյգրեալ նախադրութիւններէն բաւական թիւ մը ուսանողը պիտի դիտէ որ ինքն արդէն սորված է զանոնք առաջ իբր մակբայներ, յետոյ՝ իբր շաղկապներ և հիմայ ալ կը գտնէ զանոնք իբր նախադրութիւններ: Միևնոյն բառերու այս զանազան գործածութիւններն շփոթութիւն պատճառելու չեն ուսանողին. ինքն շատ դիւրաւ պիտի ճանչնայ «յ» ինչ խօսքին «յ» ինչ բառը հոն տեղ իբր մակբայ թէ շաղկապ՝ շաղկապ թէ նախադրութիւն գործածուած է, եթէ ուշադրութիւն ընծայէ (ս) ադ բառի նոյն խօսքին մէջ գրաւած դիրքին և կատարած պաշտօնին. (բ) այդ բառի տուած նշանակութեանը, որը խօսքին մէջ գտնուող միւս բառերու իմաստին լրացուցիչ և պատշաճ պէտք է ըլլայ: Գիտենք արդէն որ բառ մը ինչ որ կը նշանակէ երբ իբր մակբայ գործածուի, նոյնը չնշանակէ երբ իբր շաղկապ գործածուի. ինչպէս, *yet* իբր մակբայ կը նշանակէ դեռ, դեռահաս. մինչ իբր շաղկապ կը նշանակէ «հայն, քայն և այնպէս». նոյնպէս ալ *for* իբր շաղկապ կը նշանակէ վասն զի. մինչ իբր նախադրութիւն կը նշանակէ հասար: Ասոնց գործածութիւնը աւելի որոշ կարելի է տեսնել հետեւեալ օրինակներուն մէջ: Do not go *yet*, Տակահի մ'երթաք. He is willing, *yet* unable, ինք կը կամենայ (կ'ուզէ, կը ցանկայ), «հայն անկարող (է): Այս երկու օրինակներէն առաջինոյն մէջ *yet* go բային վրայ դրուած է և նշանակութիւնն ալ «հայն» կը յարմարի. ուստի մակբայ է. մինչ վերջնոյն մէջ *yet* He is willing և *he is* unable նախադասութիւններն իրարու կը շաղկապէ, և նշանակութիւնն ալ «հայն կամ քայն և այնպէս» կը յարմարի. ուստի եւ շաղկապ է: Նոյնպէս՝ «Take my yoke upon you, and learn of me; *for* I am meek and lowly in heart.» «Առէ՛ք իմ լուծս ձեր վրայ, եւ ինձմէ սորվեցէ՛ք՝ վասն զի հեզ եմ եւ սրտով խոնարհ»։ «I am ready *for* you», «Պատրաստ եմ

ձեզ համար»։ Այս երկու օրինակներէն առաջնոյն մէջ *for*ը
աղներեւ կ'երեւայ որ երկու խօսքերը իրար կը կապէ եւ կը-
նշանակէ վասն չի. ուստի շաղկապ է. մինչ վերջնոյն մէջ *for*ը
դրուած է *you* դերանունէն առաջ, որը կը կառավարէ եւ կը-
նշանակէ համար. ուստի եւ նախադրութիւն է։

126. Վարժութիւն

[Սոյն վարժութիւնը նախ առ նուազն երեք անգամ կարգալու է բարձրա-
ձայն, յետոյ ուշի ուշով հասկնալով ասացուածքներն, թարգմանելու է Հայերէնի.
անկից վերջ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ և ամեն մէկ պարբերութեան միջի
նախադրութիւններն գտնելով ստորագծելու է. այնուհետեւ գտնելու է ամէն մէկ
նախադրութեան կառավարած խնդիրն ու յարաբերեալը։

Can't you tell us something about New York?
It is about hundred feet across the road.
Don't feel yourself above others.
I saw a light above the brightness of the sun.
They arrived one after another.
He was named after his uncle.
That is against the law.
Come along with me.
Among my books, there are two of yours.
We sat around the fire.
You must be here before night.
Before many years have passed this will be forgotten altogether.
She stood behind the door.
He is below fifty.
Don't sink beneath a burden*.
There were many others besides him.
There is nothing between them.
That is beyond my reach.
We progress little by little.
For this reason, I got to see him.
He went from Paris to Rome.
We live in New York.
She was standing at the door.
This paper is written in ink.
Is it written in that book?
January is the first month of the Year.
Whatsoever falls on the stone, shall be broken.

* bur'den (պէ՛ր-բըն) բեռ

Pass on the other side please.
We have been here over a month.
What is he upon?

127. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, բաց մնացած տեղերը պատշաճ նախադրութիւններ դնելով: Նայելու է որ միեւնոյն նախադրութիւնը երկու անգամ չը վորժածուի: Յետոյ կարդալու է բարձրաձայն առ նուազն երեք անգամ:]

This room is ten feet seven.
He is gone good.
You must be angry something.
He was standing the road.
He was named me.
The bone the arm is broken.
Do not lean* this door.
We walked the shore the sea.
I saw him the corn.
“They questioned themselves.”
They intend to sail the world.
..... the question of high cost of living.
He stood king Agrippa.
Get me, Satan†.
The thermometer indicates† thirty degrees.
Were there others you?
Let her sit Cora and Bertha.
“What is that me and thee?”
“And said, Is not the arrow thee?”
Fear not, for I am you.
What can I do you?
We went Paris to Rome.
We waited there night.
Don’t stand the door of the church.
What have you got your hand?
You may take it and cut pieces.

* lean (լէյն) նիհալ, անժուր (անիւղ տիւ) to lean, հակիլ կռթնիլ, յենուլ

† sa'tan (սէ'յդան) սատան, սատանայ (նկատէ տառադարձութիւնը

† in-di-cate (ին'դիէյդ) ցուցնել, նշանակել

IN'TER-JEC'TIONS (Ինտերյեկցիան) ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[2]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Միջարկութիւն (Բըլ յէր-աճ) կամ Զայնարկութիւն (Յայն Բըլ յէր-աճ) կը կոչուին կարգ մը փոքրիկ բառեր, որոնք յանկարծ մեր խօսքերուն միջեւ կ'իյնան մեր մտքի յանկարծական կամ սաստիկ մի յուզումը, ինչպէս որ-ի-ն, որ-ի-ն, բար-ի-ն, զար-ի-ն կամ ուրիշ որ եւ է կէր+ արտայայտելու համար. այսպէս, Hur-rah'! (հօ-րա) կեցցէ՛. Ah! Ա՛խ. Begone! Կորսուէ՛. What! Ի՛նչ. Good-by! Մնաք բարով: Ինչպէս Հայերէնի մէջ ամէն միջարկութիւն իւր վրայ երկար () նշանն ունի, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ ամէն մէկ միջարկութիւն (+իլ Բայա-ի-ն-ա-իլ) իրմէ վերջ սոյն (!) նշանն ունի, որ կը կոչուի Ex'cla-ma'tion mark (է-ք-լա-մա-ի-ոն-մարկ) Զարմացական նշան. եւ կը համապատասխանէ Հայերէն երկարին. այսպէս, O! Ո՛. Oh! Ո՛հ:

Միջարկութիւններն ալ Շաղկապներու եւ Նախադրութիւններու պէս քերականական որ եւ է փոփոխութիւն չեն կրեր. սակայն կարելի է զանոնք դասակարգել իրենց արտայայտած յուզմունքներուն համեմատ. ասոնց գլխաւորներն են,

1. Որ-ի-ն-ա-իլ արտայայտելու համար

Eigh !	(էյ)	Է՛յ, Է՛հ
Hey !	(հէյ)	Հէ՛յ, Ա՛յ, Է՛յ
I'o !	(ա՛յօ)	Ա՛յօ, Օ՛հ, Օ՛խ

2. Տըր-ի-ն-ա-իլ արտայայտելու համար

Oh !	(օ)	Ո՛հ, Վա՛յ, Վա՛խ
Ah !	(ա)	Ա՛հ, Եղո՛ւկ, Ա՛խ
Hoo !	(հո-)	Հո՛ւ
A-las' !	(ալա՛ս)	Ալա՛ղ, Ափսո՛ս

3. Ապշ-ի-ն-ա-իլ կամ Զար-ի-ն-ա-իլ արտայայտելու համար

Ha !	(հա)	Հա՛, Ո՛հ
Strange !	(ը-տրէ՛յնճ)	Ի՛նչ օտար, Ի՛նչ անսովոր
Indeed !	(ինդի՛յս)	Իրա՛ւ

4. Բաշ-ի-ն-ա-իլ արտայայտելու, կամ կոչելու համար

O !	(օ)	Ո՛հ, Ո՛վ
-----	-----	----------

5. Գո՛վե-ի-ն-ա-իլ արտայայտելու համար

Good !		Լա՛ւ, Աղէ՛կ ըրիք
Well-done !		Լա՛ւ ըրիք
Bra'vo	(պրէ՛յօ, պրա՛յօ)	Շատ աղէ՛կ, Լա՛ւ, Ապրի՛ք

6. (Առանց հաւանութեան) Զարհուրեցող արտայայտելու համար

What ! Ի՜նչ
Whew ! (հո-ի-ո-)* Հո՛ւ, Օ՛ւ (Տճի. հայրէ՛)

7. Ցաւ կամ վախ արտայայտելու համար

Oh ! Ո՛հ
Ah ! Ա՛հ, Ա՛խ
Eh ! (էյ, է) Է՛հ
O dea'r ! Ո՛հ (Տճի. մահա՛ն)

8. Արհամարհանք արտայայտելու համար

Faugh ! (ֆօ) Բո՛ւ, Բո՛ւհ
Pugh ! (փօ-, փօ-հ) Փօ՛ւ, Փօ՛ւհ, Թօ՛ւհ
Pshaw ! (շօ, փշօ*) Վա՛հ, Օն անդէր
Humph ! (հըֆ) Հը՛մ
Hum ! (հըմ) Հը՛մ

9. Հակադրութեան կամ Զրուանք արտայայտելու համար

Foh ! (ֆօ) Օ՛հ
Fie ! (ֆի) Վա՛հ, Բո՛ւհ

10. Արհուստեան համար

Out ! Արտօ՛ւ
Off ! Անդի՛ն, Կորսուէ՛
Shoo ! (շո) Չո՛ւ, Գնա՛, Քը՛շ, Քը՛շ
Begone ! Գնա՛, Կորսուէ՛

11. Մէկը Բարձրաձայն կանչելու համար

Ho ! (հօ) Օ՛, Է՛յ
Hal-lo'! Halloo!(հէլօ') Հէլօ՛

12. Ցնորհութեան արտայայտելու համար

Ah ! Ո՛հ, Օ՛խ
A-ha' ! (ա-հա) Ահա՛, Էհա՛, Ըհա՛
Hurrah! Hurra! (հօ-րէյ) Կեցցէ՛

13. Խնդալու համար

Ha, ha, ha (հա, հա, հա) Հա, հա, հա
He, he, he (հէ, հէ, հէ) Հի, հի, հի

14. Ողջունելու համար

Wel'come (ուէլքըմ) Բարի եկաք
Hail ! (հէյլ) Ողջո՛ւն
All-hail ! Ողջո՛ւն

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

15. Ուշադրութիւն հրաւիրելու համար

Ho ! Է՛յ
 Look ! Նայէ՛
 See ! Տե՛ս
 Be-hold ! (պիհօ՛ւր) Նայէ՛, ահա՛
 Hark ! (հարս) Մտիկ ըրէ՛, լսէ՛

16. Լռեցնելու համար

Hush ! (հըշ) Հը՛շ, լռէ՛, լռեցէ՛ք՝
 Hist ! (հիստ) Հը՛ս, լռու՞թիւն, լո՛ւռ

17. Երկն-ը արտայայտելու համար

Oh ! Ո՛հ, Օ՛հ
 Ha ! Hah ! (հա) Հա՛, Ա՛հ, Ո՛հ
 What ! Ի՛նչ

18. Դադարեցնելու համար

Hold ! (հօլդ) Կեցի՛ր, Կեցէ՛ք, Դադարեցէ՛ք
 Whoa ! † (հուօ)* Դադարէ՛, Դադարեցէ՛ք

19. Մեկնելու համար

Good by ! Մնաք բարո՛ւ, Երթաք բարո՛ւ
 Good-day ! Բարի օ՛ր, Մնաք բարո՛ւ, Երթաք բարո՛ւ
 Fare'well ! (ֆէյրւել) Մնաք բարո՛ւ, Երթաք բարո՛ւ
 A-dieu § (ադիօ) Տէր ընդ ձեզ

20. Գիտցած կամ Գրած բնական արտայայտելու համար

Oho ! (օհօ) Օհօ՛, Ես ան գիտեմ
 A-ha ! (ահա) Հահա՛, Ահա՛, Գտա՛

21. Հարցած արտայայտելու համար

Eh ? Է՛յ (վերջը) Ho ? Հա՛, այդպէ՛ս է

ԾԱՆ.— Ուսանողը պէտք է շփոթի, երբ նկատէ թէ Միջարկութիւններու վերոյգրեալ շարքին մէջ մի և նոյն բառերը գործածուած են մտքի տարբեր յուզումները արտայայտելու համար. մի և նոյնը պիտի գտնէ Հայերէնի մէջ եթէ ըստ մը դիտէ օրինակի համար ինչ բառի տարբեր արտասանութիւնները. թող փորձէ ինքնին հնչել ինչ բառը « թէն, կամայ, հասար, Բարակ, Երկար, Կարճ, Ժանր, Բեմա, Լա. ամեն անգամին պիտի զգայ որ ինչ բառի նշանակութիւնը կը փոխուի, մինչդեռ բառը մի և նոյնն է :

* Հիշելու է մէկ տեղամասն (մէկ վտակ) :

† ԾԱՆ.— Այս բառը կը գործածուի մասնաւորապէս ձիեր դադարեցնելու համար :

§ Գաղղիներենէ առնուած առ Ասորոս (կը յանձնարարեմ)

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Շատ մը բայերու հրամայականներն ալ երբեմն իբր միջարկութիւն կը գործածուին. ինչպէս, Behold! Նայէ՛. Hark! Մտիկ ըրէ՛. Hold! Կեցի՛ր:

2. Wo կամ Woe (ուօ) Վայ, (կը յայտնէ խիստ մեծ դժբաղդոթիւն, քայրայէտ ընդհարանութիւն կամ անհաշիւ աղէտ) գոյական անուն է. սակայն յաճախ իբր միջարկութիւն կը գործածուի:

128. Վարժութիւն

[Սոյն վարժութիւնը նախ առ նուազն երեք անգամ կարդալու է բարձրաձայն, յետոյ ուշի ուշով հասկնալով ասացուածքներն, թարգմանելու է Հայերէնի. անկից վերջ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ և ամեն մէկ պարբերութեան միջի միջարկութիւնները գտնելով ստորագծելու է:]

Alas! he is no more. Ah! so I have caught you at last!
Hear, O Israel! Aha! they have won.
“Begone! I say. I will not to wedding with thee.”—SHAKESPEARE.
“O faithless generation,* how long shall I be with you?”
“Hey, his kiss† put honey‡ in the very porridge-pot§! BUCHANAN.
Ha! Ha! I laugh. Now it is time to laugh!
Fie, nephew, fie! Out! you can stay¶ here no more.
O dear me! can’t you stay quite for a while?
Halloo! come here!
“He cried, Ho! no more, for it is done.”—CHAUCER.
Bravo! Bravo! they were crying.
Hush! don’t cry anymore.
“Hist! the household|| all is sleeping.” — JULIA W. HOWE.
“Behold, I can not speak.” Wo to the drunkard!
Whoa! Whoa! Good-by! my dear, good-by!

129. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն իոյն պէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, բաց մնացած տեղերը պատշաճ միջարկութիւններ դնելով:]

..... must it ever be so! ... is it you?
“..... she is broken.” — EZEK. XXVI., 2.
... that the day would come! come here.
.... with you! ... is me! “..... he is in thine hand.”
“... Happiness! our being’s end and aim!” — POPE.
....., my friends,

* gen’er-a-tion (ճէնըրէյշըն) սերունդ, ազգատոհմ. արտադրութիւն. ծնունդ. to generate, ծնանիլ. արտադրել, յառաջ բերել

† kiss (+իս) համբոյր, պաշիկ — to kiss, համբուրել, պաշնել

§ porridge (թո’րիճ, փո’րիճ) ցորենէ կամ ալիւրէ ճաշ — pot (թո’թ) պուտուկ — porridge-pot, ճաշ եփելու պուտուկ

¶ stay (շէյ — սի վա’կ) մնալը, կենալը — to stay, մնալ կենալ || household ընտանիք, անեցիք. ընտանեկան

ԴԱՍ Կ. (LESSON LX.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է՝ տետրակին մէջ, յետոյ տեղերը գրդին մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ տեսակ բառերը Մակբայ կը կոչենք: Անգլիերէնի մէջ մակբայները քանի՞ դասակարգերու կարելի է բաժնել և ի՞նչ են անոնց անուններն: Քանի՞ տեսակի կարելի է ստորաբաժնել ժամանակ ցուցնող կամ ժամանակական մակբայներն. ի՞նչ կը կոչենք այդ տեսակները և ի՞նչպէս կրնանք զանազանել զանոնք իրարմէ. տուէք ամեն մէկ տեսակէն երկերկու օրինակներ: Ի՞նչ են ժամանակի բաժանումներն. պատրաստեցէք անոնց ցուցակը: Տեղական, Աստիճանական և կերպ ցուցնող մակբայներէն ամեն մէկը քանի՞ տեսակի կարելի է ստորաբաժնել. ի՞նչ են անոնց անուններն. տուէք ամեն մէկէն երկերկու օրինակ: *Ly, is/h* և *as* մասնիկներուն վրայ ի՞նչ գիտէք. պատասխաննիդ օրինակներով ցոյց տուէք: Ի՞նչ գիտէք *there* և *too* մակբայներուն վրայ. մէյ մէկ օրինակով բացատրեցէք: Մակբայները ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն և ի՞նչ մէթոտով. հինգ հինգ օրինակ տուէք ամեն մէկ մէթոտին վրայ: Բաղդատեցէք հինգ օրինակ *ly* վերջաւորող մակբայներէն. աւսոնք բաղդատելու միակ մէթոտն ի՞նչ է: Հետևեալ մակբայներէն ամեն մէկովը մէյ մէկ նախադասութիւն շինեցէք. *kindly. anyhow, but, whence, till now*: Ածականներն ի՞նչպէս կարելի է մակբայ շինել:

2. Պատմեցէք բերանացի Գայլին ու Գառի պատմութիւնը, և նոյնը ձեր յիշողութենէն գրեցէք տետրակնուդ մէջ Անգլիերէն. յետոյ նոյնը բարձրաձայն կարդացէք մէկ անգամ:

3. Ի՞նչ է Շաղկապը. ի՞նչ պաշտօն ունի և ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրէ: Շաղկապները քանի՞ դասակարգի կարելի է բաժնել. ի՞նչ են անուններն: Բաղհիւսական և տրոհական շաղկապներն ի՞նչպէս կարելի է իրարմէ զանազանել: Որո՞նք են յարնչական շաղկապներն. և առաջիններէն ինչո՞վ կը տարբերին: Հետևեալ շաղկապներէն ամեն մէկը մէկ նախադասութեան մէջ գործածելու է. *neither nor, if, or, notwithstanding, provided*:

4. Ի՞նչ տեսակ բառերուն Նախադրութիւն կ'ըսենք և ո՞ր տեսակ բառերէն առաջ կը դրուին: Նախադրութիւն մը շաղկապէն ի՞նչով կը տարբերի: Ի՞նչ է յարաբերեալ: Ի՞նչ է առարկայ կամ խնդիր: Այս պատասխաններէն ամէն մէկը

երկերկու օրինակներով ցոյց տալու է: Ի՞նչպէս կարելի է յա-
րաբերեալն և առարկան կամ խնդիրը գտնել: Նախադրու-
թիւններն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն: Հետեւեալ նախադ-
րութիւններէն ամեն մէկը մէկ նախադասութեան մէջ գոր-
ծածելու է. instead of, within, after, pending, from:

5. Միջարկութիւն ո՞ր տեսակ բառերը կ'անուանենք. եւ
ի՞նչ դասակարգերու կարելի է բաժնել. երկերկու օրինակներ
տալու է: Միջարկութիւններն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն:
Հետեւեալ միջարկութիւններէն ամեն մէկը մէկ մէկ նախա-
դասութեան մէջ գործածելու է. Oh! Aha! Halloo! Alas! Farewell!

130. Վարժութիւն

[8] [2]

“He that is without sin among you, let him first cast a stone at her.” — JOH. VIII., 7.

“Suffer the little children to come unto me, and forbid them not.” — MAR. X., 14.

“Happiness is not complete unless it is shared with others.”

“No man can lose what he never had.”

“Every where in life the true question† is, not what we gain, but what we do.” — CARLYLE.

“Who thinks most, feels the noblest, acts the best.” — P. J. BAILEY.

“Time flies, man dies.”

“The fool doth think he is wise, but the wise man knows himself to be a fool.” — *As you like it.* — SHAKESPEARE.

“A thing in beauty is a joy forever.”

† ques'tion (գոյն-է-լըն) հարցում. վէճի նիւթ եղածը —
to question, հարցնել. տարակուսի տակ ձգել:

ጊዛጋጣሪ ጥናት

ՋԵԿՈՅՑ

[Ուսանողը գիտնալու է որ նախորդ վաթսուներորդ դարերուն մէջ ոչ միայն աւելի քան երկու հազար Անգլիկէն Բաւերո հեգելը, Կորտուլը, Գրեյը, Կլաւդիո-Մանի-Ֆի-նը և Գործածելու Կերպերը սովորած է, այլ և Տարրական Քերականութեան առաջին երկու գլխաւոր մասերը (Ողղագրութիւն և Սրահագրութիւն կամ Մասունք Բանիները) լմնցուց. թէև առանց որոշակի գիտցած ըլլալու որ ինք իւր նախնական դասերէն սկսեալ Անգլիկէնէն ի զատ Քերականութիւն ալ կ'ուսանէր: Այժմ որ բաւական Անգլիկէն գիտէ և քիչ չատ միտքը զարգացած ու լեզուագիտական պաշարը ճշիւացած է, կ'սկսինք այսուհետև Քերականութիւնը կանոնաւորապէս Քերականութիւն դաս տալ: Եւ որովհետև սոյն գրքի առաջին դասերուն մէջ, մեր ուսանողի զարգացման վիճակը ի նկատի ունենալով, մեզ կարելի չէր քերականութեան դասերը պէտք եղած ճոխութեամբ աւանդել, այժմ կ'ստանձնենք յաջորդ չորս դասերով, քերականութեան յարեւանցի կերպով անցածնուս մասերը աւելի ընդլայնել և պէտք եղածին չափ ճոխացնել կարևոր բացատրութիւններով, որոց հետ ուսանողը ինքզինք այնքան լաւ ընտելացնելու է, զայնս յաճախ կարողալով, մինչև որ պէտք եղած ժամանակ զանոնք գործածելու կարողութիւնը ձեռք բերած ըլլայ:]

GRAMMAR (Կրթութիւն) ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍ ԿԱ. (LESSON LXI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ կը կոչուի գիրք մը, որ կը սովորեցնէ լեզու մը ուղիղ կարգալու, գրելու և խօսելու կերպերն (աբեգալ), օրէնքներն ու կանոնները:

Անգլերէն Քերականութիւն ալ գիրք մ'է որ կը սովորեցնէ Անգլիերէն լեզուն ուղիղ կերպով կարգալու գրելու և խօսելու կերպերն, օրէնքներն ու կանոնները:

(Լեզու ըսելով ի հնումն կը հասկցուէր մարդու մը իւր շաղափարներու բերանացի արտայայտութիւնը. սակայն տառերու գիւտէն ի վեր լեզու բառը սկսաւ նշանակել մարդու մը իւր գաղափարներու արտայայտութեան երկու տարբեր կերպերը, ճերմաշի և գրաւոր:)

Լեզուի մը Բերականութիւնը դիւրին և պատշաճ կերպով սովորելու միակ կերպն է զայն իւր բաղկացնող մասերուն վերլուծել, և անոնցմէ ամեն մէկը բացատրել, անոր ստուգաբանութիւնը ճշդելով, պաշտօնը որոշելով, օրինակներ տալով և վարժութիւններ ընելով:

Իր մը կամ բառ մը Բացառել ըսելով՝ պէտք է հասկնալ նոյն իրը կամ բառը որոշել միւս իրերէն կամ բառերէն անոր մասնաւոր նկարագրութիւնը ընելով, անոր նշանակութիւնը հասկնելով:

Բառի մը Կառուցականութիւնը (ստորգրտ) ճշդել ըսելով՝ պէտք է հասկնալ նոյն բառի խօսքի ինչ մաս ըլլալը գտնել և անոր կրած փոփոխութիւններն որոշել:

Բառի մը Կառուցականութիւնը ճշդել ըսելով՝ պէտք է հասկնալ նոյն բառի ուրիշ բառերու կամ խօսքի հետ ունեցած յարաբերութիւնը ցոյց տալ:

Օրինակ ալ ըսելով՝ պէտք է հասկնալ ինքնին գտնելու է այն տեսակ բառ մը կամ խօսք մը որ իւր բացատրածը ներկայացնէ կամ ապացուցանէ:

Վարժութիւններ ընել ըսելով՝ կը հասկնանք ուսանելու նիւթ եղածը բազմազան ձեւերու տակ այնքան կրկնել, մինչեւ որ մոքին մէջ անմոռանալի եւ գործածուելու պատրաստ վիճակի մը մէջ հաստատուի:

Քերականական կանոնք քիչ թէ չատ ընդհանրացած օրէնք մ'է որ սովորութիւնը հաստատած, կանոնաւորած, եւ նկարագրած է իբր լեզուին ուղիղ գործածութիւնը:

Անգլիերէն Քերականութիւնը չորս գլխաւոր մասերու կը բաժնուի 1. Or-thog'ra-phy (օրթոգրաֆի) Ուղղագրութիւն. 2. Et'y-mol'o-gy (էթիմոլոգի) Ստուգաբանութիւն կամ Բառագիտութիւն. 3. Syn'tax (սինթաքս) Համաձայնութիւն կամ Շարադրութիւն եւ 4. Pros'o-dy (փրոսոփի) Շեշտաբանութիւն կամ Առոգանութիւն (ի մասնաւորի Տաղաչափութիւն, Բանաստեղծութիւն — այս ճիւղին կը պատկանի նաեւ Կէտադրութիւն): Թէեւ ներկայիս առ հասարակ ընդունուած սովորութեան համեմատ երկրորդ եւ երրորդ ճիւղերը միայն կը կազմեն արդի գործածական Քերականութիւնը, բայց մենք աւելորդ չենք համարիր այս տեղ առաջին ճիւղին վրայ ալ քիչ մը գաղափար տալ, որը Հայ ուսանողի մը համար զգալի պէտք մը կը նկատենք:

ՄԱՍՆ Ա.

ORTHOGRAPHY. ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ:

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ կը սովորեցնէ ուսանողին այն բոլորը ինչ որ պէտք է գիտնայ գրելու՝ կամ գրելու, վանկերու, տառերու եւ հեգեղու մասին:

I. OF LETTERS. Ա. ԳՐԵՐՈՒ ԿԱՄ ՏԱՌԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ:

Գիր կամ Տառ կը կոչուի այբուբենի ամեն մէկ հատը, որը առ հասարակ կը ներկայացնէ մարդկային ձայնի մի մասնաւոր հնչումը կամ խօսակցութեան մի մասնաւոր տարրը: Ամեն մէկ գրի իր հանած մասնաւոր ձայնը կը կոչուի իր շօրութիւնը (power). երբ բառի մը մէջ գիր մը ձայն չը հանէ, կը կոչուի լռա՝ կամ հափ (silent or mute):

Անգլիերէն Այբուբենը ընդ ամեն քսան եւ վեց գիր ունի. որոնք սակայն երեսուն վեց կամ երեսուն եօթն ձայն կը հանեն:

Ամբողջ այբուբենը գիտնալ կը նշանակէ սովորիլ անոնց անուններն, կարգերն, շօրութիւններն եւ յեղերն, որոց հետ ուսանողը համառօտակի արդէն ծանօթացած է սոյն գրքի 1-96 երեսներուն մէջ, այժմ ալ աւելի ընդարձակօրէն պիտի ուսանի զանոնք:

1. ԳՐԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐՆ

(Տեսնել Ա՛գլիերէն ամբողջ Այբուբէնը Երես 96)

Անգլիերէն Գրերու կամ Տառերու անուններն են,

A, էյ. Bee, Պէյ. Cee, Սէյ. Dee, Տէյ. E, էյ. Eff, էֆ. Gee, ձէյ. Aitch, էյչ. I, Այ. Jay, ձէյ. Kay, քէյ. Ell, էլ. Em, էմ. En, էն. O, Օ. Pee, Փէյ. Kue, քէյ. Ar, Ար. Ess, էս. Tee, Թէյ. U, Ե. Vee, Վէյ. Double-u, Տըւլէ. Ex, էք. Wy, Ույ. Zee, Ջէյ.

2. ԳՐԵՐՈՒ ԿԱՐԳԵՐԸ

Լեզուի մը ամբողջ տառերը երկու ընդհանուր կարգերու կը բաժնուին Vow'els (Վ'ու-էլս) Զայն-որներ, և Con'so-nants (Կ'ոն-սոնէնթս) Բաղ-յայներ:

Զայնաւոր կը կոչուի այն գիրը որ ինքնին կրնայ կատարեալ ձայն մը հանել. ինչպէս, a, e, i, o:

Բաղաձայն կը կոչուի այն գիրը որ ուրիշ ձայնաւորի մը օգնութեամբ կը կարողանայ ձայն հանել. ինչպէս, b, c, d, f:

Զայնաւորներն են a, e, i, o, u և երբեմն ալ w և y. բոլոր մնացած գրերը բաղաձայն են:

W կամ y բաղաձայն կը կոչուի երբ մի եւնոյն վանկին մէջ հնչուող ձայնաւորէն առաջ դրուի. ինչպէս Well; yet: միւս բոլոր պարագաներուն մէջ ձայնաւոր են:

Բաղաձայններն ալ կարելի է իրենց զօրութեան համեմատ բաժնել երկու դասակարգի. կէ՞ յայն-որներ, semivowels և հմբներ, mutes.

Կէս ձայնաւոր կը կոչուի բաղաձայն մը՝ որ առանց ձայնաւորի անկատար ձայն մը կրնայ հանել. այնպէս որ իր ձայնը բառի մը վերջը կրնայ յապաղիլ. ինչպէս l, n, z - al, an և azի մէջ:

Համր կը կոչուի այն բաղաձայնը՝ որ առանց ձայնաւորի մը օգնութեան հիշ ձայն չկրնար հանել և որը եթէ վանկի մը վերջը գտնուի հնչած պահուն շունչը յանկարծ կը դադրեցնէ. ինչպէս, k, p, t - ak, ap եւ atի մէջ:

Կէս ձայնաւորներն են f, h, j, l, m, n, r, s, v, w, x, y, z եւ c (սէյ) ու g (ճէյ). բայց w կամ y երբ վանկի մը վերջը գտնուի ձայնաւոր է. եւ c, f, g, h, j, s, կամ z ի ձայնն ալ կարելի է երկարցնել միայն զօրաւոր շունչով:

Կէս ձայնաւորներէն չորսը *l, m, n*, եւ *r* հեղուկ կը կոչուին աւելի դիւրաւ հնչուելուն համար. չորսն ալ *v, w, y* եւ *z* նմանապէս աւելի ձայնով կը հնչուին քան հազագային:

Համրներն ութն են, *b, d, k, p, q, t*, եւ *c* (Ք) ու *g* (Կ) ասոնցմէ ալ *k, q* եւ *c* (Ք) նոյնահնչիւն են. *b, d*, եւ *g* (Կ) միւսներէն աւելի յանկարծական կերպով կը դադրեցնեն շունչը:

Յ. ԳՐԵՐՈՒ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ

Գրերու զօրութիւններն իրենց հանած պարզ ձայներն են:

Որ եւ իցէ լեզուի մը մէջ գտնուած նախնական պարզ ձայները թուով քիչ են, ոչ աւելի քան երեսուն եւ վեց. բայց այս ձայներն իրարու հետ զանազան կերպով բաղադրուելով անթիւ բառեր յառաջ կը բերեն:

Ամեն մէկ ձայն կամ հնչում յառաջ կուգայ բերանի տարբեր տարբեր բացուելովը, լեզուի մասնաւոր դարձուածքովը եւ ձայնի զօրաւոր կամ մեղմ, երկար կամ կարճ հնչեցնելովը:

Անգլիերէն լեզուն հիմնուած ըլլալով աւելի ձայնաւորներու վրայ, ամեն Անգլիերէն խօսող անհրաժեշտ կերպով պէտք է անոնց հետ լաւ կերպով ընտելանայ: Այս ձայնաւորներն աւելի որոշ կը լսուին *ate, at, ah, all, eel*, ell†, isle‡, ill, old, on, ooze||, use, us* բառերուն սկիզբն, եւ *u* ինչպէս կը հնչուի *bull* բառին մէջ:

Սոյն տասնեւչորս նախնական ձայները յաճախ կը միանան իրարու հետ ուրիշ վանկեր կազմելու համար. ինչպէս, *ay, out*. եւ բոլորն ալ շրթունքի կամ լեզուի մի մասնաւոր շարժումովը կամ դարձուածքովը արտադրուած ձայնովը նախադասուելով կամ կցուելով խօսքի ուրիշ մասերը կ'արտադրեն. օրինակի համար, եթէ այդ միեւնոյն տասնեւչորս բառերն եթէ *f* ով նախադասենք կ'ունենանք *fate, fat, far, fall, feel, fell, file, fill, fold, fond, fool, fuse, fuss, full*: Եթէ նորէն *p* ով նախադասենք կ'ունենանք ուրիշ շարք մը. եւ այսպէս անթիւ շարքեր կարելի է յառաջ բերել:

Զանազան գրերով արտասանուած վերոյիշեալ ձայնաւոր հնչումներէն կէսը առ հասարակ նշանակութիւն ունեցող բառեր են. մնացածներն վանկեր կազմելու միայն կը ծառայեն:

* *eel* (էլ) օձացուկ

† *ell* (էլ) կտորի չափ մ'է՝ հիմա անգործածելի

‡ *isle* (այլ) կղզի. (բանաստեղծական ձեւն է *is'land* (ա'յլէն))

կղզի բառին)

|| *ooze* (օւզ) լճի սկային արդմ. ծորում

Ութը երկար ձայներն *eigh, ah, awe*, eh, eye, oh, ooh, yew†* ինքնին բառեր են. մնացած վեց կարճ ձայներն՝ ինչպէս *at, et, it, ot, ut, put* ի մէջ առհասարակ բաղաձայններու հետ կը լսուին, բացի առաջինէն որ առանձինն եւ որոշ կը լսուի “twice a day” խօսքին մէջ:

Անգլիերէնի մէջ պարզ բաղաձայններն քսաներկու հատ են, որք են, *b, d, f, g* (լ), *h, k, l, m, n, ng, p, r, s, sh, t, th* (աւր), *th* (աւր), *v, w, y, z* եւ *zh* (ժ): Բոլոր այս բաղաձայններն որոշ կրնան լսուիլ հետեւեալ բառերուն մէջ. *buy, die, fie, guy§, high, kie‡, lie, my, nigh, eying, pie, rye¶, sigh||, shy, tie, thigh**, thy, vie††, we, ye, zebra§§, seizure‡‡: Նոյն տառերը եթէ ոչ նոյն վանկին՝ գէթ նոյն բառին մէջ կրնան կրկնուիլ ալ. այսպէս, fifty, giggle***, lily§§§, mimic|||, singing, thither, vivid¶¶¶, եւն:*

Եւ X Անգլիերէնի մէջ բաղադրեալ բաղաձայններ են. այդ պատճառով ալ երբեք չեն կրկնուիր: Եւ համարժէք է *dzh* ի. եւ X կամ *ks* ի կամ *gz* ի: Անգլիերէնի մէջ չկայ բառ մը որ Եով վերջանայ եւ ոչ ալ բառ մը որ Xով սկսի. եւ Xով սկսած օտար լեզուներէ առնուած բառերուն ալ Xը կը հնչուի պարզ Z ի պէս. ինչպէս, Xerxes (Ջէրսէս) Քսէրքսիս:

C եւ Q բաղաձայններն ինքնին մասնաւոր ձայներ չունին: Q միշտ *k* ի ձայն ունի: C տառը *a, o, u*, տառերէն առաջ կը հնչուի *k*. եւ *e, i*, ու *y* տառերէն առաջ կը հնչուի *s*. այս-

- * awe (օ) սարսափ, յարգալից վախ, երկիւղ
† yew (եւ) կարմրածառ (ՏՃԼ. պօրտուկալ աղաճը)
§ guy (կոյ) ձողակալ կամ կայմակալ չուան. սուտ մարդ (ՏՃԼ. չեօյէ իւլէն)
‡ kie (կոյ) (Սկովաբեր) կովեր
¶ rye (րոյ) հաճար (ՏՃԼ. չափաւր)
|| sigh (սոյ) հառաչ, հառաչանք – to sigh, հառաչել
** thigh (թիկոյ) երանք, գիստ (ՏՃ. քալէ)
†† vie (վոյ) to vie, մրցիլ
§§ ze'bra (չեյբրա) վագրձի
‡‡ sei'zure (սեյշուր) գրաւելը. գրաւուած ապրանք
*** gig'gle (կիկլ) քեքեք – to giggle խեղդուելով խնդալ, քեքել:
§§§ lil'y (լիլի) շուշան
||| mim'ic (միմիկ) միմոս, խեղկատակ
¶¶¶ viv'id (վիվիդ) շատ պայծառ (գոյ). վառ, աշխոյժ

պէս հետեւեալ *ca, ce, ci, co, cu, cy* վանկերը կը հնչուին *ka, se, si, ko, ku, sy*: Տը *c* էն առաջ կը պահէ իւր ձայնը երբ *c* իբր *k* հնչուի, իսկ կը միանայ *c* ին հետ երբ *c* իբր *s* հնչուի. այսպէս, *sca, sce, sci, sco, scu, scy*, կը հնչուին *ska, se, si, sko, sku, sy*: *Ce* եւ *ci* երբեմն կը հնչուին *sh*, շ. ինչպէս, *o'cean* (օ'շէն) ովկիան, ովկիանոս (դիտէ տառադարձութիւնը), *so'cial* (սօ'շէլ) ընկերական: *Ch* կը հնչուի *tsh*, շ. ինչպէս *church*, եկեղեցի:

Այս քսան եւ վեց գրերու բաղադրութիւններն թէեւ միլիոններու կը հասնին, բայց վերոյգրեալներն բաւական են ուսանողի մը համար Անգլիերէն լաւ եւ ուղիղ արտասանութիւն մը ձեռք բերելու: Մի եւ նոյն ատեն՝ ինկատի ունենալով որ Անգլիերէն լեզուի հնչումներն չատերուն դժուարութիւն պատճառած է, հետեւեալ աւելի մանրամասն դիւրութիւններն ալ կ'աւելցնենք:

ՁԱՅՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀՆՁՈՒՄՆԵՐԸ

A կը հնչուի վեց տեսակ

<i>a</i>	ա	ինչպէս	<i>American</i> (ամերիկեան) Ամերիկեան
<i>a</i>	ա՛	ինչպէս	<i>arm</i> (արմ) բազուկ
<i>a</i>	է	ինչպէս	<i>ask</i> (էսկ) հարցնել
<i>a</i>	է	ինչպէս	<i>and</i> (էնդ) եւ
<i>a</i>	էյ	ինչպէս	<i>fare</i> (ֆէյր) անցագին
<i>a</i>	ա, ը	ինչպէս	<i>according</i> (ըֆթօրթինկ) ըստ

Վերոյիշեալներէն բացառութիւն կը կազմեն

<i>a</i>	օ	ինչպէս	<i>all</i> (օլ) բոլոր
<i>a</i>	ա, օ	ինչպէս	<i>what</i> (հո-աֆ) ինչ

a ով բաղադրեալ ձայնաւորները կը հնչուին

<i>aa</i>	է	ինչպէս	<i>Isaac</i> (Այշէֆ) Իսահակ
<i>ae</i>	է	ինչպէս	<i>Caesar</i> (սէյզը) Կեսար
<i>ae</i>	էէ	ինչպէս	<i>aerial</i> (էէրէլ) օդային
<i>ai</i>	էյ	ինչպէս	<i>nail</i> (նէյլ) եղունգ. գամ
<i>ai</i>	է	ինչպէս	<i>said</i> (սէյ) ըսաւ
<i>ai</i>	էյէ	ինչպէս	<i>mosaic</i> (մօշէյէֆ) մօզէյիկ
<i>au</i>	օ	ինչպէս	<i>cause</i> (ֆօշ) պատճառ
<i>au</i>	ա	ինչպէս	<i>aunt</i> (աշ) մօրաքոյր
<i>au</i>	էյ	ինչպէս	<i>gauge</i> (կէյճ) չափ մը
<i>aw</i>	օ	ինչպէս	<i>raw</i> (աօ) հում
<i>ay</i>	էյ	ինչպէս	<i>day</i> (այ) օր

Ե կը հնչուի հինգ տեսակ

e	է	ինչպէս	met (մէթ) հանդիպած
e	է	ինչպէս	me (մէ) զիս
e	ը	ինչպէս	moment (մօմէնթ) վայրկեան
er	ըր	ինչպէս	baker (պէյքըր) հացագործ
e	էյ	ինչպէս	where (հը-էյր) ուր

Բառերու վերջին e գիրն համր է. ինչպէս, sore (սօր) վերք:

e ով բաղադրեալ ձայնաւորները կը հնչուին

ea	է	ինչպէս	head (հէդ) գլուխ
ea	ա	ինչպէս	heart (հարթ) սիրտ
ea	ը	ինչպէս	earth (ըրթ) երկիր
ea	իէ	ինչպէս	beatify (պիէթիֆայ) երանելի ընել
ee	էյ	ինչպէս	eel (էյլ) օձացուկ
ei	էյ	ինչպէս	vein (վէյն) երակ
ei	ի	ինչպէս	deceit (դիսէյթ) խաբէութիւն
ei	ի	ինչպէս	heifer (հէֆըր) երինջ
eo	ի	ինչպէս	people (փէփլ) ժողովուրդ
eo	է	ինչպէս	leopard (լէփըրդ) ինձ
eo	օ	ինչպէս	George (ճօրճ) Գէորգ [բանա*]
eo	ը	ինչպէս	dungeon (դընճըն) ստորերկրեայ
eo	իօ	ինչպէս	theology (թիօլօճի) Աստուածաբան-
eu	իւ	ինչպէս	feud (ֆէյդ) գժտութիւն [նութիւն
ew	իւ	ինչպէս	few (ֆէյ) քանի մը
ew	երբ հանդիպի ՚ր էն առաջ կը հնչուի աւ. ինչպէս drew, տրաւ:		
ew	օ	ինչպէս	sew (սօ) կարել
ey	էյ	ինչպէս	prey (փրէյ) յափշտակել
eau	օ	ինչպէս	beau (պօ) պչրասէր
eau	իւ	ինչպէս	beauty (պիւթի) գեղեցկութիւն
eous	ը	ինչպէս	gorgeous (կօրճըս) փառաւոր

I կը հնչուի չորս տեսակ

i	այ	ինչպէս	fine (ֆայն) գեղեցիկ
i	ի	ինչպէս	in (ին) մէջ
i	իյ, ի	ինչպէս	machine (մշշին) մեքենայ
i	ը, ւր, ըր	ինչպէս	sir (սըր) տիար

Il, im, in, irr բառերու սկիզբը կը հնչուին իւ, ի՛, ին, իրր. ինչպէս, ill (իլ) չար, imitate (իմիթէյթ) նմանցնել, infant (ինֆէնթ) մանուկ, irritate (իրրէթէյթ) գրգռել:

* տանջանարան (դիտէ տառապարձութիւնը)

Մրավանկներուն վերջը *ild, ind* կը հնչուին ալ, ալ. *ինչպէս, mild* (մալ) մեղմ, *mind* (մայն) միտք:

Հատիներէն բառերուն վերջը *i* միշտ ալ կը հնչուի. *ինչպէս, alibi* (ալիբի) այլուր:

Շեշտուած *i* է մը անմիջապէս վերջ եթէ ձայնաւոր մը գայ *i* կը հնչուի ալ. *ինչպէս, li'on* (լի'ոն) առիւծ, *di'et* (մայէթ) ուտելիք. եթէ *i*ը շեշտուած չըլլայ կը հնչուի ի. *ինչպէս, o-be'di-ent* (օպէ'մէնթ) հնազանդ:

ile, ine, ive վերջաւորութիւններն սովորաբար կը հնչուին *է, ի, իվ*. զորօրինակ, *hostile* (հօսթիլ) թշնամական, *masculine* (մասկուլին) արական, *active* (էքթիվ) գործունեայ

i ով բաղադրեալ հետեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին,

ia	ը	ինչպէս	physician (ֆիզիշիան) բժիշկ
ia	ի	ինչպէս	carriage (քարիճ) կառք
ie	ի	ինչպէս	grief (գրիֆ)* վիշտ
ie	այ	ինչպէս	die (մայ) մեռնիլ

ieu և *iew* կը հնչուին *իւ* (միկ վանկ). *ինչպէս, lieuten'ant* (լիւտենանթ) տեղակալ. *vieu* (վիւ)* տեսարան:

cion, sion, tion վերջաւորութիւններուն մէջ *io* կը հնչուի ը. *ինչպէս, co-er'cion* (քօը'րշիօն) ճնշում, *pos-ses'sion* (թէշ-շէշիօն) ստացում, ստացուածք. *oc'cu-pa'tion* (օքթիպէ'շիօն) ըզբաղում, գործ:

ious վերջաւորութիւններուն մէջ *iou* կը հնչուի ը. *ինչպէս, re-lig'ious* (րէլիճիւս) կրօնական:

Օ կը հնչուի հինգ տեսակ

o	օ	ինչպէս	o-bey' (օպէյ) հնազանդիլ
o	օ	ինչպէս	no (նօ) ոչ
o	ո, ու	ինչպէս	not (նօթ) ոչ
o	օ	ինչպէս	nor (նօր) և ոչ ալ
o	ը	ինչպէս	son (սըն) որդի

օ քանի մը բառերու մէջ կը հնչուի ու. *ինչպէս do* (դօ) ընել:

օ կը հնչուի ի միայն *women* (ուօմէն) կիներ բառին մէջ:

օ կը հնչուի ուր միայն *one* (օն) մէկ և *once* (օնս) մէկ անգամ բառերուն մէջ:

Բառերու վերջի *on* առհասարակ կը հնչուի ը. *ինչպէս, reason* (րէշըն) պատճառ:

* Հնչուի և մէկ անգամ (մէկ վանկ):

o ով բաղադրեալ հետեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին.

oa կը հնչուի օ. ինչպէս, coal (ֆօլ) ածուխ:

oe կը հնչուի երբեմն օ. ինչպէս, foe (ֆօ) թշնամի. երբեմն՝
 օ. ինչպէս, shoe (շօ) կօշիկ. երբեմն՝ է. ինչպէս, foe'tus, fe'tus
 (ֆէ'տըս) սաղմ. երբեմն՝ օէ. ինչպէս, po'et (փօ'էթ) բանաստեղծ.
 երբեմն՝ ալ՝ օլ. ինչպէս go'er (կօ'լը) գնացող:

oi կը հնչուի երբեմն օյ կամ օյ. ինչպէս, boil (պօյլ, պօյլ)
 եռալ. ovoid (օվօյդ) ձուլաձև. երբեմն՝ օի. ինչպէս, Sto'ic (շ)ոթօ'իֆ)
 Ստոյիկեան: Choir կը հնչուի (ֆո-այր)* երգեցիկ խումբ, mem'oir
 կը հնչուի (մէ'մու-էր) յիշատակ:

oo կը հնչուի ընդհանրապէս օ. ինչպէս, soon (սօն) շու-
 տով. երբեմն՝ ւ. ինչպէս blood (պլըք) արիւն. երբեմն ալ՝ օ.
 ինչպէս door (դօր) դուռ (զիտ: աստղադրութիւնը):

ou կը հնչուի օ. ինչպէս, round (րօնդ)* կլոր. երբեմն՝
 ւ. ինչպէս, rough (րըֆ) խորտուքորտ. երբեմն՝ օ. ինչպէս,
 soup (սօփ) ապուր. երբեմն ալ՝ օ. ինչպէս, powl'tice (փօ'լթիս)
 սպեղանի (ՏՖկ. Ֆէկէֆ):

Բառի մը ous վերջաւորութիւնը կը հնչուի ւ. ինչպէս,
 por'ous (փօ'րօս) ծակ ծակ, ծակծկոտ:

ow կը հնչուի օ. ինչպէս, brown (պրօն)* թուխ. եր-
 բեմն ալ՝ օ. ինչպէս sow (սօ) սերմանել:

Owe կը հնչուի պարզապէս օ և կը նշանակէ պարտիլ:

oy կը հնչուի օյ. ինչպէս, boy (պօյ) մանչ տղայ:

Անգլիերէնի մէջ էօ հնչումը չկայ:

U կը հնչուի վեց տեսակ,

u	էօ-	ինչպէս	use (էօ-շ) գործածել
u	էօ-	ինչպէս	mule (մօ-լ)* ջորի
u	օ-	ինչպէս	bull (պօ-լ) ցուլ
u	ւ	ինչպէս	bulk (պլլ) զանգուած
u	ի	ինչպէս	bus'y (պի'շի) ղբաղուած
u	է	ինչպէս	bur'y (պի'րի) թաղել

Անգլիերէնի մէջ է- հնչումը չկայ:

u ով բաղադրեալ հետեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին.

ua կը հնչուի երբեմն օ. ինչպէս, guard (կօրդ) հսկել.
 պահպանել, երբեմն՝ օ-էյ. ինչպէս, per-suade' (փըրսու-էյ) հա-
 մոզել. երբեմն՝ օ-է. ինչպէս, sen'su-al (սէ'նշու-էլ) հեշտասէր,
 զգայական. և երբեմն ալ՝ ւ. ինչպէս, vict'uals (վի'տլլ) պատ-
 րաստի կերակուրներ:

* Հնչիւն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

ue կը հնչուի օ- ինչպէս, blue (պլու — մէկ վանկ) կապոյտ. երբեմն՝ է. ինչպէս, guest (կէստ) հիւր. երբեմն ալ՝ իօ-է. ինչպէս՝ du'el (դու'էլ) մենամարտ:

gue և que վերջաւորութիւնները հնչելու է միշտ Կ և Ժ. ինչպէս, league (լէյկ) միութիւն. pique (պէյկ) վիրաւորուած հպարտութիւն. բաց ի a'gue, մէջ ընդ մէջ դող և ջերմ (երեք օրուայ դող կրակութիւն) և ar'gue, փաստաբանել, որոնք կը հնչուին (է'կէօ) և (ա'րէօ):

ui կը հնչուի ա. ինչպէս, guide (կայդ) առաջնորդ. երբեմն՝ է. ինչպէս, guin'ea (կէ'նէ) Անգլիական 21 շիլիննոց կամ 5 տալէրնոց ոսկի. երբեմն ալ՝ օ- ինչպէս, juice (ճու)՝ հիւթ:

uy կը հնչուի ա. ինչպէս, buy (պայ) գնել. երբեմն՝ է. ինչպէս, pla'guy (փլէ'յէ) նեղացուցիչ, ապականիչ:

W բառերու սկիզբը կը հնչուի ա-, պայմանաւ որ իրմէ անմիջապէս ետքը ձայնաւոր գայ. ինչպէս, wax (ա-է+ա)՝ մեղրամոմ:

wr բառերու սկիզբը կը հնչուի միայն ր. ինչպէս write (րայր):

wh բառերու սկիզբը կը հնչուի հա- ինչպէս, when (հա-էն) երբ. բայց եթէ wh էն անմիջապէս ետք օ ըլլայ. այն ատեն wh հնչելու է հ. ինչպէս, whole (հօլ) ամբողջ: Նոյնպէս sword, թուր. two, երկու և answer, պատասխան բառերը կը հնչուին (աօ-ա) (փա-ա) (անալ):

wo կը հնչուի ա-ը. ինչպէս, world (ա-ըլլա)՝ աշխարհ:

Y բառերու սկիզբը կը հնչուի է. ինչպէս, yet (էէր) տակաւին. միավանկ բառերուն և բայերուն վերջը կը հնչուի ա. ինչպէս, my (մայ) իմ. satisfy (սէ-տի-սֆի)՝ գոհացնել. ածականներու և մակբայներու վերջը ու շատ մը բառերու մէջտեղը կը հնչուի է. ինչպէս, eas'y (է'յէ) դիւրին. greatly (կրէյթլէ) մեծապէս. crys'tal (կրիսթէլ) բիւրեղ. և հետեւեալ բառերուն մէջ միայն կը հնչուի ը. myrrh (մըր) զմուռ. myr'tle (մըրթլէ) մուրա. mar'tyr (մա'թըր) մարտիրոս (Կատէ տառադարձութիւնը):

ye կը հնչուի ա. ինչպէս rye (րայ) հաճար:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

† ԾԱՆ.— Հայերէն ընթերցանութեան մէջ յ բազմավանկ բառերուն վերջը միշտ համր է, այդ պատճառաւ (սէ-տի-սֆայ) ի վերջի յն է ի վերածեցինք որ որոշ հնչուի:

ԲԱՂԱԶԱԹՆԵՐՈՒՆ ՀՆՁՈՒՄՆԵՐԸ

B կը հնչուի միշտ ա. ինչպէս, bee, (պէյ) մեղու. բայց m գիրէն ետքը՝ և միավանկ բառերուն մէջ t գիրէն առաջ, չի-հնչուիր. ինչպէս, lamb (լէֆ) գառ, debt (դէթ) պարտք:

c կը հնչուի կամ * կամ ք (Տեսէ՛ք Երես 251-252):

c համը է հետևեալ բառերուն մէջ ar'bus-cle (ա'ր-պլէ) սունկ. cor'pus-cle (քօ'ր-քլէ) շամանդաղ, հիւլէ. czar (շար) ձար. in-dict' (ին-դիկտ) դատի տակ ձգել. mus'cle (մյուս-կլէ) մկա-նունք, գնդեր և vict'uals (վիկտուալ) պատրաստի կերակուրներ:

ch առ հասարակ կը հնչուի չ Տեսնեան, Նորման և Անգլո-Սաքսոն լեզուներէ առնուած բառերուն մէջ. ինչպէս church (չըրչ) եկեղեցի. կը հնչուի + Յունարէնէ և Լատիններէնէ առ-նուած բառերու մէջ. ինչպէս, Christ (քրիստոս)* Քրիստոս (դիտէ՛ տառադարձութիւնը). և կը հնչուի շ Գաղղիերէնէ առնուած բա-ռերու մէջ. ինչպէս Chicago (չիկագօ) Շիգակօ:

ch համը է drachm (դրէքթ)* դեղագործական կշիռքի չափ (60 ցորէն) (Տե՛կ. դրէքթ), yacht (յաչթ) գբօսանաւ. և schism (շիզմ) պառակտում, հերձուած բառերուն մէջ:

arch պետ, աւագ, գլխաւոր նշանակող և բառի մը սկզբին միացող մասնիկը, եթէ ձայնաւորով սկսող բառերու սկիզբը կցուի, կը հնչուի առ. ինչպէս arch'an'gel (առ-է'նճէլ) հրեշ-տակապետ. իսկ եթէ բաղաձայնով սկսող բառերուն սկիզբը կցուի, կը հնչուի առ. ինչպէս, arch'bish'op (առ-իշ'պիօփ) առ-եպիսկոպոս: Հետևեալ բառերուն մէջ իբր բացառութիւն arch կը հնչուի առ. arch'er (առ-չըր) աղեղնաձիգ և arched (առ-չը) կամարակապ:

tch կը հնչուի չ:

D կը հնչուի ա. ինչպէս did (դիդ) ըրաւ:

Քանի մը բառերու մէջ d կը հնչուի ճ. ինչպէս, ed'u-ca'tion (էճու-է'յուշն) կրթութիւն:

Կարգ մը բայերու անկատարին կամ անցեալ ընդունե-լութեան ed վերջաւորութեանց մէջ կը հնչուի լ կամ դ. ինչպէս, leased (լէյսթ) պայմանաժամով վարձու տրուած:

d համը է հետևեալ բառերուն մէջ, hand'ker-chief (հէ'ն-քերչիֆ) թաշկինակ. hand'some (հէ'ն-սըմ) գեղեցիկ. Wednes'day (ուէ'նզդէյ) Չորեքշաբթի:

dge կը հնչուի ճ. ինչպէս, edge (էճ) ծայր:

F կը հնչուի ֆ. ինչպէս, face (ֆէյս) երես: of կը հնչուի ուֆ:

* Հնչուի և մեկ անգամէն (մեկ վանկ):

G կը հնչուի ճ e, i, y ձայնաւորներէն առաջ, պայմանաւ որ բառը լատիններէնէ առնուած ըլլայ. ինչպէս, gem (ճէմ) գոհար, gi'ant (ճա՛նտ) հսկայ, gym-nas'tic (ճիմնէ՛ստիկ) մարմնամարզութիւն. իսկ եթէ Տեւտոնեան լեզուներէ առնուած ըլլայ կը հնչուի չ. ինչպէս get (լէտ) ստանալ, give (լիվ) տալ, fog'gy (ֆա՛լի) միգապատ:

g կը հնչուի չ a, o, u ձայնաւորներէն եւ բոլոր քաղաձայններէն առաջ բացի h եւ y է. նոյնպէս բառերուն վերջը գտնուած ատեն. ինչպէս, gain (լէյն) շահ, go (հօ) երթալ, gun (լըն) հրացան. grace (լրէյս—էի վա՛հ) շնորհք, big (պիկ) խոշոր: Քանի մը Գաղղիներէնէ առնուած բառերու մէջ g կը հնչուի ժ. ինչպէս rouge (րօ՛ժ) կարմիր ներկ:

gg կը հնչուի լի նոյն իսկ երբ իրմէ վերջը e, i, y ձայնաւորներն ալ գան. բայց երբեմն դիւրութեան համար կը հնչուի ճ. ինչպէս ex-ag'ger-a'tion (էկզէ՛ճըրէ՛յշն) չափազանցութիւն. երբեմն ալ կը հնչուի չճ. ինչպէս, sug-gest' (սը՛ճէ՛ստ) թեւադրել:

g գիրը m կամ n գրերէն անմիջական առաջ գտնուի համար է. ինչպէս, phlegm (ֆլէ՛մ — էի վա՛հ) մաղաս (պալլաս), sign (սայն) նշան: Բայց եթէ երկու գրերն ալ զատ զատ վանկերու վերաբերին, թէև իրարու քով, երկուքն ալ կը հնչուին. ինչպէս phleg'mon (ֆլէ՛մոն) ենթամորթային տապ, sig'nal (սի՛նէլ) ազդանշան:

gn Գաղղիներէնէ և Իտալերէնէ առնուած բառերու մէջ կը հնչուի շնէ:

gh բառերուն սկիզբը կը հնչուի չ. ինչպէս, g'host (հօստ) ոգի. բառերուն վերջը չի հնչուիր. ինչպէս, dough (աօ) խմոր. նոյնպէս չի հնչուիր՝ եթէ իրմէ ետքը t գայ. ինչպէս, fight (ֆայթ) կռիւ: gh քանի մը բառերու մէջ ալ կը հնչուի երբեմն ճ. ինչպէս, laugh (լաֆ) ծիծաղիլ. երբեմն՝ չ. ինչպէս, burgh (պըրի) աւան. երբեմն ալ՝ ժ. ինչպէս, hic'cough (հիկօ՛ւ) (պըրի) աւան. երբեմն ալ՝ ժ. ինչպէս, hic'cough (հիկօ՛ւ) (պըրի) աւան:

Հասարակ ժողովուրդին մէջ սովորութիւն է եղած ing վերջաւորող բառերու վերջին g չը հնչել կամ չատ անորոշ հնչել. ինչպէս, I am going home. (այ է՛ հօին հօ՛մ — փոխա՛սկ ըսեալ հօին) տուն կ'երթամ:

H գիրը կը հնչուի հ. ինչպէս, hen (հէն) հաւ:

h գիրը բառերուն սկիզբն ու վերջը r գիրէն ետքը չի հնչուիր. ինչպէս rhyme* (րայմ) ոտանաւորի յանգ, նոյնահնչիւն

* Ներկայիս աւելի լաւ կը սեպուի գրել rime, որ աւելի շիտակ ալ է:

վանկ. ca-tarrh' (գէրհ) երկար ատենէ ի վեր վրան մնացած հարբուխ: Նոյնպէս հետեւեալ բառերուն սկիզբը h համար է. honest (հոնէստ) իրաւ, ճիշդ. hour (աւուր) ժամ, honor (հոնըր) պատիւ:

h ձայնաւորէ մը ետքը բառերուն վերջը դարձեալ համար է. ինչպէս, Oh! (օ) ոհ. Sa'rah (սէ'րահ) Սառա†:

J կը հնչուի ճ. ինչպէս, joy (ճօյ, ճայ) ուրախութիւն: Գաղղիերէնէ առնուած բառերու մէջ j կը հնչուի ժ. ինչպէս, bi-jou' (պիժօ') գոհար: j կը հնչուի ի Hallelujah (հէլլէլու-իա) ալելուիա բառին մէջ:

K կը հնչուի +. ինչպէս, keep (+էյք) պահել:

kn երբ բառերուն սկիզբը կամ մի և նոյն վանկին մէջ գտնուին k համար կը դառնայ և n մինակ կը հնչուի ն. ինչպէս knife (նայֆ) դանակ:

L կը հնչուի ւ. ինչպէս, long (լօնկ) երկար:

l միավանկ բառերու մէջ շատ ատեն համար է. ինչպէս, half (հաֆ) կէս. talk (թօ+) խօսիլ:

Բառերու le վերջաւորութիւնը հնչելու է ւլ և ոչ լը. ինչպէս, ta'ble (թէ'յալ): Colo'nei կը հնչուի (գլ'ուլ) Գոլֆապետ, զօրագունդի հրամանատար:

M կը հնչուի մ. ինչպէս, arm (արմ) բազուկ:

N կը հնչուի ն. ինչպէս, sun (սըն) արև:

n գիրը l, m գրերէն ետքը բառերուն վերջը համար է. ինչպէս, kiln (+էլ) փուռ (չինուած ապրանքներ չորցնելու, փայտ, կղմինար ևն.) hymn (հիմ) տաղ, երգ:

P կը հնչուի ֆ. ինչպէս, pen (ֆէն) գրիչ. ape (էյֆ) կապիկ:

p բառերուն սկիզբը n, s, t գրերէն առաջ անձայն է. ինչպէս, pneu-mo'ni-a (նիւ-մօ'նիէ) թոքատապ (ճճի. ասթմա), psalm (սալմ) սաղմոս, ptis'an (թի'շէն) գարեջուրի պէս բժշկական խմելիք: corps, (դեսպանական) մարմին հնչելու է (գօւ) և re-ceipt', ստացագիր հնչելու է (րէ'իյէ):

ph կը հնչուի ֆ. ինչպէս, phrase (ֆրէյշ) քանի մը բառերէ բաղկացեալ խօսք մը, որ նախադասութեան մը մէկ մասը կը կազմէ: Ste'phen, Ստեփան՝ հնչելու է (շ)սթէ'յէ:

ph եթէ t էն առաջ գտն համար են. ինչպէս, phthi'sis (ֆի'յիս, թի'յիս) ծիւրախտ, թոքախտ:

Q գրէն անմիջապէս ետքը միշտ u ըլլալու է և qu կը հնչուի գու. ինչպէս, queen (գու-էյն - մէկ վարկ) թագուհի:

† Եբրայեցերէն է և կը չափակ: Իշխանութի:

‡ Յունարենէ առնուած է և կը նշանակէ պսակ:

R կը հնչուի ~ և բ. ինչպէս, bar'ber (պա'րպէր) սափրիչ (ՏՏԻ. պէրպէր): Դիտելու է որ r Հայերէն ~ ի կը վերածուի երբ իրմէ անմիջապէս առաջ կամ վերջը երկար եւ լեցուն հնչուած ձայնաւոր մ'ունի. հակառակ պարագային կը հնչուի բ:

r քանի մը բառերու մէջ կը հնչուի ըբ. ինչպէս, i'ron (ա'յըն) երկաթ:

r մէկ քանի բառերու մէջ համր է. ինչպէս, Worces'ter ('ա'րստէր) 'Խուսդոր:

S կը հնչուի ~. ինչպէս, sis'ter (սի'սթըր) քոյր:

s երկու ձայնաւորներու մէջ կը հնչուի շ. ինչպէս, nose (նօշ) քիթ:

s կը հնչուի երբեմն շ եւ երբեմն ալ՝ ժ. ինչպէս, sure (շա'սը) վստահ. pleas'ure (փլէ'ժէօւր) հաճոյք:

sion վերջաւորութիւնը բաղաձայնէ ետքը կը հնչուի շն. ինչպէս, ver'sion (վը'շըն) թարգմանութիւն. իսկ ձայնաւորէ ետքը կը հնչուի ժն. ինչպէս, ad-he'sion (էպհէ'յժէն) յարիւր:

s կարգ մը բառերու մէջ համր է. ինչպէս, isle (այլ), island (այլէն) կղզի. corps (քօրս) դեսպանական կամ ուսուցչական մարմին. եւն:

T կը հնչուի տ կամ Թ. ինչպէս tea (թէյ) թէյ: T Հայերէնի մէջ տ ի թէ Թ ի վերածելու մասին հետեւելու ենք վերեւը r ի մասին տրուած թեւադրութեանը. այն է տէն առաջ կամ վերջը գտնուած երկար ձայնաւորներն եւ լեցուն հնչուած բաղաձայններն էին աւելի Թ ի լեցուն հնչիւնը կուտան. հակառակ պարագային՝ տ ի նիհար հնչումը տալու է:

tion բառերու վերջին վանկին մէջ կը հնչուի շն. ինչպէս, na'tion (նէ'յըն) ազգ. երբեմն ալ կը հնչուի շ. մանաւանդ եթէ տէն առաջ s ըլլայ ինչպէս, sug-ges'tion (սըկէ'սըն) թեւադրութիւն:

t համր է հետեւեալ բառերուն մէջ. Christ'mas (քրի'սթէս) Քրիստոսի Ծնունդը, chest'nut (չէ'սթըն) չափանակ, haut'boy (հօ'պօյ) տեսակ մը ելակ (Ըստ Բոյսի), mort'gage (մօ'կէյճ) անշարժ կալուածքի գրաւի դրուիլը, oft'en (օ'ֆէն) յաճախ, sof'ten (սօ'ֆէն) կակղացնել. մեղմացնել:

t համր է նոյնպէս stle եւ sten վերջաւորած բառերուն եւ անոնց բաղադրուածներուն մէջ. ինչպէս, hus'tle (հը'սլ) աճապարանօք եւ կանոնաւորութեամբ գործ մը յառաջ տանիլ. hus'tler (հը'սլըր) խիստ աշխոյժ, խիստ գործունեայ. ha'sten (հէ'յէն) աճապարել, փութացնել. hastened (հէյ'սթէն) աճապարած:

tu երբեմն կը հնչուի չաւ. երբեմն ալ՝ թաւ կամ թիւ- ինչ- պէս, vir'tue (վըրչու, վըրթիւ) առաքինութիւն. op'por-tu'ni-ty (օփփորթնիթիւ-նիթի) պատեհ առիթ, պատեհութիւն:

ts գիրերը միեւնոյն վանկին մէջ կը հնչուին յ. ինչպէս, nuts (նը՛) ընկոյզներ:

th կը հնչուի երբեմն թհ եւ երբեմն փհ. ինչպէս, thin (թհին) բարակ, this (փհիս) ասիկա:

th գոյական անուններուն ծայրը կը հնչուի թհ. ինչպէս, breath (պրէթհ) շունչ. իսկ եթէ նոյն բառը կամ անոր արմատը բայ ըլլայ կը հնչուի փհ. ինչպէս to breathe (պրէթհ):

th սովորաբար Տեւտոնեան բառերուն մէջ եթէ երկու ձայնաւորի, կամ չ գրին եւ ձայնաւորի մը մէջտեղ գայ կը- հնչուի փհ. ինչպէս, father (ֆաթհը) հայր. իսկ Յունարենէ առնուած բառերուն մէջ կը հնչուի թհ. ինչպէս e'ther (է'թհը) եթեր:

th յատուկ անուններուն եւ քանի մը հասարակ անուն- ներու մէջ կը հնչուի թ. ինչպէս, Thom'as (թա'մաս) Թովմաս. isth'mus (ի'սթհմս, ի'սթհմս) (Փանամայի) պարանոց:

V կը հնչուի վ. ինչպէս, very (վերի) շատ:

X կը հնչուի ք. ինչպէս, box (պո'քս, պո'քս) սնտուկ:

xi եւ xu երբեմն կը հնչուին քչ. ինչպէս, nox'ious (նա'քչիւս) վնասակար (առողջութեան կամ բարոյականութեան). lux'u-ry (լը'քչու-րի) զեղխութիւն:

x երբեմն համը է. ինչպէս, Es'qui-maux (է'սքիմօ) էսքիմօ:

Z կը հնչուի շ. ինչպէս, zeal (շէյլ) եռանդ:

z կը հնչուի երբեմն ժ. ինչպէս, az'ure (է'ժիւ-ր) երկնային կապոյտ (ֆոյն):

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուսանողը անշուշտ վերոյգրեալ օրինակներուն մէջ նկա- տեց որ ea, ie, io եւ նման երկբարբառներն, ինչպէս նաեւ gn եւ նման երկատառ բաղաձայններն երբ երկվանկ բառի մը մէջ գտնուին այնպէս որ իրենց առաջին գիրը նախընթաց վանկին պատկանի եւ վերջինը հետեւող վանկին, այն ատեն իւրա- քանչիւրը իր ուրոյն ձայնը կը պահէր. այնպէս ալ ph, sh, th եւ wh երկատառ բաղաձայններն երբ բաղադրեալ բառերու մէջ գտնուին այնպէս որ երկու գրերէն մէկը նախընթաց բառին եւ միւսը հետեւող բառին պատկանի, այն ատեն փոխանակ

վերոյգրեալ կանոններուն համեմատ ֆ, շ, ին կամ րն եւ հո-
հնչուելու, իւրաքանչիւրը իւր ուրոյն ձայնը կը հանէ. այս-
պէս, up-hold' (ըֆհոլտ - up եւ hold բառերն) պաշտպանել,
mis-hap' (միսհէֆ - mis եւ hap բառերն) չար փորձանք, դժբաղ-
դութիւն, priest'-hood (փրիէյսթհուդ - priest եւ hood բառերն)
քահանայութիւն. քահանայութեան կարգ, cow'-hide (քաուհայդ -
cow եւ hide բառերն) կովի կաշի:

4. ԳՐԵՐՈՒ ՁԵՒԵՐՆ

Անգլիերէնի մէջ գրերու ձեւերն տեսակի եւ մեծու-
թեան համեմատ անհամար են, որոց մէջէն գլխաւոր չորս
տեսակներն են Roman, Հռովմէական, *Italic*, Շեղագիր,
Old English, Հին Անգլիական եւ *Script*, Ձեռագիր:

(Տեսել իսկ Երես 96)

Հռովմէական գրերը կը գործածուին սովորաբար Անգ-
լիերէն ապուած գրքերու համար:

Շեղագիրը կը գործածուի առաջին՝ այս ինչ բառին վրայ
ընթերցողի մասնաւոր ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար.
երկրորդ՝ բառ մը օտար լեզուէ առնուած ըլլալը ցոյց տալու
համար. երրորդ՝ թարգմանութեանց մէջ՝ ցոյց տալու համար
որ շեղագրով շարուած բառը բնագրին մէջ չկայ, այլ թարգ-
մանիչը իր քովէն աւելցուցած է:

Հին Անգլիերէնը հիմայ կը գործածուի հարսանեկան հրա-
ւիրագրերու եւ անոր նման գրութիւններու միայն:

Ձեռագիրը մասնաւորապէս յարմարցուած է գրչով գրե-
լու համար:

Ինչպէս ամեն լեզուի մէջ, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ ալ
գրերը երկու տեսակ են, cap'-i-tals (էֆէյթէլս) գլխագրեր եւ
small letters, փոքր (հասարակ) գրեր: Գրութեան մը կամ գրքի
մը ամբողջ մարմինը հասարակ գրով կ'ըլլայ. գլխագիրը կը-
գործածուի աւելի որոշելու կամ աչքի զարնելու համար:
Գրքի մը տիտղոսը, գլուխները եւ անոնց գլխաւոր բաժա-
նումները բոլորովին գլխագիր ըլլալու են: Նոյնպէս գլխագրով
կ'ըլլան ցուցաբարտերը, հաշուետոմսերը, նկարուած նշանակ-
ները եւ խորագիրներն:

ԳԼԽԱԳԻՐ ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

RULES FOR THE USE OF CAPITALS

1. Երբ մասնաւոր գրքեր կը յիշուին իրենց անուններովը, գրքի տիտղոսի գլխաւոր բառերէն մօեն մէկը գլխագրով պէտք է սկսի. ինչպէս, “Pope’s* Essay† on man.” – “The Holy Bible‡”:

2. Ամեն մէկ որոշ խօսքի, առանձին թիւ կազմող նախադասութեան եւ մօեն մէկ պարբերութեան առաջին խօքը գլխագրով սկսելու է. ինչպէս, “Rejoice evermore. Pray§ without ceasing. In everything give thanks: for this is the will of God|| in Christ Jesus concerning you. Quench not the Spirit¶. Despise†† not prophesyings**. Prove all things: hold fast that which is good.” — *I. Thess.*, v., 16-21.

17. “For cutting off our trade||| with all parts of the world:

18. For imposing†† taxes§§ on us without our consent***”:

3. Աստուծոյ բոլոր անուններն տիտղոսներն և իրեն յատկացուած ածականներն. նոյնպէս և զինք ներկայացնողներու անուններն գլխագրով սկսելու է. այսպէս, God, The Father, The Son, the Holy Spirit, the Almighty:

4. Ամեն տեսակ յատուկ անուններ միշտ պէտք է գլխագրով սկսիլ. ինչպէս, Armenia, America, Van, New York, London, Constantinople, Ararat, Washington, Euphrates (Եփրատ) The Tribune (Տրիբուն), The Greeks, the Hudson (Հըւսոն – գետ):

5. Պաշտօնի անուններն, պատու անուններն, նշանաւոր մականուններն առ հասարակ գլխագրով կ’սկսին. ինչպէս, “His

* Pope (Պօփ) Պապ (յապոստոս) pope, Հռովմի պապը

† es’say (էսէյ) մասնաւոր նիւթի մը վրայ գրուածք մը

‡ Bi’ble (Կա’յալ) Աստուածաշունչ, (Կրք) գիրք

§ pray (Քրէյ – ւիլ վալ) աղօթել, աղաչել. prayer, աղօթք

|| God (Գոդ, Գոթ) Աստուած ¶ Spir’it (Սփրիթ) Հոգի

†† de-spise’ (Դէսփէյ) արհամարհել

** proph’e-sy (Քրօֆէսի) մարգարէանալ – prophesying,

մարգարէութիւն

||| trade (Թրէյդ – ւիլ վալ) արհեստ. վաճառականութիւն

†† im-pose’ (Իմփօզ) դնել (հարկ)

§§ tax (Տէքս) հարկ. տուրք

[մաճայնի]

*** con-sent’ (Կոնսենթ) համաձայնութիւն – to consent, հա-

Excellency, the President*, His Majesty† Mgrditch the First, Catholicos of all Armenians, Chief§ Justice White, Sir William, St. Paul (Տ. Բ. — Սուրբ Պօղոս), Pe'ter (Քէ'րէ — Պետրոս) the Great, His Majesty George the Fifth:

6. Տարբեր բառերէ բաղադրեալ յատուկ անուններն այն պարագային տակ որ իրենց կազմութեան համեմատ, առանց միութեան գծի կրնան իրարու հետ միանալով մէկ բառ կազմել, մէկ բառ գրելու է և միայն գլխագրով մը սկսելու է. ինչպէս, “Westfield, Newport, Redbank.” (Այս բառերը քաղաքներու կամ գիւղերու անուններ են):

7. Տարբեր բառերէ բաղադրեալ յատուկ անուններն՝ այն պարագային տակ որ իրենց կազմութիւնը կը թելադրէ աւելի իրարմէ զատ գրել, զատ զատ գրելու է, և ամեն մէկ բառը գլխագրով սկսելու է. ինչպէս, “New York, East Boston, North G. rmantown”:

8. Երբ ածական մը կամ գոյական անուն մը որոշ կերպով բաղադրեալ յատուկ անուն մը մասը եղած է, պէտք է զայն գլխագրով սկսիլ. ինչպէս, “Mount|| Ararat, Long Island, The French Republic, The United States of America”:

9. Երբ յատուկ եւ հասարակ անուն մը իրարու հետ ընկերացած են զիրար բացատրելու համար, առ հասարակ բաւական կը սեպուի յատուկ անունը գլխագրով սկսիլ եւ հասարակ անունը բոլոր գրով. այսպէս, “New York city¶, the river†† Euphrates, Hudson county§§”:

10. Դիմառնութեամբ գործածուած, այսինքն մարմնացուցուած որ եւ է առարկայ, որ անձի մը որոշ գաղափարը կը ներկայացնէ, պէտք է գլխագրով սկսի. ինչպէս, “Come gentle Spring, ethereal** mildness, come,” — THOMSON.”

“O! New Moon, true Moon***,
Tell unto me
Who my true love is to be”:

* pres'i-dent (Քրէ'նէրէնթ) նախագահ

† maj'es-ty (Մէ'ջէսթի) վեհափառութիւն

§ chief (չիֆ) գլխաւոր

|| mount', moun'tain (մաւնթ — մէկ վանկ մաւնթէն) լեռ — to mount հեծնել. աթոռը նստիլ. լեռը ելնել

¶ cit'y (սիթի) քաղաք

†† riv'er (րիւ'ւը) գետ

§§ coun'ty (քաւնթի) գաւառ

*** moon (մուն) լուսին

** e'ther (էթ'էր) եթեր — e-the'ri-al, եթերական

11. Յատուկ անուններէ բղխած ամեն բառ պէտք է գըլ-
խագրով սկսիլ. այսպէս, “Armenian, American, Turkish,
Roman, German, French, Platonic”:

12. I եւ O միշտ գլխագրով գրուելու են. ինչպէս, “Praise†
the Lord‡, O Jerusalem§; praise thy God, O Zion||.” — *Psalms*
cxlvii. “O wretched¶ man that I am!” — For that which I do,
I allow not: for what I would, that do I not; but what I hate,
that do I.” — *Rom.* vii., 24 and 15:

13. Ոտանաւորի մը ամեն մէկ տողը, բացի այնպիսի տո-
ղերէն, որոց ամեն մէկը իր նախնիթաց տողի մասը կը կազմէ,
պէտք է գլխագրով սկսիլ. ինչպէս,

“He liveth long, who liveth well;

All else is life but flung†† away;

He liveth longest, who can tell,

Of true things, truly done each day!”

“Happy the man whose tender‡‡ care

relieves** the poor distress’d||!

When troubles¶¶ compass*** him around,

the Lord shall give him rest****.” — 1819 ին նիւ Եօրքի

մէջ տպուած Սաղմոսէ մ’առնուած Գլ. ԽԱ. 1:

† praise (բերել — մէկ վանկ) գովեստ — to praise, գովել

‡ Lord (Լօրդ) Տէր

§ Je-ru’sa-lem” (Երուսալէմ, ճերիս’-ալէմ) Երուսաղէմ (Եր-
ուսյեցերէն. է կը նշանակէ խաղաղութեան հիմ)

|| Zi’on (զօն) Սիօն, Սիօնի

¶ wretch (րէչ) հէգ, անզգամ, անպիտան. թշուառ —
wretched, խղճալի, ողորմելի

†† fling (ֆլինկ — մէկ վանկ) նետել, ձգել

‡‡ ten’der (թեն’դը) փափուկ, կակուղ, մատղաղ —

t) tender, տալ (է պարիս), ներկայացնել

** re-lieve’ (րելիւ) նեղութենէ ազատել [վիշտ

||| dis’tress (տիսթրէս) մարմնային կամ հոգեկան մեծ ցաւ,

¶¶ trouble (թրուլ) նեղութիւն, ձանձրոյթ — to trouble, նե-
ղութիւն տալ

*** com’pass (քոմ’պէս) շրջապատ, սահման. կողմնացոյց. —
to compass, շրջապատել, պարփակել — com’pass-es, կարկին
(Տճկ. քերէկէս)

**** rest’ (րէսթ) հանգիստ, դադար. մնացորդ — to rest,
հանգստանալ

14. Գրութեան մը մէջ տրուած ամբողջ օրինակի մը, որ ուրիշի մը խօսածէն կամ գրածէն առնուած է, կամ չակերտի մէջ առնուած վկայութեան մը առաջին բառը միշտ գլխագրով սկսելու է. այսպէս, “Remember† this maxim‡: ‘Know thyself’.” — “Jesus answered them, Is it not written in your law, I said, Ye are gods?” — *John*, x., 34:

15. Գրութեան մը մէջ մասնաւոր կարեւորութիւն ունեցող և նոյն գրութեան իսկական նիւթը ներկայացնող բառեր կարելի է գլխագրով սկսիլ. ինչպէս, “In its application§ to the Executive with reference¶ to the Legislative* branch|| of the Government‡‡, the same rule†† of action should make the President ever anxious** to avoid||| the exercise¶¶ of any discretionary*** authority††† which can be regulated§§ by Congress‡‡‡.” — ANDREW JACKSON, 1835.

16. Գլխագրով սկսելու չէ որ և է բառ, որ վերոյգրեալ կանոններէն միոյն տակ չէ կարելի բերել: Հետեւեալը երկու հարիւր տարիի չափ առաջ եղած գրութեանց մէջ գլխագիրներու անպատշաճ և անկանոն գործածութիւնը կը ցուցնէ,

† re-mem’ber (րեմեմբը) յիշել

‡ max’im (մէքսիմ) առած

§ ap’pli-ca’tion (էփլիկէյշն) դարման. դիմում ընելը խընդրագիր. գործածութեան դնելը

¶ refer-ence (րեֆըրընս) վերաբերութիւն, վկայութեան դիմելը. վկայագիր. առաջուրնէ եղած բանի մը ակնարկելը

* leg’is-la-tive (լէճիսլէտիվ) օրէնսդիր

|| branch (պրէնչ – մէկ վարկ) ճիւղ

‡‡ gov’ern-ment (գըվընմէնթ) կառավարութիւն

†† rule (րուլ) կանոն – to rule, իշխել

** anx’ious (էնքշըս) անձկալի, հոգ ընող

||| a-void’ (էվոյդ) հեռու պահել

¶¶ ex’er-cise (էքսըրայզ) գործադրութեան դնելը. վարժութիւն. մարզանք. – to exercise, գործադրել, վարժեցնել. մարզանք ընել

*** dis-cre’tion-a-ry (տիսկրէշնըրի) ինք իր խելացի և շրջահայեաց դատողութիւնը գործածելով

††† au-thor’i-ty (օթհորիտի) իշխանութիւն

§§ reg’u-late (րեգըլէյթ) կանոնաւորել

‡‡‡ con’gress (գոնգրէս) վեհաժողով

որմէ զգուշանալու է ներկայիս: “Many a Noble *Genius** is lost for want of *Education*. And *Learning* was, in the *Dark Ages*, Preserv’d† almost only among the *Clergy*§.” – CHARLES LESLIE, 1700.

Վերոյգրեալ կանոններէն ի զատ, կ'արժէ աստ յիշել որ գլխագրով պէտք է սկսիլ նաեւ ամիսներու, օրերու, տօն օրերու, գիտութեանց եւ փողոցներու անուններն:

Նոյնպէս գլխագրով սկսելու է ամեն վերջակէտէ, հարցական եւ ընդմացական նշաններէ ետքը եկող բառին առաջին գիրը:

131. Վարժութիւն

[Հետեւաներն բարձրաձայն կարդալու է առ նուազն երեք անգամ, յետոյ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

They sang many hymns and psalms.
Xerxes was the king of Persia.
We will have some eel for our dinner.
We will pass through Long Island city.
Young man, you are ill advised.
That infant is imitating his father.
I had a beautiful lily on Easter day.
Singing will do you good.
He is acting like a mimic.
Please don't argue with me.
That will cost you one guinea.
It will be a great pleasure to us to satisfy you.
What is the whole question in this case?
Stephen became a martyr in the first century.
Would you like to have some rye bread?
The queen has pneumonia now.
All the myrr comes from India.

* gen'ius (ճէ'նէւս) արտաքոյ կարգի հանճարեղ, հնարագէտ
† pre-serve' (փրէւը'րէ) քաղցրաւենի, բանդակ (Տճէ. Ռէւս) –
to preserve, պահպանել
§ cler'gy (էւը'րճէ) կղեր, կղերականութիւն

132. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւնն երուն ինտալը լաւ մը հասկնալէ վերջ, գրեւոր է տեսրակին մէջ հարկ եղած բառերուն գլխաւորերը աւելցնելով:]

“are they not written in the book of the chronicles* of the kings of israel?”

“but god has so made the bible that it interprets† itself.”
this book is called “an english grammar.”

“It may rain. he may go or stay. he would walk. they should learn.” “Alas! i fear for life!”

“he went from london to new york.”

“pray, what are they? does this *man* make new words§ when he pleases?

“shall not the judge of all the earth do right?”

“this is thy god that brought thee up out of egypt.

“and the holy one of israel is our king.”

“which the lord, the righteous judge, shall give me at that day.”

“thus said the lord the king of israel, i am the first, and i am the last; and besides me there is no god.”

hagop melik was the given name of raffi.

mrgdich first was catholicos of all armenians.

lord william was in new york. whence he went to washington, where he called on the president in the white house.

the congress is not in session now. the legislature will meet in december.

“moon, moon, with thy sleepless eyes preserve the bones of armenians.” — BISHOP CAREKIN SERWASDIANTZ.

“o death! where is thy sting‡? o grave|| where is thy victory**!”

“fall back, fall back, i have not room: — o! me thinks i see a couple whom i should know.”

“nay, i live as i did, i think as i did, i love you as i did; but all these are to no purpose||: the world will not live, think, or love, as i do.” — *Swift, varied.*

* chron'i-cle (ժրն'նիլ) օրը օրին գրուած պատմութիւն, ժամանակագրութիւն — Chronicles, Մնացորդաց

† in-ter'pret (ինթըրթըրթ) մեկնել, թարգմանել

§ word (ւորդ — մէկ վանկ) բառ

‡ sting (սթինկ — մէկ վանկ) խայթոց — to sting, խայթել

|| grave (գրեյվ — մէկ վանկ) ծանր, խոհեմ. գերեզման

** vic'to-ry (վիկթորի) յաղթութիւն

|| pur'pose (թըրթըշ) նպատակ

ԴԱՍ ԿԲ. (LESSON LXII.)

II. OF SYL'LA-BLES. (ալ սիլլա) Բ. ՎԱՆԿԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Վանկը մէկ կամ աւելի գրերու մէկ անգամէն (բերանի մէկ անգամէն արտասանելովը) հնչուածն է. եւ որը կամ բառ մ'է, ինչպէս՝ *a, an, ant, book* եւ կամ բառի մը մէկ մասն է. ինչպէս, *hur-rah', un-der-stand', Is'a-bel'la, be-nev'o-lent-ly*:

Հայերէնի մէջ ամեն մէկ բառ այնքան վանկի կը բաժնուի որքան ձայնաւոր կայ այդ բառին մէջ. սակայն Անգլիերէնի մէջ աւելի բերանի հնչումին կը նայուի, եւ այդ օրէնքով բառի մը մէջ այնքան վանկ կայ որքան որոշ արտասանութիւններ կամ ձայնի իրարմէ զատ զարկեր կան բառին մէջ. ինչպէս. *just, plain* (Հայերէնի մէջ երկու վանկ կարելի է ընել. մինչ Անգլիերէնի մէջ մէկ վանկ է), *ex-press'* (երկու վանկ), *in'tro-duce'* (երեք վանկ) *as-so'ci-ate* (չորս վանկ):

Անգլիերէնի մէջ մէկ վանկով եղած բառ մը կը կոչուի *mon'o-syl-la-ble* (մոնօսիլլաբլ) միավանկ. երկու վանկերէ բաղկացած բառ մը՝ *dis-syl'la-ble* (Դիսսիլլաբլ) երկավանկ, երեք վանկերէ բաղկացած բառ մը՝ *tris-syl'la-ble* (Թրիսիլլաբլ) եռավանկ. եւ չորս կամ չորսէ աւելի վանկերէ բաղկացածներն կը կոչուին *pol'y-syl'la-ble* (Քոլիսիլլաբլ) բազմավանկ:

Բացի քէն ամեն մէկ ձայնաւոր ինքնին կրնայ վանկ մը կազմել, բայց բաղաձայններն միշտ ձայնաւորներուն կամ երկբարբառներուն կը պատկանին. և առանց ձայնաւորի վանկ չի կազմուիր:

Diph'thongs (Դիփթոնգ) and Triph'thongs (Թրիփթոնգ)

Երկբարբառներ եւ Եռբարբառներ

(Տեսե՛ւ Երես 65)

SYL-LAB'I-CA'TION (սիլլաբիթիոն) ՎԱՆԿԱԲԱԺԱՆՈՒՄ

Ինչպէս Հայերէնի՝ նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ բառ մը վանկերու բաժնելու համար պէտք է գլխաւորաբար աւանջէն առաջնորդուիլ. մի եւ նոյն ատեն աւելի լաւ է հետեւեալ կանոններն ալ ի նկատի առնել:

1. Բաղաձայններն պէտք են միացուիլ ընդհանրապէս այն ձայնաւորին կամ երկբարբառին հետ, որուն աւելի կը միանան հնչուած ատենը. ինչպէս, *Je-ru'sa-lem, pres'i-dent*:

2. Եթէ երկու ձայնաւորներ իրարու քով գալով երկբարբառ մը չը կազմեն, պէտք է զանոնք իրարմէ զատել եւ զատ զատ վանկ ընել. ինչպէս, *a-e'ri-al* (էյէրիէլ) օդային:

3. Ածանցական մասնիկներն եւ քերականական վերջաւորութիւններն պէտք է զատել այն արմատական բառերէն, որոնց վրայ աւելցուած են. ինչպէս, *harm-less, great-ly, reward-ed, count-er* (գահարէր) հաշուող եւ *coun-ter* (գահարէր) ապրանք ծախելու սեղան տարբեր բառեր են:

4. Յառաջագիր մասնիկները կը կազմեն առանձին վանկեր. ինչպէս, *mis-place, out-side, up-lift*: Բայց եթէ իրենց նախնական նշանակութիւնը փոխեն, այն ատեն անոր համեմատ վանկերու բաժնելու է. այսպէս, *re-create* (*re'cre-ate*, ռէ'քրէէ'յր) վերստեղծել, նորէն շինել եւ *recreate* (*rec're-ate*, ռէ'քրէէ'յր) կազդուրել. *re-formation* (*re'for-ma'tion*, ռէ'ֆօրմէ'յըն) վերականգնութիւն եւ *ref-ormation* (*ref'or-ma'tion*, ռէ'ֆօրմէ'յըն) բարեկարգութիւն, բարեփոխութիւն տարբեր տարբեր աստիճանի բառեր են:

5. Բաղադրեալ բառերը բաժնելու համար, զիրենք բաղադրող պարզ բառերուն բաժնելու է. ինչպէս, *foot-hold, never-the-less*:

6. Տողի մը վերջը բառ մը իր վանկերուն կրնայ կիսուել. բայց վանկ մը ոչ մէկ ատեն կիսուելու է:

133. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բառերը վանկերու բաժնելով ընդօրինակելու է տետրակին սէջ:]

Honey, ever, other, pleasant, punish, never, rather, ready, river, whether, honesty, several, dishonest, whatever, benevolently, education, polysyllable, Armen, Cora, Nora, Bertha, Armenian, American, Constantinople, Washington, Englishman, mother, brotherinlaw, Bible, pardon, narrow, bankinghouse, unless, backbone, twentysecond, struggle, hostess, friendship, freedom, manhood, darkness, succeed, tribute, barometer, evening, rumor, under, shallow, morning, afraid, dreary, reform, sprinkle, splendid, adorn, reward, punish, possible, comfort, suffer.

134. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բառերն գրելու է տետրակին մէջ անոնց սխալ բաժանումներն ուղղելով եւ նկատի առնելով թէ որ մէկ կանոնին համեմատ ուղղուելու է:]

Barb-er, ge-ni-us, con-ven-ient, as-so-ciate, sei-zure, han-dy, Eas-tern, full-y, nee-dy, E'n-gland, tow-ards, a-not-her, handed, rus-ty, wri-ting, ess-ay, arb-usc-le, ind-ict, musc-le, vic-tu-als, mart-yr, arch-bi-shop, ar-chang-el, ma-je-sty, pre-sid-ent, exc-el-lenc-y, Eu-phrat-es, Ne-wport, mount-ain, Amer-ic-a, rep-

ubl-ic, isla-nd, Hu-dson, co-unty, e-ther-eal, pro-phes-ying, des-pise, imp-ose, wi-thout, cu-tting, cons-ent, a-bsent. o-ppress, bran-chy, far-ming, dus-ty, clou-dy, drea-ry, pas-sing, Wes-tern, East-er, bask-et, e-xclaim, hel-pless, trou-ble-some, frui-tless, a-ns-er, ha-ply, pe-rad-ve-nture, ma-ybe.

III. OF WORDS. Գ. ԲԱՌԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ:

Մէկ կամ մէկէ աւելի վանկեր միացած՝ երբ խօսելու կամ գրելու պահուն գաղափար մը կամ մտածման մէկ կերպը կ'արտայայտէ կը կոչուի Բառ. ինչպէս, *art, book, man, church, going, he, spoke*, եւն:

Բառերը իրարմէ կը զանազանուին սովորաբար իրենց ածական կամ կազմութեան (*spe-ci-es* — (շ)՝ճէճէճ) եւ յիշատակ (*fig-ure* — թիւիչ) համեմատ:

Բառերը իրենց տեսակին համեմատ կարելի է բաժնել երկուքի, *prim-i-tive* (իւրիշտ) նախնական եւ *de-ri-v'a-tive* (ածական) ածանցական: Նոյնպէս՝ իրենց ձեւին համեմատ կարելի է բաժնել դարձեալ երկուքի, *sim-ple* (միշտ) պարզ եւ *com- pound* (գումար) բարդ կամ բաղադրեալ:

Նախնական են այն բառերն որոնք արմատ են և իրենցմէ աւելի պարզ բառէ մը չինուած չեն. ինչպէս, *harm, farm, great, con-nect'* (գումար — կապել, կցել, միացնել):

Ածական են այն բառերն որոնք աւելի պարզ բառերէ չինուած են. ինչպէս, *harmless, farmer, greatly, connected, unconnected*, եւն:

Պարզ կը կոչուին այն բառերը, որոնք ուրիշ բառերէ բաղադրուած կամ բաղկացած չեն. ինչպէս, *man, house, never, less, the, watch*, եւն:

Բարդ կամ Բառաբեւեռ կը կոչուին այն բառերը, որոնք երկու կամ աւելի պարզ բառերէ կը բաղկանան. ինչպէս, *watch-man, պահապան. housewife, տանտիկին. watchhouse, պահակատուն. nevertheless, սակայն եւ այնպէս:*

Մշտական բարդ կամ բաղադրեալ բառերը միացած կը գրուին. ինչպէս, *bookseller, գրավաճառ, doorkceper, դռնապան. մինչ առժամանակեայ բարդերը միութեան գծով մը իրարու հետ կը կցուին. այսպէս, far-seeing, հեռատես, forget-me-not, զիս մի մոռնար (ծաղկի մը անուն է):*

RULES FOR THE FIGURE OF WORDS.

ԲԱՌԵՐՈՒ ԶԵՒԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԿԱՆՈՆՆԵՐ՝

1. Այն բառերը՝ որոնք կանոնաւորապէս կամ նմանութեամբ իրարու հետ բարդուած են, պէտք չէ իրարմէ զատել. այսպէս, աւելի լաւ է գրել *bookseller, watchman, gentleman* քան *book seller, watch man, gentle man*: Նոյնպէս աւելի լաւ է գրել *toward*, քան հին ձեւով *to us ward*:

2. Բառերը՝ իրենց գործածուած տեղին համեմատ տուած նշանակութիւններուն համաձայն պէտք ենք իրարմէ զատել կամ միացնել. ինչպէս, *a glass* house* կը նշանակէ տուն մը որ ապակիէ շինուած է. մինչ *a glasshouse* կը նշանակէ տուն մը, որոյ մէջը ապակի կը շինեն, ապակի շինելու գործարան:

3. Երկու կամ աւելի բարդ բառեր երբ կցուին իրարու մի և նոյն նախադասութեան մէջ, անոնցմէ ոչ մին կրճատուելու է. այսպէս, պէտք չէ ըսել *six or seventeen*, այլ ըսելու է *sixteen or seventeen*. Նոյնպէս ըսելու չէ *goat and sheepskins†*, այլ *goatskins and sheepskins*:

4. Երբ բարդ բառի մը մասերը իրարու հետ չեն կրնար աղէկ միանալ, և կամ իւրաքանչիւրը կը պահէ իր սկզբնական շեշտը, այն ատեն միութեան գիծը պահելու է բառերուն միջև. այսպէս, *to-day, to-night, to-morrow, first-born, laughter-loving* (ծաղրասէր):

5. Երբ բարդ բառի մը մասերը իրարու հետ լաւ կը միանան զանգուած մը կազմելու պէս, և բառին մէջ միայն մէկ վանկ կ'ըլլայ շեշտուած, այն ատեն միութեան գիծ դնելու չէ. ինչպէս, *gentleman, firearm* (հրազէն):

Բառերու մասին, վերոյգրեւորներէն ի՞նչու, գիտնալու արժանի և կարևոր բան մ'ալ բառի մը շեշտն (*ac'cent*—է՛գէնդ) է:

[Շեշտաբանութիւնը կամ Առագանութիւնը արդէն յիշուեցաւ որ Քերականութեան չորրորդ կամ վերջին մասը կը կազմէ (Տե՛ս էլ Երես 248) և որը հասկացողութեամբ ըմբռնելու համար, մենք գիտենք որ մեր ուսանողի ցայս վայր ունեցած Անգլիերէնի հմտութիւնը, զարգացումն ու պաշարը բաւական չեն: Սակայն ի նկատի ունենալով որ՝ Անգլիերէն խօսքի մը բառերը եթէ չիտակ հնչուին ու սխալ շեշտուին, խօսքը չի-

* glass (կէս — է՛կ վանկ) ապակի. հայելի. ջրի գաւաթ

† skin (ս — է՛կ վանկ) մորթ — *to skin*, մորթը քերթել. խաբելով առնել. խաղի մէջ չիտակ չընել — խաբել

հասկցուիր*, կ'ստիպուինք այս տեղ՝ քերականութեան չարքէն դուրս, համառօտ գաղափար մը տալ ուսանողին չեշտի ու անոր գործածութեանց մասին, իբր մաս բառերը ուղիղ արտասանելու և ոչ՝ իսկական առոգանութեան կամ տաղաչափութեան:]

ACCENT. ՇԵՇՏ:

Շեշտը ձայնի այն մասնաւոր զարկն է որ կը դրուի բառ մը կարդալու կամ հնչելու ատեն անոր մասնաւոր մէկ վանկին վրայ, որով ան կ'որոշուի միւս մնացած վանկերէն:

Ձայնի այդ որոշիչ զարկը գրաւոր կերպով ալ կ'արտայայտուի սոյն նշանը ('), որը շեշտ կը կոչուի, դնելով բառի այն վանկին վրայ որը շեշտել կ'ուզուի. ինչպէս, *Bi'ble*, *con-sent'*, *pres'-i-dent*, *Je-ru'sa-lem*, ևն:

(Շեշտը Հայերէնի մէջ առ հասարակ չեշտուած վանկի ձայնաւորին վրայ կը դրուի. սակայն Անգլիերէնի մէջ չեշտուած վանկի վերջը կը դրուի):

Մէկէ աւելի վանկեր ունեցող որ և է բառ իր վանկերէն մէկին վրայ անպատճառ չեշտ մը պիտի ունենայ. ինչպէս, *moun'tain*, *maj'es-ty*, *e-the're-al*: Բարդ բառեր երբեմն երկու իրարու գրեթէ հաւասար շեշտեր կ'ունենան. ինչպէս, *e'ven-hand'ed*, *pa'per-tu'ling*, ևն: Բազմավանկ երկար բառեր ալ առ հասարակ գլխաւոր կամ նախնական շեշտէն ի զատ երկրորդական շեշտ մ'ալ կ'ունենան. ինչպէս, *per'ad-ven'ture*, *al'to-geth'er*:

Անգլիերէնի մէջ շեշտերը կը թուին կառավարուած ըլլալ աւելի բառական կազմութեան համեմատ. այսպէս, Սաքսոններէնէ առնուած բառերուն շեշտերը առ հասարակ բառերուն արմատին վրայ կ'ըլլան. աւելի ուսեալ լեզուներէ առնուած բառերուն շեշտերը իրենց վերջաւորութեանց վրայ կ'ըլլան, և տարբեր շեշտեր ալ կը գործածուին մասնաւորապէս այս ինչ բառը միւսներէն որոշելու կամ անոր ազդեցութիւնը չափնելու համար. ասկից կը հետեի որ Անգլիերէնի մէջ երեք տեսակ շեշտեր կան արմատական (*rad'i-cal* — ռէ'ադիքէլ), վերջաւորութեանական (*ter'mi-na'tion-al* — Թէրմինէյընէլ) և որոշիչ (*dis-tinc'tive* — Դիստինկտիվ):

* ԾԱՆ.— Զիշտ այս պատճառաւ է որ մասնաւոր հոգ տարած ենք սոյն գրքին սկիզբէն մինչև վերջ տրուած բառերուն ամեն մէկը իր յատուկ շեշտովը սովորեցնել ուսանողին:

Անգլիերէնի մէջ բառ մը ուղիղ չեղտելու համար, հետեւեալ քանի մը կանոններուն տիրանալ պէտք է:

1. Միավանկ բառերը չեղտ չունին. ինչպէս, *God, chief, tax, pray*:

2. Երկավանկ բառերուն ընդհանրապէս առաջին վանկը կը չեղտուի. ինչպէս, *cit'y, coun'ty, e'ther, es'say*:

3. Սկիզբը կամ վերջը մասնիկ ունեցող բառերուն արմատը կը չեղտուի. ինչպէս, *a-cross', un-cer'tain, king'dom, just'ly*:

4. Թէ անուն եւ թէ բայ եղող երկավանկ բառերուն (որոցմէ մեծ թիւ մը կայ Անգլիերէն լեզուին մէջ) եթէ առաջին վանկը չեղտուի, բառը կը հասկցուի որ անուն է, եթէ վերջինը չեղտուի՝ բառը բայ կը լինի. ինչպէս, *ac'cent, չեղտ. ac-cent', չեղտել. per'mit, արտօնագիր, per-mit', արտօնել*:

5. Երբ երկու ձայնաւորներ երկրորդաբառ մը չը կազմեն եւ զատ զատ վանկի հետ հնչուն, առաջին վանկը կը չեղտուի. այսպէս, *Zi'on, li'on*:

6. Եռավանկ բառերէն չատերուն առաջին վանկը կը չեղտուի. ինչպէս, *maj'es-ty, pres'i-dent, pos'si-bly*:

7. Սակայն եռավանկ բառերէն անոնց՝ որոնց առաջին եւ վերջին վանկերը մասնիկներ են, բուն արմատը կը չեղտուի. այսպէս, *un-clean'ness, dis-grace'ful*:

8. Գաղիերէնէ առնուած բառերէն չատերուն վերջին վանկը կը չեղտուի. ինչպէս, *a-dieu', bi-jou'*:

9. Բազմավանկ բառերն կը չեղտուին իրենց արմատներուն պէս. ինչպէս, *ex-ceed'ing-ly* (*ex-ceed'* բառէն) *e''ver-last'ing-ly* (*last* բառէն):

135. Վարժութիւն

[Ընդօրինակելու է տետրակին մէջ հետեւեալ բառերը զաստկարդելով զիրենք իրենց տեսակին և ձևին համեմատ. նախնական, ածանցական, պարզ և բարդ բառերէն առանձին առանձին սիւնակներ ձևացնելով:]

Ant, tent Eastern, noon, to-morrow, yester-day, Asia, hat-store, shoemaker, sinful, honesty, nonsense, national, attention, intention, whosoever, dusty, famous, dining-room, dressmaker, handful, hostess, hen, dime, necktie, farming, tearful, foothold, Southern, newspaper, new, whomever, door, there, hay, dawn, bathing, joyful, funny, having, like, crown, home, bone, good, much, yearly, high, deep, dull, able, dark, late, fraud, light, Frenchmen, dry-goods, dateless, healthy, Indian, wealth, nearer, gentlest, dearer, tongue, arc, hungry, wrong, lawful, pay-day,

sometimes, peach-tree, banking-house Dutchman, handless, bill-head, little, greatly, queer, narrow, bell, crowded, likewise, mail-box, sum, raw, least, curly, cloud, pigeon-house, feather, enjoy, chalk, shaken, sea-sick, alright, friendship, freedom, likely.

136. Վարժութիւն

[Հետեւաւ նախնական բառերը ածանցական շինելով գրելու է տետրակին մէջ:]

Law, like, bank, day, wrong, friend, warm, man, great, wort.

[Հետեւաւ ածանցականներու նախնական բառերը գտնելով գրելու է տետրակին մէջ:]

Helpless, weekly, undoubtedly, punishment, kindness, association, priesthood, misunderstanding, suggestion, unhappy.

[Հետեւաւ սարդ բառերն բարդ բառեր շինելով գրելու է տետրակին մէջ:]

With, under, out, in, well, some, who, hat, book, look.

[Հետեւաւ բարձր բառերը իրենց սարդ բառերուն վերածելով գրելու է տետրակին մէջ:]

Reading-room, bookseller, altogether, porridge-pot, household, forever, everlasting, cowhide, clergyman.

137. Վարժութիւն

[Հետեւաւ Վարժութիւնը ընդօրինակելու է տետրակին մէջ նոյնութեամբ և իւրաքանչիւր բառին առջև նոյն ասանկով և նոյնալատի բառ մը գտնել ու գրելու է. ինչպէս, love, dove., wool, tool. ևն:]

love.	hill,	dress,
wool,	can,	saw,
sharp,	any,	father,
coral,	funny.	sister,
cent,	pink,	northern,
dry,	let,	did,
bread,	little,	some,
told,	tell,	fry,
polite,	peach,	dust.
sail,	best,	deep,

[3] [4]

“Know nothing, fear nothing.”

“A wise man changes his mind, but a fool never.”

ԴԱՍ ԿԳ. (LESSON LXIII.)

IV. OF SPELLING*. Դ. ՀԵԳԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ:

ՀԵԳԵԼԸ ԼԵԳՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐՀԵՍՏԻ ԱՅՆ ՃԻՆԸ Է, ՈՐՈՎ ԿԱՐԵԼԻ Կ'ԸԼԼԱՅ ՆԵՐԿԱՅԱԾԱԵԼ ԲԱՌ ՄԸ ՉԱՅՆ ԿԱԶՄՈՂ ԳՐԵՐՈՎԸ:

ԼԵԳՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԱՅՍ ԿԱՐԵԼՈՐ ՃԻՆԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՃԵՌՔ ԲԵՐԵԼ ԱԼԵԼԻ ՀԵԳԵԼՈՒ յԱՌՈՒԿ ՀԵԳԱՐԱՆՆԵՐՈՎ, ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐՈՎ և ԿԱՄ ԸՆԹԵՐԳԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱԿԱՆՈՒՆ՝ ԲԱՌԵՐՈՒՆ ԻՆՉ ԳՐԵՐՈՎ ՀԵԳՈՒԱԾ ԸԼԼԱՅ ՈՒՆԻ ՈՒՆՈՎ ՆԿԱՌՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌՆԵԼՈՎ, ՔԱՆ ԹԷ ՀԵԳԵԼ ՍՈՐՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳՐՈՒԱԾ ԿԱՆՈՆՆԵՐ ԳՈՅ ԿԵԼՈՎ. ՈՐՈՎՀԵԱԼ ՄԵՆՔ ԱՐԴԷՆ ՄԵՍԱՆՔ ՈՐ ԲԱՌԻ ՄԸ ՀԵԳԵԼԸ Ն ՈՒՆԻ ԳԼԽԱԼՈՐԱԲԱՐ ՆՈՅՆ ԲԱՌԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵՆԷՆ:

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԳՈՒ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՈՐՈՅ և ՆԻՈԹԻՅ ԸԼԼԱԼՈՎ, ԿԱՐԵԼԻ Է յԱՃԱԽ ՀԱՆԴԻԱԿԻԼ ԲԱՌԵՐՈՒ, ԳՈՐԱ ԱՄԵՆԱԼԱԸ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՆ ԱՆԳԱՄ ՉԱՆԱԶԱՆ ԿԵՐԱԵՐՈՎ ԿԸ ՀԵԳԵՆ. ՄԻՆՉ ՈՒՐԻՂՆԵՐ ԱԼ ԿԸ ՀԵԳԵՆ ՀԱՌ ՄԸ ԲԱՌԵՐ ՀԱԿԱՌԱԿ ՆՈՅՆԱՆՄԱՆ ԲԱՌԵՐՈՒ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆԳ, ՈՐՔ ՀԵՆ ԿՐՆԱՐ ՀՆՈՐՀՔՈՎ ԵՐԵԱԼ:

ՀՈՍ ԿՈՒՍԱՆՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ԿԱՆՈՆՆԵՐ ՄԻԱՅՆ, ՈՐՈՆՔ ԿՐՆԱՆ ՕԳՄԱԿԱՐ ԸԼԼԱԼ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՃՂԴԱՍԷՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՆ և ԵՐԲԵՄՆ ԱԶԱՍԵԼ ԳԻՐԵՆՔ ԱՄԱՍՀԱԿԱՆ ՆԻՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ:

RULES FOR SPELLING. ՀԵԳԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐ:

1. ԱՅՆ ՄԻԱՎԱՆԿ ԲԱՌԵՐԸ՝ ՈՐՈՆՔ *f*, *l* ԿԱՄ *s* ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՆ, և ԱՅԴ ՎԵՐՋԱԼՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԱԼ ԵԹԷ ՄԷԿ ՃԱՅՆԱԼՈՐՈՎ ՆԱԽԱԴԱՍՈՒՐՆ, ԿԸ ԿՐԿՆԵՆ ԻՐԵՆԳ ՎԵՐՋԻՆ *f*, *l* ԿԱՄ *s* ԲԱՂԱՃԱՅՆԸ. ԻՆՉԱԿԷՍ, *off*, *hill*, *glass*:

ԱՅՍ ԿԱՆՈՆԷՆ ԲԱԳԱՌՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿԱԶՄԵՆ *clef*†, *if* և *of*, ՈՐՈՆՔ և ԳՐՈՒՆ ՄԷԿ *f*ՈՎ. և *as*, *gas*§, *has*, *was*, *yes*, *his*, *is*, *this*, *us*, *pus*† և *thus* և ԳՐՈՒՆ ՄԷԿ *s* ՈՎ: ՆՈՅՆԱԿԷՍ ԴԱՆԻ Մ՝ ՈՒՐԻՉ ԼԱՌԻՆԵՐԷՆԷ ԱՌՆՈՒԱԾ ԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱՌԵՐ ԿԸ ԳՐՈՒՆ ՄԷԿ ԼՈՎ:

2. ԱՅՆ ԲԱՌԵՐԸ՝ ՈՐՈՆՔ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՆ *f*, *l* ԿԱՄ *s* ԷՆ Ի ՉԱՌ ՈՒՐԻՉ ՈՐ և Է ԲԱՂԱՃԱՅՆՈՎ, ՀԵՆ ԿՐԿՆԵՐ ԻՐԵՆԳ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՐԸ. ԻՆՉԱԿԷՍ, *rub*||, *sun*, *dog****, *sum*, *God*, *cup*††, *far*, *cut*, *fix*§§, *whiz*††:

* spell (բ)՝ժԷԼ – մԷԿ վաճԿ) ՀԵԳԵԼ

† clef (գլԷֆ – մԷԿ վաճԿ) ԵՐԱԾՀԱՄԱԿԱՆ ԲԱՆԱԼԻ

§ gas (կԷ) ԿԱԶ

† pus (թԷ) ԹԱՐԱԽ, ՀԱՐԱԸ

|| rub (րԷ) ՆԻԵԼ

*** dog (դո) ՆՈՒՆ

†† cup (գլԷ) ԳԱԼԱԹ (սո՛ւրճի)

§§ fix (ֆիք) ԿԱՐԳԱԴՐԵԼ, ՀԻՆԵԼ

†† whiz (հիզ) ՈՒՐԳՈՒԾՔ – to whiz, ՎԶԱԼ

Բացառութիւն են՝ abb, ebb, add, odd, egg, jagg, ragg, inn, err, burr, purr, butt, buzz, fuzz, yarr, և քանի մ'ուրիշ յատուկ անուններ: Թէ և կան նոյնանման բայց ստորեք նշանակութիւնով բառեր ալ որոց վերջին բաղաձայնը սոյն կանոնին համաձայն չկրկնուիր. ինչպէս, jag, rag, in, bur և but:

[Այս բացառութիւններուն սովորիւ ուսանողը կրնայ զանց ընել ներկայիս և ապագային եթէ ուզէ կրնայ սովորել Good Brown և Անգլիերէն Քերականութեանց Քերականութեան:]

3. Միավանկներն և այն բառերը՝ որոց վերջին վանկը կը չեղտուի, երբ վերջնան մէկ բաղաձայնով, (բաց ի x էն) և այդ բաղաձայնն ալ նախադասուած ըլլայ մէկ ձայնաւորով կամ զսէն վերջը մէկ ձայնաւորով, կը կրկնեն իրենց վերջին բաղաձայնը՝ ձայնաւորով սկսուած վանկ մ'ալ իրենց վրայ աւելնալէ առաջ. ինչպէս, *thin, thinner, thinnest; swim*, swimmer, swimming; commit†, committed, committing, committee; acquit§, acquittal:* (Տես եւ նաև երես 57 կանոն:)

Բացառութիւններ.— 1. x վերջացող բառերուն վերջին բաղաձայնը չի կրկնուիր. ինչպէս, *mix†, mixed, mixing, mixer:* 2. Այն ածանցական բառերն՝ որոց չեղար բառի արմատէն ուրիշ վանկի վրայ փոխուած է, միշտ չեն կրկնուիր իրենց վերջին բաղաձայնը. ինչպէս, *refer', reference referable:* 3. Այն բառերը՝ որոց վերջին բաղաձայնը Լատիներէնի մէջ կը կրկնուի, Անգլիերէնի մէջ ալ կը կրկնուի. ինչպէս, *Britain||, Britannic:*

4. Բառի մը վերջին բաղաձայնը՝ որ նախադասուած չէ մէկ ձայնաւորով, և բառին չեղտն ալ երբ վերջին վանկին վրայ չէ, ձայնաւորով սկսուած վանկ մ'ալ իր վրան աւելնալէ առաջ չկրկնուիր. ինչպէս, *oil, oily; real, realize**:*

Բացառութիւններ կան:

5. Միավանկ բառեր և Անգլիերէն բայեր չեն վերջանար cով, այլ կրկնակ cի փոխարէն կ'առնեն *ck*. ինչպէս, *back, neck, wreck§§, attack††*. սակայն աւելի ուսեալ լեզուներէ առնուած բառերը վերջին k չեն առներ. ինչպէս, *Italic, mimic:*

* swim (սւիմ) — մէկ վանկ) լողալ

† com-mit' (կոմիտ') ընել (սովորաբար չար բան մը)

§ ac-quit' (էքիտ') զրպարտութենէ անմեղ հրատարակել

‡ mix (միքս) խառնել

|| Brit'ain (պրիտէն) Բրիտանական

** re'al-ize (րէալաշ) իրագործումը զգալ

§§ wreck (րէք) քանդում. — to wreck, քանդել

†† at-tack' (էտէք') յարձակում, հարուած — to attack, յարձակիլ, հարուածել:

Բացառութիւն են *arc*, կամար. *orc*; տեսակ ՚ը ձուկ. *lac*, տեսակ մը խէժ: Հետեւեալ բառերն ալ *c* ի փոխարէն աւելի լաւ է *k* ով դրել. *zink*, *mark*, *disk*, *talck*:

6. Կրկնուած գրերով վերջացող բառերը, իրենց վրայ տարբեր գրով մը սկսուած մասնիկ մ'առնելէ առաջ, կը պահեն իրենց կրկնակ տառերը. ինչպէս, *seeing*, *hilly*, *illness*:
Բացառութիւններ կան:

7. Կրկնուած գրերով վերջացող բառերը՝ յառաջագիր մասնիկներով ածանցուած պահուն, կը պահեն իրենց կրկնակ գրերը. ինչպէս, *see*, *foresee*; *spell*, *misspell*; *tell*, *foretell*; *sell*, *undersell*:

8. Կրկնուած 1 (*ll*) վերջաւորութիւնը միավանկներուն, իրենցմով բարդուածներուն և իրենց արմատներէն յառաջագիր մասնիկով կազմուած ածանցականներուն յատուկ է. միւս մնացած բոլոր 1 վերջաւորած բառերը մէկ լով պէտք է գրուին. ինչպէս, *until*, *civil**:

9. Համար կամ աննշան *e* ով վերջաւորող բառերուն վերջը՝ եթէ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելնայ, ընդհանրապէս *e* գիրը դուրս կը ձգուի. ինչպէս, *remove*, *removal*: (Տես երես 56, կտոր:)

Բացառութիւններ են — 1. *ce* և *ge* վերջաւորող բառերուն վրայ եթէ: *able* և *ous* մասնիկներն աւելցուին, *c* և *g* ի կակուղ ձայնը պահելու համար *e* գիրը նոյնպէս կը պահուի. ինչպէս, *peace*, *peaceable*; *courage*, *courageous*: 2. *oe* վերջաւորած բառերուն արմատական ձայնը պահելու համար *e* կը պահուի. ինչպէս, *shoe*, *shoeing*: Նոյնպէս *dyeing* և *singeing*† հոմանման *dying* և *singing* բառերէն զանազանելու համար առաջիններու *e* կը պահուի:

10. *E* վերջաւորող նախնական բառերու վերջը եթէ բաղաձայնով սկսող մասնիկ մը աւելնայ, *e* գիրը կը պահուի. ինչպէս, *large*, *largely*; *judge*, *judgeship*:

Բացառութիւններ են — 1. Եթէ վերջի *e* ձայնաւորով ՚ը նախադասուի, *e* գիրը երբեք կը ձգուի. ինչպէս, *true*, *truly*; *argue*, *argument*: 2. *Wholly* ինքնին բացառութիւն մ'է:

11. Նախնական բառի մը վերջին *y* ը եթէ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, վրան մասնիկ մ'աւելցնելէ առաջ,

* *civ'il* (սիվիլ) քաղաքական

† *singe* (սինգ) խանձել

յը պէտք է ի ի փոխել. ինչպէս, *merry**, *merrier*, *merriest*; *pity†*, *pitiless*, *pitiable*: (Տեսնել նաև երես 79-80, կտորն է)

Բացառութիւններ են — 1. Այս կանոնը ածանցականներու համար է և ոչ բարդ բառերու. այսպէս կը գրուին *merciful§*, և *mercy-seat*: 2. *ing* կամ *ish* վերջաւորութիւններէն առաջ *յը ի ի* չփոխուիր, երկու *ի* իրարու լոկ չգալու համար. ինչպէս, *pity*, *pitying*. *baby*, *babyish*:

12. Նախնական բառի մը վերջին *յը* եթէ նախադասուած ըլլայ ձայնաւորով մը, վրան մասնիկ մ'աւելցնելու համար *յը* պէտք է ի ի փոխել. ինչպէս, *day*, *days*; *boy*, *boyhood*; *annoy‡*, *annoyance*; *joy*, *joyful*:

Բացառութիւններ են. — 1. *Lay*, *pay*, *say* և *stay* ն կը շինուին *laid*, *paid*, *said* և *staid*. Բայց իրենց կանոնաւորներն ալ երբեմն կը գործածուին: 2. *Daily* աւելի գործածական է քան *dayly*. ասոր ալ հակառակ *gayly*, *gayety*, աւելի գործածական են քան *gaily* և *gaiety*:

13. Այն բառերը՝ որոնք *ize* կամ *ise* կը վերջաւորին նոյնահնչիւն են. ինչպէս, *wise* և *size*. Ընդհանրապէս *z* կ'առնեն այն բոլոր պարագաներուն տակ երբ էապէս վերջաւորութեան միջոցաւ կազմուած են. մինչ *s* կ'առնեն առհասարակ միավանկներն և բոլոր անոնք, որոնք էապէս յառաջագիր մասնիկներու միջոցաւ կազմուած են. ինչպէս, *sympathize||*, *disorganise***; *rise*, *arise*, *advise*, *surprise*:

Այս կանոնէն կարգ մը բացառութիւններ կան, դորս ամենայն իրականացնողներն անգամ չեն կրնար որոշել թէ բացառութիւն պէտք է համարել թէ ոչ, ուստի մենք ալ զանց կ'ընենք աստ յիշել. ուսանողը սակայն պիտի կրնայ զանոնք սովորել վարժութեամբ:

14. Բարդ բառերը ընդհանրապէս նոյնութեամբ կը պահեն զիրենք բաղադրող պարզ բառերու ամեն մէկի ուղղագրութիւնը. ինչպէս, *here-after*, *wherein*:

Բացառութիւններ են. — 1. *Full* և *all* բառերը հիմնական բարդ բառերու և այնպիսի ածանցական բառերու մէջ, որոց արմատը իրենք չեն, իրենց երկու լերէն մէկը կը ձգեն. այսպէս, *handful*, *careful*, *fulfill*, *always*,

* *mer'ry* (մէր'րի) ուրախ, զուարթ

† *pit'y* (փի'թի) գթութիւն, արգահատանք — *to pity*, գթալ, խանդաղատիլ

§ *mer'cy* (մէր'սի) շնորհք, գթութիւն, ողորմութիւն

‡ *an-noy'* (ան'նոյ) ձանձրացնել

[զգալ

|| *sym'pa-thize* (սի'պֆէթհայշ) ցաւակցիլ. համակրիլ, նոյնը

** *dis-or'gan-ize* (փի'սօ'րկէնհայշ) կազմակերպութիւնը լուծել — *to organize*, կազմակերպել

although. Իսկ առ ժամանակեայ բարդ բառերուն մէջ երկու լն ալ կը պահեն. ինչպէս, *full-eyed, all-wise*: 2. Նոյնպէս ալ *miss* յառաջադիր մասնիկը մէկ *s* կը ձգէ՝ բաղադրութեանց մէջ. ինչպէս, *misspell*: 3. Օրուայ անուններուն մէջ *mass* բառը կը թողու երկու *s* երէն մէկը. այսպէս, *Christmas*: 4. Սեռական հոլովը յաճախ կը ձգէ իր ապաղարձը. այսպէս, *kitesfoot*: 5. Եթէ երեք գրեր միեւնոյն տեսակէն իրարու խով դան, կամ մէկ գիրը պէտք է ձգել և կամ միութեան գիծ գործածել. այսպէս, *ill-looking, Ross-shire*: 6. *Chilblain**, *welcome* և *welfare* նոյնպէս բաղադրութեանց մէջ մէկ-մէկ լ դուրս կը ձգեն: 7. *Pastime* կը ձգէ մէկ *s*: 8. *Shepherd*†, *wherever, whosever* բառերը մէկմէկ *e* կը թողուն դուրս. և *wherefore* ու *therefore* մէկմէկ *e* կ'առնեն:

15. Անգլիերէնի մէջ որ և է բառ հեգեղու համար եթէ մասնաւոր կանոն մը չկայ, հեգեղու է զայն անուանի գրագէտներու սովորութեանց համեմատ. հակառակ պարագային սխալ կը ճանչցուի:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Անգլիերէնի մէջ շուրջ երեք հարիւր և քսան բառեր կան, որոնք *or* կամ *our* կը վերջանան, ասոնցմէ հազիւ քառասունը ներկայիս *our* ով կը գրուի. միւս մնացածներն *or* ով կը գրուին. ինչպէս, *honor, favor*:

2. Բառեր կան՝ որոնք այլ և այլ կերպերով կը գրուին. ինչպէս, *enclose*‡, *inclose*‡; *enquire*||, *inquire*||; *emigrate*§, *immigrate*§, ևն. ասոնք սովորաբար իրենց գործածութիւններէն կամ լաւագոյն բառարաններէն սորվելու է:

3. Բացի միավանկներէն՝ *ck* վերջաւորութիւնը գրելու է *c* ով միայն. ինչպէս, *almanack, musick*, հիմայ կը գրուին *a'manac*‡‡, *music*||:

* *chil'blain* (չիլ'լէյն) ձմռուկ, ձմռնակ (ՌՖՆ. Իւլլը)

† *shep'herd* (շեփ'էրը) հովիւ. — to shepherd հովուել

‡ *en-close* (էնֆլօ'ւ) ներփակել (կը գրուի նաեւ *inclose, incloze*)

|| *en-quire* (էնֆու'այը) ասոր աւելի գործածական ձեւն է *in-quire*, տեղեկութիւն խնդրել, հարցնել

§ *em'i-grate* (էմ'իլէյթ) դուրս գալթել, երկրէն մեկնիլ — *im'mi grate* (իմ'իլէյթ) ներս գալթել, նոր երկրին մէջ մտնել հաստատուելու համար (*migrate* արմատական բառէն)

‡‡ *a'l-ma-nac* (օ'լմէնէֆ) օրացոյց

|| *mu'sic* (մու'սիկ) երաժշտութիւն. նուագ

4. Առաջուան ղե վերջաւորութիւնը ներկայիս առ հասարակ քրի փոխուած է. այսպէս, *centre, fibre* հիմայ կը գրուին *center†, fiber†*:

ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Ը] [Ք] [Ֆ] [Բ]

cliff	(ԷԼՖ)*	խարակ, բարձրամբարձ ժայռ
steep	(Ը)~ԴԵԵԴ)*	սեպածև
re-stor'a-tive	(ԲԵՐՏՕ՝~ԵԴԵԴ)	վերահաստատիչ, կազդուրիչ
wash	(Խ~ԽԶ)*	լուացք – to wash, լուալ
a-shame'	(ԷԶԵՅԴ)	ամչնալ
an'gel	(ԷՅՆՃԵԼ)	հրեշտակ
sound	(ՍԱՈՆ~ՆԿ)*	ձայն. նեղուց. խորունկ քուն. առողջ – to sound, հնչել. ջրի խորութիւնը փորձել
doc'trine	(ԴԿՈ՝ԴԵՐԵՆ)	վարդապետութիւն

138. Վարժուութիւն

[Հետևեալներն 1 ին կանոնին համեմատ ուղղադրելով ընդօրինակելու է տեսարակին մէջ:]

“A clif is a steep bank.”

“Then it may please the Lord, they shal find it to be a restorative.”

“The clothes wil be ill washed, the food wil be badly cooked; and you wil be ashamed of your wife, if she is not ashamed of herself.”

“The angels of God, which wil good and connot wil evil, have nevertheless perfect liberty of wil.”

“The room waz ful.”

“Don't you feel wel?”

“Iz he stil there?”

“That iz not for sel.”

“It seems to me this iz the sound of bels.”

“This doctrine cuts off the excuse of al sin?”

“Haz he any gaz in hiz room?”

“Yez, but he never used it til yesterday.”

“When wil you be there?”

“I shal be there in an hour or so.”

‡ cen'ter (ԵՆԵԴԵՐ) կեդրոն – to center, կեդրոնացնել

† fi'ber (ՖԻՅԵՐ) բուսական նեարդ

* Հնչուլ է մէկ անգամ (մէկ վանկ):

[Ը] [Թ] [Ժ] [Խ]

mob	(մոպ)	ամբոխ	
brain	(պրէյն)*	ուղեղ	[ցող]
bru-nette†	(պրօ-նէ-դ)	թխագոյն գեղեցկու թիւն ունե-	
com-plex'ion	(էլէք'սի'էլէն)	դէմքի երևոյթ	
bor'row	(պա'րօ)	փոխ առնել	
throat	(թրօթ)*	կոկորդ, որկոր	[բաղդաւոր]
for'tune	(ֆօ'րչն)	բաղդ. հարստութիւն - fortunate,	
slip	(ը)՝լէթ)*	սահիլը. յարաթերթ - to slip, սա-	
sleep	(ը)՝լէթ)*	քուն - to sleep, քնանալ	[հիլ]
cup	(էլէթ)	գաւաթ	
lip	(լէթ)	չուրթ	
dar'ling	(դա'րլին)	շատ սիրելի	
milk'sop"	(մի'լէսօթ)	կաթէ և ջրէ շինուած (սիւն հարդ)	
he'ro	(հի'րօ)	հերոս	
wit'ness	(ուի'թնէս)	վկայ - to witness, վկայել	

139. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 2րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ]

- “The mobb hath many heads, but no brains.” – *Old Maxim*.
 “We had some hot cross bunn on Good Friday.”
 “Brunett means a woman with a brown complexion.”
 “Begg, buy, or borrow; butt beware how you find.”
 “It is better to have a house to lett, than a house to gett.”
 “Let not your tongue cutt your throat.” *Old Precept*.
 “A little witt will save a fortunate man.” – *Old Adage*.
 “There is many a slipp 'twixt† the cup and the lipp.” – *Id*.
 “Mothers' darlings make but milksopp heroes.” – *Id*.
 “One eye witness is worth tenn hearsays.” – *Id*.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Խ]

rob	(րօպ)	կողոպտել - robber, գող - robbery	
		գողութիւն.	
com-mit'tee	(էլէմի'թի)	յանձնաժողով, կոմիտէ	
crime	(էրայմ)*	ոճիր	
ac-quit'	(էքզի'յուտ)	անպարտ արձակել	

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Գաղիերէնէ առնուած է, բայց աւելի կանոնաւոր է գրել brunet
 ‡ Կրճատուածն է betwixt բառի

140. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 3րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

He was robbed.
This is looking thinner.
I am taking swimming lessons.
The committee will hold a hearing.
I begged him to do it.
I met a rober on the way.
This is the thinnest paper I have.
Has he committed any crime?
I read he was acquitted.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

e'qual	(է'յֆ'ալ)	հաւասար—to equal հաւասարցնել — equality, հաւասարութիւն
dif'fer	(դիֆ'եր)	տարբերիլ տարակարծիք ըլլալ
toil	(թ'ալ)	շարաշար աշխատանք—to toil, աշխատութեամբ յոգնիլ
wor'ship	(աւ'ըշիֆ)	երկրպագութիւն—to worship, երկրպագել
crit'ic կ'իւք critique (գրիֆ'իք)		քննադատ—critical, քննադատական. տագնապալից
con-di'tion	(գընդիֆ'շն)	(աւ'ղջիւն) վիճակ, կացութիւն. պայման. հանգամանք
re'al-ize	(րէ'յըլ'ալ)	իբր իրողութիւն ընդունիլ
vis'it	(վիֆ'շն)	այցելութիւն—to visit, այցելել
car'ry	(գէ'րի)	կրել, տանիլ
gos'sip	(գոս'սիֆ, կոս'սիֆ)	բարբառջանք. բամբասանք—to gossip, շաղակրատել. բամբասել

141. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 4րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

This looks quite oily.
The women of to-day are fighting for equality.
I am differring with you.
I know she is toiling hard.
They were worshipping an unknown God.
He is in a criticcal condition.

Do you realize what a blessing you have?
 He always visited the poor.
 "Gossiping and lying go hand in hand." — *Old Maxim*.
 Really it is so.

	[Ը]	[Պ]	[Թ]	[Խ]
ep'i-dem'ic	(է-թէ-թէ)	համաճարակ (ախար)	փոխանցիկ	
top'ic	(թա-թէ)	նիւթ (խօսակցութեան)	[բառէն]	
mag-net'ic	(մա-նէ-թէ)	մագնիսական (magnet, մագնէս)		
scho-las'tic	(շ-ս-լ-ա-ս-թէ)	ուսանողական, կրթական, դպրո-		
stiff	(շ-ս-թէ)*	չծուղ, պինդ	[ցական]	
math'e-mat'ics	(մա-թէ-մա-թէ)	չափագիտութիւն		

142. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 5րդ կանոնին համեմատ ուղղադրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

"He hopes, therefore, to be pardoned by the critick.
 That sounds as poetick as any.
 He is a publick speaker.
 She is taking lessons in musick.
 There is not any epidemick in here at present.
 France is a republick.
 What are the topicks of this month?
 It has magnetick power.
 Avoid all scholastick stiffness.
 She teaches mathematicks.

	[Ը]	[Պ]	[Թ]	[Խ]
in-stall'	(ին-տո-լ)	մասնաւոր արարողութիւնով պաշտօնին վրայ հաստատել — instalment կամ installment, մաս առ մաս վճարում		
na'ture	(նէ-յւ-չ)	բնութիւն — nat'u-ral, բնական — nat'u-ral-ly, բնական կերպով		
skill	(ս-կ-լ)*	հմտութիւն		

143. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 6րդ կանոնին համեմատ ուղղադրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

There is chiliness in the air.
 He was dressed carelessly.

* Հիշելու է մէկ անգամ (ս'ի վրայ) :

Now days you can buy anything on instalment.
 He ran out fearlessly-
 Naturally it is so.
 Generally speaking
 "The earth is the Lord's and the fulness thereof."
 "He guided them by the skilfulness of his hands. - *Ps. lxxviii* 72.
 That is equally good.
 It seems quite hily around here.

[Ը] [Պ] [Թ] [Ի]

call	(Ժօլ)	կոչ - to call, կոչել - to recall, ետ կոչել - to miscall, գէշ անուան տալ
be-fall'	(Կէֆօլ)	պատահել
res'o-lu'tion	(Երէջօլօ՝-շէն)	որոշում, որոշմագիր
ful-fill'	(Ֆիլլօլ)	կատարել
roll	(Դօլ)	թաւալում. պլորուած գլան. ցու- ցակ, արձանագրութիւն - to roll, թաւալել, պլորել, գլորել - to enroll, արձանագրել - to unroll, գլորուածը կամ փաթթուածը բանալ, պարզել.
cheap	(Էնժ)	ատան
sigh	(Դոյ)	հառաչ - to sigh, հառաչել
ar-range'ment	(Երէնճօլ)	կարգադրութիւն
set	(Էթ)	կարգ. ձեռք (հադոսաթի Տճի. գալի) - to set, դնել
i-de'a	(Եյդէյ)	գաղափար

144. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 7րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին սէջէ]

He was recaled.
 Let no evil befall on you.
 This word is misspeled.
 "He makes resolutions, and fulfils them by new ones."
 Then they unroled a nice flag.
 "Unwel; means not well, not in good health."
 "Undersel; means to sell cheaper than an other."
 "My heart will sigh when I miscal it so." - *Shakspeare*.
 "But if the arrangement recal one set of ideas more readily
 than another."
 All the Republicans should be enroled here.

[Ը] [Ք] [Ժ] [Ի]

i'dol	(ա՛յրբլ)	կուռք
gift	(կէճր)	նուէր – to gift, օժտել
pa-trol'	(քա՛րբլ)	պահապան զինուոր, սասիկան, պահակ – to patrol, պահնորդու- թիւն ընել
tem'po-ral	(թե՛փօրեւ)	մարմնաւոր, աշխարհային
spir'i-tu-al	(սփի՛րիտուալ)	հոգեւոր
ben'e-fit	(պե՛նէֆիտ)	օգտակարութիւն, օգուտ – to benefit, օգտակար ըլլալ
mar'shal	(մա՛րշէլ)	կարգապահ – to marshal, կարգա- պահութիւն ընել, մարզել
ex-cel'	(էք՛սէլ)	գերազանցել
es-sen'tial	(էս՛սէնշիալ)	էական
tri'al	(թրի՛ալ)	փորձ. դատաւարութիւն
per-pet'u-al	(պէր՛պէտուալ)	մշտնջենական [դութիւն
youth	(յու՛թ)	պատանեկութիւն, երիտասար-

145. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն ճիշդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տես-
րակին մէջ:]

“The righteous is taken away from the evill to come.”

“He makes an idoll of them, by setting his heart on them.”

“Giving to severall men several gifts, according to his
good pleasure.”

He is a parollman.

“And this the Lord doth, either in temporall or spirituall
benefits.”

He is a marshall.

He can not excell her.

This is very essentiall.

The triall will take place to-morrow.

There is no such a thing as perpetuall youth.

[Ը] [Ք] [Ժ] [Ի]

move	(մե՛ւ)	շարժում – to move, շարժել, տե- լափոխել, փոխադրել – re-move, տեղափոխութիւն – to remove, տեղափոխել [զրկել տեղեկագիր – to report, տեղեկա-
re-port'	(րէ՛պօրտ)	

im-prove'	(ի՛մքո՛ւմ)	բարւոքել
at-ten'tion	(ըտտէ՛նշն)	ուշադրութիւն
ob-scure'	(օղստէ՛օւր)	մթին – to obscure, մթնցնել [կեւ]
ob-ject'	(ըղճէ՛գր)	առարկայինութիւն – to object, առար-

146. Վարժութիւն

[Հառեալներն 9րդ կանոնին համեմատ ուղղադրելով ընդօրինակելու է տես-
րակին մէջ:]

Removal Sale!

The weather report says unchangeable to-day.

That is most likely improveable.

These are moveable.

They are not saleable.

It is most advisable to pay him some little attention.

Judging from the facts.

That is obscuring the room.

Those are not loseable objects.

Proveable; *means* that may be proved.

[Ը] [Թ] [Ճ] [Խ]

whole	(հօլ)	ամբողջ, բոլոր
whole'some	(հօլսօմ)	առողջարար, օգտակար
pale	(փէյլ)	մոգոյն, գունատ
char ac-ter	(ժէ՛րէճէր)	նկարագիր
di'vers	(դի՛ւրս)	քանի մը
en-large'	(էնլա՛ւճ)	մեծցնել
man'age	(մէ՛նէճ)	կառավարել, մնորինել

147. Վարժութիւն

[Հառեալներն 10րդ կանոնին համեմատ ուղղադրելով ընդօրինակելու է տես-
րակին մէջ:]

“The child that we have just seen is wholesomely fed.”

The arrangment was not perfect.

You better use your own judgment.

His palness is gone.

The judgship was tendered to him.

Don't speak falsly.

Falshood sinks the character of any good man.

Diversly *means* in different ways.

That is an enlargement of his little book.

The managment is without criticism.

[Ը] [Ք] [Ժ] [Խ]

de-ny'	(դեն'է)	մերժել. ուրանալ
bat'tle	(պա'րլ)	մարտ, պատերազմ, եռիւ — to battle, պատերազմիլ

148. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 11րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետ-
րակին մէջ:]

This was the merryest Christmas for me.
There was no merrymen to enjoy.
I pityed him.
He was penniless.
His condition is pityable.
He was denied.
She is happier than ever before.
That was the funniest thing I ever saw.
It is very beautiful indeed.
This is going to be the bloodiest battle ever fought.

[Ը] [Ք] [Ժ] [Խ]

tur'key	(թը'րէ)	թրքահաւ, հնդկահաւ
gay	(կէ)	զուարթ, պայծառ (գոյներով)
meas'ure	(մէ'շուր)	չափ — to measure, չափել
mon'ey	(մո'նէ)	դրամ
val'ley	(վէ'լէ)	ձոր
in-ter'val	(ին'թը'րվէլ)	միջոց
moun'tain	(մա'ւնթէյն)	լեռ
wil'der-ness	(ու'իլդըր'նէս)	ամայի տեղ, անապատ
mon'key	(մո'նէ)	կապիկ

149. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 12րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետ-
րակին մէջ:]

Thou maiest go to her help.
Many dais have passed since we met.
These keis can not be used.
Turkies are sold very cheap.
He always buies from here.
“The gaiety of youth.”

“He that buieth, must sell.”

“With these measures fell in all monied men.” — SWIFT.

“Vallies are the intervals betwixt mountains.” — WOODWARD.

“I would not have given it for a wilderness of monkies.”

[Ը] [Թ] [Ժ] [Խ]

a-rise'	(երայ)	ելլել
sur-prise'	(սրբայ)	զարմանք — to surprise, զարմանել, յանկարծակիի բերել
pat'ron-ize	(թրոնայ)	պաշտպանել, (խոն-թ) յաճախել
au'thor-ize	(օթբայ)	արտօնել, իշխանութիւն տալ
bap-tize'	(պեթայ)	մկրտել
sym'pa-thize	(սիփեթայ)	ցաւակցիլ
or'gan-ize	(օրգանայ)	կազմակերպել
un'ion	(եւնիոն)	միութիւն

150. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 13րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

He always arizes early in the morning.

They are worshipping the rizing sun.

He was surprized.

That store is well patronised.

He was advized to return at once.

Have you been authorised to do it?

He was baptised in the church.

We all heartily sympathise with you.

Are you willing to organise a brotherhood?

That union was disorganised long ago.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Խ]

skylight	ձեղնալոյս
foretell	կանխաձայնել, գուշակել
downfall	անկում, կործանում

151. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 14րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

To-day is holiday.

They will give a farewell dinner in his honor.

Do ye also likewise.

There is skilight in that room.
You can easily fortell her downfal.
We passed the night in a farmhous.
Don't catch that buterfly.
This is a balot-box.
Don't seem to me that you have bacbone, young man.
Whose bancbook is this?

.152. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 15րդ կանոնին համեմատ ուղղադրեալ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

He is a good Kristian.
Neether he nor his brother was there.
I heerd him say so.
You must have some reezon for doing it.
Iz that your bouk?
He is a real genteelman.
I am very much pleezed to see you.
Hav you ben in Paris?
I so him yesterday.
He will be here tonite.
Will she go hom?
Hoo is there?
Cum here boys.
Let me cee you doing well.
He is an assoshiate justice.
Did you anser that letter?
They were playing basqet-ball.
It is a bioutifool day.
Is he your frend?
We all like to have some fen.
Can you spell condishen?
“I must make this speetch or die.” – THEO ROOSEVELT.
Mount Ararat is the hiest mountain in Armenia.
This battle is fot for fredom and justice.
His magesty the king of England visited India last year.
He consented to rite an essay on the profets of Bibel.
New York sity is in the caunty of New York.
The Pope lives in Rom, Italy.

[ի նկատի ունենալով Անգլիերէն լիզուի հեգելու բազմազան դժուարութիւններն՝ կէս դարէ աւելի է որ թէ Անգլիաի և թէ Ամերիկաի Բանասիրաց Ընկերութիւններն կը տքնին հեգելու Բարեփոխման յառաջ բերել: Ասոնցմէ մինչև ցարդ Ամերիկաի Բանասիրաց Ընկերութիւններէն ընդունուած, վաւերացուած և գործածութեան յանձնարարուածներն հետեւեալ տասը պատուէրներուն մէջ կ'ամփոփուին, զորս Նախկին Նախագահ Թէոֆոր Ռուզվելդ ևս, իւր նախագահութեան վերջին շրջանին մէջ, մասնաւոր նամակով մը վաւերացնելով, հրապարակեց. և այժմ բաւական շրջանակներու մէջ կը գործածուին: Մենք ևս կը յանձնարարենք մեր ուսանողներուն որ հեգելու հին դրութեան հետ միասին այս նոր մէթոսին ալ ինքզինքնին լաւ ընտելացնեն, որմէ տարակոյս չունինք որ մեծապէս պիտի օգտուին:]

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐԴԻ ԲԱՆԱՍԻՐԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾԱԾ

ՀԵԳԵԼՈՒ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐՆ

1. e. — Համր *e* երը ուր որ ձայն չեն հաներ ձգելու է. և *re* ի փոխարէն *er* գրելու է (բառի մը վերջաւորութեան մէջ). *ինչպէս*, *live* (liv), *single* (singl), *eaten* (eatn), *rained* (raind), *theatre* (theater*), ևն:
2. ea. — Ձգելու է *a* ը *ea* էն, երբ երկուքը միասին միայն *e* ձայն կը հանեն. *ինչպէս*, *feather* (fether), *leather* (lether†) ևն:
3. o. — Փոխան այն *o* երուն, որոնք *u* (ը but) ի ձայն կը հանեն, ճիշդ *u* գրելու է. *ինչպէս*, *above* (abuv), *tongue* (tung), ևն:
4. ou. — Ձգելու է *o* երը *ou* երէն երբ *ou* միայն *u* (ը) ի ձայն կը հանէ. *ինչպէս*, *trouble* (trubl), *rough* (ruf), ևն:
5. u, ue. — Ձգելու է *g* էն վերջը եկած համր *u* բնիկ Անգլիերէն բառերու մէջ եւ *a* էն առաջ, նոյնպէս ձգելու է բառի մը վերջին *ue*. *ինչպէս*, *guard* (gard', *league*** (leag), ևն:

* the'a-ter (թէ'յէթըր) թատրոն

† leath'er (լէ'ազըր) կաշի, խաղախորդուած մորթ

** league (լէյկ) միութիւն

6. Կրկնակ բաղաձայններէն մէկը ձգելու է, ուր որ հնչական տարբերութիւն մը չընենք. այսպէս, *written* (*writn*), եւն:
7. d. — Փոխելու է *d* կամ *ed* վերջաւորութիւններն *t* ի ուր որ այնպէս կը հնչուի. ինչպէս, *looked* (*lookt*). Բացի այն պահուն երբ *e* էն առաջ եղած գրի ձայնը ազդուի. ինչպէս, *chafed**, եւն., որ առեն նոյնը պահելու է:
8. gh, ph. — Փոխելու է *gh* եւ *ph* երբ *f* ի ամեն ուր որ այդպէս կը հնչուին. ինչպէս, *enough* (*enuf*), *laughter* (*lafter*), *phonograph*† (*fonograf*), եւն:
9. s. — Փոխելու է *s* երբ *z* ի ուր որ այդպէս կը հնչուի, մասնաւորապէս որոշիչ բառերու եւ *ise* ի մէջ. ինչպէս, *abuse*§ (*բւս*, *abuze*), *advertise*|| (*advertize*), եւն:
10. t. — Ձգելու է *t* երբ *tch* երուն մէջ. ինչպէս, *catch* (*cach*), եւն:

153. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն նոր կերպով հեզելու վերոյգրեալ տասն կանոններուն համեմատ ուղղադրելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

- 1բ. Կաննին հաճախ.— *Active, bargained, begone, bloomed, changeable, cleaned, examine, feared, give, given — centre, fibre.*
- 2բ.— *Ahead, already, bread, dead, forehead, wealth, weather.*
- 3բ.— *Among, come, does, done, dove, money, monkey, ton.*
- 4բ.— *Couple, cousin, double, enough, touch, tough, young, zealous.*
- 5բ.— *Guarantee†, guardian¶, catalogue**, dialogue††, tongue.*
- 6բ.— *Agrippa, ballot, beggar, bell, better, chilly, dress, happy, null.*
- 7բ.— *Blessed, dressed, kneeled, learned, marked, matched, passed.*
- 8բ.— *Laugh, tough, laughter, diphtong, nephew, orthography, phlegm, phrase, prophesy, Stephen.*
- 9բ.— *Advise, arose, choose, desire, does, disguise, excise, please, present, president.*
- 10բ.— *Hatch, hatchet, kitchen, match, notch, patch, watch.*

* chaff (չֆ) յարդ — to chaff, ծաղրել. յարդի պէս մանրել

† pho'no-graph (ֆո'նոգրաֆ) ձայնագիր

§ a-buse', abuze (էպ'ս-շ) չարաչար գործածել. նախատել

|| ad'ver-tise, advertize (է'պ'լէրվ'ս-շ) ծանուցանել, գրաւոր

հրապարակել [երաշխաւորել

† guar'an-tee (կ'երանդէ') երաշխաւորութիւն — to guarantee,

¶ guard'i-an (կ'ա'ր-ի-ն) խնամակալ, պահապան, պաշտպան

** cat'a-logue (կ'ա'լոգ-է) ցուցակ — to catalogue, ցուցակագրել

†† di'a-logue (դի'ալոգ-է) արամախօսութիւն, խօսակցութիւն

ԴԱՍ ԿԴ. (LESSON LXIV.)

ՄԱՍՆ Բ.

ETYMOLOGY. ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ:

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ կը սովորեցնէ խօսքի զանազան մասերը, անոնց դասակարգերն և կրած փոփոխութիւնները:

Քերականութիւն հեղինակողները բաժնած են խօսքերը զանազան մասերու, կամ գլխաւոր դասակարգերու, որոց Մասնէք Բանի (*The Parts of Speech**) անունը տուած են:

Մասունք բանիներն ալ կ'ստորաբաժնուին զանազան կարգերու, որոնք կը կոչուին դասակարգեր (classes, դասեր):

Բառի մը կրած փոփոխութիւններն ըսելով պէտք է հասկնալ այն բառի վերջաւորութեան, ձևի կամ նշանակութեան փոխութիւնը, որ յառաջ կուգայ անոր հոլովումէն, խոնարհումէն կամ ածանցումէն:

PARTS OF SPEECH. ՄԱՍՈՒՆՔ ԲԱՆԻ:

Մասնէք Բանի (խօսքի մասերը) կամ բառերուն այլևայլ տեսակները Անգլիերէնի մէջ տասն են, ասոնք են the Article† – Յօդ, the Noun – Անուն, the Adjective† – Ածական, the Pronoun – Դերանուն, the Verb – Բայ, the Participle – Ընդունելութիւն, the Adverb – Մակբայ, the Conjunction – Շաղկապ, the Preposition – Նախադրութիւն, և the Interjection – Միջարկութիւն:

1. THE ARTICLE. ՅՕԴ:

A կամ an, ի՞նչ և the, ... ը, ... ն բառերը կը կոչուին Յօդ. ասոնցմէ ամեն մէկը բառի մը հետ կը գործածուի նոյն բառին նշանակութեան անորոշ կամ որոշեալ ըլլալը ցուցնելու համար. այսպէս, a hat, գլխարկ ի՞նչ an island, կղզի ի՞նչ the hat, գլխարկը, the island, կղզին: (Տեսնել նաև երես 7:)

2. THE NOUN. (Գոյական) ԱՆՈՒՆԸ:

Ո՞ր և է անձի, տեղի, կամ բանի մը անունը, որ կրնայ գիտացուիլ, յիշուիլ կամ ըմբռնուիլ, կը կոչուի Գոյական Անուն. ինչպէս, George, Գեորգ. Aram, Արամ. New York, Նիւ Եօրք. Van, Վան. man, մարդ. rose, շաքար. God, Աստուծոյ. truth, ճշմարտութիւն. Անուններ են: (Տեսնել նաև երես 11:)

* speech (ընթացիկ – ժողովրդական) բան, խօսք, գրուցուածք, ատենախօսութիւն

† ar'ti-cle (արտիկլ) իր, առարկայ, նիւթ. յօդուած. յօդ

† ad'jec-tive (էճեկտիվ) ածական

3. THE ADJECTIVE. ԱԾԱԿԱՆԸ:

Ածականը բառ մ'է, որ անունի մը վրայ դրուելով, կը ցուցնէ անոր ինչպէս ըլլալը. ինչպէս, A wise man, Իմաստուն մարդ մը. a new book, Նոր գիրք մը. You two are diligent*, Դուք երկուքդ աշխատասէր էք: (Տե՛սէ՛լ ի՞նչ Երես 34:)

4. THE PRONOUN. ԴԵՐԱՆՈՒՆԸ:

Դերանունը բառ մ'է, որ գոյական անունի մը տեղը կը դրուի. ինչպէս, The boy loves his books; he has long lessons, and he learns them well. Տղան կը սիրէ իւր գրքերն. Ինչ երկար դասեր ունի (իր դասերը երկար են) և ինչ աղէկ կը սովորի դասնէն: (Տե՛սէ՛լ ի՞նչ Երես 97:)

5. THE VERB. ԲԱՅԸ:

Բայը բառ մ'է, որ կը ցուցնէ ըստ ընել կամ ըսուել. ինչպէս, I am, Ես եմ. I love, Կը սիրեմ. I am loved, Կը սիրուիմ: (Տե՛սէ՛լ ի՞նչ Երես 108:)

6. THE PARTICIPLE. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ:

Ընդունելութիւնը բառ մ'է, որ բայէ մը ծագում առած է. և գոյական անունի, ածականի ու բայի յատկութիւններն միանգամայն ունի. և ընդհանրապէս բայի պարզագոյն ձևին վրայ ing, d կամ ed աւելցնելով կը շինուի. ինչպէս, learn բայէն կը շինուին երեք ընդունելութիւններ, երկու պարզ և մէկ բաղադրեալ. այսպէս, 1. learning, սովորել. 2. learned, սովորած. 3. having learned, սովորած ըստ: (Տե՛սէ՛լ ի՞նչ Երես 108. ԾԱՆ.:

7. THE ADVERB. ՄԱԿԲԱՅԸ:

Մակբայը բառ մ'է, որ բայի մը, ընդունելութեան մը, ածականի մը կամ ուրիշ մակբայի մը վրայ կը դրուի. և կը ցուցնէ ընդհանրապէս ժամանակ, տեղ, աստիճան կամ կերպ. ինչպէս, Now boys come here. run clear, and return slowly. Հիմա տղաքներ հոս եկէք, (այդ որոշուած տեղի) Դիմել վերջը վազեցէք, և համայն համայն վերադարձէք: (Տե՛սէ՛լ ի՞նչ Երես 210:)

8. THE CONJUNCTION. ՇԱՂԿԱՊԸ:

Շաղկապը բառ մ'է, որ կը գործածուի բառեր կամ խօսքեր իրարու հետ կապելու և այսպէս կապուածներն ալ իրարմէ ինչ կախումն ունենալը ցուցնելու. ինչպէս, Aram and I must go to the mountains, because we need recreation. Արամն ու ես լեռները պէտք ենք երթալ, որովհետեւ մենք կազդուրման կը կարօտինք: (Տե՛սէ՛լ ի՞նչ Երես 229:)

* dil'i-gent (տի՛լիճէ՛դ) Զանաւոր

9. THE PREPOSITION. ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ:

Նախադրութիւնը բառ մ'է, որ կը գործածուի տարբեր իրերու կամ մտածումներու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնը արտայայտելու. և կը դրուի ընդհանրապէս անունէ մը կամ դերանունէ մ'առաջ. ինչպէս, "The love of money is the root (արմատ) of all evil." «Դրամէ սէրն ամեն չարիքներն արմատն է:» The paper lies before me on the desk — (պէս — գրասեղան). Թերթը առջև ձգուած է գրասեղանին վրայ: (Տե՛ս էլ իսկ երես 233:)

10. THE INTERJECTION. ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ:

Միջարկութիւնը բառ մ'է, որ յանկարծ կը բացագանչուի, մտքի զօրաւոր և յանկարծական մի յուզումը արտայայտելու համար. ինչպէս, Oh! Ո՛հ, Alas! Աւաղ: (Տե՛ս էլ իսկ երես 239:)

[Վերոյգրեւներէն ուսանողն ինքնին նկատեց որ ինքն Մասունք Բանիներն կամ խօսքի տասը կտորներն արդէն սովորած է համառօտակի կերպով նախորդ Ա. — Կ. դասերուն մէջ թէ և առանց գիտնալու որ իւր ուսածը քերականութիւն էր. այժմ կը մնայ միայն իւր արդէն գիտցածներէն մաս մը քիչ մ'աւելի ճոխացնել, որոց պէտք պիտի ունենայ հետզհետէ]:

ARTICLES. ՅՕԴԵՐ:

Յօդը *a, an* կամ *the* բառն է, որ կը դրուի անունի մ'առջևը անոր որոշեալ կամ անորոշ ըլլալը ցուցնելու համար: (Տե՛ս էլ երես 7: Նոյն պէս երես 11 կ'ստ'ի:)

Յօդի վերաբերեալ ուրիշ կանոններ և գիտելիքներ

ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. *U* գիրը, եթէ բառերու սկիզբը է՝ հնչուի *a* յօդը կ'առնէ. ինչպէս, *a* union միութիւն *ժ*. եթէ տարբեր հնչուի *an* յօդը կ'առնէ. ինչպէս *an* uncle, *հօր* կամ մօրեղբայր *ժ*:

2. Քանի մը բառեր կան, որոնք է՝ ձայնով կ'սկսին, և *a* յօդը կ'առնեն. ինչպէս, *a* eu'lo-gy (էօ'լօճի) գովաբանութիւն *ժ*:

3. Քանի մը բառերու սկզբի *o* գիրը է՝ կամ էլ խառն ձայն մը հանելու համար, *a* յօդը կ'առնէ. ինչպէս, *a* oneness, միութիւն *ժ*:

4. *W* կամ ջով սկսող բառերն *a* յօդը կ'առնեն. ինչպէս, *a* woman, կնիկ *ժ*. *a* week, շաբաթ *ժ*. *a* youth, երիտասարդ *ժ*. *a* year, տարի *ժ*:

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. Անորոշ յօդը միայն եզակի անուններու հետ կը գործածուի. ինչպէս, *a man*, մարդ *հը*, *an eye*, աչք *հը*։

2. Որոշեալ յօդը թէ եղակի և թէ յոքնակի անուններու
հետ կը գործածուի. ինչպէս, *the woman*, կինը, *the women*,
կիները:

Իբր բացառութիւն՝ անորոշ յօդն երբեմն յոքնակի գոյական ունեցող ածականներու հետ կը գործածուի. ինչպէս, *a few men*, քանի չէ մարդիկ. *a great many of them*, անոնցմէ շատ շատեր. *a hundred men*, հարիւր (չէ) մարդիկ:

3. Յատուկ անուններն յօդ չեն առներ. ինչպէս, God, Աստուած. Christ, Քրիստոս. Armenia, Հայաստան. America, Ամերիկա. New York, Նիւ Եօրք:

Սակայն յօդը դնելու է յատուկ անուններուն հետ

(ա) Երբ հասնաւ որ ընդանի, իջ սրուելէ կ'ուզուի. ինչպէս, He was of the family of the Washingtons, Ուաշինկթըններու ընտանիքէն էր (կը սերէր):

(բ) Երբ յարկաւորէն մը ցուցնել կ'ուզուի. ինչպէս, He is a Cicero, կրկերոն յըն է. այսինքն լաւ ճարտասան մ'է:

(գ) Երբ ածականին նշանակութեան գոյականը լռելեայն կը հասկցուի՝ ինչպէս, *the Euphrates (river)*, Եփրատը, այսինքն Եփրատ գետը:

4. Վերացեալ անուններն ու մետաղներու անուններն յօդ-
չեն առներ, երբ ընդհանուր կամ անորոշ կերպով մը կը գոր-
ծածուին. ինչպէս, virtue is happiness, առաքինութիւն (ը) եր-
ջանկութիւն է. gold* is valuable†: Բայց երբ մասնաւոր կամ
որոշեալ կերպով մը կը գործածուին, յօդը դնելու է. ինչպէս,
The happiness of a man, մարդու մը երջանկութիւնը. the gold
of America, Ամերիկայի ոսկին:

Յօդի ուրիշ գործածութիւններն հատընտիր գրքեր կանոնաւորապէս և յաճախ կարդալով կը սովորուին:

THE NOUN. ԱՆՈՒՆԸ:

Ու է անձի, տեղի, կամ բանի մը անունը, որ կրնայ գիտ-
ցուիլ, յիշուիլ կամ ըմբռնուիլ, կը կոչուի գոյական անուն.
ինչպէս, Armen, Արմէն. boy, տղայ. city, քաղաք: (Տես էլ Նաե
է էս 11 է 293):

Անուններն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին.
Proper, Յատուկ և Common, Հասարակ: (*Տեսնել երես 11*):

* gold (40Lr) on 4/7

† val' u-a-ble (վա՛լու-ա-բլե) արժէքաւոր

Հասարակ անուններն ալ հինգ տեսակներու կ'ստորաբաժնուին. ասոնք են,

1. *A col-lect'ive* (գլխէ'գրել) noun, or noun of mul'ti-tude (ճը'լը'րէ'րէ'ո-ր) Հաւաքական անուն (ճը) կամ Բազմութեան անուն. որ կը ցուցնէ շատ մը միասին առնուած անհատներու անուն մը. ինչպէս, committee, յանձնաժողով. meeting, ժողով. nation, ազգ:

2. *An ab'stract'* (է'պ'տրէ'կտ) noun, վերացական անուն (ճը), որ կը տրուի տեսակի մը որ իր էութենէն զատ մասնաւոր յատկութիւն մը կը ցուցնէ. ինչպէս, Goodness, լաւութիւն. wisdom, իմաստութիւն. beauty, գեղեցկութիւն:

3. *A verbal or participial noun*, Բայանուն կամ Դերբայ, որը Ընդունեցողութեան պէս Բայէ մը կը շինուի. և իբր անուն կը գործածուի. ինչպէս, Reading is in-struct'ive (Ինտրէ'կտել) կարդալը սովորեցնող է (ընթերցանութիւնը հրահանգիչ է):

4. *A thing of its own kind* (sui generis), Բան ճը ինքի տեսակին. որը փոխանակ տեսակի մը մէկ անհատը ցուցնելու, կը ցուցնէ ինք իր տեսակին բան մը՝ առանց կամ անունին կամ իրի տեսակին չատուութիւնը ցուցնելու. ինչպէս, music, նուագ. Cristian-ity, Գրիստոնէութիւն:

5. *A di-min'u-tive* (տի'մին'ուտիվ) noun, նաւազական անուն (ճը) կը ցուցնէ իր նշանակած իրի փոքրը. ինչպէս, hill, բլուր — hill'ock (հի'լէ'օ) բլրակ. duck (աւ'կ) բադ — duckling (աւ'կլին'կ) բադի ձագ, բադիկ:

Անգլիերէնի մէջ անուններն չորս տեսակ փոփոխութիւններ ունին. Թիւ, Գէ'ժ, Սեւ և Հ'ւ'լ: (Տեսնել երես 24:)

Թիւ

Թիւը անունի մը նշանակած բանի քանի հատ ըլլալը կը ցուցնէ. ուստի և երկուք է, Sin'gu-lar «Ի'նկլէ'ր») եզակի, որ մէկ հատ միայն կը ցուցնէ. ինչպէս, a boy, աղայ մը և Plu'ral (փլ'ու'րէլ) Յոգնակի, որ մէկէ աւելի հատեր կը ցուցնէ. ինչպէս, the boys, աղաքներ:

Ընդհանուր կանոն.— Անգլիերէնի մէջ եզակի անուններն յոգնակի կ'ըլլան իրենց վերջն s գիրը առնելով. ինչպէս, hat, գլխարկ. hats, գլխարկներ: (Տեսնել երես 24 կտոմ:)

Այս կանոնէն շատ մը բացառութիւններ կան, որոցմէ մէկ քանին միայն կը յիշենք:

1. Այն անուններն՝ որոնք կը վերջանան *ce, ge, ch* (չ). *che* (չ) *sh, s, ss, se, x, z* և *ze* ով. միշտ *es* առնելով յոգնակի կ'ըլլան և բառն ալ վանկ մը կ'աւելնայ. ինչպէս, face, երես — faces,

երեսներ. age, տարիք – ages, տարիքներ. match, լուցկի – matches, լուցկիներ. niche (նիշ) բառուց, պատի վրայ փոս տեղ – niches, բառուցներ. dish (դիշ) պնակ – dishes, պնակներ. lens (լենս) ոսպնածաւ ապակի, խոշորացոյց – lenses, խոշորացոյցներ. cross, խաչ – crosses, խաչներ. nurse, հիւանդապահ – nurses, հիւանդապահներ. box, սնտուկ – boxes, սնտուկներ. phiz (ֆիշ) դէմք – phizes, դէմքեր. maze (մէյշ) ծուռ ու մուռ ճամբայ, լարիւրինդոս – mazes, ծուռ ու մուռ ճամբաներ: (Տեսնել երես 45, Կանոն:)

ch (+) վերջաւորող բառերը s մը միայն առնելով յոքնակի կ'ըլլան. ինչպէս, monarch (մոնարք) միապետ – monarchs, միապետներ:

2. Նոյնպէս ընդհանուր սկզբունք մ'է որ այն բառերն որոնք y կը վերջաւորին և yն ալ նախադասուած կ'ըլլայ բաղաձայնով, յոքնակի կը շինուին նախ yը iի փոխելով յետոյ es աւելցնելով, առանց սակայն վանկ աւելցնելու. այսպէս, fly, ճանճ – flies, ճանճներ. lady, տիկին – ladies, տիկիններ. duty, պարտականութիւն – duties, պարտականութիւններ: Ասկից կը հետեւի եզակիին մէջ i վերջաւորող բառերն ալ թէն թուով քիչ եւ առ հասարակ օտար լեզուէ առնուած, յոքնակի ըլլալու համար es կ'առնեն: Եթէ yէն առաջ ձայնաւոր մը գայ, բայը յոքնակի կը շինուի s միայն առնելով. այսպէս, key, բանայի – keys, բանալիներ. day, օր – days, օրեր: (Տեսնել նաեւ երես 53:)

3. Այն անուններն, որոնք կը վերջանան o ու վ եւ oն ալ նախադասուած կ'ըլլայ բաղաձայնով մը, յոքնակի կ'ըլլան առ հասարակ es առնելով. ինչպէս, hero, հերոս – heroes, հերոսներ. echo, արձագանք – echoes, արձագանքներ: Բացառութիւններ կան, որոց գուցէ ուսանողը ոչ մէկ առթիւ պիտի հանդիպի իր կեանքին մէջ:

4. Տասնեւչորս անուններ կան, որոնք f կամ fe կը վերջաւորին, յոքնակի կը շինուին f կամ fe վերջաւորութիւնը vesի փոխելով. ինչպէս, loaf (լօֆ) նկանակ – loaves, նկանակներ. wife, կին – wives, կիներ: Նոյն վերջաւորութեամբ երեսունի չափ ալ բառեր կան, որոնք յոքնակի կ'ըլլան s միայն աւելցնելով. ինչպէս, proof, փորձ, ապացոյց – proofs, փորձեր, ապացոյցներ. safe, դրամարկղ – safes, դրամարկղեր: (Տեսնել երես 97:)

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Անգլիերէն Քերականութեան ընդհանուր մէկ կանոնն ալ է որ ամեն մէկ եզակի անուն՝ որ ձայնաւորով մը կը վերջանայ եւ այդ ձայնաւորն ալ իրմէ անմիջապէս առաջ ուրիշ

ձայնաւոր մը կ'ուենեայ, յոքնակի կ'ըլլայ *s* մը միայն առնելով. ինչպէս, bee, մեղու – bees, մեղունէր. shoe, կօշիկ – shoes, կօշիկներ. eye, աչք – eyes, աչքեր. key, բանալի – keys, բանալիներ: Այս կանոնէն բացառութիւն են *quy* վերջաւորողներն, որովհետեւ *q* ին յաջորդող *u* ն՝ *q* ի մասն ըլլալով բաղաձայն է եւ ոչ *y* ին հետ միանալիք երկբարբառ կազմող ձայնաւոր մը:

2. Յատուկ անուններն՝ երբ յոքնակի ըլլան ընդհանուր կանոնին կը հետեւին:

3. Զուտ Անգլիերէն հետեւեալ տասն բառերը տարբեր ձեւերով յոքնակի կը շինուին. child, տղայ – children, տղաներ. man, մարդ – men, մարդեր. woman, կին – women, կիներ. brother, եղբայր – brethren* կամ brothers, եղբայրներ. ox (օքս) եզ – oxen, եզներ. goose (գօս) սագ – geese (գօս) սագեր. foot, ոտն, ոտք – feet, ոտներ, ոտքեր. tooth, ատամ – teeth, ատամներ. mouse (մօուս – մէկ վահ) մուկ – mice (մօյս) մկներ. louse (լօւս – մէկ վահ) ոջիլ – lice (լօյս) ոջիլներ: Այս բառերը երբ ուրիշ բառերու հետ ալ բարդուին, միեւնոյն կերպով յոքնակի կ'ըլլան. այսպէս, gentleman, ազնիւ մարդ – gentlemen, ազնիւ մարդեր. eyetooth, ակնատամ – eyeteeth, ակնատամներ:

4. Բարդ բառերուն մէջ գլխաւոր իմաստ ունեցողը յոքնակի կ'ըլլայ. այսպէս, son-in-law, փեսայ – sons-in-law, փեսաներ. handful, բուռ (մը) լեցուն – handfuls, լեցուն բուռեր:

5. Կան բառեր որ յոքնակի չունին. ինչպէս, meekness, հեզութիւն. gold, ոսկի: Կան՝ որոնք եզակի իմաստ չեն կրնար տալ. ինչպէս, riches կամ wealth, հարստութիւն. pains կամ toil, ցաւ կամ աշխատանք: Կան՝ որոնք եզակին ու յոքնակին նոյնն է եւ առ հասարակ յոքնակի ի նշանակութիւն կ'ուտան. ինչպէս, news, լուր, լուրեր. sheep, ոչխար, ոչխարներ, cattle (գէղ) արջառ, արջառներ: Կան՝ որոնք յոքնակի ձեւ ունին, բայց հաւաքական միութիւն մը կը նշանակեն. ինչպէս, thanks, շնորհակալութիւն. goods, ապրանք: Կան՝ որոնք յոքնակի միայն կը գործածուին. ինչպէս, trousers (թրաւսերս) անդրավարտիք (թանթալոն). scissors (սկիզօր) մկրատ: Կան՝ որոնք եզակի չունին. ինչպէս, oats, հաճար. fireworks, հրախաղութիւն:

6. Նշանագիրներ եւ թուանշաններ յոքնակի կ'ըլլան՝ *s* ով. ինչպէս, ten a's, տասն a եր. four 5's, չորս 5 եր:

* brethren կը նշանակէ միեւնոյն եկեղեցւոյ կամ եղբայրակցութեան անդամներ. մինչ brothers կը նշանակէ միեւնոյն ծնողքէն սերած եղբայրներ:

7. Իբրեւ անուն գործածուած ուրիշ որ եւ է մասունք բանի յոքնակի կ'ըլլայ ըստ ընդհանուր կանոնի. ինչպէս, the e-lec'tion (էլե'կշըն) returns, ընտրական վերագարձներն (արդիւնքն):

8. Կարգ մը բառերու յոքնակիները տարբեր նշանակուած թիւներ կ'ուտան. ինչպէս, arm, բազուկ — arms, զէնքեր. auxiliary, օժանդակ — auxiliaries, վարձկան զօրք. color, գոյն — colors, դրօշ:

9. Օտար լեզուներէ առնուած բառեր. ինչ լեզուէ որ առնուած են, այն լեզուի յոքնակի շինելու օրէնքին կը հետեւին:

10. Անոնք որ կը կշռուին կամ կը չափուին եզակի կը գործածուին. ինչպէս, wheat (հա'ւէյա — մէկ վահկ) ցորեն. flour (ֆլա'ուր — մէկ վահկ) ալիւր. wine, գինի, tea, թէյ: Բայց զանազան տեսակներ ցուցնելու համար յոքնակի կ'ըլլան. ինչպէս, wines, տեսակ տեսակ գինիներ. teas, տեսակ տեսակ թէյեր:

PERSONS. ԳԵՄՔԵՐ:

Դէ՛՛՛ կը կոչուի բառի մը այն յատկութիւնը, որով կ'որոշուի խօսողը լսողէն, եւ լսողն ալ վրան խօսուածէն: Ասկից կը տեսնուի երեք դէմքեր կան. first person, առաջին դէմք. second person, երկրորդ դէմք. third person, երրորդ դէմք: (Տեսնել երես 30:)

GEN'DERS. (ճե'նաշըն) ՍԵՌՆԵՐ:

(Տեսնել երես 30:)

Անգլիերէնի մէջ սեռը երեք է, the mas'cu-line (մա'սկու-լին) արական, the fem'i-nine (ֆե'մին) իգական, եւ the neu'ter (նե'ու-տը) չէզոք:

ՍԵՌԻ ՎԵՐԱՅԵՐԵԱԼ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. Անգլիերէնի մէջ սեռը առ հասարակ բնական օրէնքով կը զանազանուի եւ Գաղղիերէնի կամ Արաբերէնի պէս չէ որ ամեն բառ սեռ ունենայ: Դերանուններն ալ միշտ իրենց յարաբերած անունի սեռը կը ցուցնեն:

2. Շատ մը անուններ թէ արական են եւ թէ իգական. ինչպէս, friend, բարեկամ. parents, ծնողք. neighbour, դրացի. person, անձ. եւն: Այս տեսակ բառերուն, փերականութեանց հեղինակներէն ոմանք common gender, հասարակ սեռ անունը տուած են: Այս տեսակ բառերը, երբ խօսքի մը մէջ ուրիշ կերպով մը չեն որոշուիր արական են թէ իգական, արական համարելու է. եւ այն պարագային տակ որ չէ կարելի որոշել թէ բառ մը իգական է թէ չէզոք, իգական համարե-

լու է. ինչպէս, “Joseph took *the young child and his mother* by night, and fled with *them* into Egypt,” «Յովսէփ առաւ փոքրիկ Ֆան-ին ու իր Ֆայը գիշերով, եւ փախաւ անոն, հետ Եգիպտոս»։ Խօսքին մէջ *them* դերանունը արական է. որովհետեւ արական մը եւ իգական մը, Ֆան-ին եւ իր Ֆայը կը ցուցնէ. որ ատեն արականին նախապատուութիւն տալու է. բայց եթէ *his* ին տեղ *its* եղած ըլլար, այն ատեն *them* դերանունը իգական եղած պիտի ըլլար. քանի որ իգականը չէզոքէն նախամեծար է։

3. Հաւաքական անուններն երբ միութեան մը գաղափարը կուտան, կամ յոքնակի են առ հասարակ, չէզոք կը համարուին. բայց երբ բազմութեան մը գաղափարը կուտան առանց ձեւին, այն ատեն բազմութեան սեռը կը համարուին. ինչպէս, a congress, վեհաժողով մը, a committee, յանձնաժողով մը, a sex, սեռ մը, երբ հաւաքաբար առնուած են չէզոք. են եւ գրութեանց կամ խօսակցութեանց մէջ կ'ակնարկուին *it* դերանունովը։ Նոյնպէս ալ սոյն բառերու յոքնակները congresses, վեհաժողովներ. committees, յանձնաժողովներ. sexes, սեռեր չէզոք են։ Բայց եթէ ըսենք “The committee disgraced *themselves*.” «Յանձնախումբը ինքզինք անշնորհք ըրաւ (անպատուեց)»։ այս խօսքին մէջ թէ անունը եւ թէ դերանունը արական համարելու ենք. մինչեւ որ որոշ գիտնանք թէ յանձնախումբը կ'ինքնէ բաղկացած էր։ Նոյնպէս “The *fair sex*, whom you meet every where, have *their* own way to act”, «Գեղեցիկ սեռը, որոց (զորս) կը հանդիպիք ամեն տեղ, իրենք իրենք գործելու կերպը ունին» խօսքին մէջ *sex* անունը եւ *whom* ու *their* դերանուններն իգական են։ Բայց երբ ըսենք “Each *sex*, dressing *themselves* in the clothes of the other”, «Իւրաքանչիւր «իւր միւսի զգեստները հագուելով»։ այս խօսքին մէջ *sex* եւ *themselves* արական են, որովհետեւ թէ արական եւ թէ իգական սեռին վրայ է խօսքը։

4. Անգլիերէնի մէջ անուններուն սեռը չորս կերպերով կ'որոշուի.

(ա) Տարբեր վերջաւորութիւններով, որոց մէկ քանիները հետեւեալներն են.

1. Արական բառերուն վրայ *ess* մասնիկը աւելցնելով բառը իգական նշանակութիւն կ'ստանայ (Տե՛ս էլ երես 13, Կա՛ն)։ ինչպէս,

Արական

Իգական

actor, դերասան
baron, պարոն
God, Աստուած

actress, դերասանուհի
baroness, պարոնուհի
goddess, չաստուածուհի

Աբալան	Իգալան
heir, ժառանգորդ	heiress, ժառանգորդուհի
host, հիւրընկալ	hostess, հիւրընկալուհի
lion, առիւծ	lioness, մատակ առիւծ
negro, սեւամորթ	negress, սեւամորթուհի
poet, բանաստեղծ	poetess, բանաստեղծուհի
prophet, մարգարէ	prophetess, մարգարէուհի

2. Քանի մը արական բառերուն *or* վերջաւորութիւնը Լատիններէնի պէս *rix* ի փոխելով, բառը իգական նշանակութիւն կ'ստանայ. ինչպէս,

Աբալան	Իգալան
administrator*, կտակակատար	administratrix, կտակակատարուհի
executor, գործադրող	executrix, գործադրողուհի

3. Քանի մը արական բառերուն վրայ *a, na, կամ ina* աւելցնելով իգական կը լինին. ինչպէս,

Աբալան	Իգալան
Augustus, Օգոստոս (Լատինէրէն)	Augusta, Օգոստուհի
Julius, Յուլիոս (Լատինէրէն)	Julia, Յուլիա
Sultan, Սուլթան (Տուրքերէն)	Sultana, Սուլթանուհի
Don, (Դոն) Պարոն (Սպանիէրէն)	Donna, Պարոնուհի
Czar, Չար (Ռուսերէն)	Czarina, Չարուհի

(բ) Տարբեր բառերու գործածութեամբ. որոց շատ գործածուածներն հետեւեալներն են.

Աբալան	Իգալան
bach'e-lor (Կէ'լըլըր) ամուրի	maid կամ maiden, կոյս աղջիկ
beau, պչրասէր երիտասարդ	belle, պչրասէր երիտա-
boy, մանչ տղայ	girl, աղջիկ [սարդուհի
brother, եղբայր	sister, քոյր
bull, ցուլ	cow, կով
cock (Գոգ) աքաղաղ	hen, հաւ
father, հայր	mother, մայր
hero, հերոս	heroine, հերոսուհի
horse (Հոս) ձի	mare (Քոյր) մատակ ձի
husband, արքայ	wife, կին
king, թագաւոր	queen, թագուհի
lad (Լա) պատանի	lass (Լա) դեռատի աղջիկ

* ad-min'is-ter (Էդմինիստըր) հանրային գործեր վարել. մատակարարել

lord,	տէր	lady,	տիրուհի, տիկին
nephew,	եղբոր համ քեռորդի	niece,	եղբոր համ քեռ դուստր
papa,	հայր	mama,	մայր
sir,	տիար	madam,	տիկին [դուստր
son,	մանչ զաւակ, ուստր	daughter,	աղջիկ զաւակ,
uncle,	հօր համ մօրեղբայր	aunt,	հօր համ մօրաքոյր

Գ. Բարդելով կամ բաղադրութեամբ. ինչպէս,

Արհիւն

Իգիւն

bridegroom,	փեսայ	bride,	հարս
gentleman,	ազնիւ այր	gentlewoman,	ազնիւ կին
landlord,	տանտէր	landlady,	տանտիրուհի
male,	արու	female,	էգ
man,	այր	woman,	կին [աղջիկ
schoolboy,	դպրոցական տղայ	schoolgirl,	դպրոցական

Դ. Դերանուններով. ինչպէս,

Արհիւն

Իգիւն

he,	ինքն	she,	ինքն
his,	իւր	her,	իւր, գինքը
him,	գինքը	hers,	իրենը

5. Անձերու յատուկ անուններն ինքնին իրենց սեռը կը յայտնեն. ինչպէս, Paul, Պօլոս. Anna, Աննա:

6. Մասնաւոր երկրի մը ժողովուրդը իրենց երկրի անունէն առնուած բառի մը հետ *man* եւ *woman* բարդելով կ'որոշուին. ինչպէս, Englishman, Անգլիացի (այր). Englishwoman, Անգլուհի. Frenchman, Գաղղիացի (այր). Frenchwoman, Գաղղուհի:

7. Անշուղջ կամ անկենդան առարկաները չէզոք են. բայց ասոնցմէ քանինները երբեմն իբր սեռ ունեցող կը ներկայացուին. ինչպէս, sun, արեւ. time, ժամանակ. death, մահ. sleep, քուն. fear, վախ. anger, բաշխութիւն. winter, ձմեռ. war, պատերազմ. եւն. արական են: Մինչ՝ գեղեցիկ, սիրուն կամ բեղմնաւոր իրերը իգական կը համարուին. ինչպէս, ship, նաւ. moon, լուսին. earth, երկիր. nature, բնութիւն. fortune, բաղդ. knowledge, գիտութիւն. hope, յոյս. spring, գարուն. peace, խաղաղութիւն, եւն. իգական են:

8. Երբ տղու մը կամ կենդանիի մը սեռը չենք գիտեր. երբեմն կարելի է չէզոք համարել. ինչպէս, “The child was well, when I saw it.” «Մանկիկը լաւ էր, երբ (ես) տեսայ շին»: (Տե՛սէ՛ւ Վերէ՛ւ 3 գլխէ՛ւ):

9. Կան անուններ՝ որոնք միայն իգական են. ինչպէս, *brunette*, թուիս գեղեցիկ կին:

10. Երբեմն արական անունով էգերն ալ կը հասկցուն. ինչպէս, *man is mortal* (մահել), մարդ մահկանացու է:

CASES. ՀՈԼՈՎՆԵՐ:

Հոլովը անունի մը կամ դերանունի մը ձեւին կրած այն փոփոխութիւնն է, որով կը յայտնուի այն անունն կամ դերանունն խօսքին մէջ գտնուած միւս բառերուն հետ ունեցած յարաբերութիւնը:

Անգլիերէնի մէջ միայն երեք հոլովներ կան. *the nom'i-native* (նշանակիչ) ուղղական (ը), *the pos-sess'ive* (բնիկ) կամ *the gen'i-tive* (գե'նիտիւ) սեռական (ը) եւ *the ob-jec'tive* (ընդհանրական) կամ *the ac-cu'sa-tive* (ընդհանրական) հայցական (ը): (Տեսե՛լ երես 31:)

Եզակի ուղղական հոլովը բառի մը պարզ եւ անփոփոխ ձեւն է:

Խօսքի մը մէջ գտնուած ուղղական հոլովն առ հասարակ գործողութիւնը կատարողն է. և կը կոչուի *sub-ject* ('ընդհանրական) տէր բայի: (Տեսե՛լ երես 108, բացատրութիւններ:)

Սեռական հոլովը կը ցուցնէ ստացողը. (Տեսե՛լ երես 31). եւ երկու կերպ է. առաջին եւ ընդհանուր կերպն է 'սովորականա՞ծը (Տեսե՛լ երես 31, կառոյց). երկրորդ կերպն է հայցականին *of* նախադրութիւնը նախադասելով. այսպէս, *The churches of New York, նիւ Եօրքէ եկեղեցիները. the election of the president, նախագահի ընտրութիւնը*: Այսպէս նախադրութեան մը հետ գործածուած բառը նախադրութեան առարկան կամ ինքիւն (ob-jec't - ընդհանրական) կը կոչուի:

Հայցական հոլովը ճիշդ ուղղականին պէս է, եւ բայի գործողութեան առարկան կամ ինքիւնն է. ու կը կոչուի նոյնպէս *object*, «եւ ինքիւն»: Հայցական հոլովը երբ նախադրութեան մը հետ գործածուի, նախադրութեան խնդիրը կ'ըլլայ եւ կը կոչուի բնական ինքիւն. ինչպէս, 'Take this book. and put it on my desk'. «Առէ՛ք այս գիրքը եւ դրէ՛ք զայն գրասեղանիս վրայ». խօսքին մէջ *book*, գիրք բառը «եւ ինքիւնն է *take*, առէ՛ք բային. մինչ *desk*, գրասեղան բառը բնական ինքիւնն է *on*, վրայ նախադրութեանը: (Տեսե՛լ նաեւ երես 31-32:)

Անուններու հոլովումը (Տեսե՛լ երես 53-54:)

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Հին քերականութեանց հեղինակներէն ոմանք հոլովներուն թիւը չորսի, ոմանք հինգի, ոմանք Հատիներէնի հետեւեւորով վեցի եւ ոմանք մինչեւ եօթնի կը բարձրացնեն. այսպէս, Nominative, Ուղղական (Nom. Ուղ.)

Possessive կամ Genitive, Սեռական (Poss. or Gen. Սեռ.)

Da'tive (Դէ'յդէ'վ) Տրական (Dat. Տր.), որը կը շինուի հայցական հոլովին to նախադրութիւնը նախադասելով.

Objective կամ Accusative, Հայցական (Obj. or Acc. Հայց.)

Ab'la-tive (Ա'լէ'դէ'վ) Բացառական (Abl. Բաց.) որը կը շինուի հայցական հոլովին from նախադրութիւնը նախադասելով.

In'stru-men'tal (Ինստրւմէնտէ'լ) Գործիական (Instr. Գործ.), որը կը շինուի հայցական հոլովին by կամ with նախադրութիւնը նախադասելով. եւ

Voc'a-tive (Վո'գէ'դէ'վ) Կոչական (Voc. Կոչ.) որը ուղղականին հետ նոյն է եւ երբեմն զարմացական նշանով կը գործածուի: Սոյն հոլովներովն բառ մը կը հոլովուի այսպէս,

Singular.

Եզակի:

Nom.	the lady	Ուղ. տիկինը (Եկաւ)
Poss.	the lady's or of the lady	Սեռ. տիկնոջը (Գէրեւել)
Dat.	to the lady	Տր. տիկնոջը (Կոչ)
Obj.	the lady	Հայց. տիկինը (Կանչել)
Abl.	from the lady	Բաց. տիկնոջմէն (Բերել)
Inst.	by or with the lady	Գործ. տիկնոջմովը (Ընել Կոչ)
Voc.	(O) lady!	Կոչ. ո'վ տիկին (Լեւ)

Plural.

Յոռակի:

Nom.	the ladies	Ուղ. տիկինները (Եկան)
Poss.	the ladies' or of the ladies	Սեռ. տիկիններու (Գէրեւել)
Dat.	to the ladies	Տր. տիկիններուն (Կոչել)
Obj.	the ladies	Հայց. տիկինները (Կանչել)
Abl.	from the ladies	Բաց. տիկիններէն (Բերել)
Inst.	by or with the ladies	Գործ. տիկիններովը (Ընել Կոչել)
Voc.	(O) ladies!	Կոչ. ո'վ տիկիններ, (Լեւել)

2. Սեռական հոլովի երկու ձևերը միշտ միեւնոյն գաղափարը չեն տար. օրինակի համար, The Lord's day, Տիրոջ օրը (Կերակի օր ըսել է) – the day of the Lord, Տիրոջ օրը (Կոչական օր ըսել է) the king's picture (Գէրեւել) թագաւորի (Կանչական) պատկերը – the picture of the king, թագաւորի պատկերը (Դէ'յդէ'վ ըսել է):

3. Նախադրութիւնով շինուած սեռականը առ հասարակ անասուններու եւ անկենդան բաներու կը գործածուի: Եւ երբեմն ալ երբ 'sով շինուածը, ականջի ախորժեւի շիգար, եւ կամ բառը երկար կ'ըլլայ, նախադրութիւնով շինուածը տեղը կը բռնէ. ինչպէս,

The skin of the fox,	աղու-է-ի՞ն մորթը.
the end of the road,	հասցե-ն ծայրը.
the land of Phi'lis-tines (ֆիլիստինա)	Փղշտաց-ոց երկիրը:

4. Սեռական հոլովի մէկ ձեւը կարելի է միւս ձեւին վերածել. այսպէս,

Washington's army (աւ-ճ)	}	Ուաշինկթընի բանակը
The army of Washington		
A mother's heart	}	մօր մը սիրտը
The heart of a mother		
A man's duty	}	մարդու մը պարտականութիւնը
The duty of a man		
In our Saviour's* time	}	մեր Փրկչին ժամանակը (օրերը)
In the time of our Saviour		

Դիտելու է սակայն որ այս փոփոխութիւնը միշտ չըլլար. օրինակի համար, կարելի է A crown of gold, ոսկիէ թագ մը ըսել, որ կը նշանակէ ոսկիէ շինուած. բայց չէ կարելի փոխելով ըսել a gold's crown. նոյնպէս կ'ըսուի a cup of tea, գաւաթ մը թէյ. բայց չըսուիր a tea's cup:

5. Երբ բան մը մէկէ աւելի անձերու կը պատկանի, սեռականի նշանը վերջնոյն վրայ միայն կը դրուի. այսպէս, Paul, Aram and Armen's store, Պողոսի, Արամի եւ Արմէնի խանութը: Բայց եթէ նոյնը զատ զատ անձերու կը պատկանի, սեպհականատէրերու ամենքն ալ սեռականի նշանն առնելու են. ինչպէս, Webster's (աւ-է-տը-բը'), Worcester's and John'son's (հա-ն-ը-ն) Dic'tion-a-ry (տի-է-շն-ը-րի), Ուէպսթըրի, Ուսթըրի եւ Ճանսընի բառարանը:

6. Եթէ երկու կամ աւելի բառեր մի եւ նոյն անձը ցուցնելու ըլլան, սեռականի նշանը վերջինին վրայ դրուելու է. այսպէս, George Washington's administration, Գէորգ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը:

*Sa'vior կամ Sa'viour (աւ-ճիւ-ր) Փրկիչ – to save (աւ-ճ) փրկել բառէն

7. Բաղադրեալ բառերու միշտ վերջի մասը կ'առնէ սեռականի նշանը. այսպէս, son-in-law's, փեսայի:

Բաղադրեալ անուններու քանի մը տեսակներն են,

Անուն և անուն.	God-father,	կնքահայր.
Ածական և անուն.	grand-mother,	մեծ մայր.
Անուն և բայ.	God-send,	Աստուծմէ զրկուած.
Անուն և բայանուն.	cock-crowing*,	հաւախօս.
Բայանուն և անուն.	raining-weather,	անձրեւային եղանակ.
Դէրանուն և անուն.	he-goat,	նոխազ.
Բայ և Մտէբայ.	cast-away,	լքեալ.
Մտէբայ և Բայ.	off-set,	բողբոջ.
Մտէբայ և անուն.	out'line'' (առաջնայն)	յատակագիծ, նախագիծ, սահմանագիծ.
Նախադրոթիւն և Բայ.	out-set,	սկիզբ.
Բայ և անուն.	break'fast, (դրէ' + թէս)	նախաճաշ.
Անուն նախադրոթիւն և անուն.	son-in-law,	փեսայ:

ADJECTIVES. ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ:

Ածական կը կոչուին այն բառերը, որոնք գոյականի մը կամ դերանունի մը վրայ դրուելով անոր որպիսութիւնը, յատկութիւնը կամ մէկ պարագան կը ցուցնեն. ինչպէս, a new hat, նոր գլխարկ մը. a good boy, լաւ տղայ մը. you two are excellent, դուք երկուսդ (դ) գերազանց էք: (Տե՛սի՛ տաւ երես 34 և 294-3:)

Անգլիերէնի մէջ ածականներն կարելի է վեց կարգի բաժնել հետեւեալ կերպով.

Ա. *Common adjective*, հասարակ ածական, որ հասարակ անունէ մը ելած է. ինչպէս, Good, լաւ. bad, գէշ. eastern, արեւելեան. inner, ներքին. ևն: (Այս ածականներն մօտաւորապէս 6000 բառերու կը հասնին:)

Բ. *Proper adjective*, յարուստ ածական, որ յատուկ անունէ մ'ելած է. ինչպէս, American, (America բառէն) Ամերիկացի. Roman (Rome բառէն) Հռովմայեցի. English, Անգլիերէն. ևն: (Այս կարգի ածականներն կրնան հոլովոնող անուններ դառնալ:)

Գ. *Nu'mer-al* (նի'օ-մըրէլ) *adjective*, թուական ածական, որ որոշ թիւ կը ցուցնէ. ինչպէս, five, հինգ. six, վեց. ten, տասն. ևն:

* crow (քրօ — մէկ վահկ) ագռաւ. հաւախօս — to crow, աքաղաղի կուկլուկուկու կանչել

Դ. *Pro-nom'i-nal* (դրօնա՝նիէլ) *adjective*, դերանո՞ւնական ածական, որ երբեմն ածականի և երբեմն ալ դերանունի պէս կը գործածուի. ինչպէս, all, բոլոր. each, ամեն մէկ:

Ե. *Participial adjective*, դերբայական ածական, որ ընդունելութեան ձև ու ածականի նշանակութիւն ունի. ինչպէս, An amusing* story†, զուարճալի պատմութիւն մը: Այս կարգի ածականներէն մեծ մասը un յառաջադիր մասնիկովը կ'սկսի. ինչպէս, undivided, անբաժան:

Զ. *Compound adjective*, բաղադրեալ կամ բարդ ածական, որ երկու կամ աւելի բառերէ կը բաղկանայ. ինչպէս, sunburnt, արևակէզ: (Այս կարգի ածականներն ըստ հաճոյս անթիւ կերպով կրնայ չիմուիլ): (Տեսէլ իսկ երես 54:)

Թուական ածականներն ալ կ'ստորաբաժնուին երեքի,

1. *Car'di-nal* (գա՛րդինէլ) *number*, բայարշախ խոսական ածական. որ բանի մը քանի հատ ըլլալը կը ցուցնէ. ինչպէս, one, մէկ, two, երկու, three, երեք. four, չորս. ևն:

2. *Or'di-nal* (օ՛րդինէլ) *number*, դասական խոսական ածական, որ թուի մը վերջինը կամ չարքի մ'առաջինը կը ցուցնէ. ինչպէս, first, առաջին. second, երկրորդ. ևն:

3. *Mul'ti-plic-a'tive* (մըլ՛տիքա՛տիւ) *adjective*, բազմապատկի խոսական ածական. որ թուի մը քանի պատիկը կը ցուցնէ. ինչպէս, double կամ twofold, կրկին, երկպատիկ. tenfold, տասնապատիկ. ևն: (Տեսէլ իսկ երես 88-93:)

Թուական ածականներն յաճախ կը գործածուին իբր անուն. ինչպէս, “The seventy’s trans-la’tion” (Եփեսոսեացի) «Եօթանասնից թարգմանութիւնը». “there are millions of truth, that a man is not concerned† to know” «Միլիօնաւոր ճշմարտութիւններ կան, զորս մարդ մը չի հետաքրքրուիր գիտնալ»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Անգլիերէնի մէջ ներկայիս ածականը՝ խոն, աւոն և հոլմի կողմանէ որ և է կերպով չի փոխուիր. ինչպէս, A good man, աղէկ մարդ մը. ten good men, տասն աղէկ մարդիկ. a good

* a-muse' (եփ'օւզ) զբօսցնել, զուարճացնել

† sto'ry (շ)՝ խոնի պատմութիւն, վէպ – յարկ. դատիկոն

‡ con-cern' (գըն՝ըն) վերաբերութիւն. պարտաճանաչութիւն. փոյթ – to concern, վերաբերիլ, պատկանիլ, հետաքրքրուիլ, փոյթ տանիլ

man's, աղէկ մարդու մը. a good girl, աղէկ աղջիկ մը: Նոյն-
պէս *he* և *she*, երբ իբր ածական գործածուին սեռ ցուցնելու
համար, անփոփոխ կը մնան. ինչպէս, *he-goat*, նոխազ. *she-goats*,
այծեր:

2. Բայերն առ հասարակածական կը դառնան իրենց վերջը
մասնիկ մ'առնելով. ինչպէս, *teach*, սովորեցնել – *teachable*, ու-
սուցանելի. *move*, շարժել – *mov-able*, շարժական: Սակայն
քառասուն բառի չափ *ate* վերջաւորող բառեր կան, որոնք ձևի
տարբերութիւն մը չունենալով, թէ բայ և թէ ածական են.
ինչպէս, *associate*, ընկերակցիլ, գործակցիլ – ընկերակից, գոր-
ծակից. *mod'er-ate* (ՄՊԵՐԷԻՏ) չափաւորել – չափաւոր. *re-it'er-ate*
(ՐԷԻՏԵՐԵԻՏ) կրկնել – կրկնած: Այս դասակարգի բառերն
հետզհետէ նուազելու վրայ են, իրենց տեղը կը գրաւեն *ed*
վերջաւորող ընդունելութիւններն. ինչպէս, փոխան *reiterate*ի
կը գործածուի այժմ *reiterated*, կրկնած:

3. Միավանկ չեղող ածականներէն շատերը առ հասարակ
հետեւեալ մասնիկներէն մէկովը կը վերջանան. *en, ly, ful, ty, some, ish, ic, ous, al, ar, ine, ive, ary, ory, able, ible, ent, eous, less*. (Տեսնել նաև երես 55, Կանոն): Բայց որովհետեւ այս վերջա-
ւորութիւններով մակբայներ ալ կան, ուսանողին կը մնայ
բառի դիրքէն եւ խօսքի իմաստէն ճանչնալ թէ բառը ածա-
կա՞ն է թէ մակբայ. եւ այս մասին հետեւեալ օրինակներն
կրնան որոշ գաղափար մը տալ. “Is your father *well*?” – *Gen.*,
xliii., 27. «Զեր հայրը աղէկ է» – Ծնն. խ., 27: “Thou
hast *well* said.” – *John*, *iv.*, 17. «Աղէկ ըսիր» – Յովհ. դ., 17:
“It had not *much* earth.” – *Marx*, *iv.*, 5. «Ուր որ շատ հող
չկար» – Մարք. դ., 5: “For she loved *much*.” – *Luke*, *vii.*, 47.
«Ինչու որ շատ յիշեց» – Ղուկ. է., 47:

4. Գոյական անուն մը երբեմն քանի մը ածականներ կ'ունե-
նայ. ինչպէս, *The old good man* was always at his desk, Զեյ-
թուի մարդը միշտ իր գրասեղանին առջեւ էր:

5. Ածականներ կան որ իրարու շատ յար եւ նման են. ինչ-
պէս, *womanly*, կանացի եւ *feminine*, իգական. – որոց առաջինը
Սաքսոներէնէ առնուած է, մինչ երկրորդը Լատիներէնէ. բայց
նշանակութեամբ կը տարբերին եւ լաւ չէ մէկը միւսին տեղ
գործածել: Այսպիսի բառերու շիտակ գործածութիւնը ուսա-
նողը պիտի կրնայ սովորիլ Անգլիերէն լեզուին մէջ աւելի յա-
ռաջդիմելով:

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ (COM-PAR'ISON, ԳԽԳԻՆԵՆ)

(Տեսնել երես 78-80:)

Ածականներն՝ բաղդատութեան համար երեք աստիճաններ (de-gree' — աստիճան) ունին. Գրականը կը ցուցնէ ածականը իր պարզ վիճակին մէջ եւ ուրիշներու հետ կապակցութիւն չունի. Բաղդատականը երկու անձեր կամ իրեր իրարու հետ կը բաղդատէ. եւ Գերբաղդականը երկուքէ աւելի անձերու կամ իրերու մօտէն լաւ կը ցուցնէ:

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Կան ածականներ, որոց նշանակութիւնը ընդհանուր առմամբ բաղդատութիւն չվերցնէր. եւ ասոնք կարելի է երկու դասակարգի բաժնել.

1. Բացարձակ թուականներն. one, մէկ. ten, տասն. several, քանի մի:

2. Նիւթի, ժամանակի, տեղւոյ եւ անձի վերաբերութիւն ցուցնող ածականներն. ինչպէս, earthly, երկրային. heavenly, երկնային. golden, ոսկեղէն. wooden, փայտեղէն. natural, բնական. — daily, օրական. everlasting, յաւիտեական. perpetual, մշտնջենական. infinite, անսահման. continual, շարունակական — American, Ամերիկեան. Armenian, Հայկական. British, Բրիտանական. Turkish, Թրքական. Russian, Ռուսական. Almighty, Ամենակարող. chief, գլխաւոր. dead, մեռած. human, մարդկային. living, կենդանի:

PRONOUNS. ԳԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

(Տեսնել երես 97-101:)

Գրականը բառ մ'է, որ անունի մը տեղը կը դրուի, զայն չկրկնելու համար. ինչպէս, The boy loves *his* book; *he* has long lessons, and *he* learns *them* well, տղան կը սիրէ *եւ* գիրքը. *եւ* դասերը երկար են, և *եւ* լաւ կը սովորի *զանոնք*. *Խօսքին* մէջ *he*, *եւ* *them*, *զանոնք* դերանուններ են:

Այն բառը՝ որուն համար դերանունը գործածուած է, կը կոչուի an'te-cé'dent (էնթէսէնտ) նախընթացը կամ յաջորդողը. ինչպէս վերի օրինակին մէջ *the boy*, որուն նախընթացն է *he*, *եւ* դերանունն և *lessons*, որուն նախընթացն է *them*, *զանոնք* դերանունն:

ԿԱՆՈՆ.— Ամեն մէկ դերանունն պէտք է իր նախընթացին համաձայնի թուով, դէմքով և սեռով (բացառութիւնը հազուադիւրս է). ինչպէս վերի օրինակին մէջ *he*, *եւ* եղակի, երրորդ դէմք և արական է, համաձայնած ըլլալով *the boy*, որուն

նախընթացին, որը նոյնպէս եզակի, երրորդ դէմք և արական է. նոյնպէս *them*, շահաւոր, յոբնակի, երրորդ դէմք և չէզոք է, համաձայնած ըլլալով *lessons*, դասեր նախընթացին, որը նոյնպէս յոբնակի, երրորդ դէմք և չէզոք է:

Դերանուններն առ հասարակ կը բաժնուին երեք դասակարգի եւան կամ անշնական, յարաբերական և հարցական: (Տեսէլ երես 97): Կարգ մը քերականութիւններու հեղինակներն ասոնց վրայ երկու դասակարգ ալ կ'աւելցնեն, *adjective*, ածական և *de-mon-strative* (որհմանաբարիչ) ցոյցական:

Ածական դերանուններն երբեմն ածականի պէս յատկութիւն կը ցուցնեն, երբեմն դերանունի պէս անուններու տեղ կը դրուին. ինչպէս, *I will take either road*, ճամբաներէն որ մէկն ալ ըլլայ պիտի բռնեմ (երթամ). այս խօսքին մէջ *either* ածական է. սակայն *either of the roads is good*, ճամբաներէն որ մէկն ալ ըլլայ լաւ է (երկուքն ալ լաւ են) խօսքին մէջ *either* դերանուն է:

Ածական դերանուններ կը սեպուին հետեւեալներն, որոց չատերը աւելի ճիշդ լոկ ածական են: Ասոնք են, *Each*, ամեն մէկը, իւրաքանչիւր (կը վերաբերի երկու անձերու կամ իրերու, ամեն մէկը զատ զատ առնելով). *every*, ամեն մէկը (չատ մը անձեր կամ բաներ զատ զատ առնուած). *either*, մէկը կամ միւսը (երկուքին մէկը, բայց ոչ երկուքը մէկտեղ). *neither*, ոչ մէկը եւ ոչ միւսը. այս չորսը *Dis-trib'u-tive* (որհարբ'ալարիչ) Տրամաբաշխական կը կոչուին, որովհետեւ շատ շատ կը ցուցնեն:

Հետեւեալներն ալ *In-def'i-nite* (ինտէ'ֆինիտ) *Pronouns*, Անորոշ Դերանուններ կը կոչուին, որովհետեւ անորոշ եւ ընդհանուր կերպով կը ցուցնեն: Ասոնք են, *other*, ուրիշ, միւս. *another*, ուրիշ մը. *one*, մէկը, *no* եւ *none* մէկը. *any*, ոչ մէկը. *some*, ոմանք. (*some* թիւերու հետ կը նշանակէ չափ, գրեթէ. ինչպէս, *some five years ago*, հինգ տարիի չափ առաջ — երբ քանակութիւն ցուցնէ կը նշանակէ. *some* բլ. ինչպէս, *some bread*, *some* հաց). *such*, այսպիսի, այնպիսի. *aught*, բան մը, իմն ինչ. *nought*, ոչինչ. *all*, բոլորն, ամենն ալ. *both*, երկուքն ալ. *several*, քանի մը, այլ եւ այլ, զանազան. *many*, շատերն. եւ *few*, քիչեր (many եւ *few* թիւ կը ցուցնեն):

Each other, իրար, զիրար. եւ *one another*, մէկզմէկ. կը կոչուին *Re-cip'ro-cal* (րե-սի'պրո-քալ) *Pronouns*, Փոխադարձ Դերանուններ: *They love each other*, շէքք կը սիրեն: *They are friendly with one another*, իրար հետ բարեկամ են:

Յոսֆան դերանուններն իրենց նշանակած անձը կամ իրը որոշ եւ ուղղակի կը ցուցնեն. ինչպէս, *this book, that hat*, «յի գլխարկը»:

Ցուցական դերանուններն են *this*, այս, ասիկայ. *these*, ասոնք. *that*, այն, անիկայ. եւ *those*, անոնք: *This* եւ անոր յոքնակին *these* կը ցուցնեն աւելի մօտ եղածը. մինչ *that* եւ ասոր յոքնակին *those*, կը ցուցնեն աւելի հեռուն եղածը:

ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄՆԵՐՆ

(Տեսեւ երես 98-101:)

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Բառ մը երբ իբր ածական գործածուի չի հոլովուիր. բայց եթէ իբր դերանուն գործածուի կը հոլովուի: Բացառութիւններն շատ քիչ են:

2. Դերանունի մը նախընթացը առ հասարակ դերանունէն առաջ կը գտնուի. սակայն կան պարագաներ որ ատեն ետքը կը դրուի: Այս պարագաներէն մէկն է Հարցական դերանունի մը գործածութիւնը: Հարցական դերանուն մը յայտնի է որ անծանօթ կամ չգիտցուած անունի մը տեղը կը դրուի. որ ատեն նախընթացը բնականօրէն Հարցումէն վերջը պիտի գտնուի. ինչպէս, “In the grave (կեղծ – մէկ վարկ), *who* shall give thee thanks?” – Ps., vi., 5. «Գերեզմանին մէջ, ո՞վ քեզի շնորհակալութիւն պիտի տայ (յայտնէ):» – Սաղմ. 5:

3. Անձնական եւ Հարցական դերանուններն յաճախ ուրիշ դերանուններու նախընթացը կը դառնան. ինչպէս, *He who* saw him, *ինն որ* տեսաւ զայն. “*Who that* has any moral sense, dares tell lies?” «Ո՞վ որ ո եւ է բարոյական զգացում ունի, կը յանդգնի սուտեր խօսիլ»:

4. Անձնական դերանուններու սեռական հոլովն ալ երբեմն յարաբերական դերանունի մը նախընթացը կամ յարաբերեալը կ'ըլլայ:

5. Անձնական դերանուններու սեռական հոլովի առաջին ձեւը, *my*, իմ. *thy*, քու. *his*, իւր. *her*, իւր. *our*, մեր. *your*, ձեր եւ *their*, իրենց կը գործածուին, երբ անունը դերանունէն ետքը դրուած է. ինչպէս, *This is my book*, ասիկայ ի՞նչ գիրքս է. *that is your hat*, անիկայ յիշ գլխարկն է. *երկորորդ ձեւը mine*, իմս. *thine*, քուկդ. *hers*, իրենը. *ours*, մերն. *yours*, ձերն եւ *theirs*, իրենցը կը գործածուին, երբ անունը

դերանունէն առաջ կը դրուի, կամ անունը բնաւ չը դրուի.
ինչպէս, This book is *mine*, այս գիրքը իմ է. that hat is
yours, այդ գլխարկը յերն է: This is *mine*, ասիկայ իմ է.
that is *yours*, անիկայ յերն է:

6. I, եսի տեղ me, զիս, *ours*, *yours*, *theirs*ի տեղ, our'n,
your'n, ther'n. *you*ի տեղ *yous* կամ yer գործածելը խորթ
նամկերէն է եւ գործածելու չէ:

7. Յարաբերական դերանուններէն *who*, որ, որը կը գործածուի մինակ անձերու համար. *which*, որ, որը՝ կենդանիներու եւ անկենդան բաներու համար. *that*, որ, որը՝ *who* եւ *which* դերանուններուն տեղը եւ *what*, ինչ որ՝ երբ յարաբերեալը դրուած չէ. ինչպէս, This is the *man*, *who* will go with you, ասիկա է (այն) հարբ, որ պիտի երթայ ձեզ հետ. this is the *horse*, *which* I bought yesterday, ասիկայ է (այն) յին, շոր գնեցի երէկ. the *man*, *that* was here while ago, հարբ՝ որ հոս էր քիչ առաջ. the *horse*, *that* you bought. յին՝ շոր գնեցիք. this is *what* I wanted. ասիկա է ինչ որ կ'ուզէի (ուզածս ասիկայ էր). he is ashamed of *what* he has done, ըրածէն (ինչ որ ըրած էր) ամչցաւ:

8. As երբեմն կը գործածուի իբր յարաբերական դերանունն եւ կրնայ *that*ին տեղ բռնել. ինչպէս, "Buy, such things as we have need of." «Գնեցէք այնպիսի բաներ, որոնք պէտք ունինք»:

[Մնացած մասունք բանիներն (Բայ, Ընդունելութիւն, Մակբայ, Շաղկապ, Նախադրութիւն եւ Միջարկութիւն) ԻԶ. – Կ. Ղասերուն մէջ (Երես 108-244) արդէն պէտք եղածին չափ ճոխ տրուած ըլլալով, այս տեղ զանց կ'ընենք աւելի ճոխացնելու և կ'անցնինք մեր սովորական ընթացքին:]

ԴԱՍ ԿԵ. (LESSON LXV.)

PARS'ING* (ԳԽԱՆԻՆԷ) ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Քերականութեան մէջ Վերլուծութեան թիւն ըսելով կը հասկցուի խօսքի մը կամ նախադասութեան մը ամեն մէկ բառը ուրոյն ուրոյն որոշել, գտնել թէ ի՞նչ մասունք բանի է, բացատրել այդ մասունք բանին, յետոյ նկարագրել այն բառի քերականական կազմութիւնը կամ կրած փոփոխութիւնը. եւ ապացուցնել այն խօսքին կամ նախադասութեան մէջ գտնուած բառերու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնը†. ինչպէս, “A good child heartily loves his parents.” «Լաւ զաւակ մը բոլոր սրտովը (սրտանց) կը սիրէ իր ծնողքը»:

A տեսնու յօդ է: 1. Յօդ ինչո՞ւն *a, an* է— *the* բառերը, որոնք տեսնուի մը վրայ ինչ բանի, տեսնուի նշանակութեան տեսնուի իմ որոշեալ ըլլալը ցոյցնելու համար: 2. Անոր յօդ ինչո՞ւն *a* է— *an*, որոնք ինչ ցոյցնելու մէկ տեսնուի համար մը. Բայց ոչ տեսնուի համար այն ինչ համար:

Good հասարակ տեսնուի մ'է, որոնք տեսնուի, ինչ բացատրութեան տեսնուի մէկնորով *good, better, best*: 1. Անոր բառ մ'է որ ի՞նչո՞ւն տեսնուի մը վրայ, ընդհանրապէս տեսնուի մէկ յարաբերութեան ցոյցնելու համար: 2. Հասարակ տեսնուի ինչ ինչո՞ւն տեսնուի մ'է որ հասարակ տեսնուի մ'էլն է է— ինչ ցոյցնելու յարաբերութեան իմ որոշեալութեան: 3. Գրական տեսնուի այն է զոր տեսնուի ինչ ցոյցնելու ինչ պարզ ձեւին մէջ:

Child հասարակ տեսնուի մ'է, եղանակ, երբորդ դէմք, արական, ուղղական հսկում, է— որքան բայի *loves* բային: 1. Որ է տեսնուի, որքան իմ ինչ տեսնուի որ ինչո՞ւն գիտցուի, յիշուի իմ ըմբռնուի ինչ ինչո՞ւն տեսնուի: 2. Հասարակ տեսնուի ինչ ինչո՞ւն այն տեսնուի, որոնք տեսնուի իմ ինչո՞ւն տեսնուի մ'էլն է է— ինչ ցոյցնելու յարաբերութեան էն: 3. Եղանակ թիւն այն է' որ ինչ ցոյցնելու մէկ համար: 4. Երբորդ դէմք այն է' որ ինչ ցոյցնելու այն տեսնուի իմ ինչ, որոնք վրայ ինչ ինչո՞ւն: 5. Արական տեսնուի այն է որ ինչ ցոյցնելու տեսնուի է— ինչո՞ւն տեսնուի արական տեսնուի: 6. Ուղղական հսկում տեսնուի մ'է իմ որքան տեսնուի մ'է պարզ է— ուղղական է, որ տեսնուի ինչ ցոյցնելու դէմքուր բայի մ'է գործողութեան ընդուն է— ինչ ինչո՞ւն որքան բայի:

* parse (ԳԽԱՆ) վերլուծել, կրկին քակել, լուծել

† ԾԱՆ.— Վերլուծութեան այս վերջին պահանջի մասին պէտք եղած համաձայնութեան դասերը դեռ ևս տրուած չըլլալով ուսանողին, իրմէ չ'աղկալալու իր առայժմ խօսքի մը մէջ գտնուած բոլոր բառերու (բացի ահա բայիէն եւ սեռի խնդիրէն) իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնները ցուցնելու ևս տալի այդ մասը ներկայիս զանց ընելու է:

Ուրիշ օրինակ մը,

“If you deny me, fie upon your law.” — SHAKESPEARE.

“Եթէ ինձ մերժէք, վա՛յ ձեր օրէնքին:” — Շէյքսփիր:

If բաղհիւսական լազկապ մ’է: 1. Շաղկապ բար մ’է՝ որ իւր Գործածութիւնը բար մը ուրիշ բարի մը հետ իմ խօսք մը ուրիշ խօսքի մը հետ խաղելու. եւ այսպէս խաղաւորներու ալ իրարմէ ինչ խօսքն ունեցած ըլլալը ցուցնելու: 2. Բաղհիւսական լազկապ իւր ինչուի ալ լազկապը որ իրարու հետ իւր հետեւի:

You անձնական դերանուն մ’է. յոգնակի երկրորդ դէմք, արական սեռ, սուղական հարկ. եւ Գործ բայի *deny* բային: 1. Դերանունը բար մ’է որ անունի մը Գործը իւր Գործի: 2. Անձնական դերանունը՝ դերանուն մ’է, որ ինչ իր ձեռն իւր ցուցնելիք ինչ դէմքի: 3. Յոգնակի իւր ցուցնելիք մէկէ աւելի: 4. Երկրորդ դէմքը իւր ցուցնելիք լազկապ իմ որուն խօսքը ի՞նչուցնելիք: 5. Արական սեռն ալ եւ՝ որ իւր ցուցնելիք անձերու իմ ինքնանիւրու աբսոլյուտ Գործի: 6. Ուղղական հարկն անունի մը իմ դերանունի մը պարզ եւ սուղիկ ձեռն է, որ առ հասարակ իւր ցուցնելիք դիմաւոր բայի մը Գործողութեան ընդը եւ իւր ինչուի Գործի:

Deny խնայական Գործողութեան - անցողական բայ մ’է *deny* բային, որոյ գլխաւոր մասերն են *deny, denied, denying, denied*, եւ Գործողական իզական, Գործող ծածկան, յոգնակի, երկրորդ դէմքի: 1. Բայը բար մ’է որ իւր Գործողութեան ընդը, ըլլալ եւ ըլլալի: 2. Անանական իւր ինչուի ալ բայը, որոյ անցողական եւ անցողական ընդունելութեան իւր ընդունելիք բայի Գործողութեան *d* իմ *ed* աւելցնելով: 3. Գործողութեան - անցողական իւր ինչուի բայ մ’է՝ որ իւր ցուցնելիք Գործողութեան ընդը իւր Գործողութեան մը ընդը: 4. Գործողական իզականն իւր բայի ալ ձեռն է՝ որ իւր Գործողութեան իզականութեան իմ Գործողութեան իւր Գործողութեան, պայմանաւոր, անարդի իմ Գործողութեան իւր: 5. Գործողական իզականի Գործող ծածկան ալ եւ՝ որ իւր ցուցնելիք Գործող պայման մը, որուն ընդը հասարակութեան Գործող Գործողութեան մը: 6. Յոգնակի իւր ալ եւ՝ որ իւր ցուցնելիք մէկէ աւելի: 7. Երկրորդ դէմքը իւր ցուցնելիք լազկապ իմ ալ՝ որուն խօսքը ի՞նչուցնելիք:

Me անձնական դերանուն մ’է, իզակի, արական դէմք, արական, հայցական հարկ եւ Գործողութեան *deny* բային:

1. Դերանունը բար մ’է որ անունի մը Գործը իւր Գործի: 2. Անձնական դերանունը՝ դերանուն մ’է, որ ինչ իր ձեռն իւր ցուցնելիք ինչ դէմքի: 3. Եղակին իւր ցուցնելիք միայն հարկ: 4. Արական դէմքը իւր ցուցնելիք խօսքը իմ Գործող: 5. Արական սեռն ալ եւ՝ որ իւր ցուցնելիք անձերու իմ ինքնանիւրու աբսոլյուտ Գործի: 6. Հայցական հարկն անունի մը իմ դերանունի մը ալ ձեռն է որ իւր ցուցնելիք անոր բայի մը, ընդունելութեան մը իմ անարդողութեան մը արարական իմ Գործողութեան ըլլալը եւ անոր համար ի՞նչուի բային սեռի Գործողը. եւ ընդունելութեան իմ անարդողութեան բնութեան Գործողը:

Fie զգուշացնող արարական Գործողութեան մ’է: 1. Միջանկյալութեան բար մ’է՝ որ իւր Գործողութեան մը Գործողութեան եւ անորի մէկ յոգնական արարական Գործող:

Upon նախադրութեան յ'ե: 1. Նախադրութեանը բառ յ'ե՝ որ ինքնուրուշ անհանդիմ իմոք դերանունն է՝ ինքնուրուշ, անոր ուրիշ զի բառի հետ ունեցած զի յարաբերականութեան իմոք գաղափարը արդայայտելու համար:

Your անձնական դերանունն յ'ե, յոգնակի, երկրորդ դեմք, արական, սեռական հսկով: 1. Պերանունը բառ յ'ե՝ որ անունն է՝ որ ինքնուրուշ ինքնուրուշ: 2. Անձնական դերանունն ինքնուրուշ այն դերանունն է՝ որ ինքնուրուշ-նախադրութեամբ ինքնուրուշ ինքնուրուշ ինքնուրուշ: 3. Յոգնակի ինքնուրուշ այն է՝ որ ինքնուրուշ զի ինքնուրուշ: 4. Երկրորդ դեմքը ինքնուրուշ ինքնուրուշ իմոք այն՝ որուն ինքնուրուշ ինքնուրուշ: 5. Արական սեռն այն է՝ որ ինքնուրուշ անձնական իմոք ինքնուրուշ-նախադրութեան արական: 6. Սեռական հսկով անունն է՝ իմոք դերանունն է՝ որ անձնական-նախադրութեան իմոք որուն արդայայտած է ինքնուրուշ ինքնուրուշ:

Law հասարակ անունն յ'ե, ինքնուրուշ, երկրորդ դեմք, ինքնուրուշ սեռ է՝ հայցական հսկով. է՝ ինքնուրուշ է *upon* նախադրութեան: 1. Ու է՝ անձնական, որ ինքնուրուշ ինքնուրուշ, ինքնուրուշ իմոք ինքնուրուշ-նախադրութեան ինքնուրուշ: 2. Հասարակ ինքնուրուշ այն անուններն, որոնք անհատներուն իմոք ինքնուրուշ արական իմոք դասակարգի անունն են: 3. Երկրորդ ինքնուրուշ այն է՝ որ ինքնուրուշ ինքնուրուշ ինքնուրուշ: 4. Երկրորդ դեմքն այն է՝ որ ինքնուրուշ այն անձնական իմոք ինքնուրուշ, որուն ինքնուրուշ ինքնուրուշ: 5. Ինքնուրուշ սեռն այն է՝ որ ինքնուրուշ ինքնուրուշ ինքնուրուշ, որ ոչ արական է է՝ ոչ ինքնուրուշ: 6. Հայցական հսկով անունն է՝ իմոք դերանունն է՝ որ այն ինքնուրուշ է՝ որ ինքնուրուշ ինքնուրուշ, ինքնուրուշ ինքնուրուշ ինքնուրուշ իմոք ինքնուրուշ-նախադրութեան ինքնուրուշ ինքնուրուշ: Է՝ ինքնուրուշ համար ինքնուրուշ բային սեռի ինքնուրուշ. է՝ ինքնուրուշ-նախադրութեան բնութեան ինքնուրուշ:

[Վերոյգրեալ օրինակներն Հայերէն վերլուծելու եւ վերլուծութիւնն ալ լիովին ըմբռնելու համար Հայերէն ներկայացուցինք: Բայց Անգլիերէն սովորողէ մը կ'ականկալուի նոյնը Անգլիերէն վերլուծել եւ ոչ Հայերէն. եւ որպէսզի սոյն գրքով սովորողը Անգլիերէն վերլուծութեան վրայ ալ ճշգրիտ գաղափար մը ունենայ, կը ներկայացնենք վերոյգրեալ վերլուծութեան Անգլիերէնն ալ, որուն հետ ուսանողն ինքզինք շատ լաւ ընտելացնելու է. զի իրմէն պիտի պահանջուի վերլուծութեան վարժութիւններէն մաս մ'ալ Անգլիերէն ընել:]

EXAMPLE* PARSED.

“A good child heartily loves his parents.”

A is the indefinite article. 1. An article is the word *the*, *an* or *a*, which we put before nouns to limit† their signification§. 2. The indefinite article is *an* or *a*, which denotes‡ one thing of a kind, but not any particular¶ one.

Good is a common adjective, of the positive degree; compared|| irregularly, *good*, *better*, *best*. 1. An adjective is a word added to a noun or pronoun, and generally expresses quality**. 2. A common adjective is any ordinary†† adjective denoting quality or situation§§. 3. The positive degree is that which is expressed by the adjective in its simple form.

Child is a common noun, of the third person, singular number, masculine gender, and nominative case; and is the subject of the verb *loves*. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned¶¶. 2. A common noun is the name of a sort|||, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals*** of the male kind. 6. The nominative case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the subject of finite verb.

Heartily is an adverb of degree. 1. An adverb is a word added to a verb, a participle, an adjective or an other adverb; and generally expresses time, place, degree, or manner|††.

Loves is a regular active-transitive verb, from *love*, *loved*, *loving*, *loved*, found in the indicative mood, present tense, singular number, and third person. 1. A verb is a word that signifies *to be*, *to act*, or *to be acted* upon. 2. A regular verb is a verb that forms the preterit and the perfect participle by assuming††

* ex-am'ple (էկզա՛մփլ) օրինակ

† lim'it (լի՛միտ) սահման – to limit, սահմանել

§ sig'ni-fy (սիգ՛նիֆի) նշանակել – signification, նշանակութիւն

‡ de-note' (դե՛նոթ) ցուցնել

¶ par-tic'u-lar (պարտիկուլար) մասնաւոր

|| com-pare' (կոմպարե՛) բաղդատել

** qual'i-ty (կալիտի) որակ, տեսակ, յատկութիւն

†† or'di-na-ry (օրդինարի) սովորական, հասարակ

§§ sit'u-ate (սիտուատե՛) հաստատել, զետեղել, կարգել – հաստատուած, զետեղուած, կարգուած – situation, դիրք, կացութիւն, վիճակ

¶¶ men'tion (մենտիոն) յիշատակութիւն – to mention, յիշել

||| sort (սորտ) տեսակ, կերպ – to sort, զատել, դասաւորել

*** an'i-mal (անիմալ) անասուն, կենդանի

|†† man'ner (մաննր) կերպ [եկտրոն]

†† as-sume' (ասսում) առնել, ստանձնել, յանձն առնել

d or *ed*. 3. An active-transitive verb is a verb that expresses an action which has some person or thing for its object. 4. The indicative mood is that form of the verb, which simply indicates or declares¶ a thing, or asks a question. 5. The present tense is that which expresses what now exists**, or is taking place. 6. The singular number is that which denotes but one. 7. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of.

His is a personal pronoun, of the third person, singular number, masculine gender, and possessive case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The possessive case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the relation†† of property‡‡.

Parents is a common noun, of the third person, plural number, masculine gender, and objective case. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned. 2. A common noun is the name of a sort, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The objective case is that form or state of a noun or pronoun which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

ANOTHER EXAMPLE PARSED.

“If you deny me, fie upon your law.” — SHAKESPEARE.

If is a copulative conjunction. 1. A conjunction is a word used to connect words or sentences† in construction*, and to show the dependence of the terms so connected. 2. A copulative conjunction is a conjunction that denotes an addition, a cause, a consequence†, or a supposition.

You is a personal pronoun, of the second person, plural number, masculine gender, and nominative case: and is the subject of the verb *deny*. 1. A pronoun is a

¶ de-clar'e' (դեկլարե՛) յայտնել, յայտարարել

** ex-ist' (էկզիստե՛) գոյութիւն ունենալ. ապրիլ

†† re-late' (րելեյտե՛) պատմել, ազգակցիլ. յարաբերիլ — relation, յարաբերութիւն. ազգականութիւն. առնչութիւն

‡‡ prop'er-ty (փրոփերթի) ստացուածք, կալուածք. սեպհականութիւն

† sen'tence (սենթենս) նախադասութիւն. խօսք մը կամ պարբերութիւն մը որ իր մէջ ունի առնուազն բայ մը եւ աէր բայի մը եւ որ խօսքի մը ամբողջ իմաստը կ'արտայայտէ. դատաւճիռ. վճիռ. առած

* con'struct (կոնստրուէքտ) շինել, կազմել — construction, շինելը. կազմուածք. դասաւորութիւն

† con'se-quence (կոնսեկուենս) հետեւանք

word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The nominative case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the subject of a finite verb.

Deny is a regular active-transitive verb, from *deny, denied, denying, denied*; found in the subjunctive mood, present tense, second person, plural number.

1. A verb is a word that signifies *to be, to act, or to be acted* upon. 2. A regular verb is a verb that forms the preterit and the perfect participle by assuming *d* or *ed*. 3. An active-transitive verb is a verb that expresses an action which has some person or thing for its object. 4. The subjunctive mood is that form of the verb, which represents§ the being, action, or passion|| as conditional**, doubtful††, or contingent‡‡. 5. The subjunctive present tense is generally used to express some condition on which a future action or event§§ is affirmed|||. 6. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 7. The plural number is that which denotes more than one.

Me is a personal pronoun, of the first person, singular number, masculine gender, and objective case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The first person is that which denotes the speaker or writer. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The objective case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

Fie is an interjection. 1. An interjection is a word that is uttered* merely to indicate some strong or sudden† emotion‡ of the mind§.

§ re''pre-sent' (բեմբեմեմեմ) ներկայացնել. մտքին ներկայութեանը բերել. ուրիշը ներկայացնել – (բեմբեմեմ) կրկին ներկայացնել

|| pas'sion (խոշոր) կիրք, յուզմունք. սաստիկ տենչ, չարչարանք

** con-di'tion-al (էմբեմեմեմ) թէական, պայմանաւոր

†† doubt (դաւանդ – մի վանկ) կասկած

‡‡ con-tin'gent (էմբեմեմեմ) պատահական. մաս

§§ e-vent' (էմբեմեմ) պատահար, դիպուած

|| af-firm' (սքսքս) հաստատել

* ut'ter (բեմբ) ամբողջ և կատարեալ, բովանդակ. բացարձակ – to utter, (հառաչի պէս ձայն մը) արձակել, արտասանել. հրապարակաւ ըսել. շրջաբերութեան հանել

† sud'den (սքս) յանկարծ

‡ e-mo'tion (էմբեմեմ) յուզմունք

§ mind (մեմ) միտք – to mind, ուշադիր ըլլալ, հոգ տանիլ. յօժարիլ

Upon is a preposition. 1. A preposition is a word used to express some relation of different things or thoughts to each other, and is generally placed before a noun or a pronoun.

Your is a personal pronoun, of the second person, plural number, masculine gender, and possessive case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The possessive case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the relation of property.

Law is a common noun, of the third person, singular number, neuter gender, and objective case. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned. 2. A common noun is the name of a sort, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The objective case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

ԾԱՆ. — Վերլուծութեան վերոյգրեալ կերպը կը կոչուի *Etymological Parsing*, Սոքրատեսական վերլուծութիւն. զանազանեւ լուհամար ուրիշ կերպ մ'ալ վերլուծումէ, որը կը կոչուի *Syntactical* Parsing* կամ *Analysis†*, Բաղադրիչ կամ Հասկայական վերլուծութիւն. որը կը ցուցնէ բառերու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնը խօսքին իմաստը շինելու տեսակետէ:

[Ը] [Ք] [Ժ] [Խ]

en'ter	(է'ն'տը)	մտնել
stud'y	(շ'տը'րի)	ուսանիլը. սերտողութիւն. ուսանելու սենեակ — to study, ուսանիլ, սովորիլ. սերտել
lan'guage	(լէ'նկ'ւէճ)	լեզու (Հայերէն, Անգլիերէն ևն):
source	(սօս)	աղբիւր, արմատ, ծագում
dis-dain'	(տի'ստէ'յն)	արհամարհանք — to disdain, արհամարհել, ոչինչ սեպել
sauce	(սօս)	համեմ, թացան (սոս). մրգանոյշ
hun'ger	(հը'նկը)	անօթութիւն — to hunger, անօթեանալ

* syn'tax (սի'նտէ'քս) համաձայնութիւն — syntactical, համաձայնական

† a-nal'y-sis (էնէ'լի'սիս) վերլուծութիւն. լուծում. բաղադրուած բան մը իր տարրական մասերուն վերածել

spare	(ը)՝փէյր)*	խնայողութիւն. քիչ, սակաւապետ – to spare, խնայել
re-sist'	(րէշէ՝աշ)	դիմադրել, ընդդիմանալ
cor'ner	(գօ՛ւնըր)	անկիւն – to corner, անկիւնը քշել, անստանելի դժուարութեան մէջ ձգել
hey-ho		հէյ - հօ (Քիւրք. հայ հօ)
a-venge'	(աշէ՛նճ)	վրէժ առնել
Co-lum'bi-a	(գօլը՛սպիա)	Գօլըմպիա (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու բանաստեղծական անունն է)
con-ceive'	(գըն՝փ'յվ)	մտքին մէջ գաղափար մը կազմել, մտքով յղանալ, երկնել
smell	(ը)՝ափէլ)*	հոտ – to smell, հոտ առնուլ, հոտուըտալ [անուշ բուրբել
per'fume	(փը՛աֆիւմ-ֆ)	անուշահոտութիւն – to perfume,
A-ra'bi-a	(արէ՛յպիա)	Արարիա
pub'lic	(փը՛պլիք)	հանրային, հասարակաց, ժողովրդային, հրապարակաւ
strict	(ը)՝տրիքտ*)	խիստ, ճշդապահ
i-de'a	(այփի՛յա)	գաղափար
oc-ca'sion	(ըգ՛գէ՛յթըն)	պատեհ առիթ

EXAMPLES FOR ETYMOLOGICAL PARSING.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ:

154. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններէն և պարբերութիւններէն առաջին չորսը վերլուծելու և Հայերէն բերանացի և վերջինը Հայերէն գրաւոր վերև Հայերէն վերլուծուած օրինակներուն պէս:]

1. "What! have ye not houses to eat and to drink in? – *I Cor.*, xi., 22.

2. "A boy should understand his mother tongue well before he enters upon the study of a dead language"

3. "Damp air is unwholesome." – "Hail; virtue! source of every good. We hail you as friends."

4. "Much money makes no man happy. Think much and speak little. He has seen much of the world."

5. "Every being loves its like." "Give me more love, or more disdain." – *Carew*.

"And my more having would be as a sauce to make me hunger more." – SHAKESPEARE.

155. Վարժութիւն

[Հետեւեալ յախադասութիւններէն և պարբերութիւններէն առաջին հինգը վերլուծելու և Անգլիերէն բերանացի. և մնացած հինգը զբաւոր վերև Անգլիերէն վերլուծուած օրինակներուն պէս:]

1. "Alas! must it ever be so!

Do we stand in our own light wherever we go!"

2. "Oh, men, if ye be indeed men, spare them that can resist no longer." – SCOTT. *Ivanhoe*.

3. "I may sit in a corner, and cry hey-ho for a husband." – SHAKESPEARE.

4. "Whoever breaks, pays."

5. "I knew that every wrong,
However old, however strong,
But waited God's avenging hour." – WHITTIER.

6. "Hail, Columbia, happy land!" – JOS. HOPKINSON.

7. "It is inconceivable to me that God should be at once perfect and imperfect."

8. "What! will these hands never be clean? – No more of that, my Lord; no more of that." "Here is the smell of blood still. – All the perfumes of Arabia will not sweeten this little hand. Oh! oh! oh!" – SHAK., *Macbeth*, Act. V. Sc. 1.

9. "No one should ever rise to speak in public, without forming to himself a just and strict idea of what suits his own age and character; what suits the subject, the hearers, the place, the occasion." – BLAIR.

10. "If ye shall ask anything in my name, I will do it." –

ԴԱՍ ԿԶ. (LESSON LXVI.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ, յետոյ տեղերը գրին մէջ զանելով, անոնց հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ է Քերականութիւն: Քերականութեան մէջ ստուգաբանութիւն ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի: Անգլիերէն Քերականութիւնը քանի՞ գլխաւոր մասերու կը բաժնուի և ի՞նչ են այդ մասերուն անուններն: Ուղղագրութիւնը ի՞նչ կը սովորեցնէ: Անգլիերէն լեզուին մէջ քանի՞ տառեր կան և ի՞նչ են անոնց անուններն: Տառերը քանի՞ կարգերու կարելի է բաժնել. ի՞նչ են անոնց անուններն: Տառերը քանի՞ տեսակ ձև ունին և ի՞նչ պարագայի տակ կը գործածուի ամեն մէկ ձևը: Գլխագիր գործածելու կանոններն քանի՞ և ի՞նչ են:

2. Ի՞նչ է վանկը և ի՞նչպէս կարելի է Անգլիերէն լեզուի բառերը վանկերու զատել: Ի՞նչ է բառը և ի՞նչպէս կը բաժնուին իրենց տեսակին և ձևին համեմատ: Բառերու ձևին վերաբերեալ կանոններն քանի՞ և ի՞նչ են: Ի՞նչ է շեշտը և Անգլիերէնի մէջ ուղիղ շեշտելու կանոններն ի՞նչ են:

3. Հեգել ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի: Անգլիերէնի հեգելը դիւրացնելու համար ի՞նչ կանոններ կան: Հեգելու նորագոյն բարեփոխումներն քանի՞ և ի՞նչ են:

4. Ստուգաբանութիւնը ի՞նչ կը սովորեցնէ: Մասունք բանի ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի և քանի՞ են:

Ի՞նչ է յօդը. որո՞նք են եւ ի՞նչպէս կը գործածուին:

Ո՞ր բառերը անուն կը կոչուին: Անունները քանի՞ եւ ի՞նչ դասակարգերու կը բաժնուին եւ ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ նշանակութեան եւ գրելու տեսակէտէ: Անուններն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն: Թիւը ի՞նչ է եւ քանի՞ է: Եղակին քանի՞ հատ կը ցուցնէ. յոգնակին քանի՞: Ի՞նչ է սեռը: Քանի՞ տեսակ սեռ կայ եւ որո՞նք են: Ի՞նչ է դէմքը եւ քանի՞ տեսակ է: Ի՞նչ տարբերութիւն կայ առաջին, երկրորդ եւ երրորդ դէմքերուն միջեւ: Ի՞նչ է հոլովը եւ քանի՞ է Անգլիերէնի մէջ: Ի՞նչ կը ցուցնէ ուղղական հոլովը: Սեռականը՞, Հայցականը՞, Կոչականը՞, Ի՞նչպէս կը շինուին բացառական եւ գործիական հոլովներն:

Ի՞նչ է ածականը եւ քանի՞ տեսակի կարելի է բաժնել: Ածականներն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն եւ քանի՞ մէթոսով: Ե՞րբ պէտք է մին՝ երբ միւսը գործածել: Թուական ածականներն քանի՞ կարելի է ստորաբաժնել եւ որո՞նք են:

Ի՞նչ է դերանունը եւ քանի՞ կարելի է բաժնել: Ի՞նչ են այս տեսակներու իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն: Դերանուններն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն:

Ի՞նչ է բայը: Ի՞նչպէս կարելի է հասկնալ որ բայ մը կանոնաւոր է թէ անկանոն, անցողական է թէ չանցողական. ներգործական է թէ կրաւորական: Օժանդակ բայն ի՞նչ է քանի՞ են. եւ որո՞նք են: Էական բայը ո՞րն է: Կրաւորական բայը ի՞նչպէս կը շինուի: Յառաջդիմական բայը ի՞նչպէս կը խոնարհուի: Բայ մը ուղիղ կերպով խոնարհելու համար ի՞նչ մասերը գիտնալ անհրաժեշտ է: Ի՞նչ է բայի մը եղանակը եւ քանի՞ է: Ի՞նչ է բայի մը ժամանակը եւ քանի՞ է: Ի՞նչպէս կարելի է գտնել բայի մը եղանակը եւ ժամանակը:

Ի՞նչ է ընդունելութիւն եւ քանի՞ տեսակ է: Այդ տեսակները ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ:

Մակբայն ի՞նչ է եւ քանի՞ տեսակ է: Մակբայը ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրէ: Ի՞նչ տարբերութիւն կայ Ածականին եւ Մակբային միջեւ:

Ի՞նչ է նախադրութիւնը եւ ի՞նչ բառերու հետ կը գործածուի:

Ի՞նչ է չաղկապը եւ քանի՞ տեսակ է:

Ի՞նչ է միջարկութիւնը:

5. Ի՞նչ է վերլուծութիւնը եւ քանի՞ կերպ կ'ըլլայ:

[Ը] [Ք] [Թ] [Խ]

con-tent' (ԲՆԴԵՆԴ) մտքի գոհութիւն. գոհ – to content, գոհ ընել – con'tent (ԲՈՒՆԴԵՆԴ) պարունակութիւն

i'dle (ա՛յր) ծոյլ

dan'ger (ԴԵՆՃԵՐ) վտանգ

156. Վարժութիւն

[Զ] [Զ]

“He that wants money, means, and content, is without three good friends.” -- SHAKESPEARE. *As you like it.*

“Better pass a danger once than be always in fear.”

“*A young man idle an old man needy.*”

ԴԱՍ ԿԷ. (LESSON LXVII.)

EXAMINATION. ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ:

[Ամենուս յա տնի շնորհակալութիւն մ'է որ աշխարհի մէջ ու ե անձի որ եւ է բան գիտնալ անարժէք է, եթէ այդ անձը իւր սովորածը կամ գիտցածը ինքն իր եւ հանրային օգտակարութեան համար գործածելու կամ ծառայեցնելու կարողութիւնն ու կամքն ալ միասին ձեռք չը բերէ: Եթէ մէկը արհեստ մը սովորի, եւ չը կրնայ կամ չուզէ այդ արհեստովը մէկ կողմէն իւր ապրուստը հայթայթել միւս կողմէն մարդկութեան օգտին ծառայել, այդ արհեստը՝ որքան ալ բարձր արժանիք ունենայ, ինքնին ոչինչ է: Այսպէս ալ ամեն ուսանող ի նկատի ունենալու է որ ինքն՝ որքան ալ շատ բան սովորած ըլլայ, իւր գիտցածը ստակ մ'անգամ չ'արժէր. եթէ իւր սովորածը, հոգ չէ որքան ալ քիչ ըլլայ, ինքն իւր կարիքին գործածելու եւ հանրութեան օգտին ծառայեցնելու կարողութիւնն ու կամքն ալ միասին ձեռք բերած չըլլայ: Որպէս զի ուսանողը իւր դպրոցական քայլերէն այս սկզբունքին ալ վարժուի, դպրոցներու մէջ օրէնք է եղած որ ամեն մէկ եռամսեայի կամ վեցամսեայի վերջը ամեն ուսանող իւր ուսածներուն քննութիւնը տայ: Ասիկայ ոչ միայն ուսուցիչներուն եւ ուսանողներուն յառաջդիմութեանը փափաքողներուն գործնական գաղափար մը կուտայ ուսանողի կատարած յառաջդիմութեան մասին. այլ եւ ուսանողի յիշողութիւնը իւր սովորածներուն վրայ թարմացնելու ստիպելով հանդերձ, ի վիճակի կը դնէ ուսանողը իւր բոլոր սովորածները հաւաքական համերաշխութեամբ ի գործ ածելու, այս պահուս ինք իր օգտին, պէտքին կամ կարիքին համար, ապագային հանրութեան օգտին ծառայեցնելու համար: Այս նպատակաւ եւ մենք ալ այսերկու շաբաթները կամ հետեւեալ կէ- ՀԸ դասերը մեր ուսանողներուն քննութեանը կը յատկացնենք. այն հաւատքով որ ուսանողը թէ քննութեան մասին ճշգրիտ գաղափար մը կրնայ կազմել, թէ ինք իր ըրած յառաջդիմութեան վրայ գոհունակութեան եւ ինքնավստահութեան համոզում մը գոյացնել. եւ թէ իւր ցարդ սովորածը՝ իբր հաւաքական ամբողջութիւն մը ինքն իր եւ ուրիշներու օգտին ի գործ ածելու եւ ծառայեցնելու վարժուի:]

 Հետեւեալ Հարցումներու բոլոր պատասխաններն
սոյն գրքին մէջ կան, զորս ուսանողը արդէն սովորած է. եւ
բոլոր վարժութիւններն իւր սովորած կանոններուն վրայ հիմ-
նուած են: Ամեն մէկ ուսանող պիտի կրնայ այս Հարցումնե-
րուն ուղիղ պատասխաններն գրել իւր տետրակին մէջ եւ
վարժութիւններն անսխալ ընել, եթէ միայն իւր յիշողու-
թիւնը եւ հասարակ դատողութիւնը գործածէ:

 Սոյն քննութեան ինչպէս Հարցումներն Անգլիերէն են,
նոյնպէս պատասխաններն ամբողջովին Անգլիերէն ըլլալու են:
Բայց աւելի լաւ է նախ բերանացի բարձրաձայն պատասխանել,
ապա գրաւոր տետրակին մէջ:

I. PARTS OF SPEECH.

1. Of what does Etymology treat*? 2. What is meant by the term†, “*Parts of speech*”? 3. What are *Classes*, under the parts of speech? 4. What are *Modifications*? 5. How many and what are the parts of speech? 6. What is an article? 7. What is a noun? 8. What is an adjective? 9. What is a pronoun? 10. What is a verb? 11. What is a participle? 12. What is an adverb? 13. What is a conjunction? 14. What is a preposition? 15. What is an interjection? 16. What is *Parsing*? 17. How many kinds of parsing are there?

II. ARTICLES.

1. What is an ARTICLE? 2. Are *an* and *a* different articles, or the same? 3. When ought *an* to be used, and what are the examples? 4. When should *a* be used, and what are the examples? 5. What form of the article do the sounds of *w* and *y* require? 6. Can you repeat§ the alphabet, with *an* or *a* before the name of each letter? 7. Will you name the ten parts of speech, with *an* or *a* before each name? 8. Why is *an* or *a* not applicable† to plurals? 9. What is said of *an* or *a* before

* treat (Երէյր – տէլ վաճ) խնճոյք, հրամցնելը – to treat, վար-
ուիլ. խօսիլ. հրամցնել

† term (Եւր՝) խօսք, ոճ. շրջան. սահման. պայմանաժամ.
(ժողովի) նստաշրջան – to term, անուանել

§ re-peat' (րէփէյր) կրկնել

‡ ap-ply' (էփլլէ) դիմել. յարել. յատկացնել – ap-pli-ca-ble
(էփլէփլէ) պատշաճ, յարմար. յատկացուելի

an adjective of number? 10. How are the two articles distinguished* in grammar? 11. Which is the definite article, and what does it denote? 12. Which is the indefinite article, and what does it denote? 13. What modifications have the articles?

1 Prefix† the definite article to each of the following‡ nouns: loss, losses; name, names; want, wants; doubt, doubts; bird, birds.

2. Prefix the indefinite article to each of the following nouns: age, idea, arch, farm, king, lady, man, uncle, youth, union, house, honor, hour, eye, dream.

3. Insert§ the definite article rightly in the following phrases¶: George Second – fair appearance – part first – good man – man of honor – old books – common people – same person – smaller piece – rich and poor – first and last – all time – how rich reward – so small number – in nature of things.

4. Insert the indefinite article rightly in each of the following phrases: new name – other sheep – such power – such worthy cause – to great difference – high honor – such person – few dollars – very quick motion|| – humorous** story.

ԴԱՍ ԿԸ. (LESSON LXVIII.)

III. NOUNS.

1. What is a NOUN, and what examples can you give? 2. Into what general classes are nouns divided? 3. What is a proper noun? 4. What is a common noun? 5. What particular classes are included†† among common nouns? 6. What is a collective

* dis-tin'guish (տիտիգիւն) զանազանել, մէկը միւսէն որոշել

† pre-fix' (քիքսիտ) առաջադիր, սկիզբը դրուած մասնիկ – to prefix, սկիզբը դնել

‡ fol'low (ֆոլո) հետեւիլ – following, հետեւեալ

§ in-sert' (ինսըրտ) մէջտեղը մտցնել

¶ phrase (ֆրէյզ – մէկ վանկ) երկու երեք բառերէ բաղկացած եւ մէկ իմաստ տուող խօսք. նախադասութեան մը մէկ մասը. – to phrase, երկու երեք բառերով արտայայտել

|| mo'tion (մոշըն) շարժում. առաջարկ

** hu'mor (հյւմըր) մտքի փոփոխում. զուարթախոհու-թիւն – humorous, զուարճալից

†† in-clude' (ինքլուդ) պարունակել, մէջը առնել, բովան-դակել

noun? 7. What is an abstract noun? 8. What is a verbal or participial noun? 9. What modifications have nouns? 10. What are *Persons*, in grammar? 11. How many persons are there, and what are they called? 12. What is the first person? 13. What is the second person? 14. What is the third person? 15. What are *Numbers* in grammar? 16. How many numbers are there and what are they called? 17. What is the singular number? 18. What is the plural number? 19. How is the plural number of nouns regularly formed? 20. How is the regular plural formed without increase of syllables? 21. How is the regular plural formed when the word gains a syllable? 22. What are *Genders*, in grammar? 23. How many genders are there, and what are they called? 24. What is the masculine gender? 25. What is the feminine gender? 26. What is the neuter gender? 27. What nouns, then, are masculine? what, feminine? and what, neuter? 28. On what are the different genders founded, and to what parts of speech do they belong? 29. When the noun is such as may be applied to either sex, how is the gender usually determined*? 30. What is said of the gender of nouns of multitude? 31. In how many ways are the sexes distinguished in grammar? 32. When the gender is figurative†, how is it indicated§? 33. What are *Cases*, in grammar? 34. How many cases are there, and what are they called? 35. What is the nominative case? 36. What is the subject of a verb? 37. What is the possessive case? 38. How is the possessive case of nouns formed? 39. What is the objective case? 40. What is the object of a verb, participle, or proposition? 41. What two cases of nouns are alike‡ in form and how are they distinguished? 42. What is the declension|| of a noun? 43. How do you decline the nouns, *friend*, *man*, *fox*, and *fly*?

* de-ter'mine (տէրէմին) վճռական կերպով որոշել

† fig'ure (ֆիգւր) կերպարանք, պատկեր. թուանշան, փոխաբերութիւն – to figure, պատկերը շինել, կերպարանել, ներկայացնել. հաշուել – figurative, խորհրդաւոր, փոխաբերական, այլաբանական

§ in'di-cate (ինդիկէյտ) ցուցնել, նշանակել

‡ a-like' (էլէյք) նման

|| de-cline' (տէկլէյն) մերժում – to decline, մերժել. հոլովել – de-clen'sion (տէկլէյնշն) հոլովում

1. Write the plurals of the following nouns: case, harp, sex, arch, monarch, success, gas, wo, duty, money, mouse, ox, son-in-law, man-servant, step-daughter.

2. Write the feminines corresponding* to the following nouns: lord, hero, executor, nephew, heir, actor, lion, uncle, son, host.

3. Write the possessive case singular, of the following nouns: boy, sheep, wolf, father-in-law, hostess.

4. Write the possessive case plural, of the following nouns: priest, mountain, judge, woman, grandmother.

5. Write the possessive case, both singular and plural, of the following nouns: body, lady, negro, life, brother, child, wife, goose, beau, hero.

ԴԱՍ ԿԹ. (LESSON LXIX.)

IV. ADJECTIVES.

1. What is an ADJECTIVE, and what are the examples given? 2. Into what classes may adjectives be divided? 3. What is a common adjective? 4. What is a proper adjective? 5. What is a numeral adjective? 6. What is a pronominal adjective? 7. What is a participial adjective? 8. What is a compound adjective? 9. What modifications have adjectives? 10. What is comparison in grammar? 11. How many and what are the degrees of comparison? 12. What is the positive degree? 13. What is the comparative degree? 14. What is the superlative degree? 15. What adjectives can not be compared? 16. What adjectives are compared by means of adverbs? 17. How are adjectives regularly compared? 18. What principle† of spelling must be observed‡ in the comparing of adjectives? 19. To what adjectives is the regular method of comparison, by *er* and *est*, applicable? 20. Is there any other method of expressing the degree of comparison? 21. How are the degrees of diminution expressed? 22. Has the regular method of comparison any degrees of this kind? 23. How do you compare *good*? *bad*? *evil*? or *ill*? *little*? *much*? *many*? 24. How do you compare *far*? *near*? *fore*? *in*? *out*? *up*? *low*? *late*? 25. What words want the positive? 26. What words want the comparative?

* cor're-pond' (Գործարար) համապատասխանել. թղթակցիլ

† prin'ci-ple (Գրչի սկիզբ) սկիզբ. սկզբունք. օրէնք, կանոն — prin'ci-pal, գլխաւոր. պետ. բուն խնդիր, պարագի գումար

‡ ob-serve' (Եղչել) նկատել, դիտել

1. Annex* a suitable noun to each of the following adjectives, without repeating any word: good, great, tall, wise, strong, dark, dangerous, twenty, true, pale, stormy, rainy, heavy, fair, damp.

2. Place a suitable adjective before each of the following nouns, without repeating any word: man, son, work, fear, picture, action, broom, banker, church, crown, cook, cross, goods, dream, dressmaker.

3. Compare the following adjectives by change of form: bright, short, white, old, high, big, few, lovely, dry, true.

4. Compare the following adjectives, using the adverbs of increase†: pleasant, delightful, excellent, honest, valuable.

5. Compare the following adjectives, using the comparative adverbs of diminution: pleasing, objectionable, imperfect, pleasant, unpleasant.

ጥሒ ፯. (LESSON LXX.)

V. PRONOUNS.

1. What is a PRONOUN, and what is the example given?
2. How many pronouns are there?
3. How are the pronouns divided?
4. What is a personal pronoun?
5. How many and what are the simple personal pronouns?
6. How many and what are the compound personal pronouns?
7. What is a relative pronoun?
8. Which are the relative pronouns?
9. What is an interrogative pronoun?
10. What are the interrogative pronouns?
11. Do *who*, *which* and *what*, all ask the same question?
12. What modifications have pronouns?
13. What is the declension of a pronoun?
14. How do you decline the pronoun *I*? *Thou*? *He*? *She*? *It*?
15. What do you know about the compound personal pronoun?
16. How do you decline the pronoun *Myself*? *Thyself*? *Himself*? *Herself*? *Itself*?
17. How do you decline *Who*? *Which*? *What*? *That*? *As*?
18. Are the interrogative pronouns declined like the simple relatives?
19. Have the compound relative pronouns any declension?
20. How do you decline *Whoever*? *Whosoever*? *Whichever*? *Whichsoever*? *Whatever*? *Whatsoever*?

* an-nex' (ኤኔኔ) ጋጠኔጥረጠፅ. ጋጥጥላካ ሂኔኔ – to annex, (ኒኩኒ) ጠኔጥረጠፅ, ጋጥጥ, ካጥጥ, ጠጥጥጥጥ

† in'crease (ኢኔኩኒ) ጠኔጥረጠፅ, ጠፅፅጥጥ, ጠፅጥጥ – to in-crease, ጠኔጥረጠፅ, ጠፅፅጥጥ, ጠፅጥጥ

1. Write the nominative plural of the following pronouns: I, thou, he, she, it, who, which, what, that, as

2. Write the objective singular of the following pronouns: I, thou, he, she, it, who, which, what, that, as.

3. Write the following words in their customary* and proper form: he's, her's, it's, our's, your's, their's, who's, meself, hisself, themselves.

ԴԱՍ ՀԱ. (LESSON LXXI.)

VI. VERBS.

1. What is a VERB, and what examples can you give? 2. Respecting† a verb, what things are to be sought§ in the first place? 3. What is the *Present*? the *Preterit*? the *Imperfect Participle*? the *Perfect Participle*? 4. How are verbs divided with respect to their form? 5. What is a regular verb? 6. What is an irregular verb? 7. What is a redundant verb? 8. What is a defective verb? 9. How are verbs divided, with respect to their signification? 10. What is an active-transitive verb? 11. What is an active-intransitive verb? 12. What is a passive verb? 13. What is a neuter verb? 14. What modifications have verbs? 15. What are *Moods*, in grammar? 16. How many moods are there, and what are they called? 17. What is the infinitive mood? 18. What is the indicative mood? 19. What is the potential mood? 20. What is the subjunctive mood? 21. What is the imperative mood? 22. What are *Tenses*, in grammar? 23. How many tenses are there, and what are they called? 24. What is the present tense? the imperfect tense? the perfect tense? the pluperfect tense? the first-future tens? the second-future tense? 25. What are the *Person* and *Number* of a verb? 26. How many persons and numbers belong to verbs? 27. How are the second and third persons singular distinctively‡ formed? 28. How

* cus'tom (գլխաւոր) սովորութիւն. մաքս – customary, սովորական

† re-spect' (ընդերք) յարգանք, մեծարանք – to respect, յարգել, մեծարել. վերաբերիլ – respecting, նկատմամբ. վերաբերեալ

§ seek (սփռ) փնտռել, որոնել

sick (սիկ) հիւանդ, սիրտը խառնուած. զղուած

‡ dis-tinct' (տարբեր) որոշ, յստակ

are the person and number of a verb ascertained*, where no peculiar§ ending† is employed|| to mark¶ them? 29. What is the conjugation of a verb? 30. What are the PRINCIPAL PARTS in the conjugation of a verb? 31. What is a verb called which wants some of these parts? 32. What is an auxiliery, in grammar? 33. What verbs are used as auxiliaries? 34. What are the inflections† of the verb *do*, in its simple tenses? 35. What are the inflections of the verb *be*, in its simple tenses? 36. What are the inflections of the verb *have*, in its simple tenses? 37. What are the inflections and uses of *shall* and *will*? 38. What are the inflections and uses of *may*? 39. What are the inflections and uses of *can*? 40. What are the uses of *must*, which is uninflected?

1. Write the four principal parts of each of the following verbs: try, die, deny, buy, come, do, go, feed, lie, say.

2. Write the following preterits each in the appropriate** form: expresst, fixt, crost, dropt††, jumpt‡‡.

ԴԱՍ ՆԲ. (LESSON LXXII.)

VII. VERBS.

1. What is the simplest form of an English conjugation? 2. What is the first example of conjugation? 3. What are the principal parts of the verb LOVE? 4. How many and what tenses has the *infinitive* mood? — *the indicative*? — *the potential*? — *the subjunctive*? — *the imperative*? — 9. How is the verb MARK conjugated throughout? 10. Write the synopsis of the verb MARK in the third person singular. 11. What is the second example of conjugation? 12. What are the principal parts? 13. How

* as''cer-tain' (էսսերտէյն) ստուգել

§ pe-cul'iar (թիթիւրէիւր) մասնաւոր

† end (էնդ) վերջ. ծայր — to end, վերջանալ — ending վերջաւորութիւն

|| em-ploy' (էմփլոյ) գործեցնել — employed, գործածուած employee, գործաւոր — employer, գործատէր

¶ mark (մարք) նշան — to mark, նշանակել

† in-flect' (ինֆլէկտ) բայ խոնարհել

** ap-pro'pri-ate (էփրօփրիէյտ) յարմար, պատշաճ — to appropriate, յատկացնել

†† drop (տրօփ — մէկ վահ) կաթիլ — to drop, կաթեցնել. ձգել

‡‡ jump (ճեմփ) վրայէն ցատկելը — to jump, ցատկել

is the verb GIVE conjugated throughout? 14. How do you form a synopsis of the verb WRITE, with the pronoun *I? thou? he? we? you? they?* 20. What is the third example of conjugation? 21. What are the principal parts? 22. How is the verb BE conjugated? 23. How do you form a synopsis of the verb BE, with the nominative *I? you? the man? the men?*

1. Write the following verbs in the indicative mood, present tense, second person singular: please, move, reach, know, lose, go, outdo, fix, deny, arrive.

2. Write the following verbs in the indicative mood, present tense, third person singular: leave, seem, fear, comply, do, be, redress, come, go, fly.

3. Write the following verbs in the subjunctive mood, present tense, in the three persons singular: love, be, see, write, correspond.

4. Write a synopsis of the first person singular of the active verb *Amuse*, conjugated affirmatively.

5. Write a synopsis of the second person singular of the neuter verb *Sit*, conjugated affirmatively in the solemn style.

ԴԱՍ ԶԳ. (LESSON LXXIII.)

VIII. VERBS.

1. What is the compound form of conjugating active or neuter verbs? 2. What peculiar meaning does the form convey? 3. What is the fourth example of conjugation? 4. What are the principal parts of the simple verb READ? 5. How is the verb READ conjugated in the compound form? 6. How do you form a synopsis of the verb BE READING, with the nominative *he? the boy? the boys?* 7. How are passive verbs formed? 8. What is the fifth example of conjugation? 9. How is the passive verb BE LOVED conjugated throughout? 10. How do you form a synopsis of the verb BE LOVED, with the nominative *I? thou? he? the child? the children?* 11. How is a verb conjugated negatively? 12. What is the negative form of the verb *love* with the pronoun *he?* 13. How is the verb conjugated interrogatively? 14. What is the interrogative form of the verb *ask* with the pronoun *you?* 15. What is the form of question in the solemn style, with the verb *hear* in the second person singular? 16. How are such questions asked in the familiar

* con-vey' (գն-վե՛յ) փոխադրել, հաղորդել

style? 17. What is the interrogative form of the verb *grant* with the pronoun *he*? 18. How is a verb conjugated interrogatively and negatively? 19. How is the negative question formed in the third person plural? 20. How is the negative question formed in the second person plural?

1. Write a synopsis of the third person singular of the active verb *speak*, conjugated affirmatively in the compound form.

2. Write a synopsis of the first person plural of the passive verb *be marked*, conjugated affirmatively.

ጉሊህ ፯፻. (LESSON LXXIV.)

IX. VERBS.

1. What is an irregular verb? 2. What are the principal parts of the following verbs: arise, be, bear, begin, buy, come, do, eat, fall, feed, feel, fight, find, fly, get, give, go, have, hear, know, let, lose, make, meet, outdo, put, read, rise, run, say, see, sell, send, sing, sink, speak, take, tell, think, write. 3. What is a redundant verb? 4. What are the principal parts of the following verbs: abide, awake, beseech, bless, catch, dream, dress, freeze, kneel, knit, lay, lean, learn, light, mean, pass, pay, quit, saw, shake, shave, shine, show, sleep, slit, spell, wed, weep, wind, work.

1. Write a synopsis of the second person plural of the active verb *lose*, conjugated negatively.

2. Write a synopsis of the third person plural of the neuter verb *go*, conjugated interrogatively.

3. Write a synopsis of the first person singular of the active verb *eat*, conjugated interrogatively and negatively.

ጉሊህ ፯፻. (LESSON LXXV.)

X. PARTICIPLES.

1. What is a PARTICIPLE, and how is it generally formed? 2. How many kinds of participles are there, and what are they called? 3. What is the imperfect participle? 4. What is the perfect participle? 5. What is the preperfect participle? 6. How is the first or imperfect participle formed? 7. How is the second or perfect participle formed? 8. How is the third or preperfect participle formed? 9. What are the participles of the following verbs, according to the simplest form of conjugation: repeat, study, seem, think, set, come, rain, know, respect, return.

1. Write the simple imperfect participles of the following verbs: believe, fly, do, let, put, differ, drive, draw, disguise, desire.

2. Write the perfect participles of the following verbs: turn, bring, choose, crown, clean, hear, detain, enter, entice, exceed.

3. Write the preperfect participles of the following verbs: set, sit, mail, excuse, fold, fail, fool, forget, find, faint.

4. Write the following participles, each in its appropriate form: markt, matcht, liket, leant, lookt.

5. Write regular participles, which are now generally preferred* to the following irregular ones: blest, drest, knelt, leant, past, quit, shaven.

6. Write the irregular participles which are commonly preferred to the following regular ones: abided, caught, dealt, freed, meant, paid, wept.

ԴԱՍ ԼԶ · (LESSON LXXVI.)

XI. ADVERBS.

1. What is an ADVERB, and what is the example given? 2. To what general classes may adverbs be reduced†? 3. What are adverbs of time? 4. What are adverbs of place? 5. What are adverbs of degree? 6. What are adverbs of manner? 7. What are conjunctive adverbs? 8. Are all the conjunctive adverbs included in the first four classes? 9. How may the adverbs of time be subdivided§? 10. How may the adverbs of place be subdivided? 11. How may the adverbs of degree be subdivided? 12. How may the adverbs of manner be subdivided? 13. What modifications have adverbs? 14. How do we compare *well*, *badly*, or *ill*, *little*, *much*, *far*, and *forth*? 15. Of what degree is the adverb *rather*? 16. What is said of the comparison of adverbs by *more* and *most*, *less* and *least*?

1. Compare the following adverbs: soon, often, long, fast, near, early, wisely.

2. Place the comparative adverbs of increase before each of the following adverbs: fairly, sweetly, completely, easily, beautifully.

* pre-fer' (քրեֆեր) նախամեծար համարել

† re-duce' (րեդուս) վերածել

§ sub'di-vide' (սուբդիվայ) ստորաբաժնել

3. Place the comparative adverbs of diminution before each of the following adverbs: favorably, powerfully, solemnly, freely, conveniently.

XII. CONJUNCTIONS.

1. What is a CONJUNCTION, and what is the example given?
2. How are any connective words besides the conjunctions?
3. How do relative pronouns differ from other connectives?
4. How do conjunctive adverbs differ from other connectives?
5. How do conjunctions differ from other connectives?
6. How do prepositions differ from other connectives?
7. How are the conjunctions divided?
8. What is a copulative conjunction?
9. What is a disjunctive conjunction?
10. What are correlative conjunctions?
11. Which are the copulative conjunctions?
12. Which are the disjunctive conjunctions?
13. Which are the correlative conjunctions?

1. Insert suitable conjunctions in place of the following dashes*. Love — friendship are inseparable†. Wisdom is better — happiness. Neither he — I can do it. Wisdom — folly§ govern‡ us. It is not how long — how well we live. Take care — thou fall.

ԴԱՍ ՀԷ. (LESSON LXXVII.)

XIII. PREPOSITIONS.

1. What is a PREPOSITION, and what is the example given?
2. Are the prepositions divided into classes?
3. Have prepositions any grammatical modifications?

1. Insert suitable prepositions in place of the following dashes: Qualify thyself — action — study. Think often — the worth — time. Live — peace — all men. The life — love is not perfect. Speak evil — no one.

* dash (դաս) յարձակում. կարճ գիծ մը որ գրութեանց և տպագրութեանց մէջ կը գործածուի այլ և այլ նպատակներով (դաս —) — to dash, յանկարծակի և ուժգին նետել

† in-sep'a-ra-ble (ին-սե-թե-րե-ա-լ) անբաժան, անանջատ

§ fol'ly (ֆոլ-լի) յիմարութիւն, անզգայութիւն

‡ gov'ern (գո-վե-ր-ն) կառավարել

XIV. INTERJECTIONS.

1. What is an INTERJECTION, and what are the examples given? 2. How are the interjections arranged? 3. What are the interjections of joy? — of praise? of sorrow*? — of wonder†? — of wishing or earnestness‡? — of pain or fear? — of contempt§? — of aversion||? — of calling aloud¶? — of exultation**? — of laughter††? — of salutation§§? — of calling to attention? — of calling to silence¶¶? — of surprise‡‡ or horror***? — of languor†††? — of stopping§§§? — of parting‡‡‡? — of knowing or detecting¶¶¶? of interrogating?

1. Correct|| the following sentences, and adapt**** the interjections to the emotions†††† expressed by the other words: Aha! aha! I am undone. Hey! io! I am tired. Ho! be still. Be gone! this way. Ah! what nonsense. Heigh-ho! I am delighted. Hist! it is contemptible. Oh! for that sympathetic glow! Aha! the battle is lost.

* sor'row (սո՛րոճ) ցաւ, վիշտ, կսկիծ, արտամութիւն — to sorrow, ցաւիլ, տրտմիլ, կսկծալ

† won'der (ւո՛նճըր) զարմանքով և հետաքրքրութեամբ խառն զգացում. սքանչացում. զարմանք — to wonder, կասկածով խիստ հետաքրքրուիլ. զարմանալ. սքանչանալ

‡ ear'nest (է՛ռնէստ) ջերմեռանդ

§ con-tempt' (կոնտեմպտ) արհամարհանք, հակակրութիւն

|| a-ver'sion (ա՛ւերշն) զզուանք

¶ a-loud' (ա՛լաւո՛ւ) բարձրաձայն

** ex-ult' (էքսլտ) ցնծալ

†† laugh'ter (լա՛ւքտըր) խնդալը, բարև

§§ sa-lute' (սալուտ) ողջոյն — to salute, ողջունել

¶¶ si'lence (սիլենս) լռութիւն — to silence, լռեցնել

‡‡ sur-prise' (սըրփրայզ) զարմանք — to surprise, զարմացնել, յանկարծակիի բերել

*** hor'ror (հո՛րրօր) սոսկում, սարսափ

††† lan'guor (լե՛նկուօր) վհատում, նուաղում

§§§ sto'p (սթօփ) կաց. դադար — to stop, կեցնել, դադրեցնել. կենալ, մնալ

‡‡‡ part (փա՛րտ) մաս. կողմ — to part, մասերու բաժնել. զստել. զատուիլ, մեկնիլ

¶¶¶ de-tect' (դետեկտ) կռահել, գտնել

||| cor-rect' (կորրեկտ) ուղիղ — to correct, ուղղել, սրբադրել

**** a-dapt' (ափադապտ) պարագաներուն յարմարցնել

†††† e-mo'tion (էմօ՛շն) յուզմունք

ԴԱՍ ՀԸ. (LESSON LXXVIII.)

XV. PARSING.

1. What is PARSING? 2. What is etymological parsing?
3. How are the following examples parsed etymologically?

“Grievances* can not be redressed†, unless they are known; and they can not be known but through complaints§ and petitions|| ” — B. FRANKLIN.

“Wo unto you, lawyers.” — *Luke*, xi., 52. «Վա՛յ ձեզ, օրինականներուդ:» — Ղուկ. Ժա. 52:

[Այս դասովը կը վերջանայ «Ինքնուսուցիչ Անգլիերէն Հեզուսի» Ս. Գրքի քննութիւններն ալ: Սակայն Բ. Ֆրեյքը սկսելէ առաջ կարեւոր կը համարինք երկու դասեր ալ աւելցնելով առիթ ալ ուսանողին որ բառարան գործածելու ալ վարժուի:

Ցայս վայր ուսանողին բառարան գործածելու առիթ չըտալնուս պատճառն այն է որ բառարանի գործածութեան ինչ ինչ դժուարութիւններն պինք պիտի վհատեցնէին. օրինակի համար, եթէ բառարանի մէջ ուսանողը նայէր friends, ladies եւ loving բառերն, եւ զայնս անդ չգտնէր, նախ պիտի կարծէր իւր ունեցած բառարանն ոչինչ էր. իսկ երբ փորձէր լաւագոյն ճանչցուած բառարաններն անգամ եւ հոն ալ չգտնէր զանոնք, այն ատեն վհատելով պիտի գոչէր «Այս ի՞նչ գարշելի լեզու է, ես այս լեզուն չեմ կրնար սովորիլ» եւ գուցէ յուսահատած գիրքը մէկ կողմ նետէր. առանց գիտնալու որ ոչ Անգլիերէն լեզուն իւր կարծածին չափ դժուար է եւ ոչ բառարանները խեղճ են, այլ իւր ուսանելու մէթոտն է սխալ: Մինչ այժմ որ ուսանողն Անգլիերէն բառերու կազմութեանց, վերջաւորութիւններու փոփոխմանց եւ բառիմը սկիզբը կամ վերջը կըցուած մասնիկներուն վրայ քիչ շատ գաղափար կազմած է, այդ դժուարութիւններն իրեն համար հարթուած եղան. հերիք է միայն ի մտի ունենալ ի ստորեւ արուած կանոնն. որ ատեն ուզած բառը բառարանին մէջ դիւրութեամբ գտնելով, եւ իւր յաջողութեան վրայ ուրախանալով, աւելի աշխատելու պիտի ոգեւորի:‡]

ԿԱՆՈՆ. — Բառ մը բառարանի մը մէջ նայելու համար, յիշելու է որ այն բառի միշտ արմատը, պարզ կամ նախնական ձեւը փնտռելու է բառարանին մէջ, եւ ոչ երբէք անոր ածանցուած, հոլովուած կամ խոնարհուած ձեւը. այսպէս, friends-ի փոխան friend, ladies-ի փոխան lady եւ loving-ի փոխան love նայելու է բառարանին մէջ:

* griev'ance (հրէ՛վէն) գրկանք, բռնութիւն, ցաւ

† re-dress' (րէ՛րքէ) անիրաւութեան դարման, փոխարինութիւն, հատուցում — to redress, անիրաւութիւնը ուղղել, հատուցանել. նորէն հագուիլ

§ com-plaint' (քըմփլէ՛յն) տրտունջ, գանգատ

‡ Անգլիերէն Հայերէն Բառարանի համար. կը յաճարարենք + չեն Ա. Զեւն Արեւիկեան Բառարանը: || pe-ti'tion (թէթի՛շէն) խնդրագիր

ԴԱՍ ՆԹ. (LESSON LXXIX.)

ԱՌԱՇՆԵՐ, ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱՇՆԵՐ ԵՒ ՓՈԳՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

[Ո]

“God helps those, who help themselves.” — BEN. FRANKLIN.

“If you would appear noble, be noble.”

“Man, even in his lowest state is a noble work.”

“Patience is a bitter seed, but it yields rich fruit.”

“A small unkindness is a great offence.” — H. MORE.

“Have more than thou showest,
Speak less than thou knowest,
Lend less than thou owest,
Ride more than thou goest,
Learn more than thou trowest,
Set less than thou throwest;
Leave thy drink and thy whore,
And keep in-a-door,
And thou shalt have more
Than two tens to a score.” — SHAKESPEARE.

“Early to bed, early to rise, makes the man healthy, wealthy
and wise.

“Prayer is the key of the day, the lock of the night.”

“Hope on — Hope ever.”

“I am to prefer the Good of my Health, before the Good of
my Wealth.”

“Speech is silver, but silence is golden.”

THE RICH MAN AND THE POOR MAN.

V.

The poor man hung his head,
And to himself he said,

“This is indeed beyond my comprehension:”

Then looking round,

One friendly face he found,

And said, “Pray tell me why is wealth preferred,
To wisdom?” — That’s a silly question, friend!”

Replied the other — “Have you never heard,

A man may lend his store

Of gold or silver ore,

But wisdom none can borrow, none can lend?” — KHEMNITZER.

THE SAYINGS OF POOR RICHARD

Աղբատ Ռիքարտուսի Հասօները

What ever is begun in anger ends in shame.
Plough deep while sluggards sleep,
And you shall have corn to sell and keep.
He that falls in love with himself will have no rivals.
If you would keep a secret from an enemy, tell it not to a friend.
The discontented man finds no easy chair.
Against diseases, know the strongest defensive virtue, —abstinence.
If you would have a faithful servant, and one that you like, serve
yourself.
Lost time is never found again.
A word to the wise is enough.
Sloth, like rust, consumes faster than labor wears; while the used
key is always bright.
The sleeping fox catches no poultry.
There will be sleeping enough in the grave.
Keep thy shop, and thy shop will keep thee.
A small leak will sink a great ship.
For age and want save while you may;
No morning sun lasts a whole day.
Waste neither time nor money, but make the best use of both.

At the conclusion of American Revolution, Dr. Franklin, the English ambassador, and the French minister Vergennes, dining together at Versailles, a toast from each was called for and agreed to.

The British minister began with: "George III. — who, like the sun in his meridian, spreads a luster throughout and enlightens the world."

The French minister followed with: "The illustrious Louis XVI. — who, like the moon, sheds his mild and benignant rays on and influences the globe."

Our American Franklin then gave: "George Washington, Commander of the American Army — who, like Joshua of old, commanded the sun and moon to stand still (*Յեշուայի ժ. 12*), and they obeyed him."

"All is possible for a resolved mind." — EMERSON.

"The difficulty is not so great to die for a friend, as to find a friend
worth dying for."

Do not look for wrong and evil —

You will find them if you do;

As you measure for your neighbor

He will measure back to you.

Look for goodness, look for gladness,

You will meet them all the while;

If you bring a smiling visage

To the glass, you meet a smile.

“Before man made us citizens, great nature made us men.” - LOWELL.

“Work and Wisdom - Honor and Happiness.” - EUGENE SUE.

“Necessity is the mother of invention.”

“Ignorance is the mother of devotion.”

“Never spend your money until you have it.” - (ጸሎትና ጥበቃ ስራ)

We walked along the road and saw a white and hospitable-looking house. The door stood open and a young mother sat and wept over her dying child. A small boy was standing by her side. The little one looked with cunning eyes at his mother, and opened the small hands in which he hid a little butterfly he had caught and brought with him; and the butterfly waved over the little corpse. The mother looked at it and smiled. She understood certainly the poetry of the incident.

“Money can not purchase merit.”

“True in word, open in deed.”

“Work for some good, - be it ever so slowly;

Cherish some flower, - be it ever so lowly.

Labor! all labor is noble and Holy!”

“Be not overcome of evil, but overcome evil with good.”

“Make it easy for yourself to do right.

“A cheerful face and a light heart are friends to long life.”

This comes from Norwich: “A wheelman of this place hung his wheel from a shelf in the cellar. A mouse jumped from the wall upon the front wheel, which began to turn and of course the mouse started for the top, but the wheel kept turning and the creature could not get enough foothold to leap to the shelf. In the morning the mouse was still running and the cyclometer showed he had run 28 miles.”

ԴԱՍ Զ. (LESSON LXXX.)

ԱՌԱՇՆԵՐ, ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՅՈՒԱՇՆԵՐ Լ ՓՈԳՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Ը]

“Reputation is but an adjunct, character is the man.”

“Least said, soon mended.”

“Some men are rogues, because they are poor; and many are rich,
because they are rogues.”

“Poor and content is rich, and rich enough.” – OTHELLO.

“Ridicule is banished from France, and is loosing ground in England.”

“There is always room at the top.”

“Have Love, not love alone for one,

“But man, as man, thy brother call.” – SCHILLER.

“Your looking glass will tell you what none of your friends will.”

“A soft answer turneth away wrath.”

The mountain and the squirrel
Had a quarrel,
And the former called the latter “Little prig;”
Bun replied,
“You are doubtless very big,
But all sorts of things and weather
Must be taken in together.
To make up a year,
And a sphere;
And I think it no disgrace,
To occupy my place.
If I’m not so large as you,
You are not so small as I,
And not half so spry:
I’ll not deny you make
A very pretty squirrel track!
Talents differ; all is well and wisely put;
If I can not carry forests on my back,
Neither can you crack a nut.”

A vain man’s motto is, “Win gold and wear it;” a generous man’s, “Win gold and share it;” a miser’s “Win gold and spare it;” a profligate’s, “Win gold and spend it;” a broker’s, “Win gold and lend it;” a gambler’s or a fool’s, “Win gold and lose it;” but a wise man’s, “Win gold and use it.”

“Do right; and leave the results with God.” — TALMAGE.

“Be to men’s virtues very kind,
Be to their faults, a little blind.”

“Don’t cross the bridge till you get to it.”

“Decision is the soul of dispatch.” — BACON.

“He who wait to do a great deal of good at once, will never do
any.” — JOHNSON.

“Wherever a man’s place is, there he ought to remain in the hour
of danger; he should not think of death or anything else but
disgrace.” — SOCRATES.

“Friendship is better than wealth. To possess the love of a true
heart, the sympathy of a noble soul, is better than to be a
desolate millionaire.”

“A handsome woman pleases the eye, but a good woman pleases
the heart. The one is a jewel, and the other a treasure.”

“While there is life, there is hope.”

“Words are women, deeds are men.” — HERBERT.

“We live in deeds, not years; in thoughts, not breaths.” — BAILEY.

“Haste is waste.”

“What do we live for, if not to make life less difficult for
each other.” — GEORGE ELIOTT.

“America has furnished to the world the character of Washington.
And if our American institutions had done nothing else, that
alone would have entitled them to the respect of mankind.” —
DANIEL WEBSTER.

ROBERT BRUCE AND THE SPIDER.

Robert Bruce, the brave king of Scotland, was at war with
England. Six times he had led his men against the English army,
but each time he had been driven back.

One day as he was hiding in an old hut, he said to himself,
“It is of no use to try again. I will give it up.”

Just then he saw a spider over his head getting ready to weave
her web. She tried very slowly to pull the thread from one side to
the other. She could not do it. She tried six times and failed. The
seventh time she succeeded in fastening the little thread in the
right place.

Robert Bruce cried out. “I will try again just as the little spider
did.” He called his men together and they fought another battle
with the English. This time Robert Bruce drove the English out of
Scotland.

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐՔ Բ.

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Խօսակցութեան Վերաբերեալ Քանի մը Կանոններ

1. Ինչ որ ըսելու է, ուղիղ կամ սխալ, համարձակ ըսելու է: Պէտք է գիտնալ որ սխալ խօսիլն ամօթ չի համարուիր Ամերիկայի մէջ, վասն զի երկրի բնակչութեան մեծ մասն օտարականներէ կը բաղկանայ, որոնք ալ նոյնանման սխալներ ընելու ենթակայ են ամեն բոլորի մէջ: Սակայն իւր սխալը չիտկելու միշտ հակամէտ եւ պատրաստ լինելու է, երբ ոեւ իցէ մէկը նոյնն իրեն դիտել տայ: Սխալը դիտել տուողին կամ չիտկողին ալ Քիչո շնորհակալութիւն յայտնելու է:

2. Խօսած պահուն ձայնը կերկերալու կամ կտրելու չէ. որն առ հասարակ եւ ի մասնաւորի Հայոց մէջ, ամօթխածութեան նշան եւ երկչոտութեան արդիւնք է: Խօսակցութեան մէջ անհրաժեշտօրէն ասօնաբէշ եւ երկչոտ ըլլալու չէ:

3. Տիկիներու մանաւանդ չափահաս օրիորդներու հետ խօսած միջոցին պէտք է աւելի ամրասիրտ ըլլալ: Գիտնալու է որ ասօնաբէշ ու երկչոտ ըլլալ, քաղաքակրթական ըսել չէ:

4. Խօսակցութեան միջոցին, կանգնած կամ նստած, գլուխը միշտ ուղիղ պահելու է. ոչ բարձր՝ որ գոռոզ երեւի, եւ ոչ ցած՝ որ երկչոտ երեւի. այլ միջակ՝ որ ազնիւ, համեստ ու բարեկիրթ երեւի:

5. Ամեն առթիւ ու ամեն տեղ ջանալու է ինքզինք միշտ զուարթ պահել. եւ ամեն մէկ անձի հետ Կեանքի շնորհքն ու Կրթութիւնը յայտնաբերելու: Աւելորդ ձեւակերպութիւններէ խորշելու է:

6. Խօսակցութեան պահուն պէտք չէ բերանին, քթին, ականջին, եղունգին, համրիչի, շղթայի կամ ուրիշ ու է բանի հետ խաղալ. այլ ամբողջ ուշադրութիւնը դարձնելու է ունկնդրին վրայ: Իսկ եթէ փոխադարձաբար ինքը լինի ունկնդրուի, Կարգաւոր հետաքրքրութեամբ, եւ ոչ թէ նիրհելով կամ յօրանջելով, Կարգաւորութիւն ընծայելու է Խօսողին:

7. Խօսակցութեան միջոցին ձայնն աւելի ցած հանելու է քան բարձր. մի եւ նոյն ժամանակ այնքան ալ ցած ըլլալու չէ որ փսփսուք թուի:

8. Միշտ կամաց կամաց խօսելու է եւ ոչ արագ: Ամեն մէկ խօսք չամ բառ ամբողջ և յստակ արտասանելու է:

9. Խօսած ատեն մեծ հոգ տանելու է որ ամեն մէկ բառ իր յատուկ շեշտովը շեշտուի. գիտնալով որ եթէ բառը սխալ շեշտուի ու չիտակ հնչուի չի հասկցուիր. բայց եթէ սխալ հնչուի ու չիտակ շեշտուի կը հասկցուի:

ԻՆԴՈՒՄԱՐԱՄԻՉ

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵՁՈՒԻ

ԳԻՐԲ Բ.

ԽՍՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍ ԶԱ. (LESSON LXXXI.)

Շարահանութիւն փերականութեան

ՄԱՍՆ Գ.

SYNTAX.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ կամ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԻՒՆ:

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆը կամ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԻՒՆը ըստ ոմանց (շարահանութիւն) կը սովորեցնէ խօսքի մը կամ նախադասութեան մը մէջ գտնուած բառերու յարաբերութիւնը (relation), համաձայնութիւնը (agreement), կառավարութիւնը (government), և կարգադրութիւնը (arrangement):

Բառերու յարաբերութիւնն ըսելով պէտք է հասկնալ մէկ բառի ուրիշ բառի մը յարաբերելը կամ անոր ակնարկելը, վերաբերիլը և կամ իմաստին համեմատ իրարմէ կախումն ունենալը:

Բառերու համայնութիւնն ըսելով պէտք է հասկնալ մէկ բառի ուրիշ բառի մը նմանիլը դէմքով, թուով, սեռով, հոլովով, եղանակով, ժամանակով կամ ձևով:

Բառերու կառավարութիւնն ըսելով պէտք է հասկնալ մէկ բառի ուրիշ բառի մը վրայ ունեցած իշխանութիւնն, որով կը հարկադրէ այդ բառերը կրել այս ինչ մասնաւոր փոփոխութիւնը: Ասիկայ Հայերէնի մէջ կը կոչուի Խնդրահանութիւն:

Բառերու կարգադրութիւնն ըսելով պէտք է հասկնալ իրենց նոյն խօսքին մէջ, գրաւելիք յարաբերական դիրքերը:

SENTENCES*. ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Նախահանութիւն կ'ըսուի խօսք մը կամ բառերու հաւաքածոյ մը. որ ամբողջ իմաստ մը կուտայ և որը միշտ կը պարունակէ առնչական հոլով մը կամ տէր բայի մը եւ բայ մը. ինչպէս, "God is love", «Աստուած սէր է»:

* sentence («Խնդրան») նախադասութիւն. դարձակարտութեան վճիռը տալ sentence, դարձակարտութեան վճիռը տալ

Նախադասութիւն մը առ հասարակ երեւ գլխաւոր մասեր — (*three principal parts*) կ'ունենայ. որք են տէր բայի կամ ուղղական հոլով (*THE SUBJECT*), — ստորոգելի (*THE AT-TRIBUTE* — երբեմնեայ) կամ դիմաւոր բայ (*finite VERB*), — և բայէն վերջը եկող ինքերը կամ առարկան (*THE OBJECT*), որը բայովը կը կառավարուի. ինչպէս, *I know these men*, ես կը ճանչնամ այս մարդերը (այս մարդիքը ինչ ճանչնամ): *Crimes* deserve† punishment§, ոճիրներ կը պահանջեն պատիժ* (ոճիրներ պատիժ պահանջ են):

Խօսքի մը մէջ, վերոյգրեալ երեք գլխաւոր մասերէն ի զատ, մնացած բառերը կը կոչուին «ստորոգող մասեր» (*sub-or'dinate parts* — «ընտանեայտ փառք»), որոնք կախումն ունին առաջիններէն կամ իբր նախնական և կամ իբր երկրորդական իւրրերէն (*ad'juncts* — «ճշգրտ»). ինչպէս, *High crimes justly deserve very severe‡ punishments*, Բարձր (մեծ) ոճիրներն իրաւաբէ կը պահանջեն շատ խիստ պատիժներ:

Նախադասութիւններն սովորաբար երկու տեսակի կը բաժնուին, պարզ, *simple* և բաղադրեալ, *compound*:

Պարզ նախադասութիւնն այն է, որ կը բաղկանայ միայն մէկ հաստատական, ենթադրական, հրամայական, հարցական կամ զարմացական նախադասութենէ. ինչպէս, *Peter and Paul love each other*, Պետրոս և Պօղոս զիրար կը սիրեն. — *If you be here to morrow, be†harm to no man*. — *Do harm to no man, ոչ ոքի վնաս ըրէ*. — ‘Am I not an apostle?’ — *1 Cor.*, ix. 1. «Ես առաքեալ մը չեմ» (Զե՞ր ես առաքեալ եմ) — *1 Կոր. Թ. 1.* — ‘And peace, oh Virtue! peace is all thy own!’ — *Pope*. «Եւ խաղաղութիւն, ով Առաքինութիւն, խաղաղութիւնը բոլոր քուկդ է»:

Բաղադրեալ նախադասութիւնն այն է, որ կը բաղկանայ երկու կամ աւելի պարզ նախադասութիւններէ, որոնք յայտնի կերպով կամ զօրութեամբ իրարու հետ կապուած են. ինչպէս, ‘Send men to Joppa||, and call for Simon¶, whose surname** is

* crime (հրեայ՝ — «ի վնաս») ոճիր

† de-serve' (տէ՛րը՛ր) արժանի ըլլալ, արժանաւորութեան իրաւունքով պահանջել

§ pun'ish (փ'նիշ) պատժել — pun'ishment, պատիժ

‡ se-vere' (սե՛ւէ՛ր) խիստ, սաստիկ

|| Jop'pa (ճա՛փա) Յոպպէ (Տաճ. Եաճա)

¶ Si'mon (սի՛մոն) Սիմոն

** sur'name' (սը՛անէյ՛) մականուն (ոչ ընդանեկան անուն)

Peter; who shall tell the words, whereby thou and all thy house shall be saved*.” — *Acts*, xi, 13. “Մարտիրոս խորհեցէ Յոսիայէ, ու կանչէ Սիմօնը որ Պետրոս ալ կը կոչուի. Որ ան քեզի խօսքեր պիտի խօսի, որոցմով պէտք փրկուիս դուն և քու բոլոր տունդ:» — Գործ. Ժա. 13:

Բաղադրեալ նախադասութիւն մը կարելի է ստորաբաժնել մէկ կամ աւելի մասերու, որոց ամեն մէկ մասը կրնայ ինքնին պարզ կամ բաղադրեալ նախադասութիւն մ'եղած ըլլալ. այսպիսի ստորաբաժանում մը կը կոչուի Անգլիերէն *clause* (գլխ - ւի վահ). Նախադասութեան հարստած կամ *member* (հիմար) անոնք. ինչպէս, “If thine enemy† be hungry‡, give him bread to eat; if he be thirsty§, give him water to drink.” — *Prov.* xxv., 21. «Եթէ թշնամիդ անօթի ըլլայ, տուր իրեն հաց որ ուտէ. եթէ ծարաւ ըլլայ, տուր իրեն ջուր որ խմէ:» — Աւակ. Իե., 21:

Phrase կը կոչուի խօսք մը որ երկու կամ աւելի բառերէ կը բաղկանայ և որ կը ցուցնէ տարբեր գաղափարներու իրարու հետ ունեցած մէկ յարաբերութիւնը. առանց սակայն խօսքին ամբողջ իմաստ մը տալու. ինչպէս, *Having loved his own, իրենները սիրած ըլլալով:*

El-lip'sis (էլլիփսիս) գեղջում, գեղջուած կը կոչուին նախադասութեան մը այն բառերը որոնք դրուած չեն նախադասութեան մէջ, այլ զօրութեամբ կը հասկցուին. ինչպէս, *My brother is rich, but yours poor, Իմ եղբայրս հարուստ է, բայց ձերինը՝ աղքատ — խօսքին ամբողջը պիտի ըլլայ but your brother is poor, բայց ձեր եղբայրն է աղքատ. brother is, եղբայրն է բառերը զօրութեամբ կամ լռելեայն հասկցուած, գեղջուած բառերն են, զորս միշտ ուսանողը ինք իրմէ լրացնելու է նախադասութիւն մը վերլուծելու պահուն:*

Նախադասութիւններու կազմութեան կամ Համաձայնութեան վերաբերեալ բոլոր գլխաւոր սկզբունքներն կարելի է հետեւեալ իր. կանոններուն մէջ ամփոփել, որոնք Մասունք Բանիներու շարքովը դրուած են:

* save (սեյվ) փրկել

† en'e-my (էն'էմի) թշնամի (*Տհի. Գիւլ'ան*)

‡ hun'ger (հըն'գըր) անօթութիւն — to hunger, անօթեալ — hun'gry (հըն'գրի) անօթի

§ thirst (թիշթ — մէկ վահ) ծարաւ, ծարաւութիւն — to thirst, ծարաւիլ — thirst'y (թիշ'թի) ծարաւի

THE RULES OF SYNTAX.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՆՈՆՆԵՐ:

RULE I. — ARTICLES.

ԿԱՆՈՆ Ա. — ՅՕԴԵՐ:

Articles relate to the nouns which they limit.

Յօդերը կը յարաբերեն առնունները, (անուններուն վրայ կը դրոշմէ) զորս կը սահմանաւորեն:

RULE II.

ԿԱՆՈՆ Բ. ՈՒՂՂԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ

NOMINATIVES.

ԿՐԻՍՏԻ ԲԱՅԻ:

A Noun or a Pronoun which is the subject of a finite verb, must be in the nominative case.

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ դիմաւոր բայի մը տէր բային է, պէտք է ուղղական հոլով ըլլայ:

RULE III. — APPPOSITION*.

ԿԱՆՈՆ Գ. — ԲԱՅԱՅԱՅՏԻՉ:

A Noun or a Pronoun used to explain a preceding noun or pronoun, is put, by apposition, in the same case.

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ կը գործածուի նախադասանուն մը կամ դերանուն մը բացայայտելու (բացատրելու), բացայայտաւորին հոլովը դըրուելու է:

RULE IV.

ԿԱՆՈՆ Դ. ՍԵՌԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ

POSSESSIVES.

ԿՐԻՍՏԻ ՅԱՏԿԱՅՈՒՑԻՉ:

A Noun or a Pronoun in the possessive case, is governed by the name of the thing possessed.

Սեռական հոլով կամ յատկացուցիչ եղող Անուն մը կամ Դերանուն մը կը կառավարուի ստացուածին անունովը: (Յարկունքի վրայ Յարկաւորին խնդիրն է:)

RULE V.

ԿԱՆՈՆ Ե. ՀԱՅՏԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ

OBJECTIVES.

ԿՐԻՍՏԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ:

A Noun or a Pronoun made the object of an active-transitive verb or participle, is governed by it in the objective case.

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ ներգործական-անցողական բայի մը կամ ընդունելութեան մը խնդիրն եղած է, եւ անով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըլլալու է:

* ap'po-si'tion (ափօշի'շն) բացայայտիչ

RULE VI. — SAME CASES.

A Noun or a Pronoun put after a verb or participle not transitive, agrees in case with a preceding noun or pronoun referring to the same thing.

RULE VII. — OBJECTIVES.

A Noun or a Pronoun made the object of a preposition, is governed by it in the objective case.

RULE VIII.

NOMINATIVE ABSOLUTE.

A Noun or a Pronoun is put absolute in the nominative, when its case depends on no other word.

RULE IX. — ADJECTIVES.

Adjectives relate to nouns or pronouns.

RULE X. — PRONOUNS.

A Pronoun must agree with its antecedent, or the noun or pronoun which it represents, in person, number, and gender.

RULE XI. — PRONOUNS.

When the antecedent is a collective noun conveying the idea of plurality, the Pronoun must agree with it in the plural number.

ԿԱՆՈՆ 2. — ՆՈՅՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ:

Անանցողական բայէ մը կամ ընդունեցութենէ մը ետքը դրուած Անուն մը կամ Դերանուն մը մի և նոյն հոլովը ըլլալու է, ինչ որ է նախադասութեան մէջ անունը կամ դերանունն, որը կ'ականարկէ մի և նոյն բանը:

ԿԱՆՈՆ 3. — ՀԱՅՑԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ ԿՐԻՍՏԻՐՆԵՐ:

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ նախադրութեան մը խնդիրն եղած է, և անով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըլլալու է:

ԿԱՆՈՆ 4.

ԿՈԶԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎ:

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ ուղղական հոլով է, ըստ իր բնույթի և ոչ մի բանէ կախումն ունի, կը կոչուի Կոչական հոլով:

ԿԱՆՈՆ 5. — ԱՆՍԱԿԱՆՆԵՐ:

Ածականներ կը դրուին անուններուն կամ դերանուններուն վրայ:

ԿԱՆՈՆ 6. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Դերանուն մը պէտք է համաձայնի իր նախընթացին հետ, կամ իր ներկայացուցած անունին կամ դերանունին հետ գէտքով, թուով և սեռով:

ԿԱՆՈՆ 7. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Երբ նախընթացը հաւաքական անուն մ'է և յոքնակի զաղափարը կուտայ, Դերանունը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոքնակի թուով:

RULE XII. — PRONOUNS.

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԲ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Երբ Դերանունն մը ունի երկու կամ աւելի նախընթացներ և ով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի միացած բոլորին հետ յոքնակի թուով, որովհետև անոնք միասին առնուած են:

RULE XIII. — PRONOUNS.

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԳ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Երբ Դերանունն մը ունի երկու կամ աւելի նախընթացներ և ով կամ ոչ ով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի թուով), և ոչ իբր միասին առնուած:

RULE XIV. — FINITE VERBS.

Every finite Verb must agree with its subject, or nominative, in person and number.

ԿԱՆՈՆ ԺԴ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅՆԵՐ:

Ամեն մէկ դիմաւոր Բայ պէտք է համաձայնի իւր տէր բային կամ ուղղական հոլովին հետ դէմքով եւ թուով:

RULE XV. — FINITE VERBS.

When the nominative is a collective noun conveying the idea of plurality, the Verb must agree with it in the plural number.

ԿԱՆՈՆ ԺԵ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅՆԵՐ:

Երբ տէր բային հաւաքական անուն մ'է որ յոքնակիի գաղափար կուտայ, Բայը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոքնակի թուով:

RULE XVI. — FINITE VERBS.

When a Verb has two or more nominatives connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԶ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅՆԵՐ:

Երբ Բայ մը ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (տէր բայի համար) և ով իրարու հետ կցուած, Բայը պէտք է համաձայնի անոնց միացած բոլորին հետ յոքնակի թուով. որովհետև անոնք միասին են առնուած:

RULE XVII. — FINITE VERBS.

When a Verb has two or more nominatives connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.

RULE XVIII. — INFINITIVES.

The Infinitive Mood is governed in general by the preposition *to*, which commonly connects it to a finite verb.

RULE XIX. — INFINITIVES.

The active verbs *bid**, *dare*, *feel*, *hear*, *let*, *make*, *need*, *see*, and their participles, usually take the Infinitive after them without the preposition *to*.

RULE XX. — PARTICIPLES.

Participles relate to nouns or pronouns, or else are governed by prepositions.

RULE XXI. — ADVERBS.

Adverbs relate to verbs, participles, adjectives, or other adverbs.

ԿԱՆՈՆ ժԷ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅԵՐ:

Երբ Բայ մը ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (տէր բայի համար) Կաճով, կամ Կոով իրարու հետ կցուած, Բայը պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի թըւով), և ոչ իբր միասին առնուած:

ԿԱՆՈՆ ժԸ. — ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ:

Աներևոյթ Եղանակը ընդհանրապէս կը կառավարուի *to* նախադրութիւնովը, որը առհասարակ կը կապէ զայն դիմաւոր բայի մը:

ԿԱՆՈՆ ժԹ. — ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ:

Bid, գին տալ. *dare*, յանդգնիլ. *feel*, զգալ. *hear*, լսել. *let*, թողուլ. *make*, ընել. *need*, կարօտիլ. *see*, տեսնել — ներգործական բայերն և իրենց ընդունելութիւններն, սովորաբար իրենցմէ վերջը եկող Աներևոյթը կ'առնեն առանց *to* նախադրութեանը:

ԿԱՆՈՆ Ի. ԸՆԴՈՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Ընդունելութիւններ կը վերաբերին անուններու կամ դերանուններու, և կամ կը կառավարուին նախադրութիւններով:

ԿԱՆՈՆ ԻԱ. — ՄԱԿԲԱՅՆԵՐ:

Մակբայներ կը վերաբերին բայերու, ընդունելութիւններու, ածականներու, կամ ուրիշ մակբայներու:

* *bid* (պի) գին տալը, աճուրդի մէջ փութելը — *to bid*, գին տալ. հրամայել, ընծայել. թախանձել

RULE XXII. — CONJUNCTIONS.

Conjunctions connect words, sentences, or parts of sentences.

ԿԱՆՈՆ ԻԲ. — ՇԱՂԿԱՊՆԵՐ:

Շաղկապներ կը կապեն բառեր, նախադասութիւններ, կամ նախադասութեան մասեր:

RULE XXIII. — PREPOSITIONS.

Prepositions show the relations of words, and of the things or thoughts expressed by them.

ԿԱՆՈՆ ԻԳ. ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Նախադրութիւններ կը ցուցնեն բառերու և իրերու կամ անոնց արտայայտած գաղափարներու յարաբերութիւններն:

RULE XXIV. — INTERJECTIONS.

Interjections have no dependent construction; they are put absolute, either alone, or with other words.

ԿԱՆՈՆ ԻԳ. ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Միջարկութիւններ կախումըն ունեցող կազմութիւն մը չունին (աւելի էն). և անկախ կը գործածուին կամ առանձինն, և կամ ուրիշ բառերու հետ:

[Վերոյգրեալ կանոններուն վրայ օրինակներով բացատրուած աւելի ընդարձակ ծանօթութիւններ պիտի տրուին հետզհետէ]:

TITLES (ԲՆՅՊԷՆ) ՏԻՏՂՈՍՆԵՐ

Խօսակցութեանց և թղթակցութեանց մէջ քաղաքավարութեան անհրաժեշտ մէկ պահանջքն է խօսքը կամ թղթակցութիւնը ուղղուած անձին ինչ անուն կամ տիտղոս տալը գիտնալ: Այս պահանջքը լեցնելու համար Ամերիկայի մէջ ընդունուած սովորութիւն մ'է՝ որո՞ւ հետ որ տեսնուիլ կամ թղթակցիլ կ'ուզուի, կանխաւ անոր կամ քարտը ձեռք ձգել կամ գէթ անոր մականունն ու իրեն ուղղուած տիտղոսը ստուգել և այդպէս զինք իր ուղիղ անունովը կոչել. եթէ պատահի որ մէկը այդքանին ալ չկրնայ յաջողիլ, այդպիսի նեղ պարագաներու տակ Mis'ter (Ֆ'ԽԷՐ) Տիար, Madam կամ Lady, Տիկին, և Miss (Ֆ'Խ) օրիորդ, ըստ պատշաճի գործածելով խօսակցութիւնը կամ թղթակցութիւնը կարելի է սկսիլ. սակայն շատ աւելի նախամեծար, քաղաքավարի եւ կիրթ զարգացման նշան պիտի ըլլայ եթէ նախապէս կերպով մը ստուգած ըլլանք մեր խօսակցի կամ թղթակցի մականունն ու տիտղոսը: Այս

պատճառաւ եւ մեր ուսանողին ալ անհրաժեշտ պէտք մ'է գիտնալ Անգլիերէն լեզուին մէջ առ հասարակ գործածուած տիտղոսներն, զայնս դիւրին ըմբռնելու եւ ըստ պահանջման կամ ըստ պատշաճի կարենալ գործածելու համար:

Ամերիկացւոց եւ Անգլիացւոց մէջ առ հասարակ գործածուած տիտղոսներն կարելի է երեք դասակարգի բաժնել, (ա) Հանրային կամ Ժողովրդական, (բ) Արժանիքի կամ Գիտական եւ (գ) Պատշաճ կամ Պաշտօնական տիտղոսներ:

(ա) Հանրային կամ Ժողովրդական տիտղոսներն հասարակ ժողովրդային տիտղոսներն են, որոց ամենէն շատ գործածուածներն հետեւեալներն են.

Առ հասարակ ամեն էրիկ Մարդու և Երիտասարդի

Mis'ter	(Միսթըր)	[Mr.]	Տիար, Պարոն (Հայկական գործածութեամբ)
Mes-sieurs'	(Մեսէլ', Մէշէրշ)	[Messrs.]	Տիարք, Պարոնայք
Sir	(Սըր)		Տիար, Տէր
Gen'tle-man	(Ճէնթլման)		Ազնիւ Տիար
Gentlemen	(Ճէնթլմէն)		Ազնիւ Տիարք

Մանչ Տղայոց

Mas'ter	(Մասթըր)	[M.]	Պարոնիկ
---------	----------	------	---------

Կիներու

Mis'tress	(Միսթրէս)	[Mrs.]	Տիկին, Տիրուհի
Mis'sis*	(Միսիշ)	[Mrs.]	Տիկին
Mad'am	(Մա'ամ)	[Ma'am]	Տիկին, Տիրուհիս
Mes'dames'	(Մէյդամս')		Տիկիններ
La'dy†	(Լէ'յդի)		Տիրուհի, Տիկին (Ամերիկեան հասկացողութեամբ մաքուր եւ ճաշակաւոր հագուած կին)
La'dies†	(Լէ'յդիս)		Տիրուհիք, Տիկիններ

* Այս բառը Mistress բառի ուրիշ կերպ մը կրճատուած եւ խօսակցութեանց մէջ աւելի շատ գործածուած ձեւն է:

† Սոյն բառերը ամուսնացած կիներու միայն յատուկ չեն, այլ քսան տարեկանէն վեր օրիորդներուն ալ կարելի է ուղղել:

Օրիորդներու

Miss†	(Ռ.)	Օրիորդ
Miss'es	(Ռ'սէշ)	Օրիորդներ

ԾԱՆ.— Վերոյգրեալ տիտղոսներու առջեւ փականիչերու մէջ զետեղուած կրճատուած ձեւերն սովորաբար կը գործածուին գրութեանց մէջ:

[Ուսանողը պէտք է գիտնայ որ վերոյգրեալ հանրային կամ ժողովրդական դպրանոցն Անգլիկէնի ժողովական շարքաւորած դպրոցներն են, անոր համար ալ պէտք է իւրոք լաւ սովորել եւ ամեն ճիշդ դպրոցս առնուածն հինգ անգամ գրելու է իւր դասարանին ժողովը:]

(բ.) Արժանիքի կամ Գիտական տիտղոսներն կ'ստացուին լոկ աշխատութեամբ. ինչպէս Ուսումնարաններէն ստացուածներն, որոցմէ Ամերիկայի մէջ ընդհանրապէս գործածուածներէն մէկ քանիներն հետեւեալներն են

(Ամերիկեան Ուսումնարաններու (Col'lege – Կոլէճ) Վարժապետանոցներու (Nor'mal School – Նորմալ (շ)սէյն – Վարժապետ) և Համալսարաններու (U'ni-ver'si-ty – Եւնիւերսիթի) տուած բազմազան աստիճաններու ամբողջ ցուցակը կարելի է գտնել Funk and Wagnalls Companyի STANDARD DICTIONARY բառարանին մէջ degree բառին տակ, որոնք շուրջ երկու հարիւր կը հաշուին:)

B. A. կամ A. B. — Bach'e-lor of Arts (Պէ'նիւլըր ւի Արթս)
Պսակաւոր Գեղարուեստից

B. Sc. — Bachelor of Sci'ence (Պէ'նիւլըր ւի Սա'նս)
Պսակաւոր Գիտութեան

B. C. E. — Bachelor of Civ'il En'gi-neer'ing (Պէ'նիւլըր ւի Սի'ւիլ Էնճինէ'րինգ)
Պսակաւոր Քաղաքային Շինութեանց

M. A. կամ A. M. — Mas'ter of Arts (Մէ'սթըր ւի Արթս)
Պետ Գեղարուեստից

Ph. D. — Doc'tor of Phi-los'o-phy (Տա'քթըր ւի Ֆիլո'սօֆի)
Վարդապետ Փիլիսոփայութեան

‡ ԾԱՆ.— Երբ մի եւ նոյն ընտանիքի մէջ մէկէ աւելի օրիորդներ կան սովորութիւն է երիցագոյնին ուղղել Miss եւ իւր Մականունը. մինչ մնացածներուն Miss եւ իրենց ամբողջ անունը. այսպէս, երիցագոյն օրիորդին Miss Tennyson, Միւ Թէնիսոն, անկէջ փոքր եղողներուն, Miss Nora Tennyson, Միւ Նօրա Թէնիսոն, Miss Grace Tennyson, Միւ Կրէյս Թէնիսոն. եւն:

- Pe. B. — Bachelor of Ped'agog'ics (Պէտէւելը ալ Փէդագոգիկոս)
Պսակաւոր Մանկավարժութեան
- Pe. P. — Prin'ci-pal of Pedagogics (Փրէնսիպէլ ալ Փէդագոգիկոս)
Գլխաւետ Մանկավարժութեան
- Pd. D. — Doctor of Ped'a-go'gy (Տոկթըր ալ Փէդագոգիկոս)
Վարդապետ Մանկավարժութեան
- G. P. — Grad'u-ate in Phar'ma-cy (Կրէճոնէյր էն Գրամատիկոս)
Ընթացաւորտ կամ Աստիճանաւոր Դեղագործութեան
- Phar. D. — Doctor of Pharmacy (Տոկթըր ալ Գրամատիկոս)
Վարդապետ Դեղագործութեան (ասիկայ աւելի պարագայ պիտի լինի)
- D. D. S. — Doctor of Den'tal Sur'ger-y (Տոկթըր ալ Տէնթէլ Սըրճըրի)
Բժշկապետ Ատամնաբուժութեան կամ Ատամնաբոյժ Բժիշկ
- B. M. — Bachelor of Med'i-cine (Պէտէւելը ալ Մէդիկին, Մէդիկին)
Պսակաւոր Բժշկութեան
- D. M. — Doctor of Medicine, (Տոկթըր ալ Մէդիկին)
Վարդապետ Բժշկութեան կամ Բժշկապետ
- LL. B. — Bachelor of Laws, (Պէտէւելը ալ Լոս)
Պսակաւոր Օրինաց (Իրաւագիտութեան), Փաստաբան
- LL. M. — Master of Laws (Մէսթըր ալ Լոս)
Պետ Օրինաց (Իրաւագիտութեան)
- LL. D. — Doctor of Laws (Տոկթըր ալ Լոս)
Վարդապետ Օրինաց (Իրաւագիտութեան) Օրէնսգէտ
- B. D. — Bachelor of Di-vin'i-ty (Պէտէւելը ալ Տիվինիթի)
Պսակաւոր Աստուածաբանութեան
- D. D. — Doctor of Divinity (Տոկթըր ալ Տիվինիթի)
Վարդապետ Աստուածաբանութեան

(գ.) Պատուոյ կամ Պաշտօնական տիտղոսներն կ'ըլլան կամ ժառանգական կամ ստացական. ինչպէս ազնուականներու եւ կառավարական պաշտօնեայներու տիտղոսներն:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ ազնուական դասակարգ (aris'toc-ra-cy — արիստոկրատի) չկայ, բայց Ազգային կամ Դաշնակցական կառավարութեան եւ անոր բարձրագոյն պաշտօնէից տիտղոսներն հետեւեալներն են.

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային (Na'tion-al - նե'շնէլ) կամ Դաշնակցական (Fed'er-al - ֆե'դըրէլ) կառավարութեան պաշտօնական անունն է

The United States of America
(որի էս-նայոնր «դէյր» ալ «մերիթա»)
Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներն

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային կառավարութեան թիւնը* կը բաղկանայ երեք ճիւղերէ (branch կամ de-part'ment որանչ - մէկ վահկ - որիթա'րմընր)

The Legislative	(որն լէճիւսադիվ)	Օրէնսդիր (Խորհուրդ)
The Executive	(որի էկզիկյուտիվ)	Գործադիր (Իշխանութիւն)
The Judicial	(որն ճուդիշիլ)	Դատական (Իշխանութիւն)

Ազգային կառավարութեան Օրէնսդիր ճիւղը
կը կազմէ Օրէնսդիր Ժողովը, որ կը կոչուի

The Con'gress (որն քոնցրէս) Վեհաժողով

Վեհաժողովն ալ կը բաժնուի երկու Խորհրդարանի

The Sen'ate (որն սենեյթ) Ծերակոյտ
The House of Rep're-sent'a-tives (որն հաուս ափրէնթիւտիւտ)
Երեսփոխանաց Ժողով

Ծերակոյտի անդամները կը կոչուին

Sen'a-tor (սենեյթը) Ծերակուտական

Երեսփոխանաց Ժողովի անդամները կը կոչուին

Con'gress-man (քոնցրէսման) Վեհաժողովի անդամ կամ
Represent'ative (րէպրէնթիւտիւտ) Երեսփոխան

Ծերակոյտին կը նախագահէ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դեր-Նախագահը

Երեսփոխանաց Ժողովին կը նախագահէ

իրենցմէ ընտրուած մէկը, որը կը կոչուի

Speak'er (սփիքը) Խօսող (Արեւապետ)

* Ամերիկայի Ազգային եւ Նահանգային կառավարութեանց կազմութեան, իրաւասութեանց եւն. վրայ ճոխ տեղեկութիւններ կարելի է ստանալ մեր «ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ» աշխատասիրութենէն:

Digitized by

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Գործադիր իշխանութիւնը կը կազմեն Նախագահն ու իր խորհրդատու ժողովը, որոյ անդամները Նախագահը կ'անուանէ Մերակոյտի հաւանութեամբը:

Գործադիր իշխանութեան անդամներն են

The President (Կհը քրէ'չե'րըն) Նախագահը

The Vice-President (Կհը վայս-քրէ'չե'րըն) Դեր-Նախագահը

Նախագահի խորհրդատու ժողովի (The Cab'i-net — Կհը Գա-պի-նէթ — որ կը համապատասխանէ ուրիշ երկիրներու Նախարարաց խորհուրդին) անդամոց տիտղոսներն հետեւեալներն են (Նախագահին յաջորդելու հարձակ — Տեսնել Ամերիկեան Քաղաքի երես 102):

The Sec're-tar'y of State (Կհը սե'քրէ'րէրի ալ (ը)սթէյթ)

Նահանգային Գործոց Քարտուղարը (կը համապատասխանէ օրար երկրներու Նախարարացեալ և Արտաքին Գործոց Նախարարին)

The Secretary of Treas'ur-y (Կհը սե'քրէ'րէրի ալ իրէ'ժո-րի)

Փանձային Գործոց Քարտուղարը (Գանձային Նախարար)

The Secretary of War (Կհը սե'քրէ'րէրի ալ ու-ո-ւ)

Պատերազմական Գործոց Քարտուղարը (Պատերազմական Նախարար)

The At-tor'ney-Gen'er-al (Կհի եդդը'րնէյ-ճե'նըրէլ)

Ընդհանուր Փաստաբանը (Ընդհանուր Դատաբան)

The Post'mas'ter-Gen'er-al (Կհը փո'սթմասթըր-ճե'նըրէլ)

Ընդհանուր Թղթատարապետը (Թղթատարութեան Նախարար)

The Secretary of Na'vy (Կհը սե'քրէ'րէրի ալ նե'յվի)

Ծովային Գործոց Քարտուղարը (Ծովային Նախարար)

The Secretary of In-te'ri-or (Կհը սե'քրէ'րէրի ալ ինթը'րի-ըր)

Ներքին Գործոց Քարտուղարը (Ներքին Գործոց Նախարար)

The Secretary of Ag'ri-cul'ture (Կհը սե'քրէ'րէրի ալ ա'գրիկըլչըր)

Երկրագործութեան Քարտուղարը (Երկրագործութեան Նախարար)

The Secretary of Com'merce and La'bor (Կհը սե'քրէ'րէրի ալ Կոմ'մըրս և Լե'յաբըր)

Վաճառականութեան եւ Աշխատութեան Քարտուղարը (Առևտրական և Գործառնական Նախարար)

Դատական ձիւղը կը բաղկանայ Միացեալ Նահանգաց Գերագոյն Դատարանէն The United States Su-preme' Court (Կհը Եւ-նայթըդ սթէյթս սիւ-պըրէ'յմ Գո-ւ-րթ) եւ անոր Ստորադաս Դատարաններէն The In-fe'ri-or Courts (Կհը ինթը'րի-ըր Գո-ւ-րթ):

Գերագոյն Դատարանի Դատաւորներուն Գլխաւորը կը կոչուի
The Chief-Jus'tice (ԳԻՇ ԼԵՅԻՍԻՍԻՍ) Գլխաւոր Դատաւոր

Մնացած Դատաւորներէն ամեն մէկը կը կոչուի
The Associate Justice (ԳԻՇ ԷՍՍԵՆՏԻՅԵ ԴԵՍԻՍԻՍ) Ընկերակից Դատաւոր

Նահանգային Կառավարութիւն

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներն կը բաղկանան ներկա-
յիս 48 նահանգներէ, որոց ամեն մէկի կառավարութիւնն իսկ
եւ իսկ յար եւ նմանն է Ազգային կամ Դաշնակցական Կառա-
վարութեան, այս տարբերութեամբ միայն որ Նահանգներու
Օրէնսդիր Վարչութիւնը փոխանակ Վեհաժողովի կը կոչուի

The Legis-la'ture (ԳԻՇ ԼԵՂԻՍԼԱՅԵՐ) Օրէնսդիր Մարմինը
եւ անոր երկու ճիւղերը կը կոչուին

The State Senate Նահանգային Ծերակոյտ եւ The As-sem'bly
(ԳԻՇ ԷՍՍԵՆՏԻՅԵ) Նահանգային Երեսփոխանական Ժողով

Նահանգային Ծերակոյտի անդամներէն ամեն մէկը կը կոչուի
The State Senator, Նահանգային Ծերակուտականը

Նահանգային Երեսփոխանական Ժողովոյ
անդամներէն ամեն մէկը կը կոչուի

The Assemblyman, Նահանգային Երեսփոխանը

Նոյնպէս Նահանգային Իշխանութեան գլուխը՝ փոխանակ
Նախագահի կը կոչուի

The Gov'ern-or (ԳԻՇ ԷՆԴԵՆՆԵՐ) Կառավարիչը
Կառավարչի Փոխանորդը՝

որ Նահանգային Ծերակոյտին կը նախագահէ, կը կոչուի
The Lieu-ten'ant-Governor (ԳԻՇ ԼԵՒԵՆԵՆՏԵՆԵՐ ԷՆԴԵՆՆԵՐ)

Տեղակալ-Կառավարիչը

Գիտնալու է նաեւ որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն
ինչպէս ամեն մէկ նահանգ իր առանձին ինքնօրէն կառավա-
րութիւնն ունի նոյնպէս ամեն մէկ քաղաք, աւան, գիւղ եւ
մինչեւ իսկ թաղ իր առանձին կառավարութիւնն ունի, ա-
սոնցմէ իւրաքանչիւրն իրենց տեղին, մեծութեան եւ բազ-
մամարդութեան համեմատ տարբեր տարբեր տիտղոսներ ու-
նին, որոց ամենէն շատ գործածականներն են

The May'or (ԳԻՇ ՄԵՅՈՐ) Քաղաքապետը

The Board of Alder-men (ԳԻՇ ԵՕՐՄ ԵՎ Օ՛ԼԴԵՐՄԵՆ) Քաղաքա-
յին Խորհուրդը

A'derman Քաղաքային Խորհրդի Անդամ

The Town Coun'cil (Կհը Բաւան Գաւառի) Գիւղաքաղաքի Խորհուրդը

The Village Council (Կհը Վիլէճ Գաւառի) Գիւղային Խորհուրդը
The Councilman, Գիւղաքաղաքային կամ Գիւղային Խորհրդի Անդամ

The Councilman at-large (Կհը Գաւառի լինող Էդ-լաւ) Գիւղաքաղաքապետ կամ Գիւղապետ

MIL'ITA-RY (Ֆիւթբլ) TITLES.

Զինուորական Տիտղոսներ (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց)

ARM'Y (Արմի) Ցամաքային Բանակ

Gen'er-al (Ճե'նըրէլ) Գլխաւոր կամ Ընդհանուր Հրամանատար

ԾԱՆ.— Այս տիտղոսը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ կը տրուի միայն Վեհաժողովի անցուցած մասնաւոր օրէնքովը և ան ալ հազուադիւրս պարագաներու տակ: Մինչեւ հիմայ չորս անձերու միայն տրուած է:

Lieu-ten'ant-General (Լիւ-տէն'տէնթ Ճե'նըրէլ)

Տեղակալ-Հրամանատար (Այս Գեորգիան անգործածելի է)

Ma'jor-General (Մե'յճըր-Ճե'նըրէլ)

Զօրաբանակի-Հրամանատար, Սպարապետ

Ad'ju-tant-General (Աճ-յու-տէնթ-Ճե'նըրէլ)

Օգնական-Հրամանատար

Brig'a-dier'-General (Բրիգ'ի-մեյճըր-Ճե'նըրէլ)

Զօրաբաժնի-Հրամանատար, Վաշտապետ (Տճի. Միլիտէրի)

Colo'nel (Գը'նըլ)

Գնդապետ (Տճի. Միլիտէրի)

Lieutenant-Colonel

Տեղակալ-Գնդապետ

Ma'jor (Մե'յճըր)

Հազարապետ

Cap'tain (Կա'պթէն)

Զօրավար

Lieutenant-Captain

Տեղակալ Զօրավար

Ser'geant (Տը'րճէնթ)

Յիսնապետ (Տճի. Չափոշ)

Cor'po-ral (Կօ'րփօրէլ)

Տասնապետ

Ca-det (Կա'դէթ)

Զինուորական ուսանող

Վերոյգրեւաներէն ի զատ շարք մը ուրիշ տիտղոսներ կան ցամաքային բանակին մէջ, որոնք կը տրուին իւրաքանչիւրի կատարած մէկ մասնաւոր գործին համար. ինչպէս, Paymaster-General, Ընդհանուր Վարձահատոյց, կամ Վարձահատոյց-Հրամանատար. Surgeon-General, Ընդհանուր Վիրաբոյժ կամ Վիրաբոյժ-Հրամանատար, ևն:

NA'VY (ՆԵՎԻ) Ծովային Զորք		
Ad'mi-ral	(ե'րֆերէլ)	Ծովակալ
Vice-Admiral	(վայ-ե'րֆերէլ)	Դեր-Ծովակալ
Այս երկու տիտղոսներն ալ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ կը տրուին միայն վեհաժողովի անցուցած մասնաւոր օրէնքովը և ան ալ հազուադիւս պարագաներու տակ։ Մինչեւ հիմայ ամեն մէկը երեք անձերու միայն տրուած է։		
Rear-Admiral	(րէյր-ե'րֆերէլ)	Գլխաւոր-Ծովակալ
Com'mo-dore	(գա'մօրօ)	Երկրորդ-Ծովակալ
Cap'tain	(գա'բէրն)	Մարտանաւի-Հրամանատար
		Գնդապետ
Com-mand'er	(գըմ'նէր)	Հրամանատար (Տճի. Գօմանորա)
Lieutenant-Commander		Տեղակալ-Հրամանատար
En'sign	(է'նսայն)	Պաշտօնակիր
Mid'ship'man	(մի'շիփման)	Ծովային ուսանող

Անգլիայի Կառավարական բարձրագոյն պաշտօնէից տիտղոսներն են.

King	(քինգ)	Թագաւոր
Queen	(գուին*)	Թագուհի
President	(պրէզիդէնտ)	Նախագահ
Gov'ern-or	(գըվընըր)	Կառավարիչ
Prime Min'is-ter	(պրայմ* մի'նիստըր)	Նախարարապետ
Minister	(մինիստըր)	Նախարար
Am-bas'sa-dor	(էմպէ'սադըր)	Դեսպան
Con'sul	(գա'նսլ)	Հիւպատոս

Անգլիայի Ազնուականաց պատւոյ հինգ տիտղոսներն են,

Duke	(դուք*)	Դուքս
Duch'ess	(դըչ'էս)	Դքսուհի
Mar'quis	(մա'րքիս)	Մարքիզ
Mar'chion-ess	(մա'րչիօնէս)	Մարքիզուհի
Earl (ըլ)	Count (գաունտ*)	Կոմս
Count'ess	(գա'ունտէս)	Կոմսուհի
Vis'count''	(վայ'քօունտ)	Դերկոմս
Vis'count-ess	(վայ'քօունտէս)	Դերկոմսուհի
Bar'on	(բա'րօն)	Պարոն
Bar'on-ess	(բա'րօնէս)	Պարոնուհի

[Ուսանողն ազատ է վերոյգրեալ Բ. և Գ. Դասակարգի տիտղոսներն պէտքը զգացած ատենը ուսանիլ։]

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Հետեւեալ տիտղոսներն կը գործածուին առ հասարակ գրութեանց մէջ, զորս պէտք է շատ լաւ ուսանիլ և առնուազն հինգ անգամ գրել տեսրակին մէջ:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Նախագահին յատուկ

(Ըստ Սահմանադրութեան Օրինաց)

His ex'cel-len-cy (հէլ է'սէլընսի) Նորին Բարձրութիւնը

ԾԱՆ.— 1912ին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց համար Նախագահ ընտրուած Նիւ Ճորջի Նահանգին Կառավարիչ Woodrow Wilson, իւր Նախագահ ընտրուելուն առթիւ, իրեն ուղղուած զանազան տիտղոսներուն համար, զորս ձեռք բերած էր իւր գիտական աշխատութիւններովը, հանրային ընտրութիւնովն և Սահմանադրութեան իշխանութիւնովը, հրապարակաւ բաղձանք յայտնեց որ հանրութիւնը իւր անունը գործածած պահուն իր բոլոր տիտղոսները մէկդի թողլով, զինք կոչէ պարզ Mr. Wilson. և ասով բարձրագոյն տիպարը դարձաւ Ամերիկեան պարզասիրութեան և մարմնացումը Ամերիկեան Ժողովրդապետական ոգիին: Իւր բաղձանքը յարգուեցաւ:

Իւր օրինակին հետեւեցաւ նաեւ իրեն հետ միասին Նիւ-Եօրք Նահանգին Կառավարիչ ընտրուած Նիւ Եօրքի Ազգային Երեսփոխան Congressman William Sulzer:

Այս օրինակները որքան որ կ'ապացուցանեն թէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ պարզասիրութիւնը նախամեծարելի է, մի եւ նոյն ատեն գիտնալով է որ պաշտօնական հանգամանքներու տակ ամեն օրէնք իր տեղին կէտ առ կէտ կը գործադրուի:

Նախագահի Խորհրդական Ժողովի, եւ Վեհաժողովի բոլոր անդամներուն, Նահանգաց Կառավարիչներուն, Նահանգային Օրէնսդիր Ժողովի անդամներուն, Գերագոյն եւ Բարձրագոյն Դատարաններու դատաւորներուն, Դեսպաններուն եւ ամեն անոնց՝ որոնք Ազգային կամ Նահանգային Կառավարութեան մէջ բարձր պաշտօն մը վարած են կամ կը վարեն, կ'ուղղուի Hon'or-a-ble (ա'նըրէպլ) [Hon]. Մեծաշուք, Վսեմափայլ

Առ հասարակ Բոլոր Կղերականներու

Սարկաւազ, Քահանայ, Աբեղայ, Ծայրագոյն Վարդապետ, Պատուելի (չէնադրոսած Կարգիչ երէց), Վերապատուելի (չէնադրոսած երէց)

Rev'er-end

(րէ'վըրէնս) [Rev.]

Արժանապատիւ

Եպիսկոպոսի

Right Reverend

(րայր րէ'վըրէնս)

Գերապատիւ

Արք Եպիսկոպոսի եւ Հայոց Պատրիարքներուն

Most Reverend

(մօսթ րէ'վըրէնս)

Ամենապատիւ

Առ հասարակ Բոլոր Թագաւորներու և Հայոց Կաթողիկոսին
His maj'es-ty (հիւ Տա՛ճէստի) Իւր, Նորին Վեհափառութիւնը
Թագուհիներու

Most Ex'cel-lent կամ Most Gra'cious Majesty
(Տօստ է՛գէլլէնտ կամ Տօստ Կրէ՛յշլա Տաճէստի)
Ամենավսեմ կամ ամենաողորմած Վեհափառութիւն

Բոլոր Օրէնսգէտ-Փաստաբաններու,
Հաշտարար Դատաւորներու եւ ամեն անոնց,
որոնց կ'ուզուի սովորականէն աւելի պատիւ մ'ընել, կ'ուղղուի
Es-quire' (էսքիւ-ա՛յր) [Esq.] Մեծապատիւ

157. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն կարելի է գործածել թէ՛ իբր նամակներու վերնագիրներ և թէ՛
իբր պահարանի վրայ գրուելիս հասցէներ:]

[Թ] [Ժ] [Ղ]

To His Excellency

The President

of the United States of America

Washington, D. C.

Honorable

SENATOR C. DEPEW *of New York,*
Washington, D. C.

AFTER 5 DAYS PLEASE RETURN TO

B. R. TOROSSIAN
114-16 East 28th Street
NEW YORK

այս քիւ
վարժութիւն
նամակարձել

Honorable

Congressman Arthur Williams,

Washington, D. C.

To the Honorable
GOVERNOR *of the State of New York,*
Albany, N. Y.

William L. Barbour Esq.,
New York, N. Y.

THE REVEREND
FRANCIS BROWN, D. D., Ph. D., D. Litt.* L. L. D.
New York, N. Y.

His Majesty, MGRDICH I.,
Catholicos^{||} of all Armenians,
Echmiadzin, Russia.

THE MOST REVEREND
MATTHEWS† ARCH BISHOP IZMIRLIAN,
Patriarch[§] of Armenians in Turkey,
Constantinople, Turkey.

THE MOST REV.
HOVSEP ARCH BISHOP SARADJIAN,
Primate‡ of all Armenians in America,
Worcester, Mass.

THE RIGHT REVEREND
BISHOP GREER,
New York, N. Y.

THE RIGHT REVEREND
BISHOP HAGOP PAPA ZIAN,
Prelate of Armenians,
Tigranakert, Turkey.

THE REVEREND
THEODOROS ARZOONIAN,
Chenkoosh, Turkey.
GABRIEL EFENDI NATANIAN ESQ.,
Van, Turkey.

* D. Litt.— Doctor of Lit'er-a-ture, (Տոկոսաւոր Լիթերատուրայի Դոկտոր) Գորգիտուրական

|| Ca-thol'i-cos (Կաթոլիկոս) Կաթոլիկոս

† Matth'ews (Մատթէոս) Մատթէոս

§ Pa'tri-arch (Քաթրիարք) Պատրիարք, նախագետ

‡ Pri'mate (Քրիմատ) Կղերական առաջնորդ

Dr. M. A. Attarian

H. Aslanian, M. D.

H. Toprahanian, D. D. S.

Mr. S. Sarafian, A. M., LL. B.

Karekin Manoukian, Ph. D.

Eghishe Kondakjian, A. B.

Anoushavan Kouyoumdjian

Mrs. Boghos Hammalian

“ Makoor Gabriel

Miss Riggs, Pe. P.

“ Alma J. Durant, Pe. B.

“ Virginia Nersessian

Messrs. Gulbenkian Bros.

Master Hovsep Abahouny

General George Washington was named
the father of his country.

Lieutenant-General Ulysses S. Grant after
the war became the President of the United
States.

Mr. President, permit[†] me to introduce* to you the Adjutant-General Butte.

Gentlemen: -- I have the pleasure of introducing to you Admiral George Dewey.

Mrs. Nersessian, allow me to present to you my friend Brigadier-General Loris Melikov.

Rear-Admiral Magarov was either a Russian or an Armenian.

Major-General William McKinley took an active part in the war of 1860-4.

Commodore Garabedian will arrive here next week.

Ladies and Gentlemen: -- It gives me a great pleasure to introduce to you the speaker of the evening, Col. Theodore Roosevelt.

Miss Moorad, my friend Captain Agnoonie.

158. Վարժութիւն

[Թ]

Տիար Պետրոսեանը տեսնել պիտի երթայիք, գացիք տեսա՞ք զինքը: — Այո, գնացի, տեսայ զինք իւր տան մէջ: — 2. Օրիորդ Պետրոսեանը Տիկին Ներսէսեանին հետ հոս պիտի գային, բայց դեռ չեկան. չեմ գիտեր ի՞նչ պատահեցաւ: — 3. Այսօր կ'ակնկալենք հանդիպիլ Հրամանատար Ուաշինկթընին, Տեղակալ-Կառավարիչ Պոյաճեանին, Զօրավար Մանուկեանին, և Գնդապետ Տուրանդին: — 4. Նախագահը պիտի գար, եկա՞ւ: — Նախագահ Ուիլսըն պիտի ժամանէ Նիւ Եօրք վաղն առտու իր Օգնական-Հրամանատարին, Ծովակալ Տիուրին, Գլխաւոր Ծովակալ Ուիլիւմսին, Մարտանաւի Հրամանատար Նիւթ հետ: — 5. Որ և է մէկը պիտի դիմաւորէ՞ զինք ((հանդիպի՞րէն)): — Այո, շատ մը Ազգային և Նահանգային Ծերակուտա-

† per-mit' (թէրթի) թոյլտուութիւն — to permit, թոյլ տալ

* in'tro-duce' (ինտրօդուսիւն) ներկայացնել, ծանօթացնել

կաններ, Ազգային և Նահանգային Երեսփոխաններ, Նիւ Եօրք Նահանգի կառավարիչը և ուրիշ շատ մ'անձինքներ: — 6. Առջի օրը գինուորական ուսանողներն տեսա՞ք, ի՞նչ գեղեցիկ կ'երեւէին: — Այո՛, շատ գեղեցիկ հագուած էին. վաղն ալ ծովային ուսանողներն պիտի տեսնենք: — 7. Երէկ Երկրորդ-Ծովակալ մ'եկաւ մեր տունը հայրս տեսնելու: — 8. Մեր տունն ալ երէկ Կոմս մը եկած էր Լոնտոնէն քոյրս տեսնելու: — Մի գուցէ քոյրդ կոմսուհի ըլլալ կը բաղձայ: — Թող Դքսուհի մ'ըլլայ, եթէ ինք կը սիրէ: — 9. Վաղը ժողով մը պիտի ըլլայ, ուր պիտի խօսի Անգլիացի Մարքիզուհի մը և ժողովին ալ պիտի Նախագահէ Մանչէսթըրի (Manchester) Դուքսը: — 10. Արդի Նահանգային Գործոց Քարտուղարը և Նիւ Եօրք Նահանգի կառավարիչը իսկապէս ազնիւ մարդեր են: — 11. Ընդհանուր Հրամանատար Գէորգ Ուաշինկթըն անուանուեցաւ Հայրենեաց Հայր: — 12. Անգլիոյ Թագաւորն ու Թագուհին անցեալ տարի գնացին Հնդկաստան: — 13. Արկայլի (Argyll) Դուքսը Արեւելեան Խնդրի բարեկամներէն մէկն էր: — 14. Այս տարի (Դէ) հարիւր ծովային գինուորութեան ուսանողներ պիտի աւելցուին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ծովային ոյժին: — 15. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն ցամաքային գինուորութեան ուսանողներէն հինգ հարիւր (հա) երէկ Նիւ Եօրք հասան, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն Գլխաւոր Հրամանատարին (Commander-in-Chief) ընկերակցելու: — 16. Ամենապատիւ Ներսէս Արք Եպիսկոպոս Վարժապետեան (Varjabedian) Թուրքիոյ Հայոց ամենասիրելի Պատրիարքն էր, որ եթէ քիչ մը աւելի երկար ապրէր ամենայն Հայոց Կաթողիկոս պիտի ըլլար: — 17. Տիկին Աննա Յակոբեան (Hagopian) և Օրիորդ Զարման Չանգալեան (Zarman Chankalian) այսօր Պոսթօնէն հոս պիտի հասնին: — 18. Տիկին Կատարինէ Թորոսեան շատ բարեսիրտ կին մ'է և Հայոցմէ շատ մեծ թուի մը օգտակար եղած է, որոնք չեն կրնար մոռնալ անոր իրենց ցոյց տուած բարեսրտութիւններն իրենց առաջին օրերուն մէջ: — 19. Օրիորդ Ներսէսեան շատ մեղմ և քաղցր կ'երգէ՝, մանաւանդ Հայկական եկեղեցիին մէջ. թէպէտև ոչ շատ բարձր. բայց Օրիորդ Լուսիկ (Lucyk) Գաբրիէլեան շատ գեղեցիկ կ'երգէ հարսանիքներու* մէջ. և Տիկին Բըռլան† շատ ախորժելի կ'երգէ ազգային երգեր: — 20. Բարեսիրաց‡ Ընկերութեան§ Նախագահն է Տիկին Մաքուր Գաբրիէլեան որ աղքատներու և որբերու (orphan-օրֆան) սքանչելի (splendid) հոգ կը տանի:

* wed'ding (ւե՛ճին) հարսանիք — to wed, ամուսնանալ բայէն

† bril'liant (պրե՛լեանդ) շողշողուն, գեղափայլ, պայծառ. շողակն, ազամանդի ընտիր տեսակը (Տճի. քըւլանդին)

‡ be-nev'o-lent (պե՛նե՛վօլենդ) բարեսէր, բարեացակամ

§ as-so''ci-a'tion (էսսօսի՛էյշն) ընկերութիւն, ընկերակցութիւն

ԴԱՍ ԶԲ. (LESSON LXXXII.)

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ ամենալաւ սովորութիւններէն մէկն է որ առանց վարանման կարելի է խօսակցութիւն մը սկսիլ որ և է անձի հետ, առանց գինք կանխաւ ճանչցած ըլլալու, անոր բարեւ մը տալով և օրուան օդին վրայ դիտողութիւն մ'ընելով. անկից վերջ կը մնայ միայն խօսքը խօսքին ետեւէն չը կտրել, այլ շարունակել: Այս պատճառաւ և խօսակցութեան առաջին դասերնիս կը լինի

Ողջունելու կամ Բարեւելու Ձեւեր

[Նկատելու է որ խօսակցութեանց այս ոճերն, որոցմէ մեծ մաս մը մեր ուսանողներն արդէն լաւ գիտեն, այնպէս յարմարցուած են այստեղ, որ Անգլիերէն հէշ չգիտցողներն անգամ կարենան օգտուիլ ասոնցմէ. թէև ոչ հիմնապէս:]

Բարի լոյս*	Կոպ Տօնինի	Good morning
Բարի լոյս, Տիար:	Կոպ Տօնինի սը	Good morning, Sir.
Բարի լոյս, Տիկին:	Կոպ Տօնինի մամ	Good morning, madam
Բարի օր Տիար Ա.	Կոպ օր Տիար Ա.	Good day, Mr. A.
Բարի կէս օրէ վերջ:	Կոպ Էֆթըրն	Good afternoon.
Բարի իրիկուն, Տիկին Թ.	Կոպ Էվինին Բիք Թի	Good evening, Mrs. T.
Գիշեր բարի	} Դայիկ Կոպ Նայր մամ	Good night mama.
Լոյս բարի		
Մնաք բարով	} Օր. Կոպ պա Բ. Ն.	Good bye Miss. N.
Երթաք բարով		

* ԾԱՆ. — Անգլիերէնի մէջ բարեւողը ինչ որ ըսէ, բարեւ ստացողն ալ առ հասարակ նոյնը կը կրկնէ. այսպէս, *Good morning*, Բարի լոյս — *Good morning*, Բարի լոյս: Բայց այնպիսի պարագայի մէջ որ զիրար ողջունողները տարբեր սեռէ կամ հասակի, եւ կամ տարբեր աստիճանի անձինքներ են, այն ատեն մարդ մը իւր խելքովը որոշելու է թէ ի՞նչպէս պէտք է բարեւել կամ բարեւն ընդունիլ. օրինակի համար, եթէ Տիկին մը *Good morning Mr. T.* ըսէ երիտասարդի մը, ան ալ *Good morning Mr. T.* կրկնելու չէ Տիկնոջը, այլ ըսելու է *Good morning Mrs. S.* կամ *Good morning Madam R.*: Նոյնպէս փոքրիկ տղայ մը երբ մեծ մարդու մը կ'ըսէ *Good morning, Sir*, անոր պէտք չկայ նոյնը պատասխանել *Good morning, Sir*. Հապա աւելի անուշ պիտի ըլլայ ըսել *Good morning little boy*, ևն:

Մնաք բարով	} սի- բու- նիկ	դա, դա դառնի	Bye bye*, darling.
Երթաք բարով			
Մնաք բարով	}	ֆէյր-էլ	Farewell.
Երթաք բարով			
Աստուած հետդ ըլ- լայ:		հոգիդ հետ եմ	God be with you.

Հետեւեալներն ալ երբեմն կը գործածուին

Ողջոյն:	հէյլ	Hail.
Ողջոյն, բարև:	սալուտ	Sa-lute'.

Ողջունելու հետեւեալ ձեւերն ալ, որոնք Գաղղիերենէ
առնուած են, յաճախ կը գործածուին:

Մնաք բարով	}	ադիու	A-dieu'.
Երթաք բարով			
Ի կրկին տեսու- թիւն, ցտեսու- թիւն	}	օրըվում	Au''re-voir'.
Բարի ճանապարհ:			
		յոն վաւայա	Bon voyage.

Սոսակցութիւն մը սկսելու եւ շարունակելու ուրիշ ձևեր

Ի՞նչպէս էք:	հոգիդ եմ	How are you?
Բաւական լաւ, շը- նորհակալ եմ:	քեզիդ հետ եմ	Pretty well, thank you.
Ի՞նչ կ'ընէք:	հոգիդ եմ դու	How do you do?
Շատ լաւ, շնորհա- կալ եմ:	(դուին) վերի հետ, ինչ եմ	(Doing) very well, thank you.
Շատ լաւ կ'երևաք:	եմ աւելի վերի հետ	You are looking very well.
Իրաւոր շատ աղէկ եմ	այ է վերի հետ ինչպէս	I am very well indeed
Կը յուսամ առողջու- թիւննիդ լաւ է:	այ հոգի եմ աւելի հետ	I hope you are in good health.
Լաւ կ'զգամ:	այ ֆէյլ հետ	I feel well.
Հայրերնիդ ի՞նչ- պէս է:	հոգի դու եմ ֆաթեր	How is your father?
Լաւ չէ այս օրեր:	հի ինչ հետ հետ	He is not well now- days.
Մայրերնիդ ի՞նչ- պէս է:	հոգի դու եմ մայր	How is your mother?

* Առ հասարակ փոքրիկներու համար կը գործածուի:

Շատ աւելի լաւ է,	զիւն յաւաքէր, իհնէն	She is much better,
չնորհակալ եմ:	եօ-	thank you.
Հիւանդ եղբայրդ	հա՛ն ինչ էօր սիք որը-	How is your sick
ի՞նչպէս է:	որըն հետինն էլնն	brother getting along?
Աղէկ չէ:	բարեւր ի՞նչ է	Rather poorly.
Ցաւն ի՞նչ է:	հա՛ն ինչ է, հիմ	What ails him?
Պաղ առած է:	հի հեղ քօն տօլ	He has caught cold.
Ջերմ ունի:	հեղ հի էնի ֆիւլը	Has he any fever?
Ո՛չ Տիար, ջերմ չունի	նօ ըս, հի հեղ նօ ֆիւլը	No Sir, he has no fever
Բժիշկ կուգա՞յ: (Որ	որըն էնի ունը ըրտէն	Does any one attend*
է ինչիւն էնի՞նք էրէն):	հիմ	him?
Այո՛ Տիար, Տ. Ներ-	էն ըս, որտէր ներ-	Yes Sir, our family
սէս՝ մեր ընտանեկան	սէս, որտէ ֆիւլի ֆիւլի-	physician†, Dr. Ner-
բժիշկը կը նայի:	շէն ըրտէնն հիմ	ses, attends him.
Ի՞նչ է եղած ձեր	հա՛ն ինչ որըն հետը	What is the matter
քրոջը, շատոնց է	որտէն էօր սիք որըն էր	with your sister? It is
զինք տեսած չեմ:	ինչ լննի ինչո՛ւ այ հեղն'որ	long time I haven't
	սիյն հըր	seen her.
Բոլորովին աղէկ է,	զիւն քոնայն ունէ,	She is quite well,
չնորհակալ եմ:	իհնէն էօ-	thank you.
Ինք քիչ մը անհան-	զի ունը ընէրէն ինչիւն-	She was a little indis-
գիստ էր ժամանակ	ֆօլոր ըսնայն էնի որըն	posed§ sometimes ago,
մը առաջ, բայց հի-	նա՛ն ինչնայն ընէր-	but now she enjoys a
մայ կատարեալ ա-	ֆիքոր հեղն	perfect health.
ռողջութիւն մը կը-		
վայելէ:		
Շատ ուրախ եմ այդ	այ էմ զերէն հետ որ-	I am very glad to
լսելուս:	հիյր էր	hear it.
Հաճեցէք շատ բա-	իւնը ինչիւնայն ունի	Please remember me
րեւորտութեամբ յի-	տայնայն որտէ հըր	most kindly to her.
չել զիս իրեն:		
Հաճոյքով պիտի	այ ունէն որտէն ինչիւն-	I will with pleasure.
(յիշէմ):		

* at-tend' (ըրտէնն) հետը ըլլալ, սպասարկել, պէտքերը կատարելու համար նայիլ

† phy-si'cian (ֆիյի'շէն) բժիշկ

§ in'dis-pose' (ինի'սիօն) (առ հասարակ իրաւորանը ինչ քրօն-նի) անհանգիստ ըլլալ, տկարանալ

կը հաճի՞ք (կ'ոչե՞ք 'սոսք եօս պի տայնո ի- բաւան բարեւերո ըւ- նը՞ Դոս կի՛վ իայ գա՛մի- լաւ) իմ բարեւներս լի՛մնոս Դոս եօս-ր նիյս տալ ձեր քրոջ դստեր Պիտի հրճուիմ այն- 'սոսք պի տիւայդէր Դոս պէս ընելու (Կալոս): Կօս «օ Բարեւներս մատու- իրէնէնդ իայ գա՛մի- ցէք ձեր մօրն ալ: ինչոս Դոս եօս-ր իւրհըր Զեմ մոռնար ոյ շէլ նալ Ֆէյլ (Գլիոս զրոյ): Գալ շաբթու ատեն ոյ շէլ Գօլ ալ եօս «ըս- մը պիտի այցելեմ լույսը նեւոդ ուիյ Դոս ձեզ յարգանքներս իրէնէնդ իայ լիւիւիդոս մատուցանելու ձեր Դոս եօս-ր կրէնո իւրհըր մեծ մայրիկին: Կ'ապահովցնեմ զձեզ ոյ աշօս եօս շի ուիլ պի ինքը շատ ուրախ պի- զերի կիւ Դոս «իյ եօս տի ըլլայ ձեզ տես- նելու: Մի մոռնաք բարեւ- Կօնդ Ֆօնիդ Դոս կի՛վ ներս տալ ձեր հօրը: իայ լիւիւիդոս Դոս եօս-ր Ֆապհըր Ոչ, չեմ մոռնար: Նօ, ոյ ուիդ (ուիլ նալ) No, I won't (will not). Օդի վերաբերեալ խօսակցութիւններ Գեղեցիկ օր մ'է: Իդ իշ ընայո Կէյ It is a nice day! Իրաւ որ գեղեցիկ է: Իդ իշ պիւրիֆիկ-լ ին- It is beautiful indeed. Կարնան կը նմանի: Իդ Կըշ լոս լայ ըս- It does look like Պայծառ օր մ'է: Իդ իշ էյ ըսիւիւիդ Կէյ It is a splendid day. Մարդ (Դիլ) կ'ուզէ «ըն լայո Դոս պի ին One likes to be in out- դուրս ըլլալ: աոսդոսս doors.
--

‡ com'pli-ment (գա՛միլիմնո) ուրիշի մը վրայ սքանչաղ-
մամբ եւ գովեստով խօսուածք, բարեւ (սիւրբար յոնալի կը-
գործածուի) – to compliment, ուրիշի մասին սքանչաղումով եւ
գովեստով խօսիլ

‖ as-sure' (աշօս-ր) ապահովցնել, վստահացնել
* re-gard' (լիւիւիդ) ուշադրութեամբ նայուածք. բարեւ,
մեծարանք – to regard, ուշադրութեամբ նայիլ. մեծարեւ – in
regard to, մասին, նկատմամբ, ըստ

Օգտերը չատ հաճելի	«-ի ա-հեղինի վերի գլե-	We are having very
կ'երթան այս օրերը:	չընդ «-եղհըր նա-»	pleasant weather now
	«եյ»	days.
Այո, բայց կարելի է	եե, պըլ «-ի հեյ «-ն	Yes, but we may soon
չուտով փոփոխու-	հեղ ը լեհն	have a change.
թիւն մ'ունենանք:		
Թերթերը կ'ըսեն վա-	հը լե-«եյդըր» «եյ	The newspapers say
ղը տաք պիտի ըլլայ:	լե-«ա-« «-իւ պի «-«-»	to-morrow will be
կ'ակնկալենք, արդէն	«-ի ե-«բեդդը եդ ել «ը-	warm. We expect, it
ամառ է:	«ըր օլըրեդ	is summer already.
Շատ տաք է այսօր:	եդ ել վերի «-«-» դ-»	It is very warm to-
	«եյ	day.
Տաքութիւնը անտա-	հը հեյդը ել ընդերը	The heat is unbear-
նելի է:		able.
Կ'երեւի փոթորիկ	եդ լե-«-» հեդ «-իւ պի	It looks there will be
մը պիտի լինի այս	եյ ը-լե-«-» դ-«-»	a storm to-night.
գիշեր:		
Այո, ես ալ այդպէս	եե, «յ լեհն «-« լե-»	Yes, I think so too.
կը կարծեմ: Կը տես-	«յ «եյ հը զլե-«-»	I see the clouds are
նեմ ամպերը կը հա-	«- հեյդըրեհնի	gathering.
ւաքուին:		
Լսէ՛ որոտումը:	հեյդը հը լեհն «-»	Hear the thunder.
Ի՛նչպէս սաստիկ	հա-«-» հա-«-» եդ ըեյ-»	How hard it rains!
կ'անձրեւէ:		
Անձրեւը դադրած է:	հը ըեյ հեղ «եյդը	The rain has ceased.
Երկինքը բացուիլ	հը «-«-» պիլեհն «-»	The sky begins to
կ'սկսի:	զլեյդը ըլ	clear up.
Արեւը բացուիլ կ'ըս-	հը «ը պիլեհն «-»	The sun begins to
կըսի:	պըյդ «-«-»	break out.
Նայէ ի՛նչ գեղեցիկ	լե-«-» հա-«-» ը պի-«-»	Look, what a beauti-
ծիածան մը:	Ֆ-լ ըեյդը	ful rainbow!*
Ամառն անցաւ:	հը «ըր ել օլըր	The summer is over.
Աչոնը եկաւ:	հը Ֆ-լ ել հեյդը	The fall is here.
Առաւօտներն ու ե-	հը «-«-» ել «-» հը	The mornings and the
րեկոյներն զով են:	լեհն «-» «-»	evenings are cool.
Սաղարթներն թա-	հը լեյդը «-» պիլեհն	The leaves† are be-
փիլ սկսան:	դ-«-» Ֆ-լ	ginning to fall.

* rain'bow" (ըեյդը) ծիածան

† leaf (լեյդ) տերեւ, սաղարթ (լեյդը)

Յորեկները շատ կարճ ճրցած են:	Կհը Կեյս աս ճըն շօն- ըն	The days are much shortened.
Գիշերները երկար են	Կհը նայրս աս լնի	The nights are long.
Կրակը կ'սկսի սիր- ուիլ:	Կը ֆայր Կիկին Կո- Կի ԲըժԲը-Կը	The fire begins to be comfortable*.
Մենք արդէն սկսած ենք կրակ վառել:	Կ-ի հե՛վ հե՛ր Ե ֆայր օլ- Բե-Կի	We have had a fire already.
Մեր շէնքին մէջ ալ չոգին սկսած են տալ:	Ին աս-ր Կիլիկին Բո- Կհեյ հե՛վ Կիկին Կո- Բըն Կհը Ե-Կի-Կո Կո- ԲըժԲե՛նի	In our building† too, they have begun to turn the steam§ on.
Կրակը լաւ ընկեր մ'է:	Կհը ֆայր Ին Ե Կո-Կո ԲըժԲե՛նի	The fire is a good companion‡.
Դեկտեմբերի 22ը տարուայ ամենէն կարճ օրն է:	Կհը 22ն Կեյ Կո Կի- Կե՛հը Ին Կհը շօն-Կը-Կո Կեյ Կո Կհը Եը	The 22nd day of De- cember is the shortest day of the year.
Նայեցէ՛ք Աննան լուս- նին, ինչպէ՛ս պայ- ծառ կ'ըլլայ:	Լո-+ Եր Կհը ֆօլ ճո-ն Կո-Կո Կը-Կո Զի Ին	Look at the fall moon, how bright she is!
Զմեռն եկած է:	Կհը Կո-Ին-Բը Կեյ Բըժ	The Winter has come.
Շատ ցուրտ է:	Իր Ին Վերի Բօլ-Կո	It is very cold.
Զմեռը ես չեմ սի- րեր, դո՞ւք:	Կո Կոն'Կը Լոյ+ Կհը Կո-Ին- Կը, Կո-Եո	I don't like the Win- ter, do you?
Ես կը սիրեմ (կ'ընեմ):	Կո Կո-	I do.
Կրնա՞ք սահեցողի- չով սահիլ:	+Ին Եո- Ես+Եյր	Can you skate?
Կրնամ, բայց սառը պէտք է բաւական թանձր ըլլայ:	Կո +Ին, Կը Կո Կո Կո Գը-Կո Կի Բհի+ Ին Բի	I can, but the ice must be thick enough.
Անցեալ տարի ձը- մեռը շատ խիստ ե- ղաւ:	Ի-Կո Եը Կհը Կո-Ին-Կը Կո-օլ Վերի Կիկին	Last year the Winter was very severe .
Վաղը պիտի ձիւնէ:	Կո-Կո-Կո Իր Կ-Ին Եոն	Tomorrow it will snow
Հիմա կը ձիւնէ:	Իր Ին Եոն-Ին Կո-Կո	It is snowing now.

* com'fort (ԲըժԲը-Կը) հանգիստ – to comfort, մխիթարել,
սփոփել – comfortable, հանգստաւէտ

† build (Կիլ) շինել, կառուցանել – building, շէնք

§ steam (Ե)՝Կի-Կո շոգի

‡ com-panion (ԲըժԲե՛նի) ընկերակից

|| se-vere' (Կիկին) խիստ, սաստիկ

կարելի է շատ սառ- տիկ սառի:	Ի՞նչ ֆրիջ վերե հա- տիկ սառի:	It may freeze very hard.
Ես ցուրտէն կը դո- ղամ. երթամ դուրս ձիւնյորդեմ որ ինք- զինքս տաքցնեմ:	այ է՛մ շիվերի ֆ- հոյ, այ է՛մ կօնի ար- դոն շիվ ընձո րո- նօնս ընձ ֆայօնի	I am shivering† from cold; I am going out to shovel snow to warm up myself.
Դուրսը շատ սա- հուն է:	Ի՞նչ է՛նք ընկիւնի արդոնս	It is very slippery‡ outdoors.
Կը յուսամ ձմեռը չուտով պիտի անցնի:	այ հօփ արեւ ար- դոն արեւ արեւ	I hope the winter will soon be over.
Գարնան օդեր են, որուն կը բաղձայի:	Ի՞նչ է՛նք արեւ ար- հոյ, այ արեւ արեւ	It is spring weather, which I was longing‡ for.
Գարունը ամենէն ա- ւելի սիրած եղա- նակս է, որովհետեւ եղանակներէն ամե- նէն ախորժելին է:	արեւ արեւ արեւ ար- հոյ, այ արեւ արեւ հոյ, այ արեւ արեւ	The Spring is the season I like best; because it is the most pleasant of all sea- sons.
Ծառերն սկսած են պտկիլ և չուտով կա- տարեալ պիտի ծաղ- կին:	արեւ արեւ արեւ ար- հոյ, այ արեւ արեւ արեւ արեւ արեւ արեւ	The trees are begin- ning to bud*, and they will soon be in full bloom.
Կարելի է գալ շաբ- թու ունենանք ձիւ- նախառն անձրև կամ կարկուտ:	արեւ արեւ արեւ ար- հոյ, այ արեւ արեւ արեւ արեւ արեւ արեւ	We may have slit or hail next week.
Գարնան բնութիւնը կը ժպտի ամեն տեղ:	Ի՞նչ արեւ արեւ արեւ ար- հոյ, այ արեւ արեւ արեւ արեւ արեւ արեւ	In the Spring the nature smiles every where.
Օդը մեղմ է:	արեւ արեւ արեւ ար- հոյ, այ արեւ արեւ	The weather is mild.
Արեւը տաք է:	արեւ արեւ արեւ ար- հոյ, այ արեւ արեւ	The sun is warm.
Ծաղիկները կը փրթ- թին:	արեւ արեւ արեւ ար- հոյ, այ արեւ արեւ	The flowers are bloo- ming.

† shiv'er (շիվեր) դողալ

§ slip (ընկիւն) — լինել վրայ) յանկարծական սահիլը — to slip —
յանկարծ սահիլ slip'per-y (ընկիւն) սահուն

‡ long, երկար — to long, for կամ after ըղձալ, բաղձալ,
լարօտ քաշել

* bud (պտիկ) պտկիլ. ծառ պատուաւտել

|| flow'er (ֆլաւեր) ծաղիկ — to flower, ծաղկազարդել. ծաղկիլ

Ամեն տեղ ծաղիկ- արհէր առ լինիլի յառ- There are plenty blos-
ներ առատ են: «Ըստ էլլէրի հո-տր» somst† every where.
Դուք կրնաք ուզած- եւս- Էյ իհհհհհ իւ Էյի You may gather as
նուր չափ ծաղիկ- թլաւ-ըր- էլ եւս- Էլլիյ many flowers as you
ներ ժողովել: please.

RULE I. — ARTICLES. ԿԱՆՈՆ Ա. — ՅՕԴԵՐ :

Articles relate to the nouns which they limit*. Յօդերը կը-
յարաբերեն անունները (անուններուն վրայ իւ դրո-ին), զորս կը-
սահմանաւորեն. ինչպէս, “At a little distance from the ruins†
of the abbey‖, stands an aged elm§.” «Աբբայարանի՞ն աւերակնե-
րէն քիչ հեռուն, կը կանգնի հին աւուրց կնճի յը»: Սոյն օրի-
նակէն կը տեսնուի a կը յարաբերէ distance կամ little distance,
առաջին the կը յարաբերէ ruins, երկրորդ the կը յարաբերէ
abbey, և an կը յարաբերէ elm կամ aged elm:

[Ի նկատի ունենալով օտարականի մը համար Անգլիերէն
յօդի ուղիղ գործածութիւնը բաւական դժուար է, կ'ստանձ-
նենք հոս յօդերու գործածութեանց մասին քիչ մ'աւելի ըն-
դարձակ բացատրութիւններ տալ:]

Բացառութիւն Ա. — Որոշեալ յօդը երբեմն կը գործածուի
ածականի մը կամ մակբայի մը բաղդատական կամ գերադ-
րական աստիճանին հետ. ինչպէս, “A land which was the might-
iest.” — Byron. «Երկիր մը որ ամենէն աւելի կարողն (շօրա-
սորն)էր:» “The farther they proceeded**, the greater appeared their
alacrity¶.” — Dr. Johnson. (որտեւ) աւելի հեռուն յառաջացան,
(այնտեւ) աւելի շատ երեւցաւ իրենց հաճոյալից կամեցողութիւնը:»

Բացառութիւն Բ. — Անորոշ յօդը երբեմն կը գործածուի
յոքնակի թուական ածականի մը պէս հաւաքական նշանակու-
թիւն մը տալու համար. ինչպէս, There were a few persons
present — քանի մ'անձինք ներկայ էին. there are a thousand things
to be considered — հազար (որտեւ) բաներ կան նկատողութեան
առնուելու:

† blossom (պլաւ-ը) ծաղիկ — to blossom, ծաղկիլ

* [Սոյն կտորի մը գոյք ընելու է:]

† ru'in (րօ-ին) աւերակ — to ruin, աւերակ դարձնել

‖ ab'bey (է-պի) աբբայարան, վանք

§ elm (էլմ) կնճի (ճաւ) (Տճկ. գարա աղած)

** proceed' (փրօսի-յո) յառաջանալ [բամտութիւն

¶ a-lac'ri-ty (էլէ-գրի-տի) հաճոյալից կամեցողութիւն. յօժա-

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Յօդը տեսակ մը մատնանիչ է, որ մասնաւոր անուն մը կը մատնանչէ. որմէ կը հետեւի որ անուն մը մէկ յօդ միայն կ'առնէ և ոչ աւելի: Եթէ նախադասութեան մը մէջ մէկէ աւելի յօդեր գտնուին, այդ նշան մ'է որ որքան յօդեր կան, այնքան ալ անուններ ըլլալու են: Նոյնպէս ածականի մը վրայ դրուած յօդը կը ցուցնէ թէ հոն գոյական անուն մը ղօրն է՝ *Եւրոպէ կ'իմացուի ինչպէս*, The neuter verb is conjugated like the active [*verb*] — չէզոք բայը կը խոնարհուի (խոնարհած է) ներգործական[բայ]ին պէս:

2. Յօդը իր յարաբերած անունէն միշտ առաջ կը դրուի. եթէ անունէն առաջ ածական մ'ըլլայ, յօդը ածականէն առաջ կը դրուի. այսպէս, *the man*, մարդը — *the wise man*, իմաստուն մարդը:

3. Դերանուանական ածականներէն *both* (երկու ալ)էն վերջ կարելի է յօդ դնել. ինչպէս, *both the men*, երկու մարդիքն ալ, ըսելը սխալ չէ. բայց աւելի լաւ է առանց յօդի գործածել այսպէս, *both parts*, երկու մասերն ալ: *Same*, նոյն բառը միշտ որոշեալ յօդին կամ ուրիշ որոշիչ բառի մը հետ կը գործածուի. այսպէս, *On the same day*, նոյն օրը — *In that same hour*, միևնոյն ժամուն: *Few*, +իչ, +իչեր, +անի, կը գործածուի թէ յօդով և թէ առանց յօդի, բայց տարբեր իմաստով. ինչպէս, *The few who were present were in the secret**, +իչեր, որոնք ներկայ էին, գաղտնիքին տեղեկացան. կը նշանակէ ներկայ եղողներն ամենքն ալ գաղտնիքին տեղեկացան. մինչ *Few that were present, were in the secret*, ներկաներէն +իչեր գաղտնիքին տեղեկացան, կը նշանակէ հոն քիչեր կը գտնուէին, և անոնցմէ ալ մէկ քանին, ոչ ամէնքը, գաղտնիքին տեղեկացան:

4. Հետեւեալ դերանուանական ածականներն՝ *any, each, either, every, much, neither, no* կամ *none, some, this, that, these, եւ those* յօդ չեն առներ: Հետեւեալ դերանուանական ածականներն՝ *all, both, many, such, եւ what* յօդերէն առաջ կը դրուին. այսպէս, *All the world*, Բոլոր աշխարհը — *Both the judges, երկու դատաւորներն ալ* — *Many a mile* (մայլ), միլիոնէր — *Such a thing*, յարաբան ծը — *what a fun*, Ինչ կատակ ծը: Նոյնպէս ալ տեսակ ցուցնող որ և է ածական որ *too, so, as*, կամ *how* մակբայ ունենայ իրեն հետ, յօդէն առաջ կը դրուի. այսպէս, *Such*

* se'cret (սե'կրէտ) գաղտնի. գաղտնիք

a gift* is too small a reward for so great a labour, այդպիսի նուէր չը շատ քիչ վարձատրութիւն մ'է այնքան մեծ աշխատութեան չը համար: Հետեւեալ դերանուանական ածականներն ալ՝ few, former, first, latter, last, little, one, other, եւ same յոգէն վերջը կը դրուին. այսպէս, The many favors which we have received, (այն) շատ շնորհքներն, զորս մենք ստացած ենք:

5. Որոշեալ յօդը յաճախ քաղաքականներուն եւ քերականներուն հետ կը գործածուի անոնց իմաստին աւելի ազդուութիւն տալու համար. այսպէս, The more I examine it, the better I like it, (որքան) աւելի լաւ կը քննեմ զանիկա, (նոյնքան) աւելի լաւ կը սիրեմ զայն: “Neither if we eat not, are we the worse.” — I. Cor. viii., 8. «Եւ ոչ եթէ չուտենք, կը պակսինք (աւելի քեշ էլլանք):» — Ա. Կոր. Ը., 8:

6. The յօդը չկրկնելու համար, երբեմն գոյական անունը յօքնակիի կը փոխուի, պայմանաւ որ գոյական անունի ածականներն նշանակութեամբ իրարմէ հեռու կամ հակասական ըլլան. ինչպէս, The indicative and potential moods, Սահմանական եւ կարողական եղանակներն. փոխանակ ըսելու The indicative and the potential mood: Բայց գոյական անունը յօքնակի եղած ատեն յօդը կրկնելը սխալ է. այսպէս պէտք չէ ըսել the indicative and the potential moods: Նոյնպէս ալ գոյական անունը եզակի եղած ատեն, յօդը չը կրկնելը սխալ է. այսպէս ըսելու չէ The north and south pole†, Հիւսիսայինն ու Հարաւային բեւեռ. այլ the north and the south pole:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Ա. — Անորոշ յօդերէն a միշտ գործածելու է բաղաձայնով սկսող բառէ մ'առաջ եւ an ձայնաւորով սկսող բառէ մ'առաջ. այսպէս, A man was talking to an actor, մարդ մը կը խօսէր դերասանի մը (հետ):

Բ. — A կամ an յօդը այնպէս գործածելու չէ որ յօքնակի անուն մը յարաբերելու երեւոյթն ստանայ. ինչպէս, Come with me Bertha, I want to show you a house and gardens§. Եկուր ինձ հետ Պայծառ, ես կուզեմ քեզ ցուցնել տուն մը և պարտէզներ. որը սխալ է. ուղիղը պիտի ըլլայ ըսել, Come with me Bertha, I want to show you a house and its gardens, Եկուր ինձ հետ Պայծառ, ես կ'ուզեմ քեզ ցուցնել տուն մը եւ նոյր պարտէզներն:

* gift (կիֆթ) նուէր, ընծայ — to gift, օժտել

§ gar'den (կա'րտէն) պարտէզ — to garden, պարտէզ մշակել

† pole (փօլ) ձող, կանճոխ (ՏՃՎ. «ԸՐԸԳ») երկրագունտի բեւեռ. Բոլոնիացի

Գ. — Երբ նախադասութեան մը կազմութեան մէջ՝ անուններ իրարու կը միանան տարբեր կցորդներով, կամ իրարմէ կախումն ունենալով եւ կամ իսկական հակապատկերով, յօդը եթէ վերջինին ալ կը պատկանի կրկնելու է. ինչպէս, “She never considered the quality, but merit† of her visitors†.” — *Wm. Penn.* «Ինք բնաւ նկատողութեան չէր առներ իր այցելուներու յատկութիւնը (աշխատանքներն) այլ արժանիքը»․ ասիկա պէտք էր ըլլար *the merit*։

Դ. — Երբ ածականներ՝ որոց ցոյց տուած որպիսութիւնները կը պատկանին միեւնոյն անունը կրող, բայց անհատաբար տարբեր իրերու, միացած են, յօդը կրկնելու է. այսպէս, *The north and the south line*, Հիւսիսային ու Հարաւային գիծը — կը նշանակէ երկու գիծեր, որոնք արեւելքէն արեւմուտք կ'երկարին. նոյնպէս *a black and a white horse*, սեւ յէ եւ ճերմակ ձի յէ — կը նշանակէ երկու ձիեր — մէկը սեւ եւ միւսը ճերմակ։

Ե. — Երբ ածականներ՝ որոց ցոյց տուած բոլոր որպիսութիւններն կը պատկանին մի եւ նոյն իրին կամ իրերուն, միացած են, յօդը կրկնելու չէ. այսպէս, *The north and south line*, կը նշանակէ մէկ գիծ. Հիւսիսէն Հարաւ երկարող. նոյնպէս, *a black and white horse* կը նշանակէ մէկ ձի մը, որը թէ սեւ եւ թէ ճերմակ է (խաչափաթի)։

Զ. — Երբ երկու կամ աւելի մի եւ նոյն անունը կրող առարկաներ իրարմէ կը զանազանունին այնպիսի ածականներով, որոնք իրարու հետ չ'ն կրնար միանալ մի եւ նոյն իրը նկարագրելու, յօդը ամեն մէկ ածականին վրայ դրուելու է, եթէ անունը եզակի է. եւ առաջին ածականին վրայ միայն, եթէ անունը յոգնակի է. այսպէս, *The nominative and the objective case*, կամ *The nominative and objective cases*, ուղղական եւ սեռական հոլովներն։ — *The fifth, the seventh, and the eighth lesson*, կամ *The fifth, seventh and eight lessons*, հինգերորդ, եօթներորդ եւ ութերորդ դասերն։

Է. — Երբ մի եւ նոյն նախադասութեան երկու մասերը (phrases) իրարու համապատասխան մասնաւոր նշանակութիւն մ'ունին, յօդը եթէ առաջին մասին մէջ գործածուի, վերջինին ալ դրուելու է. այսպէս, “For ye know neither *the day* nor *the hour*.” — *Matt. xxv., 13.* «Ինչու որ ոչ օրը գիտէք եւ ոչ ժամը» — Մատթ. Իե., 13։

† mer'it (մէրիտ) արժանիք

[այցելու

† vis'it (վիզիտ) այցելութիւն — to visit, այցելել — visitor,

Ը. — Երբ մասնաւոր կապակցութիւն մը կը կազմուի ու-
րոյն մակդիրներու միջեւ, իրենց հետեւող անունը յոքնակի
դրուելու չէ. այսպէս, սխալ է ըսել *Both the first and second*
editions (էրէ՛շն – տպագրութիւն), թէ առաջինը եւ թէ երկրորդ
ապագրութիւնն էր. նոյնպէս սխալ է ըսել *Both the first and the*
second editions, այլ ըսելու ուղիղ կերպն է *Both the first and*
the second edition, թէ առաջին եւ թէ երկրորդ ապագրութիւնն էր:

Թ. — Երեք կամ աւելի մասերէ բաղկացեալ շարքի մը
մէջ, եթէ յօդ գործածելու ուղուի կամ ամեն մէկ անունին
դնելու է եւ կամ առաջինին միայն. ուղիղ չըլլար հինգէն
երեքին դնել երկուքին չը դնել կամ չորսէն երեքին դնել
մէկին չը դնել. այսպէս, *I saw one day a wolf, a lamb, a*
cat and a mouse ..., օր մը ես տեսայ գայլ յը, գառնուկ յը,
կատու յը եւ մուկ յը :

Ժ. — *A* կամ *an* յօդը կը նշանակէ որոշակի յը մէկ հարաւ միայն,
ուստի եւ գործածելու չէ այնպէս, ինչպէս կը գործածուի
the ամբողջ տեսակ մը ցուցնելու համար. այսպէս, սխալ է
ըսել *a sparrow is a sort of a bird*, ճշդապէս յը իւրեւնի յը մէկ
տեսակն է. այլ պէտք է ըսել *the sparrow is a sort of bird*,
ճշդապէս տեսակ մը թռչունն է (իւրեւնի տեսակ մ'է):

ԺԱ. — Յօդը գործածելու չէ առաքինութեան, մոլութեան,
կիրքերու, արհեստներու կամ գիտութեան անունն-
երու հետ. ոչ ալ ուրիշ որոշիչ բառեր ունեցող անուններու
հետ. եւ ոչ ալ այնպիսի անուններու հետ, որոց նշա-
նակութիւններն ինքնին, առանց յօդի ալ, որոշ են. ինչպէս,
“*Let not mercy and truth forsake thee:*” – *Prov. iii., 3*, «Թող
ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն քեզ չը թողուն.» – Առաւ. գ., 3: –
Falsehood is odious (օ'րիւն) «Կեղծութիւնը գարշելի է: – *Iron is useful*,
beauty is vain, «Գեղեցիկութիւնը ունայն է. եւն:

ԺԲ. — Երբ տիտղոսներ կը յիշուին իբր պարզ տիտղոս,
կամ իրերու անուններ՝ պարզ անուններ կամ բառեր, ա-
նոնցմէ առաջ յօդ դնելու չէ. այսպէս, *He is styled Marquis*,
ինք կը կոչուի Մարքիզ, ոչ *the Marquis* և ոչ ալ *a Marquis* կըր-
նայ ըլլալ:

ԺԳ. — Երբ երկու անուններու միջեւ բաղդատութիւն մը
կամ ընտրութիւն մը լինի, եթէ երկու անուններն ալ մի և նոյն
նիւթին կամ առարկային կ'ակնարկեն յօդը առաջին անուան
վրայ միայն կը դրուի. իսկ եթէ տարբեր նիւթերու ակնար-
կեն, յօդը երկուքին վրայ ալ դրուելու է. այսպէս, երբ ը-

սենք He is a better teacher than poet, ինք աւելի լաւ ուսուցիչ ՚ի՛ք քան բանաստեղծ — մի և նոյն անձի երկու տարբեր յատկութիւններն՝ ուսուցչութիւնն ու բանաստեղծութիւնն իրարու հետ բաղդատած եղանք. բայց երբ ըսենք He is a better teacher than a poet, ինք աւելի լաւ ուսուցիչ ՚ի՛ք քան բանաստեղծ ՚ը — երկու տարբեր անձերու ուսուցչի մը եւ բանաստեղծի մը ականարկած եղանք:

ԺԴ. — Երբ նախադասութեան մը փոքրիկ մէկ հատուածը *who* կամ *which* դերանունովը սկսի, անոր նախընթացը միշտ կամ որոշեալ յօդը և կամ որոշիչ բառերէն (*this, that, these, those*) մէկն ունենալու է իր հետ. այսպէս, *All the men, who were present, agreed to it, բոլոր հարկիւր, որոնք ներկայ էին համաձայնեցան անոր*: “*The things, which are impossible with men, are possible with God.*” — *Luke, xviii., 27.* «(Այն) քաները որոնք անհնար են մարդոց կողմանէ, հնարաւոր են Աստուծոյ կողմանէ:» — Ղուկ. ԺԷ., 27:

ԺԵ. — Ընդունելութեան մը հետ յօդ դործածելու չէ. բայց երբ ընդունելութիւն մը դերբայական անունի մը վերածուի յօդը առհասարակ ընկերացնելու է. այսպէս, *By saying this, այս ըսելով — The completing of this, ասոր աւարտումը*:

159. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն վերաբերեալ Ժանօթաւթիւններուն համեմատաբար ընդգրկուած ընթերցանութեան է գրեթէ ԺԷ:]

1ին Ծան. համեմատ: — *Such an one is not to be looked for. — He is an useful man. — She is an European. — We attended an yearly meeting. — He bought an horse.*

2րդ Ծան. համեմատ: — “*And it came to pass about an eight days after these sayings.*” — “*As a first fruits of many more that shall be gathered.*” — “*In the midst of a thick woods.*” — “*As we went on the country for a little ways improved*.*” — *They returned after a seventy years.*

3րդ Ծան. համեմատ: — “*The perfect participle and imperfect tense ought not to be confounded†.*” — “*An eye is soon lost, or bone broken.*” — “*I despise‡ not the doer, but deed.*” — *For the sake of an easier pronunciation and more agreeable sound.*”

* im-prove' (իմփրօււմ) բարւոքել
† con-found' (կոնֆաւն) շփոթե.
‡ de-spise' (դէսփայզ) ատել, ծաղրել

4րդ Ծան. հատեմար: — “It is proper that the vowels be a long and short one.” — “To distinguish† between an interrogative and exclamatory sentence.” — “The passive and neuter verbs.” — “There are two voices; the Active and Passive.”

5րդ Ծան. հատեմար: — “Into a dark and a distant unknown.” — “The deepest and the bitterest feeling.”

6րդ Ծան. հատեմար: — “They can not be at the same time in the objective and nominative cases.” — “The imperfect, the perfect, the pluperfect, and the first-future tenses of this mood, are conjugated like the same tenses of the indicative” — “Nouns are sometimes in the nominative or objective case after the neuter verb to *be*.” — “In the second and third person of that tense.”

7րդ Ծան. հատեմար: — “Between the adjective and following substantive.” — “He shows that Christ is both the power and wisdom of God.” — “Sometimes both the accusative and infinitive are understood.” — “The verbs *must* and *ought* have both a present and past signification.”

8րդ Ծան. հատեմար: — “The word *that* is used both in the nominative and objective cases.” — “The indicative and the subjunctive moods.” — “I doubt of his capacity§ to teach either the French or English languages.”

9րդ Ծան. հատեմար: — “Verbs have six tenses, the Present, the Imperfect, the Perfect, Pluperfect, and the First and Second Future tenses.” — “It is an irregular verb neuter, indicative mood, present tense, and the third person singular.” — “The fifth, sixth, seventh, and the eighth verse*.”

10րդ Ծան. հատեմար: — “It shows what kind of a man he is.” — “What sort of a thing is it?” — “This part of speech is called a verb.”

11րդ Ծան. հատեմար: — “Either thou or the boys were in the fault†.” — “When the verb has a reference to future time.” — “No; they are the language of imagination rather than of a passion.”

† dis-tin'guish (տիճարէնիւմ) զանազանել

§ ca-pac'i-ty (գապասիտի) կարողութիւն, տարողութիւն

* verse (վերս) բանաստեղծութեան տող. երգի, Ս. գրքի գրութեան տող համար, սուր

† fault (ֆոլթ) թերութիւն, փոքրիկ յանցանք. սխալանք, պակասութիւն

12րդ Ծան. հատեմար: — “Her father is honoured with the title of an Earl.” — “The highest title in the state is that of the Governor.” — The one styled the Mufti (Մուֆտի — Տաճկերէն է) is the head of the ministers of law and religion.”

13րդ Ծան. հատեմար: — “He is a better writer than a reader.” — “He was an abler speaker than a writer.” — “I should rather have an orange* than apple†.”

14րդ Ծան. հատեմար: — “Questions which a person asks himself” — “The work is designed§ for the use of persons who may think it merits a place in their Libraries‡.” — Consonants are letters, which can not be sounded without the aid of a vowel.”

15րդ. Ծան. հատեմար: — “And thus far of forming of verbs.” — “For making of measures¶ we have the best method here in England.” — “For revealing|| of a secret, there is no remedy**.” — “A wise man will avoid the showing any excellence in trifles.††” —

Potential means the having power or will;

As, If you *would* improve, you *should* be still.”

* or'ange (ա'ր-ընճ) նարինջ

† ap'ple (է'փլ) խնձոր

§ de-sign' (տէշն'յն) նկար. ծրագիր. նպատակ — to design, ծրագրել, նկարել

‡ li'bra-ry (լի'յարերի) գրատուն

¶ meas'ure (մէ'չուր) չափ — to measure, չափել

|| re-veal' (րէվէ'յլ) յայտնել

** rem'e-dy (րէմ'էդի) դարման — to remedy, դարմանել

†† tri'fle (թրի'ֆլ) աննշան բան — to trifle, ժամանակը ան-նպատակ և ի վուր վատնել, առ ոչինչ սեպել

[Ամենօրեայ օրինակներ մեզ սովորեցուցած են որ Ասիական կամ Եւրոպական երկիրներէն Անգլիախօս երկիրներու մէջ ճամբորդել կամ գաղթել ուզող Հայ մը ինքն իր գործերը կրնայ կառավարել, (առանց Անգլիերէն գիտնալու պէտքը զգալու) իւր արդէն գիտցած զանազան լեզուներու կամ ընկերներու օգնութեամբ, մինչեւ Անգլիախօս երկրի ցամաք ելլելը, որ ատեն մաքսային կամ գաղթային պաշտօնեաներու հսկողութեան տակ կ'առաջնորդուի Գաղթականաց յատուկ պաշտօնատունը, ուր ևս պաշտօնական մասնաւոր թարգմանի օգնութեամբ, դարձեալ կրնայ իրեն պէտք եղածը հասկցնել*։ Բայց Գաղթականաց յատուկ պաշտօնատնէն ազատ արձակուելէն և ցամաք ելլելէն վերջն է որ իւր ճանապարհորդակից ընկերներէն ալ զատուելով, ինքզինք անձանօթ փողոցներու մէջ առանձին և անլեզու գտնելով, Անգլիերէնի պապակը սոսկալի կերպով կ'զգայ. ահա նոյն րոպէէն ինքնուսուցչի խօսակցութեան հետեւեալ դասերը կ'սկսին ճանապարհորդին ընկերանալ եւ զինք առաջնորդել իւր պէտքերը գոհացնելու բնական կարգով մը և հոսկ ուրեմն զինք իւր նպատակին հասցնելու։]

* Թէ ի՞նչ օրէնքներով պիտի կառավարուին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներն ճանապարհորդել կամ գաղթել ցանկացողներն գաղթականաց յատուկ այս պաշտօնատան մէջ, և հոն իրենցմէ ի՞նչ պիտի հարցուի և ի՞նչ կ'ակնկալուի որ պատասխանեն, բոլորը կարելի է գտնել մեր «Պիտանի Գիտելիքներ» կամ «Ճանապարհորդի Ընկերը» գրքոյկին մէջ։

ԴԱՍ ԶԳ. (LESSON LXXXIII.)

Քաղաքի մը փողոցներուն մէջ

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

Cit'y	(սի'րի)	Վե՞ք քաղաք՞
town	(թաւն)*	Վե՞ք քաղաք՞
bor'ough	(պը'րօ)	աւան, շրջանակ
pre'cinct	(պրե'յսինգտ)	քաղաքի շրջանակ
ward	(աւ'րդ)*	քաղաքի թաղ, հիւանդանոցի շրջանակ
mu-nic'i-pal	(մու'նիսիպէլ)	քաղաքին վերաբերեալ
mu-nic'i-pal'i-ty	(մու'նիսիպէլիտի)	քաղաքի կամ գիւղի ինքնօրինակութիւն
fer'ry	(ֆէ'րի)	մօտերը երթեւեկող փոքր նաւերուն նաւամատոյց
dock	(դոք, դոգ)	մեծ նաւերուն ցամաքին մօտեւ նալու աւազան. նաւամատոյց
pier	(փէյր)	քարափ
wharf	(հաւ-օ-ֆ)*	մեծ նաւերուն նաւամատոյց
boat	(պօթ)	նաւակ
ferry-boat	(ֆէրի-պօթ)	մօտերը երթեւեկող փոքր նաւ
steam'boat	(շտեմ'պօթ)	շողենաւակ
ship	(շիփ)	նաւ
steam'ship	(շտեմ'շիփ)	մեծ շողենաւ
steam'er	(շտեմ'ըր)	շողիով գնացող. մեծ շողենաւ
cap'tain	(կա'պիտէն)	նաւապետ
pi'lot	(փա'յլօթ)	նաւուղիի
sail'or	(սէ'յլըր)	նաւաստի
road	(րօդ)	ուղի
rail	(րէյլ)	ցող
rail'road	(րէյլ-րօդ)	երկաթուղի
sta'tion	(շտեմ'շէյն)	կայարան
train	(թրէյն)*	կառաքնաց, կառախումբ
en'gine	(էնճին)	մեքենայ (էնճին)
lo'co-mo'tive	(լօգօմօ'տիւ)	վայրաշարժ
guard	(գարդ)	պահնորդ
pas'sen-ger	(փէ'սենճըր)	ճամբորդ

† 30,000էն աւելի բնակչութիւն ունեցող

§ 30,000էն պակաս բնակչութիւն ունեցող

* Հնչելու է մէկ աղաձայն (մէկ վանկ) :

a'gent	(է'ճընդ)	գործակալ
trans'fer	(թրէ'նֆըր)	փոխանցել, փոխադրել
tick'et	(տի'էթ)	տոմս, տոմսակ
toi'let'	(թա'յէթ)	արդուզարդ, զարդասեղան. արտաքինոց, հարկաւոր†
smoke	(սմոք)*	ծուխ
smo'king room	(սմո'քինգ-ռում)	ծխելու սենեակ (էրէի մարդոց յայտնի, որ իւր Գրանտի Նաւ էրէի մարդոց հարկաւոր)
shoe shine	(շո-շայն)	կօշիկ փայլեցնելը
par'cel	(պար'սէլ)	ծրար
bag'gage	(պէ'կէճ)	ճանապարհորդի բեռ
ex-press'	(էքսպրէ'ս)	բեռնակիր
expressman	(էքսպրէ'սման)	բեռնակիր անձ
trans'por-ta'tion	(թրէնսպորտ'էյշն)	փոխադրում
freight	(ֆրէյթ)*	նաւի կամ երկաթուղիի բեռ
way	(ուէյ)	ճամբայ, ուղի
rail'way	(րէ'յլուէյ)	(էքսպրէս-թրէյ) երկաթուղի
el'e-va'ted rail'way	(էլէվէյթէդ րէ'յլուէյ)	բարձրէն գնացող երկաթուղի
sub'way	(սուբուէյ)	ստորերկրեայ (գետնի տակէն) երկաթուղի
tun'nel	(թըն'նէլ)	գետնի եւ ծովի տակէն երկաթուղի
horse	(հօս)	ձի
car	(կար)	կառք
trol'ley	(թրոլ'լէ)	փողոցներու ելեքտրական կառք
mo'tor-man	(մօտ'րման)	ելեքտրիկ կառքի կառավար
con-duct'or	(կոնդուկտ'որ)	առաջնորդ, տոմսահաւաք
dri'ver	(դրի'վըր)	քշող, վարող. կառավար
cab	(կեպ)	հասարակաց կառք

† ԾԱՆ. — Անգլիական երկիրներու մէջ հասարակաց արտաքինոցներու դուռներուն վրայ Toilet բառէն ի զատ աւելի յաճախ գրուած պիտի տեսնենք Gentlemen, Gent's, Men կամ Smoking Room էրիկ մարդոց հարկաւոր ըլլալը ցոյց տալու համար. և Ladies' կամ Women կանանց յատուկ տեղը ցոյց տալու համար: Բարձր կարգի յատուկ տեղեր ևս գրուած կըլինի Lav'a-to'ry (լաւաթօրի) լուացուելու տեղ (որ նոյնպէս արտաքինոց կամ հարկաւոր ալ ըսել է) ի մասնաւորի մզկիթներու բակերուն մէջ գտնուած լուացուելու ջրաւազաններն:

* Հիշելու է մէկ սոգամէն (մէկ վանկ):

han'som	(հէ'նսմ)	միաձի, մէկ կամ երկու մարդ-նստելու կառք, որոյ կառապանը ետեւէն բարձր դիրքէ մը կը քշէ կառքը. Գէղ
car'riage	(գա'րիճ)	դեսպակ, մէկ կամ երկու ձիերով մարդոց նստելու գեղեցիկ կառք
wag'on	(ա-է'լըն)	բեռնակառք
taxicab	(դէ+սիգէպ)	ելեքսորաշարժ Գէղ
au'to-mo'bile	(օդօժօ'պիլ)	ինքնաշարժ դեսպակ
bi'cy-cle	(պա'յսիգլ)	հեծելանիւ
po-lice'man	(փօլիս'ման)	քաղաքապահ զինուոր, ոստիկան
fire'man	(ֆայր'ման)	ջրհանկիր (Տճի. Բո-լո-մայան). հը-րավառ (Տճի. Էանդրէն)
post'man	(փօս'տ'ման)	նամակահաւար
let'ter-car'rier	(լէ'տէր-գա'րիէր)	նամակացրուիչ, նամակաբեր
street	(սթրիտ)*	փողոց†
av'e-nue	(է'վենյու)	պողոտայ†
bou'le-vard	(պօ'ւլեվար)	ծառուղի
al'ley	(է'լի)	նեղ փողոց
Build'ings (պի'լինկ) Շէնքեր		
House	(հաուս)*	տուն
church	(չըւչ)	եկեղեցի
par'ish-house	(փա'րիշ հաուս)	թեմատուն
yard	(յարդ)	բակ, գաւիթ. Անգլիական կանգուն
grave	(գրեյվ)*	ծանր նշանակութիւն ունեցող. ծանրաբարոյ. գերեզման
grave'y'ard'	(գրեյ'վեարդ)	գերեզմանոց
school	(սքուլ)*	դպրոց
li'bra-ry	(լայբրարի)	գրատուն
read'ing room	(րէյդինկ րում)	ընթերցարան
Bi'ble house	(պա'յպլ հաուս)	Սուրբ Գրոց տուն
mu-se'um	(միւսիւմ)	Թանգարան
art museum	(ա-րտ միւսիւմ)	գեղարուեստից Թանգարան

* Հնչելու է մէկ սնգամէն (մէկ վանկ) :

† Սովորաբար քաղաքի մը լայնքին ձգուած փողոցները կը կոչուին Street եւ երկայնքին ձգուած ու բաղդատաբար աւելի լայն շինուած փողոցները կը կոչուին Avenue :

Hall of Fame	(հօլ ափ ֆէյմ)	Համբաւաւորաց դահլիճ
aqua'ri-um	(աֆու-է'յրիւմ)	ձկնարան, ջրային կենդանիներու դահլիճ
city hall	(սիթի հօլ)	քաղաքապետարան
municipal building	(մունիսիպալ Բիլդինգ)	քաղաքի կառավարութեան շէնք
fire engine house	(ֆայր էնճին հաուս)	հրշիջատուն
court house	(կօուրտ հաուս)	դատարան
police station	(փօլիս ըսթէյշըն)	ստիկանատուն
of'fice	(աֆիս)	գրասենեակ, պաշտօնատուն
office building	(աֆիս Բիլդինգ)	գրասենեակներու շէնք
post office	(փօսթ աֆիս)	սուրհանդակատուն
tel'e-graph	(թէլէֆրաֆ)	հեռագիր
telegraph office	(թէլէֆրաֆ աֆիս)	հեռագրատուն
tel'e-phone	(թէլէֆօն)	հեռաձայն
pub'lic telephone	(փբլիք թէլէֆօն)	հասարակաց հեռաձայն
telephone office	(թէլէֆօն աֆիս)	հեռաձայնի գրասենեակ
ca'ble	(էյպլ)	մալուխ. ծովի տակէն հեռագիր
cable office	(էյպլ աֆիս)	ծովի տակէն հեռագրի պաշտօնատուն
real estate office	(րիալ էսթէյթ աֆիս)	կալուածներ ծախելու կամ վարձու տալու գրասենեակ
express office	(էքսպրէս աֆիս)	բեռնակրի գրասենեակ
bridge	(պրիճ)	կամուրջ
park	(փաւկ)	զբօսանքի պարտէզ
mar'ket	(մարքէթ)	շուկայ
store	(շթօր)	խանութ
dry goods store	(դրայ Գուդս ըսթօր)	չոր ապրանքներու (պէշաշիւս) խանութ
five and ten cents store	(ֆայվ Էն Եւ թէն սենթս ըսթօր)	հինգ եւ տաս սենթսոց խանութ
hat store	(հէթ ըսթօր)	գլխարկավաճառ
shoe store	(շօ ըսթօր)	կօշկավաճառ
fur'ni-ture	(ֆընիչըր)	կահ կարասիք [նութ
furniture store	(ֆընիչըր ըսթօր)	կահ կարասիներ ծախող խանութ
hard'ware	(հարթուար)	մետաղէ շինուած իրեղէններ
hardware store	(հարթուար ըսթօր)	երկաթէ, թիթեղէ, եւն. գործիքներ, ամաններ եւ իրեղէններ ծախող խանութ
drug	(դրուգ)*	դեղանիւթ

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

drug store	(դրէկ ըստօն)	դեղարան
can'dy	(գէ'նդի)	շաքարեղէն
candy store	(գէ'նդի ըստօն)	շաքարեղէնի խանութ
ci-gar'	(սի'հա)	գլան, սի'հա
cigar store	(սի'հա ըստօն)	ծխավաճառի խանութ
fruit	(ֆրուտ)*	պտուղ
fruit store	(ֆրուտ ըստօն)	պտղավաճառի խանութ [ծարան
shop	(շոփ)	առեւտուրի տեղ . խանութ . գոր-
ma-chine' shop	(մէշին շոփ)	մեքենաներ շինելու գործարան
tai'lor's shop	(թէ'յլէր'ս շոփ)	դերձակի խանութ
bar'ber shop	(պա'րաբէր շոփ)	սափրիչի խանութ
butch'er's shop	(պլէ'չէր'ս շոփ)	մսավաճառի խանութ
black'smith's shop	(պլէ'քսմիթ'ս շոփ)	երկաթագործի խանութ
car-shops	(գա'ր շոփ'ս)	կառքի գործարաններ
dress'ma'ker	(դրէ'սմէյքէր)	կանանց զգեստներ շինող
laun'dry	(լա'նդրի)	լուացք ընելու խանութ կամ տեղ
hab'er-dash'er	(հա'պէրասէր)	հրիկ մարդոց շապիկ, օձիկ, թե- նոց, առեղ, ժապաւէն, ևն. ծա- խելու խանութ
gro'cer	(գրո'սէր)	նպարավաճառ
pho-tog'ra-pher	(ֆոթո'գրաֆէր)	լուսանկարիչ
stu'di-o	(սթու'դիօ)	լուսանկարչատուն
art studio	(ա'րտ սթու'դիօ)	նկարչի գործասենեակ
jew'el-er	(ճո'ւէլէր)	գոհարավաճառ
law	(լօ)	օրէնք
law office	(լօ օֆիս)	օրէնքի գրասենեակ
law'yer	(լօ'յէր)	օրէնագէտ, փաստաբան
East	(էսթ)	Արեւելք
West	(ուէսթ)*	Արեւմուտք
North	(նօրթ)	Հիւսիս
South	(սաութ)*	Հարաւ
right	(րայթ)	աջ
left	(լէֆթ)	ձախ
side	(սայդ)	կողմ
square	(քուէր-քուէր)*	քառակուսի [չեւ միւս անկիւնը
block	(պլա'ք)*	փողոցի մը մէկ անկիւնէն մին-
cor'ner	(գո'րնէր)	անկիւն
up	(ըփ)	վեր, վերի
down	(աւա'ն)*	վար, վարի

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

Փողոցի մը մէջ ճամբայ հարցնել:

Ազնիւ Տիար, կը հա- ճէնդլ՝ան, 'ա-ա ե- Gentleman, would
ճէիք բարեւորու- +այնդէ լիել օի հ-ա-լ you kindly tell me
թեամբ ինձ ըսել այս «Դրէյդ իշ Դհի» - Դհի» what street is this? -
ի՞նչ փողոց է: - Ա- իշ Դհի ըստրէյդ «Ըս- This is Main Street,
սիկա Գլխաւոր փո- Sir.
ղոցն է, Տիար:

Այս փողոցին անունն հ-ա-լ իշ Դհի Նէյ՝ ալ What is the name of
ի՞նչ է, (եթէ) կը հա- Դհի» ըստրէյդ Բրոյդ - this street please? -
ճիք: - Ասիկա Լայն- Դհի» իշ Կր-օ-Կ-այ This is Broadway.
ուղի՞ն է:

Կը հաճիք ինձ ըսել 'ա-ա ե- Բրոյդ լիել օի Would you please tell
Հօպօքընի Նաւամա- հ-ա-լ իշ Դհի «-էյ Դհ- me which is the way
տոյցը երթալու ու- ի՞նչ Դհի Հօպօք- Դհի» to go to Hoboken
ղին ո՞ր մէկն է: - Ե-է» Դհի Կր-օ- Դհի» Ferry? - Yes, my boy,
Այո, տղաս, հաճու- «-ի Դհի Բրոյդ-Կ-այ I would with pleasure.
թեամբ պիտի (ըսէ՛):

Քալեցէք այս փողո- «-օ+ Բհր-օ- Դհի» «Դրէյդ Walk through this
ցէն (Դէյդ) վար չորս Դհի» «-էյ Դհի» street down four
փողոց, անկիւնը ե- «-իւ «իշ Ըլլ-Ըլլ Դհի» blocks, you will see a
կեղեցի մը պիտի Բօ-ն-Ըլլ, Բհ- Դհի» church at the corner,
տեսնէք, այդ ան- Բօ-ն-Ըլլ լիլ-Ըլլ «-իւ ե- from that corner turn
կիւնէն դարձէք դէ- լիլ-Ըլլ Դհի «-օ+ Բհր-օ- Դհի» on your left, and walk
պի ձախ, եւ քալե- Դհի» «-իւ Դհի» two more blocks, there
ցէք երկու փողոց ալ, «իշ Դհի Բհր-օ- Դհի» you will see the ferry
հոն ուղղակի ձեր Բհ-ն-Դհի ալ ե- . ե- right in front of you.
դիմացը պիտի տես- Բհ-ն-Դհի օի իշ You can't miss it.

նէք Նաւամատոյցը:
Դուք չէք կրնար
զայն կորսնցնել:

Հաճեցէք ինձ ըսել Բրոյդ լիել օի հ-ա-լ Բհ- Please tell me where
ո՞ւր կրնամ գտնել այ Բհ-ն-Դհի Բհ- Դհի» can I find a Public
հասարակաց գրա- Դհի» - ե- «-իւ Բհ-ն-Դհի» Library? - You will
դարան մը: - Հատ մը «-ն Դհի Դհի» Բհ- Դհի» find one at the corner
քառասուն և երկ- Բհ-ն-Դհի «Բհ-ն-Դհի» of Forty-second Street
րորդ փողոցի և հին- Դհի» Բհ-ն-Դհի Բհ-ն-Դհի» and Fifth Avenue. -
գերորդ պողոտայի Բհ-ն-Դհի ե- Thank You.
անկիւնը պիտի գըտ-
նէք: Շնորհակալ եմ:

Ո՛ւր կ'ուզէք եր- հո-ւր-դո-ւ ե-ս ո-ւն-դ Where do you want
թալ: - կ'ուզեմ քա- դո-ւ հ-ս - այ ո-ւն-դ դո-ւ to go? - I want to go
ղաքի վերի կողմերը հ-ս դո-ւ ընթ Ռաս-ն to up town.*
(Վերի +աղա) երթալ:

Քաղաքի վարի կող- հո-ւն էլ Կհը շո-ւն-դ Which is the shortest
մերը (վարի +աղա) եր- ո-ւն դո-ւ հ-ս դո-ւ դո-ւն way to go to down
թալու ամենէն կարճ Ռաս-ն, Էլ-յո - էդ էլ town? Please - It is
ճամբան ո՞րն է. (եթէ) պէտքը դո-ւ Ռեյտ Կհը better to take the sub-
կը հաճիք: - Աւելի «ըդո-ւն Ռեյտ» way trains.
լաւ է առնել գետնի
տակի կառագնաց-
ները:

Պրուքլինի կամուրջը էլ Կհի-ս Կհը դո-ւն ո-ւն Is this the right way
երթալու ուղիղ ճամ- դո-ւ հ-ս դո-ւ Պրո-ւ-էն to go to Brooklyn
բան ա՞յո է: - Այո, պէ՞տք է-ւն պըն ե-ս ո-ւ Bridge? - Yes, but
րայց դուք բաւական +աղա ֆա-ւ ը-ւն, ե-ս you are quite far
հեռու էք, աւելի պէտքը Ռեյտ Կհը Գա- away; you better take
լաւ է կառք առնէք: the car.

Այո կառքը ճամ- Կհի-ս Գա-ւ էլ Նա-ւ Ֆո- This car is not for
բորդներու համար Գե-ւն-ն-ը-ւ. Գա-ս Կհի passengers. Cross the
չէ: Անցէք փողոցի ըստը «այո» ալ Կհը other side of the street
անդիի կողմը և ա- «դրեյտ էն» Ռեյտ Կհը and take the trolley-
ռէք ելեք արահան Ռեյտ Գա- car.
հանրակառքը:

Փէննսիլվէնիա եր- հո-ւր էլ Փէնն-սիլվէնիա Where is Pennsylva-
կաթուղիի կայարա- ը-ւն-դ «ը-ւն-դ», nia railroad station?
նը ո՛ւր տեղ է (եթէ) Էլ-յո - էդ էլ եր Կհը please. - It is at 33d
կը հաճիք: - 33րդ փո- 33ր ը-ւն-դ էն» 7րդ Streed and 7th Ave-
ղոցի և 7րդ պողո-ւն էլ-ն-դ nue.
տաի (հոն պեղերն) է:

* ՄԱՆ. — Գիտնալու է որ Ամերիկայի մէջ up town, վերի
քաղաք ըսելով կը հասկցուի քաղաքի այն կողմը, ուր տունե-
րուն թիւերը կ'աւելնան (վերի իջ Բա-ր-ն-ն). այսպէս 5, 7, 9,
11, 13, 15, և ն. ու down town, վարի քաղաք ըսելով Գ հաս-
կըցուի քաղաքի այն մասը, ուր թիւերը կը նուազին (վարի իջն-ն).
այսպէս 20, 18, 16, 14, 12, և ն:

Աս կառքը զիս պիտի առնե՞մ Բեյքոյի Բիլդինգ Կենտրալ Սթեյշնը: Բայց, Տիար, առէ՛ք հաջորդական կարմիր կառքը: Will this car take me to the Grand Central Station? — No, Sir, take the next red car behind.

Ասիկա քաղաքի ինքնապետարանի շէնքն է: Այո, ո՞ր թիւը եզրն է: — Այո, քսաներկու: (Երբեք) Երբեք քսաներկու: — Երբեք քսաներկու: — Երբեք քսաներկու: Is this the municipal building? — Yes, what number do you want? — I want twenty-two fourteen. — It is on the twenty-second floor. Take the elevator. — Thank you.

Ի՞նչպէս կրնամ հասնիլ Ամերիկեան գծի նաւամատոյցը: — Ալեկի լաւ է ձեզ համար ելեկտրական ինքնաշարժ մը առնէ՛ք: Հազիւ ժամանակ ունիք Լոնտոն գնացող նաւին հասնելու: How can I reach the wharf of American line? — It is better you take a taxicab, you have scarcely time to catch the steamer for London.

Կեդրոնական պարտէզն ո՞ւր տեղ է, (եթէ) կը հաճիք: Եւ ի՞նչ կառք զիս հոն պիտի տանի: — Երկու մղոնի չափ հեռու է ասկէ: Եւ երբ որ առնէք վեցերորդ պողոտայի բարձրէն գնացող կառքը, գնացը և վար իջէ՛ք Յիսուս — ութերորդ Փողոցի կայարանը: Where is the central park? please, and which car will take me there? — It is about couple miles from here, you better take Sixth Avenue elevated train, and get off at Fifty-eighth Street Station.

CASES OR NOUNS. ԽՆԴԻՐՆԵՐ կամ ԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Համաձայութեան կանոններէն եօթն թէև կը պատկանին, Անուններու կամ Խնդիրներու (Հարցեր)․ բայց իսկապէս կը պատկանին Հոլովուող ամեն բառերու, մասնաւորապէս Դերանուններուն:

RULE II. NOMINATIVES.

ԿԱՆՈՆ Բ. ՈՒՂՂԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ ԿՐԻ ՏԵՐ ԲԱՅԻ:

A Noun or a Pronoun which is the subject of a finite verb, must be in the nominative case.* — Անուն մը կամ Դերանուն մը որ դիմաւոր բայի մը տէր բային է, պէտք է ուղղական հոլով ըլլայ․ ինչպէս, *The boys, who had finished† their courses§, took the examinations* — (Այն) մանչերն՝ որոնք իրենց (ստամ) ընթացքը լմնցուցած էին, առին քննութիւններն — Այս նախադասութեան մէջ, *the boys, մանչերն took, առին բայի տէր բային ըլլալով, ինչպէս նաեւ who որոնք had finished, լմնցուցած էին բայի տէր բային ըլլալով, երկուքն ալ ուղղական հոլով են:*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Վերոյգրեալ կանոնը որքան որ բացառութիւն չունի․ սակայն նկատելու է որ ուղղական հոլովը կարելի է չորս կերպերով գործածել․ Ա․ Ռուղղական հոլովը ընդհանուր առմամբ իբր Տէր Բայի, Բ․ Կանոնին համեմատ․ Երբ որ, ուրիշ ուղղական հոլովի մը իբր Բայապառն, Գ․ Կանոնին համեմատ․ Երբ որ, Անանյալական բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը ետք, Զ․ Կանոնին համեմատ․ և Զ․ Երբ որ, իբր Կանոն հոլով կամ Անկախ, Ը․ Կանոնին համեմատ:

2. Տէր Բային ընդհանրապէս բայէն առաջ կը դրուի․ ինչպէս, *My brother wrote a letter, եղբայրն նամակ մը գրեց* — “*What is written in the law?*” — «Օրէնքին մէջ ի՞նչ գրած է:» Բայց հետեւեալ ինն պարագաներուն տակ տէր բային բայէն կամ առաջին օժանդակէն ետք կը դրուի․

ա․ Երբ հարցում մը հարցուի առանց հարցական դերանուն մը տէր բայի ունենալու․ ինչպէս, “*How many loaves† have ye?*” «Քանի՞ նկանակներ ա՛նկ?» — *What are you doing?* Ի՞նչ կ’ընէ՞ք:»

* [Սոյն կանոնը գոց ընկալ է:]

† fin’ish (ֆինիշ) լմնցնել, աւարտել

§ course (քուրս) ընթացք

† loaf (լօֆ) նկանակ

բ. Երբ բայը հրամայական է ինչպէս, “Go thou” «Գնա՛դու» — “Come ye” «Եկե՛ք դուք»: Բայց նկատելու է նաև որ հրամայականներու տէր բային յաճախ զօրութեամբ կամ լռելեայն կը հասկցուի ինչպէս, Go home, գնացէ՛ք տուն:

գ. Երբ զօրաւոր բաղձանք մը արտայայտուի ինչպէս, “May she be happy!” «Կը հաշմե՛ր ինք երջանիկ ըլլայ» — “How were we struck!” «Ինչպէ՛ս զարնեցանք»:

դ. Երբ ենթադրութիւն մը ըլլուի առանց if գործածելու ինչպէս, Had they known it, (եթէ) գիտային անկա. Were it true, (եթէ) ճշմարիտ ըլլար:

ե. Երբ բայէն առաջ գտնուի neither կամ nor, “neither shall ye touch it.” — Gen. iii., 3. Անկէ պիտի չուտէք, և ոչ ալ ա՛նոր պիտի դպչիք:» — Ծննդ. գ. 3: “This was his fear; nor was his apprehension§ groundless†.” «Այս իր վախն էր, ոչ ալ իր երկիւղը անհիմն էր»:

զ. Երբ բառ մը կամ բառեր աւելի ազդու ընելու համար բայէն առաջ դրուին ինչպէս, “Here am I”, «Հստ է՛մ» — “Narrow is the way,” «Անձուկ է ճանապարհը»:

է. Երբ բայ մը՝ առանց ուրիշ բառերու ազդեցութեան, ինքնին ազդու լինի. “..... then followed the Horse.” «..... այն ատեն յետո՛քն եկան»:

ը. Երբ say, ըսել. answer և reply, պատասխանել և ասոնց նման բայեր խօսակցութեան մը մասերը ներկայացնեն. ինչպէս, “‘Son of affliction||,’ said Omar, ‘who art thou?’ ‘My name,’ replied the stranger, ‘is Hassan.’” — «Վշտերու որդի՛, ըսաւ Օմար, ո՞վ ես դու, իմ անունս՝ պատասխանեց օտարականը, Հասան է»:

թ. Երբ there մակբայը բայէն առաջ դրուի ինչպէս, There lived a man, հարկ մը կ’ադրէր: Նկատելու է որ այս there-ը նոյն չէ հասարակ գործածուած there, հոն մասնաւոր տեղ մը ցուցնող բառին հետ. ինչպէս, “Because there was not much water there.” — John iii., 23. «Որովհետեւ հոն չատ ջուր չկար» — Յովհ. գ. 23:

† strike (ը)՝դուրս — մէկ վայր կ) գործադուլ — to strike, զարնել

§ ap’pre-hen’sion (եփրիհէն’շըն) երկիւղ, գալիքէն վախնալը

† ground (կրաւն — մէկ վայր կ) հող, գետին — groundless, անհիմն, անտեղի

|| af-flic’tion (եֆֆլիքտիշն) վիշտ, տրամուլթիւն

3. Լաւ ըմբռնելու է որ Հրամայական բայի մը տէր բային առ հասարակ *thou*, դու կամ *ye* or *you*, դուք երկրորդ դէմք դերանունն է, որը յաճախ զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, *Run boys, վազեցէք սղաք, որոյ լմանը պիտի ըլլայ* *Run [ye] boys, վազեցէք [դուք] սղաք:*

160. Վարժութիւն

[Նախ հերետաշ Զատարաստներն որք Բայները ազգելով ընդօրինակելու էր Գրգռիկն Վէլ. Եւ ապա այդ ազգասաններուն վրայ ընելու է հերետաշ հրահանգներն:]

[Ը] [Թ] [Ժ]

“We are alone; here’s none but thee and I.” – *Shak.*

“Tell me, in sadness, whom is she you love?” – *Shak.*

“He will in no wise cast out whomsoever cometh unto him.” – *R. Hall.*

“You are a much greater loser than me by his death.” – *Swift.*

“His wealth and him bid adieu to each other.”

“We sorrow not as them that have no hope.” – *Maturin.*

“And what can be better than him that made it?” – *Jenks.*

“Unless, as I said, Messieurs, you are the masters, and not me.” – *B. Hall.*

“I know not whom else are expected.” – *Scott.*

“He is great, but truth is greater than us all.” – *Mann.*

161. Վարժութիւն

[Թ] [Զ]

“Be wisely wordly, be not world wise.” – *Francis Quarles.*

“How short our happy days appear! How long sorrowful! -- *Ingelow.*

“False friends are worse than open enemies.”

“Hear twice before you speak once.”

“He who would catch fish, must not mind getting wet.”

“Man does what he can, and God what He will.”

ԴԱՍ ԶԴ. (LESSON LXXXIV.)

[9]

RES'TAU-RANT. (բէ'ստօրանդ) ՃԱՇԱՐԱՆ:

[Անգլիական ճաշարաններն ընդհանրապէս ամեն անհատի, և մասնաւորապէս երկու գասակարգի համար անհրաժեշտ պէտքեր են. առաջին՝ Հայ ճանապարհորդներու, մասնաւոր նորեկներու համար, որոց Ովկիանոսի օդով զօրացած ախորժակները, էական յագուրդ կը պահանջեն. և որոնք իրենց ամեն ուզած տեղերը Հայկական ճաշարաններ չեն կրնար գտնել. երկրորդ՝ Հայ ամուրիներու համար, որոնք ամեն տեղ և ամեն պարագայի տակ կերակուր Հայթայթող (պօրք ընող) Հայ ընտանիքներ կամ ճաշարաններ չկրնալով գտնել ստիպուած են օտար ճաշարաններ յաճախել. այսպիսիներուն համար սոյն դասը պիտի կրնայ մասնաւոր ծառայութիւն մ'ըրած ըլլալ:]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Ամերիկեան սովորութեան համեմատ՝ մարդիկ առ հասարակ օրական երեք անգամ կերակուր կ'ուտեն:

Առաջին կերակուրը կը կոչուի

Break'fast (պրէ'ֆասթ) Նախաճաշ
(բառական նշանակութեամբ ծոճ կոպրէլ)

Նախաճաշ կը մատակարարուի ճաշարաններու մէջ առաւօտեան ժամը 5էն մինչև 10. սակայն տուներու մէջ որոշ ժամանակը կը տարբերի ամեն մէկ ընտանիքի սովորութեան և կամ ամեն մէկ անհատի զբաղմունքի պահանջման համաձայն:

Միջին կարգի կարողութեան տէր տան մը կամ ճաշարանի մը նախաճաշը կը բաղկանայ սովորաբար երեք ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի,

Ա. Պտուղներ,

Բ. Մի որ եւ է տեսակ ընդեղէն կամ ընդեղէնով ճաշ (ինչպէս, կոտրտած վարսակ, եւն.) հանդերձ սերով, եւ

Գ. Մսեղէն, բանջարեղէն. եւ սուրճ, թէյ, գօգօ կամ կաթ հանդերձ տաքուկ բոկեղներով եւ կարագով:

Երբեմն այս երեք ընթացքին կ'աւելցուի չորրորդ մ'ալ

Անուշեղէն:

Դիտ. 1. — Նախաճաշողը կրնայ ըստ քմաց պտուղը ամեն նէն վերջը առնել:

2. — Նախաճաշողը պէտք չէ կարծէ թէ սեղանի վրայ գտնուած պտուղներու ամեն տեսակէն ուտելու է, այլ սովորաբար մէկ՝ եւ ոչ աւելի քան երկու տեսակ պտուղ առնելու է:

3. — Ձը սիրած կերակուրը կամ ընդեղէնը առնելու չէ:

4. — Մսեղէնի տեսակներէն իր սիրածը ապսպրելու է: Բնաւ ըսելու չէ «ինչ կը բերես բեր». սպասաւորներն եւ սպասուհիներն բան մը չեն կրնար բերել առանց որոշ ապրսպրանքի:

5. — Մի որ եւ է ախորժակին եկած ուտելիք կրկին ուղեւը ամօթ չէ:

Օրուան երկրորդ կերակուրը կը կոչուի

Lunch (լընչ) կամ Lunch'eon (լընչէոն) Թեթեւ ճաշ (Տճի. Գահլալի)

Թեթեւ ճաշը կը մատակարարուի կամ կէսօրին՝ ժամը 12-1 (ճաշարաններու մէջ մինչեւ 1-օրէն երէք 3), եւ կամ երեկոյին: Նորածեւութեանց հետեւող տներու եւ օթեւաններու մէջ կը մատակարարուի կէսօրին. եւ կը բաղկանայ սովորաբար երկու ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի

Ա. Պաղ կամ տաք միս, բանջարեղէններ, հաց, կարագ:

Բ. Անուշեղէն, քաքար կամ կարկանդակ եւ սուրճ, թէյ, գօգօ կամ կաթ:

Այս երկու ընթացքին ոմանք կ'աւելցնեն սկիզբը ապուր, ոմանք վերջը պտուղներ. ուրիշներ երկուքն ալ իրենց քմահաճոյից եւ քսակի կարողութեան համեմատ:

Օրուան երրորդ կերակուրը կը կոչուի

Din'ner* (դիննըր) ճաշ կամ Sup'per (սըփըր) Ընթրիք

Ճաշը կամ ընթրիքը կը մատակարարուի նորածեւութեանց հետեւող տներուն եւ օթեւաններու ճաշարաններուն մէջ սովորաբար ժամը կէսօրէ ետք 6-8. եւ կը բաղկանայ առհասարակ հինգ ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի,

Ա. Ապուր, հանդերձ ծաղով (գրաք)

Բ. Ձկնեղէն, ոստրէ, եւն. հանդերձ հացով ու կարագով

Գ. Մսեղէն, հանդերձ գետնախնձորով ուրիշ տեսակ մը բանջարեղէնով եւ աղցանով (սալաթ կամ Բոն-շը)

Դ. Քաղցրաւենի, կարկանդակ կամ պաղպաղակ

Ե. Պտուղ եւ փոքրիկ գաւաթով սուրճ (եթէ Գ. կամ Դ. ընթացքին հետ սուրճ, թէյ, գօգօ կամ կաթ արդէն խմած չէ):

Պարզ սուրճերու եւ հասարակ ճաշարաններու մէջ Reg'ular Dinner (րէկըլըր Դիննըր) կանոնաւոր ճաշը կը բաղկանայ վերոյգրեալ ընթացքներէն Ա. Գ. Ե. Դ. ներքին միայն:

* Հասարակ ժողովուրդը կէսօրուայ ճաշին Dinner կ'ըսէ, իրիկուան ճաշին supper:

Օրական երեք անգամ վերոյիշեալ կերակուրներէն ի զատ, Մեծն Բրիտանիոյ սովորութիւններէն ժամը Հնգի Թէյ եւ Ընթրիք իբր նորաձեւութիւն սկսած են մուտ գտնել Ամերիկայի մէջ ալ:

Five o'clock Tea (հինգ լսիկ Թէյ) ժամը Հնգի Թէյ կը մատակարարուի առ հասարակ կէս օրէ ետք ժամը 4-5. եւ կը բաղկանայ գաւաթ մը թէյէ եւ ծաղէ կամ քաքարէ: Ասիկա ընդհանրացած է կիներու մէջ եւ յաճախ հրաւիրեալներու համար կերպ մը խնջոյք կը կազմէ:

Անգլիական Ընթրիքը կը մատակարարուի սովորաբար կէս օրէ ետք ժամը 9ին, եւ կը բաղկանայ գաւաթ մը թէյէ եւ ծաղէ կամ քաքարէ: Սակայն նորաձեւութեան հետեւող դասակարգին մէջ այս ընթրիքը կը կատարուի թատրոնները կամ հանդէսները արձակուելէ վերջ, եւ սովորաբար կը բաղկանայ խորոված հացի հետ Welsh rab'bit (Կէլշ րէ'պիթ) կալէսական ճագարէ (կերակուր մ'է որ կը շինուի պանիրը հալեցնելով) եւ թէյէ կամ ասոնց նման թեթեւ ճաշէ:

Ճաշարաններու կամ սեղանատներու մէջ առ հասարակ գործածուած բառերն են,

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

Di'ning room	(Դինինգ րու-մ)	ճաշասենեակ
ta'ble	(Թէյու)	սեղան
ta'ble cov'er	(Թէյու քըվըր)	սեղանի ծածկոց, սփռոց
nap'kin	(Նէփին)	անձեռոց, ծնկան շոր (Տէֆ. փէշիէր).
ring	(րին)	օղակ. մատանի
napkin ring	(Նէփին րին)	անձեռոցի օղակ
fork	(ֆուրք)	պատառաքաղ
knife	(նայֆ)	դանակ
spoon	(սփու-ն)*	դգալ
table-spoon	(Թէյուփու-ն)	սեղանի-դգալ
tea'spoon	(Թէյփու-ն)	թէյի-դգալ
plate	(փլէյթ)*	պնակ, բաց աման
dish	(դիշ)	աման, պնակ [Դիշ]
bowl	(բուլ)	սկաւառակ (Տէֆ. Կէս-Բ. Ռիֆ. Կէս-Բ.)
cup	(քըք)	գաւաթ
sau'cer	(սու-սըր)	գաւաթակալ, պնակիկ (Լահայտի)
glass	(կլէս)*	ապակի. բաժակ
tum'bler	(Թըմբլըր)	ապակիէ ջուրի գաւաթ

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

tea' pot'	(թէփոթ)	թէփոթ
salt' cellar	(սոլթ-սէլէր)	աղաման
pep' per	(փէփէր)	պղպեղ
pepper-box	(փէփէր պոքս)	պղպեղաման
pepper-cast'er	(փէփէր-կասթէր)	
oil	(օյլ)	ձէթ
oil cru'et	(օյլ քրօ-էր)	ձիթաման
vin'e-gar	(վինիկէր)	քացախ
vin'e-gar cru'et	(վինիկէր քրօ-էր)	քացախաման
mus'tard	(մսթարտ)	մանանեխ (Տճի. Խարդէլ)
mustard-pot	(մսթարտ փոթ)	մանանեխի աման
meal	(մէյլ)	մէկ անգամուայ կերակուր, ճաշ
breakfast	(պրէֆէսթ)	նախաճաշ
lunch Իւս luncheon	(լընչ, Լընչըն)	թեթեւ ճաշ
dinner	(դիննէր)	կէսօրուայ կամ երեկոյեան ճաշ
supper	(սըփէր)	ընթրիք
regular	(րէկը-լէր)	կանոնաւոր
spe'cial	(սփէշիէլ)	մասնաւոր
ex'tra	(էքսթրա)	արտաքոյ կարգի, յաւելուած
me-nu'	(մենյու)	կերակուրներու ցուցակ, ճաշա-ցուցակ
wait'er	(ուէյթէր)	սպասաւոր
wait'ress	(ուէյթրէս)	սպասուհի
pro-pri'et-or	(քրօփրօ-յէթէր)	սեպկականատէր
tick'et	(տիքէթ)	տոմս, տոմսակ
com'mu-ta'tion	(կոմյու-տէյշըն)	փոխանակութիւն
commutation ticket	(կոմյու-տէյշըն տիքէթ)	դրամը կանխաւ տուած ըլլալու փոխարէն ածանադին տոմսակ
seat	(սիյթ)	բազմոց, աթոռ
re-served' seats	(րէզըրվէթ սիյթ)	վերապահուած աթոռներ
fare	(ֆէյր)	գին, ուտելիքներու գին, ան-ցագին
bill of fare	(բիլ օֆ ֆէյր)	գներու ցուցակ
tooth'pick''	(թոօ-փիք)	ատամնափորիչ
stand	(սթանդ)	կայան, գործի սեղան
slice	(սլայս)	շերտ
crum, crumb	(քրըմ)	փշրանք

* Հնչու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

Քանի մը ամենէն շատ գործածուած կերակուրներու անուններ

soup	(սօ-փ)	} ապուր (Տճկ. սօրս)
broth	(պրօթիւն, պրօթիւն)*	
con'som-me'†	(գոնսոմե'յ)	մսի ջուր, մսի ջրով շինուած ա-
gra'vy	(գրե'յվ)	արգանակ, մսի հիւթ [պուր
om'e-let	(օմ'էլէ)	կաթով ձուազեղ
poul'try	(փօ'լթրի)	ընտանի թռչուններ (սփօթիւն)
pud'ding	(փո'ւդին)	անուշեղէն, քաղցրաւենի
hash	(հէշ)	մանր ջարդուած միս, յաճախ
		գետնախնձորով ծեծուած, կամ
		հացի փշրանքներով խառնուած
sal'ad	(սա'լադ)	աղցան (Տճկ. սալաթ)
fric'as-see'	(ֆրիկասե'յ)	մանր կտրտած, տապկուած կամ
		հասարակ եփուած միս, վրան
		արգանակ լեցուած
Ly'on-naise'	(լիյօննէ'շ)	խաշած պաղ գետնախնձորը բա-
		րակ բարակ մանրուած և տապ-
		կուած‡
frit'ters	(ֆրիտէր)	մսախառն կամ պտղախառն տապ-
		կուած մանր քաքարներ
cro-quettes'†	(գրօկէտ)	բրինձէ կամ հացի փշրանքէ եւ
		ծեծուած մսէ շինուած կլորակ-
		ներ (Տճկ. Իշփի Ի-ֆրիտէ)
chick'en	(չիկեն)	վառեակ
tur'key	(թըրքի)	հնդկահաւ
oys'ter	(օյսթըր)	ոստրէ
lob'ster	(լօբսթըր)	ծովային մեծ խեցգետին
clam	(գլէմ)*	սանտրամիջատ
fish	(ֆիշ)	ձուկ

Բայեր

to breakfast	(պրեֆէսթ)	նախաճաշել, նախաճաշ տալ
to lunch	(լընչ)	թեթեւ ճաշ ընել
to dine	(դայն)	ճաշել. հացկերոյթ տալ
to broil	(պրօյլ)*	կրակի վրայ խորովել, շամփրել
		(չիշ + եպոպ ընել) [չիշ]
to roast	(րօսթ)	փուռի մէջ կարմրցնել (պրօյալ ը-

* Հնչեալ է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Գաղղիերէնէ առնուած է։

‡ Գաղղիոյ Լիօն քաղաքի քաղաքացւոց ըրած ձեւով։

to fry	(ֆրւե)*	տապկել
to poach	(փօշ)	հաւկիթը մէյ մէկ հատ իւղի կամ եփած ջուրի մէջ կաթեցնելով եփել
to bread	(պրեք)*	մսի կամ ձկան վրայ՝ եփելէ ա- ռաջ, հացի կտորներ շարել, յե- տոյ եփել
to stew	(շտւեմ)*	շոգեփել (Տճկ. Եւհնի Էթ.Պէ+)
to scram'ble	(շտրամ'պլ)	խառնուած եփել, (հաւկիթը) զար- նել, յետոյ եփել
to steam	(շտեյմ)*	շոգիով եփել, շոգիացնել, շոգի տալ. գոլորշիանալ
to dip	(տիփ)	թաթխել, ընկղմել
to wait	(ուէյթ)*	սպասել. սպասաւորութիւն ընել,
to punch	(փշն)	ծակել [ծառայել
to re-serve'	(րէշը'րվ)	վերապահել
to butter	(պըթըր)	վրան կարագ քսել
to bake	(պեյք)	փուռի մէջ եփել
to mash	(Պշ)	ծեծել և մի քիչ ջրով կամ կա- թով կակղցնել

162. Վարժութիւն

[Ը] [Ք] [Պ] [Թ]

[Որպէս զի Ամերիկեան ճաշարաններուն եւ անոնց կե-
րակուրներուն անձանօթ կամ նորեկ Հայ մը Ամերիկեան կե-
րակուրներուն ոչ միայն անունները գիտնայ, այլ և կերա-
կուրներուն ինչ նիւթերէ պատրաստուած ըլլալուն վրայ ալ
գաղափար մը կազմէ, յաջորդ երեսներուն վրայ կը ներկա-
յացնենք հասարակ եւ միջին դասակարգի ճաշարաններու
մէյ մէկ իսկական ճաշացուցակը, եւ նմոյշ մ'ալ անհատա-
կան տներու ճաշացուցակներէն հանդերձ կերակուրներու ա-
նուններու հնչումներովն ու բացատրութիւններովն, որոց հետ
ուսանողն ինքզինք լաւ մ'ընտելացնելու է եւ վերեւ նշա-
նակուած հրահանգներն կատարելու է Անգլիերէն մասերուն
վրայ միայն]:

ԴիՏ.— Օթեւաններու (Ho-tel' — հօթէլ') եւ ուրիշ բարձր կարգի
ճաշարաններու ճաշացուցակներն առհասարակ Գաղղիերէն
կ'ըլլան, երբեմն նաեւ Փերմանական, Սպանիական եւ իտա-
լական բառերով կամ անուններով խառն:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

Հետեւեալը հասարակ ճաշարանի մը ուտելիքներու
եւ անոնց գներու ցուցակը կը ներկայացնէ:

BILL OF FARE (յէս ւի ֆէյր) ՃԱՇԱՑՈՒՑԱԿ

	Cents
Soup (սօ-փ) Ապուր	5
Small Steak (ը)՝ճօլ* (ը)՝տէյթ)* Փոքր (կոր) եզան կակուղ միս	10
Beef Steak (յէյֆ տէյթ) (Մէթ կոր) եզան կակուղ միս	15
Ten'der-loin Steak (Բէ'նփըլօյն տէյթ)	
եզան ամենէն մատղաշ միս†	20
Sir'loin Steak (սը'լօյն տէյթ) եզան գաւակի կակուղ միս§	20
Por'ter-house'' Steak (փօ'րթըր հաուս տէյթ)	
եզան բեռնակրիտան կակուղ միս†	20
Ham'burg-er Steak with On'ions (հա'մպըրլըր տէյթ ւն'յօն ը'նէլնս)	
եզան յօշոտուած (ֆըյս քաշուած) և սոխի հետ իւղի մէջ տապկուած միս‡	20
Pork Chops (փօրք չօփս) Խոզի կողեր	15
Mut'ton Chops (մը'թօն չօփս) Ոչխարի կողեր	15
Veal Cut'let (վէյլ Կը'տլէթ) Հորթու կողիկ	15
Corned Beef Hash (քօռնօք պէյֆ հէշ) աղը դրուած եզան միս եւ խաշուած գետնախնձոր միասին ծեծուած կերակուր	10
Liv'er (լիվըր) Լեարդ	10
Ba'con and Eggs (պէ'յֆըն էնփ էյս) Խոզի չորցուցած մսի վրայ հաւկիթ կոտրուած	20
Pork and Beans (փօրք էնփ պէյնս) Խոզի մսով լուբիա	10
All Kinds of Roast Meats (օլ քայնփս ալ րօսթ մէյթս) Ամեն Տե- սակ կարմրցուցած Միս	15
Beef Stew (պէյֆ տէյս) Գետնախնձորով եզան միս	10
Two Either Boiled or Fried Eggs (Բօ-էյթհըր պայլօր օր ֆրայդ էյս)	
Երկու կամ խաշած կամ (Է-դէ մէյլ) տապկած հաւկիթներ	15
Pies, all Kinds (փայս, օլ քայնփս) Կարկանդակներ, ամեն տեսակ	5
Tea or Coffee, per cup (Բէյ օր ֆաֆէ ֆէր ֆըֆ) Թէյ կամ սուրճ, գաւաթը	5
Milk, per glass (միլք, ֆէր ցլէս) Կաթ, բաժակը	5
Coffee and Cakes (ֆաֆէ էնփ քէյքս) Սուրճ եւ Քաքարներ	10

* Հնչու եւ մէկ անգամէն (մէկ վահկ):

† Գաւակին և կողերուն մէջտեղի միսը:

§ Մէջքին մօտ:

‡ Գերմանական Համպուրկ քաղաքի քաղաքացւոյ ըրած
ձեւով:

Հետեւեալը միջին կարգի ճաշարանի մը
կերակուրներու ցուցակն է:

MENU

(Տեսնու)

ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿ

SOUPS (սոսիս) ԱՊՈՒՐՆԵՐ

			Cents
Chicken	(չիքին)	Վառեակի ջրով	10
Rice	(րայս)	Բրինձով	10
Veg'e-ta-ble	(վե՛ճէթէպլ)	Բանջարեղէններով	10
Consomme	(գանսոմէ)	Եզան մսի ջրով	10
To-ma'to	(թոմէթօ)	Ոսկեխնձորով (թոմէթօ)	10
Noo'dle	(նոօ֊պլ)	Գերմանական դդմա ճով (չափէ)	10
Len'til	(լէ՛նթէլ)	Ոսպով	10

ԾԱՆ. — Սոյն ապուրներէն սովորաբար ամէն օր երկու տարբեր տեսակները միայն պատրաստ կը գտնուին:

FISHES (ֆէշէս) ՁԿՆԵՂԷՆՆԵՐ

Fried, Broiled or Boiled Salt Mack'er-el		15
(ֆրայդ, Բրայլդ օր Բույլդ Սոլթ Մէք'էրէլ)		
Տապկած, Խորոված կամ Խաշած Նախապէս աղը դրուած Թիւնիկ (ՏՖԿ. Ըստմէրս պալը)		
Fish Cakes	(ֆէշ քէյքս)	10
Fish Cakes, with Poached Eggs	(ֆէշ քէյքս ա֊տիւր քօչէ)	
Ձկնաքաքարներ, վրան հալկիթ կաթեցուցուած		15
Sardines, per box	(սարտինս քէքս պալ)	20
Սարտէլէա, տուփը		

OYSTERS (օյսթըրս) ՈՍՏՐԷՆՆԵՐ

Raw	(րօ)	Հուս	20
Half shell	(հաֆ շէլ)	Կիսապատեան	20
Milk stew	(միլք սթու)	Կաթով եփած	25
Fried	(ֆրայդ)	Տապկած	25

Fried with Bacon (ֆրայդ ա֊տիւր Բէյքըն)

Աղը դրուած Խոզի մսի հետ տապկուած	35
Broiled (Բրայլդ) Խորոված	25
Pan Roast (Քան րօսթ) Ամանի մէջ կարմրցուցած	25
Shell Roast (շէլ րօսթ) Պատեանին մէջ կարմրցուցած	35
Boston Stew (Բօսթօն սթու) Պոսթընցուց տեսակով եփուած	25

CLAMS (ՀԷՏՈՒ) ՍԱՆՏՐԱՄԻՋԱՏՆԵՐ

		Cents
Steamed	(սոսիս) Շոգեփ	25
	Little Neck, half shell (լիտլ Նեք, հաֆ շէլ)	
	Փոքրավիզ, կիսապատեան	20
Little Neck, stew	(լիտլ Նեք սոսիս) Փոքրավիզ եփուած	20
Little Neck, fry	(լիտլ Նեք ֆրի) Փոքրավիզ տապկած	25
	Little Neck Fritters (լիտլ Նեք ֆրիթթեր)	
Փոքրավիզ պտղախառն կամ բանջարեղինախառն տապկուած		25
Clam Roast	(հէՏ ռօսթ) Սանտրամիջատ կարմրցուցած	30
	Clam Chowder (հէՏ շուսուր)	
	Սանտրամիջատով եւ բանջարեղէններով ապուր	15
Clam Broth	(հէՏ քրօթ) Սանտրամիջատով ապուր	20
Plain Lobster	(փլէյն լոբսթեր) Պարզ Ծովային Մեծ Խեցգետին	25

POULTRY (ՓՕԼԻԲՐԻ) ԹՈՉՈՒՆՆԵՐ

Roast Turkey, with Cran'ber'ry Sauce		35
	(ռօսթ Լըբըրի ռօթերի քրօթ)	
Փուռի մէջ խորոված Հնդկահաւ, Հանդերձ		
	Մօրապտղի Մրգանուշով	
Boiled Chicken, with Ap'le sauce (պոյլը շիքլի ռօթերի քրօթ)		30
	Խաշած վառեակ (հաւ), Հանդերձ Խնձորի Մրգանուշով	

ROAST MEATS (Ռօսթ Միտ)

ՓՈՒԹԻ ՄԷՋ ԿԱՐՄՐԾՈՒՑԱԾ ՄՍԵՐ

Roast Beef	(ռօսթ պիպ)	Եզան կարմրցուցած միս	15
Roast Veal	(ռօսթ վէյլ)	Հորթու կարմրցուցած միս	15
Roast Mutton	(ռօսթ մէթ)	Ոչխարի կարմրցուցած միս	15
Roast Lamb	(ռօսթ լեմբ)	Գառան կարմրցուցած միս	15
Roast Pork	(ռօսթ քոք)	Խոզի կարմրցուցած միս	15
Roast Prime Rib of Beef	(ռօսթ քրայմ ռիբ օֆ Բիֆ)	Եզան կարմրցուցած գլխաւոր կող	25
Roast Sirloin, with Mush'rooms	(ռօսթ սըլուին, մշուշ)	Եզան Գաւակի կակուղ միս, Հանդերձ Սունկով	25
Roast Shoul'der, with Peas	(ռօսթ շուլդըր, քիս)	Ոչխարի կարմրցուցած թեւի միս, Հանդերձ ոլոռնով	20
Roast Leg of Veal	(ռօսթ լեյ օֆ վէյլ)	Հորթու ազդրի կարմրցուցած միս	15

BOILED MEATS (պայլար միս) ԽԱՇՈՒԱԾ ՄԻՍԵՐ

Cents

Corned Beef and Cab'bage (գոմար պէյճ էնր գա'պէյճ)	15
Աղջուրի մէջ պահուած Եղան Միս եւ Կաղամբ	
Ham and Cabbage (հէժ էնր գա'պէյճ)	15
Խոզի ապուխտ եւ Կաղամբ	
Mutton, plain (ժըլըն, գլէյն) Ոչխարի միս, պարզ	15
Mutton, with sauce (ժըլըն, սոխոս)	
Ոչխարի միս, վրան համեմներու բաղադրութիւն լեցուած	20

EGGS, OMELETTES, SALADS, ETC.

(էկ, ափէր, ալապ, էնրսօֆօր)

ՀԱԻԿԻԹՆԵՐ, ՁՈՒԱԶԵՂՆԵՐ, ԱՂՑԱՆՆԵՐ ևն:

2 Poached Eggs on Toast (Բօ- քէյն էկն Բօսթ)	15
Երկու կաթեցուցուած հաւկիթ խորոված հացի վրայ	
2 Boiled Eggs (Բօ- պայլար էկն) Երկու խաշուած հաւկիթ	10
2 Fried Egg (Բօ- ֆրայար էկն) Երկու իւղի մէջ տապկուած հաւկիթ	10
2 Scrambled Eggs (Բօ- սքրէմլէյ էկն)	
Երկու զարնուած ու տապկուած հաւկիթ	15
Oyster Omelet (պարբր ափէր) Ոստրէով Ձուազեղ	25
Plain Omelet (գլէյն ափէր) Պարզ Ձուազեղ	15
Ham Omelet (հէժ ափէր) Խոզի Ապուխտով Ձուազեղ	25
Po-ta'to Salad (քօթէյթօ ալապ) Գետնախնձորով Աղցան	10
Chicken Salad (չիքէն ալապ) Վառեակով Աղցան	25
Lobster Salad (լոպսթր ալապ) Ծովային մեծ խեցգետինով Աղցան	25

VEGETABLES IN SEASON (վեճէլապլէն էն սէյզն)

ԲԱՆՁԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԵՄԱՏ

Green Peas (կրէյն քէյս) Կանաչ Ոլոռն	5
Stewed Potatoes (սթէյսթ քօթէյթօ) Խաշուած ու ծեծուած Գետնախնձոր	10
Lyonnaise Potatoes (լէյօնէյզ քօթէյթօ) Լիօնական Գետնախնձոր	10
Sweet Potatoes (սուէթ քօթէյթօ) Քաղցր Գետնախնձոր	5
Suc'co-tash (սուքոթաշ) Կանանչ Եգիպտացորեն եւ Լոռ-բիս խառնուած եփուած (Հնդկական Կերակուր մի)	5
Let'tuce (լէթուս) Հազար (Տճկ. Դառնալ)	10
As-par'a-gus (էսփէրէյգուս) Ծնեբէկ (Տճկ. Գոշ Գոնալ)	10
Cau'li-flow'er (քօլիֆլաւըր) Կաղըմբատ (Տճկ. Գառնապէր)	10

MADE DISHES (մէյս քիշն) ՇԻՆՈՒԱԾ ԽՈՐՏԻԿՆԵՐ

Chicken Pot Pie (չիքէն քօթ քիյ) Պուտկի մէջ եփած հաւով կարկանդակ	20
---	----

Chicken Fricasse (չիքին ֆրիկասեյ)	Հաւարգանակ	20
Beef Stew (պէյֆ սթըւ) Եզան մսի վրայ գետնախնձորով պատրու		10
Lamb Stew, with Peas (լեմ սթըւ աւորի քիչ)		
Գառան մսի վրայ Գետնախնձորով պատրու Հանդերձ ոլոռնով		15
Mutton Stew (մէլէն սթըւ) Ոչխարի մսի վրայ գետնախնձորով պատրու		10
Pork and Beans (փօռէն պէյն) Խոզի մսի վրայ եփուած Լոլբիա		10
Corned Beef and Beans (գօռն պէյֆ են պէյն)		
Աղը դրուած Եզան Միս եւ Լոլբիա		15
Ham and Beans (հեմ են պէյն) Խոզի ապուխտ եւ Լոլբիա		15
Mutton Pot Pie, with Peas (մէլէն փաթ փայ, աւորի քիչ)		
Պտուկի մէջ եփած Ոչխարի մսով կարկանդակ, Հանդերձ Ոլոռնով		15
Beef Pot Pie, with Tomatoes (պէյֆ փաթ փայ, աւորի Խօհեյթ)		
Պտուկի մէջ եփած Եզան մսով կարկանդակ, Հանդերձ Ոսկեխնձորով		15
ROLLS, TOASTS, CAKES, ETC. (ռօլս, Բօսթս, Էյթս, Էնպս.)		
ԲՈԿԵՂՆԵՐ, ԽՈՐՈՎԱԾ ՀԱՅԵՐ, ՔԱՔԱՐՆԵՐ, ԵԻՆ.		
Wheat Cakes, with ma'ple'syr'up (հաւորի Էյթս, աւորի Պէյթլ սի'րէֆ)		
Ճորենաքաքարներ* Հանդերձ Դղքի Ռոսփով		10
Buck'wheat' Cakes (պէլ'հաւորի Էյթս) Ճորենաքաքարներ		10
Ger'man Pan'cakes (գերման փանէյթս) Գերմանական Ճորենաքաքարներ		15
French Pancakes (ֆրէնչ փանէյթս) Գաղղիական Ճորենաքաքար		5
Tea Bis'cuits (Բիս Էյթս) Թէյի պաքցամատներ		5
Corn Cakes (գօռն Էյթս) Եգիպտացորենի Քաքարներ		5
Milk Toast (միլք Բօսթ) Կաթով թրջած խորոված Հաց		15
Buttered Toast (պաքլէր Բօսթ) Կարագուած խորոված Հաց		10
Dry Toast (դրայ Բօսթ) Չոր խորոված Հաց		10
Dipped Toast (դիփթ Բօսթ) Թաթխուած խորոված Հաց		10
Hot Rolls (հոթ Ռօլս) Տաք բոկեղներ		5
French Rolls (ֆրէնչ Ռօլս) Գաղղիական բոկեղներ		5

PA'STRIES, PIES, PUDDINGS, ETC.

(փէյսթրիս, փայս, փոքիկս, Էնպս.)

ԽՈՐԵՂՆԵՐ, ԿԱՐԿԱՆԴԱԿՆԵՐ, ԿԱԹՆԱՊՈՒՐՆԵՐ, ԵԻՆ.

Pies, all kinds (փայս օլ Էյթս) Կարկանդակներ, ամեն տեսակ	5
Crackers and Milk (գրեյթլէր են միլք) Ծաղեր եւ Կաթ	10

* Թամկ. Քարահաց (Տճկ. Բաշ Էթէթ)

	Cents
Oatmeal and Milk (օթ-ի և կաթ) Վարսակաճաշ և կաթ	10
Apple Fritters to Order (եփել ֆրիթթերս զոմ օւորեր)	
Խնձորախառն քաքարներ ըստ յանձնարարութեան	15
Rice Pudding (բոյս փոփոխել) Բրինձով կաթնապուր	5
Bread Pudding (պրեք փոփոխել) Հացով կաթնապուր	5
Tap'i-o'ca Pudding (դափիօֆա փոփոխել) «Դապիօֆա»ով կաթնապուր	5
Apple Dump'lings (եփել արժիւնիւ) Խնձորաքաքարներ	5
Cup Cus'tard, or Corn Starch (գլխի գլխաւոր, օւր փոփոխել (ը) փոփոխել)	
Կաթնհաւկթով, կամ Եգիպտացորենի նշայով շինուած անուշեղէն, գաւաթը	5
Choc'o-late E-clair' (չոֆօլէթ էյփլէյր) Տուրմով կաթնապուր	5
Char'lotte russe (չարլոտ ռուս) Սերով քաքար*	5

COFFEE, TEA, COCOA, CHOCOLATE OR MILK

(գոֆէ, թէյ, չոֆօ, չոֆօլէթ օւ փիւ)

ՍՈՒՐՃ, ԹԵՅ, ԳՕԳՕ, ՏՈՒՐՄ ԿԱՄ ԿԱԹ

Coffee, per cup (գոֆէ, գլխի գլխի) Սուրճ, գաւաթը	5
Tea, per cup (թէյ, գլխի գլխի) Թէյ, գաւաթը	5
Cocoa, per cup (չոֆօ, գլխի գլխի) Գոֆօ, գաւաթը	5
Chocolate, per cup (չոֆօլէթ, գլխի գլխի) Տուրմ, գաւաթը	5
Milk, per glass (փիւ, գլխի փիւ) Կաթ, բաժակը	5

Ice Cream 10c. and 15c. per plate

(պա ֆրիյժ քէն «էնդ» և կա ֆիֆթէյն «էնդ» գլխի գլխի)

Պաղպաղակ, պնակը 10 սէնդ և 15 սէնդ

Commutation Tickets \$3.50 in Meals for \$3.00

(գոֆօլէթ շինելու քիւրսէ և կա ֆոֆօլէթ շինելու ֆոֆօլէթ շինելու)

Փոխանակութեան Տոմսակներ

Երեք ու կէս տալերի արժէքով կերակուրներն երեք տալերի

ԾԱՆ. — Ուսանողը գիտնալու է թէ վերոյգրեալ ձա-

շացուցակներն առօրեայ փոփոխութեանց ենթակայ են. և չատ մը ճաշարաններու մէջ ալ վերոյգրեալներէն մաս մը միայն օրուան ցուցակին մէջ կ'անցուի:

† Նշայէ շինուած, ճերմակ, կարծր և անկանոն ձեւով բան մ'է, որ կը ծառայէ անուշեղէն շինելու. ասոր մէջ սովորաբար պտուղ մը կը խառնեն. ինչպէս, apple tapioca, խնձորով դափիօֆա:

* Քաքար մ'է, որոյ վրան լեցուած է հիւթ մը որ կը շինուի սեր կամ կաթ, հաւկթ և չաքար իրար խառնելով:

Հետեւեալը Միջին Կարգի Ընտանեկան Ճաշացուցակ մ'է
Նիւ Եօրքի «Իյվինկ Թէլէկրամ»էն թելադրուած
1913 Յունվար 1ի, Նոր Տարւոյ Ճաշին համար,

Oysters (այդը)	Ոստրէներ
Cel'er-y (սելըրէ) Լախուր†	Ol'ives (օլիւ) Ձիթապտուղներ‡
Roast Goose (ռօսթ ցօս) Կարմրցուցած Սագ§	Apple Sauce (էփլ սօս) Խնձորանուշ
Mashed Potatoes (մէշթ փօթէյթօս)	
Ծեծուած եւ կաթով կամ ջրով խառնուած գետնախնձոր	
Spin'ach with Egg (սփինէճ ափսիս եւ) Հաւկիթով Ծմեւ	
En'dive Salad (էնդիվ սալատ) Եղերդով* Աղցան	
Hick'o-ry Nut Ice Cream. (հիքօրի նըթ այս քրէյմ)	Hickory Nut Cake. (հիքօրի նըթ քեյք)
Ամերիկեան Ընկոյզախառն Պաղպաղակ:	Ամերիկեան Ընկոյզախառն Քաքար:
Coffee (քօֆի) Սուրճ	

Ճաշարանի կամ Ճաշասրահի (սեղանադաս) մը մէջ
Ըլլալիք Խօսակցութիւն

Սպասաւորուած էք: (սեյդըր ափ)	Waited on?
Որ եւ է մէկը ձեզ արդ էնի սըն սեյդըրնի	Does any one waiting
կ'սպասաւորէ՞ Տիար: ափ եօս սըն — նօ սըն	on you, Sir? — No one
— Տակաւին ոչ ոք: Եկէր	yet.
Ի՞նչ կ'ուզէք ունենալ: — Բոլոր սըն Բեյ —	What will you have?
նալ: — Տեսնենք նախ լէր քս սի ֆըրսթ եօս —	— Let us see first your
ձեր ճաշացուցակը: — Քնօս — Բիս իշ ք քփէ	menu. — Here is a
Ահաւասիկ օրինակ — Ինքն սօփ, փէյշ	copy. — Chicken soup,
մը: — Վառեակի ապուր(եթէ) կը հաճիք:	please.
Կ'ուզէ՞ք ձուկ հրամսել: — Բիս եօս Բեյ քս ֆիշ —	Will you take some
մեւ: — Այո, խորոված եւս արայլո հերբնիս,	fish? — Yes, broiled
տառեխներ (եթէ) կը քս փէյշ	herrings please.
Հաճիք:	
Յաջորդն ի՞նչ պիտի հոստի սըն Բեյ եօս Բեյ —	What will you have
ուզէք ունենալ: — Նէսթ — Ռօսթ Բըրդ, next? — Roast turkey,	
Փուռի մէջ կարմըր — փէյշ	please.
ցուցած հնդկահաւ,	
(եթէ) կը հաճիք:	

|| (Տճի. Իսթանբուլ) * (Տճի. հիւսիս-արեւմտեան կամ (սըն ֆարօլ)
† (Տճի. Կիւսթընթէպէ) ‡ (Տճի. շիքիս) [ապուրի անցնել:
§ Նկատելու է որ Սագի միս եղած օրը, կարելի է առանց

Կը հաճի՞ք լեցնել ջրի «-իւ եօ- ֆել հոյ լե՞՞՞ Will you fill my tum-
գաւաթս: - Անշուշտ: ղլլը - «ը-դընի - bler? - Certainly. -
- Շնորհակալ եմ: լահէն+ եօ- Thank you.
Մօրապաղով անուշ Գրանդերրի օ- է՛լ «օ - Cranberry or apple
թէ խնձորանուշ: - Գրանդերրի, քլէյը sauce? - Cranberry
Մօրապաղով (Էլի) please.

Կը հաճի՞ք: Կը հաճի՞ք ինձ ու- «-իւ եօ- ֆաօ յի էն- Will you pass me an-
րիչ դգալ մ'ալ բե- ըրհըր «ֆօ-ն - բայթ other spoon too? -
րեւ: - Հոս ճիշդ պատ- հիյո- «ը- - լահէն+ եօ- Right here , Sir . -
րաստ է , Տիար : - Thank You.

Շնորհակալ եմ: Կրնա՞ք քիչ մ'արգա- քէն եօ- ֆաօ «ը՞ հիւյ՛վի Can you pass some
նակ բերել հոս: Վայր- հիյո- - էն ը օ՛հիդ, «ը- gravy here? - In a
կեանի մը մէջ, Տիար : հիյո- - էն ը օ՛հիդ, «ը- moment, Sir.
Ի՞նչ կ'ուզէ՞ք ունե- հո-աթ '«օ-դ եօ- հե՛՛՛ What would you have
նալ ձեր աղանդերին ֆօ- եօ-դ րե-աը-դ, «ը- for your dessert, sir? -
համար, Տիար: - Ի՞նչ - հո-աթ հե՛՛՛ What have you got
ունի՞ք այսօր ունե- ֆօ- դո- րեյ - «-ի հե՛՛՛ for to-day? - We have
համար: - Ունի՞ք բայթ ֆո-դիկ, չաֆօլեդ rice pudding, choco-
կաթնապուր, տրմա- էյֆլէյր էնդ, օլ քայնո- late eclair, and all
նուշ եւ ամեն տե- ա՛լ ֆայթ - «-իւ լեյ+ kinds of pies. - Will
սակ կարկանդակ- չաֆօլեդ էյֆլէյր - լի՛ց take chocolate eclair.
ներ: - Կուզե՞մ առ- օ- քաֆէ - իլե-ա ա՛լ յիլ+ - Tea or coffe? - Glass
նել տրման ուշ: - «-իւ րօ- of milk will do.

Թէ՞յ թէ՞ սուրճ: - Գա- Լաթ մը կաթ կ'ըլլայ: Կարելի՞ է ձեզ նե- յիյ այ լե-աղ եօ- ֆօ- May I trouble you for
ղուծիւն տամ շա- րհը շո-իլը - էե-ա «ը- - the sugar? - Yes sir.-
քարի համար: - Այո, լահէն+ եօ- Thank you.

Տիար: Շնորհակալ եմ Որ եւ է ատամնափո- էնի լե-ա-լահի՛ք րա-ա-նո Any toothpick around
րիչ ի՞նչ հոս տեղեր: - հիյո- - էե-ա, «ը-ա, եօ- here? - Yes, sir, you
Այո , Տիար , պիտի «-իւ ֆայնո րահե՞մ ա-ն will find them on
գտնէ՞ք զանոնք ձեր եօ-դ լեֆդ your left.

ձախ կողմը: Ասիկայ ձեր հաշուե- րհի-ն էդ եօ-դ րիլ, հո-իլ This is your bill, which
տոմսն է, որը դուք եօ- յիյ ֆէ, դո- րհը you may pay to the-
կարելի է վճարէ՞ք քէնիյր cashier.
դրամը նկատին:

RULE III. APPOSITION. ԿԱՆՈՆ Գ. ԲԱՑԱՅԱՅՏԻԶ:

A Noun or a personal Pronoun used to explain a preceding noun or pronoun, is put, by apposition, in the same case.*
Անուն մը կամ անձնական Դերանուն մը՝ որ կը գործածուի նախադաս անուն մը կամ դերանուն մը բացայայտելու (բառարկելու), բացայայտեալին հոլովը դրուելու է. ինչպէս, Papà, I heard that *Bedros*, your old friend and classmate†, now a merchant§ of Van, will come here to see you — Հայրիկ, լսցի որ Պեդրոս, ձեր հին բարեկամն ու դասընկերը, ներկայիս վանի վաճառական մը, պիտի գայ հոս ձեզ տեսնելու: Նոյնպէս, I was in Paris with *Bertha*, my sister — Ես Փարիզ էի +րջա Պաշտօնին հետ: Այս երկու օրինակներէն առաջնոյն մէջ friend, բարեկամ, classmate, դասընկեր և merchant, վաճառական բացայայտիչ բառերը ուղղական հոլով են, որովհետեւ անոնց նախադասը Պեդրոս ուղղական հոլով եւ աէր բայի է will come, պիտի գայ բային. մինչ երկրորդ օրինակին մէջ sister, +րջա բացայայտիչ բառը հայցական հոլով է, որովհետեւ իր նախադասը *Bertha*, Պաշտօն հայցական հոլով է եւ խնդիր with, հետ նախադրութեան: Այս կանոնը բացառութիւն չունի:

163. Վարժութիւն

[Հիշեցնելու նախադասութիւններն վերոգրեալ կանոնին համեմատ ուղղութեամբ ընդօրինակելու. ե տեղադրելու յիշ:]

“Our Shepherd, him who is styled king of saints, will assuredly give his saints the victory.”

“It may seem odd‡ to talk of we subscribers||.”

“Now, therefore, come thou, we will make a covenant, thee and me.”

“Now, therefore, come thou, let us make a covenant, I and thou.”

* [Սոյն կանոնը գոց ընելու է:]

† class'mate՝ բարդ բառ մ'է եւ կը բաղկանայ երկու բառերէ՝ class (գլխաւոր – մէկ վահ) կարգ, դաս եւ mate (մշտ) ընկեր, ընկերակից, կողակից, զոյգ. ուստի եւ classmate կը նշանակէ դասընկեր, դասակից:

§ mer'chant (մըրչէնտ) վաճառական:

‡ odd (օդ) կոճատ (§ճի. լէ+) . անզոյգ. անսովոր, արտառոց

|| sub-scribe (սըսքրայ) ստորագրուիլ, բաժանորդագրուիլ – subscriber, ստորագրող, ստորագրուող, բաժանորդ

“I find the total† of their hopes and fears
Dreams’, empty¶ dreams||.”

[Հետեւեալներն ընդօրինակելու էր գեղարվեստի մէջ, եւ յետոյ անոնց ամեն մէկէ
մէջէն բացառաբաններն գործելով արարագործելու է:]

“Go ye every man unto his city.”

“We have every one turned to his own way.”

“But those that sleep, and think not on their sins,
Pinch§ them, arms, legs, backs, shoulder†, sides, and skins.”
— *Shak.*

“They love each other.”

“Be ye helpers one of another.”

164. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

en-thu'si-asm	(էնթուսիզմ)	սաստիկ եռանդ, խանդ
lit'er-a-ry	(լիտերատյւր)	գրական, գրագիտական
char'ac-ter	(ժարակտեր)	նկարագիր
teach	(թիչ)	սովորեցնել
rock	(րոք)	օրօրել
cra'dle	(գրեյլ)	օրօրոց
rule	(րուլ)	իշխել, կառավարել

[Յ] [Հ]

“Enthusiasm is everything for literary na-
tions, character is everything for acting nations.”

“You must not fight too often with one
enemy, or you will teach him all your art of
war.” -- *Napoleon.*

“The hand that rocks the cradle rules the
world.”

† to'tal (թոթալ) գումար

|| dream (դրիմ - մի վանկ) երազ - to dream, երազել

¶ emp'ty (էմփթի) դատարկ, պարապ, թափուր - to empty,
պարպել, դատարկել

§ pinch (փինչ) կամթել (գրեյլ)

† shoulder (շուլտր) ուս, թիկունք

ԴԱՍ ԶԵ. (LESSON LXXXV.)

[9]

HOUSE (հոմ-ը)* ԲՆԱԿԱՐԱՆ, ՏՈՒՆ

HOME (հոմ) ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՏՈՒՆ (պապենական օճախ)

Տան մը տեղին, շէնքին, սենեակներուն, եւն. վերաբերեալ
Գիտելիքներ եւ խառեր:

Գետիններ չափելու համար գործածուած բառերն են,

Surface (սք-ֆէյս)	մակերեւոյթ
square (քսք-էյր)*	[Sq. or sq.] քառակուսի [Բառ. հոմ Կառ.]
inch (ինչ)	[In.] մատնաչափ [Մոնչֆ.]
foot (ֆոտ)	[Ft. or ft.] ոտնաչափ [Ոտնչֆ. հոմ Կառ.]
yard (եւրդ)	[Yd. or yd.] Ամերիկեան կանգուն [Եւրդառ]
rod (րոդ)	ձողաչափ, ձող. ճպոտ
a'cre (էյքր)	լծվար, օրավար
mile (մայլ)	[M. or m.] մղոն†
lot (լոթ, Լոթ)	գետնաբաժին (սովորաբար 25 x 100 ոտ, փոքրիկ Կոռն շէնքերէն Բառականաւոր). կը նշանակէ նաեւ վիճակ, բաղդ, ճակատագիր, դիպուած
plot (փլոթ, փլոթ)*	կտոր մը գետին. կը նշանակէ նաեւ դաւ, դաւաճանութիւն — to plot, դաւաճանել

Գիտելիքներ

144	Քառ. Մատ. (sq. in)	հաւսր. է 1 Քռ. Ոտնչփ.ի (sq. ft.)
9	Քառ. Ոտնչփ. (sq. ft.)	հաւսր. է 1 Քռ. Կանգունի (sq. yd.)
30 ¹ / ₄	Քառ. Կանգուն (sq. yd.)	հաւսր. է 1 Քռ. Ձողչփ.ի (sq. rod)
160	Քառ. Ձողչփ. (sq. rods)	հաւսր. է 1 Քռ. Լծվարի (sq. acre)
640	Լծվար (acres)	հաւսր. է 1 Քռ. Մղոնի (sq. m.)

Հասարակ Քարերու Գլխաւոր Տեսակներն են,

rock	(րոք)	ժայռ
rock'y	(րոք'ի)	ժայռոտ, ապառաժեայ
sand	(սենդ)	աւազ
sand'y	(սենդ'ի)	աւազուտ, աւազեայ
lime	(լայմ)	կիր
of lime	(ոֆ Լայմ)	կրէ
stone	(քսթոն)	քար, քարէ
white'stone	(հայթայթոն)	ճերմակ քար

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

† stat'ute mile (քսթէյշ-ը մայլ) օրէնքով հաստատուած մղոնը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց համար 5,280 ոտ է:

lime'stone	(լայժադօն)	կրաքար
sand'stone	(սէնդադօն)	աւազաքար
brown'stone	(պրաննադօն)	թխաքար
grind'stone	(կրայնդօն)	յեսանաքար
gran'ite	(կրանիտ)	որձաքար
mar'ble	(մարմար)	մարմարիոն

Մարմարիոններն իրենց պազմուլթեան համեմատ կը կոչուին,
black-and-gold-marble (պլէթ-էնդ-կօլդ-մարմար)

land'scape-marble	(լէնդսքէյփ-մարմար)	սեւ եւ ոսկեղէն մարմարիոն
bird's-eye-marble	(պրայ-այ-մարմար)	դաշտանկար մարմարիոն
ru'in-mar'ble	(րուին-մարմար)	թռչնոյ աչք մարմարիոն
		աւերականման մարմարիոն

Մարմարիոններն իրենց գտնուած տեղին համեմատ կը կոչուին,
Nu-mid'i-an-mar'bl (նու-մի-ան-մարմար) նումիտիոյ § մարմարիոն
Pa'ri-an-mar'ble (փէրի-ան-մարմար) փարոսական † մարմարիոն
Ten'nes-see-mar'ble (թէնէսի-մարմար) թէնէսի || մարմարիոն

Իրենց գործածուլթեանց կերպին համեմատ կը կոչուին,
stat'u-a-ry-mar'ble (սթատու-արի-մարմար) արձանագործուլթեան
մարմարիոն

building-marble (պիլինգ-մարմար) շէնքի մարմարիոն

MET'AL (մետէլ) ՄԵՏԱԼ

Մետաղներու գլխաւոր տեսակներն են,

i'ron	(ա'յըրն)	երկաթ. երկաթէ
sil'ver	(սիլվըր)	արծաթ. արծաթէ
gold	(կօլդ)	ոսկի
gold'en	(կօլդէն)	ոսկիէ
lead	(լէդ)	կապար. կապարէ
brass	(պրէս)*	արոյր. արոյրէ
bronze	(պրանզ)*	անագապղինձ. անագապղինձէ
cop'per	(էփըր)	պղինձ. պղինձէ
tin	(թին)	անագ, թիթեղ. թիթեղէ
al-loy'	(էլլոյ')	մետաղախառնուրդ

§ Այժմու Ալճէրի Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ:

† Ենէական Արչիպիղագոսին մէջ Փարոս Կղզին, որոյ մարմարիոնը մանաւանդ ի հնումն արձանագործուլթեան համար շատ յարգի էր:

|| Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն մէկը:

* Հիշելու է մէկ սնդամէն (մէկ վանկ):

ՏՈՒՆ

jan'i-tor	(ճանիտոր)	դռնապան
housekeeper	(հասնապետ)	տնապահ
a'gent	(էյճէնտ)	գործակալ
real estate agent	(րէյլ էսթէյտ էյճէնտ)	կալուածներու գործակալ
land'lord''	(լէ'նլորտ)	տանուտէր
land'lady''	(լէ'նլեյդի)	տանտիրուհի
prem'is-es	(փրէմիսէս)	չէնքի մը մասերը
stone house	(շտոն հասնա)	քարաչէն տուն
brick	(պրէք)*	կղմինտր, թրծուն աղիւս
brick house	(պրէք հասնա)	կղմինտրաչէն տուն
frame	(ֆրէյմ)*	կազմութիւն, շրջանակ
frame house	(ֆրէյմ հասնա)	տախտակաչէն տուն
fire	(ֆայր)	կրակ
proof	(փրօֆ)*	փորձ, ապացոյց, փաստ
fire-proof house	(ֆայր-փրօֆ հասնա)	կրակի դէմ փորձուած, անկիւզելի տուն
flat	(ֆլէթ)*	ամբողջ յարկ մը միայն մէկ ընտանիք բնակելու
floor	(ֆլօր)*	մէկ յարկի կէսը. սենեակի յասակ, տախտակամած, դաստիկոն
a-part'ment	(ափա'րթմէնտ)	յարկաբաժին
apartment house	(ափա'րթմէնտ հասնա)	տուն մը, որոյ յարկերէն ամեն մէկը երեք կամ աւելի (հարոս) ընտանիքներ բնակելու յարմարցուած է
ten'e-ment house	(թէ'նէմէնտ հասնա)	տուն մը, որոյ յարկերէն ամեն մէկը երեք կամ աւելի (աղտա) ընտանիքներ բնակելու յարմարսենեակ [ցուած է
room	(րում)	կահաւորուած
fur'nished	(ֆը'նիշտ)	առանց կահ կարասիի
unfurnished	(ընֆը'նիշտ)	վաղեմի, հին, նախորդ
an'cient	(է'յնշէնտ)	նորագոյն, արդի, վերջին
mod'ern	(մո'դըն)	բարւոքում, յառաջացում, զարգացում, կատարելագործութիւն
im-prove'ment	(իմփրօ'ւմէնտ)	չողեջերմութիւն
steam-heat	(շտէմ'իտ)	վայելուչ, չքնաղ
el'e-gant	(է'լէյնտ)	հոյակապ, չքեղ
mag-nif'i-cent	(մա'նիֆի'նշէնտ)	

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

bath	(պալն)	բաղնիք
é-lec'tric	(էլեկտրիկ)	էլեքտրական
e-lec'tric'i-ty	(էլեկտրիկութիւն)	էլեքտրականութիւն
gas	(կա)	ածխածին կազ
bell	(պել)	զանգակ
let'ter	(լեթըր)	նամակ
letter-box	(լեթըր-պոստ)	նամակատուփ
tel'e-phone	(թէլեֆոն)	հեռաձայն
el'e-va'tor	(էլեվէյթըր)	վերամբարձ, վերելակ
door	(ուոր)	դուռ
tran'som	(թրանսոմ)	դրան վրայի լուսամուտ կամ օդամուտ
hall	(հոլ)	դահլիճ, սրահ, ժողովասրահ, տան մը նրբանցք
stair	(սթէյր)*	սանդուղ
up-stairs	(ըփ-սթէյր)	սանդուղներն ի վեր
down-stairs	(աւ-ն-սթէյր)	սանդուղներն ի վար
cor'ri-dor	(կորիդոր)	նրբանցք
bal'us-ters	(պալասթըր)	վանդակամատներ (Ռոմ. հաղերհասաներ)
bal'us-trade	(պալասթրէյթ)	վանդակապատ
ves'ti-bule	(վէսթիպուլ)	նախասենեակ
par'lor	(փալըր)	հիւրանոց, դահլիճ
re-cep'tion room	(րեսէպթիւն րում)	ընդունելութեան սենեակ
front parlor	(ֆրնթ փալըր)	տանը առջեւի (փողոցի կողմի) դահլիճ
back parlor	(պէք փալըր)	ետեւի դահլիճ
win'dow	(ուինդո)	լուսամուտ, պատուհան
window glass	(ուինդո քլէս)	լուսամուտի ապակի
chim'ney	(չիմնէ)	ծխնելոյղ, մոխրառիկ, պխերիկ
man'tel piece	(մանթել փիս)	կրակարանի դարաւանդակ
fire place	(ֆայր փլէյս)	կրակարան
mold'ing	} (մոլդինկ)	ձուլում, կաղապարում, զարդու-
mould'ing		կան դարեանդ (պապիւսներէ կաթիլ-հասար)
ceil'ing	(սեյլինկ)	ձեղուն, առաստաղ
wall	(ուոլ)*	պատ, որմ. պարիսպ
chan'de-lier'	(չանդելիյը)	ջահ
reg'is-ter	(րէճիսթըր)	տաք կամ պաղ օդ ներմուծող
ra'di-a'tor	(րէյդիէյթըր)	ջերմոց

* Հնչեւուն է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

li'bra-ry	(լի'րարի)	գրադարան
sitting-room	(սի'դին-րու-մ)	նստելու սենեակ
dining-room	(դին'դին-րու-մ)	ճաշասենեակ, սեղանատուն
kitch'en	(տի'չեն)	խոհանոց
tub	(թու)	տաշտ, կիսատակառ
wash'tub	(ուշ'տի)	լուացք ընելու տաշտ
sink	(սին)	լուացարան (ճահուռ)
fau'cet	(ֆո'սետ)	ծորակ (ՏՖԼ. ֆոսետ)
pan'try	(փո'նտրի)	մառան
cel'lar	(սել'լար)	շտեմարան (շարդափ)
fur'nace	(ֆը'րնեյս)	հնոց, փուռ, հալոց
bed'room	(բե'դրու-մ)	ննջարան
bath-room	(բա'թ-րու-մ)	բաղնիք
clos'et	(կլո'սետ)	պահարան
water-closet	(ուո'թեր-փլուզետ)	ջուրթափի տեղ, արտաքնոց, կոյուղի, ոտաց ճամբայ, հարկաւոր, գործարան
yard	(յարդ)	գաւիթ, բակ
gar'den	(գար'դեն)	բանջարեղէններու պարտէզ
roof	(րուֆ)	տանիք, երդիք
rent	(րենտ)	(որեն կամ խանութի) վարձք. պատուածք, ճեղք
lease	(լիս)	կալուածքներու տարեկան վարձք. վարձքի պայմանագիր
lease'hol'der	(լիս'հոլդեր)	վարձակալ
ten'ant	(թեն'անտ)	վարձուոր
fam'i-ly	(ֆեմ'իլի)	ընտանիք, գերդաստան
ven'ti-la'tion	(վենտի'լեյշն)	օդափոխում, օդը նորոգելը
suit'a-ble	(սուիտ'աբլ)	յարմար
for sale	(ֆո'ր սել)	ծախու
for rent	(ֆո'ր րենտ)	վարձու
pub'lic	(պու'բլիկ)	հասարակաց, հանրային, ժողովրդական, հրապարակային
pri'vate	(պրի'վետ)	առանձին, մասնաւոր, անհատական, գաղտնի
to square	(տու'քուար)	Բայեր քառակուսել. ուղղել, շտկել. ինքնապատկել
to stone	(տու'սթոն)	քարկոծել
to ruin	(տու'ին)	քանդել, աւերակ դարձնել

to furnish	(ֆըռնիշ)	հայթայթել, մատակարարել, կահաւորել
to im-prove'	(իմփրօւ-վ)	բարւոքել, զարգացնել
to bathe	(պէյպհ)	լողացնել, լուալ, բաղնիք մտնել, թաթաւել
to el'e-vate	(է'լէվէյտ)	բարձրացնել
to ven'ti-late	(վէ'նդէլէյտ)	օդը փոխել, հովահրել
to lease	(լէս)	որոշ ժամանակի մը համար տարեկանով վարձու տալ կամ վարձել [վարձել
to rent	(ռէնդ)	ամսականով վարձու տալ կամ
to ap-ply'	(էփլայ'է)	անձամբ դիմել
to ad-dress'	(ըդրէս')	նամակով դիմել [դնել
to mod'er-ate	(մո'դէրէյտ)	չափաւորել, կարգի կանոնի տակ
to in-quire'	(ինքու-ա'յը)	տեղեկութիւն հարցնել
to let	(լէտ)	թողուլ (վաճ'առ արտ-էլ'առ)

Ծախու Տուն կամ Վարձու Բնակարան Գտնել

Ծախու տուն կամ վարձու սենեակներ գտնելու երեք միջոցներ կան. առաջին՝ փողոցէ փողոց պտտելով, տուներուն վրայ կախուած կամ լուսամուտներուն վրայ փակցուած նշանակները (sign — «շն») կարդալով և այն տան դռնապանի զանգակը զարնելով ու հարցնելով. երկրորդ՝ տեղական լրագիրներու ծանուցումներու սիւնակներուն մէջ For Sale, Ծախու կամ To Let, Վարձու խորագիրներուն տակ փնտռել պէտք ու յարմար եղածը. և երրորդ՝ Real Estate, Կալուածներու գործընողի մը խանութը կամ գրասենեակը դիմել և անոր ունեցած ցանկի մէջէն ուզածը որոշել:

Տուներուն վրայ կախուած կամ լուսամուտներուն վրայ փակցուած նշանակներուն վրայ սովորաբար հետեւեալները գրուած կ'ըլլան

HOUSE
TO LET

FLAT
TO LET

FLOOR
TO LET

Inquire

Within

Inquire

Janitor

Inquire

Janitor next door

Apartment TO LET	ROOMS TO LET	HIGH CLASS Apartments To Let
---------------------	-----------------	---------------------------------

Inquire <i>I. B. Smith, Owner</i>	Inquire <i>Wm. Durant</i> <i>Real Estate, 506 Central Ave.</i>	Renting Office <i>on the premises</i>
--------------------------------------	--	--

ROOMS TO LET <i>All Improvements</i>	FURNISHED ROOM TO LET	HOUSE FOR SALE <i>Easy Terms</i>
--	-----------------------------	--

Inquire 314 Ave. C.	Ring Smith's Bell	Owner within
---------------------	-------------------	--------------

Հրագիրներուն մէջ ծանուցուածներն
սովորաբար հետեւեալ կերպով կ'ըլլան :

Elegant flats of six and seven all light rooms, with all modern improvements. Apply to the janitor within, or to B. R. Theodore, Real Estate and Insurance, 123 Broadway.

Apartments to let in fire-proof house. 520 West End Ave. Elegant rooms, bathroom, electric lights, gas, elevator, hall boy, moderate rent. Apply to the janitor on the premises.

BACHELOR† APARTMENTS

1 & 2 Rooms & Bath, 3 Rooms with 2 Baths
Moderate Rents. Lease optional.* 305 Fifth Avenue.

To Let: Five rooms, Steam heat. \$20.00 722 Main St.

To Let: Floor. Hot water supplied. Janitor service. Rent \$16.
300 Massachusetts Ave.

To Let: Light Housekeeping Apartment,
suitable newly married couple. 480 New York Ave.

Վերոյիշեալ երեք միջոցներէն որ մէկովն ալ մէկը ուզէ վարձու տուն կա՞մ սենեակներ գտնել, հետեւեալ հաւանա-
կան խօսակցութեանը պէտք պիտի ունենայ

Կարելի՞ է դռնապա- Վէյ ա, «իյ Կհէնիէրը May I see the janitor?
նը տեսնեմ : — Այո, — Եէս, «ըս, «-օ+ էն. — Yes, Sir, walk in.
Տիար, քաղցէքներու: ճէնդլման Կհէնիէրը Gentleman, this is the
Ազնիւ Տիար, ասիկա ճէնիէրը janitor.
դռնապանն է :

† bach'e-lor (Կէ'նիէր) ամուրի

* op'tion (ա'փէշն) կամքին թողուած

Կարելի՞ է վարձու տրուելիք յարկաբաժինը տեսնեմ: — Այո, Տիար: Ներե՛ցէք ինձ ընդամենը կ'ուզեմ բանալին: — Ներե՛լի էք:

Ի՞նչ յարկ կը սիրէք, Տիար: Ունինք հատ մը, երրորդ յարկին վրայ առջեւի կողմը և ուրիշ մը հինգերորդ յարկին վրայ ետեւի կողմը վարձու տրուելու: — Պիտի սիրէի երկուքն ալ տեսնել: — Շատ լաւ, Տիար:

Ներս եկէ՛ք: Ասիկա չորս սենեակներով յարկաբաժին մ'է. ձեր ընտանիքին համար բաւական մեծ է: — Ննջաճենեակներն շատ փոքր կ'ըլլան:

Աստիճանը օդը լաւ փոխառուելիք սենեակներ են: Արեւուն ճառագայթներն ամբողջ օրը մէջը ընկած են (դուրս դուրս): Նայեցէ՛ք պատերուն ի՞նչպէս մաքուր են: Ամենքան կոկիկ կ'երեւի: Խոհանոցին վառարանը նոր է (մէջ նոր վառարան մը, եւ նոր մէջքներու պէտք չէ):

May I see the apartment to let?—Yes, Sir, excuse me a moment; I want to get the keys. — You are excusable.

What floor do you like, Sir? We have one on the third floor front, and another on the fifth floor back to be let. — I should like to see both. — Very well, Sir.

Come in. This is an apartment of four rooms; is it large enough for your family. — The bedrooms look too small.

These are well ventilated rooms. you have sunshine all day long. Look at the walls, how clean they are! Everything looks neat. You have a new stove in the kitchen; and you need not buy one. This is the bathroom. Here is the parlor. That is the back parlor. The dining-

ունենար: Ասիկա հօլ. Եօ- հեղ հէյր և room is on the other
բաղնիքն է: Հոս դահ- քրայդէն հօլ. «Եյ Կհը side of the hall. You
լիճն է: Անիկա ետեի պէրսօնա, հառ- լաւճ have here a private
դահլիճն է: Ճաշա- Էն Կ էյրէ Կհէյ Կ- hall. See the bedrooms,
սենեակը նրբանցքի how large and airy
միւս կողմն է: Դուք they are.

Հոս կ'ունենաք ձեզի
առանձին նրբանցք:
Տեսէք ննջասենեակ-
ներն, ի՞նչ մեծ եւ
օդաւէտ են (աննէ):

Այս յարկաբաժնի հոսալի իշ Կհը բէնդ Կձ What is the rent of
վարձքն ի՞նչ է: — Կհէ Կ Կ- Կ- Կ- this apartment? —
Քսան տալեր: Շնոր- Լո- Կ- Կ- Կ- Twenty dollars. —
հակալ էն Կ ձեզի նո- Եօ. Կ- շէլ Լիհէն Կ- Thank you. We shall
րէն Կ- Կ- Կ- Կ- Կ- Կ- think it over and let
ձեզի կը գիտցնենք: օլլը Էն Կ- Կ- Կ- you know. — Alright,
— Շատ աղէկ, Տիար: — Ֆօ- Եօ- Կ- Լիլլը — Եօ- Sir. Thanks for your
Շնորհակալութիւն- Կ- Կ- Կ- Կ- trouble. — You are
ներ ձեր նեղութեան Կ- welcome. — Good day.
համար: — Բարի եկաք — Good day, Sir.

(Եկաք Ե): — Մնաք բա-
րով: — Երթաք բա-
րով, Տիար:

Կալուածներ Մախող կամ վարձու տուող Գրասենեակի մը մէջ
Մենք կ'ուզենք վեց Կ- ի 'Եօ- Կ- Կ- We would like to rent
սենեակներով յարկ Կ- Կ- Կ- Կ- a flat of six rooms,
մը (Կ- Կ- Կ- Կ- Կ- Կ- Կ- what have you got to
ձեւ. դուք ի՞նչ ու- Կ- Կ- Կ- Կ- suit us? — Where a-
նիք մեզի յարմարե- Կ- Կ- Կ- Կ- bouts? — Say about
լու: — Գրեթէ ո՞ր տե- Կ- Կ- Կ- Կ- from sixtieth to eight-
ղեր: — Ըսենք վաթ- Կ- Կ- Կ- Կ- ieth streets and from
սունքորդէն ութ- Կ- Կ- Կ- Կ- third to sixth avenues.
սունքորդ փողոց- Կ- Կ- Կ- Կ- — We have quite good
ներուն եւ երրորդէն Կ- Կ- Կ- Կ- flats in that section of
վեցերորդ պողոտա- Կ- Կ- Կ- Կ- the town. I give you
ներուն միջեւ: — Բա- Կ- Կ- Կ- Կ- a few addresses of
ւական լաւ վարձու Կ- Կ- Կ- Կ- them, you can go and
յարկեր ունինք քա- Կ- Կ- Կ- Կ- inspect them; if you

ղաքի այդ մասին մէջ. հօ էնք էնքէքդ Կհէ՛, found what suits you,
անոնցմէ քանինե- իճ էօ- Ֆառան Կո-ալ, allright . otherwise ,
րուն հասցէները հի «իօ-դ» էօ- , օլրայդ, Ե- come here again, and
մա կ'ուտամ ձեզի, Կհէրո-այդ Գը՛ հիյր Կ- will show you other
դուք կրնաք երթալ կէն, էնք «-իլ շօ էօ- flats.
եւ աչքէ անցունել Երհըր ֆլադ»

Եթէ ձեզի յարմա-
րածը գտաք, շատ
լաւ, հակառակ պա-
րագային եկէք հոս
նորէն, եւ մենք պի-
տի ցուցնենք ձեզ
ուրիշ յարկաբա-
ժիններ:

Ահա ձեզ ընտրուած
ցուցակ մը եւ քանի
մը հատ մեր քար-
տերէն դռնապան-
ներուն ներկայացնե-
լու, որոնք ձեզ պի-
տի ցուցնեն վարձու
յարկերը: Շնորհա-
կալ էն+ ձեզ: Մենք
կարելի է հոս ըլլանք
վաղը: — Շատ լաւ,
երթաք բարով: —
Մնաք բարով:

Այս յարկը սիրե-
ցինք, քանի՞ (ի՞նչ) է
վարձը, (եթէ) կը-
հաճիք: — Տասնևու-
թը տալեր: — Ահա
(յէշէ) կանխավճար
մը, մնացածը պիտի
վճարենք վաղը, եւ
Շաբաթ օրն ալ մէջը
պիտի կրուինք: Կըր-
նաք դուք ձեզի յար-
մարցնել: — Շնոր-
հակալ (էն+) ձեզ: Հա-
ճեցէք բանալիները
շնորհել: — Ահա ա-
սիկ հոս են: — Շնոր-
հակալ (էն+) ձեզ: —
Նորէն հրամմեցէք:

հիյր Կ- Երհըր Եր-
էնք Ե ֆլա- ալ Կո-ր
Գա-դ» դո- Գրէշէնդ
Կհէ ճանիդըր», հո- «-իլ
շօ էօ- Կհէ ֆլադ» —
Բհէն+ էօ- . «-ի Տէյ պիյ
հիյր դո-ճա-օ — Վերի
«-իլ, կո-դ պայ — կո-դ
պայ

Here are a selected list
and a few of our cards
to present the janitors,
who will show you
the flats. — Thank
you. We may be here
to-morrow. — Very
well, good bye. —
Good bye.

«-ի լայդ Կհէ ֆլադ,
հո-ալ իշ Կհէ Բէնդ
Գլէյդ — Երիէյն Կալըր» —
հիյր իշ Ե Կիէպշէդ, «-ի
«-իլ Գէյ Կհէ պալան»
դո-ճա-օ, էնք Գո-լ ին
«-ն Կալըրդէյ — էօ-
Գէն «իօ-դ էօ-րալիճ —
Բհէն+ էօ- Գլէյդ, լէդ
Ե հէլ Կհէ Գէյ» — հիյր
Կհէյ Կ- — Բհէն+ էօ-
— Գօլ Բիէն

We liked this flat.
What is the rent ,
please? — Eighteen
dollars. Here is a de-
posit, we will pay the
balance to-morrow ,
and move in on Satur-
day. — You can suit
yourself . — Thank
you. Please, let us
have the keys. — Here
they are. — Thank
you. — Call again.

RULE IV. POSSESSIVES.

ԿԱՆՈՆ Դ. ՍԵՌԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ ԿՐ ՅԱՏԿԱՑՈՒՑԻՉ

A Noun or a Pronoun in the possessive case, is governed by the name of the thing possessed.* — Սեռական հոլով կամ յատկացուցիչ եղող Անուն մը կամ Դերանուն մը կը կառավարուի ստացուածին անունովը (Յարկայոյնը Յարկայեալին ինչպէս). ինչպէս, “God’s mercy prolongs† man’s life.” «Աստուծոյ ողորմութիւնը կ’երկարէ մարդու կեանքը:» խօսքին մէջ God’s, Աստուծոյ և man’s մարդու յատկացուցիչները mercy, ողորմութիւն և life, կեանք յատկացեալներու խնդիրներն են (անոնցմով կը կառավարուին):

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Յատկացուցիչը առ հասարակ յատկացեալէն անմիջապէս առաջ կը դրուի. ինչպէս, “Paul’s sister’s son”, «Պօղոսի քրոջ որդին». “Peter’s wife’s mother”, Պետրոսի կնոջ մայրը (չոտանջը): Բայց երբ յատկացեալը ածական ունենայ, ածականը յատկացուցչին և յատկացեալին մէջտեղը կը դրուի. այսպէս, “Of man’s first disobedience”, «Մարդու առաջին անհնազանդութեան»:

2. Նով շինուած սեռական հոլովը առ հասարակ (Բէկ ու Ռիշ) հաւասար է of նախադրութեան և իր ինքնոյն. ինչպէս, “Simon’s son”, «Սիմօնի որդին» — հաւասար է “The son of Simon”, «Որդին Սիմօնի» ասացուածքին:

3. Ուր որ յատկացեալը դիւրութեամբ չի շփոթուիր, յատկացեալը դուրս կը թողուի, և զօրութեամբ կ’իմացուի. ինչպէս, Let us go to St. Paul’s [church], Երթանք Ս. Պօղոսի [եկեղեցին]. (Հայերէն իսկական ոճն է երթանք Ս. Պօղոս. Ս. Կաթողիկոսի տաճարէն, ևն.):

4. Երբ երկու կամ աւելի յատկացուցիչներ իրարու հետ որ և է կերպով կը կցուին, անոնք սովորաբար կ’ակնարկեն մի և նոյն անուան անհատաբար տարբեր իրերուն. ինչպէս, “A father’s or mother’s sister is an aunt.” «Հօր կամ մօր մը քոյրը հօրաքոյր կամ մօրաքոյր մ’է»:

5. Յատկացուցչի գործածելու ձեւերը գրագէտներու գործածութիւններէն դատելով իսկապէս անհամար են. բայց հետեւեալ կանոնները մեծ դիւրութիւն պիտի ընծայեն ուսանողին յատկացուցչի գործածութեան որ մէկ ձեւը ընտրելու համար:

* [Սոյն կանոնը գոց ընկու է:]

† pro-long’ (չրօլճն) երկարել

(1.) Երկու կարճ արմատական անուններ միտում ունին միանալով հիմնական բարդ բառ մը կազմելու. որ ատեն չեշտը առաջնոյն վրայ կը դրուի, և նշանակութիւնը վերջնոյն մէկ գլխաւոր յատկութիւնը կը ցուցնէ. ինչպէս, *teacup*, Բէյ Գաւթ. *sun' beam*, («Շնակ») արեւի ճառագայթ:

(2.) Նմանօրինակ ոչ հիմնական կերպով կազմուած բարդ բառերն միութեան գծով կը միանան, որ ատեն երկու բառերն ալ իրենց չեշտերը կը պահեն. ինչպէս, *castle*-wall*, Բերդի-դարձի. *bosom†-friend*, Բոսոմի-բարեկամ:

(3.) Երկու բառերէն առաջինը, եթէ յոքնակի չըլլայ, կըրնայ իբր ածական առնուիլ, եթէ արդէն բացայայտիչ կամ յատկացուցիչ չէ. ինչպէս, *The silver cup*, Բարձր գաւաթը. *the parent birds*, Զնու (հայր կամ մայր եղող) խնամները:

(4.) Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն իմաստաւոր անուն մը, իրարուց կը միանան առանց ապագարձի եւ առանց միութեան գծի. ինչպէս, *housewife*, Կանգնի. *tradesman*, Կրէնարար:

(5.) Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն ալաբանական անուն մը, պէտք է գրուի թէ ապագարձով եւ թէ միութեան գծով. ինչպէս, *Job's-tears*, Յոբի-արցունքներ. *sheep's-head*, Կիւրի-գլուխ:

(6.) Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն ածական մը, առհասարակ պէտք է գրուի թէ ապագարձով եւ թէ միութեան գծով. ինչպէս, *Calf's-foot oil*, Կորի-դարձի. *A camel's-hair shawl* (Ը Գէճիկ հէյր շօլ) Կաւրի ծաւ մը:

(7.) Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը պարզապէս կ'օգնեն կանոնաւոր խօսք մը շինելու, բարդ բառի մը վերածելու չէ. ինչպէս, *All Saints' Day*, Ամենայն Սբօն Թր. *on New Year's Day*, Նոր Տարւան Թր:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Ա. — Յատկացուցիչ համաձայնութեան մէջ մասնաւոր ու շաղրութիւն ընծայելու է անոր ուղղագրութիւնը բառի ճիշդ իմաստին յարմարցնելու. այսպէս, գրելու չէ *Johns*, Յօհաննէսի. *mens'*, մարդոց. *their's*, իրենց. որոնք սխալ են. այլ գրելու է *John's*, Յօհաննէսի. *men's*, մարդոց. *theirs*, իրենց. և ն:

* *cas'tle* (Գաւթ) բերդ. դղեակ

[տակից

† *bos'om* (Կո-ւշ) մարմնի ծոց (ծո-ց): կուրծք. սիրտ, սըր-

Բ. — Երբ յատկացուցիչ անուններ իրարու կցուած են չաղկապներով կամ իրարու բացայայտիչ են, 's յատկացուցչի նշանը կը դրուի միայն յատկացեալէն անմիջապէս առաջը եղող յատկացուցչին վրայ. այսպէս, *John and Bertha's teacher*, Յոհաննէսի եւ Պայծառի ուսուցիչը: (Հայերէնի մէջ խորդ է ըսել Յոհաննէս եւ Պայծառի ուսուցիչը:)

Գ. — Յոքնակի յատկացուցչի մը յատկացեալն ալ անպատճառ յոքնակի ըլլալով չէ, այլ իմաստին համաձայն. ինչպէս, *For our part*, Ռէր մասին համար, *Were I in your place*, ես յեր աեղն ըլլայի:

165. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն՝ վերոգրեալ Գ. կանանի ծանօթանալիքներուն համեմատ ուղղելով ընդօրինակելու էր Բ. խորդի մէջ եւ յորոյ կարգիւն էր ուսուցչի հետեւեալ հրահանգներն:]

[Ը] [Թ] [Ժ]

Ա. Ծան. համեմատ: — “Mans chief good is an upright mind.” — “The act, while it gave five years full pay to the officers, allowed but one year's pay to the privates.” — “I will not do it for tens sake.” — “I arose, and asked if those charming* infants† were her's. — “And every beast§ of their's, be our's?”

Բ. Ծան. համեմատ: — “Nor is is less certain that Spenser's‡ and Miltons‡ spelling agrees better with our pronunciation.” — “And who was Enoch's (*Ենոք*) Saviour, and the Prophets?” — “What was Simon's and Andrew's (*Անդրէասի*) employment||?”

Գ. Ծան. համեմատ: — “God hath, not given us our reasons to no purpose.” — “Their Healths perhaps may be pretty well secur'd ” — “Though he was rich, yet for our sakes he became poor.” — “So that it went ill with Moses (*Մովսէս*) for their sakes.” — “For our sakes, no doubt, this is written.”

* charm (*չարմ*) դիւթութիւն, հմայք, հրապոյր, սիրանք — to charm, հմայել, հրապուրել — charming, դիւթիչ, սիրուն, սիրալի

† in'fant (*ինֆանտ*) երեխայ, մանկիկ

§ beast (*բէսթ*) գազան, չորքոտտանի անասուն

‡ Հեղինակի մը անուն է:

|| em-ploy'ment (*էմփլոյմենտ*) գործ, զբաղում — to employ, գործեցնել բայէն

ԴԱՍ ԶԶ. (LESSON LXXXVI.)

166. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

grass'hop'per	(կր'ահոփեր)	մարախ, մորեխ (ՏՃ. Կէրէրէ)
dance	(պէն)	Եւրոպական պար – to dance, պարել (Եւրոպական յեն)
shiv'er	(շիփեր)	դողդղալը – to shiver, (պալկիկ) յանկարծ կորելի փշուր փշուր ըլլալ. դողալ, դողդղալ (յարպէն)

[Ծ]

THE ANT AND THE GRASSHOPPER.

One pleasant day in summer an ant was hard at work getting food, which she laid away for winter.

The grasshopper flew down beside her, and laughed to see her at her toil.

“I would not work like that,” he said. “Why do you not have some fun, as I do?”

“And what is your fun?” asked the ant.

“Oh, I dance!” replied the grasshopper.

When winter came, the ant had her cellar full of food.

The poor, shivering grasshopper had nothing to eat; so he came to the ant for help.

“I danced the summer away, and now I have nothing to eat,” he said. “If I had worked like you, I need not have been hungry.”

167. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ծ] [Խ]

bun'dle	(պլնիւ)	ծրար, տրցակ (Տճի. Կէսիւ) ~ to bundle, ծրարել, կապել, տրցակ շինել
stick	(լ)~Կիւ)*	ճպոտ, ցուպ, գաւազան, —to stick, մտցնել (Ռի. [Գիւ~Կիւ] Խօնել). փակցնել (Խէժիւ). յարիւ. վարանիւ
stout	(լ)~Կ~Կ~Կ)*	զօրաւոր, ուժեղ, տոկոս

[Ծ]

THE BUNDLE OF STICKS.

Once upon a time there lived a good old man who had four sons. These sons had not learned to be good; they often quarreled with one another.

This made their father's heart ache.

One day he called them to him. In his hand he held a bundle of sticks.

“Here, my boys,” he said, “try to break this bundle of sticks for me.”

Each one tried with all his might, but the sticks were too stout for him.

Then the father untied the bundle, gave each one a stick, and asked him to break it; this he could easily do.

“See, my sons,” the old man said, “the stick is easily broken when it is alone, but the bundle you could not harm. In union is strength.”

* Հիշեալ է մէկ անգամէն (մէկ վտակ) :

ԴԱՍ ԶԷ. (LESSON LXXXVI.)

[2]

FUR'NI-TURE (ֆընիչուր) ԿԱՀ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

FURNITURE DEALER (ֆընիչուր աճալը) ԿԱՀԱՎԱՃԱՌ

Furniture Store (ֆընիչուր սթօր)

Կահ Կարասիներ ծախելու խանութ

House Fur'nish-ings (հաուս ֆընիշինգ) Տնային Կահեր

Crock'e-ry (քրոկ'երի) Հողէ Ամաններ

Տուն մը վարձելէ վերջ, զայն քիչ շատ շնորհքով և անձնիւր անհատի քսակի ներողութեան չափով կահաւորելու պէտքը յառաջ կուգայ: Ամերիկայի մէջ որ և է անձ շատ դիւրին կերպով կրնայ երեք կամ չորս սենեակներ կահաւորել, դիմելով որ և է Կահավաճառի մը խանութ և խնդրելով որ իրեն պէտք եղած կահ կարասիները հայթայթեն շաբաթավճարով: Իւր խնդիրքը հաճութեամբ պիտի կատարեն, պայմանաւ որ ինքը հանրածանօթ վարկաբեկ մ'եղած չըլլայ: Սակայն ամեն պարագայի տակ կանխիկ դրամով գնելը աւելի շահաւոր եւ նախամեծար սեպելու է:

Տան մը կահ կարասիները առ հասարակ երկու դասակարգի կը բաժնուին. (ա) տան մը փայտէ կահերն (ինչպէս աթոռներ, սեղաններ, զարդասեղաններ, մահճակալներ) եւ գորգեր, կապերտներ, անկողիններ, վարագոյրներ, սփռոցներ, ծածկոցներ, ևն. զորս կարելի է գնել Կահավաճառներու խանութներէն (Furniture Store). եւ (բ) տան մը երկաթէ, թիթեղէ, բնալեղէ (a-lu'mi-num, ալո'մինըմ), պղնձէ, թրծուն հողէ եւ յախճապակիէ կահ կարասիներն, զորս կարելի է գնել Տնային Կահ Կարասիներ (House Furnishings) և Հողէ Ամաններ (Crockery) պահող խանութներէ:

ԾԱՆ. — Եթէ որ և է պարագայի տակ, մէկը չը կարենայ իրեն պէտք եղածներն հայթայթող յատուկ խանութը գտնել, դիմելու է De-part'ment Store (Դեփաթմենտ Սթօր) Ճիւղաւոր խանութի մը, ուր կարելի է տան եւ մարդու պէտք եղած ամեն բաներ գտնել, յաճախ եւ բաղդատաբար աժան գներով:

Նախասրահի մը (En-trance' hall, էնթրանս հոլ) մէջ

Գործածուած Կահ Կարասիներն են.

Hat-rack (հէթ-րէք) փեղոյրակալ

um-brel'la-hold'er (ըմբրէլ'ա-հոլդըր) հովանոցակալ

card	(գաւար)	այցեատմս
card-table	(գաւար-ընկալ)	այցաքարաւի սեղան
card-re-ceive'r	(գաւար-ընկալ-ը)	այցաքարաւի ընդունարան
card-bas'ket	(գաւար-պատէր)	այցաքարաւի սակառ [լա-
mat	(մէր)	ոտնախսիր (կօշիկներուն պէս մատրէ-
Դահլճի կամ Հիւրասենեակի մը (Parlor - գաւար) մէջ հաւանականաբար գտնուած կահ կարասիներն են,		
Chair	(կէյր)	աթոռ
rock'ing-chair''	(ռոք'ինկ-կէյր)	օրօրուելով աթոռ
easy-chair	(էյզի-կէյր)	օթոցաւոր կամ վիժակաւոր մեծ աթոռ կամ մեծ թիկնաթոռ
double-chair	(դաւբլ-կէյր)	կրկնաթոռ
fold'ing-chair	(ֆոլդ'ինկ-կէյր)	ծալլուող աթոռ
arm'chair''	(արմ'չէյր)	բազկաթոռ
el'bow-chair''	(էլ'բօ-կէյր)	բազկաթոռ
stool	(սթու-լ)*	առանց թիկունքի եւ առանց թիկ աթոռակ (Ռոկ. Կոնսթ.)
foot-stool	(ֆուտ-սթու-լ)	ոտնաբարձ, ոտնաթոռ
cush'ion	(կուշ'իօն)	բարձ, բարձիկ, երեսբարձ
so'fa	(սօֆա)	բազմոց (Տֆ. Կոնսթ.)
car'pet	(կար'փէթ)	կապերտ (Ռոկ. Կոնսթ.)
rug	(րաք)	գորգ (Տֆ. Կոնսթ.)
parlor-table	(գաւար-ընկալ)	դահլճի սեղան
chan'de-lier'	(չան'դէլիէր)	ջահ
dra'per-y	(դրէ'յփէր)	ասեղնագործուած ընտիր զարդի լաթեր. զարդածածկոց. ասուե- ղէններ
table drapery	(ընկալ արէ'յփէր)	սեղանի զարդածածկոց
table-cover	(ընկալ-գըք)	սեղանի ծածկոց
al'bum	(ալ'բում)	նկարագիրք
pho'to-graph	(ֆօթօ'գրաֆ)	լուսանկար
photograph-album	(ֆօթօ'գրաֆ-ալ'բում)	լուսանկարագիրք
cur'tain	(կը'թէյն)	վարագոյր
lace	(լէյս)	թելատրէզ (Ռոկ. Կոնսթ.) Ժանեակ (Տֆ. Կոնսթ.)
lace-curtain	(լէյս-գըք-թէյն)	թելատրէզեայ վարագոյր
pole	(փօլ)	ձող
curtain-pole	(գըք-թէյն-փօլ)	վարագոյրի ձող

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վահակ) :

ring	(բին)	օղակ, մատանի
curtain-rings	(գլբլին-բին)	վարագոյրի օղակներ
pin	(փին)	գնդասեղ
curtain-pins	(գլբլին-փին)	վարագոյրի գնդասեղներ
hook	(հո-)	կեռ (չէնկէլ). կարթ
por'tiere	(փօրթիէ')	դրան վարագոյր, սրսկապանի (Տճկ. Լարպտ) դրան վարագոյր
man'tel-piece	(մենթլ-փէյս)	կրակարանի դարաւանդակ
mantel-piece-drapery	(մենթլ-փէյս-դրէյթրի)	կրակարանի դարա- վանդակի զարդածածկոց
man'tle	(մենթլ)	լուսատու ծածկոց (ճրագի). լայն անթեւ վերարկու Տճկ. շալապ)
clock	(քլոք)*	մեծ ժամացոյց
vase	(վէյս)	ծաղկաման
and'i'ron	(է'նալոն)	փայտակալ †
pair of tongs	(փէյր օվ փանկ)	ունելի (Տճկ. ջաշա)
po'ker	(փօ'ք)	ակիշ (Ռոյ. փանկ)
shov'el	(շէվլ)	ձեռքի փոքրիկ թի (կրակին վրայ ածռել լեցնելու համար)
mir'ror	(միր'ր)	մեծ հայելի (Տճկ. պարանայան)
stat'ue	(սթատու)	արձան
bust	(պէսթ)	կիսարձան (ճարձի կէտն վեր)
pic'ture	(փիկթուր)	պատկեր
picture-frame	(փիկթուր-ֆրէյմ)	պատկերի շրջանակ
hook	(հո-)	կեռ
picture-hanging-hooks	(փիկթուր-հենկինկ-հո-)	պատկեր կախելու կեռեր [մագիլ]
nail	(նէյլ)	գամ, բեւեռ. եղունգ, ճիւղան,
picture-nail	(փիկթուր-նէյլ)	պատկերի գամ
lens	(լէն)	ոսպնածև ապակի, խոշորացոյց
picture-lens	(փիկթուր-լէն)	պատկերի խոշորացոյց
ea'sel	(էյսլ)	պատկերակալ
lamp	(լէմփ)	կանթեղ, լապտեր
lamp-holder	(լէմփ-հոլդեր)	կանթեղակալ, ճրագակալ
lamp-stand	(լէմփ-սթանդ)	կանթեղակալ, ճրագակալ
shade	(շէյ)	շուք, հովանի, ստուեր

* Հնչիւն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Սովորաբար յոքնակի կը գործածուի միշտ զոյգը միա-
սին գործածուելուն համար: Կը դրուի կրակարանի մը մէջ,
վրան փայտեր շարելով կրակ վառելու համար:

lamp-shade	(լէ՛ֆ-շէյա)	կանթեղի հովանի
pi-an' o	(փէէ'նօ)	դաշնակ
piano-cover	(փէէնօ-գըլըր)	դաշնակի ծածկոց
piano-drapery	(փէէնօ-արէյփըրէ)	դաշնակի զարդածածկոց
piano-stool	(փէէնօ-սթօլ)	դաշնակի աթոռակ
or' gan	(օ'հէն)	երգեհոն. (մարմնի) անդամ
mu' sic	(միօ'սի)	նուագ, նուագաժողովուն
music-stool	(միօ-սի-սթօլ)	նուագաժողովեան աթոռակ
bric'-a-brac''	(պրի'ֆ-ա-պրէֆ)	հին հետաքրքրական առարկաներ կամ անոնց պահարանը

**Տան մը թանգարանի կամ ետեւի Դահլճի կահերու անուններն
և անոնց վերաբերեալ բառերն են**

book	(պոօ-)	գիրք
book-room	(պոօ-սօմ)	գրքերու սենեակ (գրասենեակ)
reading-room	(ըրէյին-սօմ)	ընթերցարան
au' di-to' ri-um	(օդի'թօ'րիւմ)	լսարան
case	(էյս)	արկղ, տուփ, (պարանշէյն) դուրճ. դէպք, պարագայ խնդիր
book'case	(պոօ-էյս)	գրապահարան
book-stand	(պոօ-սթէնդ)	գրակալ
shelf	(շէլֆ)	դարակ
book-shelf	(պոօ-շէլֆ)	գրադարակ
desk	(դէսք)	գրասեղան
writing-desk	(ըրայթին-դէսք)	գրելու յատուկ սեղան
ma-te' ri- al	(մաթի'յրիէլ)	իր, առարկայ. նիւթ, նիւթական
writing-materials	(ըրայթին-մաթի'յրիէլ)	գրելու առարկայներ
pa' per	(փէյփըր)	թուղթ
cut' ter	(քէթըր)	կտոր
paper-cutter	(փէյփըր-քէթըր)	թղթահատ
pen	(փէն)	գրիչ, գրչածայր
pen' holder	(փէն'հօլդըր)	գրչակալ
ink	(ինք)	մեջան, թանաք
ink' stand	(ինք'սթէնդ)	կաղամար, թանաքաման
en'velope, en-vel' op	(էնվէլօփ, քէփ)	նամակի պահարան
seal	(սէյլ)	կնիք
wax	(ուէքս)*	մեղրամամ, ականջի աղտ
sealing-wax	(սէյլին-ուէքս)	կնքամամ
card-boxes	(քարտ-պօքս)	գրացանկի տոմսերու դարաններ
card-drawer	(քարտ-դրօւըր)	գրացանկի տոմսերու դարան

* Հնչելու է մէկ սնգամէն (մէկ վանկ)։

stamp	(ը)«դէմ»*	դրոշմ, կնիք, կնքանշան (ՏՃԿ. ԿՄԸ- դՄ). կաղապար . թղթադրոշմ, (ՏՃԿ. ԳՄԸ)
post'age	(ժօ՛ւդէյճ)	թղթատարական վարձք, ծախս
postage-stamp	(ժօ՛ւդէյճ-«դէմ»)	նամակադրոշմ
postage-stamp-box	(ժօ՛ւդէյճ-«դէմ»-«դէմ»)	նամակադրոշմատուփ
rub'ber	(ԽԸ՛դլլ)	ձգախէժ, (լսողի). ձգախէժէ քե- րիչ, ձգախէժէ կրկնակօշիկ
rubber-stamp	(ԽԸ՛դլլ-«դէմ»)	ձգախէժէ կնիք
pad	(Բէ՛ր)	առածգական նիւթով մը լեց- ուած բարձիկ. թղթածրար
ink-pad or stamp-pad	(Ին՛-Բէ՛ր, «դէմ»-Բէ՛ր)	մեջանի բարձիկ, դրոշմաբարձիկ [ճէրմէլ]
ru'ler	(Խօ՛ւլլլ)	կառավարիչ, իշխող . քանակ (ՏՃԿ. մատիտ)
pen'cil	(ժէ՛նսիլ)	
lead-pencil	(լէ՛ր-ժէ՛նսիլ)	կապարեայ գրիչ, մատիտ
sharp'en-er	(շա՛րփնլլ)	սրիչ
pencil-sharpener	(ժէ՛նսիլ-շա՛րփնլլ)	մատիտի ծայր սրող
waste	(«Էյ՛ր»)*	թափթփուք. վատնում. քանդում
waste-basket	(«Էյ՛ր-«դէմ»)	թափթփուքի, նետուելիք թղթ- թեր լեցնելու սակառ
ra'di-a'tor	(Բէ՛յրիւդլլ)	ջերմոց

ԾԱՆ. — Թէ անհատական տներու և թէ հասարակաց թան-
գարանի մը մէջ վերոյգրեալ կահերէն ի զատ անշուշտ կան
նաև ուրիշ կահեր. ինչպէս, աթոռ, սեղան, նստարան, պատ-
կեր, արձան, ևն., որոց անունները ցարդ քանիցս արդէն
տրուած ըլլալուն համար, այս տեղ անգամ մ'են կրկնել ա-
ւելորդ համարեցինք :

Տան մը նստելու Սենեակի կահերու Անուններն
և անոնց վերաբերեալ բառերն են,

ԾԱՆ. — Անհատական տան մը մէջ Նախնի- Սենեակ սովոր-
աբար կ'ըլլայ տան մը երկրորդ յարկին վրայ : Այս սենեակին
մէջ կը գտնուին յաճախ դահլճի մը, ետեւի դահլճի մը կամ
թանգարանի մը յատուկ կահերէն այնպիսի կահեր, որոնք ա-
մեն սենեակներու ալ գրեթէ հասարակ են. ինչպէս, խօսիւ,
կարպետ կամ գորգ, աթոռներ, պատկերներ, հայելի, սեղան,

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

ջահ, ջերմոց ևն., ևն. բայց ասոնցմէ ի զատ նստելու սենեակին մէջ կը գտնուին կարի վերաբերեալ առարկաներ, որոց անուններն և անոնց վերաբերեալ բառերն են,

sew'ing	(սօ'նի)	կար կարելը	[նիւթեր
sewing-materials	(սօնի-մատիւրիէլ)	կար կարելու առարկաներ,	
cot'ton	(գօ'ն)	բամպակ, թել	
sewing-cotton	(սօնի-գօն)	կարի թել, դերձան	
sewing-silk	(սօնի-սիլ)	կարի մետաքսաթել	
nee'dle	(նի'յալ)	ասեղ	
sewing-needle	(սօնի-նի'յալ)	կարի ասեղ	
sewing-table	(սօնի-թէյալ)	կարի սեղան	
sewing-basket	(սօնի-պաստէր)	կարի սակառ	
work-basket	(ուօր-պաստէր)	աշխատութեան (կարի) սակառ	
ma-chine'	(մէշին)	մեքենայ	
sewing-machine	(սօնի-մէշին)	կարի մեքենայ	
scis'ors	(սի'զըր)	մկրատ	
pair of scissors†	(թէյր ավ սի'զըր)	մկրատ	
thim'ble	(թիմ'պլ)	մատնոց	
wax	(ուսաս)*	սեղրամոմ	
meas'ure	(մէ'շըր)	չափ	

Ննջարան կամ Ննջասենեակ (Bed'room, պէ'րուօմ) ի մը Յատուկ կահ կարասիներ կրնան Համարուիլ Հետեւեալներն,

mat'ting	(մէ'րինի)	խոիր (Յոն. փիւն)	
bed	(պէր)	անկողին, մահիճ	
bed'stead	(պէ'րսթէ)	մահճակալ	
bed-spring	(պէր-սփրինգ)	անկողնի զսպանակ	
mat'tress	(մէ'րէր)	տապաստակ (Տճի. միտէր)	
pil'low	(փի'լօ)	երեսբարձ	
pillow-case	(փիլօ-գէյս)	երեսբարձի երես	
pillow-sham	(փիլօ-շէմ)	երեսբարձի ծածկոց	
sheet	(շէյթ)	սաւան (Տճի. չարշաւ)	
blan'ket	(պլան'կէթ)	վերմակ	
quilt	(գու'նիլթ)*	քնքշարկ	
bed-spread	(պէր-սփրէթ)	անկողնի սփռոց, ծածկոց	
chif'fo-nier'	(շիֆօնի'յէր)	նեղ ու բարձր հանդերձարան	
bu'reau	(պիօ'բու)	զարդասեղան. գրասենեակ	

† Մկրատ ըսելու համար սովորաբար Pair of scissors կը գործածուի:

* Հիշելու է մէկ տեղամէն (մէկ վանկ):

ward'robe''	(ռօ՛րորօպ)	հանդերձարան
draw'er	(որօ՛ւր)	գզրոց· գծագրիչ· քաշող
looking-glass	(լու֊իշի֊կլէս)	հայելի [Լու֊իշ, ֆու֊ի]
set	(սէ֊տ)	հաւաքածոյ, շարք, ձեռք (Տճկ.)
toilet-set	(Լու֊ալէ֊տ֊սէ֊տ)	յարդարուելու իրեր†
comb	(քօ֊մ)	սանտր
hair-brush	(հէյ֊ր֊պրէշ)	մազերու խոզանակ
wire-brush	(ու֊այ֊ր֊պրէշ)	մետաղաթելէ խոզանակ
broom-brush	(պրօ֊մ֊պրէշ)	զգեստի աւել
tooth-brush	(Լու֊ա֊տ֊պրէշ)	ատամի խոզանակ
nail-brush	(նէյ֊լ֊պրէշ)	եղնգի խոզանակ
ear-pick	(էյ֊ր֊փէ֊ք)	ականջակրկիտ (Տճկ. հիւ֊ալ)
hat-brush	(հէ֊տ֊պրէշ)	գլխարկի խոզանակ
shoe-brush	(շօ֊պրէշ)	կօշիկի խոզանակ
hat-cush'ion	(հէ֊տ֊քու֊շի֊ոն)	գլխարկի բարձիկ
wash-stand	(ու֊աշ֊սթէն֊տ)	լուացուելու կայան
wash-bowl	(ու֊աշ֊բօլ)	լուացարան, կոնք
pitch'er	(փէ֊չը֊ր)	սափոր, կուժ
pail	(փէյ֊լ)	դոյլ
soap-dish	(սօ֊փ֊տիշ)	աճառաման
man'i-cure-set	(մէ֊նի֊քու֊ր֊սէ֊տ)	եղունգները կտրելու Լու֊իշ
cham'ber-pot	(չէ֊մբը֊ք֊փ֊օթ)	կճիճ, պէտքաման (Ռ֊ի֊հալ֊ո֊պ)
curl'ing-iron	(քը֊լինգ֊ալ֊ը֊ոն)	գանգրիչ, մազերու թիթեռնիկ
lounge	(լու֊ոնջ)	ընկողմնարան
match†	(մէ֊չ)	լուցկի
match-box	(մէ֊չ֊ք֊օքս)	լուցկիի տուփ

Ճաշասենեակ (Dining-room, րաշի֊նի֊ռօ֊մ)ի մը

Յատուկ կահ կարասիներ կրնան համարուիլ Հետեւեալներն,

ta'ble	(թէ֊յալ)	սեղան
table-cover	(թէ֊յալ֊փէ֊ւը֊ր)	սեղանի ծածկոց, սփռոց
nap'kin	(նէ֊փ֊ին)	անձեռոց, ծնկան շոր (Տճկ. փէ֊շի֊ք)
napkin-ring	(նէ֊փ֊ին֊րինգ)	անձեռոցի օղակ
fork	(ֆօ֊րք)	պատառաքաղ
oyster-fork	(օյ֊սթը֊ֆօ֊րք)	ոստրէի պատառաքաղ
knife	(նա֊ֆ)	դանակ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Այս Լու֊իշը կը պարունակէ սովորաբար սանտր, մազերու, ատամներու և եղունգներու խոզանակներ. հայելի, մըկ֊րատ, անուշահոտութեան սրսկիչ, ևն :

‡ Այս բառը սովորաբար յոքնակի կը գործածուի :

fruit-knife	(ֆրուտ-նայֆ)	պտուղի դանակ
butter-knife	(պըթըր-նայֆ)	կարագի դանակ
cake-knife	(+էյ+նայֆ)	քաքարի դանակ
spoon	(ը)սփօն)*	դգալ
table-spoon	(թէյպըլ-սփօն)	սեղանի դգալ
tea-spoon	(թէյ-սփօն)	թէյի դգալ
dessert-spoon	(դէսըր-սփօն)	աղանդէրի դգալ
orange-spoon	(օրէնճ-սփօն)	նարինջի դգալ
sugar-spoon	(շուկը-սփօն)	շաքարի դգալ
plate	(փլէյթ)*	պնակ, բաց աման
soup-plate	(սօփ-փլէյթ)	սպուրի պնակ
pie-plate	(փայ-փլէյթ)	կարկանդակի պնակ
dish	(դիշ)	աման, պնակ
gravy-dish	(կրէյվ-դիշ)	արգանակի աման
soup-dish	(սօփ-դիշ)	սպուրի աման
dessert-dish	(դէսըր-դիշ)	աղանդէրի աման
pudding-dish	(փուդինկ-դիշ)	կաթնապրի աման
gravy-boat	(կրէյվ-պօթ)	արգանակի նաւակ†
meat platter	(մէյթ փլատըր)	մսի մեծ աման [տըր]
bowl	(պօլ)	սկաւառակ (Տճի. Էսթ. Ռի. Կոլ.)
cup	(քըք)	գաւաթ
sau'cer	(սօսըր)	գաւաթակալ, պնակիկ (Լահայտի)
cast'er, cast'or	(քասթըր)	համեմակալ
salt'cellar	(սօլթ-սելըր)	աղաման
pep'per-box	(քէփքըր-պատ)	պղպեղաման
oil-cruet	(այլ-քրօնթ)	ծիրաման
vinegar-cruet	(վինիկըր-քրօնթ)	քացախաման
mustard-pot	(մսթարտ-փօթ)	մանանեխի աման
sugar-bowl	(շուկը-պօլ)	շաքարատուփ
sugar-tongs	(շուկը-թննիշ)	շաքարի ունելի
cream-pitch'er	(քրէյմ-փիչըր)	սերի կուժ
milk-pitcher	(միլք-փիչըր)	կաթնակուժ [ուակ]
de-cant'er	(դէքանթըր)	յուրան (Տճի. Էսթ. Էնթ.) Գինիի սըր-
glass	(կլէս)*	բաժակ
wine-glass	(ուայն-կլէս)	գինիի բաժակ
tum'bler	(թըմպլըր)	սպակիէ ջուրի գաւաթ
fruit-holder	(ֆրուտ-հօլդըր)	պտղակալ
fruit-basket	(ֆրուտ-պասէթ)	պտուղի սակառ

* Հնչեղու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

† Նաւակաձև աման մ'է արգանակի համար :

nut-crack'er	(նւթ-գրէ'ւր)	ընկոյզ կոտորող
nut-pick	(նւթ-գիգ)	ընկոյզ փորիչ
tea' pot'	(թէյ-պոթ)	թէյաման (Տճկ. չայաս)
tea-set	(թէյ-սէթ)	թէյի գաւաթներ ու պնակիկներ†
dinner-set	(դինը-սէթ)	ճաշի ամաններ (Լաքս)‡
carv'ing-set	(գարւն-սէթ)	սեղանի վրայ միս մանրելու (Լա- քս)§
carving-table	(գարւն-թէյալ)	միս մանրելու սեղան
table-cloth	(թէյալ-գլուխ)	սեղանի մոմազօծ լաթ (Տճկ. ծա- լա)
bell	(պէլ)	զանգակ (շահա)
chi'na-clos'et	(չինա-գլուխ)	յախճապակեղէններու պահարան
side-board	(սայդ-բօրդ)	սպասասեղան

ԾԱՆ. — 1. Գիտնալ կ'արժէ որ Ամերիկեան Ընտանեկան Ճաշասեղաններու մէջ սովորութիւն է որ ընտանեաց մէջ ամենէն տարէց եղող էրիկ մարդը (հայրը) կը նստի սեղանի մէկ գլուխն. ինքը կը մանրէ միսը եւ յետոյ պնակներու մէջ զետեղելով կը ցրուէ ճաշի նստողներուն: Իրեն դիմացը, սեղանի միւս անկիւնը կը նստի ամենէն տարէց կինը (հայրը կամ Բէթ հայրը), որը կը բաժնէ բանջարեղէններն եւ սուրճ կամ թէյ ճաշի նստողներուն:

2. Ճաշի վրայ եթէ մէկը ուզէ կրկին անգամ միս առնել, պէտք է միս բաժնողէն խնդրէ, իւր պնակը անոր տալով իւր քովը նստողներուն միջոցաւ. իսկ թէ իւր նորէն ուզածը բանջարեղէն կամ սուրճ, կամ հաց է, այն ատեն բանջարեղէններն

† Tea-set, թէյի Լաքս կը կոչուի նաեւ 56 կտորներէ բաղկացեալ, բոլորը մի եւ նոյն գոյն, մի եւ նոյն տեսակ, կերակուր տալու յախճապակիէ ամաններ, եւն. այսինքն որոշեալ թուով, պնակներ, ամաններ, սկաւառակներ, գաւաթներ, գաւաթա-կալներ, եւն:

‡ Dinner-set, ճաշի Լաքս կը կոչուի 112 կտորներէ բաղկացեալ, բոլորը մէկ գոյն, եւ մէկ տեսակ, շարք մը յախճապակիէ ամաններ, պնակներ, գաւաթներ, եւն. որոնք կը գործածուին ճաշկերոյթ տալու համար:

§ Carving-set, սեղանի վրայ միս մանրելու Լաքս կը բաղկանայ 5 կտոր երկաթեղէն կամ պողպատեղէններէ. որք են, carving-knife (գարւն-նայֆ) միս մանրելու մեծ դանակ, մեծ դգալ, երկժանի, carving-steel, (գարւն-սթիլ) դանակ սրելու պողպատ (Տճկ. ծասթիլ) եւ carving-fork (գարւն-ֆօրք) միս մանրելու մեծ պատառաքաղ:

եւ սուրճ բաժնող տիկնոջմէն խնդրելու է այսպէս, — May I have some more potatoes? (Դէյ ա, հէվ «ը՛հ օւ» քըլէյթօշ) կարելի՞ է քիչ մ'ալ գետնախնձոր ունենամ — առած ատենն ալ մոռնալու չէ — thank you (թհէն+ Եօ) շնորհակալ եմ — ըսել:

3. Ինչպէս ճաշկերոյթներու եւ խնջոյքներու նոյնպէս ընտանիքներու մէջ սովորութիւն է որ ճաշի նստողները սեղանին շուրջը միասին նստին և սեղանէն ալ միասին ելլեն. բայց եթէ մէկը ուզէ ուրիշներէն առաջ սեղանէն ելլել, պէտք է թոյլտուութիւն խնդրէ սեղանին նախագահող տիկնոջմէն եւ սեղանակիցներէն այսպիսի մի ոճով — May I be excused? (Դէյ ա, պէյ Ե+Եօ-շա) կարելի՞ է ինձ ներողամիտ ըլլաք: Եթէ մէկը ճաշասենեակի կամ ճաշասրահի մը մէջ օտարական է եւ իրեն յատուկ աթոռ չունի, սպասելու է որ իրեն աթոռ ցոյց տան, որ ատեն այդ աթոռին առջեւ կանգնելու է մինչեւ նստելու նշանը տրուի. ան ատեն ամենուն հետ նստելու է:

Խոհանոց (Kitch'en, Կի՛չէն)ի մը մէջ Գտնուած

Գլխաւոր Կահ Կարասիներու Անուններն

եւ անոնց վերաբերեալ բառերն են,

stove	(ը)«դօվ)	վառարան
stove pipes	(«դօվ փայփա)	վառարանի փողեր
cooking-stove	(փա+թիւն-«դօվ)	վրան կերակուրեփելու վառարան
oil-stove	(այլ-«դօվ)	քարիւղի վառարան
gas-stove	(կէշ-«դօվ)	կէշի վառարան
pair of tongs	(փէյր ալ Թիւնիշ)	ունելի (Տճի. հաշա)
bel'low	(պէ'լօշ)	փուք (Տճի. Կէօրի-ն)
u-ten'sil	(Եո-դէ'ն-«իլ)	անօթ, աման
po'ker	(փօ'քը)	ակիշ (Ռի'կ. Թաթիկ) [ճառաւոր]
shov'el	(շը'վլ)	ածուխ լեցնելու փոքրիկ թի (Ռի'կ. Կէօրի-ն)
coal	(փօլ)	ածուխ, հանքածուխ
coal-scut'tle	(փօլ-(ը)«փը'թլ)	ածուխի դոյլ
wood	(«ու-«)	վառելափայտ
wood-box	(«ու-«-պա+ա)	վառելափայտի սնտուկ
ket'tle	(Կէ'թլ)	կաթսայ
kettle-cover	(Կէ'թլ-փըլըր)	կաթսայի խուփ
tea-kettle	(Թիյ-Կէ'թլ)	թէյի կաթսայ
boil'er	(պա'յլըր)	եռոց, եռացուցիչ կաթսայ
steamer	(ը)«դի'յփըր)	չոգեփիչ կաթսայ. չոգենաւ
pot	(փա'թլ)	պուտուկ
pot-cover	(փա'թլ-փըլըր)	պուտուկի խուփ

roasting-pot	(<i>հօսորփնի-փաթ</i>)	փուռուի մէջ կարմրցնելու պատուակ (Տճկ. Կոմիտէ)
pan	(<i>փան</i>)	դաշխուրան (Տճկ. Կոմիտէ), լայն ու ոչ խորունկ աման (Տճկ. Բազմա)
pan-cover	(<i>փան-փաթ</i>)	դաշխուրանի խուփ
bread-pans	(<i>պրեք-փան</i>)	հաց եփելու դաշխուրաններ
cake-pans	(<i>փայ-փան</i>)	քաքար եփելու դաշխուրաններ
pie-pans	(<i>փայ-փան</i>)	կարկանդակ եփելու դաշխուրաններ [խուրան
stew-pan	(<i>սոս-փան</i>)	խաշ (Տճկ. Կոմիտէ) եփելու դաշ-
sauce-pan	(<i>սոս-փան</i>)	մրգանոյշ կամ արգանակ եփելու դաշխուրան [խուրան
roasting-pan	(<i>հօսորփնի-փան</i>)	փուռուի մէջ կարմրցնելու դաշ-
dripping-pan	(<i>դրփնի-փան</i>)	փուռուի մէջ խորովելու դաշխուրան
frying-pan	(<i>ֆրայփնի-փան</i>)	տապակ
cooking-bowls	(<i>գոռ-փնի-պօլ</i>)	եփելու հողամաններ
toast'er	(<i>թօսոր</i>)	հաց խորովելու կասկարա
grid'dle	(<i>կրփլ</i>)	քարահաց եփելու երկաթ (Ռճկ. Կոմիտէ Կրփլ-առ)
grid'i'ron	(<i>կրփլ-առ</i>)	միս խորովելու կասկարա
egg-boiler	(<i>էկ-պօլ</i>)	ձուռուկ
cooking-spoon	(<i>գոռ-փնի-սփօն</i>)	կրակի վրայի եփելիքը խառնելու (սփօն-առ փայտե) մեծ դգալ
cooking-fork	(<i>գոռ-փնի-ֆօրք</i>)	կրակի վրայ եփելիքը խառնելու (սփօն-առ փայտե) մեծ պատառաքաղ
wood'en-spoon	(<i>հօս-փնի-սփօն</i>)	փայտե մեծ դգալ
coffee-pot	(<i>գոֆի-փաթ</i>)	սրճաման
tea-pot	(<i>թէյ-փաթ</i>)	թէյաման
tea-chest	(<i>թէյ-չէսթ</i>)	թէյի տուփ
coffee-chest	(<i>գոֆի-չէսթ</i>)	սրճատուփ
bread-box	(<i>պրեք-պօք</i>)	հացի սնտուկ
knife-tray	(<i>կայֆ-թրէյ</i>)	դանակաման
spoon-tray	(<i>սփօն-թրէյ</i>)	դգալաման
la'dle	(<i>լէյլ</i>)	շերեփ
soup-ladle	(<i>սոս-լէյլ</i>)	ապուրի շերեփ
scoop	(<i>սփօն-փ</i>)*	մեծ շերեփ (Տճկ. Կոմիտէ)
meat-knife	(<i>միտ-կայֆ</i>)	մսի դանակ
meat-saw	(<i>միտ-սո</i>)	մսի սղոց (սփօն փայտե)

* Հնչուկ է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

cutting-knife	(<i>գըդինկ-նայֆ</i>)	միս ևն. կտրեւոր գանակ
chopping-knife	(<i>չափինկ-նայֆ</i>)	միս ծեծելու գանակ
chopping-bowl	(<i>չափինկ-դոլ</i>)	միս ծեծելու սկաւառակ
bread-knife	(<i>պրէք-նայֆ</i>)	հացի գանակ
par'ing-knife	(<i>փէյրինկ-նայֆ</i>)	պտուղ կամ գետնախնձոր կէ ղեւելու գանակ
apple-cor'er	(<i>էյփլ-գո'ւըր</i>)	խնձորի կուտը հանող (<i>գործէ:</i>)
raisin-seed'er	(<i>րէյշն-սէյաըր</i>)	շամշի կուտը հանող (<i>գործէ:</i>)
sausage-grind'er	(<i>սոսէյճ-լըս'յնըր</i>)	մսի ջաղացք (<i>փէյֆ Կաշի գործէ:</i>)
coffee-grinder	(<i>գոֆին-լըս'յնըր</i>)	} սրճի ջաղացք
coffee-mill	(<i>գոֆին-միլ</i>)	
coffee-stir'rer	(<i>գոֆին-(ը)սթըրըր</i>)	սուրճի խառնիչ
cake-cutter	(<i>էյք-գըդըր</i>)	քաքարահատ
pancake-turner	(<i>փանքէյք-թընըր</i>)	քարահաց շրջող (<i>թընըր</i>)
egg-beat'er	(<i>էյ-պէյթըր</i>)	ձուահար (<i>էյթըր</i>)
skim'mer	(<i>ը)սկիմըր</i>)	փրփրաքաղ (<i>Ռոյ. Կոֆին Կաշի, Կոֆին</i>)
steak-pound'er	(<i>ը)սթէյք-թընըր</i>)	Կոֆին-Կաշի միս ծեծող
potato-mash'er	(<i>փոթէյթ-մէշըր</i>)	գետնախնձոր ծեծող
rolling-pin	(<i>րոլինկ-փին</i>)	ղուղան (<i>Տֆին. օգլալը</i>), գրտակ
gra'ter	(<i>լըյէյթըր</i>)	բողկի կամ մշկնկոյզի քերոց
pudding-stick	(<i>փոք-պինկ-սթիք</i>)	անուշեղէն խառնելու ճպտո
muf'fin-rings	(<i>մֆին-րինկ</i>)	գրտակ եփելու օղակներ
fun'nel	(<i>ֆընէլ</i>)	ձագառ
col'ander	(<i>գըլանդըր</i>)	պարզուտ, պարզունակ
dip'per	(<i>դիփըր</i>)	մխրճոց (<i>Ռոյ. Կոշի Ռոյ, Գըլանդ</i>)
strain'er	(<i>ը)սթրէյնըր</i>)	քամոց (<i>Տֆին. Կոշի</i>)
sift'er	(<i>սիֆթըր</i>)	մաղող
sieve	(<i>սիւ</i>)	մաղ
can-opener	(<i>էյն-օփըր</i>)	թիթեղեայ տուփ բացող (<i>գործէ:</i>)
cork	(<i>գօք</i>)	խից
cork-screw	(<i>գօք-(ը)սթրօք</i>)	խցան, խցահան
cork-pull'er	(<i>գօք-թընըր</i>)	խցահան
ice-box	(<i>այս-այս</i>)	սառնարկղ
ice-cream freez'er	(<i>այս-գրէյֆ ֆրէյշըր</i>)	պաղպաղակի սառուցիչ
fau'cet	(<i>ֆօ'սէթ</i>)	ծորակ
sink	(<i>սին</i>)	խոհարանի լուացարան
sink-brush	(<i>սին-պրշ</i>)	լուացարանի խոզանակ
sink-broom	(<i>սին-պրօք</i>)	լուացարանի սաւել

* Հնչելու է մէկ տողամէն (մէկ վանկ):

scrub-broom	(ը)՝գրլոյ* -դրօմ)	գետինը լուալու աւել
scrub-brush	(՝գրլոյ-դրլո)	գետինը լուալու խոզանակ
dish-cloth	(տէշ-գլօթ)	} ջնջոց (Ռճկ. Խառն-է)
dish-rag	(տէշ-րակ)	
dish-towel	(տէշ-թաւալ)	պնակի սրբիչ
crash-towel	(գրաշ* -թաւալ)	խոշոր կտաւէ սրբիչ
crumb-brush	(գրլոյ* -դրլո)	փշրանքի խոզանակ
hatch'et	(հէ'լէր)	փոքրիկ կացին
mor'tar	(մօ'ր-թար)	անկան Տճկ. (հալան), սանդ
pes'tle	(փէ'սլ)	սանդիտոռ (հաւնի կոթ)
step-lad'der	(ը)՝սքէժ* -լա'դր)	ոտնասանդուղ
can'dle-snuff'ers	(գէ'նդլ- (ը)՝նըճըր)	ճրագի մկրատ
wash-tub	(ուաշ-թնոյ)	լուացքի տաշտ
wash-boiler	(ուաշ-դաշլոյ)	լուացքի պղինձ (եռաց)
wash-board	(ուաշ-դօրա)	լուացքի տախտակ
clothes-wringer	(գլօթհղ-րէ'նիլոյ)	լաթերու քամիչ
clothes-line	(գլօթհղ-լայն)	լաթերու չուան
clothes-pin	(գլօթհղ-փին)	լաթերու ճնճղուկ
clothes-basket	(գլօթհղ-դաւալ)	լաթերու զամբիւղ
clothes-hors†	(գլօթհղ-հօրս)	լաթերու ձի
flat-iron	(ֆլէր-այրն)	արդուկ (Տճկ. Ի-թի-)
flat-iron-holder	(ֆլէր-այրն-հօլդըր)	արդուկակալ
flat-iron-stand	(ֆլէր-այրն-սքէժ)	արդուկակայան
ironing-board	(այրնիլ-դօրա)	արդուկելու տախտակ
ironing-cloth†	(այրնիլ-գլօթ)	արդուկելու շոր
broom	(դրօմ)*	աւել
mop	(մօփ)	գետնի սրբիչ
dust'er	(դը'սքըր)	փոշեսրբիչ, փետրաւել
dust-pan	(դը'սք-փան)	աւելոց
ash-pail	(աշ-փէյլ)	մոխրի դոյլ
ash-barrel	(աշ-դերել)	մոխրի տակառ
keel'ers	(քէ'յլըր)	բաց աման (Ռճկ. Լէնիլէր)
porce'lain-kettle	(փօ'ր-սլէյն-քէլ)	կտապ շինելու կաթսայ

* Հնչելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

† Ուղղանկիւն պահպանակի ձեւով առարկայ մ'է, որոյ վրան լաթերը արդուկելէ վերջ կը փռեն՝ որ կատարելապէս չորնայ :

‡ Դիտելու է որ cloth (գլօթ) կը նշանակէ կտաւ, բամպակի կամ մետաքսէ կտոր, շոր-մինչ clothe (գլօթ) կը նշանակէ զգեստ :

brass-kettle	(պրահ-էրէ)	թթուատ շինելու կաթսայ
table oil cloth	(թէյուլ-այլէլօթ)	սեղանի մոմազօծ կտաւ
li-no'le-um	(լինօ'լէւմ)	կտաւախղէ կարպետ
spice-jar	(շ)սփայս-ճահ)	համեմակարան
steel'yard	(շ)սրէ'յէտար)	կենդինար , կշռոց (Տճկ. Գափան)
kitchen-cabinet	(Իլլէ-Գէպինէր)	խոհանոցի պահարան
work-stand	(ուօր-ստէնար)	գործասեղան
pantry	(Բանդրի)	մահան
store-room	(շ)սթօր-սօմ)	շտեմարան

Բայեր

To take the chair (թէյ+ արշ շէյր) աթոռակալել , աթոռը առնել ու նստիլ

to rock	(սափ)	օրօրել ,
to double	(արշլ)	կրկնել , ծալլել , կրկնապատկել
to fold	(ֆօլդ)	ծալլել
to el'bow	(է'լու)	արմուկով մշտել
to photograph	(ֆօթօկրաֆ)	լուսանկարել
to frame	(ֆրեյմ)	կազմել , շինել , յարմարցնել , պատկեր շրջանակել
to hook	(հուք)	հարմանդել , կոճկել (լափսադել)
to hold	(հօլդ)	բռնել
to shade	(շէյդ)	հովանի ընել , շուք տալ [ընել
to play	(փէյ)	խաղալ , նուագել , դաշնակահա-
to sew	(սօ)	կար կարել [ընել
to stamp	(շ)սթեմփ)	դրօշմել , տառանիշել , տպաւո-
to rule	(սօլ)	գիծ քաշել , գծել . իշխել
to sharp'en	(շա'սփեն)	սրել , յետանել
to waste	(ուէյսթ)*	սպառել , վատնել , հատցնել
to comb	(գօմ)	սանարել
to wash	(ուաշ)*	լուալ , լուացք ընել
to dress	(արէս)*	հագցնել . հաւի փորը լեցնել
to curl	(գըրլ)*	գանգրել , խոպոպել
to fla'vor	(ֆլէ'յւըր)	համեմել
to oil	(այլ)	իւղել
to carve	(գարւլ)*	կտրտել , յօշոտել
to wax	(ուաքս)*	մոմել

§ Խիցէ և կտաւաւի իւղէ շինուած կտաւ կամ կարպետ (կը Գործածողն սովորաբար խոհանոցներու Գէպինէրու վրայ փէլու) :

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

to measure	(մե'սուր)	չափել
to pare	(քէյր)*	կեղեւել
to cook	(գոո)	եփել
to boil	(պոյլ)	խաշել, եփ հանել
to cut	(գլէր)	կտրել, դպրոցէն փախչիլ
to seed	(սէյր)	սերմանել, սերմը հանել
to grind	(կրայնո)*	աղալ, մանրել, սրել
to stir	(ը)՝դըր)*	խառնել, գրգռել [բախել
to beat	(պէյր)	զարնել, ծեծել, հարկանել, բա-
to pound	(գոոնոյ)*	ծեծել, փռիացնել
to grate	(կրէյր)*	քերել [ձկտիլ
to strain	(ը)՝դրէյն)*	քամոցով քամել (նալէլ), տքնիլ
to sift	(սիֆր)	մաղել
to screw	(ը)՝գրո-	պտուտակը դարձնել, պտուտա-
		կով ամրացնել
to pull	(գոոլ)	քաշել
to clothe	(գլոհհ)*	հագցնել, շորով պատել
to wring	(րիշի)	քամել
to iron	(պըրն)	արդուկել
to scrub	(ը)՝գրըպ)*	խոզանակով կամ աւելով գե-
to sweep	(ը)՝սոնիյի)*	աւել [տինը լուանալ
to mop	(մոփ)	գետինը ջնջոցով սրբել
to dust	(դըսր)	փռիները մաքրել, սրբել
to store	(ը)՝մոս-	ամբարել

Խօսակցութիւն

Կահեր (Furniture) կամ Տնային Կահ Կարասիներ
(House Furnishings) և Հողէ ամաններ (Crockery)

Վաճառող խանութի մը մէջ

Ի՞նչ է ձեր ուզածը: հոռա՛ն ի՞նչ եօ- ուն - What is you wish? -
- Կ'ուզենք գնել քիչ ուն ուն - We wish to buy some
մը կահեր: ֆընիչուր - furniture.
Ի՞նչ կահեր կ'ուզէիք հոռա՛ն ֆընիչուր' - ուն - What furniture would
ունենալ: - Կ'ուզէիք եօ- լոյս դո- հէ՛վ - ուն - you like to have? -
ինք ունենալ սեղան ' - ուն լոյս դո- հէ՛վ ը - We would like to have
մը, լաւ մահճակալ լիւյս, ը նո- պի- a table, a good bed-
մը, աղւոր զարդա- դո- ը նոյն պի- stead, a nice bureau
սեղան մը և ուրիշ էն- ը ֆի- and a few other things.
քանի մը բաներ: - լիւյս - գը՛ր հի- ուն, Come this way please.
Եկէ՛ք այս կողմէն, քիչ
(էլի) կը հաճիք:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

Այս սեղանն ի՞նչպէս հաս- 'օ-ր արհիւ լեյալ How would this table
կըյարժարէ: Զուտ կաղ- րօ- - իդ իչ աւելի օ+. do? It is solid oak.
նիէ շինած է: Այս արհիւ ունի իչ մահականի This one is mahogany.
մէկը բալատրենիէ
(մահականիէ) է շինած:

Ասիկա շատ մեծ է: իչ արհիւ լեյալ- - հէյր Is this too large? Here
Ահա աւելի պզտիկ մը իչ մօլըր ունի is smaller one?
Գներն ի՞նչ են: - Այս հոս- - արհիւ քրայալս What are the prices? -
զօրաւոր հատը քը- - արհիւ արհիւ ունի իչ This strong one is
սան-հինգ տալեր է: լեյալ- - փայլաւոր - twenty-five dollars. -
- Լաւ, կ'առնենք այդ ունի, ունի լեյալ արհիւ Well, we take that
մէկը: ունի one.

Հիմա նայեցէք այս նա- - ւոր- - արհիւ էն- Now look at this en-
կիտուածեալ մահ- - արհիւ պէտքէր, օ- am-
ճակալին. թէ նա- - 'օ-ր էօ- - քրէքըր քը would you prefer a
խամեծար կը սեպէք պրա- - ունի - արհիւ ունի brass one? This one is
արոյրէ հատ մը: Այս իչ պրա- - արհիւ լեյալ, brass, strongly made,
մէկը արոյրէ է, զօ- - էն պէտքէն փայլաւոր. հէյր and satin finished.
րաւոր շինուած, եւ իչ քը պէտք- - օ-ր, Here is a bedroom suit,
սնդուսանման երե- - մահականի փայլաւոր mahogany finished.
ւոյթով: Ահա աւելի
ննջասենեակի մը լեյալ-
իւն*, բալատրենիի
երեւոյթով:

Այդ արոյրէ հատի հոս- - արհիւ իչ արհիւ քրայալ ալ What is the price of
գինն ի՞նչ է: - Երե- - արհիւ պրա- - ունի - լեյալ- that brass one? -
սուն եօթը տալէր: - քրէքըր պրա- - ունի Thirty-seven dollars.
Մենք աւելի լաւ կը- - քրայալ հէյր քը շէյքըր - We rather have a
պէտքէն աւելի աժան ունի- - հէյր իչ ունի փօ- cheaper one. - Here
հատ մը ունենալ: - լեյալ- - փայլաւոր - is one for twenty-two
Ահա հատ մը քսան- - արհիւ ունի քօ- dollars. - That will
երկու տալերի: - Ան do.
պիտի ըլլայ:

Հիմա դուք կարելի նա- - ւոր- - արհիւ պէտքէն արհիւ Now you may step
է այս կողմը գաք, ունի, լեյալ քրէքըր- - քրէքըր this way please to
եթէ կը հաճիք, ընտ- - քը պէտքէն քրէքըր քը select a bed spring and

* Bedroom suit կը նշանակէ մահակալ, զարդասեղան եւ
լուացարանի կայան մի և նոյն նիւթէ շինուած և մի և նոյն ե-
րեւոյթն ունեցող:

Տեսնենք քանի մը
զարդասեղաններ:
Հաճեցէ՛ք այս կող-
մէն գալ: Որեւէ մաս-
նաւոր տեսակ, ձեւ
կամ գոյն ունի՞ք (Եր-
ճոյնի մէջ), որոյ մա-
սին որոշած էք: Մենք
պիտի ջանանք գրտ-

[illegible]

Anything else?—Don't you want to look at carpets, linoleums, mattings, chairs, parlor suits, curtains, quilts, blankets?

[illegible]

Let us see some bureaux. — Come this way please. Have you any particular quality, style or shade that you have decided on? — We will try to find one that will match with the rest of the

նել հատ մը որ պիտի
տի զուգընթացնայ
սենեակի միջի միւս
(հասցած) կահերուն
հետ: — Շատ լաւ: Ահա
հոս են, ընտրեցէք
որն որ կը սիրէք: —
Կը խորհինքայս մէկը
պիտի ըլլայ: Ատիկայ
ի՞նչ պիտի արժէ: —
Ատիկա ընտիր հատ
մ'է. անոր հայելին
Գաղղիական (սպառն)
է, եւ կ'արժէ երե-
սուն տալեր. բայց
այս մասնաւոր վա-
ճառման մենք կը-
ծախենք զանոնք,
հատը քսան տալերի:
— Մենք պիտի առ-
նենք զայն:

Բոլորն ասոնք պիտի
ըլլան այսօրուան հա-
մար: — Այո, առ այժմ:
Մենք կարելի է գանք
ուրիշ օր մ'ալ եւ
քիչ մ'ալ ընտրու-
թիւններ ընենք: —
Շատ լաւ, եկէք ինչ
ատեն որ կ'ուզէք:

Հիմա, հաճեցէք քա-
լել գրասեղանին
մօտ, եւ ձեր անունն
ու հասցէն տալ գը-
րագրին: — Շատ աղէկ:
Ե՞րբ կրնաք յանձնել
զանոնք: — Այս կէս-
օրէ վերջ: — Շատ լաւ,
մենք ակնդէտ պի-
տի լինինք անոնց հա-
մար: Մնաք բարով:
— Երթաք բարով:

հանձնելու էն հը
— Very well. Here
they are, choose
whichever you like. —
We think this one will
do. What will that
worth? — That is an
excellent one; it has
French mirror, and is
worth thirty dollars;
but we are selling
them, during this spe-
cial sale, at twenty
dollars each. — We
will take that.

— Ել հայտ պէ՛ս օլ ֆօր
դո-դէ-է-է, էդ քիչ-
ընդ. — Ել ֆէյ ֆէյ
ըրբ հայտնի ֆէյ ֆէյ
ֆօր «էլէքշըն» — Վեր-
եւ, ֆէյ էն էն լայն
եւ լայն:

Will these be all for
to-day? Yes, at present
We may come some
other day and make
some more selections.
— Very well, come
in any time you like.

Նա-ն, քիչդ «քէք էր
հը պէ-էն քիչ եւ-
նէյ, էնդ ըրբէն դո-
հը քիչդ — օլքայդ

Now, please step at
the desk and give
your name and ad-
dress to the clerk. —
Alright.

Հո-ն քիչ եւ- պիւլըր
հէյ — հէյ էֆըր-
նոն — Վեր-եւ, «-
«-էլ լո-տ ֆօր հէյ.
Կո-դ պայ — Կո-դ պայ

When can you deliver
them? — This after-
noon. — Very well,
we will look for them.
Good bye. — Good
bye.

Տնային կարասիներ և Հողէ Ամաններ Պահող

Խանութի մը մէջ

Ի՞նչ կ'ուզէք, (ե՛րէ) հո՛ւմի ա՛ռ ե՛ս ո՛ւր What do you wish,
կը հաճիք (ը՛տէ)։ — Ժէյշ — ո՛ւր ո՛ւր հէ՛ջ please — We want
կ'ուզենք կէս երկո- ը աշխարհի քիւօն քիւօն եւ
տասնեակ մը սուրճի «սուրճ», հո՛ւմի հէ՛վ ե՛ս cups and saucers.
գաւաթներ եւ պնա- կադ — ե՛ս ո՛ւր ֆայն What have you got?—
կիկներ։ Դուք ի՞նչ օլտայնա աշխարհի շէլֆ, You will find all kinds
ունիք։ — Դուք պի- թէ՛ք ընդհանուր ե՛ս ո՛ւր on that shelf, pick up
տի գտնէք բոլոր տե- what you want.
սակներն ան դարա-
կին վրայ. մէկիկ մէ-
կիկ վեր առէք ինչ
որ կ'ուզէք։

Ասոնց գներն ի՞նչ են։ հո՛ւմի առ ահա քիւօն ըստ What are the prices
— Հատը տասը սէնթ։ ա՛վ ահիշ — Եւն «էնդ» of these? — Ten cents
— Փաթթեցէք զա- ը թէյ — Թէ՛ք ահիշ ընդ, a piece. — Pack them
նոնք, ե՛րէ կը հաճիք։ Ժէյշ up, please.

Ուրիշ ի՞նչ կ'ուզէք։ — հո՛ւմի եւս — աշ ո՛ւր What else? — I want
կ'ուզեմ լուացքի պը- ը աշխարհի — հիշ a wash-boiler.— Here
ղինձ մը։ — Ահա հատ իշ ո՛ւր քիւօն — հիշ is one copper-bottom,
մը տակը պղինձ, տա- աշխարհի «էլընդ» dollar seventy.

Երեք օթանասուն (օթ
աշխարհ և օթանասուն
«էնդ»)։

Աւելի խոշորն ու- հէ՛վ ե՛ս լաւճը ո՛ւր Have you larger one?
նի՞ք։ — Ասիկա ամե- — ահիշ իշ ահա լաւ — This is the largest
նէն խոշոր չափն է, ճըստ աշխարհի քիւօն — size ever come. — Al-
որ երբէք կ'ուզայ։ օլտայն. ո՛ւր ե՛ս «էնդ» right. Will you send
Շատ աղէկ. կը հա- ահիշ երբի «էնդ» 316 Clinton
ճի՞ք զրկել զանոնք Գլինդըն Էլընդ — հո՛ւմի Avenue? — What is
երեք (հարիւր) տասն- իշ աշխարհ — օթն Աւե- the name? — Mrs. Ave-
և վեց Գլինդըն Էլըն- աշխարհ, ե՛ս dissian. — Alright,
նիւ։ — Անունն ի՞նչ ո՛ւր կէդ ահիշ քիւօն you will get them
է։ — Տիկին Աւետիս- ո՛ւր rightaway.

եան։ — Շատ լաւ,
անմիջապէս պիտի
ստանաք զանոնք։

RULE V. — OBJECTIVES.

ԿԱՆՈՆ Ե. — ՀԱՅՑԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ Կ՝ՍԵՌԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ :

A Noun or a Pronoun made the object of an active-transitive verb or participle, is governed by it in the objective case.* — Անուն մը կամ Դերանուն մը յը ներգործական-անցողական բայի մը խնդիրն եղած է, և անով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըստ է. ինչպէս, “I found *him* assisting his *mother*” «Ես գտայ զին+ (յ) կ’օգնէր իւր մօրը:» Այս օրինակին մէջ *him*, զին+ը հայցական հոլով է և կը կառավարուի found բայովը (անոր խնդիրն է). և *mother*, մօրը հայցական հոլով է կը կառավարուի assisting խնդրառու ընդունելութիւնովը:

Այս կանոնէն բացառութիւն չկայ:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Սեռի խնդիրը առ հասարակ կը հետեւի խնդրառու բային կամ ընդունելութեանը. ինչպէս, I love *him*, Ես կը սիրեմ զին+ը: Բայց երբ ուղղուի ազդու ընել, սեռի խնդիրը տէր բային առաջ կը դրուի. այսպէս, “But *me* ye have not always.” «Բայց զի+» ամեն ատեն չունիք»: Բանաստեղծութեանց մէջ սեռի խնդիրը երբեմն տէր բային և բային մէջտեղը կը դրուի. ինչպէս, “Much he the *place* admired, ...” — Milton. «Շատ ինքն «Էդ-ոյ» կ’սքանչանար:» Եթէ տէր բային այնպիսի դերանուն մ’ըլլայ որ սեռի խնդիրն հետ չի չփոխուիր, այն ատեն տէր բային և սեռի խնդիրը կրնան տեղերնին իրարու հետ փոխել. այսպէս, “*Silver* and *gold* have I none.” «Արծաթ եւ ոսկի չունիմ ե»: Յարաբերական կամ հարցական դերանուն մը առ հասարակ իր պարբերութեան սկիզբը կը դրուի. այսպէս, “I am Jesus, *whom* ye persecutest†.” Ես եմ Յիսուսը զոր դուն կը հալածես». “Which of the prophets have not your fathers persecuted?” «Մարգարէներէն ո՞րը (Զո՞ւի մօր-բայրէն) չը հալածեցին ձեր հայրերը»:

2. Ներգործական-անցողական բայերը միշտ հայցական հոլով սեռի խնդիր մ’ունենալու են իրենց հետ. ինչպէս, “Honor thy *father* and thy *mother*,” «Պատուէ քու հայրդ ու քու մայրդ»: Բայի մը խնդիրն երբեմն զօրութեամբ ալ կը հասկցուի. ինչպէս, He reads [*a book*], Ինք կը կարդայ [գիրք մը]:

* [Այն կանոնը զոյս ընելու է:]

† per’se-cute (քիւր-ի-թիւ-դ) հալածել

3. Անգլիերէնի մէջ բայի մը խնդրառութիւնը իր անցողական կամ չանցողական իմաստէն կախումն ունի, եւ այդ իմաստն ալ յաճախ փոխաբերաբար իր առած խնդրէն կ'որոշուի: Այս կէտը Անգլիերէն լեզուին յատուկ բաւական դժուար խնդիր մ'է, որոյ մասին բոլոր գրագէտներն եւ քերականագէտներն իրարմէ կը զանազանին: Մենք սաչափ միայն յիշենք որ այն բայը որ հայցական հոլով սեռի խնդիր չունի, անցողական չէ. ք. ներգործական բայի խնդիրը իր հետ նախադրութիւն ունենալու չէ:

4. Անգլիերէնի մէջ բայեր կան որ թէ ներգործական են եւ թէ չէզոք. ինչպէս, He will return the book, գիրքը պիտի վերադարձնէ. He will return in a few days, քանի մ'օրէն պիտի վերադարձայ. այս օրինակներէն առաջնոյն մէջ will return բայը ներգործական, մինչ վերջնոյն մէջ չէզոք է:

5. Give, տալ. ask, հարցնել. teach, սովորեցնել. tell, ըսել. write, գրել. եւ քանի մը ուրիշ բայեր երկու հայցական խընդիրներ կ'առնեն, որոց մին հայերէնի մէջ աւելի տրական հոլովի իմաստն ունի. ինչպէս, Give me a book, քէր՝ մը տուր ինձի — Ask him his opinion, հարցուր անոր իր գաղափարը — He teaches them grammar, +երախնայ-ի-ն կը սովորեցնէ անոնց — tell me your name, անոնք ըսէ ինձի — Write him a letter, իրեն նամակ մը գրէ. ևն:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Ներգործական-անցողական բայ մը առանց սեռի խնդրի գործածելու չէ. ինչպէս, I must caution† [you], ես պիտի չգտնաշնչեմ [ձեզ]:

2. Կրաւորական բայի մը հայցական հոլով սեռի խնդիր տալու չէ. գիտնալու է որ ամեն կրաւորական բայ ներգործական բայէ մը ծնունդ կ'առնէ. եւ այդ ներգործականի հայցական հոլով սեռի խնդիրը կրաւորականին մէջ տէր բայի կը դառնայ. ինչպէս, ներբերքախն. I asked this question, այս հարցումը հարցուցի — Կրաւորական, This question was asked by me, այս հարցումը հարցուեցաւ ինձմէ (ինչո՞ով):

3. Դիտելու է որ Անգլիերէնի մէջ բայի մը անցեալ ընդունելութիւնը առանձինն, առանց ներգործական օժանդակի, միշտ կրաւորականի նշանակութիւն ունի, ուստի զգոյշ ըլլալու է որ հայցական սեռի խնդիր առնելու երեւոյթը չըս-

† cau'tion (գո'շնչ) զգուշութիւն, խրատ -- to caution, զգուշացնել:

տանայ: նոյնպէս. Անգլիերէնի մէջ՝ հոլովները քանի որ երեւոյթով իրարմէ չեն զանազանուիր, իրենց գործածութենէն կամ դիրքէն կը բացատրուին իրենց նշանակութիւնները. ուստի զգոյշ ըլլալու է որ անոնց սխալ գործածութենէն իմաստի անորոշութիւն կամ անստուգութիւն յառաջ չի գայ:

168. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ծ] [Խ]

slice	(ը)՝ւայ)	չերտ -- to slice, չերտել
fresh	(ֆրէշ)*	թարմ (ՏՖի. Բաշէ), նոր. զով
wa'ter	(ա-՝ւէր)	ջուր -- to water, ջրել [քսել
but'ter	(պէ՝ւէր)	կարագ -- to butter, վրան կարագ
side'table	(սայդթէյպլ)	կողմնակի (պարի պիլի) սեղան
black	(պլէշ)*	սեւ
cream	(քրէյմ)*	սեր (ՏՖի. Գայմաշ)†

[Ծ]

TO SET THE TABLE.

“Anna, mother wishes you to set the table. Will you let me bring you the things for the table?”

“Yes, Armen, I am glad to have your help. You may help me lay the table-cloth first, and then you may get the other things.”

“Here are the plates, the cups and saucers, the knives and forks, and the napkins. Let me get the glasses, while you fill the pitcher with water.”

* Հնչելու է մէկ անգամայն (մէկ վանկ):

† Սեր ըսելով Հայոց մէջ կը հասկցուի մածնի երեսէն հաւաքուած սերը. բայց պէտք է գիտնալ որ Ամերիկայի մէջ նոյնը չկայ, ուստի և սեր ըսելով նոյնը չի հասկցուիր. այլ Անգլիերէնի մէջ *cream*, “էր ըսելով կը հասկցուի թարմ կաթի թանձր եւ ընտիր մասը, որը կաթին երեսը կը հաւաքուի, եթէ նոր կթուած կաթը, բերանը աղէկ ամրացած թիթեղէ ամաններով, ժամանակ մը հոսուէն պաղ ջրի մէջ պահուի:

“Mother is making coffee, and she will want the coffee-pot, and also the platter for the meat. Take them to her please, and when you come back, bring the spoon-holder and the spoons, and the salt and pepper.”

We next cut the bread in neat slices, and put them upon the bread plate. We set a glass at each place, and fill it with fresh water from the pitcher.

If we have coffee for dinner, we put cups, saucers, tea-spoons, and the sugar bowl upon the sidetable, until we are ready for the coffee.

Before we bring in the coffee, we take away the dishes, the plates, and the knives and forks, and sweep the table-cover neatly.

Then we end the dinner with coffee. Some people like to drink black coffee. Others like it with sugar and cream.

[illegible]

ԴԱՍ ԶԸ. (LESSON LXXXVIII.)

[Զ]

Հատուկ ծախուած բաներու մէջ գործածուած չափերն են,

A doz'en	(ը րը'չն) [doz.]	երկոտասնեակ մը, (ասաների ու հար)
half a dozen	(հաֆ ը րը'չն)	կէս երկոտասնեակ մը (վէյ հար)
a half dozen	(ը հաֆ րը'չն)	
a gross	(ը րոս) [gro.]	տասներկու երկոտասնեակ (հար- իւր ասաների ու հար)
one great gross	(ուրէն րէյր րոս)	տասներկու անգամ հարիւր քա- ռասուն չորս հար (հարար եօթը հարիւր ասաների ու հար)

[ԾԱՆ. — Ամեն անձի համար հանգստութեան առաջին պայման բնակարան մ'ունենալն է: Մեր ուսանողին համար ալ բնակարան մը վարձելէ և կահաւորելէ վերջ, հանգստութեան երկրորդ պայմանին կ'ուզանք. որ է ուտեստ հայթայթել, ուստի եւ կ'առաջնորդենք զինքը ըստ կարգի Հացագործին, կաթնավաճառին, Մսավաճառին, Պտղավաճառին, Նպարավաճառին եւ Համադամավաճառին:]

Հացագործի մը խանութին մէջ

Ba'ker (պէյ'քը) Հացագործ

Ba'ker-y (պէյ'քը) Հացագործի խանութ, Փուռ

shop •	(շոփ)	խանութ, գործատուն
baker shop	(պէյ'քը շոփ)	Հացագործի խանութ, փուռ
dough	(դո)	խմոր
loaf	(լոֆ)	նկանակ
piece	(փէյս)	կտոր, մաս, պատառ, բեկոր, նըշ- խար. երկ. գոց ընելու հատուած
bread	(պրէյթ)*	հաց
roll	(րոլ)	մանր կլոր հաց, բոկեղ (Տճի. «փփր»). թաւալում, գլորում, գլան, լող- քար. ցանկ, տոմար. մագաղաթ
pie	(փայ)	կարկանդակ (Յոն. պէյ'քը. Տճի. պէյ'քը, պոլ-լա)
pa'stry	(փէյ'թրի)	ծաղ, կարկանդակ, խմորեղէն
bun ֆաֆ bunn	(պըն)	բլիթ
bis'cuit	(պիս'կիտ)	պաքսիմատ

† Բայց a dozen times կը նշանակէ անթիւ:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

wa'fer	(ո-է'յֆըր)	ծաղ. պատարագի նշխար. կըն- քելու նշխար
milk	(միլք)	կաթ
cream	(քրէյմ)*	սեր (Տֆլ. քայմ)
cof'fee	(գո'ֆի)	սուրճ
choc'o-late	(չո'ֆօլէյթ)	տուրմ
cheese	(չէյզ)	պանիր
nut	(նըթ)	ընկոյզ

Հացի Գլխաւոր Տեսակներն են,

Vi-en'na bread	(վէյննա պրէյթ)	Վիէննայի հաց
French bread	(ֆրէնչ պրէյթ)	Գաղղիական հաց
Ger'man bread	(ճըրման պրէյթ)	} Գերմանական կամ հաճարի† հաց
rye bread	(րայ պրէյթ)	
brown bread	(պրաուն պրէյթ)	Թխագոյն հաց
New Eng'land bread	(նիւ-էնկլէնդ պրէյթ)	Նոր Անգլիայի հաց
home-made bread	(հօմ-մէյթ պրէյթ)	տան հաց
milk loaf	(միլք Լօֆ)	կաթով նկանակ, կաթով հաց
gin'ger bread	(ճինճըր պրէյթ)	կոճապղպեղով հաց
un-leav'ened bread	(ընլէ'վէյթ պրէյթ)	անխմոր հաց, բաղարջ (Տֆլ. ֆալիթ. Ռֆլ. էո-թա)§

Բոկեղի Գլխաւոր Տեսակներն են,

Vienna rolls	(վէյննա ռօլս)	Վիէննայի բոկեղներ
bread rolls	(պրէյթ ռօլս)	Հացաբոկեղներ
milk rolls	(միլք ռօլս)	կաթնաբոկեղներ
jelly rolls	(ճելլ ռօլս)	բանդակաբոկեղներ

Քաքարի Գլխաւոր Տեսակներն՝

իրենց բաղադրութեան համեմատ, կը կոչուին

Alm'ond cakes	(ալմոնդ-էյթս)	} նշով քաքար
almond-cuts	(ալմոնդ-քէթս)	
apple-dumplings	(էփլ-դըմփլինկս)	խնձորաքաքար
apple-filled-cake	(էփլ-ֆիլլէյթ-էյթս)	խնձորով լեցուած քաքար
char'lotte russe	(չա'լօթ ռուս)	կաթնհաւկթով լեցուած քաքար‡

* Հնչելու է մէկ առգամէն (մէկ վանկ) :

† Այս հացը կը կոչուի նաեւ black-bread, սեւ հաց: Այս հացին մէկ տեսակն ալ սփմիթով (Տֆլ. քայմիթ) խառն կ'ըլլայ:

§ Հրէից Բաղարջակերաց Զատիկի օրերուն յատուկ է (Եֆր. Տաթա):

‡ Սեր կամ կաթ, հաւկթ եւ շաքար միասին զարնուած եւ վրան լեցուած քաքար մ'է:

cheese-cake	(չէյշ-+էյ+)	պանրով քաքար
chocolate-cake	(չա֊օլէր-+էյ+)	տրմով քաքար
cin'na-mon jum'bles	(սիննէՊ-ճըՊյըլս)	կինամոնով խառն քա- քարածաղ
corn-cake	(քօռն-+էյ+)	եգիպտացորենով քաքար
common raisin-cake	(քասըն բէյշն-+էյ+)	հասարակ չամչով քաքար
French ginger-nuts	(ֆրէնչ ճինճըր-նըլս)	Գաղղիական (յեւ) կոճա- պղպեղով ընկոյզներ
fruit-cake	(ֆրօ-լ-+էյ+)	պտղաքաքար
ginger-nuts	(ճինճըր-նըլս)	կոճապղպեղով ընկոյզներ
ginger-snaps	(ճինճըր-սնաֆս)	կոճապղպեղածաղ
la'dy-fin'gers	(լէյա֊ֆին-լըրս)	տիկնամատներ
lemon-snaps	(լէմ֊ն-սնաֆս)	լիմոնածաղ
mac'a-roon'	(մա֊ք֊օռն)	նշով ծաղ
milk-jumbles	(միլ-ճըՊյըլս)	կաթնախառն քաքարածաղ
mixed sugar-cake	(միքսդ շուք-+էյ+)	խառնուած չաքարով-քաքար
musk-cake	(միքս-+էյ+)	մշկաքաքար
nut-cake	(նըլ-+էյ+)	ընկուղաքաքար
pepper-cake	(քէքըր-+էյ+)	պղպեղաքաքար
plum-cake	(քլըմ-+էյ+)	սալորաքաքար
short'cake'	(շօր-+էյ+)	փխրուն քաքար [քար
straw'ber'ry short-cake	(շտրաւբըրի շօր-+էյ+)	ելակով փխրուն քա- քար
spice-cake	(ս֊ֆայ-+էյ+)	համեմաքաքար
va-nil'la cake	(վանիլ-+էյ+)	վանիլով քաքար
wine-cake	(ուայն-+էյ+)	գինեքաքար
Քաքարի Ուրիշ Տեսակներն՝		
, իրենց եփուելու տեսակին համեմատ, կը կոչուին՝		
cooky	(քուք-+է)	անօսր, կլոր երբեմն աստղաձեւ քաքար
crul'lers	(քրըլըրս)	օղակաձեւ տապկուած քաքար
dough'nut'	(դօնըլ)	ձիթով տապկուած քաքար
drop կամ dropped-cake	(դր֊ք, դր֊ք +էյ+)	կաթեցուցուած քաքար
ov'en-cake	(օվեն-+էյ+)	թոնրի կամ փռան քաքար
pot-cake	(քօթ-+էյ+)	պուտկի քաքար
plain-pound-cake	(քլէյն-քաս֊ն-+էյ+)	հասարակ քաշ-քաքար†
raisin pound-cake	(բէյշն քաս֊ն-+էյ+)	չամչով քաշ-քաքար [լոն
coffee-cake	(քօֆի-+էյ+)	սրճի քաքար (ս֊ք֊ֆին հետ ուր֊ն-)

† Pound-cake կը կոչուի նիւթերու և համեմներու հաւա-
սար կշիռքէն, որոցմէ ամեն մէկէն փառնտ մ'ըլլալու է.
ինչպէս, քաս֊ն մը ալիւր, քաս֊ն մը չաքար, քաս֊ն մը հա-
մեմ, եւն:

German coffee-cake (գըրֆահ քոֆէ-էյ) սրճի հետ ուտուելու Գերմանական քաքար

sponge-cake (սփօնջ-էյ) սպնջաքաքար

Քաքարներու ալ Ուրիշ Տեսակներն՝

իրենց գործածուելու առթին համեմատ, կը կոչուին

angel-food	(էնճէլ-ֆուդ)	հրեշտակային կերակուր
bride-cake	(պրայք*-էյ)	հարսնացուի կամ նոր հարսի քաքար
par'ty-cake	(փաութի-էյ)	հաւաքոյթի կամ խնջոյքի քաքար
shrove-cake	(շրօվ*-էյ)	բարեկենդանի կամ խոստովանանքի քաքար
wedding-cake	(ուէքինկ-էյ)	հարսանիքի քաքար
birthday-cake	(պը'նթերթ-էյ)	ծննդեան տարեդարձի քաքար

Կարկանդակի Գլխաւոր Տեսակները կը կոչուին

apple-pie	(էփլ-փայ)	խնձորով կարկանդակ
a'pri-cot-pie	(էյփրիքոթ-փայ)	ծիրանով կարկանդակ
black'ber'ry pie	(պլէքպերի-փայ)	սեւ հատապտղով (սթրօբէրի-փայ) կարկանդակ [դակ
blue'ber'ry pie	(պլու-պերի-փայ)	կապոյտ հատապտղով կարկանդակ
chicken pie	(չիքեն-փայ)	վառեակի մսով կարկանդակ
co'coa-nut'' pie	(քօ'քօնըթ-փայ)	գօգօընկոյզով կարկանդակ
cran'ber'ry pie	(քրէնպերի-փայ)	մօրապտղով կարկանդակ
cus'tard pie	(քսթարդ փայ)	հաւկիթ, կաթ և շաքարով խառն կարկանդակ
lemon-pie	(լէմօն-փայ)	լեմոնով կարկանդակ
mince-pie	(մինս-փայ)	մանրած միսով և չորցած պտուղներով խառն կարկանդակ
peach-pie	(փէյչ-փայ)	դեղձով կարկանդակ
prune-pie	(փրօն-փայ)	դամոնչիրով կարկանդակ
pump'kin pie	(փըփին-փայ)	դդումով կարկանդակ
rhu'barb-pie	(ռօ-պարպ-փայ)	խաւարծիլով կարկանդակ

Բայեր

to knead	(նէյք)	խմոր շաղել, թրել
to bake	(պէյք)	փուռի մէջ եփել, թրծել
to shop	(շօփ)	մանր մունր ապրանք գնել
to roll	(ռօլ)	թաւալել, գլորել, պլորել, գլանով բանալ (նախ) օրօրուիլ

* Հնչելու է մէկ տնդամէկ (մէկ վտնիկ) :

to mix	(փխ)	խառնել, բաղադրել
to pound	(փահալ)	ծեծել, փշրել, փռիացնել
to or'der	(օրհրէր)	ապրանք ապսպրել. հրամայել. կարգի դնել, կարգադրել, տնօ- րինել .

Հացագործի մը խանութին մէջ Ըլլալիք խօսակցութիւն

Ի՞նչ կրնամ օգնել հո-ալի +էն ա, հէլի է-օ- What can I help you
 ձեզի, տիկին: — Պի- դո-ւ, ծառայ- ա, շօ-ր to, madam? — I should
 տի սիրէի ունենալ լա, + դո-ւ հէլ լի-օ- լօլ- like to have two loaves
 երկու նկանակ տան ալ հօմ-օրէյ պրէ-ր էն- of home-made bread,
 Հաց, եւ տասը սէն- լէն «էնդ» ու-ը-լի-ն ալ and ten cents' worth
 դի արժողութեամբ փլ + ու-լ of milk rolls.

կաթնաբոկեղներ: Ուրի՞շ բան մը: — Այ- էնի-լի-նի էլ- — արհ-ր Anything else? — That
 սօրոտան համար այդ էլ օլ ֆօ- դո-ւ-րէյ — is all for to-day. —
 է բոլորը: — Քսան լի-ն-էնդի «էնդ» Twenty cents.
 սէնդ:

Պիտի սիրէի՞ք ձեզ 'օ-ր է-օ- լա, + դո-ւ Would you like to
 Հետ տանիլ զանոնք: լէյ, + արհ-ր ու-ի-ր է-օ- — take them with you? —
 — Այո, կը տանիմ եւ ա, լէյ, + արհ-ր ալ-անի Yes, I take them
 զանոնք Հետս: along.

Ի՞նչ է ձերինը (յէր հո-ալի էլ է-օ-ր փ-ի-շ What is yours, Mrs.
 ապսպրանք) Տիկին Տօ- արհ-ր ալ-ի-րէն — փլի-շ Donabedian? — Please
 նապետեան: — Հաճե- լէյ, + արհ-ր օ-ր-ը-ր արհ-ր take this order down
 ցէք այս ապսպրանքը ֆօ- փ — էէ-ւ, ծա՛մ for me; — Yes, ma'am.

նշանակել ինձ հա- մար. — Այո, տիկին: Երկու նկանակ Գաղղ. լի-օ- լօլ- ալ ֆրէնչ պրէ-ր Two loaves of French
 Հաց, կէս երկոտասն. ը հաֆ արշն փլ + ու-լ, bread,
 կաթով բոկեղներ, ը հաֆ արշն քաֆէ +էյ, +, A half doz. of milk rolls
 կէս երկոտասն. սրճի ու-ըն լի-շ +էյ, +, էն- A half doz. of coffee
 քաքարներ, մէկ պան- լի-րի-շ փլի-շ փա-ր cakes,
 րով քաքար, և երեք One cheese cake, and
 դեղձով կարկանդակ Three peach pies.

Ալ ուրի՞շ բան: — Ու- էնի-լի-նի էլ- — ի-ն-ի-նի Anything else? Noth-
 չինչ աւելի այսօր- ծա- ֆօ- դո-ւ-րէյ ing more for to-day.

Պիտի սիրէի՞ք որ ես 'օ-ր է-օ- լա, + փ դո-ւ Would you like me to
 ղրկեմ զանոնք (յէշէ): «էնդ արհ-ր ըլ — էէ-ւ, send them up? — Yes,

— Այո, եթէ կը հա- ի՞նչ եօ- գլխոյ, «էնքոյր հետ» if you please, send
ծիք. զորկեցէք զա- «-ի-դ հետ զայս, հիշօղ them with the boy;
նոնք մանչուն հետ, հո-եր «-ի լի՛ — էե՛ he knows where we
ինք գիտէ մենք ուր յի՛մ, այ «-ի «էնքոյր հետ» live. — Yes ma'am,
կը բնակինք: — Այո, էլ «-ն էլ հի ընթեր- I will send them as
տիկին, պիտի զորկեմ I will send them as
զանոնք ինքը գալուն soon as he returns.

պէս (այնքան շատ որ-
տան ինչ զերարանայ):
Ի՞նչ կրնամ ընել ձեզ հո-ալի գին այ քո- Ֆօ- What can I do for
համար, տիկին: — Պի- եօ-, յի՛մ- այ շատ լայտ you, ma'am? —
տի «իրէի մեզ զըր- եօ- դո- «էնքոյր ըստեղի I should like you to
կէիք օրական նկա- ը լօ՛ճ ալ զլիւննա պիտի send us daily,
նակ մը Վիէննայի ը գլխոյ ալ ճիւղ «-ու A loaf of Viennabread,
հաց, Երկու բանդա- ը հա՛ճ պըշտալ պիտի «-ու A couple of jelly rolls,
կաթակեղներ, կէս եր- ը քըշ լիւրի ֆիշիւր, A half doz. of bread
կոտասն. հացաբո- էնք իւ- լի՛մ գայ rolls,
կեղներ, Երկոտասն. A doz. of lady fingers,
մը տիկնամատներ, and Two lemon pies.

Երկու ընթերցան պի- ըստեղի հո-ալի լայտ About what time
տի «իրէիք ունենալ: '«-դ եօ- լայտ դո- հի՛լ would you like to have
— Առաւօտեան ժամը պիտի — ըստեղի «իտ them? — About six
վեցի ատեններ: ը՛գլա՛ գին քո- յի՛մ o'clock in the morning
Ո՛ւր զորկեմ զանոնք: հո-եր շէլ այ «էնքոյր հետ» Where shall I send
— Երեք (հարիւր) վաթ- — իհրէյ «իտեղի-իւ- them? — Three sixty-
սուն երկու Արեւմտ- «-եդ «դիւր, լի՛մ two West Street, top
եան Փողոց, ամենէն ֆլօ- floor.

վրայի յարկը:
Ձեր անունը (էնէ) եօ-ր նի՛մ գլխոյ — էե՛, Your name, please?—
կը հաճիք: — Այո, Տի- Միսիշ Գաղաճեան — Yes, Mrs. Kazanjian.
կին Գաղաճեան: — օլ «այդ. քննեմ «-իլ — All right. Then
Շատ լաւ: — Այն պա- գէյ հիւր էլի Մընի- you will pay here
բազային տակ դուք «իւրդ — ի՛նք պայ — every Monday. —
պիտի վճարէք այս- ի՛նք պայ — Agreed. — Good bye.
տեղ ամեն երկու — Good bye.

շաբթի: — Համաձայ-
նեցայ: Մնաք բա-
րով: — Երթաք բարով:

RULE VI. — SAME CASES. ԿԱՆՈՆ Զ. — ՆՈՅՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ:

A Noun or a Pronoun put after a verb or participle not transitive, agrees in case with a preceding noun or pronoun referring to the same thing.* — Անանցողական բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը ետքը դրուած Անուն մը կամ Դերանուն մը մի և նոյն հոլովն ըլլալու է, ինչ որ է նախադասուած անունը կամ դերանունն, որը կ'ականարկէ մի և նոյն բանին. ինչպէս, *It was I, ա՛ն է՛ տէր*. “The *child* was named *John*. Մանուկն անուանուեցաւ Յօհաննէս”:

“And *he* return'd a *friend*, *who* came a *foe*.” — POPE.

«Եւ ինչն՝ որ ընչա՛մ մ'եկաւ, վերադարձաւ Բարեկամ մը» — ՓՕՓ:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Ներգործական--անցողական բայերն և անոնց անկատարու նախ քան կատարեալ ընդունելութիւններն մենք տեսանք որ միշտ հայցական հոլով սեռի խնդիր կ'առնեն. սակայն ներգործական--չանցողական բայերն երբ հայցական հոլով ունենան իրենց հետ, ըստ Հայերէնի այս հայցական հոլովը բնութեան խնդիր կը դառնայ. բայց ըստ Անգլիերէն վերոյիշեալ Կանոն Զ.ի, միայն հոլովով կը համաձայնի իր նախադասին հետ, առանց խնդիր դառնալու. որով իսկապէս ստորոգելի կը դառնայ. ինչպէս, “*Thou art Peter*. Դուն Պետրոսն ես”:

“By such a change thy *darkness* is made *light*,” -- COWPER.

«Այդպիսի փոփոխութիւնով մը քու մութիւնդ լոյս եղած է,» --

ԳԱՌԻՓԸՐ:

Ստորոգելին ամեն հոլով ալ կրնայ ըլլալ:

2. Սոյն Կանոնէն հասկցուելու չէ որ երկու բառերէն մէկը բայէն անպատճառ առաջ միւսը անպատճառ ետքը գալու է. այլ զանազան դիրքերով կրնան դրուիլ. առ հասարակ գլխաւոր բառը ուր որ դրուի, ստորոգելին անկից վերջ կը դրուի. ինչպէս, “*But what! is thy servant a dog*. Բայց ի՞նչ քու ծառայչն մ'է:» Սոյն օրինակին մէջ երկու բառերն ալ բայէն վերջը դրուած են:

Հարցական նախադասութիւններու մէջ երբեմն երկու բառերն ալ բայէն վերջ կը դրուին, երբեմն տեղերնին իրարու հետ կը փոխեն. ինչպէս, “*Am I a Jew?* (Մէլէ) Ե՛ւ Հրէայ մ'եմ” -- “*What is truth?* Ի՞նչ է ճշմարտութիւնն”:

Հաստատական նախադասութեան մը մէջ՝ երբեմն պերճախօսութեան համար, երկու բառերն ալ իրենց տեղերը կը-

* [Սոյն Կանոնը զոց ընելու է:]

փոփոխեն. ինչպէս, “And I thy victim now remain.”, -- «Եւ ես քու շահր հիմայ կը մնամ:» -- “Feet was I to the lame*,” «Որնէր էի ես կաղին»:

Երբեմն մասնաւոր կազմութեան համեմատ երկու բառերն ալ բնական ձեւով մը բայէն առաջ կը դրուին. ինչպէս, I know not *who* she is, չեմ գիտեր ո՞վ է ինքն:

3. Անանցողական աներեւոյթներն եւ ընդունելութիւններն կրնան իրենցմէ վերջը Գրեթէ հոլովներ առնել. ասոնց ինչ հոլով ըլլալը կը գտնուի, իրենց նախադասի ինչ հոլով ըլլալը գտնելով. այսպէս, “Who then can bear the thought of being an *outcast* from his presence.”, «Ո՞վ ուրեմն կրնայ տանիլ իր ներկայութենէն Վարդապետ ըլլալու գաղափարը»:

4. Ներգործական--անանցողական կամ չէզոք *ing* վերջաւորող ընդունելութիւն մը, որ նախադրութեան մը խնդիր կը դառնայ, յաճախ իրմէ վերջ կը հետեւի անուն մը կամ դերանուն մը, որը հոլովով կը համաձայնի ոչ նախադրութեան խնդրի հոլովին, այլ անկից աւելի առաջ եղած մէկ հոլովին. ինչպէս, “The Jews were in a particular manner ridiculed† for being a credulous§ *people*. Հրեաները մասնաւոր կերպով մը կը ծաղրուէին դիւրահաւան Ժողովուրդ մը ըլլալուն համար.» այս օրինակին մէջ *people*, Ժողովուրդ բառը հոլովով կը համաձայնի *Jews*, Հրեաներ բառին, որ ուղղական է:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր զգուշութիւն ընելու է որ բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը վերջը եկող անուն մը կամ դերանուն մը անորոշ հոլովով կամ նշանակութիւնով չը գործածուի, որը կրնայ խօսքի իմաստը տարակուսելի և անորոշ ընել. այլ անոր որոշ նախադասը գտնելով անոր համաձայնեցնելու է. ինչպէս հետեւեալ օրինակին մէջ, “To be convicted‡ of bribery||, was then a *crime* altogether unpardonable. — Blair. Կաշառակերութեան համար Դարձաբարձրութիւն՝ ուրեմն բոլորովին ան-

* lame (լէյժ) կաղ

† rid'i-cule (րէ'րի'իւ-լ) ծաղր -- to ridicule, ծաղրել

§ cred'u-lous (քրէ'րէ'ու-լ) դիւրահաւան, դիւրախաբ

‡ con'vict (գա'նվիկտ) դատապարտեալ -- to convict, դատապարտել

|| bribe (պրիբ -- մէկ վանկ) կաշառ -- to bribe, կաշառել -- bri'ber-y, կաշառակերութիւն, կաշառատուութիւն

ներելի «ճիշտ մ'էր — Պէյր» Այս նախադասութեան մէջ դիտելու է որ դատապարտուիլը կը հասկցուի ոճիւր մ'է, մինչդեռ իսկապէս կաշառակերութիւնն է ոճիւր եւ դատապարտուիլը արդարութիւն. ուստի պէտք էր ըսուէր «*Bribery* was then a *crime* altogether unpardonable. Կաշառակերութիւնը ուրեմն բոլորովին աններելի «ճիշտ մ'էր»:

169. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն Զ. Կաննին հոգեւոր ուղեւոր ընդօրինակելու է Կերրուէին ժամը]

“Who is there? It is me.” “It is him.” — *Priestley*.

“Are these the houses you were speaking of? Yes, they are them.” — *Id.*

“It is not me you are in love with.” — *Addison*.

“There is but one man that she can have, and that is me.” — *Clarissa*.

“Art thou proud yet? Ay, that I am not thee.” — *Shak.*

“He knew not whom they were.” — *Milnes*.

“Whom do they say it is?” — *Fowler*.

“Who do you think me to be.” — *Priestley*.

“Whom think ye that I am? I am not he.” — *Acts*.

“Sweet was the thrilling ecstasy; I know not if 'twas love, or thee.” — *Queen's Wake*.

170. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

sat'is-fy	(սա'րիսֆաւ)	գոհացնել. գոհանալ, գոհ ըլլալ	
peace	(փէյս)	խաղաղութիւն	[թիւն]
con'cord	(փա'նփօն)	համաձայնութիւն, համերաշխու-	

[Յ] [Ջ]

“The eye is not satisfied with seeing, nor the ear filled with hearing.” — *Eccles. i. 8*.

“It is great wisdom and perfection to think always well and highly of others.” — *Thomas a Kempis*.

“Thou must learn to break thine own will in many things, if thou wilt have peace and concord with others.” — *Id.*

ԴԱՍ ԶԹ. (LESSON LXXXIX.)

[2]

Հեղուկներ չափելու մէջ գործածուած բառերն են.

gill	(ճիլ)	[gi.]	քառորդ դորակ (36 արամիոյ չափ՝ ճլ)
pint	(փոյնդ)	[pt.]	դորակ (144 արամիոյ չափ՝ ճլ)
quart	(գո-օր-դ)*	[qt.]	կրկնադորակ (288 արամիոյ չափ՝ ճլ)
gal'lon	(կալլոն)	[gal.]	քառադորակ (8ճիլ. պինքի†)
bar'el	(պա'րէլ)	[bbl.]	տակառաչափ
hogs'head	(հա'կշէտ)	[hhd.]	մեծ տակառաչափ

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

- 4 քառորդ դորակ (gis.) հաւասար է 1 դորակի (pt.)
 2 դորակ (pts.) հաւասար է 1 կրկնադորակի (qt.)
 4 կրկնադորակ (qts.) հաւասար է 1 քառադորակի (gal.)
 43 ¹/₅ քառադորակ (gals.) հաւասար է 1 տկռչփի (bbl.)
 63 քառադորակ (gals.) հաւասար է 1 մեծ տակառաչափի (hhd.)

ԾԱՆ. — Ամերիկայի մէջ կաթը ամենէն կենսական սնունդներէն մին ճանչցուած է. և ամեն անձէ մանաւանդ երեխաներէն և տկարակազմներէն կ'ափնկալուի որ մասնաւոր քանակ մը ամեն օր խմեն: Ուստի և ամեն մարդ կամ տուն կաթնափաճառի մը հետ կարգադրութիւն կ'ընէ որ օրական դորակնոց՝ կամ կրկնադորակնոց շիշ մը կաթ թողու իւր սենեակներուն կամ տանը դրան առջեւ: Կաթնափաճառներն իրենց եղած յանձնարարութեանց համաձայն կաթ կամ սեր կը ցրուեն իրենց յանձնարարատուերուն տներն ամեն օր արշալոյսին ատեններ, և դրամներն կը գանձեն շաբաթն անգամ մը:

Կաթը կարելի է ստանալ նաեւ հացագործներու կամ նըպարափաճառներու խանութներէն, որոնք կը ծախեն տեղին և եղանակին համեմատ դորակը 3-4 սէնդի:

Կաթին մաքուրը կը ճանչցուի սովորաբար Pas-teur'ized (փասթէօրիզօրի դրութեամբ պատրաստուած (կալլ 140 ասթիճանի աստիճանէ յետոյ պաշտօնաւորած) կամ ster'il-ized (շտէրիլիզօրի) եփ հանուած եւ յետոյ սառոյցով պաղեցուցուած տեսակները. որովհետեւ այս դրութիւններովը կաթի միջի աչքի անտեսանելի մանրածիւնները մեռցուած կ'ըլլան:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

† Gallon, քառադորակը 231 խորանարդ մատնաչափ է:

Կաթ և Կաթնեղէններ Վաճառող Խանութի մը մէջ
Dairyman (դէյրմէն) Կաթ և Կաթէն արտադրուած
ուտելիքներ վաճառող

milk	(միլք)	Կաթ
milk'man'	(միլքմէն)	Կաթնավաճառ
but'ter	(պութըր)	Կարագ
butter-milk	(պութըր-միլք)	Կաթէն հանուած թան
cream	(քրէյմ)*	սեր (Տճի. գոյտգ)
cheese	(չէյզ)	պանիր
matz'oon†	(մատսոն)	մածուն (Եբրայեցիքն է)
Zool'ak†	(շոլակ)	մածուն (Յունարէն է)
lab'an†	(լեպան)	մածուն, Կաթ (Արաբիքէն է)
yogh'urt†	(յոգուրտ)	մածուն (Տաթարիքէն է)

Կարագի Գլխաւոր Տեսակներն են,

sweet butter	(սուէթ-պութըր)	քաղցր (չաղած, աւել) Կարագ
salt butter	(սոլթ-պութըր)	աղած (աւել) Կարագ

Պանրի Գլխաւոր Տեսակներն են,

domes'tic cheese	(Դոմէսթիք չէյզ)	տեղական պանիր [պանիր]
im-port'ed cheese	(Իմպօրթէդ չէյզ)	ներածուած (օտար երկրէ բերուած)
Swiss cheese	(Շվից չէյզ)	Զուիցերիական պանիր
French cheese	(ֆրէնչ չէյզ)	Գաղղիական պանիր
Dutch cheese	(Դաչ չէյզ)	Հոլանտական պանիր
German cheese	(ճերման չէյզ)	Գերմանական պանիր
Limburger cheese	(Լիմբուրցի չէյզ)	Պելճիգական գարշահոտ պանիր
I-tal'ian cheese	(Իտալիան չէյզ)	Իտալական պանիր
cream cheese	(քրէյմ չէյզ)	սերանման պանիր
pot cheese	(փոթ չէյզ)	պուտիլի պանիր (Նորաթ)

Կաթնավաճառներուն քով կը գտնուին նաեւ
egg (էյ) հաւկիթ երբեմն նաեւ նալարեղէններ:

Բայեր

to im'port	(Իմպօրթ)	ներածել (օտար երկրներէ ապրանք բերել պաւ)
to ex'port	(Էքսպօրթ)	արտածել (կեցած երկրէն օտար եր- կրներէ ապրանք ղրկել)

* Հնչելու է մէկ սնգամէն (մէկ վանկ):

† Ամերիկայի մէջ՝ Հայերը մածունի առանձնաշնորհո մը
իրարու ձեռքէ խլելու համար մածունի զանազան լեզուի ա-
նուններն սկսեցին գործածել:

Խօսակցութիւն Կաթնավաճառի մը հետ

Տիար Կաթնավաճառ, յետքէր յետհան, +էն էօ՝ — Mr. Milkman, can you
ճառ, կրնա՞ք բերել յետիւնը ըստ պալի մը deliver us a bottle of
եւ թողուլ մեզի շիշ յետ +էնք ըստ պալի մը milk and a bottle of
մը կաթ եւ շիշ մը գրեթէ օրը մէկ — cream every morning?
սեր ամեն օր: — Ան- եշօրեպէս ալ +էն, որեք — Assuredly I can,
տարակոյս կրնամ, իշ օր ալ պիտի — madam, that is my
տիկիրն, այդ իմ գործս business.

(առաջարկ) է:

Կրկնադորակնօց շիշ իշ իր գործօր օր փայնք Is it quart or pint
է ձեր ուզածը թէ պալի էօ՝ ո՞նք — ալ bottle you want? —
դորակնոց: — Ես կ'ու- ո՞նք ըստ օր պալի I want a quart bottle
զեմ կրկնադորակ- մը յետ +էնք ըստ փայնք of milk, and a pint
նոց շիշ մը կաթ եւ պալի մը գրեթէ bottle of cream.

դորակնոց շիշ մը .
սեր:

Շուրջ ի՞նչ ատեն ըստ օր հաւաք լայն About what time do
կ'ուզէք զանոնք: — Դօ՝ էօ՝ ո՞նք որեք — you want them? —
Առաւօտեան ժամը ըստ օր «ի» ըստ օր Են About six o'clock in
վեցին ատեններ: Դր յետհանք the morning.

Ո՛ւր կ'ուզէք (որ լայն հաւաք Դօ՝ էօ՝ ո՞նք Where do you want
դո՞ւ) զանոնք: — Ու- որեք — ըստ օր Են them? — Right in the
դիդ նախօր ահիւ վեպիպիօ-լ vestibule.

մէջ:

Ի՞նչ է ձեր անունը: հաւաք իշ էօ՝ Են — What is your name?
— Տիկիրն Խանճեան: յետիւ իտիճեան — Mrs. Khanjian.

Ի՞նչպէս կը հեգէք հաւաք Դօ՝ էօ՝ շիշ իր How do you spell it?
զայն: — Գլխադիր — Գլխադիր +էն, էյ, էյ, — Capital k, h, a, n,
քէյ, էյ, էյ, էյ, էյ, էյ, էյ, էյ, — j, i, a, n.

ճէյ, այ, էյ, էյ:

Ձեր հասցէ՞ն, (եթէ) էօ՝ ըստ օր, փայնք — Your address, please?
կը հաճիք: — Երեք լայնք «ի» + «ի» - լայն — 'Three sixty-two
(հարիւր) վաթսու- ո՞նք «ի» — լայնք West Street.— Thank
երկու Ուէսթ Փողոց: էօ՝ you.

— Շնորհակալ եմ:

Ե՞րբ պիտի եմ սկսիլ: հաւաք շիշ ալ պիտի — When shall I begin?
— Սկիւր վաղն առա- պիտի դո՞ւ հաւաք օր — Begin to-morrow
ւօտօ՞ւնք: morning.

Ե՞րբ կ'ընէք ձեր (որ հաւաք Դօ՝ էօ՝ յետ + When do you make
թափ) հաւաքումներն: էօ՝ գլխադիր — էօ՝ your collections? —

— Ամեն երկուշաբթի յընդէս է ֆրէշնան — Every Monday after-
կէս օրէ վերջ: — Շատ օրայտ ասէն — Ի՞նչ noon. — Alright then.
լաւ ուրեմն: — Մնաք ապա — Ի՞նչ ապա — Good bye. — Good
բարով: — Երթաք bye.
բարով:

Կաթնեղէններ վաճառողի մը խանութին մէջ

Քաղցր (անի) կարագ ասեւ-տէյթ (ը)ստէյտ Do you keep sweet
կը պահէ՞ք: — Այո, պլէյբը — Եւ՞ սա՛մս butter? — Yes, ma'am.
տիկին:

Ի՞նչպէս կը ծախէք հա՞տ ասեւ-տէլ իդ How do you sell it?
զայն: — Փառնաւը — Էդ ֆօրթի «էնդ» ը — At forty cents a
քառասուն սէնդի: փառնապ

Լա՛ւն է: — Շուկա իդ իդ Ի՞նչ — Էդ իդ Is it good? — It is the
յին մէջ (գրան-ած) Կըլ ղէն Էլգին* creamery
ամենալաւ էլճին յընդ ըստէյտ պլէյբը sweet butter in the
կաթնարանի անի ին Կըլ ղէն — Ի՞նչ market. — Get me a
կարագն է: — Փառնաւ ղէ ը փառնապ փէյյը pound please.

մը տուէք (ապաշտ)

ինձ. (Եթէ) կը հաճիք:

Ուրիշ ի՞նչ (Ի՞նչ-չէ): հա՞տ ի՞նչ — Կը ղէն What else? — I want
— Կ'ուզեմ քիչ մը «ը՛ս ղէյյը — (ը)ստէն some cheese. —

պանիր: — Չուիցերի ղէյյը, գրէյս ղէյյը, փա՛թ Swiss† cheese? Cream
ակա՞ն պանիր, սե ղէյյը cheese? Pot cheese?

բանմա՞ն պանիր,

պուտկի՞ պանիր:

Ի՞նչպէս կը ծախէք հա՞տ ասեւ-տէլ «ստէյտ» How do you sell Swiss
Չուիցերիական պա ղէյյը — Երբէք-թէ-թէ- cheese? — Thirty-two
նիրը: — Փառնաւը «էնդ» ը փառնապ. իդ cents a pound. It has
երեսուն-երկու սէնդ հէյ ղէ ի՞նչ-տէլ «ն» Կըլ no equal on the mar-
Շուկային մէջ անոր ղէն-տէլ-թէ-թէ- ղէյյը get. Will you taste it?
հաւասարը չկայ: իդ. Գըլ ղէլ ղէյյը Just try this bit,
Կ'ուզէ՞ք համը տես- պէյ, փէյյը-իդ ղէյյը please. — It tastes
նել: Ծիշդ փորձեցէք Ի՞նչ. «ն» ղէյյը ‡ ղէյյը good. Will take a
այս խաճը. (Եթէ) կը «ն» pound.
հաճիք: — Համը լաւ

է (Ի՞նչ-նայ): Կ'ուզեմ

առնել փառնաւ մը:

* Elgin էլճին՝ Գանատաի մէջ գաւառ մ'է անուանի իր կարագով:

† Swiss, Չուիցերիա՝ Գաղղիաի, Իտալիայի եւ Աւստրո-Հունգարիայի միջեւ փոքրիկ եւ Եւրոպայի ամենէն լուսաւորեալ Հանրապետութիւնն է: Դիրքը լեռնային ըլլալուն համար իւր գլխաւոր արտադրութիւնն է կաթնեղէններ:

Այսօրուայ համար Կոն'լեօս ունի՞մք ֆօր — Don't you want eggs
ձուներ չէ՞ք ուզեր: Դո՛ւսօր. Կոն'լեօս օլ աւ — for to-day? They all
Բոլորն ալ թարմ են. ֆրէշ, ունի՞մք Կոն'լեօս — are fresh, We receive
օրը օրին կ'ստանանք Կոն'լեօս — them daily.

զանոնք:

Գներն ի՞նչպէս կար- հաւոս աւ Կոն'լեօս ֆրայս — How are the prices
գաղարուած են: — Ունի՞մք Կոն'լեօս — ranging? — We have
նինք գրեթէ ամեն ֆօր օլ ֆրայս — almost all prices; from
գներով. «Կոն'լեօս տար- Բոն'լեօս ֆօր — twelve for a quarter
ներկուքը քառորդի ընդ Կոն'լեօս — up to eighty cents a
մը մինչեւ երկու — Կոն'լեօս — dozen.

տասնեակը ութսուն

սէնդի:

Ասոնք նի՛ւ ձըրզիի Կոն'լեօս (ը) Կոն'լեօս — These are strictly
խիստ թարմ ձուներ ֆրէշ նի՛ւ — ձըրզի ել — fresh New Jersey
են: Նայեցէք իրենց լոս Կոն'լեօս Կոն'լեօս — eggs. Look at them
եւ վստահ եղիք (աւ ֆօր Կոն'լեօս Կոն'լեօս — and take my word for
ուէր առնոց համար) իմ Կոն'լեօս Կոն'լեօս — them. — You may
խօսքիս: Կրնաք զըր- send a dozen.

կելերկոտասնեակ մը

Ուրիշ բան մը: — Ալ Կոն'լեօս Կոն'լեօս — Anything else?--
ոչինչ այսօր: Ղրկե- ֆօր Կոն'լեօս Կոն'լեօս — Nothing more to-day.
ցէք հաշուեցուցակը Կոն'լեօս Կոն'լեօս — Վերի Send the bill with
անոնց հետ: — Շատ ունի՞մք — them. — Very well.

լաւ:

Բարի լոյս (Ֆատեհարով) Կոն'լեօս Կոն'լեօս — Good morning. —

Բարի լոյս երեւոյթ Կոն'լեօս Կոն'լեօս — Good morning.

RULE VII.— SAME CASES. ԿԱՆՈՆ Է. ՀԱՅՑԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ
Կոն'լեօս Կոն'լեօս Կոն'լեօս Կոն'լեօս:

A Noun or a Pronoun made the object of a preposition,
is governed by it in the objective case.* — Անուն մը կամ
Դերանուն մը՝ որ նախադրութեան մը խնդիրն եղած է, և ա-

§ New Jersey, նի՛ւ ձըրզի՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգ-
ներու Արեւելեան Նահանգներէն մէկն է. նիւ Եօրք Նահան-
գին եւ Քաղաքին մօտ, Աղլանդեան Ովկիանոսի եզերք: Այս
Նահանգին մէջ ցրուած կան բազմաթիւ Հայեր, որոնք մեծ
մասամբ մետաքսի գործաւորներ են:

* [Սոյն կանոնը գոց ընկու է]:

նով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըլլալու է. ինչպէս, This life has joys for you, այս կեանքը քեզ համար ուրախութիւններ ունի — խօսքին մէջ you հայցական հոլով, խըն-խիր է for նախադրութեան (անով էլ կառավարուի):

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Այս կանոնը որքան որ բացառութիւն չունի, սակայն նկատելու է որ Անգլիերէնի մէջ նախադրութիւններէն մեծ մաս մը իրենց խնդիր կ'առնեն անկապար ընդունելութիւն մը, և ոմանք քերական կամ նախ քան կապարէ ալ ընդունելութիւն մը. նոյնպէս to նախադրութեանը յաճախ կը հետեւի աներկայի Բայ մը. ասոնցմէ հետեւցնելու չէ որ ընդունելութիւններն կամ աներեւոյթներն ալ հայցական են. գիտնալու է որ Անգլիերէնի մէջ ոչ ընդունելութիւններն՝ և ոչ աներեւոյթներն կը հոլովուին, այլ ընդունելութիւնք կը մնայ ընդունելութիւն եւ աներեւոյթը՝ աներեւոյթ:

2. Նախադրութիւններն յաճախ կը կցուին ածականներու, որ ատեն գոյական հայցական հոլով խնդիրը զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, *in vain*, է շո՛ւր. *in secret*, գաղտնի. *at first*, առաջին անգամ, *on high*, է Բարձրան, Բարձրերուն վրայ — որոց իսկական զօրութեամբ հասկցուած խնդիրներն կը խորհուին ըլլալ *in vain manner*, է շո՛ւր կերպով. *in secret places*, գաղտնի տեղերու մէջ. *at the first time*, առաջին անգամին. *on high places*, Բարձր տեղերուն վրայ: Այսպիսի խօսքերը, սովորաբար կերպ, տեղ, ժամանակ եւ աստիճան կը ցուցնեն. եւ համարժէք են մակբայներու:

3. Երբեմն նախադրութիւն մը կը թուի կրնայ կառավարել անցեալ ընդունելութիւն մը. ինչպէս, *I take it for granted*; (կ'ընդունիմ, կ'առնեմ) զայն շնորհաւոր համար. այս խօսքը շատ հաւանականաբար ըսել կ'ուզուի *I take it for a thing granted*, կ'ընդունիմ (կ'առնեմ) շնորհուած իրի մը համար:

4. Նախադրութիւններն երբեմն մակբայներէն առաջ կը դրուին. ինչպէս, *at once*, անմիջապէս. *from thence*, ահի՛ն. *till now*, մինչև հի՛մա: Հոս մակբայներն, առանց հոլովուելու, գոյականաբար առնուած են:

5. Ժամանակի (*time*), չափի (*measure*), հեռաւորութեան (*distance*) կամ արժեքի (*value*) անուններն յաճախ բայերուն և ածականներուն հետ ուղղակի յարաբերութիւն մը կազմելուն համար, զիրենք կառավարող նախադրութիւններն դուրս թող-

լով զօրութեամբ կը հասկցուն ինչպէս, “The error* has been copied† times without number. Սխալն ընդօրինակուած էր անթիւ անգամեր:» Փոխանակ ըսելու “on or at times innumerable.” “A row§ of columns‡ ten feet high. Շարք մը սիւներ ասնոք բարձր:» Այսինքն “high to ten feet.” “We rode sixty miles that day. Մենք ձիավարեցինք վաղ-ուշ հին ալդ օրը:» Այսինքն “through sixty miles on that day.” “The country is not a farthing¶ richer. Երկիրը կէս անդ (ասի՛՛ք) աւելի հարուստ չէ:» Այսինքն “richer by a farthing.”:

6. Like, նման. near և nigh, մօտ – ածականներէն վերջը to կամ unto նախադրութիւնը զօրութեամբ կը հասկցուն ինչպէս, “It is like [to or unto] silver. Արծաթի պէս է:» Near [to] him, անոր մօտ: “Nigh [to] this recess. Այս որմախորչին մօտ:»

7. Worth, արժան բառին յաճախ կը հետեւի հայցական հոլով մը կամ ընդունելութիւն մը, որը կը թուի իր խնդիրը եղած ըլլայ. ինչպէս, They are worth nothing to me, ինձ բան մը չեն արժէր: “This is life indeed, worth preserving. Այս է իսկապէս պահելու արժանի կեանքը:»

8. To give, ար. to pay, վճարել. to procure, հայ. ապրիւն եւ ուրիշ քանի մը բայերէ վերջ եկող անձնական դերանուն խնդրին to կամ for նախադրութիւնը դուրս կը թողուի. այսպէս, “Give [to] him water to drink. Իրեն խմելու ջուր տուէք:» – “Buy [for] me a book. Ինչ [համար] գնեցէք գիրք մը:» – “Pay [to] them their wages*. Անոնց վճարեցէք իրենց շաբաթականներն:» Նոյնպէս “Wo is [to] me. Վա՛յ ինձ:»

* error (է՛ր-ըր) սխալ, վրիպակ [նակել

† copy (փ-փի) պատճէն – to copy, պատճէնը առնել, օրի-

§ row (ռ-օ) նաւակով ճամբորդելը. կարգ, շարք – to row, թիավարել

‡ column (փ-լըժ) սիւն, սիւնակ

¶ farthing (ֆ-արհինկ) Անգլիական ֆէննիի մէկ չորրորդը (հաւասար է Ամերիկեան կէս անդին) ասացուածքներու մէջ հաւասար է Հայերէն ասի (ֆիֆին) բառին:

|| recess (ռէ-սէս) որմախորչ, պատուհան. դպրոցական դադար

** wage (ու-յճ) օրական վարձք կամ շաբաթավճար – to wage, ընել, շարունակել. գրաւ դնել

9. Նախադրութիւնը շատ անգամ իր խնդրէն ետքը կը-
դրուի. ինչպէս *Where do you come from?* Ուսկի՞ց կուգաք.
Ո՞ր անձացի էք: *Whom did you give it to?* Որո՞ւ տուիք զայն:
Աւելի պարզ պիտի ըլլար ըսել *From where do you come? To whom*
did you give it?

171. Վարժութիւն

[Հիշե՛տէ՛ք ձեր յիշատակէ՛ք. կանոնն հասարակական է յիշատակելու և
հիշուիլու գէշ:]

“But I do not remember who they were for.”

“Who was it from? and what was it about?”

“All debts* are cleared between you and I.” – *Shak.*

“What do you call it? and who does it belong to?”

“We are still much at a loss who civil† power‡ belongs
to.” – *Locke.*

“He had received no lessons from the Socrates’s§, the
Plato’s¶, and the Confucius’s|| of the age.” – *Haller.*

“So you must ride on horseback after we.”

“To who? to thee? What art thou?” – *Shak.*

“It will do well enough for you and I.”

“This life has joys for you and I,

And joys that riches ne’er could buy.” – *Burns.*

172. Վարժութիւն

[3] [2]

“We often do a bad act, and make a worse
excuse.”

“He that runs fast, will not run long.”

* debt (դեպ) պարտք

† civ’il (սիվիլ) քաղաքավար. քաղաքական

‡ pow’er (փաւը) կարողութիւն, ոյժ. իշխանութիւն

§ Soc’ra-tes (սոքրատէս) Սոկրատէս, Աթենացի Փիլիսոփայ
(469-399 Ն. +. չգիտ.) դարբին մ’էր, բայց հարց ու պատասխանով
ժողովուրդը կրթելու մէթոտովը անուանի փիլիսոփայ
մը դարձաւ:

¶ Pla’to (փլէյտո) Պլատոն (427-347 Ն. +. չգիտ.) Յոյն փիլի-
սոփայ Սոկրատէսի աշակերտն էր եւ անոր վարդապետու-
թիւնները գրի առաւ:

|| Con-fu’ci-us (կոնֆիւսիւս) Գոնֆուկիոս (551?-479? Ն. +. չգիտ.)
Չինական մեծ փիլիսոփայ:

ԴԱՍ Ղ. (LESSON XC.)

Կշիռքով ծախուած բաներու մէջ գործածուած բառերն են,

[Ը] [Պ] [Թ] [Խ]

Weight	(աւելի)*	կշիռ, ծանրութիւն
pound	(փաւնա)* [lb.]	քաշ, փառնտ, լիպրա
ounce	(սաւնա)* [oz.]	ունկի, աունս
ton	(թնն)	թըն

Գիտելիքներ

16 Ունկի	[oz.]	հաւասար է 1 Քաշի [lb.]	[Weight
100 Քաշ	[lb.]	հաւասար է 1 Հարիւրաւորի [Hundred-	
20 Հարիւրաւորի	[cwt.]	կամ 2000 քաշ [lb.]	հաւոր է 1 Թընի [Ton]

Market (մարտէր) Շուկայ

[Ամերիկայի մէջ Market, Շուկայ ըսելով կը հասկցուի այնպիսի շուկայ մը, վաճառանոց մը, առեւտուրի հրապարակ մը և կամ փողոց մը, ուր կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ ընդհանրապէս մսեղէններ, բանջարեղէններ, պտուղներ, իւղ, սեր, կարագ, պանիր, հաւկիթ, երբեմն նաև նպարեղէններ:]

Այսպիսի վաճառանոցներէ գնելը սովորաբար աւելի շահաւոր կը համարուի:]

Մսավաճառի մը խանութին մէջ

Butch'er (պո'ւշէր) Մսավաճառ

butcher-shop (պո'ւշէր-շոփ) մսավաճառի խանութ

slaugh'ter-house (սլո'ւթէր-հաւս) սպանդանոց

meat	(միշ)	միս
fowl	(ֆաւլ)*	թռչուն, հաւ, ընտանի թռչուններ
fish	(ֆիշ)	ձուկ
steak	(սթէյք)*	կակուղ ու անոսկոր միս (Ռիֆ)
chops	(չոփ)*	կողեր [Լեւիտի]
head	(հէպ)	գլուխ (տէլէ փաւ)
neck	(նէք)	վիզ, պարանոց (Տճի. կէրպան)
breast	(պրէսթ)*	կուրծք, երբուծ (Տճի. րէօշ)
shoul'der	(շո'ւլտէր)	ուս, թեւ, թիկունք
leg	(լէկ)	զիստ, սրունք (Տճի. րէպ)

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

heart	(հարմի)*	սիրտ
lungs	(լընկն)*	թոքեր
liv'er	(լիվ'եր)	լեարդ (Տճկ. Գարաճկեր)
tripe	(թրայթի)*	քաղիթ (Տճկ. իշտեպէ. Ռոյկ. Գիպա)
foot	(ֆոտ)	ոտք
feet	(ֆէյթ)	ոտներ
bow'el†	(պո'ուել)	{ արիք, ընդերք. (Հայոց պեպա- կեպէ եփո'ելն- սիճո'գ)
in-tes'tine†	(ինտէ'ստին)	
bo-lo'gna skin‡	(պօլօնէկ(ը)ստին)*	
loin	(լայն)	երանք, մէջք
tongue	(թընկ)	լեզու [ժիւ]
lean	(լէյն)	առանց ճարպի (Ռոյկ. անժոռ, սըլ)
fat	(ֆէթ)	ճարպ. գէթ. իւղոտ. պարարտ
bone	(պօն)	ոսկոր
soup'bone''	(սո'պօն)	ապուր եփելու ոսկոր
flesh	(ֆլէշ)*	մարմին, միս
hoof	(հօֆ)	սմբակ. կճղակ
tal'low	(թա'լօ)	ճրագու

Մսի Գլխաւոր Տեսակներն են,

beef	(պէյֆ)	եղան միս
veal	(վէյլ)	հորթի միս
pork	(քօրք)	խոզի միս
mut'ton	(մութ'թոն)	ոչխարի միս
lamb	(լէմբ)	գառան միս
rab'bit	(րէ'պիթ)	ճագարի միս
ven i-son	(վէ'նշն, վէ'նիշն)	երէի միս

Եղան կակուղ Մսի (steak) Տեսակներն են,

beef'steak''	(պէյֆ'սթէյք)	եղան կակուղ միս [միս]
chuck'steak''	(չէք'սթէյք)	ուսերու կողերէն ելած կակուղ
round'steak''	(րա'ունսթէյք)	զստի կակուղ միս
rump'steak''	(րըմ'սթէյք)	երաստանքի կակուղ միս
sir'loin steak	(սըր'լայն-սթէյք)	գաւակի (ճիւլի'ն ճօր) կակուղ միս
ten-der-loin~steak	(թեն'դըրլայն-սթէյք)	երանքի կողմի մատղաշ կակուղ միս [միս]
por'ter-house'' steak	(քօրթըր-հաուս-սթէյք)	բեռնակրի տան կակուղ

* Հնչեւու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ)։

† Առ հասարակ յոքնակի կը գործածուի. bowels, intestines։

‡ Ժողովրդեան գործածածը աւելի այս վերջինն է։

Կակուղ Մսի Ուրիշ Տեսակներն են,

veal steak	(վեյլ «դէյ+)	Հորթի կակուղ միս
venison steak	(վէնշն «դէյ+)	Երէի կակուղ միս

Կողերու Գլխաւոր Տեսակներն են,

lamb-chops	(լէմ-չափս)	Գառան կողեր
mutton-chops	(մըշն-չափս)	Ոչխարի կողեր
pork-chops	(փօր-չափս)	Խոզի կողեր

Ուտուելիք Թռչնոց Գլխաւոր Տեսակներն են,

chick'en	(չիք'էն)	Վառեակ
tur'key	(թըրքի)	Հնդկահաւ
duck	(դք)	Բադ
goose	(գօս)	Սազ
pig'eon	(փիգ'էն)	Սղաւնի
par'tridge	(փարթրիճ)	Կաքաւ
pheas'ant	(ֆէշանթ)	Փասեան

Ապուխտներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

ham	(հէմ)	Ապուխտ (ի մասնաւորի խոզի ապուխտ)
smoked ham	(սմօքս* հէմ)	Միւրած ապուխտ
boiled ham	(պուլք* հէմ)	Խաշած ապուխտ
sau'sage	(սօսէճ)	Խոզի մսով լեցուած բարակ խըճուղ, երչիկ
bo-log'na	(պօլօնէ)	Մսով լեցուած հաստ խճուղ

Ուտուելիք Ձուկերու և Ծովային Կենդանիներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

ԾԱՆ . — Մտավաճառներուն քով ձուկ կը գտնուի Ուրբաթ օրերը միայն. ուրիշ օրեր ձուկ գնելու համար պէտք է դիմել ձուկ ծախելու շուկան (fish-market, ֆիշ-մարքէթ) :

fish'monger (ֆիշ'մընջը) ձկնավաճառ

white'fish''	(հոս'յֆիշ)	Ճերմակ ձուկ
blue'fish''	(պլուս'ֆիշ)	Կապոյտ ձուկ, խոզածուկ, ծովի խոզ (Տճկ. Կօնոն-չ կա՛ն Եօնոն-չ պալլը. Յն. Դէլֆին)
cat'fish''	(քաթ'ֆիշ)	Կատուածուկ, ծովագայլ
shad	(շէդ)	Հարընգամայր
trout	(թրաութ*)	Կարմրախայտճ (պարպոնիս)

* Հնչելու է մէկ անգամ (մէկ վանկ) : § Ուտուելու շատ յարգի

pike	(քայ)	գայլաձուկ (Տճկ. քառանգալ)
perch	(քեր)	պերգէ (Տճկ. քանէկալ)
carp	(քար)	ծածան
eel	(էլ)	օձաձուկ (Տճկ. էլանալ)
smelt	(քսմէլ)	մանուշակաձուկ
her'ring	(հերինգ)	տառեխ (Տճկ. քինգալ)
had'dock	(հադդոք)	քարադիաց ձուկ
hal'i-but	(հալիբութ)	ձիւլեզու (Տճկ. քինգալ)
mack'er-el	(մաքէրէլ)	թիւնիկ (Տճկ. քառանգալ)
salm'on	(սալմոն)	լոստի (Տճկ. սալմոնալ)
floun'der	(ֆլաունդըր)	տափաձուկ [սակն է՝
bass	(պաս)	պերգէ ձկան ուրիշ մէկ տե-
ray	(ռայ)	տափաձուկ (Տճկ. քինգալ)
gur'nard	(կըռնարդ)	} խանջաձուկ (Տճկ. քերլանդ)
gur'net	(կըռնէր)	} պալաւ (Տճկ. քինգալ)
an-cho'vy	(անչօվի)	անձրուկ (Տճկ. քառանգալ)
sword-fish	(սուօրֆիշ)	թրաձուկ (Տճկ. քերլանդ)
sole	(սօլ)	լեզուաձուկ (Տճկ. քինգալ)§
tur'bot	(թուրբօթ)	վահանաձուկ (Տճկ. քառանգալ)§
shell-fish	(շէլֆիշ)	խեցաձուկ, խեցամորթ
shrimps	(շրիմփս)*	ուլականջ (Տճկ. քինգալ)
prawn	(քրօն)*	ուլականջի խոշոր տեսակ մը
oys'ter	(օյսթըր)	ոստրէ
clam	(քլէմ)*	սանտրամիջատ, ձկնականջ†
crab	(քրէպ)*	խեչափառ (էլանգէ)
lob'ster	(լօպսթըր)	թռչանի մէջ խեցգետին (չառանգ)
sea'snail'	(սէյն(ը)նայլ)	ծովային խոշոր

ԾԱՆ. — 1. Վերոյգրեալ ձկնի տեսակներէն մեծ մասը ա-
նուշ ջրի ձկնոր են եւ ուտելու համար յարգի կը սեպուին:

bill	(պիլ)	Մսավաճառի խանութին մէջ Ուրիշ Գործածական Բառերն են, օրինական ծրագիր, օրինագիծ. աղերսագիր. խնդրագիր. մուր- հակ. տոմսակ. հաշուեցոյց
line	(լայն)	գիծ, տող. լար, չուան. շօրտէրո- կարգ, շարք
smoke	(քսմօթ)*	ծուխ, մուխ

§ Ուտելու չատ յարգի:

* Հնչուէ մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

† Ասոր մէկ տեսակն ալ է (օրնիկ) կոչուածը:

pay	(փէյ)	վճարք, թոշակ, հատուցում
ice	(այա)	սառ, սառոյց
box	(պաթա)	սնտուկ, տուփ, արկղ, թատրոնի օթեակ, կռուփ
ice-box	(այա-պաթա)	սառնարկղ
ice-house	(այա-հասո-ղ)	սառնատուն
a-mount'	(էֆա-մա-նտ)	գումար
sale	(սէյլ)	վաճառում, առուծախ
for sale	(ֆօր սէյլ)	ծախու
cut	(էլէթ)	կտրուած, հատուած, վերք, ձե- ւելը, քանդակ
crack	(քրաք)*	ճեղք, ճայթիւն [տանութիւն
charge	(չառ-ճ)	բեռ, հրաման, ծախք, ամբաստ- կանիսիկ դրամ (Տճկ. Նաթի փարայ)
cash	(փէշ)	դրամընկալ, արկղակալ (Տճկ. սան- րէք էֆիէ)
cash-ier'	(փէշէյր)	արձանագրութիւն, դրամընկալն արձանագրող մեքենայ
reg'is-ter	(րէճէ-րէշէր)	զափացոյց, կշիռ
scale	(շա-էյլ)*	
Բայեր		
to weigh	(ա-էյ)*	կշռել [շոտել
to butcher	(պա-շէր)	զենուել, մորթելով սպանել, փո- մորթել, կոտորել, մեծ թուով
to slaughter	(շա-լօթ-շէր)	սպաննել
to chop	(չա-փ)	մանրել, կտրտել (Ռի. փէյթ Կաշէլ)
to cut	(էլէթ)	կտրել
to crack	(քրաք)*	ճեղքուտել, կոտրտել, ճարճատել
to amount	(էֆա-մա-նտ)	հաշիւը հաւասարել, հասնիւ, ելլել
to sell	(սէլ)	ծախել, վաճառել
to smoke	(շա-սօթ)	ծխել, մխալ, մխրեցնել
to boil	(պալ)	եռալ, եփել, եռացնել, խաշել
to pay	(փէյ)	վճարել, հատուցանել, վար- ձատրել
to charge	(չառ-ճ)	հաշուել, հաշուի անցնել, բեռ- ցնել, պատուիրել, ամբաստանել
to cash	(փէշ)	փոխանակագիր մը դրամի վե- րածել
to box	(պաթա)	կռուիամարտել, սնտուկը դնել

* Հիշելու է մեկ տեղամէն (մեկ վանկ) :

Խօսակցութիւն Մսավաճառի մը Խանութին մէջ

Ի՞նչ պիտի սիրէիք հոս — 'եօ — Լայտ What would you like
ունենալ, տիկին: — Դո՛ւ հէ՛ջ մարմ — այ to have, madam? — I
կ'ուզեմ ստանալ ո՛ւրիշ դո՛ւ կէտ ը որքէ՛ք want to get a duck.

բաղ մը:

Այս նոր մորթուած հոս — ո՛ւրիշ Գրէշ How will this freshly
հատն ի՞նչպէս է (պի- Ի՛նչ ուրիշ — Գրէշ killed one do? — That
տի ընէ): — Ան շատ ի՛նչ լաւ — այ լինէ՛ք, is too large I think, a
մեծ է կը խորհիմ, ը մօլ ուրիշ — ո՛ւրիշ Գրէշ small one will do
փոքր հատ մը աւելի պիտի ըրէ՛ք better.

Լաւ պիտի յարմարի

(ընէ):

Ի՞նչպէս կը սիրէք հոս — Գրէշ How do you like that
այն հատը: — Ան կ'ե- ուրիշ — Գրէշ one? — That looks
րեւայաղէկ (ուրիշ)է: ուրիշ right.

Տասը փառնո: Մէկ լին փառնո. ուրիշ էյ Ten pounds. One
(որաւէր) ութսուն լին. ի՛նչ Գրէշ օլաւայն — eighty. Is that alright?
(սէնդ): Աղէ՞կ է: — Եէ՛ս, Գրէշ ի՛նչ օլաւայն. — Yes, that is alright.

Այո, շատ աղէկ է: հէյր ի՛նչ ը ֆայվ Գրէշ Here is a five dollar
Ահաւասիկ հինգ տա- պիտի bill.

լերնոց տոմս մը:

Ամենէն մանր դրամն ի՛նչ Գրէշ Գրէշ մօլաւայն Is that the smallest
ա՛ն է որ ունիք: — Ի՛նչ էօ — Եէ՛ս — change, you have? —

Այո: — Ահա ձեր ման- հէյր ի՛նչ էօ — Ի՛նչ մա- Yes. — Here is your
րուքը տիկին: Շնոր- Գրէշ. լինէ՛ք էօ — էօ՛ր changemadam. Thank
հակալ է՞ ձեզ: — Բա- ուրիշ. Ի՛նչ Գրէշ — you. — You're* wel-

րի եկաք: Բարի օր Ի՛նչ Գրէշ. Գոլ էկէն come. Good day. —
(Տես, բարո): Նորէն Good day. Call again.

հրամմեցէք:

Բարի լոյս Տիար Ուիլ- Ի՛նչ մօռնինի Գրէշ Good morning Mr.
եքմս: Ի՞նչ պիտի սի- Ուիլքոք. հոս — 'եօ — Williams. What would
րէիք ստանալ այսօր- էօ — Լայտ դո՛ւ կէտ ֆօւ you like to get for
ուան համար: — Ահա դո՛ւրիշ — հէյր ի՛նչ մա, to-day? — Here is my
իմ յանձնարարացու- Գրէշ Գրէշ Ուիլքոք order Mr. Willcox.

ցակս Տիար Ուիլքոքս

2 փառնո գաւակի 2 փառնո ալ ուրիշ 2 lbs of sirloin steaks,
կակուղ միս Գրէշ

3 փառնո ճարպ 3 փառնո ալ ֆէտ 3 lbs. of fat,

* You're խտացածն է you are բառերուն:

5 փառանո մխրած խո- զի ապուխտ	5 փառանոս ալ սօտո հէ՛՛՛	5 lbs. of smoked ham,
2 Գնդկահաւ [ոսկոր կտոր մը ապուխտի	2 Բլբլե՛՛՛ ը գէյս ալ սոտ-պօն	2 turkeys, A piece of soup-bone.
Շատ լաւ։ Ուրիշ բա՞ն մը. — Ալ ոչինչ այս- օրուայ համար։	Օլ-այլ. Էնի Բհինի էլ — նալ հինի ծօն ֆօն դոն- պէյ	All right. Anything else? — Nothing more for to-day.
Պիտի դրկէ՞ք զանոնք։ — Անշուշտ։ Մենք պի- տի դրկենք զանոնք անմիջապէս։	— Էլ եօն — Էնոյ Կհէ՛՛՛ — հոնայ, «ընդէնի» — Էլ շէլ Էնոյ Կհէ՛՛՛ հոնայ ընդէն	Will you send them up? — Why, certainly. We shall send them up right away.
Բալորն քանի՞ր պիտի ելլէ։ — Վեց (Կուլեր) քսանն չորս (Էնոյ)։	հոնայ — Էլ Է՛՛՛ Է՛՛՛ դոն — Էլ «Էնոյ Բհինի» ֆօն	What will all amount to? — Six twenty-four.
Պիտի սիրէ՞ի՞ք վճա- րել հիմայ։ — Ոչ, իմ կինս պիտի վճարէ անոնց համար։ — Շատ լաւ, Տիար։ Բարի կէսօրէ վերջ (Ծառ բարձ)։ — Բարի կէս- օրէ վերջ (Էնի «Բհինի» բարձ) Տիար Ուրիշէ՛՛՛	Էնոյ եօն — Էնոյ Կհէ՛՛՛ նալ — Էնոյ Կհէ՛՛՛ Էնի Էնոյ ֆօն Կհէ՛՛՛ վերի Էնի «ընդէնի» — Էնոյ Էնոյ դոն — Էնոյ Էնոյ Էնի	Would you like to pay now? — No, my wife will pay for them. — Very well, Sir. Good afternoon. — Good afternoon Mr. Will- iams.
Ձերն ի՞նչ է։ Որ է է ծովային ուտելիք։ — Ոչ, անոնց համար հոգ չեմ ընէր։	հոնայ Էն Էնոյ. Էնի «Էնոյ ֆօն» — Էնոյ, այ Կհէ՛՛՛ դոն ֆօն Կհէ՛՛՛	What is yours? Any sea food? — No, I don't care for them.
Կակուղ մսերու կար- գէն որ է բա՞ն։ — Ես պիտի սի- րէի ունենալ երկու փառանոյի չափ բեռ- նակրի տան կակուղ միս։	Էնի Բհինի էն Կհէ՛՛՛ ալ «Էնոյ» — Էնոյ, այ ընդէն Էնոյ Կհէ՛՛՛ Կհէ՛՛՛ դոն Էնոյ Կհէ՛՛՛ ալ Էնոյ Էնոյ Կհէ՛՛՛	Anyting in the line of steaks? — Yes, I should like to have about couple pounds of porter-house steak.
Ուրիշ որ է բա՞ն։ 2 փառանո գառան կո- ղեր,	Էնի Բհինի էլ — 2 Էլ. ալ Էնոյ Էնոյ, Էնի	Anything else? — 2 lbs. of lamb chops,
1 փառանո երչիկ, Լեզու մը, և Վառեակ մը	1 Էլ. ալ «Էնոյ», Էնի, Էնոյ Էնի	1 lb. of sausage, A tongue, and A chicken.

- Բոլորն ալ թարմ օւ հըսդդդդ ֆրէշ All must be fresh.
պէտք է ըլլան:
- Հաճեցէք կողերէն †ւնդ քլէ օֆ օւ Կհը Please cut off all the
կտրել բոլոր ճար- ֆէդ ֆրէշ Կհը Կհը fat from the chops.
պերը:
- Իւղոտ միս չէ՞ք սի- Կհը'ն էօ- Կհը † ֆէդ-- Կհը Don't you like fat? —
րէր: — Ոչ, Տիար, ան- Կհը Կհը Կհը Կհը No, Sir, I like lean
ժուր միսը աւելի Կհը Կհը meat better.
լաւ կը սիրեմ:
- Պիտի հաճի՞ք զրկել Կհը էօ- †ւնդ Կհը Will you please send
զանոնք ժամը ճիշդ Կհը Կհը Կհը Կհը them up by five o'clock
հնգին: — Այո, տիկին: Կհը — Կհը Կհը Կհը sharp? — Yes ma'am.
Մնաք բարով: — Կհը Կհը — Կհը Կհը So long. — So long.
Թաք բարով:
- Պիտի ուզէի ունե- Կհը Կհը Կհը Կհը I should like to have
նալ †առնող մը զստի †առնող Կհը Կհը Կհը a pound of round
կակուղ միս: — Այո, Կհը Կհը — Կհը Կհը steak. — Yes, Sir.
Տիար:
- Հաճեցէք մանրել †ւնդ Կհը Կհը Please chop it.
զայն:
- Գառան միս կը պա- Կհը էօ- †ւնդ Կհը Կհը Do you keep any lamb?
հէ՞ք: — Այո, տիկին: Կհը Կհը — Yes ma'am.
- Քանիի՞ կը ծախուի: Կհը Կհը Կհը Կհը What is it selling for?
— Կհը, Կհը Կհը Կհը — Կհը Կհը Կհը Կհը — Good fresh shoulder
նան գառան թեւը Կհը Կհը Կհը Կհը of spring lamb twelve
†առնողը 12 սենդի: Կհը Կհը cents a pound.
- Ո՞րքան կը կշռէ այդ Կհը Կհը Կհը Կհը How much does that
մէկը: — Չորս †առնող Կհը Կհը Կհը Կհը one weigh? — Four
եւ Կհը Կհը Կհը Կհը — Կհը Կհը Կհը Կհը pounds and seven
Այդ (Կհը-Կհը) պիտի Կհը Կհը Կհը Կհը ounces. — That will
ըլլայ: Կհը Կհը do.
- Կտրտե՞մ զանիկա: Կհը Կհը Կհը Կհը Shall I crack it? —
— Հաճեցէք ընել: — Կհը Կհը Կհը Կհը Do please. Thank you.
Շնորհակալ եմ:

† Կհը Կհը Կհը that will do ի խտացած հնչումն է:

Նորա, գլխարկն իդ Նորա, գոհ ալ եօր Nora, put on your
դրէք, (եթէ) կը հա հէր, գլխդ, եւ Կո դո hat, please, and go to
ճիք, եւ գնացէք ճըր Կհը ֆիշ-մարէր ֆօր the fish-market for me.
կան-չուկան ինձ հա- ֆ. — օլ-ալթ —All right.

մար: — Շատ լաւ:

Ի՞նչ պիտի գնեմ: — Կո-ալ շէլ ալ պո — What shall I buy? —

Դուք կարելի է գնէք եօ- Դո պո — You may buy

¹/₂ երկուսն տառելի ¹/₂ Կոչն հէրինիս ¹/₂ doz. herrings,

1 օձաձուկ 1 էլ 1 eel,

3 թիւնիկ 3 մալբէլ 3 mackerels,

1 երկուսն խեչափառ 1 Կոչն Գրապս 1 doz. crabs,

2 մեծ խեցգետին 2 Լապալբ 2 lobsters,

1 երկուսն ուլականջ 1 Կոչն շրիֆ 1 doz. shrimps

Ահա դրամը անոնց հէր իշ Կհը մընի ֆօր Here is the money for
համար: Կհէր them.

Ես շատ շուտ պիտի ալ յէ պէ գրիտի I will be back pretty
վերադառնամ: Կոչն soon.

RULE VIII. — NOMINATIVE ABSOLUTE.

ԿԱՆՈՆ Ը. — Բայցայն, Անիւի կամ ԿՈՉԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎ:

A Noun or a Pronoun is put absolute in the nominative, when its case depends on no other word*. — Անուն մը կամ Դերանուն մը որ ուղղական հոլով է, բայց ոչ Կհէր Գրիտի է ոչ մի բառէ կախումն ունի, կը կոչուի Կոչական հոլով. ինչպէս, “Nay but, O man, who art thou that repliest against God? — Rom. ix., 20. Բայց (Ի՞նչ Կհէր) ո՞վ ես դուն, ո՞վ մարդ, որ Աստուծոյ դէմ պատասխան կ’ուտաս:” — Հոգ. Թ., 20:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Հայերէնի եւ Լատիներէնի մէջ Կոչական հոլով ճանչցուածին համապատասխան Անգլիերէնի մէջ կը գտնենք միայն Բայցայն Ուղղական (Nominative Absolute) կամ Անիւի Ուղղական (Nominative Independent) հոլովներն՝ որոնք ըստ ոմանց քերականագէտներու տարբեր հոլովներ կը սեպուին եւ ըստ այլոց մի եւ նոյնը. բայց երբ ուսումնասիրենք անոնց գործածութեան կը տեսնենք որ հոլովը նոյնն է միայն գործածութեան պարագաները կը զանազանուին, եւ այդ պարագաներն ալ կարելի է հետեւեալ չորս կարգերուն դասաւորել.

† ալ խտացած հնչումն է I will բառերուն:

* [Սոյն Կանոնը գոց ընելու է:]

Ա. Երբ ընդհանրաբար չէ հետ (with a participle), կը գործածուի պատճառ մը կամ յարակից իրողութիւն մ'արտայայտելու ինչպէս, "I say, *this being so*, the law being broken, justice takes place. Կ'ըսեմ, այս այսպէս ըլլալով, (եւ ասոր իբր հետեան) օրէնքն իրարմէ ըլլալով, արդարութիւնը տեղի կ'ունենայ » : Այս օրինակին մէջ this եւ law բառերը Բայաբնական իրարմէ հոլով են :

Կոչականի այս ձեւը յաճախ համարժէք է պարբերութեան մը որ կ'սկսի when, while, if, since կամ because բառովը. այսպէս, "I being a child, ես երեխայ մը ըլլալով, համարժէք է "When I was a child, երբ ես երեխայ էի» կամ "Because I was a child, որովհետեւ ես երեխայ էի» պարբերութիւններուն :

Բ. Երբ ուղղակի ձեռն չէ կ'ուղղուի (by direct address), երկրորդ դէմք է եւ բայէն ալ ստորակէտով կամ զարմացական նշանով մը կը զատուի ինչպէս, "This said, he form'd thee, Adam! thee, O man! Dust of the ground. — Milton's Paradise Lost. Այս ըստինքն ստեղծեց քեզ, Ադամ, քեզ, Ո՛վ հողի հող» — Մեկ ուրիշ Դրախտի Կրօնական : Այս օրինակին մէջ Adam, O man, եւ Dust իսկ եւ իսկ կոչական են : Այս ձեւը կը գործածուի նաեւ աղօթելու մէջ :

Գ. Երբ աւելորդաբանութեամբ (by ple'o-nasm) -- ինչպէս չ'ըսուի -- կը գործածուի խօսքին ազդուութիւն մը տալու համար, որ աւտեն՝ ոչ տէր բայի՝ եւ ոչ ալ բայի խնդիր կ'ըլլայ ինչպէս, "They who serve me. — R. W. Emerson. Անոնք որոնք ինծի կը ծառայեն» : Այս օրինակին մէջ they Բայաբնական կամ կոչական հոլով է :

Դ. Երբ իբր պարզ ձեռնութեամբ (mere exclamation) կը գործածուի առանց յայտնի կամ զօրութեամբ հասկցուած բառէ մը կախումն ունենալու ինչպէս, "O the depth of the riches both of the wisdom and knowledge of God! — Rom. xi., 33. Ո՛վ Աստուծոյ թէ իմաստութեան եւ թէ գիտութեան առատութեանց խորանիւստն» — Հռոմ. Ժա., 33 :

2. Հետեւեալ արտայայտութիւններու պէս ասացուածքներ Hand to Hand, Զեռ+ Զեռ+ի . Face to face, Դէմ+ Դէմ+ի (Դէմ առ Դէմ) գիտնալու է որ մակբայ են եւ ոչ բացարձակ ուղղական հոլով :

173. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերջերեւ ը. կանանին հաճախ ազգելով ընդօրինակելու ետերանին յիշ:]

“Me being young, they deceived me.”

“Thee being present, he would not tell what he knew.”

“The child is lost; and me, whither shall I go?”

“Oh! happy us, surrounded with so many blessings.”

“There all thy gifts and graces we display,

Thee, only thee, directing all our way.”

174. Վարժութիւն

[Ը] [Ք] [Թ] [Ի]

game	(կէյ)	խաղ (Տճի. օյն) ուտուելիք վայրի կենդանիներ եւ թռչուններ (ճագար, կախաւ, փասխան ևն.)
poul'try	(ք'լտրի)	ընտանի թռչուններ (հաւ, սագ, քաղ, հնդկահաւ, ևն.)
ca'sing	(ք'յանի)	մէջը լեցուելիք կամ զետեղուելիք որ և է բան -- casings, քակոր (Ռոյ. քլէր, Տճի. լեղէք)
calf	(գաճ)	հորթ
ba'con	(պէյքըն)	խոզի կողերէն շինուած ապուխտ
pig	(քիկ)	խոզի ձագ [ուած
corned	(գոնաթ)*	ժամանակ մը աղջուրի մէջ դրուած
brine	(պրան)*	աղջուր

[Շ]

“What do we buy in the butcher's shop?”

“We buy our meats there.”

“Does the butcher sell only meat?”

“No, he sells poultry and sausage, and sometimes he sells fish.”

“What is poultry?”

“Poultry is the name we give to chickens, turkeys, ducks, and geese, when we speak of them together.”

* Հնչելու է մէկ անդամէն (մէկ վանկ) :

“What is sausage?”

“Sausage is meat that has been chopped, mixed with salt and pepper, and then put into a casing of thin skin. The meat from different animals has different names. You ought to learn what these are.

“The meat from an ox or a cow is called *beef*. The young of a cow is a calf, and the meat from the calf is called *veal*. The meat of the sheep is called *mutton*. The young of the sheep is a lamb, and its meat is also called *lamb*. The meat from the pig is called *pork*. The meat from the back and sides of the pig is called *bacon*. *Ham* is the thick part of its leg.

“Ham, bacon, and sausage may be fresh, or they may be smoked. Pork and beef may be fresh, smoked, or corned. Veal and lamb should always be fresh. Meat is corned by keeping it for some time in salt and water. The salt and water make a brine that keeps the meat fresh and good to eat.”

If you wish to learn to read English, you must read an English book or an English newspaper. There is no other way to learn. Never mind, if you do not know all the words. Keep on reading and the words you do know will help you to learn the words you do not know. Any one you ask will be glad to tell you what they mean.

ԴԱՍ ՂԱ. (LESSON XCI.)

[2]

Չոր կամ պինդ բաներ չափելու համար
գործածուած բառերն են,

pint	(փյն)	[pt.]	չափ
quart	(գո-ո-ր)*	[qt.]	կրկնաչափ
peck	(փէ)	[pk.]	Քառորդ գրիւ
bush'el	(դո-շէլ)	[bush.]	գրիւ

Գիտելիքներ

- 2 Չափ (pints) հաւասար է 1 կրկնաչափի (qt.)
8 կրկնաչափ (quarts) հաւասար է 1 Քառորդ Գրիւի (pk.)
4 Քառորդ Գրիւ (pecks) հաւասար է 1 Գրիւի (bush.)

ԾԱՆ. — Bushel, Գրիւ -- կը զանազանուի պարունակելիք նիւթերու ծանրութեան համեմատ. այսպէս, ցորենի գրիւը 60 քաշ է. մինչդեռ վարսակինը 32 քաշ :

Market Շուկայ
(Շարունակութիւն 467-475 Էրեանքերն)

Պտղավաճառի և Բանջարավաճառի մը Խանութին մէջ

ԾԱՆ. — Ամերիկայի մէջ առ հասարակ թէ Մսավաճառներն եւ թէ Նպարավաճառներն կը վաճառեն նաեւ պտուղներ ու բանջարեղէններ. բայց ի մասնաւորի Յոյներն կը վաճառեն պտուղներ եւ Իտալացիներն բանջարեղէններ ու պտուղներ. Հայերն ալ դեռ նոր սկսեր են պտուղի գործին մէջ մտնել:

Fruit (ֆրու-տ)* Պտուղ

Fruit-dealer (ֆրու-տ Դէլը) Պտղավաճառ

Fruit ped'ler (ֆրու-տ փէլը) Կողոցէ Կողոց, տնէ տուն պտտելով
պտուղ ծախող

Պտուղներու Տեսակներն են,

ap'ple	(էփլ)	խնձոր
pine'ap'ple	(փա'յնէփլ)	արքայախնձոր
lem'on	(լէ'մըն)	լիմոն
plum	(փլէյ)*	սալոր, դամոն (Տճի. Էրէ+, Էնճաշ)
pome'gran-ate	(փա'մէրանէյթ)	նուռ
quince	(գո-ին)*	սերկեւիլ (Տճի. Կալա)
or'ange	(ա'րանճ)	նարինջ (Տճի. փօրթօգալ)

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

pear	(քէյր)	տանձ	[ֆառի էրֆէնի]
a'pri-cots†	(է'յփրիգ-ալա)	ծիրան, պարկուկ (Տճի. Գալուստի, Բի-)	
peach†	(քէյչ)	դեղձ (Տճի. շէֆալա)	
figs†	(ֆիյ)	թուզ (Տճի. Ինճի)	
dates†	(դէյթա)	արմաւ (Տճի. Խոբոս)	
ol'ives†	(ալիվա)	ծիրապտուղ (Տճի. շէյփի)	
cher'ry†	(չէրի)	կեռաս (Տճի. Կիւր)	
black-cherries	(պլէք-չէրի)	բալ (Տճի. ֆէշի)	
alm'onds†	(ալմոնդա, ալմոնդա)	նուշ (Տճի. պարսի)	
chest'nuts†	(չէսնալա)	չազանակ (Տճի. Կիւր-նի)	
but'ter-nuts†	(պութերնալա)	կարագընկոյզ	
pea'nuts†	(քէյնալա)	սլոռընկոյզ, գետնընկոյզ †	
wal'nuts†	(աւոնալա)	ընկոյզ	
English walnuts	(ինգլիշ աւոնալա)	Անգլիոյ ընկոյզ (Հայաստանի պատի)	
pis-ta'chio-nuts†	(փիստիոնալա)	պիստակ (Տճի. ֆլորէ)	
fil'berts†	(ֆիլբերտա)	կաղին (Տճի. ֆլորէ)	[լա-լ]
a'corn	(է'յգոն)	խոզկաղին (Տճի. Գալուստի, Ռի. Գա-)	
med'lar†	(մէլար)	ալոն (Տճի. ալոն)	
ju'jube	(ճո-ճո-յ)	յունապ (Տճի. Իննապ) որոյ մէկ	
		տեսակն ալ կը կոչուի փշատ (Տճի.	
		Եյր, Իյր)	
ba-na'nast†	(պանանաստ)	աղամապտուղ, պէնիէն	
banana-figs†	(պանանա-ֆիյ)	աղամաթուղ	
musk'mel'on	(մոսկմէլոն)	սեխ (Տճի. Գալուստի)	
wa'ter-mel'on	(աւոնալա-մէլոն)	ձմերուկ (Տճի. Գալուստի)	
grapes†	(գրէյթա)*	խաղող	
rai'sins	(րէյչին)	չամիչ	
seedless raisins	(սէյլէս րէյչին)	անկուտ չամիչ (Տճի. Կիւր-նի)	
mul'ber'ries†	(մալբերի)	թուր (Տճի. Գալուստի)	
straw'ber'ries†	(սթրաւբերի)	եւակ (Տճի. Կիւր-նի)	
black'ber'ries†	(պլէք-բերի)	մորենի (Տճի. Կիւր-նի)	
blue'ber'ries†	(պլու-բերի)	կապոյտ հատապտուղ	
cran'ber'ries†	(քրէյն-բերի)	մորապտուղ	
rasp'ber'ries†	(րէյս-բերի)	ժոխ (Տճի. ըլմոն-լա)	
goose'ber'ries†	(գոս-բերի)	փուշահաղարձ (Տճի. պէլալի Կիւր-նի)	
huck'le-ber'ries	(հաքլ-բերի)	հապալաոխ	
myr'tle-ber'ries	(միրտլ-բերի)	մրտապտուղ (Տճի. Կիւր-նի Կիւր-նի)	
cur'rants	(կըրանտա)	հաղարջ (Տճի. ֆիշի Կիւր-նի)	

* Հնչու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։ [Համար:]

† Գետնընկոյզ կ'ըսուի peanutsին գետնին տակը աճեւուն

† Այս բառը առ հասարակ յոքնակի կը գործածուի։

Veg'e-ta-bles (վե՛ճի՛նէ՛ղւ) Բանջարեղէններ

Dealer in Vegetables (տէյլըր է՛ն վե՛ճի՛նէ՛ղւ) Բանջարավաճառ

Բանջարեղէններու Տեսակներն են

po-ta'to†	(փօ՛նէյ՛նօ)	գետնախնձոր
white potatoes†	(հո-ւայ՛ն փօ՛նէյ՛նօ)	ճերմակ գետնախնձոր
sweet potatoes†	(ը-ս-տի-տ փօ՛նէյ՛նօ)	քաղցր գետնախնձոր
to-ma'to†	(նօմ-էյ՛նօ)	ոսկեխնձոր (Տճկ. Կոմա՛նէ-ս)
ar'ti-choke	(ա-ր-տի-չօ)	կանգառ (Տճկ. Էնկի՛նար)
cab'bage	(գա-պէ՛ճ)	կաղամբ (Տճկ. լահան) [գա-ր-ն-պի՛ն]
cau'li-flow'er	(գօ-լի-ֆլօ-ւ-ը)	կաղըմբատ, ընդակաղամբ (Տճկ. Կալի-ֆլօ-ւ)
peas†	(փէյ՛ս)	ոլոռն (Տճկ. Կէշէ՛ն)
beans†	(պէյ՛ն)*	լուբիա (Տճկ. ֆա-ն-լէ-ս)
green-beans†	(կրէյ՛ն-պէյ՛ն)	կանաչ լուբիա
garden-beans†	(կա-ր-ըն-պէյ՛ն)	} բակլայ (Տճկ. Կո-գլ-ս)
horse-beans†	(հօ-ւ-պէյ՛ն)	
tur'nips†	(նօ-ւ-նիփ)	չոզգամ
on'ions†	(ը-նի-ըն)	սոխ
green-onions	(կրէյ՛ն-ընի-ըն)	կանաչ սոխ
gar'lic	(կա-ր-լիֆ)	սխտոր
leeks	(լէյ՛ս)*	պրաս (Տճկ. փրաս-ս)
pars'ley	(փա-ր-սլէ)	ազատգեղ (Տճկ. Դադարան)
let'tuce	(լէ-թի-ս)	հազար (Տճկ. Դադար-լ, Ռոմի-լ, Ի-ս)
cel'er-y	(սէ-լըրի)	լախուր (Տճկ. Կերէ՛վիշ)
rad'ish	(րա-դիշ)	բողկ
horse-radish	(հօ-ւ-րա-դիշ)	վայրի բողկ
beets†	(պէյ՛ն)*	ճակնդեղ (Տճկ. շի-տի-ն-դի-ն) [ձի-ն]
car'rots†	(գա-ր-ըն)	ստեպղին (Ռոմի. փո-ր-ըն-տի-ն, Տճկ. Կա-ր-ըն)
pars'nip	(փա-ր-նիփ)	վայրի ստեպղին
mush'room	(միշ-ը-ո-մ)	սուճիկ (Ռոմի. Նոմի-սլէ-ս) (Ռոմի. Նոմի-սլէ-ս)
rhu'barb	(րո-ւ-պար-բ)	խաւարծիլ, խաշնդեղ, գարծիլ
spin'ach, spin'age	(սփին-է-ձի-ճ)	ծմեղ (Տճկ. Ըսպանի)
as-par'a-gus	(է-ս-փէ-ր-է-լ)	ծնեբեկ (Տճկ. Գո-շ Գոնի-ս)
egg'plant"	(է-կ-գի-լէ-ն)	սմբուկ (Տճկ. փա-ր-լիճան)
green-pepper	(կրէյ՛ն-փէ-թըր)	կանաչ պղպեղ
o'kra, o'chra	(օ-քրա)	պամի (Տճկ. Կոմի-ս)
cu'cum-ber	(կի-ս-կի-մ-բըր)	վարունկ (Տճկ. Ի-ը-պըր)
pump'kin	(փըմ-փի-ն)	դդում

* Հնչիւն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Այս բառը առ հասարակ յոքնակի կը գործածուի :

squash	(ըսգոսաշ)*	ձմեռնային դդուղ
en'dive	(էն'դիվ)	եղերդ, եղրդակ (Տճկ. աճը ծարրու)
sel'si-fy	(սէլ'սիֆի)	գոճամօրու § (Տճկ. հինդիպա)
sam'phire	(սամֆիր)	} փարփար (Ռսկ. փերփեր)
Peter-cress	(փէյթըր-քրէս)	
wa'ter-cress"	(ուօ'թըր-քրէս)	
		կոտեմ (Տճկ. թերէ օթու)

Ուրիշ գործածական բառեր

bunch	(պընչ)	տրցակ (Տճկ. րէսթէ) խուրձ, ողկոյզ
bas'ket	(պաս'սէթ)	կողով, սակառ
cord	(քորդ)	չուան, պարան, հաստ թել
han'dle	(հէն'դլ)	ձեռնկալ
pot	(փոթ)	պուտուկ, հողէ աման

Խօսակցութիւն Պտղավաճառի և Բանջարեղինավաճառի մը հետ

Աղէկ, տիար, պիտի ունի՞ս, 'ուս էօ Well, sir†, would you
սիրէի՞ք ունենալ լայտ քոս հէջ'սը՞ քրօս-դ like to have some fruit
պտուղ կամ բանջա- օս վեճիթեպլ'ս — էէ, այ or vegetables? — Yes,
րեղէններ: — Այո, է՛ս լուսինի ֆօս 'սը I am looking for some
քիչ մը պտուղի եւ ֆրօս-դ էնո 'սը վեճի- fruit and some vege-
քիչ մ'ալ բանջարե- թեպլ'ս. այ շօս 'սայ+ tables. I should like
ղէններու կը նայիմ: քոս պայ 'սը էֆ րհէյ to buy some, if they
Պիտի սիրէի գնել րօն'դ քօսթ թօ 'սը. don't cost too much.
քիչ մը եթէ շատ հոսաթ աւօս-թ քրայ'սը What are your prices?
սուղ չըլլան: Ի՞նչ են

ձեր գները:

Ասոնք Ֆլարիտաի՞ րհէյդ աւ ֆլարիտա 'These are Florida
քաղցր նարինջներ ըսոս-թոս աւնճս, 18 sweet oranges, 18 for a
են, 18 հատը քա- ֆօս ը քոս-թըր, Գալի- quarter, California

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

§ Ասոր Ամերիկեան տեսակը կը կոչուի oyster-plant, ոստրէ-
ատուկ կամ vegetable oyster, ոստրէբանջար:

† Ոճ մ'է, որ կը գործածուի խօսակցութիւն մը սկսելու
համար:

‡ Միացեալ Նահանգներու Հարաւային Նահանգներէն յետէ Արլանդիան Ու-
իլանսիէն ելեր: Կլիֆօն իւս հասարակածային է: Միացեալ Նահանգաց հիւսիսային Նա-
հանգներու հարաւային խոշորագոյն իւր ծառայէ Էբր Յիբրանոյ: Նշանաւոր էն այս նահանգի
նորինջնի:

ռորդի մը, Գալիֆոնիա ֆօն-նիա կրէյթ 50 «էնդ» grapes 50 cents a
 նիաթի խաղող սա- ը պատեդ, Ուաշինգթըն basket, Washington
 կառը 50 սէնդի, էփլ 3 ֆօն 5, ֆայն ֆայն apples 3 for 5, fine
 Ուաշինգթընի խըն- քիշի էփլ 80 «էնդ» ը cooking apples 80
 ձորնէր Յը 5 («էնդ»)ի, պաշէլ, փայնիւնի, cents a bush., pome-
 եփուէլու ընտիր իմփօն-ի ֆրամ Բըրէյ, granates, imported
 խնձորնէր Գրիւը 80 5 «էնդ» ը փէյ, Տէլ- from Turkey, 5 cents
 սէնդի, Թուրքիաէն «էյր փէյ» «ըն Գալի» a piece, Delaware
 ներածուած նուռ ը պատեդ, Նի- ձըրշէ peaches one dollar a
 հատը 5 սէնդի, Տէ- ֆայն ըսթրաւբըրի 2 պատ- basket, New Jersey
 լաուէյրի՝ Ղեղձ կո- «էն ֆօն ը ֆոն-իւր fine strawberries 2
 ղովը 1 սալէրի, Նի- boxes for a quarter.
 ձըրգիլընտիր Ելակ 2
 տուփը քառորդի մը:

Ինձ կը թուի ձեր իդիշ Գո- ֆէ Եօ-ր It seems to me your
 գները բանաւոր են, փայտեալ ա- բիյընէպլ, prices are reasonable,
 հիմայ դուք կարելի է- ֆէյ ֆոն-դ Գո- you may put down
 է առնէք (գրէ+) իմ նաոն ֆայ օրդըր փէյշ now my order please
 յանձնարարելիք -
 ներս (եթէ) կը հաճիք

Սակառ մը խաղող,	ը պատեդ ավ կրէյթ,	A basket of grapes,
կողով մը Ղեղձ,	ը պատեդ ավ փէյ,	A basket of peaches,
1 երկոտասն. խնձոր,	1 Գաշն էփլ,	1 doz. apples,
1 երկոտասն. նարինջ,	1 Գաշն առինձ,	1 doz. oranges,
կէս երկոտասն. լեմոն:	ը հէֆ Գաշն լեմոն	A half doz. lemons.
Բնաւ ոչ բանջա-	նօ վեճիլէպլ եդ օլ	No vegetables at all?
րեղէն:		

Օ ոչ, կ'ուզեմ քիչ մը օնօ, այ ունդ «ըմ վեճի-	O, no, I want some
բանջարեղէններ ալ. Բէպլ Բօ-;	vegetables too;
հաճեցէք ղրկել	Please send

‡ Մեայեալ Նահանգներու Արեւոտան Նահանգներէն յետէ հարստ Նահանգն
 է Խաղաղական Ուիլիսոնի եղբայր: Հալը Բարբէր է, իւրան աւելի Գո- քան Բարբ-
 Իարն: Ունի սկիւնք է- քաղաքի առաջ հանդէս: Անուանի են այժմ էր պարսկերէն:
 Այս Նահանգին օգլ ոչ նաւալ Բոնոլ Բարբիլիլի Հայեր Իան:

§ Մեայեալ Նահանգներու Հիւսիսային Արեւոտան Ծայրագոյն Նահանգն է
 Խաղաղականի եղբայր: Կլիման օդմ է- քաղաքներն ղրաքարաւն է: Այս Նահանգն Իւր
 Բարբիլի է- անուանի են էր ցորենն ու խնձորը:

|| Մեայեալ Նահանգներու ասիէն փոքր Նահանգն է Արլանդտանի եղբայր: Իւր հարթ
 ու հաւասար դաշտերն քաղաքն են պարսկաւ քաղաքներով: Անուանի է դիւլը:

RULE IX. — ADJECTIVES. *ԿԱՆՈՆ թ. — ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ:*

Բայանք-խել՝ Ա. — Ածական մը երբեմն կը վերաբերի խօսքի մը (*phrase*) կամ նախադասութեան մը (*sentence*) որ միջանկեալ բայի մը տէր բային է եղած. ինչպէս, “*To err is human*. Սխալելը հարդեալն է». “*That he should refuse, is not strange*. Գարմանալի (օտար) չէ թէ ինք պիտի մերժէր»:

* [Սոյն կտր ո՞ր լի դոց ընկշոււ է]:

Բայանութիւն Բ. — Թուաբանական բաղադրեալ թիւերու մէջ, մէկ ածականը յաճախ միւսին կը վերաբերի և ամբողջ խօսքը՝ վերջէն եկող անունին. ինչպէս, “*One thousand three hundred and sixty two men*. Հաշար երեք հարիւր և վաթսու երկու մարդիկ»:

Բայանութիւն Գ. — Վերացական նշանակութիւն տուող աներեւոյթի մը կամ ընդունելութեան մը հետ, ածականն ալ երբեմն վերացական նշանակութիւն կ’ուտայ, առանց մասնաւոր անուան մը կամ դերանուան մը վերաբերելու. ինչպէս, “*To be sincere, is to be wise, innocent and safe*. Անկեղծ ըլլալն՝ իմաստուն, անփշ և ապահով ըլլալն է:

Բայանութիւն Դ. — Ածականները յաճախ իրենց համիմաստ վերացական գոյականներուն տեղը կը գործածուին. ինչպէս, “*Yet the ruling character of the nation was that of barbarous and cruel*. (Ե-) տակաւին ազգին տիրող նկարագիրն էր ինչ որ Բարբարոս եւ անգութնը:» Այսինքն “*of barbarity and cruelty* Բարբարոսութեան եւ անգութեան»։ “*The sensations of sublime and beautiful are not always distinguished by very distant boundaries*. Վեհի եւ գեղեցիկ զգայութիւններն (աղբեցութիւններն) միշտ չեն զանազանուիր հեռաւոր սահմանագծերով»։ այսինքն “*of sublimity and beauty, վեհութեան եւ գեղեցիկութեան»*։

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Ածականներն յաճախ կը վերաբերին շօրութեամբ հասկնալի անուններու կամ դերանուններու. երբեմն ալ քանի մը բառերու միանգամայն. ինչպէս, “*A new sorrow recalls all the former*” [sorrows]. Նոր տրտմութիւն մը կը յիշեցնէ Բոլոր առաջին [տրտմութիւն]ներն»:

2. Երբ ածական մը դիմաւոր բայէ մը վերջը կ’ուզայ եւ իրեն ալ անուն մը չը հետեւիր, այն պարագային տակ ածականը տէր բային կը վերաբերի. ինչպէս, “*I am glad that the door is made wide*. Ես ուրախ եմ որ դռնը լայն շինուած է»:

3. — Երբ ածական մը աներեւոյթէ մը կամ ընդունելութենէ մը վերջը կ’ուզայ, անոր անունն կամ դերանունն, որուն կը վերաբերի, յաճախ իրմէ առաջ, վերջը կամ բաւական հեռուն կարելի է գտնել. ինչպէս, “*A real gentleman can not but practice those virtues which, by an intimate knowledge of mankind, he has found to be useful to them*. Իրական ազնիւ մարդը այն առաքինութիւններն միայն ի գործ կը դնէ, շո՛ր մարդկութեան (վրայ կաշած) ներքին գիտակցութեամբ մը, անոնց համար օգտակար գտած է»:

4. Որոշեալ յօդ ունեցող ածական մը յաճախ կը գործածուի անոր շերտ-իւեամբ հասկնալով գոյականին տեղ. ինչպէս, *The learned*, «-եալը. փոխանակ ըսելու *learned man*, «-եալ մարդը: [Այս չորրորդ նկատողութիւնը շփոթելու չէ վերեւ յիշուած չորրորդ բացառութեան հետ:]

5. Անգլիերէնի մէջ՝ ածականը ընդհանրապէս իր անունէն առաջ կը դրուի. ինչպէս, «*A wise man*. Իմաստուն մարդ մը». եւ այն ածականն որ դերանունի մը կը վերաբերի, առհասարակ այն դերանունէն ետքը կը դրուի. ինչպէս, «*They left me weary*. Զիս յոգնած (յանջրայած) թողուցին»: Բայց այս երկու կանոններէն ալ չատ բացառութիւններ կան:

Հետեւեալ քանի մը պարագաներուն տակ ածականն որ բառին որ կը պատկանի անորմէ ետքը կը դրուի.

(1) Երբ ածականին վերաբերող ուրիշ բառեր կան ածականէն առաջ դրուած. ինչպէս, «*A wall three feet thick*, երեք ոտ թանջ պատ մը»:

(2) Երբ յատկութիւնն եղելութենէ մը, բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը յառաջ կ'ուգայ. ինչպէս, «*All men agree to call vinegar sour*. Բոլոր մարդիկ կը համաձայնին սոսիսը թիւն կոչելու»:

(3) Երբ յատկութիւնը սքանչացում յառաջ կը բերէ. ինչպէս, «*Wisdom unsearchable*. Անհնէլի իմաստութիւն»:

(4) Երբ ածականին և գոյականին միջեւ բայ մը կ'ուգայ. ինչպէս, «*Truth stands independant of all external things*. Զջմարտութիւնը բոլոր արտաքին իրերէն անկախ կը կանգնի»:

(5) Երբ ածականն *a* յառաջադիր մասնիկովը շինուած է. ինչպէս, *alike*, նման. *alive*, կենդանի. *alone*, առանձին. *asleep*, քնած. *ashamed*, հայած. *awake*, արթուն. եւն: Հետեւեալ քանի մը ածականներն ալ վերջը կը դրուին. *else*, «-ելն. *enough*, բաւական. *extinct*, մարած. եւն:

(6) Երբ ածականն ընդունելութեան ոչ ձեւն՝ այլ բնութիւնն ունի. ինչպէս, «*The prince regent*. Խնամակալ իշխանը»:

Իր անունէն թէ առաջ եւ թէ ետք կրնայ դրուիլ.

ա. Բանաստեղծութեանց մէջ:

բ. Երբ արհեստական գործածութիւնը մէկ կերպին կը հաւանի եւ ժողովրդական գործածութիւնը միւս կերպին. ինչպէս, «*A public notary*» կամ «*A notary public*, հասարակաց նոտար մը»:

գ. Երբ ածականէն առաջ մակբայ մը կ'ուգայ. ինչպէս, «*A Being infinitely wise*» կամ «*An infinitely wise Being*. Անսահման կերպով իմաստուն էակ մը»:

Դ. Երբ քանի մը ածականներ կը վերաբերին մի եւ նոյն գոյական անուան. ինչպէս, “A woman modest, sensible, and virtuous,” կամ “A modest, sensible, and virtuous woman. Դժբախտ, զգուշ, և արարելի կին մը»:

Ե. Երբ ածականը ազդու է. ինչպէս, “Great is the earth. Երկիրը Տէ՛ Է»:

7. Երբ նախադրութեան մը հետ եղող ածականի մը գոյականը զեղջուի, մակբայի համարժէք կը դառնայ. ինչպէս, *in general* [փոխանակ ըսելու *in general way*] համարժէք է *generally*, ընդհանրապէ՛ս մակբային:

8. Ածականներն երբեմն թուով կը համաձայնին իրենց գոյականին. ինչպէս, *one man*, Տէ՛կ մարդ. *these men*, այ՛ս մարդիկ. երբեմն ալ չեն համաձայնիր. ինչպէս, *many pair of shoes*, շատ շոգի կօշիկներ: [Ասոնք վարժութեամբ կարելի է սովորիլ:]

9. Անգլիերէնի մէջ ածական մը իր գոյականին հետ միասին կրնայ իբր բարդ բառ մ’առնուիլ եւ վրան ուրիշ ածականներ աւելցուիլ. ինչպէս, “A little boy, խփփիկ տղայ մը. a good little boy, լա՛ւ փոքրիկ տղայ մը. a smart good little boy, ճարճիկ լա՛ւ փոքրիկ տղայ մը»:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Այն ածականներն՝ որոնք մէկ կամ շատ թիւ մը կը ցուցնեն, իրենց անուններուն հետ համաձայնելու են. ինչպէս, *this woman*, այ՛ս կին. *these women*, այ՛ս կիներ:

2. Երբ ածականն անպատճառ եզակի կամ անպատճառ յոբնակի է, անունը համաձայնելու է ածականին. ինչպէս, չըսուիր *one books*, Տէ՛կ գրքեր. այլ ըսելու է *one book*. Տէ՛կ գիրք. նոյնպէս չըսուիր *twenty pound*, քսան ֆունտ. այլ պէտք է ըսել *twenty pounds*, քսան ֆունտեր: [Այս ոճը Հայերէն աշխարհաբանի մէջ տարբեր է:]

3. Երբ *than*, քան թէին հետ բաղդատական աստիճան մը կը գործածուի, նայելու է որ՝ ոչ բաղդատականի առաջին մասն իր մէջ պարունակէ վերջինն եւ ոչ վերջին մասն իր մէջ պարունակէ առաջինն. այսպէս, “Iron is more useful than all the metals. Երկաթն ավելի օգտակար է քան բոլոր մետաղները»։ Նոյնպէս. “All the metals are less useful than iron. Բոլոր մետաղները նոսր օգտակար են քան երկաթը»։ Այս երկու օրինակներն ալ սխալ են, քանի որ երկաթն ալ բոլոր մետաղներուն մէջ կը հասկցուի. երկուքին մէջ ալ պէտք է ըսել “all the other metals. Բոլոր մետաղներն»:

4. Երբ ածականի մը գերադրական աստիճանը կը գործածուի, բաղդատութեան վերջին մասն որ *of* նախդիրովը կ'սկսի, պէտք է միշտ առջի մասն ալ իր մէջ պարունակէ. այսպէս, "A fondness for show, is, of all other follies, the most vain. Յուցասիրութիւնն «-ընչ լոյր որ անմտութիւններու ամենէն աւելի սնոտին է» . այս խօսքին մէջ *other*, «-ընչ բառը պէտք է դուրս թողուի, որովհետեւ *follies*, «նսր-թիւններ բառը իր մէջ պէտք է պարունակէ a fondness for show, ցուցասիրութիւնն ալ:

5. Երբ հաւասարութիւնը կը մերժուի, կամ անհաւասարութիւնը կը հաստատուի, բաղդատութեան ոչ մի մասն իր մէջ առնելու է միւս մասը. "No writings whatever are so well known, as the sacred books, Չիւն որ է գրութիւններ այսքան լաճանչցուած, որքան նորահայտ գրքերը». այս խօսքը սխալ է, որովհետեւ նուիրական գրքերն ալ գրութիւններ են:

6. Բնաւ գործածելու չէ կրկնակ բաղդատական կամ գերադրական աստիճաններ. այսպէս ըսելու չէ *less nobler, most straitest*, այլ պէտք է ըսել *less noble, նոյն ազնուական. straitest, առնելն «-ընչը:*

7. Երբ ածականներ կը կցուին *and, or* կամ *nor*ով, ամենէն պարզն ու կարճը առաջ դրուելու է. այսպէս չըսուիր "He is more respectable and older than his brother". այլ ըսելու է "He is older and more respectable than his brother. Ինքն աւելի տարեց եւ աւելի յարգելի է քան իւր եղբայրը»:

8. Երբ ածական մը ուրիշ ածականի մը վրայ կ'աւելցուի առանց շաղկապով մը կցուելու, նայելու է որ ածականներէն գոյականի ազդու մէկ որակութիւնը ցոյց տուող ածականը գոյականէն անմիջապէս առաջ դրուի եւ միւսներն համեմատաբար. այսպէս չըսուիր "A young agreeable man" այլ պէտք է ըսել "An agreeable young man. համալրելի երիտասարդ (մարդ) մը»:

9. Արձակ գրութիւններու մէջ յատկութիւն ցուցնող ածականը իբր մակբայ գործածելը բնաւ ներելի չէ. այսպէս ըսելու չէ "Extreme bad weather". այլ պէտք է ըսել "Extremely bad weather. Զաւառանք չեղա՞նք գէշ օդ»:

10. *Them* Դերանունը բնաւ գործածելու չէ *those* ածականին տեղ. այսպէս սխալ է ըսել "I bought them books." այլ պէտք է ըսել "I bought those books. Գնեցի այդ գրքերը»:

11. Երբ *this*, «իկ» եւ *that*, «նիկ» կամ *these*, «սնի» եւ *those*, «ննի» դերանուանական ածականներն միասին հակապատկերօրէն գործածուին *this* կամ *these* կը ներկայացնեն նախադաս մասերու վերջինը մինչ *that* եւ *those* առաջինը այսպէս.

Farewell my friends! farewell my foes!

My peace with *these*, my love with *those*!'' – Burns.

12. *Either*, «չ» եւ *neither*, «չ» դերանուանական ածականներն կ'ականարկեն միայն երկու իրերու եւ ոչ աւելի. երբ ուղուի երկուքէն աւելի իրերու ականարկել, պէտք է *any* եւ *none* կամ *any one* «չ է զիլ» եւ *no one*, «չ զործածել». այսպէս սխալ է ըսել «*Neither of the four*» այլ պէտք է ըսել «*None of the four*. Չորսէն «չ զիլ»:

13. *Whole*, Բոլոր, «մեզով» ածականը պէտք չէ յոքնակի իմաստով գործածել *all*, Բոլորի տեղ, եւ ոչ *less*, Կոչ քառք *fewer*, Բոլորէ քիչ տեղ. ոչ ալ *more*, «եւել» եւ *most*, «մեծ» «եւել» երկդիմի նշանակութեամբ. այսպէս ըսելու չէ «*The whole inhabitants** not less than fifty'' – այլ «*All the inhabitants* not *fewer* than fifty, Բոլոր բնակիչներն ոչ «եւել» պակաս Բոլոր քան յիսուն»:

175. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերոյգրեալ Թ. Կանանին համար աղղելով ընդօրինակուեալ գիրքակն զի. զի եւ նոյն գրքին է գրեալ – է զի զի նախադասութիւն թանգրութեանն որ զիլն օրէնքով աղղելու է:]

“I have not been to London this five years.”

“Why, I think she can not be above six foot two inches high.”

“The Christian religion† gives a more lovely character of God, than any religion ever did.”

“This is the tenth persecution, and of all the foregoing, the most bloody.”

“Nothing delights me so much as the works of nature.”

“This was the most unkindest cut of all.”

“That every thing belonging to ourselves is the perfectest and the best.”

“After the three first sentences, the question is entirely lost.”

“All the sorts of words hitherto considered have each of them some meaning, even when taken separate.”

* in-hab'it-ant (ինհիտէնտ) բնակիչ

† re-lig'ion (րէլիճըն) կրօնք

“When cross-examined by them lawyers.”

“Here are ten oranges, take either of them.”

“And there shall be no more death.”

“Memory and forecast† just returns engage,
This pointing back to youth, that on to age.”

176. Վարժութիւն

[Ծ]

THE KIND OF FOOD WE EAT.

What kind of food do we eat?

We eat meat and fish, fruit and vegetables.

Much of our food must first be cooked:
but we eat some of our food raw, or uncooked.

We eat many kinds of fruit raw, such as
apples, pears, oranges and bananas. We also
drink milk raw as well as boiled.

We do not have to cook lettuce, radishes
or celery. These are good to eat uncooked.

We often eat food that has been smoked.
Some meats and some kinds of fish taste much
better for being smoked.

Corned beef is meat that has been kept
in a brine made of salt and water. Some people
like it, for a change, better than fresh meat.

[3] [2]

Deep within my heart,

Softly this I heard:

*“Each heart holds the secret
Kindness is the word.”*

† fore'cast' (ֆօր־էսթ) նախագուշակում, նախատեսութիւն

ԴԱՍ ՂԲ. (LESSON XCII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW.)

[Հետեւեալ հարցումներուն գրաւոր Անգլիերէն պատասխանելու է տետրակին մէջ, ամեն մէկ պատասխանին մէկ կամ երկու օրինակ տալով. յետոյ տեղերը գրելն մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ են համաձայնութիւն. բառերու յարաբերութիւն, կառավարութիւն և կարգադրութիւն: Ի՞նչ է նախադասութիւն եւ քանի՞ մասերէ կը բաղկանայ: Նախադասութիւն մը քանի՞ տեսակի կարելի է բաժնել. Ի՞նչ են տարբերութիւններն Ի՞նչ տարբերութիւն կայ sentenceի և phraseի միջեւ: Համաձայնութեան վերաբերեալ քանի՞ կանոններ կան: Գոց գրեցէք առաջին ինն կանոններն եւ մէյմէկ օրինակներով բացատրեցէք:

Ի՞նչ է տիտղոսն եւ քանի՞ կարգի կարելի է բաժնել: Գրեցէք զանազան սովորական տիտղոսներով տասն անուններ: Եւ հասցէներ այնպէս՝ ինչպէս պէտք էիք գրել նամակներու պահարաններուն վրայ: Պահարաններուն վրայ ո՞ւր գրելու է նամակը զրկողի անունն ու հասցէն: Ո՞ւր փակցնելու է նամակադրոշմը եւ ի՞նչու*: Գրեցէք երեք պահարաններ ձեր բարեկամներու հասցէներուն. զրկողի հասցէներովը միասին, եւ նամակադրոշմներն ալ փակցուցէք. յետոյ գրեցէք Անգլիերէն հետեւեալ նամակին պէս (քիչ շատ փոփոխութիւններ ընելով) երեք նամակներ ալ եւ ներփակելով ձեր գրած պահարաններուն մէջ զրկեցէք ձեր բարեկամներուն:

114 Արևելք 28րդ Փողոց,
Նիւ Եօք, Ն. Ե.
Փետր. 4, 1913

Տիար Տաճատ Մկունդ

306 Միութիւն Փողոց,
Ուէսթ Հոպօքըն, Ն. Ճ.

Սիրելի Բարեկամ:—

Այսօր Կիրակի ըլլալով, տունն եմ, եւ կը փափաքիմ ձեզ գրել այս քանի մը տողերը:

Առտուն ամենքս ալ եկեղեցի գնացինք, ուր շատ ժողովուրդ կար: Հայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցւոյ երգեցողութիւնը (singing) շատ կը սիրեմ: Արարողութենէն (service) վերջ քանի մը հիւրեր (guest) հետերնիս տուն բերինք, եւ աղւոր ճաշ մը վայելեցինք:

* Ամերիկայի մէջ կառավարական օրէնք է որ նամակադրոշմը պէտք է փակցնել պահարանի աջ կողմի վերի անկիւնը. որովհետեւ նամակադրոշմ ոչնչացնելու յատուկ մեքենային պէտք է չարմարի:

Կէսօրէն վերջ կեդրոնական պարտէզը գացինք մեր այցելուններուն հետ: Օդը կատարեալ գարնանային էր: Ամեն բան ինձ գեղեցիկ կ'երեւար: Ինչպէ՞ս կը ցանկայի որ դուք ալ մեզի հետ ըլլայիք եւ մեզ հետ վայելէիք բնութեան գեղեցկութիւններն:

Կը յուսամ լաւ էք և գալ շաբաթ օր պիտի կրնաք գալ մեզ տեսնելու:

Յաւէտ (միշտ) Ձեր Բարեկամը
ՊԵՏՐՈՍ ՏՕՆԱՊԵՏԵԱՆ

2. Գրեցէք քսան բառեր, որոց ամեն մէկը կը ներկայացնէ քաղաքի մը մէջ գտնուած տեսակ մը շէնք. ինչպէս, եկեղեցի, դպրոց, գրադարան, ևն.:

Գրեցէք քսան բառեր որոց ամեն մէկը կը ներկայացնէ արհեստավոր մը. ինչպէս, բեռնակիր, նամակագր, ոստիկան, ևն.:

3. Առանձին տան մը իրիկուան ճաշկերոյթին համար ճաշացուցակ մը պատրաստեցէք, որոյ մէջ առ նուազն հինգ շարք ըլլալու է եւ իւրաքանչիւր շարքին մէջ առ նուազն երեք տեսակ ուտելիք կամ խմելիք տրուելու է:

4. Քանի՞ քառ. մաս. հաւասար է 1 քառ. ոտնաչափի:

Քանի՞ քառ. ոտն. հաւասար է 1 քառ. կանգունի:

Քանի՞ քառ. լծվար հաւասար է 1 քառ. մղոնի:

Գրեցէք տասը բառեր, որոնք հասարակ քարերու անուններ են. տասը բառեր՝ որոնք մետաղներու անուններ են. տասը բառեր՝ որոնք տան մը մասերը կը ներկայացնեն:

Ձեր քով նստողներուն (Կաժդու + յեղի Բարձրաշն) պատմեցէք Մրջիւնի եւ Մարախի պատմութիւնը. նոյնպէս Տրցակ մը ձգտողներու պատմութիւնը: Բարոյական ի՞նչ դաս առնելու ենք այս հրահանգիչ պատմութիւններէն:

5. Պատրաստեցէք վեց սենեակնոց տան մը համար անհրաժեշտ եղած կահ կարասիներու եւ ամաններու ցուցակ մը, ոչ նուազ քան հարիւր կտորներէ բաղկացեալ. իւրաքանչիւր սենեակին պէտք եղածները մէյ մէկ խումբ ընելով:

6. Պատրաստեցէք հացագործին դրկուելու յանձնարարացուցակ մը (order), որոյ մէջ առ նուազն քսան տեսակ հաց, բոկեղ, քաքար, կարկանդակ, եւն. յիշուած ըլլան:

7. Քանի՞ դորակ կը պարունակէ կրկնադորակ մը: Եթէ չաթին դորակը 4 սէնդ ըլլայ, երեք կրկնադորակը քանի՞ պիտի արժէ: Եթէ քարիւղին մէկ քառադորակը 12 սէնդ արժէ. ի՞նչ պիտի արժէ մէկ տակառաչափը. ի՞նչ պիտի արժէ մէկ մեծ տակառաչափը:

ԴԱՍ ՂԳ. (LESSON XCIII.)

[2]

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամներն:

cent	(սենթ)	սենդ
nick'el	(նիկ'ել)	նիքըլ† (հինգ սենթնոց)
dime	(դայմ)	տայմ (ասու սենթնոց)
quar'ter	(քուո'թեր)	քառորդ ֆալեր, (սանհինգ սենթնոց)
half-dollar	(հաֆ-դոլար)	կես-տալէր (յիսուս սենթնոց)
dol'lar	(դոլ'լար)	տալէր (հարիւր սենթնոց)

Գիտելիքներ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամներն կը շինուին երկու գլխաւոր նիւթերէ, մետաղէ եւ թղթէ: Մետաղէ շինուածներուն համար կը գործածեն պղինձ, նիքըլ, արծաթ եւ ոսկի:

Պէնթ կը շինուին սենթերը միայն: Հին երկու սենթնոցներ ալ կը գտնուին պղնձէ շինուած:

Նիքըլ կը շինուին (հինգ սենթնոցներ) միայն: Հին երեք սենթնոցներ ալ կը գտնուին նիքըլէ շինուած:

Աքսընթ կը շինուին ասու սենթնոցները, սան եւ հինգ սենթնոցներն եւ ֆալերնոցներն:

Ուէլէ կը շինուին երկուստեւս կէս ֆալերնոց, հինգ ֆալերնոց, ասու ֆալերնոց (eagle, է'յէլ, արծիւ), եւ սան ֆալերնոց Դրամներն:

Թղթէ (իսկապէս ընթիւ պէս նորից կոչուի) կը շինուին Վել ֆալերնոց, երկու ֆալերնոց, հինգ ֆալերնոց, ասու ֆալերնոց, սան ֆալերնոց, յիսուս ֆալերնոց, հարիւր ֆալերնոց, հինգ հարիւր ֆալերնոց եւ հազար ֆալերնոց թղթադրամներն: (Տասը հազար տալէրնոցն հազուադիւս է:) Այս թղթադրամներն յաճախ կը կոչուին green'back" (կրէ'յնպէս) ետեւը կանաչ, թղթադրամի իսկական գոյնէն. որովհետեւ բոլոր արծաթ թղթադրամներն կանաչ կ'ըլլան: Իսկ այն թղթադրամներն՝ որոց փոխարէն ոսկի դրամ դրուած է Միացեալ Նահանգաց Գանձատանը մէջ, դեղին կ'ըլլան եւ այդ պատճառաւ ալ երբեմն կը կոչուին yel'lowback (եկ'լոպէս) ետեւը դեղին: Աղտոտ թղթադրամներն Գանձատան մէջ կը լուան կ'արդուկեն եւ կրկին շրջաբերութեան կը հանեն:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամական միութիւնն է dollar, ֆալեր, որ հաւասար է 100 սենթի: Արծաթ տալէրը

† Նիքըլ տեսակ մը մետաղ է, որ ուրիշ մետաղներու բաղադրութեանց հետ կամ զանոնք զօծելու կը գործածուի:

կը կշռէ 412.5 ցորեն (որմէ 371.25 ցորենը արծաթ է և 41.25ը al-loy' (ըլլոյ) խառնուրդ մետաղ: Ամենէն փոքր դրամն է cent, «էնթը, որոյ 100ը հաւասար է 1 տալէրի: Սէնդը կը կշռէ 48 ցորեն. որոյ հարիւրին 95ը պղինձ եւ 5 հարիւրերորդը թիթեղ կամ գինկ է:

Նպարավաճառի մը խանութին մէջ

Gro'cer (կո-սըր) Նպարավաճառ, Համադամավաճառ
gro'cer-y (կո-սըրի) նպարեղէն, նպարավաճառի խանութ
groceries (կո-սըրի) նպարեղէններ, համեմներ
pro-vi'sions (քրօվի'շն) պաշար

[Ամերիկայի Նպարավաճառներուն քով կարելի է գտնել ոչ միայն նպարեղէններ, այլ նաեւ ապուխտ, բանջարեղէն, պտուղ, կաթ, կարագ, պանիր, հաց, շաքարեղէն, ծխախոտ, թէյ, սուրճ, եւն. եւ ասոնց ամեն մէկն ալ իր տեսակներովը. նոյնպէս տան, մանաւանդ խոհանոցի մէջ գործածուելիք ամեն տեսակ առարկաներ. ինչպէս, աճառ, աւել, վառարանի ներկ, խոզանակ, եւն., եւն.: Յաճախ կարելի է գտնել նաեւ կազդուրիչ եւ ոգելից ըմպելիներ իրենց տեսակներովը: Գիւղերու մէջ մանաւանդ՝ նպարավաճառի մը խանութին մէջ, բոլոր վերոյիշեալներէն ի զատ, կարելի է գտնել նաեւ ամեն տեսակ գործիքներ, յախճապակիէ ամաններ, կերպասեղէններ, զգեստեղէններ, գլխարկներ, կօշիկներ, մոյգեր, խաղալիքներ, թղթեղէններ, գրքեր, գոհարեղէններ, փայտ, ածուխ, ևն., ևն.:]

Բնականաբար ուրեմն՝ մեզ անկարելի է նպարավաճառի մը խանութին մէջ գտնուած հարիւրաւոր առարկաներու անուններն աստ ցուցակագրելով մեր ուսանողին ծանօթացնել, պիտի բաւականանանք ընտելացնելով զինքը անոնցմէ ամենէն շատ գործածական բառերուն հետ միայն:]

Ընդեղէններ:

wheat	(հո-էյթ)*	ցորեն
boiled wheat meal	(պայլո հո-էյթ միյլ) ձաւար	(Տճկ. պո-լի-ու-ր)
de-cor'ti-ca'ted wheat	(քիթօ'ւ-լի-էյթէ-ո հո-էյթ) ծեծած	(շորենի)
hom'i-ny	(հա' մի-նի)	կորկոտ
cream of wheat	(քրէյժ ալ հո-էյթ) ցորենի սեր	(Ռ.Վ. Կո-լի-ու-րի)
buck'wheat	(պլ' + հո-էյթ)	եռանկիւնաձեւ ցորեն
gra'ham	(կրէ'յաժ)	բանջարացորեն
grain	(կրէյն)*	ցորենահատ
corn	(քօ-ւն)*	եգիպտացորեն

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

fa-ri'na	(ֆարի'նա, ֆարա'նա)	կոտրած եգիպտացորեն
rye	(րյ)	հաճար
bar'ley	(պա'րլե)	գարի [րի†
pearl barley	(փլըլ պարլե)	գարեձաւար, մարգարտաձև գա-
oats	(օթա)	վարսակ
oat'meal	(օ'թիյլ)	կոտրտած վարսակ
rolled oats	(ռօլդ օթա)	լողելով ջարդած վարսակ
mil'let	(մի'լէթ)	կորեկ
rice	(րյա)	բրինձ, որից
chick'pea''	(չի'քիթ)	սիսեռ
len'til	(լէ'նտիլ)	ոսպ

Ալիւրի Տեսակներ

flour	(ֆլաւր)*	ալիւր
wheat flour	(հո-ւյթ ֆլաւր)	ցորենի ալիւր
whole wheat flour	(հօլ հո-ւյթ ֆլաւր)	զուտ ցորենի ալիւր
buckwheat flour	(պլեհ-ւյթ ֆլաւր)	եռանկիւնաձեւ ցորենի ալիւր
corn meal	(քօռն ֆիյլ)	եգիպտացորենի ալիւր
graham flour	(գրեյա՝ ֆլաւր)	բանջարացորենի ալիւր‡
rye flour	(րյա ֆլաւր)	հաճարի ալիւր
starch	(սթարչ)*	օսլայ, նշայ
corn starch	(քօռն սթարչ)	եգիպտացորենի օսլայ
bran	(պրան)	ցորենի թեփ

Տաք ըմպելիներ շինելու գլխաւոր նիւթերն են.

tea	(թի)	թէյ
black tea	(պլէք թի)	սեւ թէյ
green tea	(գրէն թի)	կանանչ թէյ
mixed tea	(միքս թի)	խառնուած թէյ
Eng'lish break'fast	(էնգլիշ քրէքֆէսթ)	Անգլիական նախաճաշի թէյ
Cey-lon' tea	(սի'լան թի)	Սէյլանի§ թէյ
cof'fee	(քաֆի)	սուրճ

† Կը գործածուի ապուր շինելու համար:

‡ Այս ալիւրը կը շինուի բանջարացորենը չը ծեծած աղաղով, որով կ'ստացուի թեփախառն ալիւր:

|| Սուրճի եւ մանաւանդ թէյի տեսակները բազմաթիւ են. հոս յիշուած են ամենէն շատ գործածուածները միայն:

§ Սէյլան Հնդկաստանի Հարաւային կողմը մեծ կղզի մ'է աւելի քան 3,000,000 բնակչօք: Թէյէ ի զատ ունի առատ մարգարիտ եւ թանկագին քարեր: Հոս կայ Հայ հարուստ գաղթականութիւն մը:

Ja'va coffee	(ճա՛վա Գա՛ֆէ)	Ճավայի† սուրճ
Mo'cha coffee	(ժո՛ճա Գա՛ֆէ)	Մօգայի սուրճ
Ma'ra-cai'bo coffee	(ժա՛րա-ճա՛յո Գա՛ֆէ)	Մարագայայոյի } սուրճ
co'coa	(ժո՛ճօ)	գօգօ
choc'o-late	(չո՛ճօլէթ)	սուրճ
postum	(փոստում)	խարկած եւ աղցած ցորենճ

Հացի, բոկեղի, քաքարի, կարկանդակի եւ պաքսիմատի տեսակներու մասին տեսնել Դաս 2Ը. (Երէ՞ 451-453):

Ծաղի Գլխաւոր Տեսակներն են,

crack'ers	(ճրճա՛ւր)	Հասարակ ծաղ
oyster-crackers	(օյսթ-ճրճա՛ւր)	ոստրէի ծաղ
milk-crackers	(միլք-ճրճա՛ւր)	կաթնածաղ
so'da-crackers	(սօճա-ճրճա՛ւր)	օշնանաղով ծաղ
tea-biscuits	(թէյ-բիսքիթ)	թէյի պաքսիմատներ
nabisco	(նաբիսքօ)	չաքարապաքսիմատ
zwie'back**	(շվեյփաք)	չորցած պաքսիմատ

Ապուխտի Տեսակներու Մասին Տեսնել Երես 469:

Իւղերու Գլխաւոր Տեսակներն են,

oil	(օյլ)	իւղ
olive oil	(օլիվ օյլ)	ձիթաիւղ, ձէթ
sweet oil	(սուրճ օյլ)	քաղցր իւղ
ker'o-sene oil	(քերօսեն օյլ)	քարիւղ
as'tral oil	(աստրալ օյլ)	աստղափայլ քարիւղ

Չորցած Ապրանքներ:

Չորցած ապրանքներ կը կոչուին, ամեն տեսակ չիրեր, չորցած ձուկ, եւն., որոցմէ որ եւ իցէ մի բան ուղեւոր Համար Հարկ է ուղղուած բանի անունին առաջն աւելցնել dried (որոյ) չոր բառը. այսպէս, dried apples, խնձորի չիր. dried fish, չորցած ձուկ. եւն.:

† Ճավա Մալայեան Արշիպիղագոսին մէջ կղզի մ'է: Կը վերաբերի Հոլանտայի տէրութեան: Հոս կայ քիչ շատ նիւթական կարողութիւն ունեցող Հայ գաղթականութիւն մը:

|| Մօգա Հարաւային Արեւմտեան Արաբիայի կամ Եմէնի կուսակալութեան մէկ քաղաքն է: Այս տեղի սուրճն երբեմն շատ անուանի էր:

† Մարագայո վէնէզուէլայի տէրութեան (Հարաւային Ամերիկայի Բլ) մէկ քաղաքն է:

§ Կը գործածուի սուրճի տեղ:

* Գերմաներէն է:

Ուտուելու Պատրաստ Ընդեղէններ.

grape-nuts	(կրէյֆ-նըթս)	խաղող-ընկոյզ
corn-flakes	(քօռն-ֆլէյքս)	եգիպտացորենի տաշուք
puffed-wheat	(քլէֆ-հո-էյր)	ուռեցուցած ցորեն
puffed-rice	(քլէֆ-րայս)	ուռեցուցած բրինձ
wheatena	(հո-էյր-էնս)	ցորենի մանրուք

Հեւեղաններու Գլխաւոր Տեսակներն են,

sir'up, syr'up	(սիւ-ըփ)	շաքարի ուռփ, շարաք†
mo-las'ses	(մօլասէս)	շարաք (շաքարեղէնէ շինած սոսի)
con-densed' milk	(քոնսնդէյթ միլք)	խտացած կաթ
vin'e-gar	(վին'էյ-գար)	քացախ
ci'der	(սի-դեր)	խնձորաջուր
cider vinegar	(սի-դեր վին'էյ-գար)	խնձորի քացախ [քացախ
white-wine vinegar	(հայթ-ու-այթ վին'էյ-գար)	ճերմակ խաղողէ (ֆինիկ)
red-wine vinegar	(ռէ-դ-ու-այթ վին'էյ-գար)	կարմիր խաղողէ (ֆինիկ) քացախ
catch'up†	(քաչ-ըփ)	ոսկեխնձորի աղցան, սնկաղցան
sauce	(սօս)	համեմանոյշ, մրգանոյշ [սոս

Շաքարի Գլխաւոր Տեսակներն են,

sug'ar	(շու-հար)	շաքար
cut sugar	(քլէֆ շու-հար)	կտոր շաքար, քառակուսի կտորներու կտրուած շաքար
gran'u-la'ted sugar	(գրան'ու-լէյթէյ շու-հար)	մանր շաքար [շէֆեր]
pul'ver-ized sugar	(քլէֆ-ըյզէյթ շու-հար)	փոշիացած շաքար (Տճկ Ռոշ)
ma'ple sugar	(մէփլ շու-հար)	դղբի (Տճկ. Իսթէնսան ալմոշ)

|| Գարիէ չի տուած տեսակ մ'ուտելիք է:

¶ Տեսակ մ'ուտելիք է:

† sirup, շարաքի տեսակներն նոյնպէս բազմաթիւ են. գրեթէ ամեն տեսակ պտուղների չինուած կարելի է գտնել. ինչպէս, strawberry sirup, ելակի շարաք. pine-apple sirup, արքայախնձորի շարաք. ma'ple sirup, (մէփլ սիւ-ըփ) դղբի շարաք. և ն.:

‡ Հնդկական անուն մ'է. կը կոչուի նաև catsup, ֆուլփ. ketchup, ֆուլփ:

§ Այս շաքարը դղբի ծառի բունէն գարնան ատեններ բղիած քաղցր ջուրէն կը չինուի:

Բանջարեղէններու եւ Պտուղներու տեսակներու մասին
Տեսնել Դաս ՂԱ. (Երեւ 479-482):

Աճառի Գլխաւոր Տեսակներն և Անոր Յարակից Բառեր,

soap	(սօփ)	աճառ, օճառ
soft soap	(սօֆթ սօփ)	կակուղ աճառ (դնկաղով շինուած)
hard soap	(հարտ սօփ)	կարծր աճառ (օշնանաղով շինուած)
Cas'tile† soap	(գասթիլ սօփ)	Սպանիական աճառ
glyc'er-ine soap	(կլէ'քերին սօփ)	քաղցրիտ աճառ
toi'let'' soap	(թու'լէթ սօփ)	արդու զարդի աճառ
i'vo-ry soap	(այօ'րի սօփ)	փղոսկրանման աճառ [պէս]
pock'et soap	(փոք'էթ սօփ)	գրպանի աճառ (թոշնի թերթերու)
tar soap	(թար սօփ)	կարածառ (Տճկ. գաթրան սաղսնի)
soap-pow'der	(սօփ-փաւ-քըր)	փոշիացած աճառճ
sapol'io	(սափօ'լիօ)	սափօլիօ (Ռ.Տկ. Կարածառ)†
bon'a-mi	(պօն ա'մի)	ազնիւ բարեկամ
soap'ine	(սօփ'ին)	աճառային (Ռ.Տկ. Կարածառ)¶
wash'ing soda	(ուա'շին սօփ)	լուացքի օշնանաղ
washing powder	(ուա'շին փաւ-քըր)	լուացքի մաքրողական փոշի
washing blue	(ուա'շին պլու)	} Լուացքի կապոյտ
bluing	(պլու-ին)	
no-rub	(նօ-րաբ)	մի ջնջիտեր (պէսակ ղը աճառ)
starch	(ըսթարչ)*	նշայ (Տճկ. նշապառ)
clothes' pin	(քլօթին փին)	լաթերու գնդասեղ (ճնճղոն)
clothes' line	(քլօթին Լայն)	լաթերու (լոտայի) չուան
am-mo'ni-a	(ամմօ'նիա)	անուշադր (Տճկ. նիշապըր)

ԾԱՆ. — 1. Աճառներու վերոյգրեալ տեսակներէն ի զատ կան ուրիշ բազմաթիւ տեսակներ ալ, որոնք կը կոչուին կամ իրենց գլխաւոր բաղադրութեան անունովը, կամ արտադրող անձի կամ ընկերութեան անունովը եւ կամ ուրիշ որ եւ է անունով. ինչպէս, lettuce soap, հազարածառ. Kirkman's soap, Քիրքմանի աճառ, և լն.:

2. Աճառները կը ծախուին հատով կամ տուփով: Կաղապար մ'աճառ ըսելու համար պէտք է ըսել a cake of ... soap (ը քէյթ ալ ... սօփ):

† Սպանիական վաղեմի թագաւորութեան անունն է:

§ Կը գործածուի թէ լուացք ընելու եւ թէ ամաններ լուալու:

† Կը գործածուի դանակ, դգալ. եւն. մաքրելու համար:

|| Գաղղիներէն է. կը գործածուի ապակիներ մաքրելու համար:

¶ Կը գործածուի լուացքի համար:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

Թիթեղեայ Տուփերով Ապրանքներ:

[Տարուայ ամեն եղանակներուն մէջ՝ կարելի է ստանալ ամեն տեսակ բանջարեղէններ, պտուղներ, Եգիպտացորեն, եղան միս, պատրաստի ապուրներ, եփած լուբիա, եւ մէկ քանի տեսակ ձկներ, խտացած կաթ Թիթեղեայ տուփերով, որոնք առ հասարակ կը կոչուին canned goods (գանք Կանք) Թիթեղեայ տուփերով մէջ պահուած ապրանքներ. ասոնցմէ որ եւ է մէկը ուղեւոր համար պէտք է ուղուածին անուանը նախադասել canned (գանք) բառը. այսպէս, canned tomatoes, Թիթեղեայ տուփով ոսկեխնձոր. canned peaches, Թիթեղեայ տուփով դեղձ. canned sar-dines' (գանք սար-ճին) Թիթեղեայ տուփով սուրճալու. եւ կամ կարելի է ըսել a can of condensed milk, Թիթեղեայ տուփ մը խտացած կաթ. a can of pears, Թիթեղեայ տուփ մը տանձ. a can of salmon, Թիթեղեայ տուփ մը լոստի. եւն.:

Կազդուրիչ Ըմպելիներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

soda water	(սօդա Սօլեր)	աշնանաղի ջուր (Կաշօ)
cream-soda	(քրէյֆ-սօդա)	սերահամ-աշնանաղի-ջուր
lemon-soda	(լէմօն-սօդա)	լեմոնահամ-աշնանաղի-ջուր
gin'ger-ale'	(ճինճքէյլ)	կոճապղպեղով ըմպելիք
rasp'ber'ry	(րասբէրի)	Ժոխով ըմպելիք
sar'sa-pa-ril'la	(սարսափալիլա)	սաբառնա

Համեմներ:

spice	(սփայս)*	համեմներ
salt	(սօլթ)	աղ
table salt	(թէյպլ սօլթ)	սեղանի աղ (շաք Գանք)
all'spice'	(օլսփայս)	ամենհամեմ (Տճի. պէհար)
gin'ger	(ճինճքէյլ)	կոճապղպեղ (Տճի. շէնճէֆէլ)
black pepper	(պլէք փէփըր)	սեւ պղպեղ
white pepper	(հաւայթ փէփըր)	ճերմակ պղպեղ
red pepper	(րէդ փէփըր)	կարմիր պղպեղ
mint	(մինթ)	անանուխ (Տճի. նանէ)
gar'den mint	(կադեն մինթ)	պարտէզի անանուխ
wild mint	(ուայլդ մինթ)	դաղձ
pepper-mint	(փէփըր-մինթ)	պղպեղ-անանուխ
va-nil'la	(վանիլա)	համեմուկ, վանիլա
nut'meg	(նէյթմէյ)	մշկընկոյզ (Ռճի. ինթաու)
mus'tard	(մսթարդ)	մանանեխ (Տճի. խարթէլ)

* Հնչիւն է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

clove	(<i>գլօլ</i>)*	մեխակ (Տճկ. <i>գարեֆիլ</i>)	[<i>լէն</i>]
cin'na-mon	(<i>սիննամոն</i>)	կինամոմոն, դարիճենիկ (Տճկ. <i>ար-</i>	
cum'in	(<i>գըմին</i>)	չաման (Տճկ. <i>գիմին</i>)	[<i>գարուկ</i>]
car'da-mom	(<i>գարդամոմ</i>)	տեսակ մը անուշահամ ունի (Տճկ.	

Նպարավաճառի մը խանութիւն մէջ կարելի է գտնել նաև
հետեւեալներն և անոնց նման ուրիշ շատ մ'առարկաներ,

so'da	(<i>սօդա</i>)	օշնանաղ	
pot'ash	(<i>փոշաշ</i>)	տնկաղ	
baking powder	(<i>պէյքինգ փաւար</i>)	եփելու փոշի†	
baking soda	(<i>պէյքինգ սօդա</i>)	եփելու օշնանաղ†	
yeast	(<i>էյսթ</i>)*	խմոր (լեյթմոր)	
mac'a-ro'ni	(<i>մակարօնի</i>)	Իտալական դդմած (Տճկ. <i>մակարոն</i>)	
noo'dle	(<i>նօդլ</i>)	Գերմանական դդմած. հերհայս	
tap'i-o'ca	(<i>տափօգա</i>)	դարիօգա‡	[<i>շափրէ</i>]
jel'ly	(<i>ճէլլի</i>)	բանդակ (եփած պղնձի լեյնջի հիլի)	
apple-jelly	(<i>էփլ-ճէլլի</i>)	խնձորի բանդակ	
jam	(<i>ճէյմ</i>)	կտապ (Տճկ. <i>գիմարա</i>)	
hon'ey	(<i>հընի</i>)	մեղր	
bird-seed	(<i>պրօք-սիյ</i>)	Թռչունի ուտելիք	
grav'el	(<i>գրեյվ</i>)	աւազախառն մանր խիճ	
match'es	(<i>մեչ</i>)	լուցիկ (Տճկ. <i>մեչիկ</i>)	
can'dle	(<i>գանդլ</i>)	մոմ	
broom	(<i>պրօմ</i>)*	աւել, ցախ	
brush	(<i>պրշ</i>)*	խոզանակ, նկարչի վրձին	
broom-brush	(<i>պրօք-պրշ</i>)	զգեստի աւել	
crum-brush	(<i>գրեյվ-պրշ</i>)	փշրանքի խոզանակ	
shoe-brush	(<i>շօք-պրշ</i>)	կօշիկներու խոզանակ	
stove-brush	(<i>շթօվ-պրշ</i>)	վառարանի խոզանակ	
bot'tle-brush	(<i>պոթլ-պրշ</i>)	սրուակի խոզանակ	
scrub'bing brush	(<i>շքրեյնգ-պրշ</i>)	գետինը լուարու խոզանակ	

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Շաղուած հայսին (լեյթմոր) հետ կը խառնեն (մակարոնի պէս)
խմորումը կամ աճումը յառաջ բերելու համար։

‡ Նշայով շինուած, ճերմակ, կարծր եւ անկանոն ձեւով
բան մ'է, որ կը ծառայէ քաղցրապուր (pudding – փաւրինկ) շի-
նելու. սորա մէջ սովորաբար պտուղ մ'ալ կը խառնեն. ինչ-
պէս apple tapioca, խնձորով դարիօգա։

§ Որ և է պտուղ (սփրօքս քալ) աղէկ մը խաշելէ վերջ
շաքարով կը խառնեն եւ կը ծեծեն։

stove-polish	(ը)՝նօվ-իւն	վառարանի փայլեցուցիչ
shoe-polish	(շօ-իւն)	կօշիկի փայլեցուցիչ
shoe-blackening	(շօ-պլէյնինգ)	սեւ կօշկաների

Բայեր

to sift	(սիֆթ)*	մաղել
to condense	(էնքօնս)	խտացնել, խտանալ
to grind	(գրայնդ)*	աղալ
to gran'ulate	(գրանուլէյթ)	մանրել
to pulverize	(պլաւերայզ)	շատ մանր (բարակ խշիկ պէս) աղալ
to mix	(միքս)*	խառնել
to oil	(ույլ)	իւղել
to wash	(ուաշ)*	լուալ, լուացք ընել
to starch	(ը)՝սթարչ	նշայ ընել
to can	(էկն)	թիթեղեայ տուփերու մէջ լեցնել (պահելու համար)
to salt	(սօլթ)	աղել
to sweep	(ը)՝սքեյթ)*	աւելել
to scrub	(ը)՝սքրեյթ)*	գետինը լուալ
to brush	(պրշ)*	խոզանակել (ֆրշայել)
to shine	(շայն)	} փայլեցնել, կօշիկ ներկել
to pol'ish	(պօլիշ)	
to account	(էքաունթ)	հաշուել
to settle	(սեթլ)	շտկել, կարգի դնել, լինցնել, մաքրել, հաստատուիլ, տեղաւորուիլ, հանդարտիլ, տակը չոքիլ

Խօսակցութիւն Նպարավաճառի մը Խանութին մէջ:

Բարի լոյս Տիար Կոնստենց Մր. Գլաւ — Good morning Mr. Գլաւ: — Բարի լոյս — Կոնստենց Մր. Clark. — Good morning
 Տիկին Ապահոունի: Ապահոունի ing Mrs. Abahoonie.
 Այս առաւօտ քիչ մը պէտքեր «Ես կրօնքեյ» I need some groceries
 նաւարեղէններու հիւստենց — «Ես ել» this morning. — We
 պէտք ունիմ: — Ամեն ուր պէտքեր կրօնքեյ» sell all kinds of groceries.
 տեսակ նպարեղէններ կը ծախենք:

Ծիրանի չիր կը պահուի եւս խիտ արայար Do you keep dried apricots?
 Հէ՞ք: — Այո, տիկին, Ես պահուիմ — Ես օրէն, pricots? — Yes, ma'am,
 կը պահենք: «Ես» we do.

Տուէք (Ես կ'ընեմ) Ես կ'ընեմ Ես կ'ընեմ Let me have a couple
 քիւնտ) Երկու քիւնտ: Երկու քիւնտ — Երկու քիւնտ of pounds. — Thirty

— Երեսուն սենդ: Ու-	«Էնդ» Էնթինի Էն	cents. Anything else?
րի՞նչ որ եւ է բան:		
Պիտի սիրէի ունե-	այ շօ-դ լայ+ դո- հեղ	I should like to have
նալ նաև օլւօ		also
3 1/2 քաշ կտոր շա-	3 1/2 փառնդ ավ գըդ	3 1/2 lbs. of cut sugar,
քար,	շո-կար,	
Շիշ մը ձիթաիւղ,	ը դալի ավ ավի՛ւ ալ,	A bottle of olive-oil,
կաղապար մը փղոսկ-	ը +էյ+ ավ այլըրի օօփ,	A cake of Ivory soap,
րանման աճառ,		
2 կրկնաչափ քաղցր	2 փոռ-լիս ավ ըս-կոդ	2 qts. of sweet pota-
գետնախնձոր,	փօդէյդոս,	atoes,
Տուփ մը լուցկի,	ը դառ ավ օլւս,	A box of matches,
կրկնդրկ. մը կարմիր	ը փոռ-լի ավ Է-դ ու-այն	A qt. of red wine
գինիի քացախ,	վինիլար,	vinegar,
Թիթեղեայ տուփ	ը +էն ավ լոմէյլոս, Էնդ	A can of tomatoes,
մ'ոսկեխնձոր, և		and
Ծրար մը ուռեցու-	ը փե+էյճ ավ փըֆդ	A pkg.† of puffed
ցած ցորեն:	հո-կոդ	wheat,
Գումարը քանիի՞ կը-	հո-ալի դո- դէյ Է-	What do they amount
հասնի:—Տալեր տա-	ոռն-դ դո- — ը դալեր	to? — A dollar and
ներկու սենդ:	Էնդ լո-էլվ «Էնդ»	twelve cents.
Կուզէ՞ք հիմայ վճա-	ու-ի Էօ- փէյ ֆօ- դէճ	Will you pay for them
րել (անոնց համար):	նոս-	now?
Եթէ ձեզ յարմար է,	ի՞ճ էդ Էլ գընվէյնիլնդ	If it is convenient for
ես պիտի սիրէի հա-	ֆօ- Էօ-, այ շօ-դ լայ+	you, I should like you
շիւ մը բանայիք ինձ	Էօ- դո- օփըն Էն Էգ-	to open an account‡
համար և ես պիտի	գառնդ ֆօ- փ Էնդ այ	for me and I shall pay
վճարեմ շաբաթէ շա-	շէլ փէյ Էօ- ու-կոդ —	you weekly. — Very
բաթ: — Շատ լաւ:	վերի ու-էլ	well.
Ես շնորհակալ պիտի	այ շէլ պէյ լիկն+ֆո-լ,	I shall be thankful,
ըլլամ, եթէ ղրկէք	ի՞ճ Էօ- «Էնդ» դէճ ոռն	if you send them soon
զանոնք հնար եղա-	Էլ փառնդ — այ ու-ի	as possible. — I will.
ծին չափ շուտ: — Պի-	— Էնդ դէյ — Էնդ դէյ	— Good day. — Good
տի (չրի՛ւ): — Բարի օր		day.
(Ֆառ Բարոյ): — Բարի		
օր (Էրլոս Բարոյ):		
Եկայ ճիշդ հաշիւս	այ ճըլի +էյճ դո- «Էդլ	I just came to settle
մաքրելու: Պիտի ու-	այ Էգգառնդ. ու-ի Էօ-	my account. Will you
զէիք նայիլ անոր:	լո- + էդ օվըր	look it over?

† pack'age (փե' + էյճ) [pkg.] ծրար, կապոց

‡ ac-count' (Էգգառնդ) հաշիւ

ինչո՞ւ: Ի՞նչ նեղուհո՞ւ հո՞ւս, հո՞ւսի ի՞նչ Կհը Why? What is the
թիւն կայ:—Օհ, ոչինչ, իրըպէս — օ, նախհինչի trouble? — Oh, noth-
պարզապէս քաղա՝ տէ՛րի ահա հօնի դո՞ւ ing! simply we are
քէն դուրս պիտի տանք ահա լա՛ւն ցո՛ւն going to move out of
կրուինք: town.
Կը ցաւինք ձեզ կոր- ահա ահա զո՞ւ We are sorry to miss
սնցնելնուս: — Շնորհ եօ, իհնէ եօ, եօ you. — Thank you,
հակալ ե՞՞ ձեզ, շատ ահա վերի տայնք you are very kind.
բարեսիրտ էք:
Ձեր հաշիւն է երեք եօր եգգաւնդ իշխհնէ Your account is three
(Կալեր) քսանվեց լո՛ւնդի-տէս — հէյր twenty-six. — Here
(տէնդ): — Ահա վճա՝ իշ լէտ, ահա եօ տէ is a check\$, will you
րագիր մը. պիտի սը իդ cash it?
զէիք կանխիկի վե՛
րածել:
Անշուշտ: Ահա ձեր «ըդդի» հէյր իշ եօր Certainly. Here is
մանրուքը (Տոյաթը): լէյնճ — լոհնէ եօ. your change. — Thank
— Շնորհակալ ե՞՞ ձեզ: Կո՞ւ պայ you. Good bye!
Մնաք բարով:
Երթաք բարով: Կը Կո՞ւ պայ. ահա ահա եօ Good bye! I wish you
մաղթեմ ձեզ լաւ Կո՞ւ լըտ. ի՞՞ եօ գը՞ good luck†. If you
բաղդ: Եթէ այս կողմ երաւնդ հէյր, իհնէ come around here,
մեր գաք, հաճեցէք գը՞ դո՞ւ «իշ լը» — լոհնէ please come to see us.
գալ մեզ տեսնել: — եօ; ահա ահա Կո՞ւ պայ — Thank you, I will.
Շնորհակալ ե՞՞ ձեզ, — Կո՞ւ պայ Good bye! — Good
պիտի (աղէ՞ գալ): bye!
Մնաք բարով: — Եր-
թաք բարով:

RULE X. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ Ժ. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

A Pronoun must agree with its antecedent, or the noun or pronoun which it represents, in person, number, and gender.* — Դերանուն մը պէտք է համաձայնի իր նախընթացին հետ, կամ իր ներկայացուցած անունն կամ դերանունն հետ, դէմքով, թուով և սեռով. ինչպէս, “This is the book *which* I bought; *it* is an excellent work. Այս է (այն) գիրքը, շո՛ւր ե՞ գնեցի.”

§ check (լէ՛ճ) արգելք, խափան, խոչ. նշան, մետաղատումս. վճարագիր, փոխանակագիր (Տճի. Ժօլէլա):

† luck (լը՛ճ) բաղդ:

* [Սոյն կանոնը գոց ընելու է:]

անիկա ընտիր գործ մ'է: Այս օրինակին մէջ *which* և *it* դերանուններն երբեք չեն, եղանակ և չեն, որովհետեւ կը համաձայնին իրենց նախընթաց *book* բառին:

Բացառութիւն Ա. — Երբ դերանուն մը դրուած է անորոշ կամ խօսողին անձանօք անձի մը կամ իրի մը տեղ. սոյն կանոնին չատչը նայուիր. ինչպէս, “Tell me *who* it was. Ըսէ ինծի «Վէր ան»:

Բացառութիւն Բ. — *It*, անիկա չէզոք դերանունը կրնայ գործածուիլ թէ մանկիկներու և թէ կենդանիներու համար, երբ անոնց սեռն որոշելու պէտք մը չկայ կամ չենք գիտեր: ինչպէս, “Which is the real friend to the *child*, the person who gives *it* the sweetmeats, or the person who, considering only *its* health, resists† *its* importunities? Ո՞վ է մանկան իրական բարեկամն, (այն) անձն որ իրեն քաղցրեղէններ կ'ուտայ. թէ (այն) անձն որ, անոր առողջութիւնը միայն խորհելով, կ'ընդդիմանայ անոր թախանձանքներուն»։ “The *nightingale* sings most sweetly when *it* sings in the night. Սիւնի խիստ անուշ կ'երգէ երբ ան գիշերը կ'երգէ»:

Բացառութիւն Գ. — *It*, անիկա դերանունն երբեմն կը գործածուի թարմատար (աւելորդ) կերպով, առանց նախնթացի մ'ակնարկելու. երբեմն՝ ազգու ընելու համար (*ex'ple-tive*, է'պլէիւիւ), եւ երբեմն ալ՝ բայէն վերջը արտայայտուած գործողութիւն մը ներկայացնելու համար. ինչպէս, “*It* is not for kings to *drink* wine. Գինի խմելը թագաւորաց համար չէ (չէյեւելէ)»:

Բացառութիւն Դ. — Երբ յոքնակի դերանունն մը տեղ փոխաբերաբար (*en-al'la-ge*, էնէլլաճէ) դրուած է, իր անուան հետ չի համաձայնիր թուով, որովհետեւ յոքնակի բայ կ'ուզէ. ինչպէս, “My lord, *you know* I love *you*”. – *Shak*. «Իմ տէրս, դու գիտես ես յեղ կը սիրեմ»:

Բացառութիւն Ե. — Դերանուն մը՝ երբ տարբեր իմաստով մ'առնուի, իր նախնթացին հետ չի համաձայնիր. ինչպէս, “*Man* is of the masculine gender, because *it* is the name of a male. Մարդ արական սեռ է, որովհետեւ անիկա արուի մ'անունն է»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Դերանուններու մասին գիտնալու անհրաժեշտ պէտք մը, անոնց ուղիղ նախնթացը գտնելն և անոնց ինչ հոլով ըլլալն որոշելն է:

† *re-sist* (րէշէսթ) ընդդիմանալ, հակառակիլ

‡ *im'por-tu'ni-ty* (իմպորթյունիթի) թախանձանք

2. *We*, Քէն+ Թէն յոքնակի, յաճախ ատենախօսները և հեղինակները. մասնաւորապէս միապետները կը գործածեն. *I, եւի փոխարէն եսասէր չերնալու համար. այս պարագային տակ ourself*, Քէն+ Քէզ գործածելը ներելի կը դառնայ. ինչպէս, “*We Alexander, Autocrat† of all the Russias. Մէն+ Ալեքսանդր, ինքնակալ ամենայն Ռուսաց*». “*Witness ourself at Westminster§, 28 day of April, in the tenth year of our reign. — Charles. Մէն+ (Քէզ) անյա՞՞ք տեսնելով Ուէսթմինսթըրի մէջ, Ապրիլ 28ին, Քէր Թագաւորութեան տասներորդ տարւոյ*». — ԿԱՐՈԼՈՍ:

3. *You*, Դու+ (weի նման) Թէն յոքնակի՝ կը գործածուի Թէն եզակի և Թէն յոքնակի իմաստով, բայց առհասարակ յոքնակի բայի հետ: Ասոր նմանութեամբ *yoursself*, Դու+ շնչ գործածելն ալ հետզհետէ հասարակ կը դառնայ: Իսկ *thou*, Դու+ ներկայիս կը գործածուի միայն աղօթքներու մէջ:

4. Դերանուններն սովորաբար իրենց ներկայացուցած բառէն վերջը կը դրուին. երբեմն միայն առաջ. ինչպէս, *Ye lawyers. Դու+ օրէնագէտներ*»:

5. Դերանուն մը յաճախ խօսքի մը (phrase) կամ նախադասութեան մը տեղը կը դրուի. ինչպէս, “*Surely the Lord is in this place, and I knew it not. Անշուշտ Տէրն այս տեղն է, և ես չգիտէի զայն*»:

6. Յարաբերական և հարցական դերանուններն իրենց նախնութացէն անմիջապէս վերջը և իրենց պարբերութեան սկիզբը դրուելու են. ինչպէս, “*I gave him a piece of bread, which he ate. Տուի իրեն կտոր մը հաց, զոր կերաւ*»:

7. Հասարակ խօսակցութեանց մէջ հայցական հոլով յարաբերականը զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, “*These are the goods [which] they bought. Ասոնք են (այն) ապրանքները [զորս] գնեցին*»: Սակայն շնորհքով գրութեանց մէջ դերանունը դնելու է:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Դերանուն մը՝ որ աւելի կը պատկանի նախնութացի մը կամ ուրիշ դերանուն մը, գործածելու չէ ուրիշ բառի մը հետ. ինչպէս, “*My boy he goes school. Իմ աղջիկն է՝ կ’երթայ դպրոց*»:

† au’to-crat (օ’տօգրէտ) ինքնակալ

§ West’m-in-ster (ուէ’սթմինսթըր) Ուէսթմինսթըր, Անգլիոյ Փարլամենտի Պալատն է Լոնտոնի մէջ:

2. Մի և նոյն խօսքին մէջ երկրորդ դէմք դերանունի մը թիւը փոխելու չէ. այսպէս, “*You wept, and I for thee.*” այլ պէտք է ըսել “*You wept, and I for you.*” Դ՞նք արտասուեցիք և ես (ալ արտասուեցի) յէջ համար:

3. Բազմութիւն ցուցնող անունները *who* յարաբերական դերանունովը ներկայացնելու չէ, մինչև որ ուղղակի անձ չը ներկայացնեն. ինչպէս, “*The family whom I visited.*” Ընդհանրապէս չէ, չէր ես այցելեցի» խօսքին միջի *who*ին տեղ աւելի լաւ է *that* գործածել:

4. *That*, որ յարաբերականը կարելի է կամ անձերու և կամ իրերու համար գործածել հետեւեալ պարագաներուն տակ. (1.) Գերադրական ածականէ մը վերջ, երբ յարաբերական պարբերութիւնը կը վերջանայ. ինչպէս, “*He was the fittest person that could then be found.*” Ինքն առիթն յարմար անձն էր որ կրնար այն ատեն գտնուիլ»: (2.) *Same*, նոյն ածականէն վերջ, երբ յարաբերական պարբերութիւնը կը վերջանայ. ինչպէս, “*He is the same man, that you saw before.*” Ինքն նոյն մարդն է, զոր տեսաք առաջ»: (3.) *Who*, ով, որը նախնիթացէն վերջը. ինչպէս “*Who that is a sincere friend.*” Այն կամ որն որ անկեղծ բարեկամ մ’է»: (4.) Երկու կամ աւելի նախնիթացներէ վերջ, որոնք կը պահանջեն թէ անձ և թէ իր ցուցնող յարաբերական մը. ինչպէս, “*He spoke largely of the men and things that he had seen.*” Ինքն խօսեցաւ մեծ մասամբ (այն) մարդոց և իրերու մասին, զորն ինք տեսած էր»: (5.) Անսահման նախնիթացէ մը վերջ, երբ կ’ակնկալուի յարաբերական պարբերութիւնովը վերջանայ. այսպէս, “*Thoughts that breathe* and words that burn.*” Խոհեր որոնք կը ներշնչեն եւ բռնեն որոնք կ’այրեն»: (6.) Թարմատար *it*ովը սկսուած որ եւ է նախնիթացէ վերջ. ինչպէս, “*It is you that suffer.*” Դուն ես որ կը նեղուիս»: (7.) Եւ բոլոր այն տեղերը, ուր *who* կամ *which* գործածելը տարակուսելի է. ինչպէս, “*The child that was born yesterday.*” Երեւան որ երէկ ծնած էր»:

5. Երբ երկու կամ աւելի յարաբերական պարբերութիւններ, որոնք չաղկապով մ’իրարու հետ կապուած են եւ որոնք մի եւ նոյն նախնիթացէն կախումն ունին, ամեն մէկ պարբերութեան մէջ նոյն դերանունը գործածելու է. այսպէս, “*O thou, who art, and who wast, and who art to come! Ով դու, որ ես, եւ որ էիր, եւ որ գալոց ես*»:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

6. Նախադասութեան մը կազմութեան իմաստի պահանջման համեմատ, *my*, *thy*, *his*, *her*, *its*, *եւն.* ստացական դերանուններն պէտք են աւելցուիլ կամ կրկնուիլ եւ ոչ երբեք զեղջուիլ. այսպէս, “The man and wife”. պէտք է ըսել “The man and *his* wife. Մարդն ու իր կինը”:

177. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերջերեւ ժ. կանանի համար ուղղելով ընդօրինակելու ետեւումն են:]

“Every one in the family should know their duty.” – *Wm. Penn.*

“For every tree is known by his own fruit.”

“Every one must judge of their own feelings.” – *Byron’s Letters.*

“Whoever believeth not therein, they shall perish.” – *Sale’s Koran*

“If the prophet had commanded thee to do some great thing, would you have refused?”

“France who was in alliance* with Sweden†.”

“The greatest barber who ever lived.”

“The same whom John saw also in the sun.” – *Milton.*

“Who can ever be easy, who is reproached‡ with his own ill conduct§.” – *Thomas a Kempis.*

The second person denotes the person or thing which is spoken to.”

“Possibly, all which I have said, is known and taught.”

“Was it thou, or the wind, who shut the door?” – “It was not I who shut it.”

“He is not the person who it seemed he was.”

“Man would have others obey him, even his own kind; but he will not obey God, that is so much above him, and who made him.”

“His own and wife’s wardrobe|| are packed¶ up in a firkin**.”

* al-li’ance (ըլլա՛յան) դաշնակցութիւն, միութիւն

† Swe’den (շւեդիա) Շուէտ (Ռուսիոյ սահմանակից թագաւորութիւն մ’է):

‡ re-proach’ (րէթո՛ւչ) յանդիմանութիւն, ըստգտանք, մեղադրանք – to reproach, յանդիմանել, մեղադրել

§ con’duct (կոն’դուկտ) վարք, վարմունք. վարչութիւն. առաջնորդելը. – to con-duct’ (կոն’դուկտ) առաջնորդել

|| ward’robe’’ (արծառոց) հանդերձներու պահարան. մէկ անձի բոլոր հանդերձները

¶ pack (թէթ) ծրար (Տճի. պուշ) կենդանիի բեռ – to pack, ծրարել, ծրար կամ բեռ կապել

** fir’kin (ֆիրկին) տակառակ (Ռոսի. փաւս)

ԴԱՍ ՂԴ. (LESSON XCIV.)

[2]

Մեծն Բրիտանիայի կամ Անգլիայի Դրամներն:

Անգլիա՝ աշխարհի ամենամեծ տէրութիւններէն մին, միակ տէրութիւնն է որ ամեն տէրութիւններէ աւելի բազմազան հպատակ ազգեր եւ գաղութներ կը կառավարէ: Իւր մասնաւոր քաղաքականութիւնը՝ հանդէպ այս բազմազան ազգերուն, եղած է միշտ թոյլ տալ որ ամեն մէկ ազգ ինքնին զարգանայ, իւրաքանչիւրը պահելով իւր ազգայնական յատկանիւշերն. ինչպէս, լեզուն, կրօնքը, հագուստի տարազներն, ընտանեկան սովորութիւններն, յաճախ եւ ուրոյն ինքնօրինակութիւն, եւն. որոց շարքին եւ ամեն մէկ ազգ, երկիր կամ գաղութ մինչեւ այսօր պահած է նաեւ իւր յատուկ դրամական դրութիւնը. ինչպէս Քանատա ունի իւր քանադա, Նիւֆաունտլենտ իւր Նիւֆաունտլենտ, Զինգապուր իւր Զինգապուր, Զինգապուր իւր Զինգապուր եւ Անգլիա: Բայց այս բոլոր երկիրներուն մէջ Մեծն Բրիտանիոյ դրամական դրութիւնն ալ քիչ թէ չատ ընդհանրացած ըլլալուն համար, կ'ստանանք մեր ուսանողը ծանօթացնել այդ դրութեան հետ միայն:

pen'ny	(փէնի)	փէնի, սէնդ
pence†	(փէն)*	փէնիներ
shil'ling	(շիլլինգ)	շիլլինգ
flor'in	(ֆլորին)	ֆլորին
crown	(քրաուն)*	գրաուն
sov'er-eign	(սոփթօւրին)	} Անգլիական ոսկի
pound‡	(փաունտ)*	

Գիտելիքներ

12 փէնի	(pennies)	հաւասար է 1 շիլլինգի
2 շիլլինգ	(shillings)	հաւասար է 1 արծաթ ֆլորին
5 շիլլինգ	(shillings)	հաւասար է 1 արծաթ գրաունի
20 շիլլինգ	(shillings)	հաւասար է 1 սոփթօւրին կամ 1 փաունտ սոփթօւրին

† penny երկու տեսակ յոքնակի ունի, կանոնաւոր pennies որ կը նշանակէ թուով չատ. անկանոն pence որ կը նշանակէ արժէքի գումարը:

‡ pound բառին հետ սովորաբար կը գործածուի ster'ling (սթըրլինգ) եւ միաւրին կը նշանակէ Անգլիական լիրա:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

- 1 Անգլ. փէնի (penny) հաւասար է Ամերիկեան 2 սէնդին
 1 չիլինկ (shilling) հաւասար է Ամերիկեան 24 սէնդին
 1 Անգլիական ոսկի հաւասար է Ամերիկեան \$4.85ին

Այս £ նշանը կը նշանակէ Անգլիական ոսկի :

Այսպիսի մի թիւ £ 5.18.11 կը կարգացուի

5 Անգլ. ոսկի, 18 չիլինկս, 11 փէնս:

Del'i-ca-tes'sen (դելիքատէսէն) Համադամավաճառ:

Նպարավաճառի մի ուրիշ կերպը կամ ճիւղը կարելի է համարել Համադամավաճառը Delicatessen, որը Գերմաներէնէ առնուած բառ մ'է և կը նշանակէ սեղանի շռայլութիւններ կամ ճոխութիւններ վաճառող: Համադամավաճառներուն քով կը ծախուին առ հասարակ չոր և թարմ պտուղներ, թիթեղեայ տուփերով բանջարեղէններ, պտուղներ ու եփուած պատրաստի ապուրներ, կերակուրներ և ընդեղէններ. բայց որ ամենէն աւելի ասոնց վաճառածներն են ամեն տեսակ ապուխտներ. ինչպէս, ba'con (պէյֆըն) խոզի ապուխտ, և լին. (Ադոնիս-նէրս-ս-րէշ Գեոմիսերս-Տասին Գեոմիս Էրէս 469). տեսակ տեսակ խաշած միսեր, չորցուած կամ աղը դրուած ձկներ, և ամեն տեսակ մսեղէն, և բանջարեղէն թթուուտներ (Տճկ. Ռոսշո) pick'les (փէ'կլս) ու ամեն տեսակ ախորժակ բացող ուտելիքներ (rel'ishes, ըլ'իշ): Այս թթուուտներէն բան մը գնելու համար, տալու է ուղղուած թթուուտ բանջարեղէնին, պտուղին կամ մսին անունը՝ նախադասելով pick'led (փէ'կլս) բառը. այսպէս, pickled cabbage, կաղամբի թթուուտ, (Տճկ. Լահա Ռոսշո) pickled cucumbers, վարունգի թթուուտ, (Տճկ. Էնթո-Ռոսշո) pickled fish, ձկան թթուուտ, և լին.:

Համադամավաճառի մը քով ուրիշ գտնուածներէն մէկ քանիններն են,

Quak'er relish	(Գուէյքը ըլ'իշ)	Բարեկամաց ախորժակաբաց
Indian relish	(Ինդիէն ըլ'իշ)	Հնդկական ախորժակաբաց
chil'li sauce	(չիլի սոս)	կարմիր պղպեղով համեմանոյշ
chow'chow'	(չոու-չոու)	մանանխախառն մանր վարունգա-
horse radish	(հոս-րադիշ)	վայրի բոլկ [թթուուտ]
potatoe salad	(փոթէյթօ սալատ)	գետնախնձորի աղցան
sauer'kraut'†	(սաու-քրաու-տ)	թթուեցուցած կաղամբ
frankfurter†	(ֆրէնք-տըր)	Գերմանական խճուղ
corned beef	(քոռն քոռն քոռն)	աղը դրուած եզան միս [միս]
smoked corned beef	(սմոք քոռն քոռն քոռն)	միսրած աղը դրուած եզան

† Գերմաներէն է:

smoked tongue (սֵ՛րտ Լեզու) միսրած լեզու
stur'geon (շտը՛րճըն) թառափ (Տճի. Տերտին պալլը)
jel'ly-o (ճե՛լիօ) բանդականուշ
shredded wheat (շրե՛տեա հա՛նթ) հերհայս (Տճի. Գառնիֆ, Ռ.Վ. Բաճա)
toasted corn flakes (Լեռնա Գոռն ֆլեյթս) կիսախորով եգիպտացորենի տաշուք

Համադամավաճառի մը խանութին մէջ ըլլալիք հաւանական խօսակցութիւնն առ հասարակ գրեթէ նոյնն է ինչ որ տեղի կ'ունենայ նպարավաճառի մը խանութին մէջ, ուստի զանց կ'ընենք այս տեղ կրկնելը:

RULE XI. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ ԺԱ. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

When the antecedent is a collective noun conveying the idea of plurality, the Pronoun must agree with it in the plural number.* — Երբ նախնթացը հաւաքական անուն մ'է և յոքնակիի գաղափարը կ'ուտայ, դերանունը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոքնակի թուով. ինչպէս, “The Christian world are beginning to awake out of *their* slumber†. Քրիստոնեայ աշխարհն իրեն անվրդով քնէն զարթնուլ կ'սկսին»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆ:

Հաւաքական անունի մը նշանակութիւնն առ հասարակ կախումն ունի զայն գործածողէն. որը՝ եթէ բառը հաւաքական միութեան մ'իմաստովը գործածած է, այն ատեն բառը եղան է եւ զայն ներկայացնելու համար պէտք է գործածել *it* կամ *which* եզակի երրորդ դէմք, չէզոք դերանունը. իսկ եթէ բազմաթիւ անհատներ ներկայացնելու իմաստով գործածած է, այն ատեն բառը յոքնակի է եւ ԺԱ. Կանոնին տակ կ'երթայ. այսպէս, “*Each House shall keep a journal§ of its proceedings†, and from time to time publish|| the same, excepting such parts as may in their judgement require secrecy¶.* Իւրա-

* [Սոյն կանոնը գոց ընելու է:]

† slum'ber (շտը՛րճըն) թեթեւ անվրդով քուն, նինջ, մրափ, նիրհ, – to slumber – մրափել, նիրհել, քնանալ, ննջել

§ jour'nal (ճօ՛ւռնէլ) օրաթերթ, օրական տեղեկագիր. արձանագրութիւն, օրագրութիւն

† pro-ceed'ing (քը՛օւնթին) գործառնութիւն

|| pub'lish (քը՛լիշ) հրատարակել, հրապարակել

¶ se'cre-cy (սե՛քրէսի) գաղտնապահութիւն

Ժողով (Խորհրդարան) պիտի պահէ իւր գործառնութիւններու օրագրութիւն մը, եւ ժամանակէ առ ժամանակ (պէտք) հրատարակէ զայն, դուրս թողլով այնպիսի մասերն որպիսիներն իրենց դատողութեան համեմատ կը պահանջեն դադարնապահութիւն»:

178. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերայդէլ ԺԱ. Կանանին համար աղելով ընդօրինակելու է Կրթութեան Ժողովը:]

“And the virtues of mankind are to be counted upon a few fingers, but his follies and vices are innumerable.” — *Swift*.

“The meeting went on in their business as a united body.”

“Every religious association has an undoubted right to adopt a creed† for themselves.”

“The English nation, from which we descended, have been gaining their liberties inch by inch.”

“The army, whom the chief had thus abandoned, pursued meanwhile their miserable march.” — *Lockhart's Napoleon*, ii, 165.

179. Վարժութիւն

[Ը] [Ք] [Ժ] [Ի]

bow	(պահ)*	խոնարհիլ, խոնարհութիւն ընել
po-lite	(փօլիտ)	քաղաքավար
po-lite'ness	(փօլիտ'նէս)	քաղաքավարութիւն
lift	(լիֆտ)*	բարձրացնելը - to lift, բարձրացնել
rude	(ռուդ)	անկիրթ, կոպիտ, անքաղաքավար

[Շ]

POLITENESS

When a lady bows to a boy or a man, it is polite for him to lift his hat. He must raise it, also, when she stops to speak to him in the street.

A man does not bow first. He waits for the lady to bow, then he raises his hat at once. If he should be out with another man, and a lady whom he does not know should bow to the other man, both men lift their hats.

† creed (քրէյթ - մէկ վանկ) հանգանակ. դաւանանք. հաւատալիքներ
* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

ԴԱՍ ՂԵ. (LESSON XCV.)

[9]

Երկայնութեան Չափեր :

ԾԱՆ. — Երկայնութեան Չափերու համար գործածուած բառերը նոյնն են մակերեւոյթ կամ տարածութիւն մը չափելու համար գործածուած բառերուն հետ. (Տե՛սէ՛ւ Երեւ 425) այս միակ տարբերութեամբ որ տարածութիւն մը չափելու համար աստիճանաբար չափեր կը գործածուին, մինչդեռ երկայնութիւն մը չափելու համար պարզ երկայնութեան չափեր :

Գիտելիքներ

12	մատնաչափ (inches)	հաւասար է 1 ոտքի (ft.)
3	ոտք (feet)	հաւասար է 1 կանգունի (yd.)
5 ¹ / ₂	կանգուն (yds.)	հաւասար է 1 ձողաչափի (rod)
320	ձողաչափ (rods)	} հաւասար է 1 մղոնի (m.)
1760	կանգուն (yds)	
5280	ոտք (feet)	

Գոյներ

white	(հոսայն)*	ճերմակ, սպիտակ
black	(պլէճ)*	սև
red	(սէր)	կարմիր
green	(կրէյն)*	կանանչ
blue	(պլուս)*	կապոյտ
yel'low	(լէլլոս)	դեղին
or'ange	(ասինճ)	նարնջագոյն
vi'o-let	(վաճօլէտ)	մանիշակագոյն
pur'ple	(թըսթլ)	ծիրանեգոյն
scar'let	(ըսթասլէտ)	շիկակարմիր (Տճկ. կէլլէլլէ)
gray	(կրէյն)*	գորշ, մոխրագոյն
brown	(պրասն)*	թուխ, թխագոյն
rose	(սուշ)	վարդագոյն
pink	(թէնթ)*	բաց վարդագոյն (Տճկ. քէսպէ)
li'lac	(լալալ)	եղրեւանեգոյն, տոգոյն մանիշակագոյն (Տճկ. կէլլալ, Ռճկ. շէնշէլալ)
ol'ive-green	(ասլէլլէլլէյն)	ձիթագոյն կանանչ
Nile-green	(նալլէլլէյն)	Նեղոսի կանանչագոյն (շաք քաշ կանանչէ և շաք քաշ կապոյտի միջև գոյն մի)

* Հիշեցու է մէկ անգամ (մէկ վրան) :

ap'ple-green	(է'փլ-կրէյն)	խնձորագոյն կանանչ, պիստա- կագոյն (Տճկ. ֆրւբէ Եէշէլ)
cof'fée	(գա'ֆէ)	սրճագոյն
na'vy-blue	(նէյվ-պլու)	ծովագոյն կապոյտ
Ant'werp-blue	(ան'վեր-բլու)	Բրուսիական կապոյտ
rob'in's-egg-blue	(րո'պին-է-էլ-պլու)	կարմրալանջ թռչնի ձուին գոյ- նով կապոյտ
cy'an blue	(սայան-պլու)	մուրթ կապոյտ (Տճկ. ալբ Ժէնկաւ-ը, ալբ Ժայէշէրէ)
pea'cock'' blue	(փէյգաֆ-պլու)	սիրամարգագոյն կապոյտ (Տճկ. գոյո-Ժէնկաւ-ը, գոյո-Ժայէշէրէ)
Go'be-lin blue	(հոյլէն-պլու)	Կօպէլեան կապոյտ (Տճկ. Գե-Տի-Լէ-)
light blue	(լայթ պլու)	բաց կապոյտ
dark blue	(դարկ պլու)	մուրթ կապոյտ
maz'a-rine	(մէ'չարին)	միջակ, թուռնդ կապոյտ
az'ure	(է'ժէ-ուր)	երկնագոյն կապոյտ (Տճկ. Լաճիվէրո)
az'u-rine	(է'ժէ-ուրին)	կապուտակ (սև կապոյտ)
straw	(սթրո)*	յարդագոյն
tur-quoise'	(թուրքուզ)	բաց կապոյտ (Տճկ. ֆէրօշէ) [գոյն
e''cru'	(էյֆրո')	անթափ (Տճկ. Գաւաւ-ը) կտաւա-
cafe-au-lait†	(գաֆէ-օ-լէյ)	կաթով սրճագոյն
drab	(դրէյ)*	դեղին-գորշագոյն, թխագոյն
sap'phire	(սաֆայր)	մուրթ կապոյտ. երկնագոյն. շա- փիւղայի գոյն [գոյն
seal-brown	(սէյլ-պրաւն)	փոկամորթագոյն, մուրթ սրճա-
mauve	(մօվ)	բարձրագոյն, բաց եղրեւանեգոյն
cher'ry	(չէ'րի)	կեռասագոյն
dove	(դօվ)	աղաւնեգոյն (Բայ վարդափայտի կա- ծիւնեգոյնով խաւն գորշագոյն)
salm'on-pink	(սալմոն-փինկ)	լոստավարդագոյն (Կարմիր-փայտի խաւն Բայ վարդափայտի Տճկ. ալբ լիօզոն)
pearl-gray	(փէրլ-գրէյ)	գորշ մարգարտագոյն
mel'on	(մէլոն)	սեխագոյն (Տճկ. գոյո-ալբ լիօզոն)
he'li-o-trope''	(հէլիօթրօփ)	արեւածաղկի գոյն
lav'en-der	(լաւենդեր)	լավէնալը (Տճկ. հիւսաֆ Ժալիէ Գոյ- նով) գունատ եղրեւանեգոյն
ma-gen'ta	(մաճէ'նթա)	կարմիր ծիրանեգոյն (Տճկ. Էլմալի)
corn	(գօռն)	եգիպտացորենագոյն

* Հնչեղու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Գաղղիերէն է :

lem'on	(լե'ճն)	լեմոնագոյն
clar'et	(գլա'րէթ)	կամիր գինեգոյն (Տճկ. շաբաղի)
o'chre	(օ'չր)	ոսկեգոյնի մօտ գոյն մ'է
ca-na'ry	(գանե'յրի)	դեղձան, դեղձանիկի գոյն
fawn	(ֆօն)	այծեամի ձագի գոյն
car'di-nal	(գարդինալ)	բոսորագոյն (արեան գոյն)
ter'ra-cot'ta	(թերա-գոթա)	հողագոյն, երկրագոյն, կղմնտրագոյն (Տճկ. գերեթի)
buff	(պլֆ)	թուխ դեղնագոյն, կասկագոյն
ma-roon'	(մարօն)	չազանակագոյն, (մարի կարի)
rus'set	(րուսէթ)	չիկորակ
gold'en-rod'	(հօլդն-րոդ)	ոսկեգոյն
in'dia tint	(ինդիա լինթ)	հնդկագոյն (շաբ լինթ յարդագոյն)
o'pal-ine	(օփալին)	արեւակնային (փայլահար)
am'ber	(ամպր)	սաթեգոյն

[ԾԱՆ. — Մարդկային կենսական պիտոյքներէն կամ հանգստութեան պահանջներէն երկուքին, քնախառն և ուրախ, մեր ուսանողն առանձնորդելէ վերջ, կ'անցնինք այժմ առանձնորդելու գինք երրորդին, հագոսոս հայթայթելու: Որովհետեւ մարդկային հագուստներն զանազան մասերէ կը բաղկանան, և իւրաքանչիւր մաս տարբեր նիւթէ մը շինուած է, ուստի և կը գտնենք զանոնք շինող կամ վաճառողներն ալ տարբեր անձեր, տարբեր խանութներու մէջ, որմէ մենք ալ կը հարկադրուինք մեր ուսանողն առանձնորդելու ի կարգին կտաւաճածառ կամ ճերպասավաճառ — Մանրավաճառին, Հանդերձավաճառին կամ Դերձակին, Կօշկավաճառին եւ Գլխարկավաճառին:]

Dry Goods (որոյ կոչում) Ձոր Ապրանքներ

Անգլիերէնի մէջ չոր ապրանքներ ըսելով կը հասկցուին կոտեղէններ, կերպասեղէններ, Գուլպաներ, Ներքին Հագոսոսներ (Շապիկ, Շապիլէններ) Արդաստին կամ Զարդի Շապիկներ, Օյիներ, Թեւոյներ, Փողկաղներ կամ Վշնոյներ, Գաշիկներ, Մաշիկներ, Կար կարելու Վերաբերեալ նիւթեր և իրեր (Մարդոյ, Աւել, Թել, Մեղրոս, Գերձան), Մաշի Շափերիկներ, Կարի և Գլխարկի Գնդասեղներ, Գանգրէններ, Հիւսելու Կարեր և Շափերիկներ, Կոճակներ, Սաւաններ, Պաստառներ, Տերեր (Տճկ. Տելպիկո), Բեհեղներ, Ասոններ եւ ուրիշ հարկւրաւոր տեսակ իրեր, զորս ուրիշ մասնաւոր խանութներու մէջ չէ կարելի գտնել:

Dry Goods Store (որայ կոչում «դո» կտաւեղէններ,
կերպասեղէններ և Մանր Մուկներ Ապրանքներ Վաճառող Խանութ
կտաւեղէններու Տեսակներն են

Ճերմակ կտաւեղէններ

lin'en	(լէ'նէն)	վոլէ կտաւ (Տճկ. Բէ'ն)
mus'lin	(մը'լէն)	մարմալ (Տճկ. Խոստ)
cotton-cam'bric	(գոթն-Բէ'յոյրէթ)	} ճերմակ աստառցու կտաւ,
cambric-muslin	(Բէ'յոյրէթ-մը'լէն)	
sheet'ing	(շէ'յոյրէն)	սաւանցու (Տճկ. Զոյ)
veil'ing	(վէ'յոյրէն)	քօղի կտաւ, տեռ (Տճկ. Կէ'րէ'ն)
cheese-cloth	(շէ'յոյրէն)	պանրաշոր
Rus'sia duck	(Ռը'շա Դը'ք)	նաւաստիներու զգեստցու ճերմակ հաստ կտաւ
can'vas	(գո'նվա)	վրանցու հաստ կտաւ

Գունաւոր կտաւեղէններ

duck	(դը'ք)	արանց զգեստցու հաստ կտաւ
dril, drill	(դրէլ)*	շեղակի գծերով կամ շեղակի խծաւաւոր միագոյն հաստ կտաւ
di-ag'o-nal	(Դագ'օնէլ)	շեղակի գծերով կամ շեղակի խծաւաւոր կտաւ
den'im	(Դէ'նիմ)	հենածը գոյն մը և կկոցին թելը գոյն մը բանուած հաստ կտաւ†
twill	(Դու'վէլ)*	խծաւաւոր կամ շեղակի գծերով կտաւ
stripes	(Սթրիփ)*	մատնէքաւոր (Գծաւոր) կտաւ
Ben-gal' stripes	(Բէնգալ' Սթրիփ)	Պէնկալի† մատնէքաւոր կտաւ
hick'o-ry stripes	(Հիկ'օրի Սթրիփ)	ընկուղանման մատնէքաւոր կտաւ
checks	(Չէք)	ճատրականման կտաւ (Տճկ. Խոստ)
hichory-checks	(Հիկ'օրի-Չէք)	ընկուղաճատրականման կտաւ
kha'ki	(Կա'կի)	հողագոյն թանձր կտաւ, զինւորաց ամառնային զգեստցու (Պր. Խոստ)
gal'a-te'a	(Գալ'ա-Ե'ա)	գիծ մը կապոյտ, գիծ մը ճերմակ կտաւ մ'է (Գործաւորներու գործնոց շէնէլոս կը գործածուի)

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

† Կը գործածուի գործաւորներու և երկրագործներու զգեստներու վրայէն հազնուելիք տափասաներ (overall - օվըրօլ) շինելու։

‡ Հիւսիսային Արևելեան Հնդկաստանի անունն է։

ging'ham	(կննկամ)	սատանի կտաւ. Այնթէպի կտաւ (Տճկ. շէյնան պէշի, Այնթապ պէշի, մանիւս)
gingham checks	(կննկամ չէֆ)	} ճատրականման կննկամ
gingham plaids	(կննկամ քլէյթ)	
cham'bray	(չամ'այրէյ)	վուշերեւոյթ կննկամ
cal'li-co	(գա'լիֆօ)	տպածոյ կտաւ (Տճկ. պասմ) [կտաւ
fou-lard'†	(ֆօ-լա'րա)	ճաճանչաւոլիտ տպածոյ նուրբ
sat-ine', sat-een'	(սէթ'ին)	սնդուսակտաւ
wash-sateen	(ու-սշ սէթ'ին)	լուացուելիք սնդուսակտաւ
chev'i-ot†	(չէ'վիօթ)	չէ'վիօթանման կտաւ
pi''que†	(քի'քէյ)	լարակտաւ (քի'քա) [կտաւ
loz'enge	(լա'շէնճ, Լաշէնճ)	տարանկիւնագիծ (գա'լա-այի յէ-նճ)
cotton-flan'nel	(գա'լն-ֆլա'նէլ)	ասուէկտաւ (ֆանէլա)
flan'nel-et	(ֆլէ'նէլէթ)	թեթեւ ֆլանէլ
per-calc'†	(բէ-գա'լ)	արքունի կտաւ (Տճկ. հի-մայոն պէշի)
per''ca-line'†	(բէ-գա'լին)	փայլուն արքունի կտաւ
cor'du-roy''	(գօ'րադու-րոյ)	լարաւոր կտաւ
taf-fe-tine'	(թէֆֆէ'յն)	բեհեզիկ
mes-sal-ine'	(մէսէյլին)	մարմաշակ
crape, crepe	(գրէյթ)*	կռնճած կտաւ [նապրոմ]
crash	(գրաշ)*	հաստ կտաւ, փոթփոթ կտաւ
zeph'yr	(շէֆօր)	զեփիւռ (պէսի. յէ ֆօրի) կտաւ (Տճկ. փէ-լպէն)
dim'i-ty	(դի'միթի)	հաստ կտաւ բարձրացուած (Տճկ. գապարիմ) ծաղկեկարով
li'nings	(լա'յնինկա)	աստառցու
Li'nen, Վուշէ կտաւի Տեսակներն են		
cam'bric	(գե'յայրէֆ)	} ջանջիլ (դաշինեւոյն- ընդիւր կտաւ)
ba-tiste†	(պաթէյաթ)	
dam'ask	(դա'մաս)	} դամասկեան կտաւ (սեղանի ծած-
di'a-per	(դա'յաթէր)	
huck'a-back	(հը'գապէթ)	ամաններու սրբիչցու հաստ կտաւ
lawn	(լօն)	նրբավուշ կտաւ, շղարշ (Տճկ. շաշ)
drill	(դրէլ)*	շեղակի գծերով կամ շեղակի խրճ-
		պաւոր վշեայ կտաւ

* Հնչեւու է մէկ տնդամէն (մէկ վանկ) :

† Գաղղիերէն է :

‡ Անգլիոյ մէջ լեռ մ'է, որոյ լեռնային խոշոր ոչխարներու բուրդը խիստ յարգի է. անոնց բուրդերէն շինուած ասուին ալ կը կոչուի cheviot :

Muslin, Մարմաշի Տեսակներն են

India-muslin	(ինդիանա-մարմաշ)	Հնդկաստանի մարմաշ
Madras-muslin	(մադրաս-մարմաշ)	Մադրասի մարմաշ
Swiss-muslin	(շվեյցարիա-մարմաշ)	Չուրիցերիական մարմաշ

Sheetings, Սաւանցուներու Տեսակներն են

twilled	(թրեյլդ)*	խծպաւոր
untwilled	(ընթրեյլդ)	անխծիպ
bleached	(պլեյշդ)*	ճերմկցուած (գասարուած)
unbleached	(ընթլեյշդ)	անճերմկցուած (անգասարուած)

Wool'en (ւոլեն) Բրդեղէններու Տեսակներն են

broad cloth	(պրոօթ քլոթ)	ասուի
boucle cloth	(պոուքլ քլոթ)	տեսակ մ'ասուի
serg	(սըրճ)	սըրճ
cas'si-mere	(կասիմըր)	} գաշմիյր (Տճկ. գաշմիյր)
cash'mere	(կաշմըր)	
chev'i-ot	(շեվիօտ)	չէվիօտ
chif'fon†	(շիֆֆոն)	չափ նուրբ ասուի (կանանց շաքարի զգեստներու յարուստի)
pan'a-ma	(պանամա)	տեսակ մը նուրբ և խիտ գործուած ասուի (կանանց զգեստներու յարուստի)
di-ag'o-nal	(դիագոնալ)	չեղակի գծերով կամ չեղակի խծպաւոր ասուի
wors'ted	(ուօրսթէթ)	տեսակ մը ասուի
unfinished worsted	(ընթիւնիշթ ուօրսթէթ)	անկատար ուօրսթէթ (շայախ)
thi-bet', ti-bet'	(թիբէթ, տիբէթ)	այծի մազէ շինուած ասուի
whip'-cord''	(հիպ'կօրդ)	բարակ լարաւոր ասուի
tar'tan	(թարթան)	Սկովտիական ճատրակասուի

Կրկնավերարկուներու համար Գործածուած Կտորներ

Shet'land	(շէթլենդ)	Սկովտիական ասուի
ker'sey	(քէրսէյ)	կակուղ խաւով եւ փայլուն տեսքով ասուի
mel'ton	(մէլթոն)	Թանձր ասուի (Տճկ. գասթօր չոլթոն)
chin-chil'la\$	(չինչիլլա)	չինչիլլա կենդանւոյ մուշտակին նման ասուի [սակն է
whitneys	(ուիթնէյ)	չինչիլլաի աւելի ընտիր մէկ տեսակ

† Հնդկաստանի նշանաւոր մէկ քաղաքն է, շուրջ կէս միլիօն բնակչով:

† Գաղղիերէն է:

§ Սպաներէն է:

Մոլշտականման կտորներ

plush	(վլշ)*	թանձր թաւիշ
po'ny caracul	(վո'նի Գարգար-լ)	մոլշտականման թաւիշ
baby lamb	(պէյլի վիժ)	գռուղ ասուի (Պարսկական Գարգար-լի նման կտոր. Տճկ. Գլրճլթ)
seal'ette	(սե'յլէր)	փոկեմոլշտականման ասուի

Բրդախառն կտաւներ

sat'i-net'	(սե'րիէ'ր)	մանածախառն սնդուս (հինձը մանած, լեյնածէլ Բոր-ր)
------------	------------	---

Կերպասներ

sat'in	(սե'րիէ')	սնդուս
serge	(սըրճ)*	մետաքսէ սըրճ
jac-quard'	(ճակարդ, յագար)	ծաղկանկար կերպաս
ra'ja, ra'jah	(րաճա)	Հնդիկ իշխան (Կասկի՝ Տը լեյն-ադ-լէր Կոկոն կերպաս)
su'rah	(սո'րա)	Հնդկական տեսակ մը կերպաս
gros'grain''†	(գրո'գրէյն)	թանձր եւ տոկուն լարաւոր կերպաս
shah	(շահ)	տեսակ մը կերպաս [պաս րանճ]
veil'ing	(վե'յլինգ)	քողատեռ կերպաս
plaid	(վլէյր)*	ճատրակաւոր կերպաս (Տճկ. սար-ալիքաւոր կերպաս)
water silk	(ուոթըր սիլկ)	գոյնափոփոխ կերպաս (Տճկ. Գոն-պոկալի, Եանար սնար)
change'a-ble silk	(չե'յնճեյլ սիլկ)	Զինական կերպաս
Chi'na silk	(չի'նա սիլկ)	Հնդկական կերպաս
In'di-a silk	(ին'դիա սիլկ)	Ճափոնական կերպաս
Jap'a-nese' silk	(ճափանէ'յլ սիլկ)	թաւիշ (Տճկ. Գարգիթէ) [կերպաս]
vel'vet	(վե'լվէր)	մետաքսի պարուտակ (Կասկի՝ Տը դամասկեան կերպաս, դամդայ-եալ դիպակ (Տճկ. լեյլի Գոն-լեյն, սա-լալը Կեյլ, Վեյլի Գոն-լեյն, Կեյլի-լեյն). ամպերեւոյթ կերպաս
peau de soie†	(բո քը սու)	գնդասեղանման կերպաս
moire†	(մուր)*	անթաւի (չլթասար-ադ) կերպաս
epingle†	(էփլէյլ)	կոնճած կերպաս
pon-gee'†	(վոնճէյ)	
crape, crepe	(քրէյթ)*	

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։ † Գաղղիերէն է։

‡ Զինական «ճնէթի, անճնական գործասեղան, Կեյլի-լեյն» բառէն առնուած։

Can'ton կամ	O'ri-en'tal crape	(Գրեյն Կամ օրիենտալ գրեյ)
		Գանդընի§ կամ Արեւելեան գրեյ†
crepe de Chines†	(Գրեյ Կը շին)	Չինական գրեյ
crepe de meteor†	(Գրեյ Կը Բեյթ)	օդերեւոյթանման կերպաս
mate''las-se'†	(Մատլասե')	բարձրացուցուած (Տճկ. Գապարիմ)
		ծաղկանկարներով կերպաս
ha-bu'ta-yell, ha-bu'ta-i	(Հապիտ-Լասե)	տեսակ մը Ճափոնական նուրբ կերպաս
eponge†	(Էփօնժ)	սպինգերեւոյթ կերպաս
fou-lard'†	(Ֆու-Լար)	ճաճանչաւուխտ տպածոյ նուրբ կերպաս
ratine†	(Րատին)	գանգրահերանման կերպաս
net	(Նեթ)	ցանցանման կերպաս
chif'fon†	(Շիֆօն)	շատ նուրբ (շարդապէսներու յա- րուի) կերպաս
faille†	(Ֆալե)	թեթեւ խծաւոր կերպաս
zen-a'na	(Շենա'նա)	} Հնդկական տեսակ մը նուրբ կերպաս
za-na'na	(Շանա'նա)	
bro-cade'	(Կրօքե')	ոսկեթեւ բարձրացուցուած (Տճկ. Գապարիմ) ծաղկանկարներով բան- ուած մետաքսէ բեհեզ (Ֆալան)

Խառն կերպասներ

pop'lin	(Փոփլին)	Ջլաւոր մետաքս (հինաձեւ Բարու լեյնաձեւ Բարու)
taf'fe-ta	(Դաֆֆետ)	բեհեզ (Բարու և Վոշ Կամ Բարու և Բարու Խառն Գործուած) Ի Հնումի ոսկեթեւ կամ արծաթաթեւ բան- ուած կտաւ (Ֆալան) [Խառն]
grog'ram	(Գրոգրամ)	Հաստ մետաքս (Բարու և Բարու)
vel''vet-een'	(Վելվեթին)	մանածախառն թաւիշ

Վերոյգրեւներէն ի զատ կան նաեւ բազմաթիւ կտաւեղէններու, ասուեղէններու եւ կերպասներու անուններ, որոնք մեծ մասամբ առնուած են կամ զայնս արտադրող երկիրներու անուններէն, կամ զայնս գործողներու լեզուէն եւ կամ զայնս արտադրող ընկերութիւններու անուններէն. ինչպէս, Canton crepe, Չինաստանի Գանդըն քաղաքի անունէն առնուած

* Հնչուլ է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Գաղղիերէն է :

§ Չինական քաղաք մ'է :

|| Ճափոներէն է :

messaline (մեսալին), charmeuse (շարմէօշ), voile (վոլէ) մէյմէկ տեսակ կերպաս, faille de laine (ֆէյլէ րէլէն) թեթեւ խծպաւոր ասուի, lin'ge-rie' (լէնժըրէյ) ճերմակեղէններ — Գաղղիերէնէ առնուած են. nain'sook (նէյնսուք, նէյնսուք) Հնդկական հաստ մարմաշ. Հնդկերէնէ առնուած է. Clif'ton silks, (քլիֆթոն սիլքս) Գլիֆթըն կերպասներ եւ Lib'er-ty silks, (լիբըրթի սիլքս) Ազատութիւն կերպասներ — զայնս արտադրող ընկերութիւններու անուններէն առնուած են: Ասոնց վրայ օրէ ցօր ուրիշներ ալ կ'աւելնան, զորս պէտք եղած ատենը տեղւոյն վրայ սովորելու է:

Un'der-clothes'' (ընդերքէօրհշ) } ներքին (որակի) Ձգեստներ
Under-wear'' (ընդերքէյր)

Արանց

shirt	(շըրթ)*	շապիկ
un'der shirt	(ընդեր շըրթ)	տակի շապիկ
rib'bed shirt	(րիբբ շըրթ)	խծպաւոր շապիկ
fleeced shirt	(ֆլէյսթ շըրթ)	բամակապատ շապիկ
Bal-brig'gan† shirt	(պալպրիկան շըրթ)	Իռլանտական շապիկ
poros-knit shirt	(փօրօսնիթ շըրթ)	ծակահիւս շապիկ
woolen shirt	(ւուլէն շըրթ)	բրդէ շապիկ
me-ri'no‡ shirt	(մերիֆնօ շըրթ)	մերիֆնօ բրդէն շինուած շապիկ
fan'cy shirt	(ֆէյնսի շըրթ)	զարդաշապիկ (Տճկ. ֆօլաւը)
dress'ing shirt	(դրէսինգ շըրթ)	
laun'dered shirt	(լաւնդըր շըրթ)	
night shirt	(նայթ շըրթ)	գիշերանոց
pajamas	(պեյճամաս)	գիշերազգեստ
draw'ers	(դրօ'ւրզ)	շապիկընկեր, վարտիք
socks	(սոքս, սոքս)	էրիկ մարդոց գուլպա
half hose	(հաֆ հօշ)	
hosesup-port'ers	(հօշ սըփթօ'րթըրս)	գուլպաի կապեր, ծնրակապեր
gar'ters	(կարթըրս)	
arm band	(արմ Բանդ)	թեւկապ, թեւօղակ
col'lar	(քոլլըր)	օձիք (Տճկ. Էսթիս)
cuffs	(քըֆթս)*	թեւնոց, թեզնիք
sus-pend'ers	(սըսփէնդըրս)	ձգանակներ (Տճկ. սուշը)
neck'wear''	(նէքւէյր)	վզնոց

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

† Իռլանտայի մէջ քաղաք մ'է:

‡ Սպանիական տեսակ մը ոչխար և անոր բուրդը:

neck'tie	(նէ'գլա)	փողկապ, փողպատ
Wind'sor† tie	(ու'նզըր Լա)	Ուինզոր փողկապ (որչոյ յարոն)
bat wing tie	(պէր ունի Լա)	ջղջկաթեւ փողկապ
shield bow	(շիլ Լա)	վահանաձեւ փողկապ
four-in-hand	(ֆուր Ին Դան)	ձեռքի մէջ չորս փողկապ
cra-vat	(քրա'վէր)	} վզի շոր
neckcloth	(նէգգլոթ)	
scarf	(սքա'ֆ)*	փողկապ
leg'gings	(լէ'կինկ)	սոնապան (Տճի. Կելլէ, Լոշլէ)
sweat'er	(սու'է'րըր)	քրտնցնող (Կեալի յը հագնէլէ)
hand'ker-chief	(հէ'ն+ըրլէֆ)	թաշկինակ

Կանանց

Un'der-mus'lings (ը'նուրմըլլին) Մարմաշի Ներքի Չգետնոր
(կը հասկցուի կանանց ներքին շապիկ և շապկընկեր)
Ներքին կամ Տան մէջ Ուրիշ Հագնուելիքներն են

cor'set	(քո'սէթ)	իրանաձեւ (քո'սէթ), սեղմիրան
corset-cover	(քո'սէթ-քըլըր)	իրանաձեւի ծածկոց [քուլա]
stock'ings	(սթո'կինկ)	զանկապան (Ֆիշ Զոնիլ հասնող)
hosesup-port'ers	(հոզսքո'պօրթըր)	գուլպայաքաշ, գուլպայաբարձ
un'der-skirt	(ը'նուրսքիթ)	} վտաւակ, (նէր+ին կիւնըրլէֆ)
pet'ti-coat	(քէթի'քոթ)	
skirt	(սքիթ)*	քղանցք, փէշ (Տճի. Էլէ)
waist	(ու'էյսթ)*	բաճկոն
shirt-waist	(շիթ-ու'էյսթ)	շապկաբաճկոն
dress	(քրէս)*	պատմունճան [զգեստ]
gown	(կոոն)*	չրջազգեստ, պաշտօնական չրջա-
night gown	(նայթ կոոն)	գիշերազգեստ [զգեստ]
prin'cess slip	(քրէսսէս Լիք)	իշխանուհւոյ դիւրին հագնուելիք
ki-mo'no	(կիմո'նո)	ձափոնական չրջազգեստ
col'lar	(քոլ'լէր)	օձիկ
a'pron	(է'պրոն)	գոգնոց, ղենջակ (Տճի. քէշլէս)
hand'ker-chief	(հէ'ն+ըրլէֆ)	թաշկինակ
belt	(պէլթ)*	գօտի, կամար (Տճի. քէթ)
leg'gings	(լէ'կինկ)	սոնապան (Տճի. Կելլէ, Լոշլէ)
sweat'er	(սու'է'րըր)	քրտնցնող (Կեալի յը հագնէլէ)
shawl	(շօլ)	ցիսի (ու'է յիթէլէ Լա (Տճի. Լա)
scarf	(սքա'ֆ)*	վզնոց, ուսնոց

† Անգլիաի մէջ քաղաք մէ:

* Հնչու և մէկ անգամ (մէկ վանկ):

muf'fler	(՝ճ'ֆլէր)	} վզնոց, կրծկալ
scarf muffler	(սքաֆ-՝ֆ ՝ճ'ֆլէր)	
mit'tens	(մի'տեն)	թաթ պան (բրդէ յեռնոց)
gloves	(կլէվ)*	ձեռնոցներ
kid gloves	(քի'դ կլէվ)	ուլի մորթէ ձեռնոցներ
silk gloves	(սի'կ կլէվ)	մետաքսէ ձեռնոցներ
rib'bon	(րի'պոն)	ժապաւէն, բիպոն
lace	(լէյս)	թելաարէզ (լիւրէ)
veil	(վէյլ)	քօղ
net	(նէթ)	ցանց
in-vis'i-ble net	(ին-վի-զի-բլ նէթ)	անտեսանելի (փաշէ շինուած) ցանց

No'tions (նօ'շն) Մանր Մուկր Օգտակար Առարկաներ

Գնդասեղի Տեսակներ

pin	(փին)	գնդասեղ
safe'ty pin	(սէ'յֆթի փին)	ապահովութեան գնդասեղ
hair pin	(հէյր փին)	մազի գնդասեղ, հերաշամփրիկ
hat pin	(հէթ փին)	գլխարկի գնդասեղ
scarf pin	(սքաֆ փին)	վզնոցի զարդասեղ
dress pin	(դրէս փին)	} օձիքի կամ կուրծքի զարդասեղ
col'lar pin	(կոլ'լէր փին)	
bar pin	(պար փին)	

Ասեղի Տեսակներ

nee'dle	(նի'յուլ)	ասեղ
sew'ing needle	(սօ'ինի նի'յուլ)	կարի ասեղ
em-broid'er-y needle	(էմ-բրոյ-յո նի'յուլ)	ասեղնազործութեան ասեղ
cro-chet' needle	(քրօշէ'յ նի'յուլ)	հիւսելու ասեղ (լիւրէ Բանելու լէնիլէլ)
darn'ing needle	(դառնի'նի նի'յուլ)	ծակ (գոլպի, Լն.) լեցնելու ասեղ
knit'ting needles	(նի'դի'նի նի'յուլ)	(գոլպի) հիւսելու շամփրիկներ
pack'ing needle	(փէ'քինի նի'յուլ)	բեռ կարելու մախաթ (Տճի. շիւ)
sail'ors' needle	(սէ'յուլէրս նի'յուլ)	նաւաստիներու ասեղ (գորգի նորոգ- գողներու ասեղ)

Թելերու Տեսակներ

sew'ing thread	(սօ'ինի լիւրէր)*	կարի թել, դերձան
sewing silk	(սօ'ինի սիլ)	կարի մետաքս

† to get the mitten, իբր սիրահար կամ ամուլ մերժուել.
թաթ պանը առնել առանց միջի ցանկալի ձեռքին

* Հիշելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

embroid'ery silk (էմբրայրի սիլկ) ասեղնագործութեան մետաքս
 change'a-ble silk (չէյնճեպլ սիլկ) մաս առ մաս գոյնզգոյն մետաքս
 (սալեղնագործութեան համար)
 darn'ing cot'ton (դարնինգ ֆաթըն) (ֆոլդ) նորոգելու մանձէթ
 knit'ting cot'ton (նիթինգ ֆաթըն) հիւսելու մանձէթ
 [թել
 cro-chet' cot'ton (քրօշէթ ֆաթըն) հիւսելու (թիքէ քանէլոյ) մանձէթ
 yarn (էան) * հաստ թել, բրդէ թել

Ուրիշ Գործածական Օգտակար Առարկաներ

but'ton (պըթըն) կոճակ
 col'lar but'ton (ֆալլար պըթըն) օձիքի կոճակ
 cuff but'tons (քաֆ պըթըն) թելնոցի կոճակներ
 link cuff buttons (լինք քաֆ պըթըն) թելնոցի օղակաւոր կոճակներ
 cuff hold'ers (քաֆ հոլդըր) թելնոցակալներ
 studs (սթըս) * զարդաշապկի կուրծքի կոճակներ
 scarf ring (սքարֆ ռինգ) վզնոցի օղակ
 thim'ble (թիմբլ) մատնոց
 pin cush'ion (փին քուշիոն) գնդասեղի բարձիկ
 em-broid'er-y hoops (էմբրայրի հօփս) ասեղնագործութեան շրջանակներ (Տճի. Նաթչ ֆասնաթի)
 tape meas'ure (թէյփ մէյշուր) երիզաչափ (չէրիֆէ Եսթրոմ)
 i'ron-ing wax (աւրոնինգ ւաքս) արդուկելու մեղրամոմ
 stock'ing darn'er (սթոքինգ դարնըր) զանկապանանորոգ
 shoe-laces (շու-լէյս) խրացներ (հօշի լէլ)
 curl'ing-i'rons (քըլինգ աւրոն) }
 curl'ing-tongs (քըլինգ լոնգս) * } Գանգրերկաթներ, հերա-
 wa'ving-i'rons (ուեյւինգ աւրոն) } Գանգրիչ
 curl'ing kids (քըլինգ քիժ) հերազանգրիչ ուրիկներ
 comb (քոմբ) սանտր
 rub'ber comb (րըպըր քոմբ) ձգախէժ սանտր
 back comb (պէք քոմբ) ետեւի սանտր
 side combs (սայդ քոմբ) կողմնակի սանտրեր
 bar'rette (բարէթ) հերակալ
 scis'sors (սիսթըր) մկրատ
 shears (շէյրզ) * մեծ մկրատ

Չոր Ապրանքներու Վերաբերեալ Ուրիշ Գործածական Բառեր

hab'er-dash'er (հէպըրժէշըր) էրիկ մարդոց կահեր
 gentlemen's furnishings (ճէնթլմէնս ֆըրնիշինգս) ու թել, ասեղ.
 մատնոց և ուրիշ մանր մոլեր բաներ վաճառող. փերեզակ

* Հնչելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

hab'er-dash'er-y (հե'դըրտէշըրէ) Էրիկ մարդոց կահեր
և մանր մուկնր ապրանքներ

stock	(շ)ախա)	* ծառի բուն. ժառանգական սե- րունդ. արջառ. արժէթուղթ. դրամագլուխ. ապրանք, մթերք
lot	(լա'լ)	ճակատագիր. բաժին, մաս. վի- ճակ (Տճկ. գոր'ա). գետնաբաժին
in'ven-to'ry	(ի'նվենտորի)	ցուցակագրութիւն
reg'u-lar	(րեկ'ընլար)	կանոնաւոր
spe'cial	(շ)ափէշէլ)	մասնաւոր
bar'gain	(պա'րէն)	աժան ապրանք (Տճկ. քէլափոր)
price	(փրայս)*	գին
base'ment	(պէ'յասնէն)	կէս ստորերկրեայ գետնայարկ. գլխաւոր յարկի տակի յարկը
mez'za-nine§	(մէ'չանին)	երկու բարձր յարկերու միջեւ ցած յարկ մը. կէս դստիկոն. խանութներու միջի դստիկոնա- ձեւ յարկ [ռասեղան
coun'ter	(գա'ռնդըր)	հաշուող. հաշուեցողան, վաճա-

C. O. D. կը նշանակէ cash-on-deliv'er-y (գաշ-ոն-դելիվըրի)
արժէքը կանխիկ վճարելէ տանել կամ բերել յանձնելու պահուն

aisle	(այլ)	անցք
row	(րօ)	շարք, կարգ
size	(սայզ)	չափ
trans'fer	(թրէ'նսֆըր)	փոխանցում. փոխադրելը
card	(գարդ)	} տոմս, տոմսակ
tick'et	(թիկ'էթ)	
sales'man	(սէ'յէլման)	վաճառող
sales'wom'an	(սէ'յէլ'ու-ման)	վաճառողուհի
pur'chase	(փը'չէյս)	գնում
trade	(թրէյդ)*	արհեստ. առևտուր
tra'ding stamp	(թրէ'յոնին-սթէմփ)	առեւտրական դրօշմ†
cou'pon''	(գօ'փան)	կտրոն
win'dow	(ուին'դօ)	պատուհան, լուսամուկ
shelf	(շէլֆ)*	դարակ (Տճկ. բաժ)

§ Գաղղիերէն է:

* Հնչելու է մէկ սնգամէն (մէկ վանկ):

† Գնողները կը հաւաքեն այս դրօշմները և յետոյ վանոնք
ուրիշ ապրանքներու հետ կը փոխանակեն:

show-case	(շօ-+էյ*)	ապակիէ ցուցասնտուկ
dis-play'	(դի-+փէյ')	ցոյցի դնելը [բերող աղջիկ
cash-girl	(կաշ-կըրլ)	կանխիկ դրամ կամ ծրար տանող

Բայեր

to ad' ver- tise'	(է-+վըր-տայշ)	ծանուցանել
to but' ton	(պը-թն)	կոճկել
to curl	(քը-լ)*	գանգրկել
to bar' gain	(պա-հէն)	սակարկել
to stock	(շ)-սթոք)*	մթերել, ապրանք լեցնել
to pur' chase	(քը-չէյ*)	գնել, ծախու առնել
to trade	(թրէյթ)*	առեւտուր ընել
to stamp	(շ)-սթեմփ)*	դրօշմել
to dis- play'	(դի-+փէյ')	ցոյցի, ի տես դնել
to trans- fer'	(թրէն-ֆըր)	փոխանցել, փոխադրել

Խօսակցութիւն

Ձոր Ապրանքներ (կառ-էդէններ, Լն.) Ծախող Խանութի մը մէջ
Ո՛ւր կրնամ գտնել հո-էյր +էն ա Ֆայն Where can I find
զարդաշապիկներ, որե-ինի շը-տա փէյշ — dressing shirts please?
կը հաճի՞ք: — Կանո- հըն ռէկու-լար սթոք — The regular stock
նաւոր ապրանքը կը- իշ սուր ին հըն հեյլը — is sold in the haber-
ծախուի էրիկ մար- պշըրի պի-տա-շըն, dashery department
դոց կահերու բաժ- ա-ն հըն Ֆլօր, on the main floor, but
նին մէջ. գլխաւոր պը-ն հըն իշ էյ սփէշէլ there is a special in-
յարկին վրայ. բայց ինվէնտօրի ընդերքայն ventory underprice
կայ մասնաւոր ցու- սէյլ ին հըն պէյս-շըն sale in the basement.
ցա կա գրու թեան
վար գնով ծախու
գետնայարկին վրայ:

Ո՛ւր կրնամ գտնել հո-էյր +էն ա Ֆայն Where can I find
ներքին զգեստներ: — ընդերքայն — նե-տա underwear? — Next
Յաջորդ վաճառասե- ֆա-ն-տըր ա-ն էօ-ր counter on your right.
ղանին վրայ ձեր աջ ռայթ

կողմը:

Ասո՞նք են այս ա- ա- հըն պի-լեր Are these the collars
ռաւօտուան լրագիր- է-վըր-տայշ ին հըն advertised in this
ներու մէջ ծանուց- ժօն-ինի փէյշըն morning's papers?
ուած օճիքները:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

Ոչ այս տեղիները. հա՛յր Կէյր, եօ՛ւ. Not these here, you
դուք պիտի գտնէք ուրիշ տեղեր Կէյր Կէյր will find them in the
զանոնք ձախ անց- սեղանի ու, ալ Կէյր Լեֆթ second row, of the
քին երկրորդ շար- ալ left aisle.

քին մէջ:

Ուրիշ մաս մ'ալ Կէյր իշ Էն Էր Էր Լա՛ւր There is another lot
դատիկոնայար կին ին Կէյր Էր Էր Էր Էր in the mezzanine floor.
վրայ կայ: — Շնորհ ինչե՛ր եօ՛ւ — Thank you.

հակալ եմ:

Երկոտասնեակ մ'օ՛ւ ալ ուրիշ Էր Էր Էր Էր I will take 1 doz.
ձիքներ պիտի առ- Էր Էր Էր Էր collars. — What size?
նեմ: — Ի՞նչ չափով: — ալ Կէյր Էր Էր Էր — I don't know the
size.

Չափը չեմ գիտեր:

Ի՞նչ չափով չափիկ Էր Էր Էր Էր What size shirt do
կը հագնիք: — Տասն- եօ՛ւ Էր Էր Էր Էր you wear? — Fourteen
եւ չորս ու կէս: Էր Էր Էր Էր and half.

Ուրեմն դուք տասն- Էր Էր Էր Էր Then you want four-
եւ չորս ու երեք քա- ինչ Էր Էր Էր Էր teen and three quar-
ռորդ օձիք կ'ուզէք: Էր Էր Էր Էր ters collars. Here they
սկա հոս են: Էր Էր Էր Էր are.

Պիտի տանի՞ք զա- ուրիշ եօ՛ւ Էր Էր Էր Will you take them
նոնք հետերնիդ թէ ալանի, օ՛ւ շէլ ալ սեղանի along, or shall I send
ղրկեմ զանոնք: — Էր Էր Էր Էր them? — You may
Դուք կարելի է ղրկ- Էր Էր Էր Էր send them.

կէք զանոնք:

Պիտի ուզէ՞ք անոնց ուրիշ եօ՛ւ Էր Էր Էր Will you pay for them
համար վճարել հի- նա՛ւ — եօ՛ւ Էր Էր Էր now? — You may send
մա: — Դուք կարելի է Էր Էր Էր Էր them C. O. D.

ղրկէք զանոնք սու-

նը տանիլ յանձնե-

լուն վճարելի:

Ուրիշ որ Էր Էր Էր Էր Any thing else? — I
կ'ուզեմ առնել նաե Էր Էր Էր Էր want to get socks also.

դուք պահեմ:

Ուրեմն աւելի լաւ է Էր Էր Էր Էր Then you better take
ձեզ հետ առնէք այս ալանի Էր Էր Էր Էր along this transfer
փոխանցման տոմսը. ինչե՛ր, Էր Էր Էր Էր ticket; hand it to the
եւ տաք զայն վա- Էր Էր Էր Էր saleswoman every time
ճառողուհւոյն, ամեն Էր Էր Էր Էր you make a purchase.
անգամ որ գնում Էր Էր Էր Էր Present also this cou-

մ'ընէք: Այս կտրոնն արհա՞ գօ-գան դո՞ արհա
ալ ներկայացուցէք թրէյֆին արհա՞ արհա
առևտրական դրօշմի էնո՞ եօ՞ արհա՞ կէդ եօ՞ր
պատուհանը և դուք թրէյֆին արհա՞ արհա —
պիտի ստանաք ձեր թրէյֆին եօ՞
առևտրական-դրօշմ-
ներ: Շնորհակալ եմ:

pon to the trading-
stamp window and
you will get your
trading stamps. —
Thank you.

Պատուհանին մէջ ա՞յ ո՞ «ը՞ստի» արհա
ի տես դրուած մե- արհա՞ թրէյֆին արհա՞ արհա,
տաքսէ գուլպաներ էնո՞ ա՞յ ո՞ «ընդ դո՞ կէդ
մը տեսայ, եւ կ'ու- ը թէյր լայն արհա՞
զեմ անոնց նման
զոյգ մ'առնել:

I saw some silk socks
displayed in the win-
dow, and I want to
get a pair like them.

Այս դարակին վրայ +էն եօ՞ «ի՞նչ արհա՞ արհա
կրնա՞ք տեսնել զա- արհա՞ շէլֆ — ո՞
նոնք: — Ոչ:

Can you see them on
this shelf? — No.

Նայեցէք այս ցու- լո՞ւս էն արհա՞ շօ՞ +էյն —
ցաոնտուկին մէջ: — ա՞յ «ի՞նչ նա՞ւ. ա՞յ ո՞ «ընդ
Հիմա կը տեսնեմ: արհա՞ թէյր. հի՞յր էն յայ
կ'ուզեմ այդ զոյգը: Թրէյֆին Թրէյֆին
Ահա իմ փոխանցման
տոմս:

Look in this show-
case. — I see now.
I want that pair. Here
is my transfer ticket.

Ուրի՞շ որ եւ է բան: էնի՞նչ էլ — նա՞ թրէյֆին
— Ալ ոչինչ այսօր: յօ՞ւր ֆօ՞ւր դո՞-դէյ. դը՞ն
Բայց ի՞նչ ընելու եմ հո՞ւս շէլֆ ա՞յ ո՞ «ընդ
Հիմա այս փոխանց- արհա՞ Թրէյֆին Թրէյֆին
ման տոմսը: նա՞ւ

Anything else?—Noth-
ing more for to-day.
But what shall I do
with this transfer-
ticket now.

Կանխի՞կ: — Տարէք Գաշ — Թրէյֆին արհա՞ թէյր
այս ազնիւ մարդը յան դո՞ արհա՞ Թրէյֆին
փոխանցման հաշ- Գաշ — Թրէյֆին — եօ՞ւ +էն էօ
ուեսեղանին: Կրնաք ո՞-դէյ հըր — Թրէյֆին եօ՞ւ
իրեն հետ երթալ: —
Շնորհակալ եմ:

Cash!† — Take this
gentleman to the
transfer counter. You
can go with her. —
Thank you.

RULE XII. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ ԺԲ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.* — Երբ դերանուն մը ունի երկու

† Կրճատուածն է cash-girl բառին:

* [Սոյն Կանոնը գոց ընելու է]:

կամ աւելի նախընթացներ Լով իրարու հետ չաղկապուած, պէտք է համաձայնի միացած բոլորին հետ յոքնակի թուով, որովհետեւ անոնք միասին առնուած են. ինչպէս, “*Saul and Jonathan were lovely and pleasant in their lives, and in their death they were not divided.* Սաւուլ ու Յոնթան իրենց կենդանութեան ատենը սիրելի ու հաճելի էին. և իրենց մահուան ատենն (ալ) իրարմէ չը զատուեցան»:

Բայառնիւն Ա. — Երբ *and* ու չաղկապուած երկու կամ աւելի նախընթացներ կը ծառայեն միայն մէկ անձ կամ մէկ իր ներկայացնելու, անոնք իրարու բացայայտիչ են, և յոքնակի բայ չեն պահանջեր. ինչպէս, “*This great philosopher and statesman continued in public life till his eighty-second year.* Այս մեծ փիլիսոփան և պաշտօնէր շարունակեց (իր) ժողովրդական գործունէութիւնը մինչեւ իր ութսուն-երկրորդ տարին»:

Բայառնիւն Բ. — Երբ *and* ու չաղկապուած երկու նախընթացներ իրարմէ ազդու կերպով կը զանազանունին, տարբեր խօսքերու կը պատկանին եւ եթէ եզակի են յոքնակի դերանունն չեն պահանջեր. ինչպէս, “*The butler, and not the baker, was restored to his office.* Մարմարը՝ եւ ոչ հացագործը, իր պաշտօնին վերահաստատուեցաւ»:

Բայառնիւն Գ. — Երբ *and* ու չաղկապուած երկու կամ աւելի նախընթացներ *each, every* կամ *no* ածականովը նախադասուած ըլլան, առանձին առանձին առնուած են եւ յոքնակի դերանունն չեն պահանջեր. ինչպէս, “*Every plant and every tree produces others after its own kind.* Անի և ինչ անի ծառ կ'արտադրէ ինք իր տեսակէն ուրիշներ»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Երբ նախընթացները *we* եւ *you* եւ *I* են, առաջին դէմքն երկրորդէն նախապատիւ սեպելու է, երկրորդն ալ երրորդէն. այսպէս, “*John, and thou, and I are attached to our country.* Յոհաննէս, դու և ես կապուած ենք ձեր երկրին» — “*John and thou are attached to your country.* Յոհաննէս եւ դու կապուած էք ձեր երկրին»:

2. Դերանուններու սեռերը, բացի եզակի երրորդ դէմքէն, կ'որոշուին իրենց նախընթացներէն. բայց տարբեր սեռէ նախընթացներ ներկայացնելու համար հարկ եղած դերանունն մը գործածելու պահուն, պէտք է որ արականը իգականէն նախապատիւ սեպել, և իգականն ալ՝ չէզոքէն: (Տե՛սէ՛լ նաև երես 300 2րդ պարբերութիւնն:)

180. Վարժութիւն

[Հետեւեալները վերոգրեալ ժիւրդ կանանի հետեւող ուղեւոր ընդօրինակելու եւ արտաբերելու համար:]

“Both, minister† and magistrate‡, are compelled to choose between his duty and his reputation§.”

“If love and unity|| continue, it will make you partakers* of one another’s joy.”

“With the azure and vermillion**,”

“Which is mix’d for my pavilion¶.” — *Byron.*

DRY-GOODS STORE.

[Ե]

The store where we buy cloth, ribbons, and many other things which we use when we make our clothes, is called a dry-goods store.

The store-keeper sells these things by the piece or by yard measure. A yard is thirty-six inches long. If we do not need a full yard, we may buy less than a yard.

When we ask the clerk how much cloth or ribbon costs, he names the price by the yard.

Some dry-goods stores sell shoes, hats, clothing, under-clothes and bed-clothes. If we make our own hats and clothes, we get the cloth, the trimmings and whatever else we need in the dry-goods store. Such stores sell also the needles, thread, buttons, etc. that we need to sew the things we wish to make.

† min’is-ter (մինիսթըր) նախարար. երկրորդ կարգի դեսպան. երէց, քարոզիչ. սպասաւոր, ծառայ — to minister, մատակարարել. սպասաւորել

‡ mag’is-trate (մէյսթրէյթ) փոքր դատաւոր

§ rep’u-ta’tion (րէպուտէյշըն) համբաւ

|| u’ni-ty (ունիթի) միութիւն

[ցիւլ բայէն

* par-ta’ker (պարթէյքըր) մասնակցող — to partake, մասնակ-

** ver-mil’ion (վերմիլէյն) փայլուն կարմիր (Տճկ. ալ), ծիրանեգոյն

¶ pa-vil’ion (բավիլէյն) բոլորտիքը բաց սրահ (Տճկ. +էօշ+)

ԴԱՍ ՂԶ. (LESSON XCVI.)

[2]

Cu'bic Meas'ures (ԿՅՈՒՄԵՐՆԵՐ ԿՅՈՒՄԵՐՆԵՐ) Խորանարդ Չափեր

- 1,728 խոր. մատ. (cu. inches) հաւասար է 1 խոր. ոտքի (cu. foot)
- 27 խոր. ոտք (cu. feet) հաւասար է 1 խոր. կանգունի (cu. yard)
- 128 խոր. ոտք (cu. feet) հաւասար է 1 փայտաչափի (cord, ԳՈՒՐ ԿՈՈԴ)
- 40 խոր. ոտք (cu. feet) հաւասար է 1 բեռան լէշի 1 ton (shipping)
- 2,150.42 խոր. մատ. (cu. inches) հաւասար է 1 բնօրինակ (սաշ-
տոնակ) գրիւի (standard bushel)
- 268.8 խոր. մատ. (cu. inches) հաւասար է 1 բնօրինակ չոր
ապրանքներու մեծ դորակի (standard gallon dry)
- 231 խոր. մատ. (cu. inches) հաւասար է 1 բնօրինակ հե-
ղուկներու մեծ դորակի (standard gallon liquid)
- 1 խոր. ոտք (cu. foot) հաւասար է շուրջ գրիւի մը
չորս հինգերորդին

Cloth'ier (ԿԼՈՒԻԵՐ) Հանդերձավաճառ

Հանդերձավաճառը կը ծախէ կարուած պատրաստ հագուստներ:

Tai'lor (ԹԵՂԼԵՐ) Դերձակ

Դերձակը կը չինէ մարդոց արտաքին հագուստներն
անհատական յանձնարարութեան համեմատ:

Fur'ri-er (ՖՐԻԵՐ) Մուշտակավաճառ, Մուշտակագործ

ԾԱՆ. — Ամեն հանդերձավաճառ առ հասարակ դերձակ ալ
է. բայց ամեն դերձակ հանդերձավաճառ չէ:

Արտաքին Հագուստներ

Արանց

trou'sers†	(Թրօւսըրս)	}	անդրավարտիք, տաբատ
pants†	(Քէնթս)*		
waist' coat"	(ուէյսթ-գօթ)	}	բաճկոն (Տճկ. ԵԵԼԷ+)
vest	(վէսթ)		
fan'cy vest	(ֆէնսի վէսթ)		զարդաբաճկոն
coat	(գօթ)		վերարկու (Տճկ. ԳԼԼԵ)
o'ver-coat"	(օվըրգօթ)		կրկնավերարկու
sack coat	(սակ գօթ)		եզերքներն ուղիղ կտրուած կարճ վերարկու, սակ

† pants կրճատուածն է pantaloons (Քանթալոն), Գաղղ.
(Բանթալոն) բառին. բայց trousers գործածելը աւելի յարգի է:

cut'a-way" coat	(<i>քաշահալ քոթ</i>)	առջեւի եզերքներէն չեղակի կտրուած, ետեւը մէջքէն ճեղքուած վերարկու (Անգլիական դարձ) <i>քաշահալ</i>
frock coat	(<i>ֆրոկ* քոթ</i>)	առջեւը ուղիղ, ետեւը մէջքէն ճեղքուած վերարկու, ցերեկուայ պաշտօնական վերարկու (<i>փրէնս ալիքեր</i>)
dress-coat	(<i>դրէս* քոթ</i>)	} ծիծեռնակի պոչաձև վերարկու, երեկոյեան պաշտօնական վերարկու
swal'low-tailed 'coat	(<i>սալաւալ'ու-թէյլ-քոթ</i>)	
tux-e'do coat	(<i>թէյլ-է-քոթ</i>)	ճաշկերոյթի պաշտօնական կարճ վերարկու
sin'gle breast'ed	(<i>սինկլ Բրէսթ-է-քոթ</i>)	միակուրծ
double breast'ed	(<i>Դաբլ Բրէսթ-է-քոթ</i>)	կրկնակուրծ [լը+]
rain-coat	(<i>րէյն-քոթ</i>)	անձրեւի վերարկու (Տճ. Եւրոպայ)
fur-overcoat	(<i>ֆըր-օվըրքոթ</i>)	մուշտակէ կրկնավերարկու
ear muffs	(<i>էյր մաֆս</i>)	ականջապահ
suit	(<i>սիւ-է-քոթ</i>)*	ձեռք մը (շէքս - Տճ. քոթ), սիւ-է-քոթ
evening suit	(<i>էվինկ սիւ-է-քոթ</i>)	երեկոյեան համազգեստ
full dress suit	(<i>ֆալ Դրէս սիւ-է-քոթ</i>)	Ամբրիկեան պաշտօնական համազգեստ

Կանանց

skirt	(<i>սկիւրթ*</i>)	չրջազգեստ
waist	(<i>ուէսթ*</i>)	բաճկոնակ
wrap per	(<i>րափթ</i>)	տանը մէջ գործի ատեն միայն հագնուելիք հասարակ պատմութեան փաթիթոց
gown	(<i>գոուն*</i>)	չրջազգեստ, հանդիսապատշաճ չրջազգեստ
dress	(<i>դրէս*</i>)	հագուստ, պատմութեան
jack'et	(<i>ճակէթ</i>)	կարճ վերարկու
Ea'ton jacket	(<i>էյթոն ճակէթ</i>)	Իյթոնական կարճ վերարկու, անթեւ չէփէն
cloak	(<i>քլօք*</i>)	կրկնոց
cape	(<i>քէյփ</i>)	ուսնոց տառաստիկ
wrap	(<i>րափթ</i>)	զարդավերարկու
shawl	(<i>շօլ</i>)	ցիլի (<i>սիլի</i> յփսեւէր շալ)

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

rain coat	(ռէյն ֆօթ)	անձրեւավերարկու (Տճկ. Եւրոպ. քաղաք)
fur scarf	(ֆըր սքարֆ)	մուշտակէ ուսնոց, վզնոց կամ կրծկալ [նախաւիշ]
muff	(մաֆ)	ձեռնապաշտ, ձեռնամուշտակ, ձեռն- Հանդերձեղէններու վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր
tai'lor-ing	(թէ'լօրինկ)	դերձակութիւն
clean'ing	(քլէ'նինկ)	մաքրելը
dry clean'ing	(դրայ քլէ'նինկ)	չոր չոր մաքրելը (պէնդինկ)
steam clean'ing	(սթէյմ քլէ'նինկ)	չոգիով մաքրելը
scour'ing	(սքաւ'ինկ)	լուալը
al'ter-ing	(օ'լթէրինկ)	ձեւը փոխելը
re-mod'el-ing	(րէյմ'օւլինկ)	նորաձեւութեան դարձնելը
re-pair'ing	(րէփէ'յինկ)	նորոգութիւն
dye'ing	(դայ'ինկ)	ներկելը
press'ing	(փրէս'ինկ)	արդուկելը
al'ter-a'tion	(օլթէրէյշն)	փոփոխում, փոփոխութիւն
sleeve	(սլէյւ)	թեզանիք (Տճկ. Գօլֆ-ֆէլդ-քլէյւ)
sample	(սեմփլ)	նմոյշ (Տճկ. Բեյնթ)
fab'ric	(ֆէ'պրիք)	կտոր, գործուած կամ հիւսուած կտաւ, ասուի
spun	(սքըն)	մանուած — to spin մանել բայէն
home spun	(հօմ սքըն)	տան մանուած
stripe	(սթրայփ)	մատնէք, գիծ գիծ (Տճկ. Եւրոպ. քաղաք)

Բայեր

to clean	(քլէյն)*	մաքրել [լուալ]
to scour	(սքաւ'ին)*	աւազով կամ կղմինարով չփել
to al'ter	(օ'լթէր)	ձեւափոխել
to re-pair'	(րէփէ'յին)	նորոգել
to re-mod'el	(րէյմ'օւլին)	նորաձեւութեան դարձնել
to dye	(դայ)	ներկել
to press	(փրէս)*	արդուկել
to short'en	(շօ'թէն)	կարճեցնել
to length'en	(լէ'նթէն)	երկարացնել

Խօսակցութիւն Հանդերձավաճառի մը Խանութիւն սէջ
 Կ'ուզեմ ձեռք մը այն-ձեռք ըստ-դ ասի I want a suit of
 զգեստ: Բլօքս քլէյւս clothes.
 Ի՞նչ չափով, (էթէ) հոս-տե՛ս այդ, քլէյւս — What size, please? —
 Հաճիք: Երեսունչորս: Բլէյւս-ֆօր — Thirty-four.

* Հնչուել է մեկ անգամէն (մեկ վանկ):

Կ'ուզէ՞ք փորձել այս սեւ եւ լարային հագին
վերարկուն : Հանե՛ք
ցէք ձեր վերարկուն : հեշտ էլ հըն լո՛ւսնի
Ահա հայելին հոն է : հըն

Will you try on this
coat? Take off your
coat. There is the
looking glass.

Ի՞նչպէս սիրեցիք : հա՛նա քո եւ լարային է
Քիչ մը նեղ է : — Երէն լիարժէք

How do you like it?
— It is little tight.

Մէկ չափ աւելի մեծ
ի՞նչ հաճե՞ք բերել : — Լաւ՛ք — հեշտ էր ել
Ահա աւարկ : Փորձե՛ք
ցէք (հագե՛ք այս հագը) :

Will you get me a
size larger? — Here
it is. Try this one.

Հիմայ ալ թեզանիք
ներն շատ երկար են : Նա՛ն — հեշտ էլ
— Այդ դիւրին է , ի՞նչ , այս +ն շո՛ւրտ
կրնամ կարճեցնել հեշտ հագնա՛յ էն էն —
զանոնք էն էլ մը չափ : հեշտ սեւ քո
— Այն կ'ըլլայ :

Now the sleeves are
too long. — That is
easy, I can shorten
them about an inch.
— That will do.

Կրնաք տաքատն ալ եւս +ն լարային հագ
փորձել այն թաքս- լարային էն հեշտ
տոցին մէջ , եթէ ու- գլխէդ , ի՞նչ եւս — հեշտ
զէք : — Հոգ չէ : Դուք դո՛ւ — Նեղքը հայնա՛յ
կարելի է զրկէք զա- եւս հեշտ հագնա՛յ
նոնք տանիլ յանձ- օ քեյ գլխիդ — վերէն —
նելու պահուն կան- օ քեյ գլխիդ — վերէն —
խիկ վճարելի : —
Շատ լաւ :

You can try on the
trousers in that closet,
if you want to. —
Never mind. You may
send them C. O. D.
please. — Very well.

Դերձակի մը Խանութին Մէջ

Բերի ձեզ այս ձեռք այս պահի հագին սեւ-դ
(չգետե՛ք) փոփոխման ֆո՛ւ օլիւրէյշն , սեւ for alteration, will you
համար , կ'ուզէ՞ք ան- եւս լարային էն հեշտ take a look at it? —
գամ մը նայիլ անոր : — հեշտ սեւ-դ նի՛յա This suit needs re-
Այս ձեռք (չգետե՛ք) ընթերցելի լո՛ւս , էնքը pairing too, and a
կը կարօտի նորոգու- կո՛ւս քո գլխիդ , good dry cleaning,
թեան ալ եւ աղւոր հեշտ էր սեւ լո՛ւս էլ then it will look as
չոր մաքրելու , որ ա- կո՛ւս էլ նի՛ն good as new.
տեն այնքան աղէկ
պիտի երեւայ , որ-
քան նոր ծը :

I brought this suit
for alteration, will you
take a look at it? —
This suit needs re-
pairing too, and a
good dry cleaning,
then it will look as
good as new.

Աղէկ , ձեր կրցածի սեւ , քո եւս պէ՛տք Well, do your best
ամենէն լաւն ըրէք սեւ-դ էր . այս — հեշտ with it. I want you
անոր : Հիմայ կ'ու- եւս նա՛ն դո՛ւ հեշտ էլ now to make a Spring

Well, do your best
with it. I want you
now to make a Spring

չեմ Գարնանային «փրինկ» «իօ-դ» ֆօ-մ Դյ suit for me. — Here
 ձեռք մը (չփեհ) շի- — հիյր ա- Կհը լեյրը- are the latest samples,
 նէք ինձ համար: — «էփլ», եօ- Դյ փիք ըփ you may pick up your
 Ահա ամենէն վերջին եօ-ր չայ» choice.

նմոյշները. ձեր ընտ-
 րածը զատեցէք:

Այս կտորը իմ ճա- Կհի- ֆեպրիֆ «իօ-դ» This fabric suits my
 չակիս կը յարմարի, Դյ լեյր, հո-ա-ի Կո- taste, what do you
 դուք ինչ կը խոր- եօ- լահի- ալ իդ — think of it? — That
 հիք այդ մասին: — Կհեդի շիփօ-դ Կո- is imported goods,
 Ատիկա ներածուած Գոլ Կոժ «իլ», իդ Դյ+» called English home
 ապրանք է, և կը կոչ- ե+եւը-դ «իօ-դ» են- spun, it makes excel-
 ուի Անգլ տան ման- «իլ» Լա-դ եօ- Դի- lent suit, and will last
 ուած, ընտիր ձեռք «իլն» you many seasons.

զգեստ կ'ըլլայ. եւ
 ձեզ չատմը եղանակ-
 ներ պիտի դիմանայ:

Իմ չափս կ'ուզէ՞ք «իլ եօ- լեյր Դյ Դի- Will you take my
 առնել հիմա: — Այո: Ժո-ր նա- — էե- measure now? — Yes.
 Ես ե՞րբ պէտք է գամ հո-եւ յը-դ ալ Գը-դ Կո- When must I come
 վրաս փորձելու: — Լը-դ ալ — Կեւ եօ- to try on? — Can you
 կրնա՞ք Հինգշաբթի պէյ հիյր լահ-րը-դ be here Thursday
 կէսօրէ վերջ հոս ըլ- «ֆրը-ր նա-ն» «եյ եդ afternoon, say at four
 լալ, ըսենք ժամը ֆօ- «իլ» — էե- — o'clock? — Yes. —
 չորսին: — Այո: — Շատ օլը-դ Կհեւ ալ շիլ հիլ Alright then I shall
 լաւ ուրեմն, այն ա- իդ իեդի ֆօ- եօ- պա have it ready for you
 տենին զայն պատ- Կհեդ լեյր — ալ «իլ» by that time. — I will
 րաստ պիտի ունե- պէյ հիյր եդ Կհեդ be here at that time
 նամ ձեզ համար: — Լեյր Կո-ա-ի Դի- promptly.

Ես հոս պիտի ըլլամ
 ճիշդ ու ճիշդ այդ
 ատենին:

RULE XIII. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ ԺԳ. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together*. — Երբ դերանուն մը ունի երկու կամ աւելի նախընթացներ կա՞նք մի կամ և ուրիշ իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եղանի լեյր-ն),

* [Սոյն կանոնը գոց ընկելու է]:

եւ ոչ իբր միասին առնուած. ինչպէս, “James or John will favour us with *his* company. Յիւսէ կամ Յոհանէ՝ պիտի պատուէ (շնորհէ) մեզ իւր ընկերակցութեամբը»: “Neither wealth nor honour can secure the happiness of *its* votaries†. Ոչ հարստութիւն և ոչ պատիւ կրնայ իր խնկարկունքուն երջանկութիւնն ապահովել»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ :

1. Երբ երկու կամ աւելի յոքնակի նախնթացներ or կամ nor տրոհական չաղկապներէն միովը չաղկապուած ըլլան, զանոնք ներկայացնող դերանունը յոքնակի ըլլալու է (որ ասէն դարձեալ ասանցնալի համայնաթիւն է՝ ըլլայ). ինչպէս, “Neither riches nor honours ever satisfy *their* pursuers. Ոչ հարստութիւններն և ոչ պարծանքն միշտ կը գոհացնեն իրենց հետապնդիչները»: Եթէ նախնթացներն եզակի եւ յոքնակի խառն ըլլան, յոքնակին ամենէն վերջը կը դրուի եւ զանոնք ներկայացնող դերանունն ալ յոքնակի կը դրուի:

2. Երբ տարբեր տարբեր դէմք, թիւ եւ սեռ ունեցող նախնթացներ օրով կամ norով իրարու հետ չաղկապուած ըլլան, պէտք է այնպէս շարադասել նախադասութիւններն որ զանոնք ներկայացնող դերանուններն իրենց նախնթացներուն հետ առանձնակի համաձայնին. բայց որովհետեւ այս միշտ դիւրին չը լինիր, ուստի յաճախ յոքնակի դերանուն մը կը գործածուի. ինչպէս, “Neither *he* nor *his men* showed *themselves*. Ոչ ինք եւ ոչ իր հարգիւնք իրենք չուցուցին»:

181. Վարժութիւն

[8] [2]

We learn to read by reading.
We are never too old to learn.
It takes two to make a bargain.
It takes two to quarrel.
Do as you would be done by.

† vo'ta-ry (վո՛թարի) ուխտանուէր, երկրպագող, խնկարկու

182. Վարժութիւն

[Հէրտ-տէնիւնի լերդերէն ժո. կանանին հասեալ ազգելով ընդօրինակելու էր
տէրութիւն զէջ:]

“This is just as if an eye or a foot should demand a salary†
for their service to the body.”

“If thy hand or thy foot offend§ thee, cut them off, and
cast them from thee.”

“If an Aristotle‡, a Pythagoras||, or a Galileo*, suffer for
their opinions, they are martyrs¶.”

183. Վարժութիւն

[Շ]

HOW TO DRESS

A gentleman knows how to dress well. He
does n't buy clothes which he can't afford.
He knows it is cheaper to pay cash for his
clothes than to buy on credit**.

A gentleman always wears clean clothes.
He changes his clothes often. He airs the clothes
which can't be washed. He knows that he must
wear clean clothes to keep in good health.
Unclean clothes bring disease to him, and may
also bring disease into his home.

† sal'a-ry (սալ'երի) ամսաթոշակ, տարեթոշակ

§ of-fend' (օֆֆէն'դ) գայթակղեցնել, նեղացնել

‡ Aris-tot-le (արիստոտէլ) Արիստոտէլ (384-322 Ն. +. չ.թ.)

Յոյն անուանի փիլիսոփայ, Պլատոնի աշակերտն էր եւ Մեծն
Աղէքսանդրի ուսուցիչը:

|| Py-thag'o-ras (փիթէ'գորաս) Պիւթագորաս (թ. 6 դար առաջ)
Յոյն հին փիլիսոփայ. ծանօթ է աւելի իւր Պիւթագորեան
աղիւսակով:

* Ga'li-le'o (կալիլէ'օ) Կալիլէօ (1564-1642 յ. +. չ.թ.) նըշա-
նաւոր աստղաբաշխ, հնարեց աստղաբաշխական հեռադիտակը,
գտաւ քանի մը մոլորակներ եւ ճօճանակի սկզբունքներն. հա-
ւատաքննիչներէն դատապարտուեցաւ:

¶ mar'tyr (մարտ'ր) մարտիրոս

** cred'it (քրէ'տիտ) վարկ, պարտքով

ԴԱՍ ՂԷ. (LESSON XCVII.)

[9]

Cir'cu-lar Measures ("Ը՛ր+խ-լէր Բժո՞ւր") Բոլորակային Չափեր

60 երկվրկեան. (seconds) հաւասար է 1 վայրկեանի (minute)
 60 վայրկեան (minutes) հաւասար է 1 աստիճանի (degree)
 30 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 նշանի (sign)
 90 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 քառորդակի (quadrant)
 4 քառորդակ (quadrants), 12 նշան (signs) կամ
 360 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 բոլորակի

Shoe Store (շօ- "Նօ-) Կօշկի խանութ, Կօշկավաճառ

Shoe ma'ker (շօ'-Վէյ+ւր) Կօշկակար

Foot-wear (ֆո-դ-ւէյր) Ոտնաման, ոտից հագնելիք

ԾԱՆ. — Միջակ և փոքր քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ առ հասարակ Կօշկավաճառները Կօշկակար ալ են եւ փոխադարձաբար Կօշկակարները Կօշկավաճառ ալ են:

Կօշկակարներն առ հասարակ Կօշիկներու նորոգողներ ալ են:

Կօշկավաճառի մը խանութին մէջ գտնուած Կօշիկներու սովորական ճանչցուած տեսակներն առաջին պատեհութեամբ կը ճանչցուն իրենց արտադրողներու անուններովն. ինչպէս, Douglas Shoes, Crawford Shoes, եւն. երկրորդ պատեհութեամբ՝ կը զանազանուն իրենց երեսներու ինչ նիւթէ շինուած ըլլալովն. եւ երրորդ իրենց ձեւովը:

Կօշիկներու երեսները Շինելու համար Գործածուած Նիւթերն են

pat'ent colt	(փե'րէնդ Բօլդ)	Քուռակի փայլուն մորթ
pat'ent leath'er	(փե'րէնդ Լե'սհլըր)	Փայլուն մորթ (Տճկ. փաշալ)
Rus'sia calf	(րու'շա Բաֆ)	Ռուսական հորթի մորթ
sat'in calf	(սե'րին Բաֆ)	Հորթի սնդուսանման մորթ
ve-lour'† calf	(վելու'ր Բաֆ)	Հորթի թաւշանման մորթ
box calf	(պո'ս Բաֆ)	Հորթարկղամորթ
veal calf	(վէյլ Բաֆ)	Հորթի մորթ
chrome calf	(քրո'մ* Բաֆ)	Հորթի գունաւոր մորթ
gun met'al	(կըն Բե'րէլ)	Հրացանի մետաղանման մորթ
vici kid	(վայսայ Բի)	ուլի մորթ
black kid	(պլէֆ Բի)	ուլի սեւ մորթ
tan kid	(թան Բի)	ուլի դեղնակարմիր մորթ

† Կը գրուի նաեւ vel'ure (վե'լււր):

* Հնչելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ):

don'go-la	(դոն'կոլա)	Գաղղիական ուլի մորթի նման այծի մորթ
kan'ga-roo' kip	(+էնկա-ո- +կի)	ազեվազի ուլի մորթ
kan'ga-roo' grain	(+էնկա-ո- կրեյն*)	ազեվազի անհարթ մորթ
al'li-ga'tor	(է'լիկեյտը)	տիտեռնամորթ§
tan grain	(թան կրեյն)	դեղնակարմիր անհարթ մորթ
vel'vet	(վե'լվեյտ)	թաւիշ
black sat'in	(պլեթ սե'րթին)	սեւ սնդուս
black serge	(պլեթ սը-ճ)	սեւ սը-ճ
felt	(ֆելտ)*	թաղիք (Տճկ. +էլե)
can'vas	(գե'նվաս)	վրանցու հաստ կտաւ
rub'ber	(րը'պըր)	ձգախէժ, րըպըր

Վերոյգրեալ նիւթերու անուններովը կօշիկներն կը կոչ-
ուին այսպէս, patent colt shoes, gun metal shoes, canvas shoes, եւն:

Կօշիկներն իրենց Զեւերուն Համեմատ կը կոչուին

high cut	(հայ գլէ)	երկար պարանոցաւոր
hob'ble cut	(հոպ'պլ գլէ)	գայթաձեւ
but'ton shoes	(պը'թն շօ-շ)	կոճակաւոր կօշիկներ
lace shoes	(լէյս շօ-շ)	խրացաւոր կօշիկներ
ox'fords	(օքս'ֆօրմս)	օքսֆօրտեան (կիս-ս) կօշիկներ
pumps	(քըմք)*	պարի կօշիկներ
san'dals	(սե'նդալս)	տրեխներ
slip'pers	(սլի'քսթըրս)	մուճակներ, հողաթափներ [ձևով
ju'li-ettes	(ճո'լիէթս)	Յուլիոսեան ոտիցներ (Տճկ. Ջո'լիէթ)
boots	(պօ-թն)*	մոյգեր (Տճկ. շէշթ)
blu'chers	(պլո'չըրս)	պարանոցը բարձր կօշիկներ
nul'li-fi'ers	(նը'լիֆի'ըրս)	ոչնչացնողներ (դեռսի շը կօշիկ է)
clogs	(գլափ)*	փայտէ կօշիկներ (Տճկ. նա'լըն, Ռո'կ. գափգափ)

Կօշիկներն իրենց գործածուելու տեղին Համեմատ կը կոչուին
school shoes (շ)սքու-լ շօ-շ) դպրոցի կօշիկներ [ներ
ten'nis shoes (թեն'նիս շօ-շ) թէնիսի (դեռսի շը գնդախաղ) կօշիկ-
boys' scout shoes (պօյս' (շ)սքու-լ շօ-շ) դիտազօրք աղայոց կօշիկ-
op'e-ra shoes (օպ'երա շօ-շ) թատերգութեան կօշիկներ [ներ
gym-na'si-um oxfords (ճիմնէ'յշիմս օքս'ֆօրմս) մարմնամարզարանի
կիսակօշիկներ

wa'ter proof shoes (ու'թըր փրօֆ շօ-շ) անջրաթափանց կօշիկներ

§ Տիտեռն Կոկորդիլոսի մէկ տեսակն է:

* Հնչուլ է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

burn proof shoes (պընն իրօնֆ շօն) անհրաժարանց կօշիկներ
boots (պօնֆն)* մոյգեր (Տճկ. չէշֆ)

Ձգախեժէ (նւղը) Ոտնամաններու Տեսակներն են

overshoes	(օվըշօն)	կրկնակօշիկներ
gait'ers	(կէյթըր)	քովէն բացուող կօշիկներ
foot'holds	(ֆոտհոլդ)	առանց կրունկի կրկնակօշիկներ
arc'tics	(արկթիկ)	դուրսը նւղը ներսը տաքուկ բուրդ, ջուր չքաշող թանձր կօշիկներ

Կօշիկներու Վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր

heel	(հէյլ)*	կրունկ (Տճկ. ասպան)
sole	(սօլ)	ներքան (Տճկ. փէնճէ)
stitch	(շտիչ)*	կարի կուծ
patch	(փէչ)	կարկտան
nail	(նէյլ)*	եղունգ. բեւեռ (Տճկ. յըխ)
vamp	(վամփ)*	կօշիկներու առջեւի ծայրերը դրուած կաշեկտոր
strap	(շտրափ)*	կաշեկապ
wide	(ուայթ)*	լայն
nar'row	(նէրօ)	նեղ
du'ra-ble	(դիւրաբլ)	դիմացկուն, տոկուն
flex'i-ble	(ֆլէքսիբլ)	ճկուն, ճապուկ
im'i-ta'tion	(իմիթէյշն)	նմանութիւն (Տճկ. Բադլիթ)

Բայեր

to stitch	(շտիչ)*	ամեն անգամին կուծ մը միայն
to patch	(փէչ)	կարկտնել [կարել
to nail	(նէյլ)*	բեւեռել (Տճկ. յիւստաֆ)
to fix	(ֆիքս)*	չինել

Կօշկաւաճառի մը խանութին մէջ

Կ'ուզեմ զոյգ մը պա- այ ունի դոն փէր ը I want to get a pair
րի կօշիկներ առնել: փէյր ալ փէմփ — քրօմ of pumps. — Chrome
Գունաւոր մորթէ՝ ֆոֆօն փոթէյ լեպըր calf or patent leather?
Թէ փայլուն կաշի: — այ ունի պլէթ վէլ- -I want black velvet,
Կ'ուզեմ սեւ թաւշէ, վիլ Բօ-ստրափ փէմփ two-strap pumps.
երկու կաշեկապով
պարի կօշիկներ:

* Հնչելու է մէկ անգամին (մէկ վանկ):

Ի՞նչ չափով (եթե) հա- հո-աթ ապա գլխոյ — What size, please? —
 ճի՞ք: — Դուք կարելի ե- տ- յոյ լէյ, որք յե- յոյ — You may take the
 է չափն առնէք: — ուր — ե- ու- ու- ու- ու- measure. — You want
 Կ'ուզէք չորս (չափով), հիշք որքն ա- four. Here they are.

ահա հոս են:

Բաւական լայն է: — Ի՞նչ եր ու-ապ ինչ — Is it wide enough? —
 Հանգիստ կ'զգամ: — ա թիւ 4 ընթերցու — I feel comfortable .
 Գինն ի՞նչ է: — Երեք հո-աթ ի՞նչ որք գրա- — What is the price? —
 տալեր. ասոնք լաւ, իհրէյ որքն ա, որքն ա- Three dollars, these
 դիմացկուն և ճկուն կո- որքն ա- are good, durable and
 կոշիկներ են: թիւ 4 ընթերցու — flexible shoes.

Պատկերով ինչ կ'ուզէք

Պիտի ուզէ՞ք չինել ու- իւ ե- թիւ 4 — Will you fix these
 այս կոշիկներն ինչ ընթերցու — Let
 համար: — Տեսնենք ինչ հո-աթ ի՞նչ որք գրա- — us see what is to be
 ինչ. կայ ըլլալիք: — ու- իւ ե- ու- ու- ու- done. You want soles
 Կ'ուզէք ներքաններն եր հիշք — եր էյ and heels. — And a
 ու կրունկներ (չին- ընթերցու — ընթերցու — stitch or two over the
 ու- իւ): — Եւ կու- թիւ 4 — ու- իւ ե- both vamps. All right.
 կամ երկու ալ եր-
 կու ծայրերու կտոր-
 ներուն վրայ: — Շատ

լաւ:

Ո՞րքան պիտի ըլլան: հո-ա ըն ու- իւ որքն ա — How much will they
 Բոլորը եօթանասուն — «Եօթն եօթն» ու be? Seventy cents all.
 սէնդ:

Ե՞րբ պիտի ըլլան: — հո-ա եր ու- իւ որքն ա — When will they be
 Դուք կարելի է դաք որք — ե- ու- իւ ե- ու- իւ — done? — You may
 անոնց համար ժամը որքն ա — ու- իւ ե- ու- իւ — call for them around
 ու- իւ ժամներ: — ընթերցու — ու- իւ ե- ու- իւ — eighth o'clock . —
 Շատ լաւ: All right.

RULE XIV. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԴ. — ԴԻՄԱՆՈՐ ԲԱՅԵՐ:

Every finite Verb must agree with its subject, or nominative, in person and number.* — Ամեն մէկ դիմաւոր Բայ պէտք է համաձայնի իւր տէր բայիին կամ ուղղական հոլովին հետ դէմքով եւ թուով. ինչպէս, I know, գիտեմ. he knows, գիտէ: The bird flies, թռչունը իւր իւր. the birds fly, թռչունները իւր իւր:

* [Սոյն կանոնը գործ ընելու է:]

Այս կանոնէն առ հասարակ Բացարձակներ չկան: Բայց ըստ երեւոյթի բացառութիւն մը կարելի է սեպել հետեւեալը:

Գրքի մը յոբնակի տիտղոսն երբ կը գործածուի մէկ բան նշանակելու իմաստով, եղակի բայ կ'առնէ. ինչպէս, "The Pleasures of Memory was published in the year 1792. Յիշողութեան Հաճոյքները հրատարակուեցաւ 1792 թուին»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. *A* յօդովը կամ եղակի ածականով մը նախադասուած թուաբանական թիւ մը՝ որ ընկերացած է յոբնակի անուան մը, յոբնակի բայ կ'ուզէ. ինչպէս "A thousand years in thy sight are but as yesterday. — Ps. xc. 4, Հազար տարիներ յը քու աչքիդ (առջի) երէկուան օրին պէս են†»: — Սալ. զ. 4: Սխալ է ըսել every thousand years is, այլ պէտք է ըսել every thousand years are:

2. Դիմաւոր բայի մը տէր բային կրնայ ըլլալ նաեւ աներեւոյթ մը, փոքր պարբերութիւն մը կամ նախադասութիւն մը, (ըստ ոմանց և ընդունելութիւն մը կամ ընդունելութիւնով սկսող պարբերութիւն մը). ինչպէս, "To play is pleasant. Խաղալը հաճելի է»: "To write well is difficult, Լաւ գրելը դժուար է»: "To educate a child perfectly, requires profounder thought, greater wisdom, than to govern a state. — Երեւոյ յը Խաղալու Կերպով Կրնելը կը պահանջէ աւելի խորունկ մտածութիւն, աւելի մեծ իմաստութիւն, քան նահանգ մը կառավարելը»:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Տէր բային կցորդը բայի համաձայնութեան հետ կապ չունի. ինչպէս, "Six months' interest was due. Վեց ամիսներու (ափսոսանք) րոպէն վճարելի էր»:

2. Երկու ուղղականներու միջեւ գտնուող չէզոք կամ կրաւորական բայ մը առ հասարակ իր նախադասին հետ համաձայնելու է, բացի երբ խօսքը հարցական լինի, որ ատեն իսկական տէր բային կը տեղափոխուի. այսպէս, "Words are wind. Բառերը հով են»: "Who art thou? Ո՞վ ես դու»:

† Բաղդատէ Հայերէն բնագիրը և գտիր թէ ինչո՞ւ կը տարբերի:

184. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն ժ. Կանանն է անոր ծանօթանալէն հետեւեալ ազգագրելով
ընթերցանելու է գիրքակին յիշ:]

“You was paid to fight against Alexander.”

“When thou most sweetly sings.”

“Every body are very kind to her.”

“Every four years adds another day.”

“Glad tidings is brought to the poor.”

“Where was you born?”

“Our Father, who is in haven.”

“One of you have stolen my money.”

“The quarrels of lovers is a renewal of love.”

“And each of them bear the image of purity and holiness.”

185. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ճ] [Խ]

loud (լուսնային — մէկ վայր) բարձրաձայն

loud color (լուսնային գոյն) շատ փայլուն գոյն

[Շ]

HOW TO DRESS

(Շար. 536 երեւելի)

A gentleman is neat in his dress. He does not dress in loud colors. He likes better the kind of clothes which do not attract attention. It pays to dress neatly, for often a man is judged by his clothes.

De-part'ment Store (Գրքատուն — Երկրորդ) ձիւղաբաժան խանութ

Եւրոպայի և Ամերիկայի ամեն կողմեր օր ըստ օրէ կ'ընդ-
հանրանայ այն դրութիւնը, որով մարդիկ կը կարողանան մէկ
խանութի մէջ իրենց բոլոր պէտք եղածներն գնել. այս տե-
սակ խանութները կը կոչուին Department Stores, ձիւղաբա-
ժան խանութներ, (ամեն մէկ արհեստի կամ տեսակի վերա-
բերեալ իրերը յատուկ ճիւղի մը բաժնուած ըլլալուն համար).
այսպէս ձիւղաբաժան խանութի մը մէջ կը գտնուին բնակա-
րանի, ուտեստի, հագուստի, արդուզարդի, գրեւոր, կարդա-
լու, խաղալիքներու, գործիքներու, նուագարաններու եւ ու-
րիշ ամեն բաներու վերաբերեալ իրեր: Այս տեսակ խանութ-
ներու մէջ մեր ուսանողներն ինքզինքնին բաւական ծանօթ
պիտի գտնան նախորդ քանի մը դասերը լաւ ուսանելէ վերջ:

ԴԱՍ ՂԸ. (LESSON XCVIII.)

[2]

Hat'ter (հէ'տէր) Խոյրարար, Գլխարկավաճառ (աբան)
 Hat Store (հէտ սթօր) Էրիկ Մարդոց Գլխարկավաճառի Խանութ

Mil'li-ner (մի'լինէր) Կանանց Գլխարկ Շինող
 Mil'li-ner-y (մի'լինէրի) Կանանց Գլխարկներու Վերաբերեալ Իրեր
 Գլխարկները կը շինուին առ հասարակ հետեւեալ նիւթերէն

felt	(ֆէլտ)*	Թաղիք
silk	(սիլ)*	մետաքս
straw	(սթրաւ)*	յարդ

Թեթեւ գլխարկներն ու ձմեռուան գլխարկները կը շինուին
 ասուիի, թաւիչի եւ մուշտակի բազմաթիւ տեսակներէն:

Կանանց գլխարկներու յարգի մէկ տեսակը կը շինուի
 կուղբի (Տճի. Գոնար-ը) մորթանման նիւթէ մը եւ կը կոչուի
 bea' ver hat (բէ'վէր հէտ) կղբագլխարկ: Վերջին նորաձեւու-

թեանց համեմատ աւելի յարգի ճանչցուած նիւթերն են
 pressed-beaver (փրէս-բէ'վէր) կողբասնդուս
 mar'a-bou (մար'ա-բու) Ամիրիկեան արագիլ տեսակ մը
 ներկուելիք ճերմակ կերպաս

Կանանց բազմազան տեսակ գլխարկներուն ձեւերը shape
 (շէյփ) կը շինուին սովորաբար բարակ երկաթէ թելերէ կամ
 խաւաքարաէ:

Արանց Գլխարկներն Իրենց Ձեւին Համեմատ կը կոչուին

cap	(գէփ)	գլխարկ, փեղոյր
soft hat	(սօֆտ* հէտ)	կակուղ գլխարկ
al'pine hat	(է'լփին հէտ)	բրդախառն մետաքս կտորէ շին- ուած գլխարկ
der'by hat	(Դը'բի հէտ)	հասարակ բեղոյր
silk hat	(սիլ* հէտ)	} մետաքսէ գլխարկ
high hat	(հայ հէտ)	
bi'cy-cle cap	(բի'սայկլ Գէփ)	հեծելանիւ քշողի գլխարկ
au'to-mobile cap	(օտ'ոմո'բիլ Գէփ)	ինքնաշարժ քշողի կամ ինքնա- շարժով պտտողի գլխարկ

Խոյրերու Քանի մը Տեսակներն են

school cap	(սքուլ* Գէփ)	դպրոցական (աշակոյ) գլխարկ
shak'o	(շէ'ո)	զինուորական խոյր
bi-ret'ta	(բի'րէտ)	քահանայից խոյր (Տճի. Գոնար)

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

scho-las'tic cap (բ)՝սոլէ'սդէ՛ գէ՛) դպրոցական խոյր } աս-
ac''a-dem'ic cap (էգաթէ'սդէ՛ գէ՛) ակադեմական խոյր } աս-

Յարդէ Գլխարկներ

straw hat (բ)՝սո-հէր) յարդէ գլխարկ
Pan''a-ma' hat (գէնամա' հէր) Փէնամաի յարդէ գլխարկ
Կանանց շինուած պատրաստ ծախուող գլխարկներէն եր-
կու հաս իրար նմանող հագուագիւտ են. ուստի և չէ կարելի
դասաւորել: Բայց ձեւերուն կամ կերպին համեմատ կը կոչուին
pic'ture hat (գէ'սիւ-հէր) նկարագլխարկ
op'e-ra hat (ա'օր-հէր) Թատրերգութեան գլխարկ†
mer'ry wid'ow hat (մերի-ուիւ-հէր) զուարթ այրիի գլխարկ§
bon'net (պո'նէր) առանց եզերքի, ծնօտին տակէն
կապուելու գլխարկ (այժմ պատ-
նէր- և երեսայից յարու-)
[գլխարկ
trimmed' hat (թրիմ' հէր) զարդերով շինուած շտկուած
untrimmed' hat (ընթրիմ-հէր) առանց որ և է զարդի գլխարկ

Կանանց գլխարկներ վաճառողի մը խանութին մէջ կը-
ծախուին նաև կանանց գլխարկներու վերաբերեալ իրեր,
որոցմէ մէկ քանիններն են.

buck'ram	(պը'գրամ)	սոսնձակտալ ‡	[թել
edge-wire	(էճ-ու-այր)	եզերքի (գործածուելի) երկաթա-	
rib'bon-wire	(ռի'պըն-ու-այր)	ժապաւէնի (գործածուելի) երկա-	
li'ning	(լի'նինգ)	աստառ (Տճի. ասլար)	[թաթել
hat-band	(հէր-պէն)	գլխարկի ժապաւէն	
rib'bon	(ռի'պըն)	ժապաւէն	
braid	(պրէյթ)*	ժապաւէնատրէզ (Տճի. շէրէն)	
lace	(լէյս)*	թելատրէզ	
buck'le	(պը'կլ)	ճարմանդ	
feath'er	(ֆէ'րհէր)	փետուր	
plume	(փլո-մ)*	մեծ փետուր, փետրափունջ	
os'trich-feather	(ա'ստրիչ-ֆէրհէր)	} Զայլամի փետուր կամ Գաղղիական փետրափունջ	
os'trich-plume	(ա'ստրիչ-փլո-մ)		
French-plume	(ֆրէնչ-փլո-մ)		

† Մեծ գլխարկ մ'է շամփրիկներով շինուած, որը պէտք
եղած ատենը կրնայ ծալուիլ եւ տափակնալ:

§ Շատ լայն եզերքներով գլխարկ մ'է, որոյ անունն առ-
նուած է համանուն դերէն:

‡ Կը գործածուի որ և է կերպասի կամ ասուրի հետ զայն
թանձրացնելու ու պնդացնելու համար:

wil'low	(ուի'լօ)	} ուռենման փետուր
willow-plume	(ուի'լօ-փլօմ)	
mar'abou-plume	(մարաբօ-փլօմ)	Ափրիկեան արագիլի փետուր
flow'er	(ֆլօւ'ըր)	ծաղիկ
tas'sel	(տէ'սլ)	ծոպ (Տճկ. փե-սկ-լ) [սեղ
hat-pin	(հէթ-փին)	գլխարկասեղ, գլխարկի գնդա-
trim'ming	(թրի'մին)	եզրազարդ (Տճկ. Խարճ)

Բայեր

to wire	(ուայր)*	երկաթէ թելերով կապել. հե- ռագրել
to trim	(թրիմ)*	շտկուել, եզերքներէն կտրել (ուայրել) կանանց գլխարկի վրան ու եզերքը զարդարել

[ԾԱՆ. — Գլխարկավաճառի մը խանութին մէջ ըլլալիք խօսակցութիւնը սովորաբար շատ քիչ է, եւ այդ ալ ուղեւոր եւ գնելու վերաբերեալ քանի մը խօսքեր միայն կը լինին. որոց մեր ուսանողներն՝ նախորդ դասերուն մէջ, արդէն վարժուած ըլլալով, այսուհետեւ զանց կ'ընենք անոնց կրկնութիւններն:]

RULE XV. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԵ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅԵՐ:

When the nominative is a collective noun conveying the idea of plurality, the Verb must agree with it in the plural number.* — Երբ տէր բային հաւաքական անուն մ'է որ յոքնակիի գաղափար կ'ուտայ, Բայը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոքնակի թուով. ինչպէս, "The council were divided. Խորհրդաժողովը բաժնուած էին»:

Այս կանոնը Բայաւորութիւն չունի. բայց նկատելու է որ հաւաքական անունն՝ եթէ այնպէս գործածուի որ միութեան նշանակութիւն տայ, այն ատեն ԺԴ. կանոնին վրայ կ'երթայ. ինչպէս, "The whole number was two thousand and six hundred. Ամբողջ թիւն էր երկու հազար եւ վեց հարիւր»:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ:

Հաւաքական անուն մ'որ միութեան գաղափար կ'ուտայ, եւ որն ընդհանրապէս կանոնաւոր յոքնակի ալ կը չինուի, եզակի երրորդ դէմք բայ կ'ուզէ. ինչպէս, "His army was defeated. Իր բանակը պարտուեցաւ»: — "His armies were defeated. Իր բանակները պարտուեցան»:

* [Սոյն կանոնը գոց ընկու է]:

186. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն Վերայդրեալ ժ.Ե. Կանանին հասկացող ազգերու ընդօրինակելոյն է
որոշուիին յէջ:]

“My people is foolish, they have not known me.”

“For the people speaks, but does not write.”

“While all our youth prefers her to the rest.”

“So that the whole number of the streets were fifty.”

“The assembly of the wicked have enclosed me.”-*Psalm. xxii.*, 16.

187. Վարժութիւն

[Շ]

POLITENESS

(Շար. 511րդ էրեւելն)

It is impolite for a man to keep his hat
on his head in the house.

It is impolite for a man to keep his seat
when a lady comes into the room. To be polite,
he must rise at once and not sit down until
she is seated.

Boys can be polite as well as men. Every
one likes a polite boy, and dislikes a rude one.

It pays to be polite.

188. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

“Little and often fills the purse*.” -- *Old Maxim.*

“Fair and softly goes far.” -- *Old Maxim.*

Rome was not built in a day.

There is no place like home.

* purse (քուրս – մէկ վանկ) քսակ

ԴԱՍ ՂԹ. (LESSON XCIX.)

[9]

[ԾԱՆ. — Մեր ուսանողները կամ Անգլիախօս երկրի մը մէջ Հայ նորեկներն՝ իրենք իրենց համար հաճախեց ալ հայ-թայթելու վիճակի մը մէջ բերելէ վերջ, այժմ կ'անցնինք Բնակարանի, Կոստանի և հաճախի չափ կենսական չորրորդ պէտք մը գոհացնելու, այն է հաճախի. եւ որոյ համար զիրենք պիտի առաջնորդենք Սափրիչին կամ Հերայարդարին, Բաղնիք եւ Լուսացարարին:]

Անգլիախօս երկիրներու մէջ լաւ տարածուած առած մ'է «Cleanliness is next to Godliness. Աստուածաշնորհի մօտ» և այս սկզբունքին համեմատ ալ մաքրասիրութիւնը առողջական անհրաժեշտ պահանջք մ'ըլլալէ ի վատ, ընկերական ստիպողական պահանջք մ'ալ է դարձած. և մինչ Տաճկաստանի մէջ ամեն օր սանտրուիլը, լուսացուիլը եւ մաքուր հագուիլը քննադատելի և բամբասելի յանցանքներ կը ճանչցուին, Անգլիախօս երկիրներու մէջ ընդհակառակն քաղաքակրթութեան, զարգացման և նուրբ ճաշակի ապացոյցներ կը նկատուին: Ամերիկայի մէջ գործի օրերն անգամ մարդիկ կիրակի օրերու պէս լաւ կը հագուին. եւ շատ ու շատ խանութներու մէջ իրենց այր գործաւորներէն կը պահանջուի որ ամեն օր ածիլուին, ամեն օր օձիք եւ թեւնոց փոխեն, կօշիկները փայլեցնեն, եղունգները մաքրեն եւ օրական քանիցս մազերնին շտկեն, միշտ մաքուր ու կոկիկ երեւալու համար: Ուստի և մենք ալ մեր ուսանողներուն խորհուրդ կ'ուտանք ամեն տեղ եւ ամեն բանի մէջ խիստ մաքրասէր դառնան, թէ իրենց անձնական առողջութեան, թէ իրենց անհատական ու ազգային պատուին եւ թէ իրենց անհատական շահի սիրոյն:

Bar'ber (Կա'ւալը) Սափրիչ (Տճկ. Կերպեր)

Bar'ber Shop (Կա'ւալը շա'փ) Սափրիչի խանութ

Ton-so'ri-al† Pa'rlor (Բանալը'բէլ փա'ւալը) Սափրիչի Դահլիճ

Coif feure‡ (Գո'ւա'ֆէօր)

Hair Dress'er (Հէյր Դրէ'սըր)

Hair Dressing Parlor (Հէյր Դրէ'սինգ փա'ւալը) Վարսավիրայի Դահլիճ

Man'i-cure (Մէ'նի'քուր) Եղնգնայարդար

Man'i-cur'ing (Մէ'նի'քուր-ինգ) Եղնգնայարդարութիւն

† Լատիներէն ton'sor (Բա'նսըր) Սափրիչ բառէն:

‡ Գաղղիերէն է:

Սափրիչի մը կամ Հերայարդարի մը Խանութին մէջ
Գործածուած Բառեր

hair	(հէյր)	մազ
mus-tache'	(մւս-տէ'շ)	պեխ (Տճի. պէյլէ)
beard	(պէյր*)	} մօրուք
whisk'ers	(հո-ի'ս+լըս)	
side-whiskers	(սայր-հո-ի'ս+լըս)	կողմնակի մօրուք (չալալ ճօրոս)
chin-whiskers	(չին-հո-ի'ս+լըս)	ծնօտի (Տճի. չէնէ) մօրուք
shave	(շէյվ)*	ածիլուել
hair cut	(հէյր քլէ)	} մազ կտրել
hair cutting	(հէյր քլէի'ն)	
tow'el	(թա'ուել)	սրբիչ. երեսսրբիչ (Տճի. խաւա)
a'pron	(է'պրոն)	կրծկալ, ղենջակ (Տճի. փէշալ)
soap	(սօփ)	աճառ
shaving cup	(շէյվին փէ)	ածիլուելու գաւաթ
shaving brush	(շէյվին պըշ*)	ածիլուելու վըրձին (ֆըշ)
ra'zor	(րէ'յըր)	ածելի
safe'ty razor	(սէ'ֆէյ րէ'յըր)	ապահովութեան ածելի
razor-strap	(րէ'յըր-սթրէփ)	ածիլուելու փող (Տճի. ֆայիշ)
bay rum	(պէյ րըմ)	անուշահոտ հեղուկ մը, պէյրըմ
witch-ha'zel-cream	(ուիչ-հէյզլ-քրէյմ)	ուիչ հէյզլ սեր
comb	(քոմ)	սանտր
clip'per	(քլիփ'ըր)	խուզիչ
scis'sors	(սէ'յըրս)	մկրատ [իւղ. վէլլէն]
vas'el-ine	(վէ'սէլին)	քարածէթէ հանուած տեսակ մը
cos-met'ic	(քոս-մէթիք)	գեղեցկացուցիչ
tal'cum pow'der	(թէ'լքըմ փա'ուըր)	տեսակ մը լարծուն փոշի
al'um	(է'լըմ)	պաղլեղ (Տճի. շապ)
sham-poo'	(շէ'ֆօ-)	փրփրցնել, աղէկ չիել և յետոյ մաքուր լուալ (փլա-իւ)
egg-shampoo	(էկ շէ'ֆօ-)	ձուաճառ. ձուաճառով լուալը
singe'ing	(սին'գէին)	մազերուն ծայրը խանձելը
hair ton'ic	(հէյր թոնիք)	մազերու զօրացուցիչ (թէյ)
mas'sage	(մաս'սաժ)	շաղաչփում [ֆանիլի երէսի]
e-lec'tric mas'sage	(էլէ'քթրիք մաս'սաժ)	էլեկտրական շաղաչփում
hone	(հօն)	յետան (Տճի. պէլէյն)
broom-brush	(պրօ-մ-պրըշ)	} զգեստի աւել
whisk-broom	(հո-ի'ս+լըմ-պրօ-մ)	

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

Բայեր

to shave	(շէյլ)*	ածիլել	[ճերդաւի երեւոյթ]
to shave close	(շէյլ գլոյն*)	մորթին շատ մօտէն ածիլել	(Տճի-)
to cut	(գլի)	կտրել	
to clip	(գլիկ)*	խուզել	
to trim	(երկոյ)*	եղերքներէն քիչ կտրել	
to singe	(սինգ)*	խանձել	
to mas'sage	(մաս'սաժ)	շաղաշփել	
to comb	(գոմ)	սանտրել	
to part	(գոմ-դ)*	բաժնել, զատել	(ճի-դի)
to sharp	(շարփ)	}	սրել
to sharp'en	(շարփն)		
to hone	(հոն)	յետանել	
to strap	(ը)՝դրէլ*	փոկի վրայ սրել	
to curl	(գլիլ)*	ոլորել (պէտէրը), գանգրել	

Manicure, Եղնգնայարդար,

որոյ վերաբերեալ քանի մը բառեր հետեւեալներն են.

finger-nail	(ֆինկըր-նէյլ)	մատի եղունգ	
nail-scissors	(նէյլ-սիշըր)	եղունգի մկրատ	
nail-clippers	(նէյլ-գլիկըր)	եղնգաւատ	
nail-file	(նէյլ-ֆայլ)	եղնգի խարտոց	
nail-brush	(նէյլ-պրշ)	եղնգի խողանակ	
nail-powder	(նէյլ-փայն-պըր)	եղնգի փոշի (փայլեցնելու համար)	
em'er-y board	(էմ'ըր-ի պօրտ)	զմռնիտով թղթէ որոց (Տճի. շէյ- բարտով մասալի)	[Բաթըր]
manicuring set	(մենիչըր-սէթ) եղունգներ յարդարելու կազմ		

Եղնգնայարդարի մը հետ նոյնպէս մասնաւոր խօսելիք գրեթէ ոչինչ կայ. սակայն կարելի է զանազան նիւթերու վրայ խօսակցութիւն մը յառաջ տանիլ:

Shoe'-black'ing (շօ-պլէքինկ) Կօշիկ-ներկել

Բարձր Կարգի Սափրիչի մը Խանութին մէջ կը գտնուի առ հասարակ

shoe'black''	(շօ-պլէք)	}	կօշիկ ներկող
boot'black	(պոտ-պլէք)		

որոյ վերաբերեալ քանի մը բառեր հետեւեալներն են

shoe-shine	(շօ-շայն)	}	կօշկափայլ
shoe-polish	(շօ-փայլիշ)		

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

shoe-blackening (շօ-պֿլֵգֿնֿի) կօշկի սեւ ներկ
 shoe-dressing (շօ-պֿրֵգֿնֿի) հեղուկ կօշկաներկ
 shoe-brush (շօ-պֿրֵշ) կօշկի խոզանակ

Կօշիկ ներկողի մը հետ նմանապէս մասնաւոր խօսակցու-
 թիւն չկայ, բայց կարելի է որ և է նիւթի վրայ խօսակցիլ:

Կայարաններու մէջ առ հասարակ Սափրիչի խանութը,
 Կօշիկ ներկելու սենեակը եւ էրիկ մարդոց Լուսացարան կամ
 Հարկաւորը իրարու կից կ'ըլլան եւ ընդհանրապէս երեքը
 միասին կը գտնուին Smoking Room (շօ-մօ-գֿնֿի-ռօ-մ) Միասեն-
 եակին մէջ:

Hair Dressing, Կանանց Վարսավիրայութիւն

Կանանց վարսավիրայութիւնն իրենց հագուստներուն պէս
 նորաձեւութեան կը հետեւի. սակայն յաճախ գործածուած
 բառերէն քանինները հետեւեալներն են

puffs (քօփօ)* ուռոյցներ
 finger-puffs (ֆինգըր-քօփօ) մատնանման ուռոյցներ
 pom'pa-dour† (քօ-պֿա-դօւր) մազերը ճակատին վրայ ուռե-
 ցուցած (18րդ դարու հաշերու յէ)
 crimps (քրիմփօ)* խոպոպիք
 switch (շօ-սւիչ)* կեղծ մազի հոսակ
 comb'ings (քօմֿինգօ) սանտրէն թափած մազեր
 bun (պօն) ճագարի պոչ [քրօն-բօն]
 roll (ռօլ) կեղծ մազէ բարձիկ (հաշերու մէջ
 tur'ban (թօր-բան) ապարօշ, գլխապատ

RULE XVI. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԶ. — ԴԻՄԱԻՈՐ ԲԱՅՆԵՐ:

When a Verb has two or more nominatives connected by
and, it must agree with them jointly in the plural, because
 they are taken together.‡ — Երբ Բայ մը ունի երկու կամ
 աւելի ուղղական հոլովներ (տէր բայի համար) ևով իրարու
 հետ կցուած, քոչ պէտք է համաձայնի անոնց միացած բո-
 լորին հետ յոքնակի թուով. որովհետեւ անոնք միասին առ-
 նուած են. ինչպէս,

“Judges *and* senates *have been bought* for gold,

Esteem *and* love *were never* to be sold.” – *Pope*.

«Ոսկիով գնուած էն դատաւորներ և ծերակոյտներ,

Ոչ ընտել ծախուելու էին արծանիք և սէր.» – ՓՈՓ:

† Գաղղիոյ Marquise de Pompadourի անունէն:

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ: ‡ [Սոյն կտրուել զոց ընելու է:]

Բայանութիւն Ա. — Երբ *and*, Լով կապուած երկու ուղղա-
կաններ կը ծառայեն մէկ անձ կամ իր ներկայացնելու, անոնք
իրարու կամ բացայայտիչ են կամ մէկ անուան համարժէք,
ուստի եւ յոքնակի բայ չեն պահանջեր. այսպէս, “This phi-
losopher *and* poet *was banished* from his country. Այս Փիլի-
սոփան և Բանաստեղծը վարժ էր իր երկրէն»:

Բայանութիւն Բ. — Երբ *and*, Լով կապուած երկու ուղղա-
կաններ ազդու կերպով կը զանազանուին, անոնք կը վերաբե-
րին տարբեր նախադասութիւններու, եւ եթէ եզակի են, յոք-
նակի բայ չեն պահանջեր. ինչպէս, “Disgrace, and perhaps
ruin, was the certain consequence of attempting the latter.
Շնորհալիութիւն, եւ գուցէ Կայսր, որոշ հետեւանքն էր վեր-
ջինը փորձելու»:

Բայանութիւն Գ. — Երբ *and*, Լով կապուած երկու կամ
աւելի ուղղակիաներ նախադասուած ըլլան *each, every* կամ
no ածականովը, ուրոյն ուրոյն առնուած են, եւ յոքնակի
բայ չեն պահանջեր. ինչպէս, “Each worm†, and each insect‡,
is a marvel§ of creative power. Ան Վէ որդ, և ան Վէ
միջատ, սքանչելիք մ'է արարչական կարողութեան»:

Բայանութիւն Դ. — Երբ բայը իր տէր բայիներն իրարմէ
կը զատէ, իրմէ առաջ եղողին կը համաձայնի եւ միւսներուն
հետ զօրութեամբ կը հասկցուի. այսպէս, “Thy beauty walks,
thy tenderness, and love. Քու գեղեցիկութիւնդ իւր տէր, քու փրփր,
եւ «երբ»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Տէր բայիներն իրարու կապող *and*, և չաղկապն եր-
բեմն զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, “Her heart, her
mind, her love, *is* his alone. Իր սիրտն, իր միտքն, իր սէրն,
անորն է միայն»:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Երբ տէր բայիներէն մէկը հաստատական է եւ միւսը
բացասական, բայը հաստատականին հետ կը համաձայնի. այս-
պէս, “Not a loud voice, but strong proofs bring conviction.
Ոչ բարձր ձայն մը, այլ զօրաւոր փաստեր դատապարտութիւն
իւր բերեն»:

† worm (տււրմ – մէկ վտակ) որդ, ճճի ‡ insect (էնսէկտ) միջատ

|| mar'vel (մարվէլ) սքանչելիք, հրաշալիք

§ cre-a'tive (քրէէյտիւ) արարչական – to cre-ate' (քրէէյտ)
ստեղծել բայէն

2. Երբ երկու տէր բայինք կամ նախընթացներ կապուած ըլլան *as well as, but*, կամ *savenով*, տաբեր նախադասութիւններու կը պատկանին, եւ (բացի անոնցմէ մէկը *not* մակբայովը նախադասութիւն) բայն ու դերանունը պէտք է համաձայնին առաջնոյն հետ եւ զօրութեամբ հասկցուն քննարկներուն հետ. այսպէս, “*Veracity†, as well as justice, is to be our rule of life. Ճշմարտութիւնը այնքան որքան արդարութիւնը, ըլլալու է մեր կեանքի կանոնը*»:

3. Երբ երկու կամ աւելի տէր բայինք կամ նախընթացներ *each, every*, կամ *no* ածականովը նախադասուած ըլլան, (բացի երբ *no*ին յաջորդէ յոքնակի անուն մը) կը պահանջեն բայն ու դերանունը եզակի ըլլան. այսպէս. “*And every sense, and every heart, is joy. Եւ ամեն մէկ զգացում, եւ ամեն մէկ սիրտ ուրախութիւն է*»: “*No rank‡, no honour, no fortune, no condition in life, makes the guilty mind happy. Ոչ աստիճան, ոչ պատիւ, ոչ բաղդ, ոչ կեանքի միջի պայման, յանցաւոր միտքն երջանիկ չ’ընէ*»:

4. *Andով* միացած երկու կամ աւելի տէր բայի եղող նախադասութիւններ յոքնակի բայ կը պահանջեն. եւ առհասարակ յոքնակի անուն, եթէ բայէն վերջը ուղղական մը գայ. այսպէս. “*To be wise in our own eyes, to be wise in the opinion of the world, and to be wise in the sight of our Creator, are three things so very different, as rarely to coincide§. Մենք մեր աչիւն, աշխարհի փողոցներէ համեմատ իմաստուն ըլլալ, եւ մեր Սրբազանի աչիւն իմաստուն ըլլալ, այնպիսի չատ տարբեր երեք բաներ են, որ քիչ անգամ (կրնան) զուգընթանալ*»:

189. Վարժութիւն

[Հիշեցնենք՝ Ժ. Կանտին է անոր ծանօթութեան համեմատ ուղղութիւն, ընդօրինակելու է արտաքին մէջ:]

“So much ability and merit is seldom found.”

“The true meaning and etymology of some of his words was lost.”

“Wherever space and time is found, there God must also be”. – *Sir Isaac Newton*.

† *ve-rac'i-ty* (վերա՛հիտ) ճշմարտասիրութիւն, ճշմարտա-

‡ *rank* (րէն) կարգ, շարք. աստիճան [խօսութիւն

§ *co'in-cide* (գօինս՛ց) նոյնանման ըլլալ. զուգընթանալ, համաձայնիլ

“There is a good and a bad, a right and a wrong in taste, as in other things.”

“Wisdom, and not wealth, procure** esteem.”

“It is her talents††, and not her beauty, that attracts attention.”

“Common sense as well as piety§§ tell us these are proper.”

“By that time, every window and every door in the street were full of heads.”

“With whom to will and to do is the same.”

“To spin‡‡ and to weave||, to knit¶ and to sew, was once a girl’s employment*; but now to dress and catch a beau, is all she calls enjoyment.” — *Lynn News*, Vol. 8, No. 1.

190. Վարժութիւն

[③] [④]

“Virtue may be assail’d||, but never hurt,
Surpris’d† by unjust force, but not inthrall’d‡.”

— *Milton*.

“Praise from a friend, or censure§ from a foe,
Are lost on hearers that our merits know.” — *Pope*.

“To do right, is to do that which is ordered
to be done.” — *Tooke’s D. P.* ii, 7.

** pro-cure’ (†րօւթ’օւր) ձեռք բերել, ձեռք ձգել. հայթայթել
†† tal’ent (թէ’լէնթ) տաղանդ (Դիդէ այս բառի Հայերէնի արտասանութիւնը) :

§§ pi’et-y (թի’յէթի) բարեպաշտութիւն, կրօնական ջերմեւանդութիւն, երկիւղածութիւն

‡‡ spin (սփին) — մէկ վահլ մանել [կութիւն ընել

|| weave (ուեյվ) ոստայնանկութիւն — to weave ոստայնան-

¶ knit (նիթ) շամփրիկներով հիւսել

* em-ploy’ment (էմփլօյմէնթ) գործ, զբաղում

|| as-sail’ (էսսէյլ) յարձակիլ [յարձակիլ

† sur-prise’ (սըրփրայզ) յանկարծակիի բերել. յանկարծ

‡ in-thrall, en-thrall’ (էն-էնթրալ) գերել, գերիացնել

§ cen’sure (սէնչուր) թերութիւն գտնել, եպերել, խժբծել, չարամտութեամբ քննադատել

ԴԱՍ Ժ. (LESSON C.)

[2]

Bath (աւիհ)* Բաղնիք

[ԾԱՆ. — Ամերիկայի մէջ նորաձեւ տուններն առ հասարակ ամեն բնակութեան համար զատ զատ բաղնիքներ ունին. նոյնպէս նորագոյն օթեւաններն, պանդոկներն եւ իջեւաններն ու զանազան Ուսումնարանի կամ Համալսարանի պէս հաստատութիւններն ամենքն ալ իրենց յատուկ մէկ երկու տեսակ բաղնիքներ ունին: Մեծ քաղաքներու ամեն թաղերուն մէջ հասարակաց բաղնիքներ կան, որոնք կամ ձրի են կամ շատ չնչին գնով մը: Երբեմն սափրիչներու խանութներուն մէջ կամ կիցը կարելի է բաղնիք գտնել:]

Բաղնիքներու Տեսակներն են

Turkish-bath	(Բւրդէ-աւիհ)	Թրքական բաղնիք
Russian-bath	(Ռուս-աւիհ)	Ռուսական բաղնիք
Roman-bath	(Ռոմ-աւիհ)	Հռոմէական բաղնիք
tub-bath	(Բւրդ-աւիհ)	մեծ տաշտի բաղնիք
shower-bath	(շաւ-աւիհ)	տեղատարափանման բաղնիք
mud-bath	(մուր-աւիհ)	տղմով բաղնիք
sand-bath	(սէն-աւիհ)	աւազով բաղնիք
steam-bath	(սթեյմ-աւիհ)	} շոգեբաղնիք
vapor-bath	(վէյփ-աւիհ)	
sea-bath	(սի-աւիհ)	ծովու բաղնիք
salt-water bath	(սոլթ-ուոթեր-աւիհ)	աղի ջրով բաղնիք
plunge-bath	(փլընճ-աւիհ)	մխրճելու, թաթխուելու բաղնիք
swimming-bath	(սւիմին-աւիհ)	լողալու բաղնիք
douche-bath	(դուշ-աւիհ)	յանկարծահոս բաղնիք
sitz-bath	(սիտ-աւիհ)	նստաբաղնիք‡
electric-bath	(էլէկտրիկ-աւիհ)	էլեքտրական բաղնիք
e-lec'tro-ther'a-peu'tic-bath	(էլէկտրօթերափէօ-տիք-աւիհ)	էլեկտրականութեամբ ախտաբուժական բաղնիք

ԾԱՆ. — Վերոյգրեւներէն Թրքական, Ռուսական, եւ շոգեբաղնիքներն իսկապէս նոյն են. միայն տարբերութիւններն բաղնիք առնելու ընթացքին մէջ կարելի է փնտռել: Թրքական մէթոտը լուացուելէ առաջ պէտք է տաք օդի մէջ քրտնիլ, յետոյ մարմինը խոզանակել (սիւն-սիւն-ի-սարէն)

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վտնի):

‡ sitz (սիտ) Գերմաներէն է եւ կը նշանակէ նստատեղ:

եւ ապա պաղ կամ տաք ջրի հոսանքի մ'ենթարկուիլ: Ռուսականը՝ շոգիով կը քրտնցնեն: Հռովմէական բաղնիքներու շէնքի (հոսանքի) դրութիւնը Տաճկաստանի բաղնիքներուն կը նմանի: Աւելի ճիշդ Տաճկաստանի բաղնիքները Հռովմէական ձեւով շինուած են: Մխրճումը ջրով լեցուն աւազանի մէջ մէկէն իմէկ ցատկելն է: Տղմով կամ աւազով բաղնիքներն, երկար եւ քիչ խորունկ տաշտերու մէջ լեցուած հանքային բաղադրութիւններով խառն տիղմի կամ աւազի մէջ կէս ժամի չափ պառկիլն է (ախարհ-ժողովեան համար):

Բաղնիք առնելու վերաբերեալ ուրիշ բառերն ուսանողն նախորդ դասերուն մէջ արդէն սովորած ըլլալով, աստ կրկնելը զանց կ'ընենք:

Բաղնիքի յատուկ խօսակցութիւնն ամեն ոք գիտէ որ քանի մը պարզ նախադասութիւններէ կը բաղկանայ. ինչպէս, ջուրը տաք է կամ պաղ է. սրբիչ կամ ցամքուց (sheet towel, շէյթ Բաշ-է) կ'ուզեմ, լուացէք գիս եթէ կը հաճիք, եւն. զորս մեր ուսանողներն վստահ ենք որ կրնան արտայայտել, ուստի եւ անոնց կրկնութիւնը աւելորդ կը սեպենք:

RULE XVII. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԷ. — ԴԻՄԱԻՈՐ ԲԱՅԵՐ:

When a Verb has two or more nominatives connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.* — Երբ բայ մ'ունի երկու կամ աւելի ուղղական, հոլովներ (տէր բայիի համար) կ'սով, կամ և ոչով իրարու հետ կցուած, Բայը պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի թուով), եւ ոչ իբր միասին առնուած. ինչպէս, “Fear or jealousy† affects‡ him. Վախ կամ նախանձ կ'ազդէ իրեն:» “Neither Peter nor Paul was there. Ոչ Պետրոս և ոչ Պօղոս հոն էր»:

Այս կանոնէն Բացառութեան չկրնար ըլլալ, քանի որ *or* կամ *nor* տրոհական չադկապներ ըլլալով, բային հետ առանձնակի կը համաձայնին:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Երբ երկու եզակի հաւաքական անուններ *or* կամ *nor*ով կցուած են, բայը պէտք է համաձայնի անոնց հետ յոքնակի

* [Սոյն կանոնը զոց ընելու է:]

† jealous (ճէ'լէս) նախանձ — jealousy, նախանձ, նախանձ

‡ af-fect' (էֆֆէ'էթ) ազդեւ. սիրել [ձուլութիւն

Թուով (Տե՛նէլ Կա՛նն Ժե.) . ինչպէս, “Why *mankind*, or such a *part* of mankind, *are placed* in this condition. Ինչու (”) մարդկութիւն(ը), կամ մարդկութեան այնպիսի մաս մը որը բնութեան այս կացութեան մէջ»:

2. Անհամաձայն (տարբեր դէմքերով եւ տարբեր թուերով) տէր բայինք ունեցող բայ մը պէտք է համաձայնի իրմէ անմիջապէս առաջ գտնուողին հետ. եւ միւսներուն հետ լըռեւեայն կը հասկցուի. այսպէս, “Good intentions, or at least sincerity of purpose, *was* never denied her. Լաւ մտադրութիւններ, կամ առնուազն նպատակի անկեղծութիւն իրենքնաւ մերժուած չէր»: “That neither they nor ye also *die*. Որպէս զի ոչ իրենք եւ ոչ ալ դուք մեռնիք»:

3. Բայց երբ աւելի հեռուն գտնուող տէր բային գլխաւոր բառն է, եւ միւսներն փակագծի մէջ առնուածի պէս երկրորդական, բայը կը համաձայնի առաջնոյն հետ եւ միւսներուն հետ լըռեւեայն կը հասկցուի. այսպէս, “One example, (or ten) *says* nothing against it. Մէկ օրինակ, (կամ տասն,) ոչինչ կ’ըստանոր դէմ»:

4. Անգլիերէի մէջ խօսողը միշտ ինքզինք վերջը յիշեւում է. այսպէս, “*Thou and I* will do what is right. Դու եւ ես պիտի ընենք ինչ որ ուղիղ է»: Բայց յանձն, Դժբաղդանքի կամ Բնագործանքի ընդունեւում համար ինքզինք միշտ առաջ դնեւում է. այսպէս, “Both *I and you* are in fault. Երկուքս ալ ես ու դու յանցաւոր ենք»:

191. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերոյգրեւ Ժե. Կաննի հոգեւոր ուղեւորութեան երկերէն են:]

“A noun or a pronoun joined with a participle, constitute a nominative case absolute.”

“Neither he nor she have spoken to him.”

“Neither riches nor fame render† a man happy.”

“I and he were there.”

“And we dreamed a dream in one night, I and he.”

“They ought to invite me and my sister.”

“Yet sometimes we have seen that wine, or chance, have warmed cold brains‡.”

† ren’der (բե՛նարը) դարձնել, հաստուցանել, ընծայել

‡ brain (պրեյն – մէկ վոճկ) ուղեղ

ԴԱՍ ՃԱ. (LESSON CI.)

[2]

Laun'dry (լա՛նդրի) Լուացքի տեղ
 Laundry-man (լա՛նդրի-ման) Լուացարար
 Wash (ա՛աշ)* Լուացք

Wet-wash (ա՛ւ-աշ) Թաց Լուացք (առանց չորցնելու)

Լուացարարի մը Լուացուելու համար զրկուելիք առարկաներն են.

(Հետեւեալ ցուցակը Նիւ Եօրքի The Columbia Towel Supply and Steam Laundry Co. INC. մեծաքանակ Լուացարար Հայ Ընկերութեան մէկ ցանկէն առնուած է:)

Sheets	(շէյթս)	Սաւաններ
Pillow Cases	(փիլօ քէյսէս)	Երեսբարձի Երեսներ
Chamber Towels	(չեյմպըր Բառ-էլս)	Սենեակի Սրբիչներ
Bath Towels	(պաթ Բառ-էլս)	Բաղնիքի Սրբիչներ
Glass Towels	(կլէս Բառ-էլս)	Բաժակի Սրբիչներ
Silver Towels	(սիլվըր Բառ-էլս)	Արծաթի Սրբիչներ
Brown Towels	(պրաւ-ն Բառ-էլս)	Թուխ Սրբիչներ
Pantry Towels	(փէնդրի Բառ-էլս)	Մահանի Սրբիչներ
Roller Towels	(րօլըր Բառ-էլս)	Գլանի Սրբիչներ
Table Cloths	(Բէյպլ Գլօբլս)	Սեղանի Շորեր
Table Tops	(Բէյպլ Բառ-փս)	Սեղանի Վրայի Ծածկոցներ
Bureau Tops	(պիւ-րօ Բառ-փս)	Զարդասեղանի վրայի Ծած-
Tray Cloths	(Բէյպլ Գլօբլս)	Ափսէի Շորեր [կոցներ
Nap'kins	(նէփփինս)	Անձեռոցներ
Doilies	(առ'յէլս)	Փոքրիկ Ծածկոցներ
Spreads	(ըսթրէյթս)*	Սփռոցներ
Blan'kets	(պլէնէթս)	Վերմակներ
Maids' Aprons	(մէյքս' էյթըրնս)	Սպասուհիներու Գոգնոցներ
A'prons	(էյթըրնս)	Գոգնոցներ [ներ
Cooks' Jackets	(գու-ս' ճէթէթս)	Խոհարարներու Վերարկու-
Cooks' Caps	(գու-ս' գէթս)	Խոհարարներու Խոյրիկներ
Pants	(փէնթս)*	Տաբատներ
Jump'ers	(ճըմփըրս)	Հաստ կտաւէ Վերարկուներ
Rags	(րափս)*	Քուրչեր, Ջնջոցներ

Մեծաքանակ Լուացարարներն իրենց Լուացածներն միայն կ'արդուկեն (առանց փոխելի):

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

Հետեւեալը *Ժուլ* ընող լուացարարի մը ցանկէն սոնուած է,

Արանց

Col'lars	(<i>Գա'լեր</i>)	Օձիքներ
Cuffs	(<i>Գլք</i>)*	Թեւոցներ
Shirts	(<i>Շերտ</i>)*	Շապիկներ
Undershirts	(<i>Ընդերշերտ</i>)	Տակի Շապիկներ
Night Shirts	(<i>Եռշերտ</i>)	Գիշերանոցներ
Draw'ers	(<i>Գրո'ւր</i>)	Վարտիքներ
Pajamas	(<i>Փաճաճա</i>)	Գիշերազգեստներ
Socks	(<i>Սոք</i>)*	Գուլպաներ
Hand'kerchiefs	(<i>Կէրէիֆ</i>)	Թաշկինակներ

Կանանց

Col'la-rets	(<i>Գա'լարէր</i>)	Նեղ Թեւատրէզէ Օձիքներ
Chemises	(<i>Շիմիզ</i>)	Ներքնազգեստներ, Փոխնորդներ
Undershirts	(<i>Ընդերշերտ</i>)	Տակի (<i>Տարֆի վրայէն հագնելէ</i>) Շա-
Draw'ers	(<i>Գրո'ւր</i>)	Շապիկներնէր [պիկներ
Corset Covers	(<i>Գորսէ-Գլք</i>)	Իրանաձևի Ծածկոցներ
Under skirts	(<i>Ընդեր տըրտ</i>)	Վտաւակներ (<i>Վո</i>)
Waists	(<i>Վոստ</i>)*	Բաճկոններ
Com'bi-na'tions	(<i>Գաճիկէշերտ</i>)	Միացածներ (<i>շապիկ և շապիկներ</i>)
Night Dresses	(<i>Եռշերտ</i>)	Գիշերազգեստներ
Hoses	(<i>Հոզ</i>)	Զանկապաններ
Wrap'pers	(<i>Երէք</i>)	Տան միջի Զպուկներ
Dressing Sacques	(<i>Գրէսիկ սոք</i>)	Բաճկոնազգեստներ
Dresses	(<i>Գրէք</i>)	Պատմութեաններ
Skirts	(<i>Ըտըրտ</i>)*	Քլանցքներ (<i>Տճի. էլէ</i>)
A'prons	(<i>Էրէրէ</i>)	Գոգնոցներ

Ամերիկայի մէջ *Ժուլ* ընող լուացարարներէն տասէն մօտաւորապէս ինն Չինացիներ (*Chinese*) են, որոց մէջ Անգլիա-խօսներ չափ քիչ են և հետերնին խօսիլն ալ չափ դժուար է:

Ընդհանուր առմամբ Լուացարարներուն հետ խօսելու մասնաւոր ոչինչ կայ, բայց կարելի է որ և է նիւթի վրայ խօսակցութիւն մը սկսիլ, եթէ մէկը փափաքի:

RULE XVIII. — INFINITIVES.

ԿԱՆՈՆ ԺԸ. — ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ:

The Infinitive Mood is governed in general by the preposition to which commonly connects it to a finite verbe.‡ — Անե-

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանի: ‡ [Սոյն կանոնը զոց ընելու է:]

րեւոյթ եղանակն ընդհանրապէս կը կառավարուի ԿՕ նախագ-
րութիւնովն, որն առհասարակ կը կապէ զայն դիմաւոր բայի
մը. ինչպէս, “I desire to learn. Կը բաղձամ “լընլ”:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Աներեւոյթ եղանակը կարելի է յարել տասը մասունք
բանիներէն ամեն մէկին, բացի յօդէն. այսպէս,

(1) Անունի մը. ինչպէս, “It is time to go. Երբեք չմնալ է”:

(2) Ածականի մը. ինչպէս, “He seemed desirous to speak.
Ինք կը թուէր խօսելու բաղձալ”:

(3) Դերանունի մը. ինչպէս, “Is it lawful for us to give
tribute to Caesar? Օրինակա՞ն է Վրէ տուրք ալ Կեսարին
(կայրին)”:

(4) Դիմաւոր բայի մը. ինչպէս, “He came to see us. Մեզ
որեւե՞ր եկաւ”:

(5) Ուրիշ Աներեւոյթի մը. ինչպէս, “To go to enter into
Egypt. Երբեք Եգիպտոս մտնել”:

(6) Ընդունելութեան մը. ինչպէս, “Still running to catch
him. Տակաւին վազելու վրայ է (կը վազէ) զինք Բռնելու (համար)”:

(7) Մակբայի մը. ինչպէս, “Tell me when to come. Ըսէ՞ք
ինձ երբ գամ”:

(8) Շաղկապի մը. ինչպէս, “He knows better than to trust
you. Նա աւելի լաւ գիտէ քան ձեզ վստահել (յեշ վստահելէ աւելի
լաւ (բան) գիտէ)”:

(9) Նախագրութեան մը. ինչպէս, “I was about to write.
Գրելու լրայ էի (կը պատրաստուէի)”:

(10) Միջարկութեան մը. ինչպէս, “O to forget her! Օ՞ զինքը
հոռնալ”:

2. Աներեւոյթի գործածութեան կերպերը այնքան զանա-
զան ու բազմաթիւ են, զորս չէ կարելի դասաւորել. բայց ա-
նոնցմէ մէկ քանին միայն կարելի է ցոյց տալ հետեւեալ օրի-
նակներովն.

(1) Ուրիշ բայի մը իբր լրացուցիչ, խօսքին իմաստը ամ-
բողջացնելու համար. ինչպէս, “His hands refuse to labour.
Իր ձեռքերն կը Վրժեն աշխատել”:

(2) Բանի մը նպատակը կամ վերջն արտայայտելու համար.
ինչպէս, “Labour not to be rich. Հարստանալու մի աշխատիր”:

(3) Սիրոյ կամ կրքի մ’առարկան ցուցնելու համար. ինչ-
պէս, “He loves to read. Ինք կը Վրէ կարդալ”:

(4) Սիրոյ կամ կրքի մը պատճառը ցոյց տալու համար ինչպէս, “I rejoice to hear it. Ես կ'ուրախանամ շտիկա լսելն”:

Ուսանողն վերոյգրեւաներուն պէս Աներեւոյթի գործածութեան ուրիշ շատ մը կերպերուն պիտի հանդիպի իւր ընթերցանութեանց մէջ, զորս պէտք է ինքնին ջանայ նկատի առնել:

192. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն ժ. Կանանի հաճախ -- զգուշ, (TOB պատաներն ախպրեցեալն) ընդօրինակելու է Կարգին յիշ:]

“When he has no occasion either to divide or explain.”

“And they will find their pupils† improve by hasty and pleasant steps.”

“He is not to form, but copy characters.”

193. Վարժութիւն

[3] [2]

“He who is the slowest to promise, is the quickest to perform.”

“Knowledge is more than equivalent* to force.” -- *Samuel Johnson*.

“There is no time in life when books do not influence a man.” -- *Walter Besant*.

“It matters not how a man dies, but how he lives.” - *Samuel Johnson*.

“Murder§ is the worst crime, for it can never be made good again.” -- *Duma*.

“Enough is better than too much.”

“A stitch in time saves nine.”

“It is never too late to learn.”

† pu'pil (բի'ս-բիւ) աչքի բիբ. աշակերտ

* e'quiv'a-lent (էկ'ւ-է'վալէնթ) համարժէք

§ mur'der (մը'ր-ըր) դիտուհնաւոր մարդասպանութիւն
- to murder, դիտմամբ մարդ սպաննել

ԴԱՍ ՃԲ. (LESSON CII.)

[2]

[ԾԱՆ. — Մեր ուսանողները կամ Հայ նորեկներն իրենց մարտնչական վերաբերեալ պէտքերն ալ իրենք իրենց Հայ-թայթելու կամ կարգադրելու կարող վիճակի մը հասցնելէ վերջ, կ'անցնինք զիրենք առաջնորդելու կենսական պէտքերէն հինգերորդին դարման տանելու, այն է ապրոստ հայրայ-րէն, որը ուրիշ տեսակետէ մարդկային բոլոր պէտքերու հիմն ու կեանքի բոլոր պայքարներու եւ մաքառումներու նպատակակէտը կը կազմէ:]

Ապրուստ Հայթայթել:

Ապրուստ Հայթայթել ուրիշ բառերով կը նշանակէ դրամ չահիլ եւ չահաժ դրամներովն ինքզինքն եւ իրմէ կախում ունեցողներն ապրեցնել, Հայթայթելով բնակարան, ուտեստ, հագուստ, մաքրութիւն, կրթութիւն, հոգեկան ուրախութիւն, բերկրանք եւ ամեն ինչ որ Արարիչն զետեղած է տիեզերքին մէջ մարդոց վայելքին համար:

Դրամ չահելու համար, պէտք է գործել. գործելու համար պէտք է (ա) առողջ ըլլալ. (բ) գործ գիտնալ. և (գ) գիտած գործին նորագոյն գործիքներն ունենալ:

(ա) Առողջ ըլլալու համար պէտք է ամեն ոք ինքն իրեն հոգ տանի. օգտուէտ եւ արեւդէմ սենեակներու մէջ բնակի սննդաւոր և մաքուր ուտելիքներ ուտէ. մաքուր լուացուի, մաքուր հագուստի եւ օրական առնուազն կէս ժամ բաց օդի մէջ քալէ†: Այս բոլորն ինչպէս կարելի է ձեռք բերել, նախորդ դասերուն մէջ ուսանողներն արդէն սովորեցան:

(բ) Գործ մը գիտնալու համար պէտք է կամ բարեկամէ մը սովորիլ, կամ հասարակաց արհեստանոցի մը մէջ ուսանիլ և կամ դրամի ուժով ձեռք բերել: Այս կէտն ամեն մէկ ուսանող իւր որոշ համոզումովն իւր անձնական ջանքերով և իւր անհատական ճարպիկութեամբ ինքն իրեն համար կարգադրելու է:

(գ) Գիտած գործին նորագոյն գործիքներն ունենալու համար, մենք պիտի առաջնորդենք մեր ուսանողներն ի կարգին երկաթեղէններ և Գործիքներ վաճառողին: Որմէ վերջ զինք պիտի ծանօթացնենք Գործ գտնելու կերպերուն կամ միջոցներուն և Գործատեղիին մէջ ըլլալիք խօսակցութեանց:

† «Մինչև իսկ սակաւարիւն աղջիկները թարմ գոյն մը պիտի ստանան, եթէ օրը երեք անգամ 5-10 վայրկեան բացօդեայ կամ բաց պատուհանի մ'առջև խոր շնչառութեան մարզանքներ կատարեն»: — Տօմ. Կ. ՓՆՇԱՅԵԱՆ.

Hard'ware'' (հա'րաւ-էյր) Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ

Tools (թօւլ)* Գործիքներ

Hardware Store (հա'րաւ-էյր «նօ») Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ Վաճառողի խանութ

Անգլիախօս երկիրներու մէջ ու և իցէ գործիք գնելու համար պէտք է դիմել Hardware Store, Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ Վաճառողի մը խանութը. ուր կարելի է գտնել երկաթէ շինուած ամեն առարկայներ, փոքրիկ գամէն մինչև խոհանոցի մեծ վառարաններ:

Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ ծախողի մը խանութին մէջ գտնուած առարկաներու ինչպէս նաև գործիքներու և անոնցմէ իւրաքանչիւրի ալ քանի մը տեսակներու անուններն բերաւոր կը հաշուուին, որոց բոլորի անուններն գտնել, դասակարգել, հնչումներն ճշդել և Հայերէն անուններն գտնել կամ ստեղծել երկար աշխատութեան և հատորներու կը կարօտի. ուստի մենք պիտի բաւականանանք այստեղ յիշելով միայն այն գործիքներու անուններն, որոց՝ ուսանողն ամեն տեղ պիտի հանդիպի:

Այնպիսի պարագայի մը տակ որ ուսանողը չըգտնէ իրեն հարկ եղած գործիքի անունը ի ստորև տրուած ցուցակին մէջ, խորհուրդ կ'ուտանք իրեն որ երթայ Երկաթեղէններ և Գործիքներ Վաճառողի մը խանութ, հոն գտնէ իւր ուզած գործիքը, և նոյն պահուն առարկային վրայ սովորի անունը. և կամ իւր գործատեղւոյն մէջ դիմէ իւր տեսչին (fore'man, ֆօ'րման), և անոր հարցնէ իրեն հարկ եղած գործիքներուն անունները. խնդրելով հանդերձ որ թուղթի մը վրայ գրէ ու տայ իրեն, և կամ ինքը (աւաւ-լը) հեգելու է և հարցնողը ուղղադրելով թուղթի մը վրայ, յետոյ սովորելու է:

Գործիքներ

adz, adze (էպչ) ուրազ (Տճի Ժե'եր)

coop'ers' adze	(Ժօ'ւ-է'լէր էպչ)	տակառագործի ուրազ
car'pen-ters' adz	(Ժա'ւ-է'լէր էպչ)	ատաղձագործի ուրազ
sculp'tors' adz	(Ը)ժէ'լէ'լէ'լէր էպչ	անդրիագործի ուրազ
flat-head adz	(Ֆլէ'ր-հէր էպչ)	տափակագլուխ ուրազ
half flat-head adz	(Հա'ֆ ֆլէ'ր-հէր էպչ)	կէս տափակագլուխ ուրազ
house-adz	(Հա'ու-է'լէր էպչ)	տան ուրազ
notch'ing-edz	(Նա'չ'ին-է'լէր էպչ)	կտրելու ուրազ
railroad adz	(Բէյլ'ու էպչ)	երկաթուղւոյ ուրազ
rounding-adz	(Րա'ուն-է'լէր էպչ)	կլորելու ուրազ

ax, axe (է+ս)*	կացին (Տճկ. աւլնա)
firemen's ax (ֆայրմեն'ս է+ս)	ջրհանկիրներու կացին
double-bit'ted ax (դաւբլ-պիթէդ է+ս)	կրկնահար կացին
broad ax (այրօթ է+ս)	լայն կացին
stone-cutters' ax (սթոն-քաթթըր է+ս)	քարահատներու կացին
ship broad ax (շիփ աւլն է+ս)	նաւու լայն կացին
chip'ping-ax (չիփինկ-է+ս)	տաշելու-կացին
grub'bing-ax (գրըպինկ-է+ս)	բրելու-կացին
ho'ling-ax (հօլինկ-է+ս)	ծակելու-կացին
lop'ping-ax (լօփինկ-է+ս)	ճիւղեր կտրելու կացին
peel'ing-ax (փիլինկ-է+ս)	կեղեւելու՝ գերծելու-կացին
flesh-ax (ֆլէշ է+ս)	մսի-կացին
gran'ite-ax (գրէյթ-է+ս)	որձաքարի-կացին
slate-ax (սլէյթ է+ս)	սեւաքարի-կացին
ax-ham'mer (է+ս-հեմմըր)	մուրճ-կացին
au'ger (օ'լըր) գայլիկոն	
twist'ed auger (թւիսթէդ օլըր)	ոլորուած գայլիկոն
post-hole-auger (փօսթ-հօլ-օլըր)	ցանկապատի ցիցի ծակ չինելու [գայլիկոն]
ship-auger (շիփ-օլըր)	նաւու գայլիկոն
gim'let auger (գիմլէթ-օլըր)	գչրածել-գայլիկոն
ex-pand'ing auger (էքսփէնդինկ-օլըր)	լայնցնող-գայլիկոն
earth-auger (էրթ-օլըր)	գետնի-գայլիկոն
earth bor'ing auger (էրթ-բօրինկ-օլըր)	գետինը-ծակելու-գայլիկոն
pump-auger (փըմփ-օլըր)	ջրհանի-գայլիկոն
screw-auger (սքրօ-է+ս-օլըր)	պտուտակածել-գայլիկոն
auger-gage (օլըր-կէյճ*)	գայլիկոնաչափ
bit (պիթ) շաղափ (Տճկ. մալգապ)	
boring-bit (այօրինկ-պիթ)	ծակելու-շաղափ
o'pen-ing-bit (օփէնինկ-պիթ)	բանալու-շաղափ
cen'ter-bit (սենթըր-պիթ)	կեդրոնի-շաղափ
nose-bit (նօզ-պիթ)	քթածել-շաղափ
rose-bit (րօզ-պիթ)	վարդածել-շաղափ
end-boring-bit (էնդ-այօրինկ-պիթ)	ծայր-ծակելու-շաղափ
drill-bit (դրիլ է+ս-պիթ)	ծակող-շաղափ
spoon-bit (սփօն է+ս-պիթ)	դգալածել-շաղափ
gimlet-bit (գիմլէթ-պիթ)	գչրածել-շաղափ
auger-bit (օլըր-պիթ)	գայլիկոնածել-շաղափ
fau'cet-bit (ֆօսէթ-պիթ)	ծորակածել-շաղափ

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

bit-stock	(<i>պիլ- (ը) ակաթ*</i>)	} <i>աղեղնակ (շաղափ դարձնող)</i>
bit-brace	(<i>պիլ-պրէյ*</i>)	
bit-strap	(<i>պիլ- (ը) արաթ*</i>)	

ԾԱՆ. — Թէ ամեն մէկ գործիքի որքան տեսակներ կան, ուսանողին փոքրիկ գաղափար մը տալու համար, վերոյգրեալ ուրագի, կացինի, գայլիկոնի եւ շաղափի տեսակներէն միայն քանի մը հատ յիշեցինք այստեղ:

an'vil	(<i>է'նվիլ</i>)	<i>սալ (Տճկ. էօր)</i>
ham'mer	(<i>հէ'մբ</i>)	<i>մուրճ</i>
awl	(<i>օլ</i>)	<i>հերիւն (Տճկ. պիլ)</i>
bolt	(<i>պօլթ</i>)*	<i>նիզ</i>
bolting-mill	(<i>պօլթինկ-միլ</i>)	<i>խարբալ (Ֆէ Ֆալ)</i>
bar	(<i>պար</i>)	<i>ձող (հարասա)</i>
bar-roll	(<i>պար-ռօլ</i>)	<i>ձողանիւ</i>
ball and sack'et	(<i>պօլ էնպ սակէթ</i>)	<i>գնդակ եւ խոռոչ, ծխնի եւ կը- րունկ (Տճկ. բէշէ եւ էօթէ)</i>
bone	(<i>պօն</i>)	<i>ոսկոր (Ֆեպասի լիւլիէ համ դերձա)</i>
com'pass-es	(<i>գը'սպաս</i>)	<i>կարկին [տակելա]</i>
bow-compasses	(<i>պօ-գը'սպաս</i>)	<i>մէկ ծայրը փոփոխելի կարկին</i>
blow-pipe	(<i>պլօ'փայփ</i>)	<i>փչելու խողովակ</i>
cramp	(<i>գրէ'թ</i>)*	<i>յօդակապ</i>
crank	(<i>գրէ'ն</i>)	<i>մանիճ</i>
cork'screw	(<i>գօ'սկրօ</i>)	<i>խցահան</i>
bal'ance	(<i>պէ'լան</i>)	<i>կշիռ</i>
spring balance	(<i>ը'սպրինկ-պէլան</i>)	<i>զսպանակակշիռ</i>
scales	(<i>ը'սկէյլ</i>)*	<i>կշիռ (Տճկ. լիւրալի), նժար</i>
lock	(<i>լոկ</i>)	<i>կղպանք</i>
key	(<i>թիյ</i>)	<i>բանալի</i>
bale-hook	(<i>պէյլ-հոփ</i>)	<i>հակակեռ</i>
bu'rin	(<i>պի'րին</i>)	<i>փորագրչի գրիչ</i>
but'ter-is	(<i>պը'թրիս</i>)	<i>սմբակատաշ (պայդասնէրո)</i>
cal'i-per	(<i>գէ'լիթր</i>)	<i>տրամաչափ</i>
cant-hook	(<i>գէ'նթ-հոփ</i>)	<i>կոճղ տեղափոխելու կեռ</i>
chis'el	(<i>չի'շէլ</i>)	<i>կոոց (Տճկ. րիւլիէ ֆալի)</i>
cold-chisel	(<i>գօլթ-չիշէլ</i>)	<i>մետաղ ծակելու հերիւն</i>
clamp	(<i>գլէ'թ</i>)*	<i>յօդակապ</i>
drill	(<i>դրիլ</i>)*	<i>շաղափ [գործիք]</i>
dib'ble	(<i>դի'բլ</i>)	<i>պարտիզպանի տունիկ տնկելու</i>

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

block	(պլաշտ)*	} ճախարակ, լիսեռնիկ (պլաշտ)
pul'ley	(փոխակ)	
file	(ֆայլ)*	
rif'fler	(րիֆլեր)	խարտոց
hatch'et	(հեշետ)	ծակի խարտոց
mal'let	(մալետ)	փաթիկ կացին
nail-dri'ver	(նեյլ-դրիվեր)	թակ (Տճկ. Ռոգժաֆ)
nail-ex-tract'or	(նեյլ-էքտրակտոր)	բեւեռակոխ
nail-pull'er	(նեյլ-փոխակ)	բեւեռաքաշ
chuck	(չեք)	սեղմակ
clutch	(կլաշ)*	ազուցիկ
crane	(քրեյն)*	խորդակ
nip'pers	(նիփթեր)	աքցան
cutting-nippers	(կաթնիկ-նիփթեր)	կտրող աքցան
pin'cers	(փինչեր)	կասա (Տճկ. Կեղեթի)
tongs	(թոնգլ)*	ուռնիկ [նեյլ]
la'zy tongs	(լեյզի թոնգլ)	ծոյլ ուռնիկ (երկար ու կարճ ու կարճ ու կարճ ու կարճ)
pli'er	(փլիեր)	ամրաբռնիչ [դաշտ քերան]
flat-nose pliers	(ֆլեթ-նոս փլիեր)	տափակաքիթ ամրաբռնիչ (Ռոգժաֆ)
punch-pliers	(փաշ-փլիեր)	ծակող ամրաբռնիչ
pick'er	(փիքեր)	հաւաքող, մաքրող, խլիչ
silk-picker	(սիլկ-փիքեր)	մետաքսի մաքրիչ (Տճկ. Գոռա)
twee'zers	(թուեյզեր)	մազիկ (Գոռա). (պաշտօնական)
		գրքաշ
ream'er	(րեյմեր)	չաղափ (Տճկ. փերսիկի պոչ-պոչ)
ratch'et	(րաշետ)	կեռածանի
sco'ri-fi'er	(սկորիֆիեր)	խարամատիչ
sick'le	(սիկլ)	մանգաղ
scythe	(սայթ)*	գերանդի
square	(քուեյթ)*	քառակուսի
bev'el	(բեվել)	ուղղաչափ, անկիւնաչափ (շեփե)
wheel	(հուել)*	անիւ
trow'el	(թրուել)	ծեփիչ (Տաւ)
gardeners' trowel	(գարտնիկ-թրուել)	պարտիզպաններու ծեփիչ
ma'sons' trowel	(մասոն-թրուել)	որմնադիրներու ծեփիչ
plas'ter-ers' trowel	(փլասթեր-թրուել)	գաճարարի ծեփիչ
plane	(փլեյն)*	խարաբուղ, հիւսիսեւրոպայի (Տճկ. Գոռա)
saw	(սո)	սղոց [դաշտ քերան]

* Հնչեղութիւնն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

hand-saw	(հէն-սո)	ձեռքի սղոց
screw	(ը)սքո-)*	ստուտակ (Տճկ. վիտ)
screw-driver	(ը)սքո-արայլը)	ստուտակադարձ [Բէր]
scal'pel'	(ը)սքէ'լէլ)	հերձադանակ, նշարակ (Տճկ. նէշ-
crow'bar	(գրո'սար)	խիղբ, լծակ
lev'er	(լէ'վըր)	լծակ
pinch	(փէնչ)*	կամթիչ
pinch'bar	(փէ'նչար)	կամթածող
lev'el	(լէ'վէլ)	հարթաչափ
forge	(ֆօրժ)*	դարբնոց
plumb-bob	(փլըմ-պոպ)	տրամալար (Տճկ. շափ-լ)
par'al-lel ru'ler	(փէ'րալէլ րո'ւլըր)	զուգահեռագիծ քանոն
glue'pot'	(կլո'պոտ)	սօսնձաման
sten'cil	(ը)սթէ'նսիլ)	ձեւակ
pump	(փըմփ)	ջրհան
piv'ot	(փի'վոտ)	առանցք
dig'ger	(դի'ջըր)	բրիչ
tap	(թէփ)	էգ ստուտակ շինելու գայլիկոն
check-nut	(չէփ-նէլ)	արգելընկոյզ
shov'el	(շո'վէլ)	թի
snow-shovel	(ը)սնո*շո'վէլ)	ձիւն յորդելու թի
fire shovel	(ֆայր շո'վէլ)	կրակի թիակ (ճարար)
spade	(ը)սփէյթ)*	բաճ
ditch'ing spade	(դիչ'ինգ-սփէյթ)	խրամահատ բաճ
drain-spade	(դրէյն-սփէյթ)	ականահատ բաճ
hoe	(հո)	մարկեղ (Տճկ. լափ)
rake	(րէյթ)*	փոցղ, հիւսան, մատնէք
pitch'fork'	(փիչ'ֆօրք)	եռաժանի
plow, plough	(փլաւ)*	արօր
lawn-mower	(լոն-մօւըր)	մարգաքաղ
weeding-fork	(ուէյթ'ինգ-ֆօրք)	քաղհան ժանի
hay-fork	(հէյ-ֆօրք)	խոտաժանի
manure-fork	(մանուր-ֆօրք)	աղբի ժանի
needle	(նէյլ)*	ասեղ
curved-needle	(գըւրվ*նէյլ)	կոր ասեղ, թռուկուռ
packing-needle	(փէ'փինկ-նէյլ)	բռներ կարելու ասեղ, մախաթ
carpet-needle	(գարփէյթ-նէյլ)	կապերտ կարելու ասեղ
harness-needle	(հարնէս-նէյլ)	կաշեսարքի ասեղ
bone-needle	(պոն-նէյլ)	ոսկոր-ասեղ

* Հնչյուն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

wrench	(բէնչ)	գելիչ
monkey-wrench	(մոնքի-բէնչ)	կապկազելիչ
pipe-wrench	(փոյգի-բէնչ)	փողազելիչ
pocket-wrench	(փոքի-բէնչ)	գրպանի գելիչ
S-wrench	(էս-բէնչ)	Տաճեւ գելիչ
carriage-wrench	(գարիճ-բէնչ)	կառազելիչ
vise	(վիս)*	ոլորան (Տճկ. Վեկէնէ)
hook	(հոք)	կեռ (Տճկ. Վեկէնէ)
handle	(հէնդլ)	կոթ
bel'ows	(պէ'լօշ)	փուք
hinge	(հինջ)*	ծխնի
sold'er	(սոլդըր 'սոլդըր)	անագամածոյց (Տճկ. լէհէճ)
soldering-iron	(սոլդըրինկ-այըրն)	անագամածուցիչ երկաթ

Երկաթեղէններ ու երկաթանօթներ վաճառողի մը խանութին մէջ կը գտնուին նաեւ ուրիշ զանազան երկաթեղէն, փայտեղէն եւ ուրիշ նիւթերէ առարկաներ, որոցմէ մէկ քանիններն են,

stove	(սթօվ)*	վառարան
stove-cover-lifter	(սթօվ-գըվըր-լիֆթըր)	վառարանի խուփ վերցնող
stove-poker	(սթօվ-փօքըր)	վառարանի ակիչ
gas-stove	(կէշ-սթօվ)	կազի վառարան
heat'er	(հէյթըր)	ջեռուցիչ
gas-heater	(կէշ-հէյթըր)	կազով ջեռուցիչ [ռուցիչ
gas-jet-heater	(կէշ-ճէթ-հէյթըր)	կազի ցայտի վրայ անցուած ջե-
coal hod	(քօլ հոք)	} ածուխի դոյլ
coal scut'tle	(քօլ (ը)սքէ'տլ)	
ash sift'er	(էշ-սիֆթըր)	փոշեմալ
shelf brack'ets	(շէլֆ ար'սէթս)	դարակի մոյթք
coffee-mill	(քօֆի-միլ)	} սրճաղաց (սոքի ջաշ)
coffee-grinder	(քօֆի-կրայնըր)	
flat-iron	(ֆլէթ-այըրն)	} հարթուկ, արդուկ (Տճկ. փլէ-)
sad-iron	(սէթ-այըրն)	
gas-iron	(կէշ-այըրն)	կազով հարթուկ
electric-iron	(էլէկթրիկ-այըրն)	էլէկտրական հարթուկ
bell	(պէլ)	զանգակ
picture hook	(պիկչուր հոք)	պատկեր կախելու կեռ
vac'u-um clean'er	(վէ'կու-ւմ քլէն'ըր)	դատարկութեամբ մաքրող
car'pet sweep'er	(քա'փէթ (ը)սքէ'յթըր)	կարպետ աւլող [թթելով աւլող]

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

cord	(գօրո) *	պարան
string	(ը) արբինի) *	առասան (Տճկ. արբին)
twine	(ը) արան) *	բարակ չուան
rope	(արօ)	չուան
clothes line	(գլօնիչ. արան)	լուացուածոց (ը) արան
mop	(արօ)	գետնասրբիչ ծոպ [փայտ
mop holder	(արօ հօլդեր)	գետնասրբիչը վրան ամրացնելու
match holder	(հիչ հօլդեր)	լուցկիակալ
trap	(ըրէթ) *	թակարդ (Տճկ. արան)
cur'tain stretch'ers	(գլօնիչ արբինիչ. արան)	(ը) արան (ը) արան
Քաշող հաւասարցնող ցողեր		
Երկաթեղէններ եւ երկաթանոթներ վաճառողի մը խանութին մէջ առ հասարակ կան նաեւ տան՝ մանաւանդ ճաշասրահի եւ խոհանոցի, վերաբերեալ ամեն առարկաներ, զորս կարելի է հետեւեալ կերպով դասաւորել		
en-am'eled ware	(ըն-ամ-էլ արան)	կիտուածեղէններ
tin'ware	(ըն-ին-էլ արան)	թիթեղեայ ամանեղէններ
a-lu'mi-num ware	(ալ-լու-մի-նում արան)	բնալեղէ ամանեղէններ
cop'per ware	(գոփ-էլ արան)	պղնձեղէններ
pieced ware	(փիչ-էլ արան)	կտորեղէններ
wooden ware	(ուօ-էլ արան)	փայտեղէններ [ղէններ
Japaned ware	(ճափ-էլ արան)	տեսակ մը ճափոնական ամանեղէններ
gal'va-nized iron	(գալ-վա-նիզ արան)	թիթեղազօծ երկաթեղէններ
nick'el plated ware	(նիք-էլ արան)	նիքազօծ երկաթեղէններ
brass ware	(պրաս-էլ արան)	արոյրեղէններ
iron ware	(այր-էլ արան)	երկաթեղէններ
glass ware	(կլէս-էլ արան)	ապակեղէններ (բաժակ, Լն.)
cut glass	(գլէս կլէս)	աղամանդահաս (Տճկ. Էլֆալիւր)
chi'na	(չին-էլ արան)	Չինական յախճապակեղէններ
porce'lain	(փօ-էլ արան)	կիսաթափանց յախճապակեղէններ
crock'er-y	(գրոք-էլ արան)	խեցեղէն անոթներ [ներ
wire goods	(ուայր-էլ արան)	երկաթեղէն կամ պղնձեղէն շինուածներ
cut'ler-y	(գլէս-էլ արան)	դանակեղէններ (դանակ, շիւրի, քիւրի, Լն.)
bas'kets	(պաս-էլ արան)	սակառներ, զամբիւղներ
brushes	(պրշ-էլ արան)	խոզանակներ, վրձիններ
sporting goods	(ը) արան (ը) արան	բացօղեայ խաղերու վերաբերեալ իրեղէններ

* Հնչեղութիւնն է մէկ անգամ մէկ (մէկ վանկ) :

house furnishings (հաս-ը ֆընիշինգ) տնային կարասիներ
 au'to sup-plies (օ'թո սըփլիյա) ինքնաշարժի վերաբերեալ իրեր
 light'ing goods (լա'յթինկ փո-րա) ճրագի վերաբերեալ իրեր
 as-bes'tos (էսպէ'տոս) անհրաժարական, էսպէ'տոս
 bath room u-ten'sils (պաթ ռու-տեն'սիլս) բաղնիքի մէջ գոր-
 paints (փէյնթս)* ներկեր [ծածուելիք օգտակար իրեր

Բայեր

to notch	(նոշ)	կտել
to round	(րաունդ)*	կլորել
to chip	(չիփ)	տաշել
to grub	(գրըբ)*	բրել, արմատախիլ ընել
to hole	(հոլ)	ծակել [տել
to lop	(լոփ)	ծառի մ'աւելորդ ճիւղերը կըտր-
to peel	(փիլ)*	կեղեւը հանել
to twist	(թուսթիս)*	ոլորել, գալարել. խժբծել
to ex-pand'	(էսպէնդ)	սփռել. լայնցնել
to bore	(բոր)	ծակել
to center	(սենթըր)	կեդրոնացնել
to end	(էնդ)	վերջանալ. վերջացնել
to drill	(դրիլ)*	գայլիկոնով ծակել. մարզել
to bow†	(բաու)*	խոնարհութիւն ընել
to bow†	(բաու)	աղեղի ձեւով ծռել
to file	(ֆայլ)*	խարտոցել. (ֆոլիոնի փշերէն շար- տով) շարել [կոտրտել
to crack	(քրէք)*	ճարճատեցնել. ճաթեցնել. (քրէք)
to squeeze	(քուէշ)*	քամել
to knock	(նոք)	բաղխել, (դոք) զարնել
to nail	(նայլ)*	գամել, բեւեռել
to extract	(էսթրէքթ)	(էքթրէկթ) հանել
to pull	(փուլ)	քաշել
to punch	(փընչ)*	(չըփ) ծակել. կռփել
to pinch	(փինչ)*	կսմթել (փինչել)
to pick	(փիք)	կտցահարել. (փիք, փիք-ը)
		ստկել, կթել, ժողովել
to level	(լեվել)	հարթ ու հաւասար ընել
to forge	(ֆորժ)	դարբնել
to glue	(կլու)*	սօսնձել

† Դիտելու է այս բառի տարբեր հնչուններով տարբեր
 նշանակութիւններն: * Հնչելու է մէկ աղաձայն (մէկ վանկ):

to pump	(փշփշ)*	(ջրհանով ջր-ը) վեր հանել
to dig	(դիլ)	պեղել, փորել
to check	(չեփ)	արգելել, դադարեցնել
to ditch	(դիչ)	փոս փորել, խրամ հատանել
to drain	(դրէյն)*	ծծել, հատնիլ, չորնալ
to hoe	(հօ)	քաղհան ընել
to plow	(փլաւ)*	հերկել, վարել
to pack	(փեփ)	ծրարել, փաթթել, (անոթ-ին ղեջ)
to lock	(լափ)	կղպել [տեղաւորել]
to solder	(սաղըր)	անագամածուցանել (լահիփել)

Երկաթեղէններ եւ Երկաթանոթներ վաճառողի մը խանութին մէջ ըլլալիք խօսակցութիւնը նոյն սովորական առևտուրի խօսակցութիւնն է, զոր տեսանք առջի դասերուն մէջ, եւ որոյ մեր կողմանէ կրկնութիւնը զանց ընելով. փոխարէնը հետեւեալ վարժութիւնը կը նշանակենք.

194. Վարժութիւն

[Ուսանողն՝ իւր պարտքին ղեկի տակ, ինչպէս իր անհատականութեան համար, (նախորդ խօսակցութեան հետեւողութեամբ), իր անհատականութեան ղեկի գործածելով ունի դասին առնալով արժեքի արժանիքը:]

RULE XIX.—INFINITIVES. ԿԱՆՈՆ ԺԹ.—ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ:

The active verbs, *bid, dare, feel, hear, let, make, need, see*, and their participles, usually take the Infinitive after them without the preposition *to*.* — *Bid*, հրամայել†. *dare*, յանդիմանիլ. *feel*, զգալ. *hear*, լսել. *let*, թողալ. *make*, անել. *need*, կարոտիլ. *see*, տեսնել — ներգործական բայերն եւ իրենց ընդունելութիւնները, սովորաբար իրենցմէ վերջն եկող Աներեւոյթը կ'առնեն առանց *to* նախադրութեանը. ինչպէս, “If he *bade* thee *depart*, how *darest* thou *stay*? Եթէ ինք հրամայէ քեզ ղեկի, դու ինչպէս կը յանդիմանիս Ժամը”:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Վերոյգրեալ ութը բայերը (բայի *let* էն) եթէ կրաւորական եղած ըլլան, իրենցմէ վերջն եկող աներեւոյթն ընդհանրապէս *to* ու պէտք է դնել. ինչպէս, “He was seen *to go*, Իր երեւելը տեսնուած էր: Նոյնպէս անոնց ներգործականի անց-

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ: † [Սոյն կանոնը գոց ընելու է]:

† (Տեսնել նաեւ էրէս 353 ասորականի թանօթեանը):

եալ եւ ապառնի ժամանակներուն մէջ ալ իրենցմէ վերջն եկող աներեւոյթն տող դնելու է. այսպէս, “They will not dare to attack you. Անոնք չպիտի յանդգնին ձեզ հարուածել»:

2. Քերականագէտներէն ոմանք հետեւեալ բայերն ալ վերոյգրեալ բայերու կարգը կը դասեն. *find*, գտնել. *have*, ունէլ. *mark*, նշանակել. *behold* եւ *perceive*, տեսնել, իմանալ, ճանչնալ. *observe*, նկատել. *help*, օգնել. *know*, գիտնալ. *please*, հաճել. ինչպէս, “Please shut the door. Հաճե՛ք գոլուր գոյել»:

3. BID բայը հրահայել իմաստով գործածուած ատեն, իրմէ վերջը հայցական խնդիր մը եւ աներեւոյթ մը միասին կ'առնէ. այսպէս, “Lord, if it be thou, *bid me come* to thee on the water. Տէր եթէ դուն ես, հրահայէ ինչ գաւ քեզի ջրերուն վըրայէն»։ Երբ խոստանալ, ընծայել իմաստով գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը *to* ունենալու է. այսպէս, “He *bids* fair to excel them all. Ինք ի՞նչ խոստանայ զանոնք բոլորը գերազանցել»:

4. DARE բայը եթէ անանցողական իմաստով գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը *to* ունենալու չէ. այսպէս, “Who *dares do* more? Ո՞վ ի՞նչ ցանկութիւն աւելին ընել»։ Եթէ ներգործական անցողական իմաստով գործածուի կամ ինքնին աներեւոյթ լինի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը *to* ունենալու է. ինչպէս, “Some *would even dare to die*. Ոմանք մինչեւ անգամ պիտի ցանկութեան զոհնան»:

5. FEEL բայը անցողական իմաստով եւ մարմնային զգացմամբ գործածուած ատեն, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը երբեմն *to* ունենալու է. ինչպէս, “I *feel* afraid to go alone. Ես վախ կ'ընէմ (կը վախնամ) մինակ ելնալ»:

6. HEAR բայը յաճախ անանցողական է. բայց երբ աներեւոյթ մը կառավարէ, իր եւ աներեւոյթին մէջ հայցական խնդիր մ'ալ կը մտնէ. այսպէս, “You have never *heard me say* so. Դուք ոչ երբէք չե՛ք իմ այդպէս ըսել»:

7. LET բայը քերականագէտներէն ոմանք կը կարծեն կարողականի նշան մը կամ հրամայականի օժանդակ մ'է. բայց իսկապէս գլխաւոր բայ մ'է եւ միշտ անցողական: Առ հասարակ իրմէ վերջ կ'առնէ հայցական խնդիր անուն կամ դերանուն մը եւ աներեւոյթ մ'առանց *to*ի. ինչպէս, “Rise up, *let us go*. Ելէք, ելնալ»:

8. MAKE բայն ալ միւսներուն պէս առ հասարակ իր եւ իրմէ վերջն եկող աներեւոյթին միջեւ հայցական խնդիր անուն կամ դերանուն մը կ'ուզէ, որ ան ալ իրմէ անմիջապէս

վերջ եկող աներեւոյթի տէր բային է. ինչպէս, “You make me blush. Դուք է՛լնէ՛ք (որ) ե՛ւ շէ՛նէ՛ք”: Եթէ make անանցողական ըլլայ, իրմէ վերջ սովորաբար տարբեր բառ մը կ’ըլլայ, որմէ վերջն ալ աներեւոյթը to ունենալու է. ինչպէս, “He made many to fall. Ինք ըրա՛ւ (որ) շատերն իյնան»:

9. NEED բայն եթէ իբր կարողականի օժանդակ գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը to ունենալու չէ. ինչպէս, “He need not go. Երբեք չի՛րա՛նք»: Բայց եթէ իբր գլխաւոր բայ գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը to ունենալու է. ինչպէս, “A young man needed only to ask himself. Երիտասարդ մը ի՛նչ էրա՛նք միայն ինքն իրեն հարցնէլ»:

10. SEE բայը երբ ներգործական անցողական է իրմէ վերջը թէ հայցական խնդիր անուն կամ դերանուն մը կ’առնէ և թէ անորմէ ալ վերջն եկող աներեւոյթն ալ առանց toի ըլլալու է. այսպէս, “See me do it. Տե՛՛ք շէ՛ք ընէ՛՛ք զանիկա»:

11. HAVE բային հետ եթէ աներեւոյթը to ունենայ, պարտաւորութիւն, պիտո՛ւմ կը հասկցուի. այսպէս, “He has to go. Ստիպուած է երթալու»:

195. Վարժութիւն

[Հիտ-տէլէի վերայիւ ժԹ. Կանան համար — զիւր ընդօրինակելու է արդարեւ թէ:]

“How many of your own church members† were never heard pray‡.”

“I dare to say he has not got home yet.”

“I saw him to move.”

“Yea, we are bidden pray one for another.”

“Let us to rise.”

196. Վարժութիւն

[§] [§]

“The measure of man’s life is the well spending¶ of it, and not the lenght.” -- Plutarch.

“How poor are they that have not patience§.”

† mem’ber (մեմբըր) անդամ

‡ pray (Քրէյ) * աղօթել * Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վայրկ) :

¶ spend (սփենդ) ծախսել

§ pa’tience (փէյշընս) համբերութիւն

ԴԱՍ ՀԳ. (LESSON CIII.)

[2]

ԳՈՐԾ ԳՏՆԵԼ

Ա. — Ամերիկայի մէջ գործ գտնելու չորս մէթոտներ կան.

1. Բարեկամներու միջոցաւ, որը թէեւ կերպով մը դժուար է բայց ամենէն ապահովն է. 2. Կառավարութեան կամ Բարեօրէնական Ընկերութիւններու եւ կամ շահախնդիր աններու կողմէ հաստատուած գործ գտնող գրասենեակներու միջոցաւ. 3. Լրագրիչներու միջոցաւ. և 4. Գրասենեակէ ի գրասենեակ, և գործարանէ ի գործարան պարբերաբար գտնելով:

1. — Բարեկամներու միջոցաւ գործ գտնելու համար, պէտք է անձամբ տեսնուիլ բարեկամներու հետ և խնդրել որ ձեռքերնուն եկածը չխնայեն իրեն գործ մ'առնելու համար: Եթէ այս կերպով գործ մը ձեռք ձգուի, երախտագէտ եւ գոհ ըլլալու է. իսկ եթէ գործ մը ձեռք չըձգուի, այն ատեն իւր բարեկամը կամ բարեկամները բամբասելու, պախարակելու, նախատելու, հայհոյելու և անիծելու Զէ, զի յիշելու է որ նախ իւր բարեկամներն պարտականութիւն մը չունին իրեն անպատճառ գործ առնելու, այլ ինչ որ կարենան ընել, լոկ բարեկամութեան համար ըրած պիտի ըլլային. երկրորդ՝ վըստահ ըլլալու է որ բարեկամ եղողն ինքնին կը ցանկայ ձեռքէն եկած աղէկութիւնն իւր բարեկամին ընել. եթէ դժբաղդաբար չկրնայ ընել, յանցանքը իր վրայ ձգելու չէ, այլ՝ պարագայից, որովհետեւ անուրանալի ճշմարտութիւն մ'է որ «Ամեն մարդ իւր ուզածն իր ցանկացած ատենին կամ տեղին յաճախ ԶԿՐՆԱՐ ընել» . ուստի եւ համբերութեամբ սպասելու է ուրիշ նոր առթիւ մը:

2. — Կառավարութեան կամ Բարեօրէնական Ընկերութիւններու եւ կամ շահախնդիր աններու կողմէ հաստատուած գործ գտնող գրասենեակ ամեն քաղաքի եւ գիւղի մէջ չկան, սակայն եղած տեղերէն կարելի է օգտուիլ:

Այս կարգի գրասենեակներն կը կոչուին

Em-ploy'ment Bu'reau (Էմփլոյմենթ Կիօսնո)	} Գործ կամ զբաղում
Em-ploy'ment Of'fice (Էմփլոյմենթ Օֆիս)	
In-tel'li-gence Bu'reau (Ինտելիճենց Կիօսնո)	} Ծանօթութեանց
In-tel'li-gence Of'fice (Ինտելիճենց Օֆիս)	

Այսպիսի Գրասենեակի մը հասցէն կարելի է ձեռք ձրել տեղական լրագիրներէն, քաղաքապահ ոստիկաններէն,

կամ քաղաքին վրայ տեղեկութիւն ունեցող որ եւ է անձէ . ուր անձամբ երթալով , տեղեկացնելու է թէ ի՞նչ տեսակ , և ո՞րչափ վճարքով գործ կ'ուզէ : Այսպիսի Գրասենեակներն եթէ կառավարութեան , քաղաքապետութեան , կամ բարեսիրական ընկերութիւններու կողմէ հաստատուած ըլլան սովորաբար ձրի են . իսկ չահախնդիր անձերու կողմէ հաստատուածներն 50 սէնդէն մինչեւ 5 տալէր և կամ գտած գործի մէկ շաբաթականէն մինչեւ մէկ ամսականը իրենց իբր միջնորդէք կ'առնեն :

Այս կարգի երկու գրասենեակներ հաստատուած կան մասնաւորապէս Հայոց համար Ամերիկայի Հայ Գաղթային Ընկերակցութեան շնորհիւ . մին Նիւ Եօրքի մէջ , որոյ գլուխն կը գտնուի ներկայիս շատ կարող և գործին համար լաւագոյն յարմարութիւնն ունեցող անձ մը . Գնդապետ Տաքզըր Նեւստոն իւան Պոյաճեան . միւսն Շիքակոյի էջ , որոյ գլուխն է ոչ նուազ լաւ անձ մը , Պատ . Տիքիճեան : Ամերիկայի Հայ Գաղթային Ընկերակցութիւնը բարեգործական ընկերութիւն մ'է . իւր բոլոր ծախսերը կը հոգացունին սակաւաթիւ Հայ հարուստներէ , և իւր ծառայութիւններն ու օգտակարութիւններն անխտիր կը մատուցունին ստուարաթիւ Հայ անգործներուն :

3. — Լրագրով Գործ Գրանցելու կարելի է երկու տեսակի ստորաբաժնել . ա. Լրագրով գործաւոր (օգնական) ուղղորդներուն նամակով կամ անձամբ դիմել . Բ. Լրագրի մէջ ծանուցում դնել տալ :

ա. Լրագրով գործաւոր ուղղորդներու գրասենեակը , գործարանները , խանութները , կամ տունները գտնելու համար , զարթնելու է առաւօտեան ժամը հինգէն առաջ , անմիջապէս լուացուելէ յետոյ , սանտրուելու և մաքուր ու կոկիկ (ու ճոխ և փառաւոր) հագուելու է , և յետոյ փողոց իջնելով ՏԵՂԱԿԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԹԵՐԹԸ գնելու է . եւ տուն գալով նախաճաշի պահուն նայելու է թերթին մէջ “Help Wanted-Male (հելփ աւանտ ֆէյլ) Այր-Օգնական Կ'ուզուի » խորագրին տակ (օրինակները Գրանցել 197 Վարժութեան ֆէյլ) . և եթէ գործ փնտռողն իգական սեռէ է և իգական սեռին յատուկ գործ մը կ'ուզէ ձեռք ձգել , այն ատեն նայելու է “Help Wanted-Female (հելփ աւանտ ֆէյլ) Օգնականուհի Կ'ուզուի » խորագրին տակ , որոց մէջէն զատելու է իրեն յարմար եղած գործերն , և այն տեղերը դիմելով , փորձելու է ձեռք ձգել գործ մը : Եթէ դժբաղդաբար մէկ տեղը կամ մէկ անգամէն չըյա-

ջողի, ԱՌԱՆՑ ՅՈՒՍԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ, փորձելու է այնքան տեղեր և այնքան անգամներ, մինչեւ հուսկ ուրեմն յաջողի:

Բ. Լրագրի մէջ ծանուցում դնել տալն ալ գէշ չէ. շատ մ'անձեր ալ այդ կերպով յաջողած են: (Լրագրի մէջ ծանուցում դնել Կապուս-Օրինակները Կէսէն 198 Վարժութեան մէջ "Sit" u-a'tion Wanted (սիտ-է'յշըն ու-ա-թէ) «Գործ (Կապուս-Օրինակ) Կ'ուզուի» խորագրին տակ): Գրելու է ծանուցում մը սիրած գործին համեմատ և տալու է Կապուս-Օրինակներ մէկ գործակալին, որը լրագրին մէջ մէկ անգամ դնելու համար, սովորաբար 5էն մինչեւ 25 սէնդ կ'առնէ, այնուհետև սպասելու է արդիւնքին: Եթէ առաջին անգամի ծանուցումն ապարդիւն մնայ, ՅՈՒՍԱՀԱՏԵԼՈՒ Զէ, այլ փորձելու է կրկին և կրկին:

Եթէ անգործ եղողը վերոյգրեալ երեք մէթոտներէն ոչ մէկովը չըյաջողի գործ մը ձեռք ձգել, այն ատեն փորձելու է հետեւեալ վերջին մէթոտը:

4. — Գրասենեակէ ի գրասենեակ և գործարանէ ի գործարան պտտելով գործ ուղելու մէթոտը, թէեւ բաւական դժուար, յոգնեցուցիչ, սակայն յաճախ ապարդիւն ալ չանցնիր: Գիտնալու է որ՝ ինչպէս ապրանք ծախող խանութները, նոյնպէս գրասենեակներն առաւօտեան ժամը 8էն առաջ չեն բացուիր: Կան գրասենեակներ, որոնք առաւօտեան ժամը 9էն առաջ չեն բացուիր. մինչ պաշտօնարաններն, դրամատուններն և ուրիշ կարգ մը բարձր գրասենեակներն կը բացուին առաւօտեան ժամը 10ին* և կը գոցուին ոմանք կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ոմանք 4ին, ոմանք 5ին, ոմանք 5 ու կէսին եւ ուրիշներ 6ին:

Գործարանները կը բացուին առ հասարակ առաւօտեան ժամը 7ին և կը գոցուին կէսօրէ վերջ 6ին:

Մեծ խանութներու և մեծ գրասենեակներու մէջ գործ ուղելու համար, դիմելու է Վերակացուն (Su'per-in-tend'ent, սիւ-փըրինդէն-տէնտ) և կամ Տնօրէնին (Man'a-ger, մանաճըր). իսկ գործարաններու մէջ դիմելու է առ հասարակ կամ Վերակացուն (Superintendent) և կամ Տեսչին (Fore'man, ֆօր-ման): Եթէ իգական սեռէ ըլլայ գործ ուղողը և իգական սեռին յատուկ բաժնի մը մէջ ուղէ գործ առնել այն ատեն դիմելու է Տեսչուհւոյն (Fore'la'dy, ֆօր-լէյդի):

* Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց արդի Նախագահը (Woodrow Wilson) առաւօտեան ժամը 9էն առաջ գործի գըլուխը կը գտնուի:

Ք. — Երբ, ուր, և ինչ առթիւ ալ որ ըլլայ, գործ ուզած պահուն խօսելու է համարձակ, ձայնն առանց կերկեւելու, աչքերն առանց գետինը սկեռելու, ձեռներն ու ոտներն առանց դող ելլելու: Դէմքը խոփռուելու չէ իբր խելացիութեան և պարկեշտութեան նշան. (ընդհակառակն դէմքի խոփռուութիւնն աւելի ինքնահաւանութեան և անհամակրելիութեան երևոյթ կը նկատուի). և ոչ ալ խօսած ատեն ծիծաղելու է, որը թեթեւօրիկութեան նշան է. այլ վերակացուն կամ Տեսչին հետ խօսելու է այնպէս պարզ կերպով ու զուարթ դէմքով ինչպէս խօսած պիտի ըլլար ծանօթ, ազնիւ ու յարգելի բարեկամի մը հետ անոր հետ տեսնուած պահուն: Եթէ դժբաղդաբար մերժէ ձեզ, մեկնելու չէ անմիջապէս, այլ ջանալու է կարելի եղածին չափ զինքն ուրիշ խօսքերով համոզել որ գործ տայ եւ կամ գէթ խոստանայ յաջորդ օրուան, յաջորդ շաբթուան կամ յաջորդ ամսուան համար գործ տալ†:

Գ. — Եթէ հակառակ ձեր բոլոր ջանքերուն՝ ամեն տեղ ալ մերժուիք, ՅՈՒՍԱՀԱՏԵԼՈՒ ՁԷ. փորձելու է կրկին եւ կրկին, վստահ ըլլալով որ առաւօտեան մերժուածը կէսօրէն վերջ կրնայ ուղուիլ, այսօրուան չընդունուածը վաղը կրնայ ընդունուիլ, այս շաբթուան գործ չկրցող ձեռք ձգողը, գալ շաբթու կրնայ գործ մը՝ գուցէ եւ դիւրին ու շահաւոր գործ մը ձեռք ձգել. եւ այսպէս շատ հաւանական է եւ յաճախ ալ տեսնուած է տարիով անգործ պատող յուսահատը, յաջորդ տարին յաջող, բարեկեցիկ ու հարուստ դառնայ‡:

Դ. — Սխալ է կարծել որ գործ ուզելու համար այս ինչ եւ այն ինչ օրերը յարմար կամ աղէկ են. ամեն օր, ամեն ժամ եւ ամեն րոպէ գործ ուզելու համար հաւասարապէս

† Զիջակոյի մէջ Արաբկերցի երիտասարդի մը գործ առնելու համար, քանիցս մերժուելէ յետոյ, այն պահուն առանց մեկնելու, անվհատ խօսելովս յաջողեցայ վերջապէս երիտասարդին համար գործն առնել: Երկիցս եւս ես ինձ համար գործ առած եմ խօսքի ոյժով:

‡ Նիւ Եօրքի մէջ երբեմն ուտելու հաց և պառկելու տեղ չունեցող ու ետքէն ալ չաբաթական երկու տալերի սափրիչի մը խանութին մէջ յաճախորդներուն վերարկուները խողանակելու ծառայող ազնիւ երիտասարդ մը այսօր Ամերիկայի մեծ քաղաքներէն միոյն մէջ լաւ դիրքի, բարձր վարկի, եւ հանգստաւէտ տուն տեղի տէր գորգի պատուաւոր վաճառական մ'է:

աղէկ են: Սակայն առաւօտները ժամը 7-10 եւ կէսօրէ վերջ
 ժամը 1-3 աւելի յարմար են գործ ուղեւոր համար:

ԿԱՆՈՆ. — Եթէ գոյական անունի մը վերջը աւելցնենք
 Լատիներէնէ կամ Գաղղիերէնէ առնուած հետեւեալ an, (ain,
 ian) ant, ary, ent, ar, er, or, eer, ier, ist, ive մասնիկնե-
 րէն մէկը, կը նշանակէ անձ, գործակալը կամ գործն ընողը.
 Ինչպէս, Rome, Հռովմ — Roman, Հռովմայեցի. music, նուագ —
 musician, նուագաձայն. art, գեղարուեստ — artist (ist մասնիկը Յու-
 նարէնէ առնուած է) գեղարուեստաբար, գծագրիչ: Դիտելու է ու-
 րիշ օրինակներն ի ստորեւ տրուած բառերուն մէջ:

Գլխաւոր Այր Արհեստաւորները կամ Գործաւորները Կըկոչուին

act'or	(է'գ'ըր)	դերասան
a'gent	(է'յճըն)	գործակալ
real estate agent	(րէ'էյլէ'էյթ էյճըն)	կալուածոց գործակալ
life in-sur'ance agent	(լայֆ Ինշուրան էյճըն)	կեանքի ապահովագրութեան գործակալ
fire insurance agent	(ֆայր Ինշուրան էյճըն)	հրդեհի ապահովագրութեան գործակալ
ma-rine' insurance agent	(մարին Ինշուրան էյճըն)	ծովային ապահովագրութեան գործակալ [ճառ
tick'et agent	(թիկ'էթ էյճըն)	տոմսի գործակալ, տոմսակալա-
a-poth'e-ca-ry	(ափ'էհի'էրի)	} դեղագործ, դեղավաճառ
phar'ma-cist	(ֆար'մասիս)	
drug'gist	(դրը'կիս)	} ճարտարապետ
ar'chi-tect	(ար'հի'էկթ)	
art'ist	(ար'իս)	} գեղարուեստագէտ, գծագրիչ
ap-prais'er	(ափ'րէ'յըր)	
auc'tion-eer	(օքթըն'էյր)	} աճրդարար (ժեշտք ընող)
ba'ker	(պէ'յըր)	
bank'er	(պէ'ն'ըր)	} հացագործ, հացաթուխ
bro'ker	(պրօ'քըր)	
bar'ber	(պար'պըր)	} միջնորդ
bar'keep'er	(պար'քէյթըր)	
sa-loon' keep'er	(սալօոն էյթըր)	} գինեպան
bar'tend'er	(պար'թէնդըր)	
black'smith	(պլէ'թսթի)	} դարբին (Տճի. Կէթ-թի). պայտար (Տճի. Նալպան)
book'bind'er	(պուք'բինդըր)	
book'keep'er	(պուք'քէյթըր)	} կազմարար
		} տոմարակալ. գրագիր

book'sell'er	(դո՛ւ-տէլէր)	գրավաճառ
boot'black''	(դո՛ւ-թլէր)	կօշկափայլիչ [կօշկակար
bout and shoe maker	(դո՛ւ-թլէր և շո՛ւ-թլէր)	մոյգ եւ կօշիկ շինող,
brick'lay'er	(դրէ՛կլէր)	աղիւսաշար, որմնադիր
build'er	(դի՛ւր)	(շէն+) կառուցանող, շինել տուող
bush'el-man	(դո՛ւ-շէլ)	հնակարկատ, հնանորոգ (շէնարէ-)
butch'er	(դո՛ւ-շէր)	մսավաճառ, մսագործ [բո՛ւ-
but'ler	(դի՛ւր)	մատակարար
bi'cy-cle re-pair'er	(բի՛սիկլէրիթէր)	երկանիւ նորոգող
cab'i-net maker	(կա՛պիթէր-թլէր)	կահագործ
can'dy maker	(կան՛դի-թլէր)	շաքարագործ (Տճի. շէնթի)
can'vass-er	(կան՛վաս-էր)	ապսպրանք հաւաքող
car'pen-ter	(կար՛թէր)	հիւս
carpenter and builder	(կար՛թէր և շո՛ւ-դիւր)	հիւս եւ կառուցանող
car'pet-la''yer	(կար՛թէր-լէր)	կապերտայարդար
carv'er	(կար՛վէր)	քանդակող
wood-carver	(վո՛ւդ-կար՛վէր)	փայտի վրայ քանդակող
stone-carver	(սթո՛ն-կար՛վէր)	քարի վրայ քանդակող
cash-ier'	(կէշի՛ր)	գրամընկալ, արկղակալ [Տճի. թի-
ca'ter-er	(կէթի՛ր)	(խնճոյ, խնճեր) ղեկավար (Տճի. քի-
cha'ser	(չէ՛շ)	փորագրիչ
chef	(չէֆ)	Գաղղիական խոհարարապետ
ci-gar' ma''ker	(սիգարէ՛ր-թլէր)	ծխախոտի գլանարար
ci-ga-rette' ma''ker	(սիգարէթի՛ր-թլէր)	ծխախոտի գլանիկ շինող
clerk	(կլէր)*	քարտուղար, գրագիր, օգնական, գործող
drug-clerk	(դրուգ-կլէր)	դեղագործի քով գործող
grocery-clerk	(գրօսի-կլէր)	նպարավաճառի քով գործող
cloak-maker	(կլօք-թլէր)	լօղկարար
coach-maker	(կօչ-թլէր)	կառք շինող
coach'man	(կօչ-ման)	կառապան
coat-maker	(կօթի-թլէր)	վերարկու շինող (թերչի)
col-lect'or	(կոլէկտի՛ր)	հաւաքիչ
com-mis'sion-er	(կոմիսի՛ոնէր)	յանձնակատար (Տճի. կոմիսիօնէր)
com-pos'i-tor	(կոմպօզիտի՛ր)	գրաշար
con-duct'or	(կոնդուկտի՛ր)	առաջնորդ, տոմսակահաւաք, կառքի գրամահաւաք
con-fec'tion-er	(կոնֆէկտի՛ոնէր)	շաքարագործ, շաքարավաճառ
cook	(կուք)	խոհարար

* Հիշելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

order-cook	(օր-պէր-գո-տ)	ապսպրածի խոհարար [հարար
pastry-cook	(փէյս-դր-է-գո-տ)	կարկանդակի կամ քաքարի խո-
con-tract'or	(գընդր-տ'գր-էր)	դաշնագիր (Տճկ. գնդ-օր-տ'գը)
cut'ler	(գըլ'էր)	դանակագործ
cut'ter	(գըլ'էր)	(կոշտահար մեջ) կտրող. (դերձակ- մեջ) ձեւող
dec'o-ra'tor	(դե'կօրէյ'էր)	զարդարիչ
den'tist	(դեն'տիստ)	ատամնաբոյժ
dish'wash'er	(դիշ'ւաշ'էր)	աման լուացող
dri'ver	(դրի'վէր)	կառավար [հար
drum'mer	(դրըմ'մէր)	յաճախորդ հաւաքող. թմբկա-
dy'er	(դի'յէր)	ներկարար (Տճկ. դի'յաճը)
e-lec'tri'cian	(էլե'կտրի'չան)	էլեքտրագէտ
el'e-va'tor-man	(էլե'վէյտօր-ման)	{ վերամբարձատար
elevator-runner	(էլե'վէյտօր-ռըն'նէր)	
en'gi-neer'	(էն'ջինէր)	մեքենագործ
civ'il engineer	(սի'վիլ-էն'ջինէր)	երկրաչափ
en-gra'ver	(էն'գրէ'վէր)	փորագրիչ
ex-press'man	(էքս'պրէս'ման)	բեռնակիր
farm'er	(ֆարմ'էր)	երկրագործ
feed'er	(ֆի'յէր)	կերակրող
fi'nish-er	(ֆինիշ'էր)	լրացուցիչ, վերջին փայլը տուող
fire'man	(ֆայր'ման)	հրչէջ, (Տճկ. էանկընճը), ջրհանկիր (Տճկ. ֆուլ-տո-պաճը). հրավառ (Տճկ. էանդընճը). հնոցավառ (Տճկ. փիլ- էանդընճը)
fish'er-man	(ֆիշ'էր-ման)	ձկնորս (Տճկ. դալընճը) [էանճը]
fix'er	(ֆիքս'էր)	շինող†
floor-walker	(ֆլու-ու-ու-ու-էր)	յարկահսկող†
fore'man	(ֆոր-ման)	տեսուչ

§ Feeder, կերակրող ըսելով, կը հասկցուի անձ մը, որ մեքենայի մ'առջեւ կանգնած մեքենային նիւթ կ'ուտայ. ինչպէս տպագրական մամուլին թուղթ տալ:

‡ Գործարաններուն մէջ յատուկ գործաւոր մ'է, որ շարքէ դուրս ելած մեքենայները նորէն շարքի կը դնէ:

† Floor-walker, յարկահսկողը մեծ ձիւղաբաժան խանութներուն մէջ պաշտօնեայ մ'է, որոյ պաշտօնն է իւր յարկին մէջ յաճախորդներուն դիւրութիւնները ընծայել, քսակահատներուն եւ գողերուն վրայ հսկել, որ չգողնան, եւ ծախողներուն վրայ հսկել որ պարտազանց չըգտնուին:

fruit'er-er	(ֆրու'երեր)	} պտղավաճառ
fruit deal'er	(ֆրու'ա Կէ'յւլլը)	
furniture dealer	(ֆընիչու'ա Կէ'յւլլը)	կահավաճառ
furniture mover	(ֆընիչու'ա Դո'ւլլը)	կահեր փոխադրող
fur'ri-er	(ֆը'րիլլը)	մուշտակավաճառ, մուշտակա- գործ (Տճկ. Կէ'ր+ճի-)
gar'den-er	(կա'րդնլլը)	պարտիզպան
gla'zier	(կլէ'յժլլը)	ապակեգործ (Տճկ. ճաճլլ)
gold'smith"	(կո'լդսմիթ)	ոսկերիչ
groom	(կրո'մ)*	ձիապան, կառապան
hall boy	(հոլ Կոյ)	} Կոռն նրբանցքի պատանեակ
hall man	(հոլ Դան)	
har'ness maker	(հար'նես-Մեյ+լլը)	թամբարար
help'er	(հէ'լփլլը)	օգնական, օգնիչ
hos'tler	(հոս'տլլը)	ձիապան
house'keep'er	(հոս'քեյփլլը)	տնապահ
in-struct'or	(ին-ստրէ'կտլլը)	ուսուցիչ
in-vent'or	(ին-վէ'նտլլը)	հնարիչ
jan'i-tor	(ճէ'նիտլլը)	Դրոյլ, Դոնապան
jew'el-er, jew'el-ler	(ճո'ւէլլը)	գոհարավաճառ [չինոյ հիւս]
join'er	(ճոյնլլը)	տուներու ներսի վերջին մասերը
kitch'en-man	(Կիչ'են-Դան)	խոհանոցի մէջ աշխատող անձ
la'bor-er	(լէ'յուրլլը)	մշակ (Տճկ. Ելլը Կոյ), աշխատաւոր
lith-og'ra-pher	(լիթ'ոգ'րափը)	վիմագրիչ
lock'smith"	(լոկ'սմիթ)	կողպարար (Տճկ. շէլէնիլլը) [անձ]
lunch'man"	(լընչ'ման)	թեթեւ ճաշի վրայ սպասաւորող
machine ad-just'er	(Մեշին-է-Կոստլլը)	մեքենայարդար
ma-chin'ist	(Մեշինիստ)	մեքենագործ
man'a-ger	(Ման'աճլլը)	տնօրէն [Գործապետ]
man'u-fac'tur-er	(Ման'ուֆէ'կտուրլլը)	Գործարանապետ տարազա-
ma'son	(Մէ'յան)	որմնագիր
mat cutter	(Մեդ Կլլլլը)	խտիր կտրող
mattress-maker	(Մեդրէս Մեյ+լլը)	տապաստակարար
mer'chant	(Մըրչէնտ)	վաճառական
mes'sen-ger	(Մէս'ենճլլը)	պատգամաբեր, սուրհանդակ
mill'er	(Մի'լլը)	} Զաղացպան
mill'wright	(Մի'լրայթ)	
mold'er, mould'er	(Մո'լլը)	կաղապարող
mo'tor-man"	(Մո'լլը Դան)	ելեքտրական հանրակառք քշող

* Հիշեցու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

mu-si'cian	(օփ-շի'շահ)	նուագածու
news'pa''per dealer	(նիօ'-շիփեթեր րիօլեր)	լրագրավաճառ
nurse	(նլուս)	հիւանդապահ, դայեակ, ստեղծ
oc'u-list	(օ'գլուս-լիստ)	ակնաբոյժ
op'er-a''tor	(օ'փերէօրէր)	գործաւոր, մեքենագործ
tel'e-graph operator	(թէլիգրաֆ օփերէօրէր)	հեռագրական պաշտօնեայ
op-ti'cian	(օփթի'շահ)	ակնոցավաճառ
oysterman	(օյսթերման)	ոստրէավաճառ
pack'er	(փէ'քեր)	ծրար կապող, փաթեթող
paint'er	(փէ'նթեր)	նկարիչ, ներկող
paper-cutter	(փէյթեր քլէթեր)	թղթահատ
paper-hanger	(փէյթեր հէնկեր)	որմնաթղթայարդար
paper-maker	(փէյթեր փէյթեր)	թղթարար
pho-tog'ra-pher	(ֆօթօ-գրաֆեր)	լուսանկարիչ, պատկերահան
phy-si'cian	(ֆիզի'շահ)	բժիշկ
piano-maker	(փիէնօ-փէյթեր)	դաշնակարար
piano-polisher	(փիէնօ-փլէշեր)	դաշնակողորկիչ
piano-tuner	(փիէնօ-թիւնէր)	դաշնակի ներդաշնակիչ
picture-fitter	(փիկչուր-ֆիթեր)	պատկերայարդար [հիս]
picture-frame joiner	(փիկչուր-ֆրէյմ փէյթեր)	պատկերի շրջանակ շինող
plas'ter'er	(փլէսթերէր)	գածարար
plum'ber	(փլէթեր)	կապարագործ
por'ter	(փօ'րթեր)	բեռնակիր
pot'ter	(փօթեր)	բրուտ
press'man	(փրէսման)	մամլավար
print'er	(փրէ'նթեր)	տպիչ, տպագրիչ [ցող]
proof'read''er	(փրօֆ-րէյթեր)	տպագրութեան փորձեր ընթեր-
pub'lish'er	(փր'ուշեր)	հրատարակիչ
re-cruit'	(րէկրուտ-ի)	նոր գրուած՝ կամ գրուելիք զին- ւոր կամ նաւաստի
roof'er	(րօֆ-եր)	տանիք շինող կամ նորոգող
sail'or	(սէ'յլեր)	նաւաստի
sales'man	(սէ'յլման)	ապրանք ծախող
sand'pa''per-er	(սանփէյթերէր)	աւաղաթղթող, ողորկիչ
saw'yer	(սօ'յեր)	սղոցող
sculp'tor	(ք)օթլէթեր	անդրիագործ, արձանագործ
ship'ping clerk	(շիփինկ քլերկ)	ապրանք ղրկելու գրագիր
sil'ver-smith''	(սիլվէրֆիթ)	արծաթագործ
sing'er	(սինկեր)	երգիչ
sol'dier	(սօ'լէր)	զինուոր

so-lic'it-or	(սօլիտ'էր)	փաստաբան, խորհրդատու փաստաբան, խնդրարկու
spin'ner	(ը)սփե'նէր	մանող
sta'ble-man	(ը)ստե'յակ'ան	ախոռապան
sta'tion-er	(ը)ստե'յանէր	թղթավաճառ
stitch'er	(ը)ստի'չէր	կուլթ կուլթ կարող մեքենայի վրայ աշխատող
ste-nog'ra-pher	(ը)ստենո'գրֆէր	սղագրիչ
stone' cutter	(ը)ստօն քլէր	քարահատ
stone' polisher	(ը)ստօն փլէշէր	քարողորկիչ
street-sweeper	(ը)ստրիթ-(ը)սո-եյֆէր	փողոց աւլող
street-clean'er	(ը)ստրիթ-քլէյնէր	փողոց մաքրող
su'per-in-tend'ent	(սուփերինտենդ'էնտ)	վերահացու
sur'geon	(սը'ճըն)	վիրաբոյժ (Տճկ. ճէրբահ) [Ժուհի
teacher	(թի'չէր)	սորվեցնող, վարժապետ, վար-
team'ster	(թի'յստէր)	կառապան
time'keeper''	(թի'յոյթէր)	Ժամանակ պահող
tin'smith''	(թի'նսմի'ն)	թիթեղագործ
toy'man	(թի'յոյան)	խաղալիք շինող կամ ծախող
trim'mer	(թրի'մէր)	չրջազարդար, չրջայարդար
turn'er	(թը'նէր)	ճախարակիչ (Տճկ. լեթրէֆէր)
type'wri'ter	(թի'յոյթրայէր)	տառագրիչ
up-hol'ster-er	(ըփհօլ'սթէրէր)	վիժակագործ, պաստառագործ
use'ful-man	(էօ'սֆուլ'ան)	օգտակար անձ
um-brel'la repairer	(ըմպրել'լա րէփէյրէր)	հովանոց նորոգող
var'nish-er	(վա'նիշէր)	բռազօծիչ
wag'on washer	(ուո'ւշէն ուոշէր)	կառք լուացող
wait'er	(ուե'յէր)	սպասաւոր (սեղանի)
watch'ma''ker	(ուո'չփէյթէր)	Ժամագործ
watch'man	(ուո'չփան)	պահապան, դէտ
weav'er	(ուե'յէր)	ոստայնանկ, ջուլհակ
win'dow cleaner	(ուին'ուո քլէյնէր)	լուսամուտ մաքրող
work'man	(ուօ'ւսման)	գործաւոր
Իգական Սեռէն Յատուկ Արհեստաւորներու Անուններն Են,		
ba'ster	(պե'յստէր)	առժամանակեայ կերպով խոշոր խոշոր կարող (Ռփ. Ժօդաւոր լէն)
bead'er	(պե'յստէր)	ուլունք շարող
braid'er	(պրե'յստէր)	երկու երեսէն ասեղնագործող
cham'ber-maid''	(չե'յոյթրփէյս)	սենեկապանուհի [խող
chocolatedip'per	(չօկօլէթ փիթէր)	չաքարեղէնը տուրմի մէջ թաթ-

curtain sew'er	(<i>գլխիկի սօլեր</i>)	վարագոյր կարող
dem'on-s'tra'tor	(<i>դեմոնստրէյթօր</i>)	գործնական կերպով ցուցնող
do-mes'tic	(<i>դոմէսթիկ</i>)	տան միջի սպասուհի
dress'ma'ker	(<i>դրէսմէյքըր</i>)	իգական սեռի զգեստ շինող
em-broid'er-er	(<i>էմբրօյըր</i>)	ասեղնագործող (<i>Ռօյ. Նիշըրօր, Բերկէն Էնն</i>)
feather-curler	(<i>ֆէյթըր-գլխիկ</i>)	փետրագանգրիչ
feather-sewer	(<i>ֆէյթըր-սօլեր</i>)	փետուր կարող
houseworker	(<i>հաուսուօրքըր</i>)	տան մէջ աշխատող
im-prov'er	(<i>իմպրօւււր</i>)	իգական սեռի զգեստ կամ գլխարկ շինելու աշակերտուհի
in-i'tial maker	(<i>ինիշուլ մէյքըր</i>)	անուան սկզբնատառ ասեղնագործող
jan'i-tress	(<i>ճէնիթրէս</i>)	դռնապանուհի, դրոյլուհի
kitchen girl	(<i>Կիչըն Գըրլ</i>)	խոհանոցի (մէջ աշխատելու) աղջիկ
lap'per	(<i>լափըր</i>)	փաթեթող, ծալող
laund'ress	(<i>լաւանդրէս</i>)	լուացարարուհի
mid'wife	(<i>միդուայֆ</i>)	մանկաբարձ
mil'li-ner	(<i>միլլէնըր</i>)	իգական սեռի գլխարկ շինող, փեղոյրարարուհի
nurse	(<i>նըրս</i>)	հիւանդապահ, դայեակ, ստնտու
op'er-a'tor	(<i>օփըրէյթօր</i>)	գործող
operator on neckwear	(<i>օփըրէյթօր աշխատող</i>)	փողկապ շինող
sa'lesla'dy	(<i>սէյլսլէյդի</i>)	ապրանք ծախող կին կամ օրիորդ
typ'ist	(<i>թայփիսթ</i>)	տառատպող (typewriter)
wait'ress	(<i>ուէթրէս</i>)	սպասուհի (սեղանի)

ԾԱՆ. — Բացի վերոյգրեւալ գործերէն, իգական սեռը կը գործէ ուրիշ ամեն տեսակ գրասենեակներու և գործարաններու մէջ, ուր կ'զբաղի այն ամեն տեսակ գործերով որ էրիկ մարդը կ'ընէ, բացի մշակութենէ և երկաթագործութեան ու հիւսնութեան պէս ծանր գործերէ: Տեանէլ Նաւ Նախորդ երեսնէրոն վրայ այդ արհեստագործութեան ցանկը:

Բայեր

to drink	(<i>դրինք</i>)*	խմել
to tend	(<i>թենդ</i>)*	հոգ տանիլ, պահպանել, ձկտիլ
to bind	(<i>այնդ</i>)*	կապել (գիր) կազմել [միտիլ
to lay	(<i>լէյ</i>)	դնել, զետեղել, պառկեցնել, հաւկիթ ածել [նել
to build	(<i>այլդ</i>)*	շինել, կանգնել, հիմնել, շէնք շինել

* Հնչելու է մէկ տնգամէն (մէկ վանկ):

to can'vass	(գէ'նվաս)	ապսպրանք հաւաքել (գործի օր-
to re-pair'	(բեթէյր)	նորոգել [որբ ասել]
to col-lect'	(գլլէ'գր)	հաւաքել, ժողովել
to com-pose'	(գլթ'օ'չ)	կազմել, բաղադրել, շարադրել.
to set type	(սէր Լայֆ*)	գիր շարել [յօրինել]
to con-duct'	(գլն'րէ'գր)	առաջնորդել
to con'tract	(գա'նլրագր)	դաշնադրել, պայմանագրել
to walk	(ս-օ+)*	քալել
to dec'o-rate	(դե'գօրէյն)	զարդարել, շքանշան տալ
to drive	(դրայվ)*	քշել, մղել, դամել, կառք քշել
to el'e-vate	(է'վէյն)	բարձրացնել
to en-grave'	(էնկրէ'յվ)	փորագրել
to fish	(ֆիշ)	ձուկ որսալ
to feed	(ֆէյր)*	կերակրել
to deal	(դէյլ)*	առեւտուր ընել, հետն առնել տալ
to join	(ճայն)*	միացնել, յօդել, կպցնել
to la'bor	(լէ'յուր)	աշխատիլ, մշակութիւն ընել
to lith'o-graph	(լի'թօգրաֆ)	վիմագրել
to car'ry	(գէ'րի)	կրել, տանիլ, յառաջ տանիլ
to help	(հէլփ)*	օգնել, նպաստել, ճար մ'ընել
to in-vent'	(ինվէ'նթ)	հնարել [տալ]
to man'u-fac'ture	(ման'ֆէ-կտչ-ը)	տարազագործել, շինել, գործել
to mold, mould	(մօլդ)*	կաղապարել [կուլթիւն ընել]
to nurse	(նըս-ս)*	հիւանդ խնամել, ծծցնել, դայե-
to paint	(փէյնթ)*	ներկել, նկարել
to pa'per	(փէ'յփթ)	թղթել, որմաթղթել
to pol'ish	(փո'լիշ)	փայլեցնել, յղկել
to fit	(ֆիթ)	յարմարցնել, յարմարիլ [խել]
to press	(փրէս)*	ճնշել, ճմլել, մամլել, սեղմել, կո-
to pub'lish	(փլէ'յուշ)	հրատարակել, իւրոյս ածել
to plas'ter	(փլաս'թըր)	գածով ծեփել (պարբեր ճերմակել)
to post	(փօսթ)	ցողի կամ տախտակի վրայ ազ-
		դարարութիւն փակցնել
to print	(փրինթ)*	տպել, տպուորել, տպագրել
to ship	(շիփ)	ապրանք դրկել, ճամբայ հանել
to sail	(սէյլ)*	նաւարկել, առագաստ պարզել
to so-lic'it	(սօլի'սիթ)	համոզելով, թախանձելով խընդ-
to spin	(ըս'փին)*	մանել [րել]
to stitch	(ըս'թիշ)*	կուլթ կուլթ կարել

* Հիշելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

to teach	(նիյշ)*	ուսուցանել, սովորեցնել
to trim	(նրի՛)	կտրել, ժապաւիտել, յարդարել
to up-hol'ster	(ընդհոլ'սթըր)	վիժակազործել, պաստառազոր-
to var'nish	(վա'նիշ)	ջրդեղել, շպարել, փայլ տալ [ծել
to wait	(ուեյթ)*	սպասել, ծառայել, սպասաւորել
to weave	(ուեյվ)*	հիւսել, ոստայնանկել
to baste	(պէյսթ)*	առժամանակեայ կերպով խոշոր
		խոշոր կարել (+օւել, +օտ-աթ+ ընել)
to bead	(պէյթ)*	ուլուկ շարել, հուլուկով զար-
		դարել [նազործել
to braid	(պրէյթ)*	երկու երես մէկ տեսակ ասեղ-
to im-prove'	(իմ'փրօւ-վ)	բարւոքել, զարգացնել
to lap	(լափ)	փաթթել, ծրարել, լակել
to o'per-ate	(ու'փէրէյթ)	գործողութիւն ընել, գործել,
		գործեցնել, (փէրէյթ) բանեցնել,
		(փէրէյթ) կտրել, կտրել հանել
to au'dit	(օ'դիթ)	հաշիւներ քննել ու վաւերացնել
to in-ves'ti-gate	(ինվէս'tիկէյթ)	խուզարկել, հետազօտել, խորա-
		քննել

Այլլեայլ Բառեր

ad-dress'er	(ըդդրէս'ըր)	հասցէներ գրող
ac-count'ant	(ըքքա'նթանթ)	հաշուեյարդար, հաշուակալ, հաշ-
		ուեքննիչ
chauf'feur	(շօֆէր)	ինքնաշարժավար
drafts'man	(դրաֆթսման)	պաշտօնական գրութիւններ
		պատրաստող
paste	(փէյսթ)*	փակցնելու համար գործածուած
		խմոր – to paste, խմորով փակցնել
ap-pren'tice	(ըփրէն'tիս)	արհեստ սովորելու աշակերտ
com'pe-tent	(քոմ'փէթէնթ)	ձեռնհաս, կարող
er'rand	(էրանթ)	փոքրիկ յանձնարարութիւններ
		տանող բերող
a-dult'	(ադլթ)	չափահաս
cray'on	(քրէյն)	ածխամատիտ, գունաւոր կաւիճ
pen'man''	(փէնման)	գեղագրող – pen'man-ship, գե-
		ղագրութիւն
por'trait	(փօրտրէյթ)	կենդանանկար [նկար
pas'tel''	(փէսթէլ)	գունաւոր մատիտներով գծուած
seam'stress	(սէյմսթրէս)	ասեղնագործող կամ դրամ շահե-
		լու համար կար կարող

197. *ჟორბოტბი*

[④]

Help Wanted, Female

Best & Co.,
Fifth Av. at 35th St.,
require experienced fitters on women's
gowns and suits. Apply all week, sixth
floor.

CAMMEYER,
6th AV. AND 20th ST.,
WANT
EXPERIENCED
SHOE SALESLADIES.

CASH GIRLS wanted. Jonap & Co.
8 Av. and 24th St.

CIGARETTE MAKERS wanted
on paste work by L. Miller & Sons. 153
Crosby St., near Hudson.

DEMONSTRATOR to sell house-
hold specialties in department store; good
salary; competent person. Wilson, 71
Washington Sq. South.

DRESSMAKER - Girl as ap-
prentice. 11 Shaeffer St., near Broadway,
brooklyn.

DRESSMAKERS-First-class waist
hands, finishers, trimmers, skirt hands.
112 Park Ave., Mme. Mathie.

ERRAND GIRLS. Call all week
163 E. 72d St.

OPERATORS, experienced, on
custom shirts. Apply early, D. Johnson,
1360 B'way, Brooklyn, upstairs.

SMALL GIRL for light office work.
Address, by letter only. Lawrence, 35 E.
14th St.

WANTED a competent girl for
general housework; family of 3 adults;
must be capable of managing house.
Farley 800 E. 155th St.: Jackson Ave.
Subway.

Help Wanted, Male

AGENTS - \$7.56 daily next 3
months selling greatest holiday novelty
ever invented. Combination rolling pin
(8 articles) egg beater, churner, corer,
cake cutter, potato masher, meat chopper,
doughnut cutter; rolling pin rolls money
into your pocket. Central Supply Co.
Cincinnati.

AGENTS to canvass your town im-
mediately; \$18. per week sure; wonderful
improvement, needed daily in every fam-
ily; write quick; sample by return mail
free. Mutual Mnfc. Co. 126 Chambers
St., New York.

ARTIST - Wanted a good portrait*
drapery artist for pastel and crayon
work; bring samples. Call Geo. Hellman,
27 3d Av., Room 131.

BOOKKEEPER in plumbing shop;
state experience, references and salary.
R. Box 238 World.

BOOKKEEPER - Experienced,
accurate and of steady habits, good
penman, position permanent. Union
Photo Eng. Co. 111 Nassau St.

CANVASSER wanted: liberal terms
to experienced man. Hagopian Photo
Eng. Co. 3 Gt. Jones St.

CLERK, with office experience;
state age and salary expected. R. R.
650 Times.

JANITOR who can do all repairs.
Tausig, 9 E. 108th St.

TAILOR, good bushelman; new
and old work. 198 Clinton St.

WEAVERS wanted on Crompton
looms, cotton warp goods; steady work,
good pay. Apply 75 Keap St., Brooklyn.

WINDOW DRESSER - Young man experienced; clothing and gent's furnishing and window dressing. Livingston, 801 Amsterdam Ave.

WANTED - Refined, well dressed man of good address to sell a household necessity to the better-class families. Call 58 W. 15th St., 1st. floor.

YOUNG MAN to work in clothing

and shoe store; \$8.; references. 51 Columbia St., Brooklyn.

**MUTUAL
EMPLOYMENT AGENCY**

838 Broadway,
wants coachman, \$40.; stableman, \$35.; porter, \$10.; driver, \$12.; helper, \$10.; collector, \$15.; shoe salesman, \$15.; grocery clerk, useful man, \$10.; laborers, \$11.

198. Վարժութիւն

[Ը] [Փ] [Թ] [Ի]

warp	(ո-օ-թ)*	առէչ (հենաթ)
li'cense	(լ-ա'յ-ն-ն)	արտօնագիր - to license, արտօնել
part'ner	(փ-ա'ն-ը-ր)	ընկեր (Տճկ. օրվաթ)
part'ner-ship	(փ-ա'ն-ը-ր-շ-ի-ք)	ընկերութիւն (Տճկ. օրվաթը)
cor'po-ra'tion	(գ-օ-թ-օ-ր-է-յ-ւ-ն)	օրինական անձ (որ կը ներկայացնէ Տէկ կամ աւելի անյնա-որ-ն-ի-ն-ն-եր)
Nor'way	(ն-օ'ա-ն-է-յ)	Նորուէկիա
Nor-we'gi-an	(ն-օ-ա-ն-է-յ-ճի-ան)	Նորուէկիացի
tact	(թ-է-գ-ր)	արագ ուղղագատութիւն. փափկանկատութիւն. վարուելագիտութիւն
tact'ful	(թ-է-գ-ր-ճ-ա-լ)	արագ ուղղագատ, փափկանկատ, ճարպիկ, վարպետ
cre-den'tial	(գ-ր-է-ր-է-ն-ա-լ)	վկայագիր (աւելի պաշտօնական)
ac'cu-rate	(է-գ-է-ա-ր-է-յ-ր)	ճիշդ ու ճիշդ, անսխալ

[Պ]

Situations Wanted, Female.

BOOKKEEPER, assistant stenographer, 18, bright beginner, \$7; good education unquestionable references. W. 227 Times.

COOK, Swedish girl as plain cook and laundress, small private family; good references. Nelson, 176 E. 110th St.

COOK, carver; thoroughly understands the business; Aa raw-meat cutter. Maryott, 84 E. 107th St.

CHAMBERMAID and excellent seamstress; 5 years with last employer; American family. Mahony, 500 W. 125th St.

DRESSMAKER, home or out by day. French system; good fit and perfect style guaranteed; reasonable. 248 W. 16th St., basement.

HOUSEWORK, Norwegian woman for housework; country; American family preferred. 27 Prince St.

NURSE, young girl to mind children and help light housework. A. Caner, 6 Morton St.

OFFICE ASSISTANT, capable, willing and obliging. 22 Times Downtown.

STENOGRAPHER - SECRETARY. - Refined business woman, tactful, dependable well equipped by experience, ability, highest credentials. R. 157 Times.

STENOGRAPHER, typewriter and bookkeeper, rapid, accurate at figures, neat. P. 180 N. Y. American.

WASHING at home or out by the day; reference. 72 King St.

Situations Wanted, Male.

ACCOUNTANT CERTIFIED. - Books opened, closed, audited, balanced, systematized, investigated; partnership, corporation T. Q. 115 Times.

ARTIST and engraver wishes to learn half-tone finishing. Artist, 433 World.

BAKER, foreman on all sorts bread, cakes and pies. Hass, 343 Linden St., Brooklyn.

BOOKKEEPER, married, active, reliable, refined. A1 references. V. 365 Times.

BOY, well bred, bright, intelligent, wishes position, where ability will be appreciated. Z. 522 Times.

BUTCHER, good cutter, married man. Bonelli, 32 World.

CANDY MAKER, first class, on hard and soft candies. John Noonan, 121 Central Ave.

CARETAKER or coachman, man and wife; country or town. Alex. Goodone 154 W. 37th St.

CHAUFFEUR, 8 years mechanic, honest, sober, careful and neat; best references. C. 254 World.

DRUGGIST, licensed graduate; city or country. Decott, 100 W. 12th St.

FLORIST and GARDENER. life experience, vegetables, fruits, flowers, lawns and drives; handy with carpenter's tools. Martin 243 E. 45th St.

GROCERY CLERK, experienced, good sign painter. Mann, 443 W. 39th St.

SALESMAN with money and good trade, desires opening. 244 Times.

STRONG YOUNG MAN, not afraid of work, to learn a good trade. Fisher, 104 E. 129

USEFUL around house, factory, assist bookkeeping, 543 Sun.

YOUNG MAN (25) possessing sterling character, will start at bottom. W. 245 Tribune.

YOUTH, 18, wants position at anything. Nelson, 336 Bowery.

RULE XX. — PARTICIPLES.

ԿԱՆՈՆ Ի. — ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Participles relate to nouns or pronouns, or else are governed by prepositions.* — Ընդունելութիւններն կը վերաբերին անուններու կամ դերանուններու, եւ կամ կը կառավարուին

* [Սոյն կանոնը գոց ընկելու է]:

նախադրութիւններով. ինչպէս, “Elizabeth’s† tutor‡, at one time *paying* her a visit, found her *employed* in *reading* Plato. Եղիսաբէթի ուսուցիչը՝ անգամ մ’իրեն այցելութիւն մը պահուն (պահուն), գտաւ զինք Պլատոնն իւրեւել շէշուած:

Բայանութիւն Ա. — Ընդունելութիւն մը յաճախ կը յարաբերէ իրմէ առաջ եղած խօսք մը կամ նախադասութիւն մը, որուն մասը չըկազմեր. ինչպէս, “I then quit the society; to *withdraw and leave them to themselves*, APPEARING to me a duty. Այն ատեն ես թողուցի ընկերութիւնը. աշուիւ և խղճելու շէշուած էրէն, պարտականութիւն մը թոյնելով ինձ»:

Բայանութիւն Բ. — Ընդունելութիւն մը՝ երբ վերացական եղելութիւն կամ գործողութիւն ցոյց տուող աներեւոյթի մը հետ գտնուի, երբեմն վերացական իմաստով կ’առնուի. ինչպէս, “To keep always *praying* aloud, is plainly impossible. Միշտ բարձրաձայն աղօթելը, պարզապէս անհնար է»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

ing վերջաւորող ընդունելութիւններն յաճախ իրենց աներեւոյթին հետ համարժէք են հետեւեալ պարագայներուն տակ, եւ կարելի է մէկը միւսին տեղ գործածել.

(1) *See*, տեսել. *hear*, լսել և *feel* զգալ բայերէն վերջ, երբ խնդրին ակնարկէ. ինչպէս, “I saw him *running*, or *run*. Տեսայ զինք կը շէշուէ»:

(2) *To begin*, “կ’իւ կամ *to continue*, շարունակել նշանակող անանցողական բայերէն վերջը, երբ տէր բային ակնարկէ. ինչպէս, “It commenced *raining* (կամ *to rain*) very hard. Մկսեց շատ սաստիկ աշխարհել»:

(3) *For*, *in*, *of*, կամ *to* նախադրութիւններէն վերջ. ինչպէս, “Men fit *for fighting*, or *to fight*. Մարդիք կը յարմարին իսկուսել»:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Երբ անցողական ընդունելութիւն մը անուան վերածուի իրմէ վերջն եկող խնդրէն առաջ *of* դնելու է. այսպէս, “Faith is the *receiving* of Christ with the whole soul*. Հաւատքն է ընդունել Քրիստոս բոլոր հոգւով»:

† E-lis’abeth, E-liz’a-beth (էլիս’ապէթ) Եղիսաբէթ, (Երրայեցերէն է եւ կը նշանակէ Աստուծոյ երկրպագող:

‡ tu’tor (թու’թօր) ուսուցիչ

* soul (սու) հոգի

ԴԱՍ ԽԴ. (LESSON CIV.)

[2]

Գործատեղ

smoke	(ը)՝ճօթ)*	ձուխ
filth	(ֆիլթի)*	աղտ - filth'y, աղտոտ
hab'it	(հե'պիտ)	ուսակողութիւն, սովորոյթ
de'cent	(դե'սենտ)	ազնիւ ու պարկեշտ, վայելուչ
bot'tom	(պո'թըմ)	վարի մաս, տակ, յատակ
re-gard'	(րե'կա'րա)	նկատողութիւն, ուշադրութիւն. բարեւ. վերաբերութիւն
in-struc'tion	(ին'ստրէկշն)	սովորեցնելը. հրահանգ
spare	(սփէյր)*	խնայուած
bench	(պենչ)*	նստարան. գործատեղան
rush	(րէշ)	կնիւն, պրտու. աճապարանօք
hur'ry	(հը'րի)	աճապարանք [յառաջ տանիլը
slack	(սլէք)*	թոյլ
pro-mo'tion	(փրո'մշն)	յառաջացում, բարձրացում
raise	(րէյշ)*	վեր հանելը. (շահաւէտ) աւելնալը
sched'ule	(սե'շուլ)	ցուցակ, ժամանակացոյց
ef-fi'cien-cy	(էֆֆի'շենսի)	գործյառաջ քշելու կարողութիւն
no'tice	(նո'թիս)	ազդ
ef'fort	(էֆֆօ'րթ)	ջանք

Բայեր

to smoke	(ը)՝ճօթ)*	ծխել
to chew	(չօւ)	ծամել
to de-test'	(դե'թէստ)	պժգալ, դարչիլ, զգուիլ
to in-dulge'	(ին'դըլճ)	անձնատուր լինիլ, (ճուր-լեանց զեջ) զլտորիլ, (լեւր-լեանց) աչք գոցել
to sup-port'	(սըփ'փօրթ)	վեր բռնել. օգնել, ի նպաստ խօսիլ, աշխատիլ. ապրեցնել, ծախքերը հոգալ, պահել
to re-gard'	(րե'կա'րա)	նկատել. յարգել
to note	(նոթ)	նկատել, ուշադրութեան առնել
to rush	(րէշ)	ուժգիւն յառաջ քշել
to hur'ry	(հը'րի)	աճապարել
to slack	(սլէք)*	} Թոյլցնել. Թոյլնալ
to slack'en	(սլէք'են)	

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

to pro-mote' (դրօժօ՞ւն)	յառաջացնել, (կարգը, աստիճանը) բարձրացնել
to base (պէյս)	հիմնել, հաստատել
to no tice (նօ՞ւնիս)	ծանօթագործել, նկատել
to con-grat'u-late (գընդիւրէ դէմ-լէյր)	շնորհաւորել
to in-struct' (ինստրըկտ)	սովորեցնել, հրահանգել
to spare (ըստէյր)	խնայել

Գործ Ուղեւորու Վերաբերեալ Խօսակցութիւն

Կարելի՞ է՝ վերակա- մէյ այս պէյս Կարելի՞ է՝ վերակա- May I see the super-
ցուն տեսնեմ: — Դեռ գըրէնդէնդընդը — հէյ ին- intendent? — He is not
չեկաւ: նա՞ն ին եկեալ in yet.

Ինչո՞ւ համար կ'ու- հո-աւնի որ- ե-ս- ո-ճեդ What do you want to
զէք զինք տեսնել: — դո-ս պէյս հի՞մ ֆօ- — այ see him for? — I want
կուզեմ զինք տես- ո-ճեդ դո-ս պէյս հի՞մ to see him in regard
նել ձեր օգնող ուղե- բնիս-դ դո-ս ե-ս- ք- to your advertisement
լո- ծանուցման նը- վըրէ-այդժէնդ ֆօ- հէլֆ for help. — You want
կատմամբ: — Այդ մա- — ե-ս- ո-ճեդ դո-ս պէյս to see the foreman for
սին դուք կ'ուզէք ար- ճօ-ման ֆօ- ար-եդ that.

տեսնել տեսուչը:

Ձեր քարտն ունի՞ք: հէլ ե-ս- կա-ն-ե-ս- ք-ա-ա- Have you got your
— Չունիմ: — այ հէլ նա՞ն card? — I have not.

Ի՞նչ է ձեր անունն: հո-աւնի ին ե-ս- ք-նի՞ What is your name?

Հաճեցէք աթոռ մը ինչ, ըստդ գընդ հի՞յ Take a seat please.

առնել: Քանի մը րո- ս-իլ պէյս ար-ա-ն ին ը He will be down in a
պէտէն վար պիտի ըլ- ֆի-ս- մի-նիդ-ս- few minuts.

լայ:

Ի՞նչ կ'ուզէք: — Գործ հո-աւնի որ- ե-ս- ո-ի- — What do you wish? —

մը կ'ուզեմ ձեռք այ ո-ճեմ դո-ս կեդ ք-ը՝ I want to get some
բերել: ճապ job.

Ի՞նչ կրնաք ընել: — հո-աւնի ին ե-ս- ք- — What can you do? —

Չօրաւոր եմ եւ որ- այ ե՞ս ար-ճեմ էնդ ո-ի-նի՞ I am strong and will-
եւիցէ գործ ընելու դո-ս ք-ս- էնի-նի-նի՞ ing to do anything.

տրամադիր:

Որ եւ է մէկը կը- ք-ս- ե-ս- նօ էնի-նի-նի՞ ին Do you know anyone

ճանչնա՞ք հոս: — Որ- հի՞յր — այ ք-ս- նա՞ն նօ in here? — I do not

և է մէկը չեմ ճանչ- էնի-նի-նի՞ նա-ն, պըն այ know anyone now,

նար հիմայ, բայց կա- մէյ մէյ, ֆրէնդս էֆտը- but I may make

րելի է վերջէն բարե- ո-ըրդ-ս- friends afterwards.

կամներ չի-նեմ:

Վկայագիրներ՝ կամ հեղեթեմ եւնի հեթեմներն — Have you any references or letters of commendation? — Yes sir, here are two, and I can refer you to many more.

ուրիշ շատեր որոց կարենաք դիմել :

Կը ծխէ՞ք: — Ոչ տիար: Կը ծամէ՞ք: — Ոչ տիար: — Դեհ տիար, այո՛ր, այո՛ր, այո՛ր — Դեհ տիար, այո՛ր, այո՛ր, այո՛ր — Do you smoke? — No sir. Do you chew? — No sir. — That is right, I think no decent man should ever indulge in smoking, chewing or drinking. I myself detest more chewing, and consider it as a filthy habit.

պիտի աւելի ծամելէ և կը նկատեմ զայդ իբր կեղտոտ ունակութիւն մը:

Ի՞նչ ազգ էք: — Հայ: Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — What nationality are you? — Armenian.

Քանի՞ տարեկան էք: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — How old are you? — Twenty-four.

Ի՞նչ շահաւէտ միջոցով եմ վարձու աշխատում: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — What pay do you expect? — I am willing to start at the bottom.

Ամուսնացած էք: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — Are you married? — I am not married, but I have a good size family, mother, aunt, three sisters and a little brother to support.

Դուք խելացի երիտասարդ մը կը թուուիք: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — Կոմիտէի ինչեքի՞նք: — You appear to be an intelligent young man. We will try you.

փորձենք ձեզ: Վաղն ին դո-մառօ յօռնինի Come in to-morrow
առաւօտ՝ գործելու աւարի դո- ուր- morning ready to
պատրաստ (վիճակի յը work.
հէջ) եկէք:

Շնորհակալ եմ, բա- լիկնէ՜ք էօ, հո-ր արեյ — Thank you, good day.
ըի օր: — Բարի օր: հո-ր արեյ — Good day.

Գործատեղւոյ մէջ լլլալիք Խօսակցութիւն

Ազնիւ տիար կը կա- ճէնդլման ա-իւ էօ Gentleman will you
մենա՞ք բարու- Կայնալի լիկնէ՜ք հո-ր էյ kindly tell me how is
թեամբ ինձ ըսել ա- արեյ դո- արեյ արեյ-էօ this to be done? —
սիկա ի՞նչպէս պիտի ա-իւ ֆայնօ օլ նէսէսըրի You will find all nec-
ըլլուի: — Դուք պի- ինստրուքշընս ա-ն արեյ essary instructions on
տի գտնէք բոլոր օր-դը-սլիփ the order-slip.

հարկ եղած հրա-
հանգները յանձնա-
րարութեան ցուցա-
կին վրայ:

Ա՞ն է յանձնարա- էյ արեյ արեյ օր-դը-սլիփ Is this the order-slip?
րութեան ցուցակը: — Եէ՛ս, արեյ էյ արեյ — Yes, that is the
— Այո, ան է ինչ որ ա-ըն ալ ֆայն one I mean.

ըսել կ'ուզէի:

Բայց չեմ գիտեր ինչ- արեյ ալ արեյ՝դ նօ հո-ր But I don't know how
պէս սկսիլ: — Ուրեմն դո- սլա-դ — արեյ to start. — Then you
աւելի լաւ է կան- էօ արեյըր ֆօլ էյարըր better call either the
չէք կամ շինողը եւ արեյֆիքսըր օր- արեյֆօ- fixer or the foreman;
կամ տեսուչը. նա ճան, հէյ ա-իւ շօ էօ he will show you how
պիտի ցուցնէ ձեզ հո-ր դո- սլա-դ ա-դ to start right; besides
ինչպէս սկսելու էք պիտայար էյ ա-իւ սէյ he will see that your
որ շիտակ ըլլայ. ան- արեյ էօ-ր լո-ս էյ ին loom is in good run-
կից ի զատ ինք պի- հո-ր ա-ընինի օր-դըր ning order.

տի նայի որ ձեր գոր-
ծատեղանը լաւ վա-
զելու շարքի մէջ
(չորհո-ած) ըլլայ:

(Տեսչին) վայրկեան հէ՛վ էօ- ը յօճընդ դո- (To the foreman) Have
մ'ուենի՞ք խնայելու, «Բէյր, ալ 'օ-ր լայդ you a moment to
ես պիտի սիրէի որ էօ- դո- լըայ էնդ սէյ spare? I would like
դուք փորձէիք եւ ի՞նչ ճայ յըշէյն էյ ին you to try and see if
տեսնէիք թէ մեքե- հո-ր ա-ընինի օր-դըր — my machine is in

կարելի՞ է գործածեմ մէյ ալ եօնշ եօնք բէնշ May I use your
ձեր գելիչը: — Այո, — եէն, եօն աւել Տայնա wrench? — Yes, you
դուք պիտի գտնէք իր ին ահլ թօնլնէսդ will find it in the tool-
զայն գործիքներու շէյր մայ աղէն. հօ էնա chest near my bench.
արկղին մէջ իմ գորհելի եօնք — Բհէն Go and help yourself.
ծասեղանիս մօտ: Եօն — Thank you.

Ո՛րքան շուտ կ'ա- հառ- առն- րո- ե- How soon do you
կընկալէք որ ես այս ե-+բէգդդ մի, դո- թըն- expect me to turn out
գործը լմնցնեմ: Որ- առ-դ արհն- ո-ըր- — եղ this work? — As soon
քան շուտ որ կրնաք: առն եղ ե- +են. թեյ+ as you can. Take
Ձեր ժամանակն ա- ե-ու-ր թայժ էնդ րո- your time and do
ռէք (մեծապարէ+) և ե-ու-ր պետդ. ե-ռնի, րնիդ your best. You needn't
ձեր ամենալաւն (կըր- շո հո-աթ ե-ռ- +են րո- show what you can
ցածնո-դ շա՛ղ լառն) ը- ին ֆայժ մինիդո. ե- do in five minutes.
րէք: Դուք պէտք «ըդդին լի- ո-ի լմբո-ւլ You certainly will
չունիք ցոյց տալ ինչ պայ-էնդ-պայ improve by-and-by.

Digitized by
UNIVERSITY OF MICHIGAN

Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

Դուք տարին բոլոր ամիսներն աշխատե՞լ եք Are you so busy all
այդպէս զբաղուած առանձին — Եւ ո՞ր, հեղ year round? — No,
էք: — Ոչ, մենք (գործ էլ ընդհատ, արհեստ we have a slack
քեր) թոյլ եղանակ պահենք ին՝ ճամբար season, that begins in
մ'ունինք, որ կ'սկսի էրբէն ին՝ յունիս June and ends in
Յունիսին մէջ եւ կը- August.
վերջանայ Օգոստոս-
սին մէջ:

Առաւօտուն ի՞նչ ա- հոգով երբեք միշտ այ What time must I be
տեն պէտք եմ հոս պէս հիշել ին՝ արեւ յիստ here in the morning?
ըլլալ: — Մենք միշտ նիւի — Եւ ո՞ր, հեղ — We always start
կ'սկսինք ժամը ճիշտ «Երեք էր էրբէն ընդհատ at 8 o'clock sharp,
8ին, կէսօրուան ճաշ շաբաթ, ընդհատ ֆրանս luncheon from 12 to
ժամը 12էն 1. Եւ Երեք էր էրբէն 1, and we quit at 5.
կը թողունք (ի՞նչ ար- ուր, արեւ էր ֆրանս If you work after 5,
քեր) 5ին: Եթէ 5էն ի՞նչ էր արեւ էր ֆրանս it would be counted
վերջ գործէք, ժա- ֆրանս, ի՞նչ էր արեւ էր ֆրանս overtime, and you
մանակէն աւելի պի- ֆրանս, ի՞նչ էր արեւ էր ֆրանս would be paid double-
տի հաշուով, եւ էր արեւ էր ֆրանս time.
դուք պիտի վճար- ֆրանս արեւ էր ֆրանս
ուիք կրկին-ժամա-
նակ:

Մենք երբէք կ'ստա- արեւ էր ֆրանս Do we ever get any
նա՞նք ո՞ր եւ յա- ֆրանս արեւ էր ֆրանս promotion or raise,
ռաջացում կամ հա- ֆրանս արեւ էր ֆրանս and how often? —
բարձրացում: — Ան- էր ֆրանս արեւ էր ֆրանս Certainly you do. We
շուշտ դուք կ'ստա- րի էր ֆրանս արեւ էր ֆրանս raise every employee
նաք: Մենք կը բարձ- շաբաթ ընդհատ ֆրանս in this shop, according
րացնենք այս գոր- արեւ էր ֆրանս արեւ էր ֆրանս to a certain schedule,
ծարանի միջի ամեն ի՞նչ էր ֆրանս արեւ էր ֆրանս which is based on
մէկ գործաւոր մաս- էր ֆրանս արեւ էր ֆրանս efficiency.
նաւոր ցուցակի մը
համեմատ, որը հիմ-
նուած (քաղաքացի) է
(գործ յառաջ արեւ էր ֆրանս)
կարողութեան (հիմն)
վրայ:

Այս ձեր շաբաթա- արեւ էր ֆրանս This is your pay. You
վճարն է: Դուք պի- ուր էր ֆրանս արեւ էր ֆրանս will notice that your
տի նկատէք որ ձեր էր ֆրանս արեւ էր ֆրանս efforts have been ap-

ջանքերն գնահատ- քննելիքդ էն է — appreciated and you have
ուած են եւ ձեզ հէջ պէյն կրէնդէր — been granted a sub-
շնորհուած է շաբա- «ըստդէնչալ քեյդ. — stantial raise; I con-
թականի բաւական գընդիքդէնչալ է — gratulate you for your
խոշորկէկ յաւելում ֆո- է — «ըստ» — success. — Thank you
մը. կը շնորհաւորեմ ինչէն, է — զիքի յըն — very much.

զձեզ ձեր յաջողու-
թեան համար : —
Խիստ շատ շնորհա-
կալ եմ ձեզ :

RULE XXI. — ADVERBS. ԿԱՆՈՆ ԻԱ. — ՄԱԿԻԱՅՆԵՐ :

Adverbs relate to verbs, participles, adjectives, or other adverbs.* — Մակբայներ կը վերաբերին բայերու, ընդունելու-
թիւններու, ածականներու կամ ուրիշ մակբայներու. ինչպէս,
“He acted *judiciously*. Դասողութեամբ (խնայամբ) գործեց».
“Grammar, as an art, is the power of reading, writing and speaking *correctly*. Քերականութիւնն՝ իբր գեղարուեստ մը,
— ղիկ կերպով կարգաւոր, գրելու և խօսելու կարողութիւնն է».
“She was an *exceedingly* kind woman. Ինք չափէ աւել բարի
կին մ'էր» : “I remain *very* respectfully yours. Կը մնամ ինչի
յարգանք ձերդ» :

Բայաւորութիւն Ա. — Yes, ay, և yea, «յ» մակբայներն երբ
գործածուին հարցման մը իբր պարզ հաստատական պատաս-
խան, և no, na, «ն» իբր պարզ բացասական պատասխան, միշտ
անկախ են եւ ամբողջ նախադասութեան մը հաւասար. ինչ-
պէս, “Can you do it? Yes. Կրնա՞ք ընել ատիկա : Այո» :
“Is it broken? No. Կոտրա՞ծ է : Ոչ» :

Բայաւորութիւն Բ. — Amen, «մէն բառը՝ յաճախ անկախօրէն
կը գործածուի աղօթքի մը մէջ կամ վերջը. և ինքնին աղօթք
մ'է, եւ կը նշանակէ եղիշի. ինչպէս, “We ask in the name of
Jesus. Amen: Կը խնդրենք Յիսուսի անունով» : Ամէն» :

Բայաւորութիւն Գ. — Նախադրութեան մ'առաջ դրուած մակ-
բայ մը երբեմն կը թուի թէ աւելի նախադրութեանը կը վե-
րաբերի. քան այն բային կամ ընդունելութեանն, որուն նա-
խադրութիւնն իր խնդիրը կը կապէ. ինչպէս,

“Right against the eastern gate,

Where the great sun begins his state.” — Milton.

«Ողակի արեւելեան մուտքին հանդէպ,

Ուր մեծ արեւը կ'սկսի իւր պետութիւնը» : — Միլթոն :

* [Սոյն կանոնը գոց ընելու է] :

Բացահայտելու Գ. — *Much, շատ. little, քիչ. far, հեռու. և all, բոլոր բառերն նախապէս ածական ըլլալով, երբեմն կը նախադասուին not բացասականովը. և երբ գոյականաբար առնուին, (բայի վերջինէն) կը նախադասուին հետեւեալներուն պէս մակբայով մը, too, how, thus, so կամ as. ինչպէս, “Not all that glitters, is gold. Ոչ ամէն բան, որ կը փայլի, ոսկի է, (ամեն ինչ որ կը փայլի, ոսկի չէ)».* “Thus far is right. Մինչեւ հոս ուղիղ է»:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Գոյականի մը վրայ դրուած մակբայը ածական սեպելու է. ինչպէս, “*To-morrow morning. Վաղը առաւօտ»:*

2. Մակբայի մը դիրքի մասին որոշ կանոն մը չէ կարելի տալ. բայց ընդհանուր առմամբ հետեւեալ դիրքերովը գործածուելու են.

(1) Ածականներու կամ ուրիշ մակբայներու վերաբերողներն՝ շատ քիչ բացառութեամբ, իրենց ածականներէն կամ մակբայներէն անմիջապէս առաջ դրուելու են. ինչպէս, “*She is a very modest girl. Նա շատ պարկեշտ աղջիկ մ'է»:*

(2) Բաղադրեալ բայերու վերաբերողներն առ հասարակ առաջին օժանդակէն վերջը դրուելու են. ինչպէս, “*He has never been graduated. Ինք ոչ երբէք ընթացաւարտ եղած է»:* Սակայն ազդու ընելու համար ամբողջ բայէն վերջը դնելու է. ինչպէս, “*She has been treated kindly. Իրեն հետ վարուած էին բարոյեմբ»:*

(3) Պարզ բայերու եւ պարզ ընդունելութիւններու վերաբերողներն երբեմն առաջ եւ երբեմն վերջը կը դրուին. այսպէս, “*He spoke earnestly. Եռանդով խօսեցաւ»:* “*Certainly you must have known him. Անշուշտ դուք պէտք է գիտէք ճանչցած ըլլաք»:*

3. Անգլիերէնի մէջ առ հասարակ երկու բացասական միեւնոյն խօսքին մէջ գիրար օչնչացնելով դրական իմաստ մը կ'արտայայտեն. ինչպէս, “*He did not say nothing. Ոչինչ չըսաւ»* (կրնայ հասկցուիլ բան մ'ըսաւ): Բայց անկախ բացասական մակբայներն կրկնելով աւելի ազդու իմաստ մը կ'արտայայտեն. ինչպէս, “*No, no, no. Ոչ, ոչ, ոչ».* “*No, never. Ոչ, ոչ բնաւ»:*

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Մակբայներն ածականներու տեղ գործածուելու չեն. այսպէս սխալ է ըսել “*The now copies*”, պէտք է ըսել “*The present copies. Ներկայ պատճեններն»:*

2. *How մակբայը ոչ that շողկապէն առաջ եւ ոչ տեղը գործածելու է. այսպէս ըսելու չէ* “Ye see *how that*”, այլ “Ye see *that*. Դուք կը տեսնէք ”: Նոյնպէս սխալ է ըսել “Be cautious *how* you offend him” այլ պէտք է ըսել “Be cautious *that* you do not offend him. Զգուշացէք ” զինք չէ նեղացնէք”:

3. *No գործածելու չէ notին տեղ. այսպէս չըսուիր* “Tell me you will go or no” այլ ըսելու է “Tell me you will go or not (ըսել ուղեւով *will not go*). Ըսէք ինձ պիտի երթա՞ք թէ ”:

4. *Ever, Բնւոյն, երբեք հաստատական է եւ գործածելու չէ never, ոչ Բնւոյն, ոչ երբեքին տեղ, որ բացասական է:*

201. Վարժութիւն

[Հէրոտելուսի վերաբերեալ ԻԱ. կանոնին է- ահա շահութեան համեմատ
-- զգուշ ընդօրինակելու է դիտարկելու]

“The words must be generally seperated.”

“There are but two ways possibly of justification* before God.”

“That thou mayest know how that the earth is the Lord’s.”

“We see by these instances||, how prepositions may be necessary to connect those words...”

“We must be immortal, whether we will or no.”

“I do not know whether they are out or no.”

“Can I make men live, whether they will or no?” -- *Shak.*

“There is nothing more admirable nor more useful.”

“I cannot by no means allow him that.”

“In some parts of South America, it seldom or ever rains.”

202. Վարժութիւն

[8] [2]

“To become an able man in any profession¶ whatever, three things are necessary - nature†, study‡, and practice§.” -- *Aristotle.*

* jus’ti-fi-ca’tion (ճշտութիւն) արդարացում

|| in’stance (ինստանս) օրինակ, խնդիր. պարագայ

¶ pro-fes’sion (փրոֆէշն) գիտական արհեստ (բժշկութիւն, փաստաբանութիւն ևն.)

† na’ture (նէյչըր) բնութիւն
§ prac’tise, prac’tice (փրէքթիս) գործնական վարժութիւն.
փորձառութիւն -- to practice, ընել, ի գործ դնել, ի կիր առնուլ. բանեցնել

‡ stud’y (սթուդի) սովորել

ԴԱՍ ՃԵ. (LESSON CV.)

[9]

ԾԱՆ. — Մեր ուսանողներն կամ Անգլիախօս երկրի մը միջի Հայ նորեկներն իրենց եւ իրենցմէ կախումն ունեցողներու ներկայի, առօրեայ եւ անմիջական պէտքերը հայթայթելու կարող վիճակի մը հասցնելէ վերջ. կ'անցնինք այժմ զիրենք իրենց ապագայի պէտքերուն հետ ծանօթացնելու. եւ զայնս նախատեսելու և կարգադրելու կարող վիճակի մը մէջ բերելու:

Մեղուններն ու մրջիւններն խիստ գեղեցիկ եւ ազդեցիկ օրինակներ են ոչ միայն անվհատ ժրաջանութեան, այլ եւ բարեկեցիկ ապագայի կանխատեսութեան. եւ կ'արժէ որ ամեն մէկ անձ օրինակ առնէ մեղուններու ու մրջիւններու ոչ միայն անվհատ ժրաջանութենէն, այլ նաեւ անոնց ընկերակցութեամբ գործելակերպէն եւ մանաւանդ Բարեկեցիկ ապագայի կանխատեսութենէն, այն է ինչպէս իշխող ներկայի մէջ ձեռք ձգուած էն հաս ըստ ապագային ալ բարեկեցիկ ապրելու համար: Եւ ասիկա ընելու միջոցն է (ա) ամեն մարդ իր կարողութեան համեմատ գումար մը, օրական գէթ սէնդ մը կամ շաբաթը եօթը սէնդ կանոնադրական դրամադրութեամբ թել ինչպէս. (բ) կեանքն ու ստացուածքը միշտ ապահովագրութեամբ ապահովել. եւ (գ) անշարժ բայց լաւ եկամուտ բերող կալուածներ և ագարակներ գնել: Ուստի եւ մեր յաջորդ երեք դասերը պիտի ըլլան դրամադրութեան, ապահովագրութեան եւ անշարժ կալուածութեան:

Bank (պէն+) Դրամատուն (Տճկ. պահպ.)

Sav'ings Bank (սեյւինկս պէն+) Խնայողութեանց Դրամատուն. Խնայողութեանց Սնտուկ

Com-mer'cial Bank (կոմերշիալ պէն+) Վաճառականական Դրամատուն

State Bank (սթեյթ պէն+) Նահանգային Դրամատուն

Na'tion-al Bank (նեյշնէլ պէն+) Ազգային Դրամատուն

Trust Company (թրսթ Կոմպանի) Շահերու Միացեալ Ընկերութիւն

ԾԱՆ. — Սոյն դրամատներն իրարմէ կը տարբերին իրենց ներքին կանոններով:

Ex-change' (էքչէնջ) Փոխանակութիւն, Սակարան

Bourse (պօրս) Սակարան

Clear'ing House (կլիրինկ հաուս) Վճարագրեր եւ Փոխանակագրեր Փոխանակելու Տուն

Դրամատան մէջ Գործածուած Բառեր

bank'er	(պէ'ն+ըր)	դրամական գործառնութիւններ կատարող. սեղանաւոր, պան+էր
fin'an-cier'	(ֆինէնսի'յր)	ելեւմտագէտ, դրամ մատակարարող. նիւթական աղբիւրները կառավարող
bro'ker	(պրօ'քէր)	միջնորդ
bro'ker-age	(պրօ'քէրէճ)	միջնորդչէք
bank-book	(պէն+պոո+)	դրամատետր
sav'ings	(սե'յվինկ)	խնայուած դրամներ
de-pos'it	(դէփ'սիտ)	պահեստի դրուած գումար. գաշնադրութեան առթիւ առ հաշիւ վճարք, առհաւատչեայ (Տճկ. փէյ)
de-pos'i-tor	(դէփ'սիտըր)	դրամատանը պահեստի դրամ յանձնող. պան+ան դրամ դնող, աւանդատու
with-draw'al	(ուիթրաւ)	ետ առնելը
check, cheque	(չեք)	} վճարագիր, փոխանակագիր
draft	(դրաֆտ)*	
cap'i-tal	(քէ'փիթէլ)	մայրաքաղաք. գլխագիր. դրամագլուխ
prin'ci-pal	(փրինսիպէլ)	գլխաւոր. մայր գումար
in'ter-est	(ինտըրէստ)	հետաքրքրութիւն, փոյթ. տոկոս
per cent, per cen'tum†	(քէրէնտ, քէրէնտը)	հարիւրին
div'i-dend	(դիվիդենդ)	բաժանելի. շահաբաժին
earn'ings	(ը'նինկ)	վաստակ. շահ
sur'plus	(սը'պլուս)	պէտք եղածէն աւելի. աւելցած
di-rect'or	(դիրէկտըր)	վարիչ, առաջնորդող
trus-tee'	(թրէստի)	կալուածապահ, խնամակալ, հո-
re-ceiv'ing tell'er	(րէսիվինկ լէ'լլըր)	դրամընկալ [գաբարձու
paying teller	(փէյինկ լէ'լլըր)	դրամահատոյց
cash-ier'	(քէշի'յր)	արկղակալ
book'keep'er	(պոո'քէյքըր)	տոմարակալ [օրաթերթ
jour'nal	(ճը'ռնէլ)	օրագրութիւն. առօրեայ տոմար.
ledg'er	(լէ'ճըր)	մայր-տոմար
vouch'er	(վա'ուչըր)	հաստատագիր, վկայող
trust	(թրէստ)*	վստահութիւն. աւանդ. ապառիկ առեւտուր

* Հիշելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

† centum կատիներէն է և կը նշանակէ հարիւր

fund	(ֆընդ)*	անձեռնմխելի գումար
re-serve'	(րէշը'ւզ)	վերապահուած (էրէնայ պահած).
cash	(քէշ)	կանխիկ դրամ [պահեստի զօրք
net	(նէթ)	ուռկան. զուտ (առանց որեւէ ծախսի կամ շահի)
cur'ren-cey	(կըրընսէ)	ընթացիկ (դրամ), թղթադրամ,
bill	(բիլ)	հաշուեանոմս, թղթադրամ, օրինա ագէծ
de-nom'i-na'tion	(դէնոմինէ'յըն)	ուրոյն ուրոյն անուն տալը. յար- անուանութիւն
cred'it	(քրէ'տի)	հաւատք ընծայում. վարկ. (գո- հարի) պահանջք, մուտք
note	(նոթ)	պարտամուրհակ
dis-count'	(դիս'քաւնթ)	զեղջ
due	(դու)*	վճարելի
pro'test	(ք'օթէսթ)	բողոք
stock	(սթ'ք)	ծառի բուն. զարմ. արջառ. ար- ժէթ-ուղթ, բաժնեթ-ուղթ
com'mon	(քոմ'ոն)	հասարակ [ունեցող
pre-ferred	(քրէֆ'ըր)	առաջին պահանջքի իրաւունքն
quo-ta'tion	(քոտէ'յըն)	վկայութիւն, սակարանի գին
bond	(բոնդ)	կապ. մուրհակ. տոկոսաբեր ար- ժէթ-ուղթ, գրաւութ-ուղթ
se-cu'ri-ty	(սէկ'ւրիթի)	ապահովութիւն, գրաւական
in-vest'ment	(ինվէսթ'մէնթ)	չահագործութեան դրուած դրա-
col-lat'er-al	(քոլլէթ'ըրէլ)	անուղղակի [մագլուխ
collateral-security	(քոլլէթ'ըրէլ-սէկ'ւրիթի)	յաւելորդածական գրաւ
loan	(լոն)	տոկոսով տրուած դրամ. փոխ տալը
mort'gage	(մօ'կէյճ)	անշարժ կալուածք գրաւի դնելը
prof'it	(քոֆ'իթ)	չահ
loss	(լոս, Լաս)	կորուստ
in'come	(ին'քոմ)	եկամուտ
dis'tri-bu'tion	(դիսթրիբ'յուշն)	բաշխում, բաժանում
list	(լիսթ)*	ցուցակ
ac-count'	(էք'քաւնթ)	հաշիւ
to'tal	(թոթ'էլ)	բոլոր, ամբողջ
a-mount'	(ամ'ոնթ)	գումար

* Հնչելու է մէկ անգամայն (մէկ վանկ)։

bal'ance	(պէ'լանս)	նժար. հաւասարակշռութիւն
frac'tion	(ֆրէ'կշն)	կտոր, մաս, կտորակ
av'er-age	(է'վէրէյճ)	միջին հաշիւ
en'try	(է'նդրի)	մուտք. արձանագրելը
in-dorse'ment	(ին'դօրսմէնտ)	փոխանակագրի ետեւը անունը գրելը, փոխանցում (Տճկ. ճէրօ)
pay-ee'	(պէյէ')	անձը՝ որուն դրամ պիտի վճարուի
pay'er	(պէյէր)	վճարող
re-mit'ter	(րէմի'տէր)	ստակ ղրկողը
re-mit'tee'	(րէմի'տէ')	անձը՝ որուն ստակ պիտի ղրկուի
re-mit'tance	(րէմի'տանս)	դրամ՝ ղրկելը. ղրկուած դրամը
ex-pense'	(էքս'պէնս)	ծախս
dis-burse'ment	(Դիս'բուրսմէնտ)	ծախսելը, ծախսուածը, ելք
as'sets	(էս'սէթս)	պարտքի դէմ եղած գոյքեր եւ առնելիքներ
li'a-bil'i-ties	(լիա'բիլիթիէս)	պարտքեր, տալիքներ
mis'cel-la'neous	(միս'սէլէյնէյս)	այլեւայլ, զանազան, խառն
vault	(վօլտ)	կամարակապ տապանատուն կամ անոր նման շինուած որեւէ խցիկ
safe-deposit-vault	(սէյֆ-Դիփոզիթ-վօլտ)	ապահովման դատուն, տա- պանատան նման արկղամուրժ
spec'u-la'tion	(սպէ'կէյշն)	տեսութիւն. չահագիտութիւն, փնասելու վտանգի տակ առնտուր
spec'u-la'tor	(սպէ'կէյտօր)	չահագէտ. փնասելու վտանգի տակ առնտուր ընող
em-bez'zle-ment	(էմ'բէյզլմէնտ)	իրեն վստահացուած ուրիշի դը- րամը իւր անձնական հաշւոյն ծախսելը
in-solv'ent	(ինս'սոլվէնտ)	պարտքերը չը գոցող, սնանկ
bank'rupt	(բանկ'րպտ)	սնանկ
bank'rupt-cy	(բանկ'րպտսի)	սնանկութիւն

Բայեր

to save	(սէյվ)	խնայել
to de-pos'it	(Դիփոզիթ)	ի պահ դնել, պահեստի տալ
to with-draw'	(Դրօուօ)	ետ առնել, ետ քաշել, հանել

† Երկաթէ կամ պողովատէ շինուած խցիկներ եւ պահա-
րաններ են. որոնք կը գործածուին ոսկեղէն, արծաթեղէն,
գոհարեղէն եւ կարեւոր թղթեր ապահով (հրդեհէ և գողութիւն
շէրժ) պահելու համար:

to cred'it	(գրե՛լ տե՛ր)	հաւատք ընծայել, պահանջի սիւնակի մէջ գրել
to vouch	(վասն-լ)*	ապացոյցով հաստատել, վկայել
to bal'ance	(պէ՛լանա)	հաւասարակշռել
to ac-count'	(ըգգրե՛լ տե՛ր)	հաշիւ տալ, հաշուել
to dis-trib'ute	(տրե՛լ տե՛ր)	ցրուել. բաշխել. բաժնել
to loan	(լօն)	փոխ տալ (տոկոսով)
to prof'it	(փրօ՛վտ)	շահիլ. օգուտ քաղել
to dis-count'	(տրե՛լ տե՛ր)	զեղծելով վճարել
to dis-burse'	(տրե՛լ տե՛ր)	ծախսերը վճարել, ծախսել
to re-serve'	(րէշը՛ւմ)	վերապահել (եփնայ պահել)
to cash	(քէշ)	կանխիկ դրամ վճարել
to as-sort'	(ըսօ՛րտ)	դասակարգել
to en-dorse'	(էնդօ՛րս)	{ փոխանակագրի կամ վճարագրի ետեւ անունը գրել, փոխանցել (ճէրօ) ընել
to in-dorse'	(ինդօ՛րս)	
to re-mit'	(րէմի՛տ)	դրամ դրկել
to ac-crue'	(ըգգրօ՛ւմ)	աճիլ, աւելնալ
to in-vest'	(ինվէ՛ստ)	շահագործութեան համար դրամադրուիլ դնել
to fi-nance'	(ֆայնէ՛նս)	նիւթականը մատակարարել եւ կառավարել
to con-vert'	(գընվըրթ')	վերածել, դարձնել
to bid	(պիտ)	գին տալ
to clear	(քլէյր)*	մաքրել, փայլեցնել
to earn	(ըռն)*	վաստկիլ, շահիլ [տալ
to quote	(գուօթի)*	վկայութիւն բերել, սակագին
to sum up	(սըմըփ)	ամփոփել. գումարել
to sub-tract'	(սըտրէկթ')	բառնալ, բարձում ընել, հանել
to mul'ti-ply	(մըլթիպլէ)	բազմապատկել, բազմացնել
to di-vide'	(տրիվիդ)	բաժնել
to av'er-age	(էվըրէյճ)	միջին հաշիւը գտնել
to list	(լիստ)*	ցուցակի մէջ արձանագրել, խուկալ, կանխամտածել
to a-mount'	(ամաունտ)	գումարը հասնիլ
to spec'u-late	(ըսփէկուլէյթ)	(փասէլոն էնթալայ, վրանդաւոյ) շահագիտութիւն ընել
to em-bez'zle	(էմբէշլէ)	իրեն վստահացուած ուրիշի դրամը իր անձնականին ծախսել

* Հնչեղու է մէկ անգամէն (մէկ վտակ)։

to di-rect'	(տիւրէ'տ)	ուղղութիւնը որոշել, ուղղել վա-
to de-nom'i-nate	(տնօ'նել, տ)	ուրոյն ուրոյն անուանել [րել
to pro'test	(փ'ո'տէ'տ)	բողոքել . պարտամուրհակ մը վճարելու ներկայացուած եւ մեր-
		ժուած ըլլալուն վկայել
to bond	(պ'ո'ն)	} վճարումը գրաւ առութեամբ } ապահովել
to mort'gage	(մ'ո'կէ'ճ)	
to spend	(ս'փ'է'ն)	ծախսել

203. Վարժութիւն

[Ե]

THE SAVINGS BANK

"A penny saved,
Is a penny gained."

It is not the money you earn that will make you rich, but the money you save. You should save some money out of your earnings to put in the bank. If you keep money at home, you may lose it or spend it. In the bank, the money is safe.

When you want to start an account in the bank, the clerk at the bank will give you a bank-book, which will show how much money you have in the bank. You will find the following notice on the book --

Always bring your book with your deposit.

See that entries agree with your tickets.

And on the deposit-slip or ticket you must notice the following --

Depositors are requested to assort all bills, to list each check separately and to endorse all checks and drafts.

On a check account book the notice reads --

Leave the book monthly in the bank for balancing.

Pennies saved in time make dollars, and if you save a little each week, you will at last have enough money to buy a home, or a business or a shop. It is much better to own your home than to pay rent.

The Penny or Dime Savings Bank will take care of your small savings for you, and pay you interest on the money you have with them. This is a very good way to begin to save.

Դրամատան մը մէջ Ըլլալիք Խօսակցութիւն

Պիտի սիրէի հաշիւ այ՝-օ-ր լայ+դո- օֆն I would like to open
մը բանալ հոս:— Հա- են ըգգառնդ ին հիյր- an account in here.—
ճեցէք երթալ վեր- ըսրեք էր Կհը Լեդ Step at the last win-
ջին պատուհանին ունիո փէյշ dow please.
առջեւ:

Պիտի սիրէիք խնա- 'օ-ր Եօ- լայ+դո- օֆն Would you like to
յողակա՞ն թէ վճա- «Եյվինկ» օ- լե+ ըգ- open savings or check
րագրի հաշիւ բանալ գառնդ — «Եյվինկ» account? — Savings.
— Խնայողական:

Հաճեցէք լեցնել այս փէյշ ֆիլ առդ. ա՛ն Please fill out on this
քարտին վրայ թուա- Կհի գառն Կհը Կէյթ, card the date, the de-
կանը, դրամ պա- Կհը Կիֆաշիլըր'ա Զէյթ, positor's name and
հաստի դնողին ա- են Կրորէս, են Կհը address, and the
նունն ու հասցէն. և Զէյթ են Կհի Կրորէս names and the ad-
դրամ պահեստի դը- ալ Կհը Կիֆաշիլըր'ա dresses of the depos-
նողին հօրն ու մօր ֆադըր են Կըրհըր, itor's father and moth-
անուններն ու հաս- «Կի Են Կհի հի Են Են er; sign it and hand
ցէներն. ստորագրե- Կէֆ — այ ունի it back. — I will.
ցէք զայն եւ վերա-
դարձուցէք: — (Ս.Յի-
Կէս) պիտի ընեմ:

Հիմա դուք կրնաք Զառ- Եօ- Կեն ֆիլ առդ Now you can fill out
լեցնել այս պահեստի Կհի Կիֆաշիլըր'ա Լեֆ են Կ this deposit-slip and
տալու ցուցակը. եւ փէշէնդ իդ ունի Կհը present it with the

դրամին հետ ներ- ղնի դո- րո- րի- րի- րի- րի- money to the receiving
կայացուցէք զայն իւրեք, հիւս- րի- րի- րի- րի- teller, he will give
դրամընկալին. ինք եօ- րի- րի- րի- րի- you your bank-book*.
պիտի տայ ձեզ ձեր —All right.

դրամատետրը : —

Շատ լաւ :

Կ'ուզեմ քիչ մը դը- րո- րի- րի- րի- րի- I want to draw some
րամ հանել : — Հաճե- ղնի — քիւս — րի- րի- րի- money. — Fill out
ցէք լեցնել այս հրա- ղնի — քիւս — րի- րի- րի- this check please, and
մանագիրը եւ ստո- եօ- րի- րի- րի- րի- sign your name here*.
րագրել ձեր անունն

այս տեղ :

Կ'ուզեմ փոխանա- րո- րի- րի- րի- րի- I want a draft to be
կագիր մը գրուած ղնի րի- րի- րի- րի- drawn in favor of
ըլլայ Յակոբ Ապա- Յակոբ Ապահոնի քի- Hagop Abahoonie for
հունիի հրամանին քի- քի- քի- քի- forty dollars.

քառասուն տալէրի

համար :

Հաճեցէք այս մուր- ղնի րի- րի- րի- րի- Please discount this
հակը զեղծով վճա- ղնի քի- քի- քի- քի- note for me. It will
րել ինձ համար : Վը- ղնի րի- րի- րի- րի- be due on the tenth
ճարելի պիտի ըլլայ ղնի րի- րի- րի- րի- of August.

Օգոստոս տասնին :

Կ'ուզեմ քիչ մը դը- րո- րի- րի- րի- րի- I want to invest some
րամ շահագործու- րի- րի- րի- րի- money on good bonds.
թեան յատկացնել րի- րի- րի- րի-

լաւ գրաւած թուղթե-

րու վրայ :

Փոխանակագրի մը Պատճէն

No. New York, N. Y. 191

BANK OF COMMERCE

Pay to the order of \$

Dollars.

PAYABLE THROUGH
NEW YORK CLEARING HOUSE.

* Այս գործողութիւններն դրամատետրուն մէջ առ հասա-
րակ գրագիրներն ինքնին կ'ընեն :

RULE XXII. — CONJUNCTIONS. ԿԱՆՈՆ ԻՒ. ՇԱՂԿԱՊՆԵՐ:

Conjunctions connect words, sentences, or parts of sentences.*
Շաղկապներ կը կապեն բառեր, նախադասութիւններ կամ նախադասութեանց մասեր. ինչպէս, “You and I. Դուք և ես”.
“He fled because he was afraid. Փախաւ որովհետեւ կը վախնար”:

Բայանութիւն. — That, ինչպէս շաղկապը երբեմն նախադասութիւն մը ներկայացնելու կը ծառայէ, որ ատեն կամ տէր բայի եւ կամ խնդիր կը դառնայ գիմաւոր բային. ինչպէս,
“That mind is not matter, is certain. Թէ միտքը նիւթ չէ, այն որոշ է”:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Շաղկապները կը կապեն մասնաւոր բառեր, որոնք ընդհանրապէս մի եւ նոյն մասունք բանին, մի եւ նոյն հոլով եւ մի եւ նոյն կախումն ունենալու են. ինչպէս, “Honour thy father and thy mother. Պատուէ քու հայրդ ու քու մայրդ”:

2. As իբր շաղկապ կարելի է գործածել ածական մը կամ ընդունելութիւն մը գոյականի մը կապելու համար. ինչպէս,
“..... actions AS distinguished from events.”:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Շաղկապով մը կապուած երկու մասեր ընդհանրապէս տեսակով եւ քանակով նոյն ըլլալու են. այսպէս սխալ է ըսել “Athens saw them entering her gates and fill her academies” այլ պէտք է ըսել “Athens saw them entering her gates and filling her academies. Աթէնք տեսաւ անոնց իր դռներէն ներս մտնելը եւ իր վարժարաններն լեցնելը”:

2. Յարաբերական դերանունի մը հետ շաղկապ գործածելու չէ. քանի որ ինքնին կապելու յատկութիւն մ’ունի:

3. Յարնչական շաղկապներէն (Գեորգի Երեմ 230-231) իւրաքանչիւրին հետ իրեն չիտակ համապատասխանող գործածելու է:

4. Բաղդաստութեան երկրորդ մասը պէտք է ներկայացուի than, քան ինչ շաղկապով:

204. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն՝ վերոգրեալ իւր. կանոնին է առ. Ժողովութեան համապատասխան, ընդգրկուած է Գեորգի Երեմ 230-231]

“Forms of government may, and must, be occasionally, changed.”

“He was more beloved, but not so much admired as Cinthio ”

“We have neither forgot his past, nor despair of his future success.”

“To prepare the Jews for the reception af a prophet mightier than him, and whose shoes he was not worthy to bear.”

“It shall not be forgiven him, neither in this world, neither in the world to come.”

* [Սոյն կանոնը գոյ ընելու է]:

ԴԱՍ ՀԶ. (LESSON CVI.)

[2]

In-sur'ance (ինսուրէնս) Ապահովագրութիւն

Անգլիախօս երկիրներու մէջ մօտաւորապէս ամեն բանի համար տեսակ մը ապահովագրութիւն կարելի է գտնել. առնց գլխաւորներն են,

Life Insurance (լայֆ Ինսուրէնս) Կեանքի Ապահովագրութիւն
(ճահաւան դէմ)

Ac'ci-dent Insurance (է'սի'սընթ Ինսուրէնս)
Փորձանքի Ապահովագրութիւն (փորձանքի ճահաւան դէմ)

Health Insurance (հէլթ Ինսուրէնս)

Առողջութեան Ապահովագրութիւն (հիւանդութեան դէմ)

Fire Insurance (ֆայր Ինսուրէնս) Հրդեհի Ապահովագրութիւն
(վառածի դէմ)

Bur'glar Insurance (պը'կլը Ինսուրէնս) Գողի Ապահովագրութիւն
(գողցածին դէմ)

Em-ploy'ers' Li'a-bil'i-ty Insurance (է'մ'պլայըր'ս' Լայեպլի'թի Ինսուրէնս)
Գործատիրոջ Պատասխանատուութեան Ապահովագրութիւն
(է-ր տվը գործող վառած գործատրներէն իրաւ վառածին դէմ)

Ma-rine' Insurance (մարին Ինսուրէնս)

Ծովային Ապահովագրութիւն (ընկերածին դէմ)

Կեանքի Ապահովագրութեան Տեսակներն են

Ապահովագրուած գումարը ի դէպ մահուան միայն վճարելի

In-dus'trial (ինդստրիէլ) Աշխատաւորական (շաբաթի շաբաթ վճարելով)

Or'di-na-ry Life (օ'րդինըրի Լայֆ) Սովորական

(տանի ողջ ե տէն դարի կանոնադրապէս վճարելով)

10, 15, 20, 25, or 30 Payments Life (թէյմընթ Լայֆ)

10, 15, 20, 25 կամ 30 տարիներ միայն վճարելով

Joint Life (ճայնթ Լայֆ) Միացած Կեանքի

(երկու անձին առաջնայն ճահաւանը վճարելի)

Ապահովագրուած գումարը ապահովագրուողի ողջութեանը
վճարելի, որոշ թուով տարիներէ վերջ

10, 15, 20, 25 or 30 En-dow'ment (էնդաւնթ) 10, 15, 20, 25
կամ 30 տարիներէ վերջ Ապահովագրութեան Անձեռնմխելի
Գումարը ետ կը դարձուի ապահովագրուողին

Միւս ապահովագրութիւններու տեսակները շատ քիչ են,
ի պահանջել հարկին կարելի է որ և է հաւասարէ՛մ գործա-
կալէ տեղե'կանալ :

Ապահովագրութեան Առթիւ Գործածուած

Սովորական Բառերն են.

ap'pli-ca'tion	(էփլիէթ'յոն)	դիմում. խնդրագիր
ap'pli-cant	(էփլիէթ'յոն)	դիմող, խնդրատու
pol'i-cy	(փոլիսի)	քաղաքականութիւն, ընկալք. ապահովագիր
in'con-test'a-ble	(ինֆընթէսթէպլ)	անվիճելի
non-for'feit-able	(նոնֆօրֆէթէպլ)	ոչ տուժելի
pre'mi-um	(փրէմիւմ)	մրցանակ. ապահովագին
an'nu-al	(էննուէլ)	տարեկան
sem'i-an'nu-al	(սէմիէննուէլ)	կէս տարեկան, վեցամսեայ
quar'ter-ly	(քուորթըրլի)	քառորդ տարեկան, եռամսեայ
month'ly	(մոնթլի)	ամսական
week'ly	(ուիքլի)	շաբաթական
grace	(գրէյս)*	շնորհք. սեղանօրհնէք — days of grace, պայմանէն աւելի օրեր անվճար մնացած [նիւր]
ar-rear'	(ըրրէյր)	անուշադրութեամբ սահիլ անց-առկախ մնացած, անորոշ
laps	(լէփս)*	երկարցնելը
pend'ing	(փէնդինգ)	օգուտ, նպաստ
ex-ten'sion	(էքսթէնշն)	նպաստառու, նպաստընկալ
be'ne-fit	(բէնէֆիթ)	կտակակատար
ben'e-fi'cia-ry	(բէնէֆիշիարի)	գործերը վարող. կտակակատար
ex-ec'u-tor	(էքզէկյութօր)	որոշելը. փոխանցում
ad-min'is-tra'tor	(էդմինիսթրէյթր)	փոխանցող
as-sign'ment	(էսսայնմէնթ)	անձն որուն փոխանցուած է
as'sign-or'	(էսսայնօր)	ընտրելու իրաւունք
as'sign-ee'	(էսսայնի)	հաստատուելիք. գաղութ. կարգադրութիւն
op'tion	(օփշն)	
set'tle-ment	(սէթլմէնթ)	
guar'an-tee', guar'an-ty	(կէրանթի)	երաշխաւորութիւն
a-gree'ment	(էգրէյմէնթ)	համաձայնութիւն
de-fault'	(դէֆօլթ)	զանցառութիւն
ma-tu'ri-ty	(մէթյութի)	հասունութիւն, չափահասութիւն. պայմանաժամի լրացում
null	(նյուլ)	ոչինչ, փուճ
void	(վոյդ)*	թափուր. անարժէք
trans'fer	(թրանսֆէր)	փոխանցում. մէկ կառքէն միւսը մանեղու ւում

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

in-stal'ment, in-stall'ment	(ինստալմենտ)	մաս առ մաս վճարում
an-nu'i-ty	(ըննիտի)	տարեվճար
re-ceipt'	(րեսիթ)	ստացագիր
priv'i-lege	(փրիվիլեճ)	առանձնաշնորհում
con-ces'sion	(գրեսիոն)	պահանջքի գոհացում. շնորհ
con-di'tion	(գրեսիոն)	կացութիւն. պայման
stip'u-la'tion	(ստիպուլեյշն)	պայմանաւորում. պայման

Բայեր

to in-sure'	(ինշուր)	ապահովագրել [կացնել
to en-dow'	(ենդաու)	անձնամխելի գումար մը յատ-
to ap-ply'	(էփլայ)	դնել. յատկացնել. դիմել
to re-new'	(րենու)	վերանորոգել
to as-sign'	(էսայն)	նշանակել. գրաւոր փոխանցել
to re'in-state'	(րէինսթեյթ)	վերահաստատել
to waive	(ուեյվ)*	թողուլ, հանել
to guar'an-tee', guar'an-ty	(կէրանթի)	երաշխաւորել
to sur-ren'der	(սըրրենդը)	յանձնել. անձնատուր ըլլալ
to a-gree'	(էգրի)	համաձայնիլ
to dam'age	(դեյճ)	վնասել. կորուստ պատճառել
to trans-fer'	(թրանսֆէր)	փոխանցել
to con-sent'	(գրեսենթ)	համաձայնիլ, համակերպիլ
to ad-min'is-ter	(էդմինիսթը)	(գործերը) վարել կառավարել
to be'ne-fit	(պենեֆիթ)	օգտակար ըլլալ
to laps	(լէֆ)*	ժամանակի անուշադրութեամբ թողլով անցնելու հետեւանքով
to for'feit	(ֆորֆէյթ)	կորսնցնել, տուժել [ոչնչաւ
to set'tle	(սէթլ)	հաստատել, տեղաւորել. կար-
to stip'u-late	(ստիպուլեյթ)	պայման դնել [գաղտնել
to re-ject'	(րեճէկթ)	մերժել

[Ապահովագրութեան վերաբերեալ խօսակցութիւնն այս-
տեղ զանց կ'ընենք, եւ փոխարէնը կը թելադրենք որ մեր
ուսանողներն գործնական վարժութեան մը համար, ապա-
հովագրութեան որ եւ է գործակալի հետ, անոր պարապոյ
մէկ ժամանակին մէջ, գործնական խօսակցութիւն մը փորձեն:]

RULE XXIII. — PREPOSITIONS.

ԿԱՆՈՆ ԻԳ. — ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Prepositions show the relations of words, and of the things or
thoughts expressed by them.† — Նախագրութիւններ կը ցու-

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանի: † [Սոյն կանոնը գոց ընելու է:]

ցնեն բառերու եւ իրերու կամ անոնց արտայայտած գաղափարներու յարաբերութիւններն. ինչպէս, “He came from Rome to Paris, in the company of many eminent† men, and passed with them through many cities. Ինք Հռովմէն Փարիզ եկաւ, ընկերակցութեամբ բազմաթիւ վսեմ անձերու եւ անոնց հետ շատ մը քաղաքներու հեջն անցաւ:

Բացառութիւն Ա. — To նախադրութիւնը՝ երբ վերացեալ աներեւոյթի մ'առջեւ եւ խօսքի մը գլուխը գտնուի, եւ այդ խօսքն ալ բայի մը տէր բային լինի, վերաբերելու պատշաճ նախնիաց չունենար. ինչպէս, “To be reduced to poverty‡, is a great affliction. Աղքատութեան մէջ իյնալը (վերածութիւնը)՝ մեծ վիշտ մ'է:

Բացառութիւն Բ. — For նախադրութիւնը՝ երբ իր խնդրովը միասին աներեւոյթէ մ'առաջ գտնուի, եւ ամբողջ խօսքն ալ բայի մը տէր բային լինի, վերաբերելու պատշաճ նախնիաց չունենար. ինչպէս, “For an old man to be reduced to poverty, is a very great affliction. Ծեր մարդու մը համար աղքատութեան մէջ իյնալը (վերածութիւնը)՝ խիստ մեծ վիշտ մ'է:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Նախադրութեան մը նախնիացը գտնելու համար՝ What? Ի՞նչ հարցականը դնելով նախադրութեանէն առաջ հարցնելու է, պատասխանը նախընթացն է. իսկ խնդիրը գտնելու համար՝ նոյնը նախադրութեանէն վերջը դնելով հարցնելու է. պատասխանը խնդիրն է. այսպէս, The spirit of kindness. Բարութեան ոգին». նախնիացը գտնելու համար կը հարցնենք What of? պատասխանն է The spirit of. եւ խնդրին համար կը հարցնենք Of what? պատասխանն է Of kindness:

2. Երբ նախադրութիւն մը գործածուի նախադասութեան մը “իւրեք կամ վերջը, յարաբերութեան երկու մասերը յաճախ տեղերնին կը փոխեն “To a studious man, action is a relief. Ուսումնասէր մարդու մը համար՝ գործունէութիւնը թեթեւութիւն (օգնութիւն) մ'է». ըսել կ'ուզուի “Action is a relief to a studious man. Գործունէութիւնը թեթեւութիւն մ'է ուսումնասէր մարդու մը համար»:

3. Նախադրութիւնը (ինչպէս իր անունէն ալ կը հասկցուի նախադրութիւն) իր խնդրէն առաջ կը դրուի, բայց կան բացառութիւններ, որոց համեմատ ետքը կը դրուին. ինչպէս, յա-

† em'i-nent (եմ'ինէնտ) վսեմ

‡ pov'er-ty (պով'երթի) աղքատութիւն, չքաւորութիւն

րաբերական և հարցական դերանուն խնդիր ունեցող նախադրութիւններն յաճախ իրենց խնդրէն ետքը կը դրուին և վերաբերութեան միւս մասին կը կցուին. այսպէս, “*Whom did he speak to?*” ասիկա ժողովրդական ոճ մ’է, որը աւելի լաւ է ըսել “*To whom did he speak.* Որո՞ւն խօսեցաւ»:

4. Երկու նախադրութիւններ երբեմն միասին կ’ուգան. ինչպէս, “*From under the ship.* Նաւին տակէն»:

5. Անգլիերէնի մէջ նախադրութիւններու ուղիղ գործածութիւնը խիստ դժուար ըլլալով, յատուկ ուշադրութիւն ընծայելու է իւրաքանչիւրի մասնաւոր նշանակութեանը. եւ ընկերացած բային հետ միասին կազմած ուրոյն նշանակութեանը. այսպէս, “*To walk into the garden,* եւ *To walk in the garden*” միեւնոյն բան ըսել չեն. առաջինը շարժում ու փոփոխութիւն կը ցուցնէ, վերջինը նոյնը՝ առանց շարժումի. առաջինը կը նշանակէ պարտիզին դուրսէն քալելով պարտիզին Քջ մտնել. մինչդեռ վերջինը կը նշանակէ պարտիզին մէջ ըլլալով, պարտիզին Քջ քալել: *To look after* կը նշանակէ որոնել, փնտռել. *to look out,* հսկել, զգուշանալ: Նոյնպէս *between* կամ *betwixt* կը նշանակէ երկու առարկայի կամ անձի Քջ. *մինչդեռ among* կամ *amongst, amid* կամ *amidst* աւելի մեծ թուի մը Քջ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Նախադրութիւն մը զեղջելու չէ, երբ աւելորդ չէ. այսպէս սխալ է ըսել “*That all I see in you is worthy love*”.— SHAKESPEARE. Այս խօսքը պէտք է ըսել “*That all I see in you is worthy of love.* Բոլոր ինչ որ կը տեսնեմ ձեր մէջ սիրոյ արժանի է»:

2. Նախադրութիւն մը պէտք չեղած տեղը աւելցնելու չէ. այսպէս ուղիղ չէ ըսել “*The people of England may congratulate to themselves.*” այլ ըսելու է “*The people of England may congratulate themselves.* Անգլիոյ ժողովուրդը շնորհաւորելու են (կարելի է շնորհաւորեն) իրենք զիրենք»:

3. Նախադրութեամբ խնդիրներն իրենց պատշաճ տեղերը գտնելու են, խօսքի նշանակութիւնը որոշ հասկցուելու համար. հետեւեալը լրագրի մը մէջ տեսնուած է “*Wanted—A young man to take care of some horses, of a religious turn of mind.* Կ’աշխատեմ—Երիտասարդ մը որ քանի մը կրօնամիտ (կրօնասէր) ձիերու հոգ տանի. որը պէտք էր ըլլար “*Wanted—A young man of a religious turn of mind, to take care of some horses.* Կ’աշխատեմ—Երիտասարդ մը, որ քանի մը ձիերու հոգ տանի»:

205. Վարժութիւն

[Հերտ-եւելսըն իւր-յոթնէւ ի Գ. կ-ննիս է- աւոր ծանօթութեան համար
«ընդուն ընդօրինակել» է տեղ-նիս Գ. Է.]

“But I passed it, as a thing unworthy my notice.”

“The tents of the Arabs now are black, or a very dark colour.”

“Adjectives in our Language have neither Case, Gender, nor Number; the only Variation† they have is by Comparison.”

“When the Jews were expelled Rome.”

“I might be excused taking any more notice of it”.

“On the 1st, August, 1834.” – *British Act for the Abolition of Slavery.*”

“God divided between the light and between the darkness.”

“He went to see his friends on horseback.”

206. Վարժութիւն

[3] [2]

“Few things are impossible to diligence and skill.” -- *Samuel Johnson.*

“Energy* will do anything that can be done in this world; and no talents‖, no circumstances¶, no opportunities will make a man without it.” -- *Goethe.*

“An investment in knowledge always pays the best interest.” -- *Franklin.*

“Nothing great was ever achieved† without enthusiasm§. - *Emerson.*

‡ va'ri-a'tion (վարիէ'յըն) փոփոխութիւն

* en'er-gy (է'նըրճի) ոյժ, կարողութիւն, կորով

‖ tal'ent (թէ'լընտ) տաղանդ (նկարի գաւառ-ըն-թիւնը)

¶ cir'cum-stance («ըրէ'ընստէն») պարագայ, բերմունք, հանգամանք

† to a-chieve' (աչիւ'յը) յարատեւութեամբ և յաջողութեամբ գլուխ հանել

§ en-thu'si-asm (էնթի'սի-սմ) սաստիկ եռանդ

ԴԱՍ ՃԷ (LESSON CVII.)

[9]

Real Estate (րէյալ էսթէյթ) Անշարժ Կալուածք

[ԾԱՆ. — Գիտնալ կ'արժէ որ մինչդեռ ուրիշ երկիրներու մէջ անշարժ կալուածքի տէր ըլլալը հարուստ դրամատէրներու վերապահուած է, Ամերիկայի մէջ իսպառ դրամ չունեցող, բայց կամքի տէր եղողն կրնայ անշարժ կալուածքներ գնել լոյս-լոյս տրամադրութեամբ (on easy terms — աճի տրամադրութեամբ), այն է իւր չահածին համեմատական շաբաթավճարներով կամ ամսավճարներով: Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց շատ մը նահանգներուն մէջ կառավարութեան կարելի է ձեռք բերել լամեն մէկ անձի համար մինչեւ 160 էյքը ընդարձակ տարածք մշակելի հողեր, արօտամարգեր կամ անտառներ շատ քիչին գումար մը վճարելով: Շատ մը երկաթուղիներու ընկերութիւններ նոյնպէս քիչին գումարներով վարելահողեր կը հայթայթեն եւ յաճախ երկրագործական գործիքներով, եւ ալ կը նպաստեն: Այս բոլորէն Ամերիկայի մէջ գտնուող ամեն Հայ իւր պարագաներուն համեմատ ջանալ օգտուելու է:]

Անշարժ Կալուածներու վրայ առուծախ ընողներն առհասարակ չորս դասակարգի հետ գործ կ'ընեն, Կալուածատէրներն, որոց կալուածներն պէտք են ծախել. Դրամատէրներն եւ Դրամատէրներն, որոցմէ տոկոսով դրամ փոխ կ'առնեն կալուածներ գրաւի դնելով. Կալուածատէրներն ընկերութիւններն, որոց քով կեանքեր, գոյքեր եւ կալուածքներ կ'ապահովագրեն. Եւ հասարակ խոշոր-փոքրն, որոց մէջէն պէտք են գտնել իրենց անշարժ կալուած գնողներն եւ ապահովագրուողներն կամ իրենց գոյքերն ու կալուածներն ապահովագրութեան դնողներն: Ասկից ուսանողը կրնայ տեսնել որ այս չորս դասակարգերուն ալ վերաբերեալ թէ բառեր եւ թէ խօսակցութիւններ գրքի ամբողջ ընթացքին մէջ ընդհանրապէս եւ վերջին երկու դասերուն մէջ մասնաւորապէս սովորած է, ուստի եւ սոյն դասին մէջ շատ քիչ բառեր միայն աւելցնելով պիտի բաւականանանք:

Անշարժ Կալուածներու Վերաբերեալ Բառեր

home'stead	(հօմսթէյթ)	ընտանեկան տուն (տաղանթան օ-
land	(լանդ)	գետին, երկիր, հող [ճախ
prop'erty	(փրօփըրթի)	ստացուածք [քեր շինուած
im-proved'	(իմփրօւվ)	բարւոքուած, հողին վրայ շէն-

unimproved	(ընթերց-ի)	չբարւոքուած. շէնքեր չը շին-
lo'cal	(լօ'գէլ)	տեղական [ուած
sub'urb	(սը'ւը-ւ)	արուարձան
sub-ur'ban	(սը'ւը-ւ-ա)	արուարձանային, շրջակայ
ru'ral	(ր-ս'րէլ)	գեղջկական
lo-ca'tion	(լօ'է'յշըն)	որոշ տեղը
vil'la	(վի'լա)	գեղջկական ապարանք
cot'tage	(գո'տէճ)	առանձին շինուած փոքրիկ տուն.
		ծովեզերեայ ապարանք
ve-ran'da	(վերէ'ն-ա)	տանը յարակից բաց ժուռ գալիք
dwel'ling	(դու-լի'ն)	բնակարան [տեղ (Տճի. Կէշէճէ)
pri'vate	(փր-ա'վէթ)	առանձնական, անհատական, թա-
		գուն, գաղտնի
ten'e-ment	(թէ'նէ'մէնթ)	բազմաբնակ տուն (հաշիւ)
res'i-den'tial	(րէշէնթի-ալ)	բնակութեան վերաբերեալ
house	(հաւ-ա)*	տուն
poultry-house	(փօ-լթրի-հաւ-ա)	հաւնոց
barn	(ար-ա)*	մարագ. ախոռ
ga-rage	(հա-ա'ճ)	ինքնաշարժի պատուարան
own'er	(օն-ը)	կալուածատէր, սեպհականատէր
pro-pri'et-or	(փրօփրէ'յէթ-ը)	ստացուածքի տէր
deed	(դէ-յ)*	իրողութիւն, արարք, անշարժ
		կալուածքներու փոխանցագիր
sky'scra-per	(սկայսքրէ'յէթ-ը)	երկնաքերիչ (Քրէյթ-Քրէյ շէն)
ar'chi-tect	(ար-չի-թէթ)	ճարտարապետ
ho-tel'	(հօթէլ)	օթեւան, պանդոկ
farm	(ֆար-մ)*	ագարակ

Բայեր

to im-prove'	(իմփրօ-վ)	բարւոքել. զարգացնել. կատա-
		րելագործել. հողին վրայ շէնքեր
		շինել [ղը բերել
to reg'is-ter	(րէճիսթր)	արձանագրել. ճիշդ ու ճիշդ տե-
to land	(լան-ա)*	ցամաքը հանել, ցամաքը իջեցնել.
		ցամաքը ելնել [կանել
to house	(հաւ-ա)*	տան մէջ պատուարել. ապանջա-
to own	(օն)	սեպհականել, տէրը ըլլալ
to lo'cate	(լօ'է'յթ)	դիրքը կամ տեղը որոշել, նշանա-
to dwell	(դու-լէլ)*	բնակիլ [կել

* Հնչուի է մեկ անգամէն մեկ վանկ:

to con-vey'	(ԳԸՆՎԵ՛Յ)	փոխադրեալ . փոխանցեալ . տանիլ , հաղորդեալ
to deed	(ԴԵՅԴ)*	անշարժ կալուած փոխանցեալ [չեալ
to sur-vey	(ՍԸՐՎԵ՛Յ)	երկիրը չափեալ , սահմանները որո-

RULE XXIV. — INTERJECTIONS.

ԿԱՆՈՆ ԻԴ. — ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ :

Interjections have no dependent construction; they are put absolute, either alone, or with other words.* — Միջարկութիւններ կախումն ունեցող կազմութիւն չունին (անկախ են) . և անկախ կը գործածուին , կամ առանձինն եւ կամ ուրիշ բառերու հետ . ինչպէս , “O cruel thou! Ո՛հ Դժար անգութ” :

Սոյն կանոնէն բացառութիւն չկայ : Թէեւ Քերականութեանց հեղինակներէն ոմանք կ'ընդունին որ միջարկութիւններէն քանիներ ուղղական կամ հայցական հոլով խնդիր կ'առնեն , բայց ասիկա ներկայիս սխալ կը ճանչցուի :

207. Վարժութիւն

Համաձայնական Զանազան Սխալներ :

[Հիշեալտալիս համայնական խանդերուն համար ուղղելով , ընդօրինակելու ե ԳԸՆՎԵ՛Յ ԴԵՅԴ] :

“Such an one I believe yours will be proved to be.”

“The subject is certainly worthy consideration.”

“The perfect participle in English has both an active and passive signification.”

“The king, with the lords and commons, constitute the English form of government.”

“The verb in the singular agrees with the person next it.”

“The auxiliaries *shall*, *will* or *should* is implied.”

“You was loved.”

“It has both a singular and plural construction.”

“The propositions, ‘He may study’, ‘He might study’, ‘He could study’, affirms an ability or power to study.”

“When all nature’s hushed asleep,

Nor love, nor guilt, their vigils* keep. — *Felton’s Gram.*

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ † [Սոյն կանոնը գոց ընելու է] :

* vig'il (ՎԵ՛ՅԷԷ) հսկում , հսկողութիւն

ԴԱՍ ԺԸ. (LESSON CVIII.)

[2]

Ակնկալուած Անակնկալներ

[Մեր ուսանողներն իրենց ապագայի պէտքերուն հետ ալ ծանօթացնելէ վերջ, այժմ կը փափաքինք իրենց յիշեցնել որ կեանքի բոլոր երեւոյթները շարունակ փայլուն չեն, անոր ալ ամպամած, տխուր ու տրտում կողմերը կան. ինչպէս աչքի տկարութիւն, ատամնացաւ, հիւանդութիւն, եւն. որոց համար եւս նախապատրաստուելու են. ուստի եւ մեր յաջորդ դասերը պիտի լինին «Ակնկալուած Անակնկալներ» խորագրին տակ, անբոյժ, վերբոյժ—արաբոյժ, բժիշկ, մանկաբարձ և դեղաբան. եւ այդ բոլորին իբր նախաբան նախ կը ներկայացնենք մարդկային մարմինը:]

Մարդկային Մարմնի Մասերը

head	(հէտ)	գլուխ
bod'y	(պա'տի)	մարմին
trunk	(թո'ւն)*	իրան, բուն. արկղ
limb	(լիմ)	անդամ
upper limbs	(բէ'լէր Լիմ)	վերի անդամներ (Բե'եր)
lower limbs	(Լո'ւր Լիմ)	վարի անդամներ (Եր'նիւն)

Գլխի Մասերը

top of the head	(Թա'փ Կա'ն Կէտ)	գագաթ
fore'head	(Ֆո'րէտ)	ճակատ
face	(ֆէյս)	երես
ear	(էյր)	ականջ
tem'ples	(Թե'մփլէս)	քունք (Դա'տեղո'ան)
hair	(հէյր)	մազ
neck	(նէք)	վիզ
throat	(Թրո'թ)*	կոկորդ
back of the neck	(Կէք Կա'ն Կէք)	} ծոծրակ
nape	(Նէյփ)	
nape of the neck	(Նէյփ Կա'ն Կէք)	ծոծրակի խորոփիք

Երեսի Մասերը

eye	(այ)	աչք
eye'lids''	(այ'լիդս)	կուպեր [Բե'լիլի]
eye'lash	(այ'լէշ)	թարթիչ, արտեւանուք, (Ռ'ֆ)
eye'brow''	(այ'բրաւ)	յօնք

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

eye'ball''	(ա՛յպօլ)	աչքի գունա
apple of the eye	(ե՛կ ալ արհի ա)	աչքի սևուց
pu'pil	(բի՛օ-բիլ)	բիբ
nose	(նօլ)	քիթ
bridge of the nose	(արիճ ալ արհ Նօլ)	քիթի կամուրջ
mouth	(մառ-մհ)*	բերան
cheek	(չիյ+)	այտ
mus-tache'†	(մառա՛ն)	պեխեր, ընչացք
beard	(արիյր)*	} մօրուք
whisk'ers‡	(հառ-ի՛ս+ըրս)	
chin	(չին)	ծնօտ

Բերանի Մասերը

lips	(լիփ*)	չրթունքներ
gum	(լըճ)	լինդ
tooth	(թօ-մհ)*	ակռայ, ատամ
tongue	(թընկ)*	լեզու
ton'sils	(թա՛նսիլս)	ծծակներ (սուրբի (պղաղի ծակի) եր- կու կողմն իսխոռած փեքը)
jaw	(ճօ)	կզակ
upper jaw	(ըփ՛ըր ճօ)	վերի կզակ
lower jaw	(լօռ-ըր ճօ)	վարի կզակ

Մարմնոյ Իրանի Մասերը

breast	(արեառ)*	կուրծք
chest	(չեառ)*	կուրծք, լանջք
tho'rax	(թօ՛րէս)	կուրծք, լանջք (Տճի. Գաթիս)
bos'om	(առ-ըլըճ)	ծոց, գիրկ
nip'ple	(նիփլ)	ծծի պտուկ, ծիծ
back	(պէք)	կռակ
heart	(հառ-մ)	սիրտ
stom'ach	(ըսթը՛սաք)	ստամոքս
liv'er	(լիվըր)	լեարդ (Տճի. Գաթիս)
spleen	(ըսթըլիյն)*	փայծաղ (Տճի. Կալաք)
kid'ney	(քի՛նի)	երկամունք

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Այս բառի յոքնակին չատ քիչ կը գործածուի. եւ երբ գործածուի կը նշանակէ պեխերու երկու կողմն ալ :

‡ Այս բառի եզակին չի գործածուիր, բառը ինքնին յա-
ճախ կը գործածուի բարդ խօսակցութեանց մէջ . այսպէս ,
side-whiskers, chin-whiskers, եւն :

lung	(լընկ)	թոք
bile	(պոյլ)	լեղի
bow'els	(պա'ռէլս)	աղիք
ap-pen'dix	(ըփփէ'նրէս)	աղիքի յաւելուած մասը
womb	('օ-օ')	արգանդ
ab-do'men	(ապո'օմէն)	որովայն, փոր

Թեւերու Մասերը

arm	(արմ)	թև
fore'arm	(ֆօ'աարմ)	բազուկ
hand	(հէնք)	ձեռք

Ձեռներու Մասերը

fin'ger	(ֆին'գըր)	մատ
nail	(նէյլ)*	եղունգ
fist	(ֆիստ)*	կռուփ (Տճկ. էսթրոնգ)
palm of the hand	(փալմ օֆ հէնք)	ափ
back of the hand	(բէք օֆ հէնք)	ձեռքի ետևը
hand'ful	(հէ'նքֆուլ)	բոռ, գոռ
joint	(ճայնտ)*	յօդ, յօդուած (Տճկ. յօդուած)

Սրունքներու Մասերը

leg	(լէկ)	սրունք
knee	(նէյ)	ծունկ
foot	(ֆուտ)	ոտք

Ոտներու Մասերը

an'kle, an'kl	(էն'կլ)	սրունքի և ոտքի միացած յօդ-
ankle-bone	(էն'կլ-օն)	վէզ (Տճկ. աշէ), (Ռ.Վ. ճան) [ուածը]
heel	(հէյլ)*	կրունկ, գարշապար
sole	(սօլ)	ներքան
toe	(թօ)	ոտքի մատ

Մարդկային Մարմնի Վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր

skull	(սքլ)*	գանկ
bone	(օն)	ոսկոր
flesh	(ֆլէշ)*	միս
skin	(սքին)*	մորթ
blood	(բլուդ)*	արիւն
vein	(վէյն)*	երակ
pulse	(փլս)*	երակի զարկ

* Հնչիւն և մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

Eye, Ear, Nose and Throat Spe'cial-ist

(այ, իյր, նոզ եւ քիւրթի խիւրժի-սթի-սթի-սթի)

Աչքի, Ականջի, Քիւրթի եւ Կոկորդի Մասնագէտ

Ակնաբոյժ, Ականջաբոյժ, Քիւրթաբոյժ եւ Կոկորդաբոյժ

ԾԱՆ. — Ահաբոյժ-սթի-սթի-սթի մասնագէտներն առ հասարակ Ահաբոյժ-սթի-սթի-սթի, Քիւրթաբոյժ-սթի-սթի-սթի, եւ Կոկորդաբոյժ-սթի-սթի-սթի ալ մասնագէտներ են:

Այս հիւանդութեանց վերաբերեալ թէ բառեր եւ թէ խօսակցութիւններն առօրեայ հասարակ գործածութեաններն են, զորս կրկնել աւելորդ համարելով, կը բաւականանանք միայն քանի մը մասնաւոր բառեր աւելցնելով:

Op-ti'cian (օփթի-սթի-սթի) Ակնոցագործ, Ակնոցավաճառ

Grad'u-ate (գրէ-սթի-սթի) Ընթացաւարտ

Աչքի վերաբերեալ Բառեր

far-sighted	(ֆար-սթի-սթի)	Հեռատես
near-sighted	(նէյր-սթի-սթի)	Կարճատես
in'flam-ma'tion	(ինֆլէ-մէ-յոն)	բորբոքում (դառնալ, կարմրալ, առաւել եւ ցաւալ ըլլալ)
in-flamed'	(ինֆլէ-յոն)	վառող, բոցերու մէջ, բորբոքած
fa-tigued'	(ֆէ-թի-յոն)	յոգնած
weak	(ուէյ)	տկար
itch'y	(իչի)	քերտուղ, կեռացող, քոսոտ
gran'u-lar	(գրէ-նէ-սթի-սթի)	մանր հատիկներով
dis-charge'	(դիս-չարժ)	հրաշաճի պարպուիլը. առաւ արձակում. պաշտօնականութիւն. աչքի ջուրեր կամ վերեւ արիւն կամ շարաւ վազելը [եւեթ սպիտակ քաղցրվէժ, սահանք. (աչքի լոյսին վրայ կոպիտ տակը մանր հատեր ըլլալը) շիւղ (Տճի. չեթ)
cat'a-ract	(կատ-րէ-սթի-սթի)	ջրվէժ, սահանք. (աչքի լոյսին վրայ կոպիտ տակը մանր հատեր ըլլալը)
tra-cho'ma	(թրէ-սթի-սթի)	կոպիտ տակը մանր հատեր ըլլալը
spill	(սթի-սթի)	չիւղ (Տճի. չեթ)
grit	(գրի-սթի)	աւազահատի պէս կարծր բան
gnat	(նէյ)	մօղուկ, մուն
treat'ment	(թրէ-յոն-սթի-սթի)	վարմունք. դարման
tep'id	(թէ-թի-սթի)	զաղը, եղի (Տճի. ըլլէ-սթի)
eye glasses	(այ կլէ-սթի)	} ախոց, (աչք-նէ)
spec'ta-cles	(սթի-սթի-սթի-սթի)	

Ականջի վերաբերեալ Բառեր

ear'ache'	(էյրէ-սթի)	ականջի ցաւ
of-fen'sive discharge	(օֆֆէ-նի-սթի-սթի-սթի)	անախորժ շարաւ

* Հիշելու է մէկ սոգամէն մէկ վանկ:

buzz'ing in the ear (պը շինի ին Կհի իյր) ականջի մէջ բզզալը
 sensation in the ear (սենսէշըն ին Կհի իյր) ականջի գրգռութիւն
 dull'ness of hearing (Կըլ'նէս ա՛վ հիյրինի) լսելու ծանրութիւն
 dart'ing (Կա'ս-իինի) նիզակի պէս նետող (Կոդդաշող)
 tear'ing (իւե'յրինի) պատռելու պէս
 a-cute' pain (ա+ի'օ-դ փէյն) սուր ու սաստիկ ցաւ
 lobes of the ear (լօպս ա՛վ Կհի իյր) ականջի թուռ բլթակ (Ռօ'կ. ախնջի
 syr'inge (սի'րինճ) ներարկոց (շրինի, ֆիֆթայն) [ֆրինի]

Կոկորդի վերաբերեալ բառեր

ul'cer (ըլ'սըր) վէրք, խոց, կեղ
 ul'cer-a'ted (ըլ'սըրէյդէդ) կեղաւոր. վէրք եղած
 ton'sil-li'tis (թանսիլլայթիս) ծծակներուն բորբոքիլը
 gar'gle (կա'րլլ) խաղաղ, կառկառայ (Ռօ'կ. շալաշայ)

Ատամներու վերաբերեալ բառեր

Den'tist (Դեն'տիստ) Ատամնաբոյժ

Sur'geon-Dentist (սըր'ճըն-Կեն'տիստ) Վիրաբոյժ-Ատամնաբոյժ

tooth (թու'թ) ատամ, ակռա
 tooth'acke'', tooth'ake'' (թու'թէյք) ատամնացաւ
 gum (կըմ) լինդ
 den'tal (Դեն'տէլ) ատամնային
 bridge (Կրիճ) կամուրջ [Վրայի աշոտաշտ)
 cap (էէփ) գլխարկ, գլխի ծածկոց (ապաթ)
 plate (փլէյթ) մետաղատախտակ, նմանաձոյլ
 en-am'el (են'ամէլ) կիտուած (Տճ. ֆինէ)
 cav'i-ty (էէվիթի) խոռոչ, խորշ, ծակ
 de-cayed (Դէյէդ) փտտած, փճացած, քայքայուած
 nerve (նըրվ) ջիղ
 ex-posed' (էքս'փօզէդ) բաց, բացուած
 sore (սօր) ցաւած

Ատամներու ճեւակներն են

cen'trals (Կեն'տրէլս) կեդրոնականներն
 lat'er-als (լէ'տըրէլս) քովընտիններն
 cus'pids (էէս'փիժս) միածայր (շան) ատամներ
 bi-cus'pids (Կուս'փիժս) երկծայրով ատամներ
 mo'lars (մօ'լարս) աղացող (սիլան) ատամներ

Լեցուածքի տեսակներն են ce-ment' (սէմէնտ) կաշու. silver, արծաթ. gold, ոսկի. եւ porce'lain in'lay' (փօ'սէլէյն ի'նլէյ) ճեւակի միջնագիր (կղմինարի ճեւով կը շինուի ծակին ճիշդ չափովը եւ կաշուով մէջը կ'անցուի):

Բայեր

to in-flame'	(ինֆլեյմ')	բորբոքել, գրգռել
to itch	(իշ)	կեռալ, քերուիլ
to dis-charge'	(տիշարժ)	հրաշան լարձակել. քերել պարպել. ազատ արձակել
to gran'u-late	(կրե'նու-լէյտ)	մանր հատիկներու վերածել
to treat	(թրէյտ)*	վարուիլ. պատուել. դարմանել
to gar'gle	(կար-կլ)	խաղաղել, սոսորդել, կառկառայ ընել (Ռի. Ղալալայ ընել)
to bridge	(պրիժ)*	կամրջել, կամուրջի աչքերու պէս շինել [բերել
to ad-just'	(էդժէստ)	ճշդել, շտկուտել, տեղն ի տեղը
to cleanse	(քլէնշ)*	մաքրել
to fill	(ֆիլ)	լեցնել
to ex-tract'	(էքտրէկտ)	քաշել, տեղէն հանել
to fix	(ֆիքս)*	շինել
to ex-pose'	(էքսփօզ)	օդին դէմ բանալ. պարզել. մեկնել. չարէիք երևան բերել
to de-cay'	(տիէյ)	փտտիլ, փճանալ, քայքայիլ

Ատամնաբոյժի մը հետ խօսակցութիւն

Տաքդըր, սոսկալի ա- ա հեղ լեւրեյլ լեւ-լեւեյ I have terrible tooth-
տամնացաւ ունիմ, որոգը, քլէնշ լեյ ache, Doctor, please
հաճեցէք տեսնել հոս-լեւ լեւ եօ-թօ see what can you do
ինչ կրնաք ընել ղեյ — օֆն եօ-թօ մա-լեւ for me. — Open your
դուք ինձ համար: — Էնդ լեյ ղեյ լեյ. եօ-թօ mouth and let me see.
Բացէք ձեր բերանը լեյլեւ հոս լեյ պե-թը Your teeth are in bad
եւ թողէք տեսնեմ: Դիշը condition.

Ձեր ատամներն գէշ

վիճակի մէջ են:

Ասիկա՞ է որ կը ցաւ- իշ Դիշ լեյ Դիշ ղեյ Is this one paining
ցնէ զձեզ: — Ո՛հ, եօ — օ, եօ. իշ իշ you? — O! Yes. It is
այո, քան ղեյ դպչելու վերէ հոս դիշ ղեյ very sore to touch.

չատ կը ցաւի:

Դուք բացուած ջիղ եօ հեղ լեյ էքսփօզ. You have an exposed
մ'ունիք անոր մէջ: Դիշ լեյ Դիշ ղեյ nerve in that. The
Ատամը չատ լաւ է լեւ-լեւ ղեյ օլեւ-լեւ. Դիշ ղեյ tooth is all right, and
եւ կրնայ գեղեցիկ լեյ պեյ ֆիլ ղեյ նայ-լեյ, it can be filled nicely;
կերպով լեցուիլ. դիշ եօ-լեւ դիշ հեղ. but you got to have
բայց դուք պէտք է Դիշ ղեւ լեւ ղեյ ֆիլ-լեւ the nerve killed first.
Ջիղը նախ սպաննել

տաք:

* Հիշելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ:

Անոր քովինը ի՞նչ հա՞ն՝ ըստա՞նք որի՞նք — ըն
պէս է : — Անիկա նեւոր դո՞ւրս — որի՞նք
փտտած է . դո՞ւրս «-ըն ի՞նչ արեւոր, եօ-
կ'ուզէք (դէրտ է) . քա- «-ըն դո՞ւրս հե՛ղ ի՞նչ ետ-
չե՛լ տաք զայն : — Դրե՛քդ — կօ «-հե՛ր
Գլուխ հանեցէք ու- որի՞նք
րեմն :

How about the one next to it? — That one is decayed, you want to have it extracted. — Go ahead then.

Բացէք ձեր բերանը : օ՛հ եօ-ր ճառ-նիս — օ՛, Open your mouth. —
— Օ՛յ : — Ամեն բան — օլ, օ՛լըն . «-աչ եօ-ր Oh! — All over. Wash
վերջացաւ : Բերան- ճառ-նիս your mouth.

նիդ լուացէք :
Բայց ես կարծեցի որ լի ա ըհօն եօ- հե՛ղ But I thought you
դո՞ւրս ներկայիս ան- թէ՛յն լի ա արեւորդի՞նք have painless den-
ցաւ ատամնաբու- նա՞նք — եօ- ա- tistry nowadays. —
ժուրիւն ունիք : — րա՛յն , ա շօ-ր եօ- You are right. I assure
Ուղիղ էք : Կը վստա- որի՞նք ա թէ՛լըն նօ թէ՛յն you that I felt no pain
հացնեմ զձեզ որ ես եդ օլ at all.

բնաւ ցաւ չզգացի :
Հա, հա, հա, հիմայ հա, հա, հա. նա՞նք ա Ha, ha, ha. Now I
կը հասկնամ, իսկա- ընդհարդե՛նք, որի՞նք ի՞նչ understand, that is
կան խնդիրն այդ է արեւոր եկեղեցի՞նք . եօ- the case exactly.
(եղեք) : Դո՞ւրս, տաք- արեւոր, ա թէ՛լընք You, doctors, are
դըրնեքդ, շատ ճար- ըստա՞նք. նա՞նք հա՞նք pretty smart. Now
պիկ էք : Հիմա ի՞նչ «-ի՛նք ա թէ՛յն — «-ըն what will I pay. —
պիտի վճարեմ : — արեւոր One dollar.

Մէկ տալէք :
Դո՞ւրս աւելի լաւ դէպք եօ- արեւոր եկեղեցի՞նք օլ You better examine
ընէ՛ք քննէ՛ք բոլորն և ենդ ընէ՛լ թէ՛յն հա՞նք ճա՞նք all and tell me what
ըսէք ինձ թէ՛ ի՞նչ պէ՛տք է ըլլուի : պէ՛յն արեւոր — զերի՛նք «-ի՛նք must be done. — Very
— Շատ լաւ : արեւոր well.

Բացէք ձեր բերանը, օ՛հ եօ-ր ճառ-նիս թէ՛յնք . Open your mouth
ե՛րէ՛ հաճիք : Այս աջ արեւոր ճառ-նիս թէ՛յնք please. This right
սեղան ատամը գըլ- թէ՛յնք . ֆօ-ր եօ-ր լօ-րը molar needs a cap.
խածածքի մը կը կա- լէ՛քդ ապ-գընք եօ- For your lower left
րօտի : Ձեր վարի ձախ նի՛յնք դո՞ւրս հե՛ղ ը պրի՛ն bi-cuspid you need to
երկծայր ատամին համար, կը կարօտիք թէ՛յնք, ենդ ը ֆօ-ր լէ՛յն have a bridge made;
կամուրջ մը չինե՛լ ինչ, «-ի՛նք արեւոր ֆօ-ր եօ-ր and a porcelain inlay
տալ . և ճենապակիէ լէ՛քդ ճառ-նիս will do for your left
միջնադիր մը պիտի արեւոր molar.
յարժարի ձեր ձախ սե-
ղանատամին :

Իմ վերի ատամներու հաս- ըստո-դ Բայ ըս- How about my upper
մասին ինչ «նի» ըս- քեր լինելու — Ես- նիյո teeth? — You need to
լու: Դուք կը կարո- րո- հեղէն ըստէր լինոյտ have an upper plate
տիք շինել տալ վերի Բայ made.

նմանաձոյլ մը:

Իմ լինդերս կը ցա- Բայ կըստ առ «սո» էնո My gums are sore and
ւին և կ'արիւնին: — Կլեյտինի — Ես- կըստ առ bleeding. — Your
Ձեր լինդերն սպուռն- ին «քլեյտինի» էնո gums are in spongy
գանաման վիճակի մէջ նիյո «ըս լինդերս» էնո condition. You need
են: Դուք քիչ մը դար- some treatment

մանի կը կարօտիք:

Այս կեդրոնական և Ես- հեղ ը գեղեցիկ պի- You have a cavity
քովընտի «սո» էնո «նի» արհիյ «էնդերել between these central
րուն միջև խոռոչ էնո լեդերել, հո- իւ +էն and lateral, which can
մ'ուռնիք, որը կրնայ պի- ֆելու պայ կ'ուռ. իֆ be filled by gold, if
ոսկիով լեցուիլ, եթէ Ես- «սո» դ you want.

դուք ուզէք:

Դուք միշտ պէտք է Ես- ղըստ օլու-էյո +իյք You must always keep
մաքուր պահէք ձեր Ես- ր Բայ էնո լինել your mouth and teeth
բերանն և ատամնե- գլեյո, էնո կեդ արհե՛ս clean, and get them
րն, և առնուազն տա- էկեդիոն էնո գլեյոյ examined and cleans-
րին անգամ մը քըն- եդ լինոյտ «ըս» ին ը ed at least once in
նել և մաքրել տաք: Ելը — օլ րոյն, պ «նի a year. — All right,
— Շատ լաւ, ես պի- I will.

տի ընէ:

SYNTACTICAL PARSING OR ANALYSIS.

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԿԱՄ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԻՒՆ:

(Տէնել էրէս 314 և 321:)

Համաձայնական վերլուծութիւն ընելու մէկ կերպն է նախ ամբողջ խօսքը զայն բաղադրող նախադասութիւններուն զառեւ, որոցմէ ամեն մէկը իր մէջ ունենալու է միշտ Գեղ թայի մը (Subject), Դիստոյ Բայ մը (Pred'i-cate — Գեղ Գեղեցիկ) եւ «Գեղ» գլեյ կամ ինդիք մը, և յետոյ անոնցմէ իւրաքանչիւրին պատկա- նող բառերն եւ կցորդներն որոշել ու անոնց յարաբերու- թիւններն ցոյց տալ: Սակայն աւելի պարզ եւ գործածական ձեւը հետեւեալ օրինակը կարելի է սեպել:

EXAMPLE PARSED.

“A young man studious to know his duty, and honestly bent on doing it, will find himself led away from the sin or folly in which the multitude thoughtlessly indulge themselves;

but, ah! poor fallen human nature; what conflicts are thy portion, when inclination and habit – a rebel and a traitor – exert their sway against our only saving principle! – *G. Brown.*

[Այն Համայնական Լսման Օրինակին Տեղ, ասին Տեղ Բանին Ներկայացնող Տեղ Իմ Երկու Բար Տեղին Վերլուծելին Երբեք Իմ Երկու Բարին Սահմանողն՝ այս Երկուներուն հետեւողութեամբ, ինչին Վերլուծելուն է Եւ Քերականի, յետոյ Գրաւոր Եւ Դերբան Տեղ:]

A is the indefinite article: and relates to *man*, or *young man*; according to Rule 1st, which says*.

Young is a common adjective, of the positive degree, compared regularly, *young*, *younger*, *youngest*: and relate to *man*; according to Rule 9th, which says*.

Man is a common noun, of the third person, singular number, masculine gender, and nominative case: and is the subject of *will find*; according to Rule 2d, which says*.

Studios is a common adjective, compared by means of the adverbs; *studious*, *more studious*, *most studious*: and relates to *man*; according to Rule 9th, which says*.

To is a preposition: and shows the relation between *studious* and *know*; according to Rule 23d, which says*.

Know is an irregular active-transitive verb, from *know*, *knew*, *knowing*, *known*; found in the infinitive mood, present tense -- no person, or number: and is governed by *to*; according to Rule 18th, which says*.

His is a personal pronoun, representing *man*, in the third person, singular number, and masculine gender; according to Rule 10th, which says “*” and is in the possessive case, being governed by *duty*; according to Rule 4th, which says*.

Duty is a common noun, of the third person, singular number, neuter gender, and objective case: and is governed by *know*; according to Rule 5th, which says*.

And is a copulative conjunction: and connects the phrase which follows it, to that which precedes; according to Rule 22d, which says*.

Honestly is an adverb of manner: and relates to *bent*; according to Rule 21st, which says*.

Bent is a perfect participle, from the redundant active-transitive verb, *bend*, *bent* or *bended*, *bending*, *bent* or *bended*: and relates to *man*; according to Rule 20th, which says*.

On is a preposition: and shows the relation between *bent* and *doing*; according to Rule 23d, which says*.

Doing is an imperfect participle, from the irregular active-transitive verb *do*, *did*, *doing*, *done*: and is governed by *on*; according to Rule 20th, which says*.

It is a personal pronoun, representing *duty*, in the third person, singular number, and neuter gender; according to Rule 10th, which says “*” and is in the objective case, being governed by *doing*; according to Rule 5th, which says*.

Will find is an irregular active-transitive verb, from *find*, *found*, *finding*, *found*; found in the indicative mood, first-future tense, third person, and singular number: and agrees with its nominative *man*; according to Rule 14th, which says*.

Ah is an interjection, indicating sorrow: and is used independently; according to Rule 24th, which says*.

* Հոս ակնարկուած կանոնը յիշողութենէն կրկնելու է:

ԴԱՍ ՃԹ. (LESSON CIX.)

[2]

ՆԵՐՔԻՆ ՈՒ ԱՐՏԱՅԻՆ ՀԻՆԱՆԴԻԹԵԱՆՅ ԱՆ ԱՆՏԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐ
ԲՈՒՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ Լ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Doctor of Medicine (Կառքը ավ Դեպի-ն) } Բժշկապետ, Բժիշկ,
Phy-si'cian (Ֆիզի-շան) } Տաքդըր

Sur'geon (Սը՝ճըն) Վիրաբոյժ

Mid'wife (Մի՝ու-այֆ) Կին Մանկաբարձ, Դայեակ

Ի ստորեւ կը զետեղենք a, b, cի վրայ շարուած ժողովուրդին ընդհանրապէս ծանօթ հիւանդութիւններու, տարափոխիկ հիւանդութիւններու եւ ախտերու անուանց եւ անոնց վերաբերեալ բառերու ընտիր ցուցակ մը:

Ab'scess (Է՝պսէս) Պալար

Ad'en-oid (Ա՝էն-այդ) Քթին մէջ բուսած միս

An'gi-na (Է՝նճինա, Էնճան) Փողացաւ, Կոկորդի ցաւ

Angina pectoris (Էնճինա փէքթօրիս) Կրծատապ, Սրտի մարիլը

An''ti-sep'tics (Էնթի-սէփթիկս) Հականեխականներ

Ap'o-plex-y (Էփօփլէքսի) Կաթուած

Ap-pen'di-ci'tis (Էփփէնդիքսիտիս, Էփփիտիս) Աղիքի որդնածեւ յաւելուածի բորբոքում

As-phyx'i-a (Էսփիքսիա) Շնչհեղձութիւն [Էսփէա]

Asth'ma (Էսթմա) Դժուարաշնչութիւն (Տճի. Բըփ-

At'ro-phy (Էտրօֆի) Ներգեւում, Հիւծում, Չորնալ

Au'top-sy (Օթփսի) Դիակննութիւն

Bald'ness (Բալդնէս) Ծաղատութիւն, Կնտութիւն

Ber'i-ber'i (Բէրի-բէրի) Հնդկական Անդամալուծութիւն

Blad'der (Բլադթըր) Միզապարկ

Blind'ness (Բլանդնէս) Կուրութիւն

Blood-letting (Բլուդ-լէթինկ) Արիւն Առնելը

Boil (Բայլ) Խաղաւարտ (Տճի. Զիպան)

Bow-legs (Բօ-լէկս) Կորասրունք

Bright's Dis-ease (Բրայթս Դի-էյզ) Պրայթի հիւանդութիւն (Էրիկս-Դանթի Դի-էյզ Դը հի-անդրո-ֆի-էն)

Bron-chi'tis (Բրանչիտիս, Էփփիտիս) Շնչափողի բորբոքում, ծընցղատապ

Bun'ion, Bun'yon (Բըն-յոն) Ոտքի ցաւով սուսիլը, մանաւանդ ոտքի մեծ մատի արմատի ներսի կողմի ոսկորին վրայ

Burns and	(դընն* էնո)	Կրակով այրածներ
Scalds	(ը)՝ժօլոո*)	Տաք ջրով կամ շոգիով այրածներ
Can'cer	(գէ'նաւը)	Քաղցկեղ (Տճկ. շերտէնի)
Can'ker of the mouth	(գէ'նաւը արհը ժոռ-իւն)	Չարակեղ, երեխայի բերանի ժանտախտ (Տճկ. էն-)
Car'bun-cle	(գա'նաւիւն)	Կաժոռիկ (Տճկ. էնյարճը) [ժոռ-գա]
Cat'a-lep-sy	(գէ'րաւիւն)	Յանկարծական անգիտակցութ.
Ca-tarrh'	(գա'րա')	Հարբուխ, Դուժ (Տճկ. նիւշիւ)
Chick'en-pox'	(չի'քի-քոք)	Սուտ ծաղիկ, Ջրէ ծաղիկ
Chil'blains	(չի'լիւն)	Չմրնուկ (Ռ.Վ. Եւլի)
Chills and fever	(չի'լիւն ֆիւ'ւր)	Դող եւ Կրակութիւն
Chol'er-a	(գա'լըրա)	Հնտախտ, Կոլերա
Clin'ic	(գլի'նիկ)	Բժշկական գործնական դասախո-
Club-foot	(գլըր-ֆոո-տ)	Թիւրոտն [սուլթիւն]
Col'ic, bellyache	(գա'լիկ, ալիւն)	Փորցաւ, խիթի խոտաուկ
Co'ma	(գո'մա)	Խորունկ անզգայութիւն, թըմ- բիր, թմրութիւն
Con''sti-pa'tion	(գա'նաւիւն յըն)	Որովայնի պնդութիւն (Տճկ. գաղ)
Con-sump'tion	(գըն'ը յըն)	Ծիւրական ախտ (Տճկ. վերէ)
Con-vul'sions	(գըն'ը լըն)	Մկանունքներու զօրաւոր ցնցում ու կծկում (Ռ.Վ. Նոյնիւն)
Corn	(գոն*)	Ոտից կոշտ (Տճկ. նաւ)
Cramps	(գրէ'սթո*)	Ջղաքաշութիւն [թիւն]
Croup, croop	(գրո-թո*)	Երեխայից կոկորդի հիւանդու-
De-lir'i-um	(դէ'լի'րիւմ)	Չառանցելու վիճակի մէջ, զա- ռանցանք
Den-ti'tion or	(դէ'նտի'շըն)	} Երեխայի աղաւ հանելը
Teeth'ing	(Ռի'թի'նի)	
Di'a-be'tes	(դայաւի'յրի)	Շաքարախտ (Տճկ. շաքար էլիւն)
Di'ar-rhoe'a	(դայարի'յա)	Կոյշ (գորլո-ժոռ-իւն, Տճկ. էնաւ)
Diph-the'ri-a	(դիֆթի'րիա)	Կեղծամաշկութիւն
Diz'zi-ness	(դի'շի'նէս)	Գլխու պտոյտ
Drop'sy	(դրո-թի)	Ջրգողութիւն
Drunk'en-ness	(դրըն'նիւն)	Գինովութիւն
Dys'en-ter-y	(դի'սէնտէրի)	Մեծ աղիքի բորբոքում, անկա- նոն փորլուծութիւն, Թանչք (Տճկ. գալըն էնաւ, Ռ.Վ. Նոյն)
Dys-pep'si-a	(դի'սթէ'փիա)	Դժուարամարսութիւն

* Հիշելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ:

Ec'ze-ma	(է'զէ'մա)	Մորթի եռք, տապասկ, մալաքոր
Ep'i-lep-sy	(է'փէլէ'սի)	Լուսնոտութիւն [Քրտ. Կոմի]
Er'y-sip'e-las	(էր'ի'սի'էլաս)	Ս. Անտոնի կրակ. օձացաւ (Տճկ.)
Fe'ver	(ֆէ'վէր)	Տենդ, ջերմ [Եւլանճէ]
Fis'tu-la	(ֆի'ստու-լա, Կոմի)	Բնական անցքի մը մէջ անկանոն բացուածք մը (սովորաբար բոժոժ-լու անորոշաբար), նստատեղւոյն մէջ յառաջ եկած պալար (Տճկ. Դեմ)
Fits	(ֆիտ)*	Լուսնոտութեան պէս հիւանդութիւն (Ռ.Վ. Երպանցոյ)
Frost'bite	(ֆրոստ'այտ)	Սառի խածած, Կէս սառած
Gan'grene	(կէ'նկրէ'ն)	Փտախտ, Կիսամեռ [յանալը]
Gas-tri'tis	(կէ'տրիտիտ, րէ'յտիտ)	Ստամոքսին մէջ կաշեր գո-
Gon'or-rhe'a	(կոն'օրէ'յա, րէ'յա)	Ջերմամիզութիւն (Տճկ. Կէլ Երո-գ-
Gout	(կոտ-տ)*	Յօդատապ (Տճկ. Նիտիտ) [Լու-դո-]
Guin'ea-worm	(կինի-ո-ւրմ)	Բարակ դերձանի նման որդ մը
Hay fever or	(հէյ ֆէյվէր)	} Խոտաբուսի տենդ, Ամառնա-
Summer catarrh	(սամըր Կատարիտ)	
Head'ache	(հէ'պէ'յ)	Գլխացաւ
Hem'or-rhage	(հէ'մօրէ'յ)	Արիւնահոսում
Her'ni-a	(հէ'րնիտ)	Ու է ներքին գործարանի մասնակի կամ ամբողջովին տեղէն ելլելը, փոշտանկ [Լու-դո տեսակ մը]
Her'pes	(հէրփէ'յ)	Մորթի բորբոքում (Ժանր հաղիկներ
Hy'dro-pho'bi-a	(հի'դրօֆօ'բիտ)	} Կատաղած կենդանիի մը խած- նելէն յառաջ եկած հիւան-
Ra'bi-es	(րէ'պիէ'յ)	
Hys-te'ri-a	(հիտէ'րիտ)	Կանանց տեսակ մը ջղային հիւանդութիւն, ակամայ փոփոխակի լաց ու խնդում
In'flu-en'za	(ինֆլու-է'նչա)	Տենդախառն հարբուխ, Ինֆլու-է'նչա
In-san'i-ty	(ինսէ'նիտի)	Խելագարութիւն
In-som'ni-a	(ինսոմ'նիտ)	Քնանալու անկարողութիւն
In-tes'ti-nal ob-struc'tion	(ինտէստինալ օբստրուկցիոն)	Աղիքներու խը-
In-tox'i-ca'tion	(ինտոքսիկացիոն)	Արեքողութիւն [ցում]
Itch'ing or	(իչ'ինկ)	} Քերուքում, քոս, բոր
Sca'bi-es	(սէպիէ'յ)	
Jaun'dice	(ճաւնիս)	Դալուկ, դեղնացաւութիւն

* Հնչուէն է մէկ անգամէն մէկ վանկ:

Kid'ney di'seases	(+ի'անի պիշիյուն)	Երիկամունքի հիւանդութիւն-
Lar''yn-gi'tis	(լէրինճա՛յտի, ճի՛յտի)	Խոչակատապ [ներ
Lead poi'son-ing	(լէր թա՛յշինի)	Կապարէ թունաւորում
Lep'ro-sy	(լէ՛րօսի)	Բորոտութիւն
Lum-ba'go	(լը՛սպէ՛յո)	Միջացաւ, երանքներու ցաւ
Ma-la'ri-a	(մալէ՛յրի)	Վատառողջ օդէ, սատկած կեն- դանիներէ, ճախիններէ եւ փըտ- տած բանջարեղէններէ յառաջ ե- կած դող, ջերմ [չա՛ս-գ)
Mea'sles	(մի՛յշլի)	Վարդախտ, հարսանիթ (Տճի. թը-
Men''in-gi'tis	(մէնինճա՛յտի, ճի՛յտի)	Ուղեղը ողնուղեղին միա- ցնող մասի բորբոքում
Milk crust	(միլք քր՛ստ)	Կաթնաքոս (երէի՛յո)
Mumps	(մը՛մպ)*	Երեսի խիստ փայլուն ուռեցք (Ռ.Վ. անան, Խոս-Տրա, Տո-պարէ)
Nar-cot'ics	(նա՛րօթիք)	Թմբրեցուցիչք [սիրտխառնուք
Nau'se-a	(նո՛ւշի)	Անմարտողութենէ յառաջ եկած
Neur-al'gi-a	(նիւ-րէ՛լճի)	Ջղացաւութիւն
Neur-as'the-ni'a or	(նիւ-րէ-նի-նի՛նի)	} Ջղերու ուժասպառում
Nerv'ous pros-tra'tion	(նը՛ւշըս թա-նի-րէ՛յշլի)	
Pal'pi-ta'tion of the heart	(թալթիթէ՛յշլի ալ արհ հա-նի)	Սրտի բաբա- խում. արագ և անկանոն թնդիւն
Par-al'y-sis or	(թէրէ՛լիսի)	} Անդամալուծութիւն
Pal'sy	(թա՛լի)	
Par'a-sit'ic diseases	(թէրա-սիթի պիշիյուն)	Մակաբուծական հիւան- դութիւններ (ա-րիշի ասկէն ապրող)
Per''i-to-ni'tis	(թէրիթոնի՛յտի, ճի՛յտի)	Փորի ներսի պատեանի սառտիկ բորբոքում
Phar''yn-gi'tis	(ֆէրինճա՛յտի, ճի՛յտի)	Կոկորդի բորբոքում
Phthi'sis or	(ֆէի-սի, ֆի-սի)	} Թոքային հիւժախտ
Pul'mo-na-ry con-sump'tion	(թա՛մօնէրի քըն-ըսթշլի)	
Piles or	(թա՛յլի)*	} Թութք (Տճի. մայալլ)
Hem'or-rhoids	(հէ՛մօրհոյ)	
Pim'ples	(թի՛մպլ)	Մանր խաղաւարտներ (Տճի. փիլի-
Plague	(թլէ՛յի)*	Ժանտախտ (Ռ.Վ. շիլի) [ճի+)
Pleu'ri-sy or	(թլո՛-րիսի)	} Լանջամաշկի բորբոքում, Ջրալի
Pleu-ri'tis	(թլո՛-րիթի)	
Pneu-mo'ni-a	(նիւ-մո՛նի)	Թաւի թոքատապ, (Տճի. ասթի՛նա)

* Հնչիւն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

Poi'son	(⁺ ա՛յշն)	Թոյն	[ւե+)
Poul'tice	(⁺ օ՛ւլիւ)	Խիւս (Տճկ. ւա՛թ - Վեր+ի Վերայդրո-տե-	
Prog-no'sis	(⁺ րա՛նօ՛սիս)	Ախտագուշակութիւն	[իւ-նա՛գ]
Quin'sy	(⁺ ո-ի՛նչի)	Ծծակներու շարաւալից վէրք(Տճկ.)	
Re-laps'ing fe'ver	(րե՛լէ՛ք-ի՛նչի Ֆե՛յլէր)	Վերադարձող տենդ	
Rheu'ma-tism	(⁺ օ-մա՛րիւզ)	Տեղափոխուող յօդուածատապ կամ ջղացաւութիւն (ՌՊ. +ա՛թ)	
Ring'worm"	(րե՛նիւ-ը-մ)	Օղակաձեւ որդ՛	
Rup'ture	(րը՛կիւ-ր)	Աղէթափութիւն	
St. Vi'tus's dance or cho-re a	(սե՛յիդ Վայրոս Կան, Գերիւ)	Սբ. Վայրոսի պար, Կաքաւախտ (Կեանքի ճշ ջղացաւութիւն)	
Salt'rheum'	(⁺ օլիւ-օ-մ)	Տեսակ մը քոր	
Scar'la-ti'na or	(ը)՝գաւ-լաի՛նչն)	} Կարմրախտ (Տճկ. Գշշշշ)	
Scar'let fe'ver	(ը)՝գաւ-լէր Ֆե՛յլէր)		
Sci-at'i-ca	(⁺ ալէ՛րիգ)	Զստի ջղացաւութիւն	
Scrof'u-la or	(ը)՝գրա՛ֆիւ-լա)	} Խոյլ (Տճկ. «ըրա՛մ)	
Stru'ma	(ը)՝գրօ՛ւ-մ)		
Scurf'y	(ը)՝գը՛ւ-ֆի)	Քոստո, քաջալ, գոնջ	
Scur'vy or	(ը)՝գը՛ւ-ֆի)	} Լնտագարութիւն¶	
Scor-bu'tus	(ը)՝գօ-ւի՛ց-դը)		
Sea'sick'ness	(սե՛յսիգիւն)	Ծովահարութիւն, (ծովէ Բան-իւ)	
Shock or	(շո՛կ)	Յանկարծական գոյժ մը առնելով սաստիկ գէշ զգալ, մտաւոր կամ մարմնաւոր ցնցում	
Col-lapse'	(գըլլէ՛ք)	Յանկարծ ուժասպառ իյնալ	
Skin diseases	(ը)՝սիւն Կիւնչիւն)	Մորթային հիւանդութիւններ	
Shin'gles	(շի՛նկլ)	Զղային ախտանշան հիւանդութ.	
Sleep'ing drop'sy	(ը)՝լէ՛յքի՛նչի Կա՛թի)	} Չափազանց քնանալով	
Sleep'ing sick'ness	(ը)՝լէ՛յքի՛նչի Կի՛նչի)		
Small'pox"	(ը)՝մօ՛ւլիւ-տ)	Ծաղիկ (Տճկ. Լիւն)	
Sneez'ing	(ը)՝նի՛յիւնի)	Փռնգտուք	
Som-nam'bu-lism	(⁺ սոմ-բու-լիզմ)	Քնաչրջութիւն	
Stam'mer-ing or	(ը)՝սթե՛մըրի՛նչի)	} Թոթովախօսութիւն,	
Stut'ter-ing	(ը)՝սթը՛րըրի՛նչի)		
Star-va'tion	(ը)՝սթա՛ւ-լիւն)	Անսուղութիւն, անօթութենէ	

† Տեսակ մը քորախտ, որ կ'ընդ կարկտանի ձեւով կը ծաւալի:
¶ Տեսակ մը հիւանդութիւն է որ երկար ատեն աղը դրուած մտով սնանկէ յառաջ կ'ուզայ:

Stran'gu-la'ted	her'ni-a	(ըստրէ'նիկոս-լէյրի-հը'նի) Աղէթափու-թիւն (Տճի. պաղլըսագ էնճէ)
Stran'gu-ry	(ըստրէ'նիկոս-րի)	Դժուարամիզութիւն, միզարգե-
Sun'stroke'	(սը'նստրոս)	Արեւահարութիւն [լութիւն]
Sweat'ing sick'ness	(սու-է'դիկի-սի'քիս)	Քրտնատենդ
Syn'co-pe	(սի'նֆոփի)	Յանկարծական նուաղում
Syph'i-lis	(սի'ֆիլիս)	Գաղղիական ախտ
Tape'worm'	(թէ'յփ-ւըմ)	Երկուորդ (Տճի. թէ'նիս)
Tet'ter	(թէ'տէր)	Որքին (տեսակ մը էէյլճի)
Thrush	(թհրշ)*	(երէկայից ցարս-ի) բերանի տեսակ մը հիւանդութիւն
Ton'sil-i'tis	(թանսիլա'յիտիս, լի'յիտիս)	Ծծակներու բորբոքում
Tra-cho'ma	(թրոֆոմա)	Կոպին տակը մանր հատեր ըլլալը
Tu-ber'cu-lo'sis	(թիւ-պըրփոս-լոսիս)	Հիւժախտ, բարակցաւ
Tu'mor, tu'mour	(թիւս-մոր)	Ախտալից ուռեցք
Ty'phoid fe'ver	(թի'փայդ ֆէ'յվըր)	} Ժանտատենդ (Տճի. թի'փո)
Ty'phus fe'ver	(թի'փուս ֆէ'յվըր)	
Ul'cer	(ուլ'սէր)	Վէրք. կեղ (Տճի. էսրս) [թիւններ]
Ve-ne're-al dis'eases	(վէ'նէրէլ Դի'զէյզ)	Ափրող իտեան հիւանդու-
Whoop'ing-cough'	(հոօ-ինկ քոֆ)	Կապուտ հազ, աքլորահազ (Ռճի. էսրոսի)
Wound	(ւոուն)	Վէրք [թիւններ]
Wry-necked	(րայ-նէք)	Ծուռվիզ
Yel'low fe'ver	(էլ'լո ֆէ'յվըր)	Դեղին տենդ (Տճի. սարլ հոսմա)
Այլ եւ այլ Բառեր		
brain	(պրէյն)*	ուղեղ
scalp	(սքէլփ)*	գագաթնամաշկ
spine	(սփայն)*	ողնայար
spi'nal cord	(սփայնալ քորտ)	ողնուղեղ
car'ti-lage	(քարտիլէյճ)	կռճիկ (Ռճի. քըրթիլ)
gland	(կլէնդ)*	գեղձ
gall	(կոլ)	լեղի, մաղձ (Տճի. սաֆրա)
pan'cre-as	(քէ'նքրէս)	12 մարնեայ աղիքի մօտ գեղձ մ'է
el'bow	(էլ'բո)	արմուկ
wrist	(րիստ)*	դաստակ (Տճի. ալիէտ)
wrin'kle	(րի'նկլ)	խորշում
u'rine	(էս-րին)	մէզ, ջրվաթ
skel'et-on	(սքէլէթոն)	կմախք
di'ag-no'sis	(դայ [կոստ քիյ] էլիոսիս)	ախտաճանաչութիւն

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

at-tack'	(ըտտէ' +)	յարձակում, հարուած, վրան իյ-
slight	(ը)՝ւարտ)*	աննշան, թեթեւ [նալը
crit'i-cal	(գրէ'տէգէլ)	տագնապալի, ճգնաժամի
dan'ger-ous	(տէ'յնճըրըս)	վտանգաւոր
gid'dy	(կէ'տի)	գլուխը դառնալ
grave	(կրէ'յլ)*	ծանր
mal'a-dy	(մէ'լապի)	արմատացած հիւանդութիւն
chron'ic	(գրա'նիգ)	երկարատեւ հիւանդութիւն
con-ta'gious	(գընտէ'յճըս)	փոխանցիկ, տարափոխիկ
ep'i-dem'ic	(էգի'տէ'օիգ)	համաճարակ
dis-pen'sa-ry	(տի'սքէ'նասաի)	ձրի հիւանդաբուժարան
hos'pi-tal	(հո'սքէ'տէլ)	հիւանդանոց
pa'tient	(պէ'յշընտ)	բժշկի ձեռքը գտնուող հիւանդ
in'spi-ra'tion	(ին'սքի'րէ'յշըն)	շնչառութիւն, ներշնչութիւն
ex-pi-ra'tion	(էք'սքի'րէ'յշըն)	վերջաւորութիւն, արտաշնչութիւն
mi'cro-scope	(մի'յոքրոսքոփ)	մանրացոյց [թիւն
tem'per-a-ture	(թէ'մքըրա'չըր)	տաքութեան աստիճան
de-form'i-ty	(տի'ֆո'րմիտի)	անկանոն, տձեւ կամ անբնական կազմ. մարմնի տգեղութիւն
scar	(ը)՝տարտ)*	սպի, վէրքի հետք
bil'ious-ness	(պի'լէ'նսնէս)	անմարսողութենէ, գլխացաւէ և քնոտութենէ խառն հիւանդութիւն մ'է (սովորաբար լեարդի անկանոնութենէ յառաջ եկած) մաղձախտ (Տճկ. սաֆրա)
bruise	(պրո-շ)*	դրսէն ճզմուելով կամ ճմլուելով վնասուիլը
ag'o-ny	(ա'կօնի)	սոսկալի ցաւ
death-agony	(տէ'լհ ա'կօնի)	շատ դժուար հոգի տալը
in-jec'tion	(ինճէ'գշըն)	ներարկում
ap'pre-hen'sion	(էպրի'հէ'նշըն)	գալիքէն վախնալը
pro-fuse'	(քրոֆի'օս)	շռայլ, չափէ աւել, յորդառատ
tel'e-phone	(թէ'լիֆօն)	հեռաձայն
pre-scrip'tion	(քրի'սքրի'գշըն)	դեղագիր
pill	(փիլ)	կլոր դեղահատ (Տճկ. հապ)
liq'uid	(լի'քուիդ)	հեղուկ
pow'der	(քա'ուրըր)	դեղափոշի (Տճկ. քուշ)
band'age	(պէ'նտի'յճ)	վիրակապ

* Հնչելու է մեկ անգամէն մեկ վանկ:

bran	(պրէն)*	թեփ
tab'let	(դա'պլէտ)	տափակ դեղահատ, աղիւսածեւ դեղ, տախտակածեւ (թան)
ap'pe-tite	(է'փէթայտ)	ախորժակ
nour'ish-ment	(նը'նշ'նշտ)	սնունդ [ուտելիք
di'et	(դա'յէտ)	առողջապահական կանոնաւոր
broth	(պա'թ)	մսի ջրով թեթեւ ապուր
stim'u-lant	(շտիմ'ուլէնտ)	գրգռիչ, ոգեւորիչ
re-fresh'ing	(րէֆրէշինկ)	կազդուրիչ, զովացուցիչ
ce'ri-al	(սէ'րիէլ)	ընդեղէն (ցրէն, Լն)
con'va-les'cence	(գանձալէսէնս)	ապաքինում
en-vi'ron-ment	(էնվ'յոնմէնտ)	միջավայր, շրջավայր
Բայեր		
to an'a-lyze, an'a-lyse	(է'նալայզ)	մանրաքննին զննել, տարրալու-
to pre-scribe'	(փրէսքրայ)	պատուիրել, դեղագիր գրել [ծել
to in-ject'	(ինճէկտ)	ներարկել
to ex-pire'	(էքսպայր)	արտաշնչել, մեռնիլ. վերջանալ
to in-spire'	(ինսպայր)	շունչ առնել, ներշնչել (շնչընէր)
to tel'e-phone, to phone	(թէլէֆօն, ֆօն)	հեռաձայնել [տալել]
to di-gest'	(դայճէստ)	մարսել [դառցնել
to vom'it	(վոմիտ)	ստամոքսը դուրս տալ, փսխել,
to col-lapse'	(գլլէսէ)	հիւանդութիւնը ետ դառնալ,
to band'age	(պէնդիճ)	վիրակապել [խնալ, փշիլ
to con'va-lesce'	(գանձալէսէս)	ապաքինիլ
to as-phyx'i-ate	(էսֆիքսիէտ)	չնչահեղձ ընել
to cure	(կուր)	առողջացնել, աղէկցնել
to heal	(հէլ)	բժշկել, բուժել
to suf'fer	(սֆէր)	տառապիլ
to per-spire	(փերսպայր)	քրտնիլ
to breathe	(պրէթ)	չնչել
to a-bate'	(ապէյտ)	թեթեւնալ, իջնել, քիչնալ
to a-larm'	(ալարմ)	վտանգէ յանկարծ վախնալ. գա- լիք վտանգին գիտակից ընել,
to swell	(շուել)*	ուռիլ [ուր տալ
to flur'ry	(ֆլուրի)	չփոթիլ, երակշ սովորականէն ա- րագ զարնել [ուսնանալ
to re-tire'	(րէթայր)	հրաժարուիլ ետ քաշուիլ, ա-
to di'ag-nose'	(դայճնօս)	հիւանդութիւնը ճանչնալ [ծել
to at-tack'	(էտէկ)	յարձակիլ, վրան իյնալ, հարուա-

* Հնչելու է մէկ սնգամէն մէկ վտանգ

Խօսակցութիւն Բժշկի մը Հետ

Տառաքել, ես թոյլառու- Գառաքել, այ լսե՛ք Գառաքել, ես թոյլառու- Doctor, I took the lib-
ու թիւն առի ձեզ լիպը-դէ դո՛ւ - սենք ֆե- erty to send for you,
կանչել տալու, որով- եւ, պէ՛տք այ ֆէյլ յայ- because I feel myself
հետեւ շատ հիւանդ «էլֆ ղէրէ իւ, էնք այ ե՛ս very ill, and I am
կ'զգամ եւ կը վախ- աֆրէյք այ ղէյ դո՛ւ - օ - afraid I may die. —
նամ որ մեռնիմ: — հօ, եւ - շո-դէ՛ք պէյ ին O - ho! you shouldn't
Օ - հօ, պէտք չէ այն- «ըն հը-ի, այ «իյ նօ քօշ be in such hurry, I
քան աճապարէք. ֆե- «ըն է՛րէ հէն շըն օ - see no cause for such
պատճառ մը չեմ էտայդ-ընդ apprehension or ex-
տեսներ գալիք էն excitement.
այդպէս վախնալու
կամ գրգռուելու:
Քեզի ի՞նչ կ'ըլլայ: — հո-ալ իչ էյլինի եւ - What is ailing you?—
Ընդհանուր կերպով այ հէ՛վ ճէն ըրէլ էյտինի օլ I have general aching
բոլոր մարմինս կը- օ՛ղըր յայ դո՛ւ - all over my body.
ցաւի:
Մասնաւորապէս ի՞նչ տեղի վրայ հո-էյր Particularly where?—
ո՛ւր: — Ստամոքսիս - այ հէ՛վ ֆէյն ին յայ I have pain in my
մէջ ցաւ կայ, գլուխս ըն ըն-ալ, այ հէ՛վ հէրէյք, stomach, I have head-
կը ցաւի. եւ աղիքնե- էնք այ ֆէյլ ֆէյն ին յայ ache, and I feel pain
րուս մէջ ցաւ կայ: դո՛ւ - էլ How long have you
Որքա՞ն ատեն է ի՛վեր հո-ալ հէ՛վ եւ - պէյն How long have you
հիւանդ էք: — Երէկ էլ - էր պէնէն Գառաքել, been ill? — It began
չէ առջի օրս կսեց դո- պէ՛տք է ե-ք ըրէյ, the day before yes-
ղով մը, գրեթէ ժամ «-ի հ ընի է՛րէր էն terday with a chill
մ'ետքը յորդառատ ա-ր օ - օ այ ֆըր- after an hour or so
քրտնեցայ, եւ անկէ «ֆայր ֆրօֆե-ալ, էնք I perspired profusely
մինչեւ հիմայ տկար հէ՛վ պէյն ֆէյլինի «-էյտ and have been feeling
կ'զգամ: է՛ղըր «ին» weak ever since.
Արիւն թքնեցի՞ք: Ոչ: Դո՛ւ եւ - ըն-իք պըլը նօ Did you spit blood? No.
Ստամոքսի դէտ ես Դո՛ւ եւ - լա-իլ — այ Did you vomit? — I
տուա՛ւ (դո՛ւ-դո՛ւ-ի): ֆէլը լայտ դո-իինի օ - felt like doing so, but
— Զգացի կ'ուզէի պըլ քո-դո՛ւ - րէ could not.
(դո՛ւ-դո՛ւ) բայց չկրցի:
Զեր կոկորդն ի՞նչ հո-ալ իչ եւ - րէ-իլ — How is your throat?—
պէս է: — Շատ ցա- ղէրէ օ - Very sore.
ւած (վիճակի ղէլ):
Թողէք ձեր բազ- լէր ղէյ ֆէյլ եւ - րէ ֆըլ Let me feel your
կերակը նայիմ: եւ - րէ ֆըլ-էյլինի իչ pulse..... Your pul-

Զեր բազկեղակի բա- ընդունելու երբեմն-ներ
 բախումը քիչ մ'ան- սation is a little irreg-
 կանոն է: ular.
 Տեսնեմ ձեր լեզուն: Լեզուդ «ի» ետ-ը Լet me see your
 Զեր աղիքներն ի՞նչ- հա՞տ- ա- ետ-ը պատ-ելս tongue. How are your
 պէս են (դո՞ւր-եւել-ը — բեկեռ-լաք bowels? — Regular.
 մասին): — Կանոնաւոր:
 Զեր ախորժակն ի՞նչ- հա՞տ- իշ ետ-ը եփեմայր How is your appetite?
 պէս է: — Ախորժակ — Նօ եփեմայր ետ-ը — No appetite at all.
 բնաւ չկայ: Հազիւ հեղ հա՞տ-ի իշ երբ I have hardly eaten
 թէ որ եւ է բան կե- եփեմայրն ինչ արեւոյ ըն- anything in these two
 բաժ եմ այս երկու րէյն days.
 օրուան մէջ:
 Կրնա՞ք լաւ քնանալ: Կէն ետ-ը ընդ-ը «-ել — Can you sleep well? —
 — Ճիշդ քիչ մը: ճշդ ընդ-ը Just a little.
 Դրէք այս փոքրիկ գո՞ր- արեւն ընդ-ը Լեզու- Put this little ther-
 ջերմաչափը ձեր լեզ- մասիդը ընդ-ը ետ-ը mometer under your
 ունն տակ, կ'ուզեմ լեզու, ա յո՞ւր- դո՞ւր- tongue, I want to
 ձեր տաք ու թեան լեզու, ետ-ը եկեղ-ը լեզ- take your exact tem-
 ճիշդ աստիճանն առ- քը բաշտ-ը perature.
 նուր:
 Թողէք քննեմ ձեր Լեզուդ եկեղ-ը ետ-ը Let me examine your
 թոքերն եւ սիրտը: Լեզուդ ետ-ը հա՞տ-ը lungs and heart.
 Համրեցէք մէկ, եր- Գո՞ր-նդ «-ըն, լեզու, Count one, two, three.
 կու, երեք: — Հազա- Լեզուդ. Գօճ. «-էն. «-էն. Cough. — Again. —
 ցէք: Նորէն: — Նորէն: Again.
 Զեր ոտներն ուռա՞ծ ետ-ը: Իշ ետ-ը ֆեյդ ընդ-ը — Is your feet swollen?
 են: — Քիչիկ մը: Ընդ-ը պէտր — A little bit.
 Հաճեցէք ինձ թաց Լեզուդ ընդ-ը Լեզուդ Լet me get a wet towel
 սրբիչ մը բերել եւ քիչ-քիչ, ետ-ը «-այդ «-այդ please, and wipe out
 սրբել այս ջերմա- արեւն լեզուդ մասիդը this thermometer.
 չափը:
 Հիմա այս դեղագիրը Նա՞տ-իդ արեւն քիչ-քիչ- Now get this prescrip-
 գլխու վրայ շինել ընդ-ը «-այդ ընդ-ը tion made right away.
 տուէք: Դուք պիտի ետ-ը «-իլ ֆայն ֆո- You will find four
 գտնէք չորս հատ դա՞տ-իդ, Լեզուդ Լեզուդ tablets, let him take
 տափակ դեղահատ «-ըն իմայրեղ-ը ետ-ը one immediately and
 ներ, որոցմէ մին ան- «-ըն եղ-ը իշ-ընի պէ- one every evening,
 միջապէս թող առնէ ֆո- քիւր-ընի. արեւոյ before retiring. —
 եւ մէկ հատ ամեն օլ-ը «-իլ պէյ Նայն There also will be

Digitized by
UNIVERSITY OF MICHIGAN

nine powders, of which he is to take one in half glass of water, an hour after each meal. Then you must give him from the contents of the bottle one teaspoonful at every three hours, and. I shall come to see him on Friday; unless he takes a turn toward worse, then you may telephone for me.

Do you think his illness dangerous? Doctor. — Not now. But you must take good care, lest it should become so.

What is his sickness? — He has a slight attack of pleurisy. Keep him in bed, and throw on him warm blankets. Keep the window open about four inches

How about his meals?

Ֆասին ի՞նչպէս (ընե-
լո՞ւն էն)։ — Իր առող-
ջապահիկ ուտելիք-
ներու մասին դուք
կրնաք տալ իրեն քիչ
մը հաւի մսի ջուր,
գաւաթ մը քիչ
տաքցած կաթ ա-
մեն չորս ժամին ա-
գամ մը, առաւօտ-
ներն փոքրիկ կտոր
մը խորոված հացի
հետ հում կամ կա-
կուղ խաշած հաւ-
կիթ մը, կամ ընդե-
ղէններէն տեսակ մը,
ինչպէս վարսակա-
ճաշ և կաթ կամ
փոփոխութեան հա-
մար ցորենի սեր։

Տաքդըր, հաճեցէք
այս երեխային ալ
նայիլ։

Ի՞նչ է եղած իրեն։
Ի՞նչ ունի։ — Չեմ
գիտեր ինք չկրնար
դիւրին շնչել։ —
Ինքը քթին մէջ բո-
սած միս ունի. զոր
պէտք է հանել։

Դուք ուրեմն գոր-
ծողութիւն պիտի ը-
նէ՞ք իրեն վրայ։ —
Կարելի է յաջորդ-
անգամին երբ հոս ըլ-
լամ (կ'ընեմ)։

Այսօր ի՞նչպէս էք։
Աւելի լաւ կ'երևաք։
— Ինքզինքս շատ ա-
ւելի աղէկ կ'զգամ։

— Ֆոս հիշ պայեդ, եօ-
ժէյ կիշ հիմ լիշլ չեմն
պրաթի, ըկէս ալ ուս-
ժիլ էլըի ֆոս առաւ, ին
դիւ յօւնիւնիս, ը ուս
«ֆոդ պայլո էլս ուիդ
ըլիլի փիյ» ալ լիւսդ, ու
«ըմ քայնո ալ «իյրիէլս
«ըլ էլ օլիւիլ էնո ժիլ,
ու գրիյ» ալ հուիյդ ֆոս
ը չեմն՝

— For his diet, you
may give him little
chicken broth, a glass
of warm milk every
four hours, in the
mornings a raw or soft
boiled egg with a
little piece of toast or
some kind of cerials,
such as oatmeal and
milk, or cream of
wheat for a change.

Քիւյշ լո՞ւ էդ որեւ
չոյլո օլու, որդիւր

Please look at this
child also, Doctor.

հոս ինչ որեւ ժիւր
ուիդ հիմ. հոս ինչ
հիյ կաթ — այ որեւ'լի ու
հիյ քեւ'լ պրիյդ իյլի-
հիյ հիւ ադենոյդ, հոս
ճիւլ պիյ բիմօւլ

What is the matter
with him? What has
he got?—I don't know;
he can't breath easy.-
He has adenoid, which
must be removed.

ուիլ եօ որեւն ալ ըրէյդ
աւն հիմ — այ ժիյ նեւոդ
լիւյս այ էմ հիյդ

Will you then operate
on him? — I may next
time I am here.

հոս աւ եօ դոսդիյ.
եօ լո՞ւ պիլըր — այ
ֆիյլ յայեւլի ճիւլ պիլըր

How are you to-day?
You look better. — I
feel myself much
better.

Հաւ քնացա՞ք: — Ի՞նչ քնեցիք: — Did you sleep well? —
բաւ որ քնացայ, եւ ինչպէս ալ քնեցիք, եւս մօտ
տենդու ալ գրեթէ ֆեյվըր ինչ օլփօսթ փօն fever is almost gone.
գնացած է:

Ձեր ախորժակն ի՞նչ: — Կա՞ն քնեցիք: — How is your appetite?
պէս է: — Բարւոյն, ի՞նչպէս ալ քնեցիք, եւս մօտ
եւս կ'զգամ կրնամ քնեցիք ֆօն քնեցիք I can stand for a good
դիմանալ լաւ ճաշի քնեցիք քնեցիք dinner with a good
մը, զբոսն ալ ման քնեցիք քնեցիք piece of mince-pie for
բաժնի մսով կարկանդակ քնեցիք քնեցիք dessert.

Դակ աղանդեր քնեցիք: — Եւս, եւս, եւս, եւս — Եւս O, no, not yet. — But
Օ, ոչ, տակաւին ոչ: — Եւս, եւս, եւս, եւս — Եւս soon. — No, you must
— Բայց շուտով: — Ոչ, եւս, եւս, եւս, եւս — Եւս not take meat for a
դուք քնեցիք շաբաթ քնեցիք քնեցիք ֆօն քնեցիք week, much less pie.
մը միտ պէտք չէ քնեցիք, քնեցիք քնեցիք քնեցիք In two or three days
քնեցիք, շատ աւելի քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք you will be quite well
նուազ (քնեցիք) կար քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք and may go out for
կանդակ: Երկու կամ քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք short walks.
երեք օրէն դուք բաժնի քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք

Լական լաւ պիտի
ըլլաք, եւ դուք կըր-
նաք դուք երթալ
կարճ պտոյտներու:
Ալ պիտի գա՞ք, Տաք- քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք Will you call any
դըր: — Ոչ, դուք իմ քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք more, Doctor? — No,
ծառայող իւր ինչեւ քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք you don't need my
բոլոր ալ չէք կարո- քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք services any more for
տիր ներկայիս: քնեցիք քնեցիք քնեցիք քնեցիք the present.

ԾԱՆ. — 1. Գիտնալու է որ վերոյգրեալ ցանկին մէջ յիշ-
ուած ախտանշաններէն մեծ մաս մը սոսկ ընդհանուր անուն-
ներ են, որոցմէ իւրաքանչիւրի բազմաթիւ տեսակներն եւ
աւտիճաններն ալ կան. ինչպէս, consumption; հիւծախտ. con-
sumption of the lungs (pulmonary), թոքերու հիւծախտ. con-
sumption of the bowels, աղիքներու հիւծախտ, consumption of
the bone, ոսկորի հիւծախտ. եւն:

2. Ներքին եւ Արտաքին Հիւանդութեանց ամեն մէկ Բժիշկ
(Doctor of Medicine, Physician) առ հասարակ Վիրաբոյժ եւ
Մանկաբարձ ալ է: Հայոց մէջ դեռ եւս կին Մանկաբարձները
(Midwife) նախապատիւ են:

Վիրաբուժութեան մէջ գործածուած լեզուն նոյնն է բժշկութեան հետ: Մանկաբարձութեան յատուկ բառեր եւ ասացուածքներ ծնողաց միայն յատուկ ըլլալուն համար, այստեղ զանց կ'ընենք. եւ կը վստահացնենք սոյն գրքով ուսանող ծնողներն որ եթէ իրենք Ինքնուրուշ ՈՒՍՈՒՑՁԻՆ հաւատարմութեամբ հետեւած են մինչև այս դասն, իրենք արդէն ի վիճակի են իրենց պէտք եղածները հասկցնելու թէ Վիրաբուժի մը եւ թէ Մանկաբարձի մը:

ԱՄԱՆՑՈՒՄ

Քերականութեան մէջ առաջին ըսելով կը հասկցուի բառի մը սկիզբը կամ վերջը մասնիկ մը կցելով, նոր նշանակութիւնով ուրիշ բառ մ'արտադրել. այսպէս, Հայ կը նշանակէ Հայ ազգը, կցենք *ապարսկերէն* մասնիկը Հայ բառին վերջը կ'ունենանք Հայա*ապարսկ*, որ կը նշանակէ Հայոց բնակած երկիրը. նոյնպէս *հին* կը նշանակէ մէկը որ իր ունեցածովը գոհ է, կցենք *դժ* մասնիկը գոհ բառին սկիզբը կ'ունենանք *դժգոհ*, որ կը ցուցնէ գոհին բոլորովին հակառակը կամ բացասականը, գոհ չեղող:

Այսպէս ալ Անգլիերէնի մէջ շատ մը մասնիկներ կան եւ Անգլիերէն բառերու մեծ մասը Անգլ-եւ-Սաքսոներէն, Լատիններէն, Յունարէն կամ Գաղղիերէն մասնիկներէ ածանցուած բառեր են. ինչպէս *unfortunate*, *դժբաղդ* (Անգլ-եւ-Սաքսոներէն *un* բացասական մասնիկովը ածանցուած է). *ingratitude*, *ապերախտութիւն* (Լատիններէն *in* բացասական մասնիկովը), *apostrophe*, *ապոթրոփ* (Յունարէն *apo* մասնիկովը ածանցուած), եւն:

Բոլոր մասնիկներն կարելի է երկու գլխաւոր դասակարգերու բաժնել. Յաւելադիր (Prefix, *դիւրիւմ*) եւ Վերջադիր (Suffix, *սուքս*):

Այս մասնիկներէն ամենէն գործածականներն մաս առ մաս գրքի ամբողջ շարքին մէջ հետզհետէ տրուած ըլլալով, մնացածներն ալ՝ աւելի լաւ կը սեպենք որ ուսանողն ինքնին ժամանակ առ ժամանակ նկատէ եւ ուսանի իւր ուսանողութիւնը շարունակելու ընթացքին մէջ, քան այժմէն իւր միտքը խճողէ օտար լեզուներու մասնիկներովն եւ անոնց վերաբերեալ գիտելիքներովն:

208. Վարժութիւն

[Հիշեալը վերջապէս է համայնական վերջապէսը:]

“Beloved, let us love one another: for love is of God; and every one that loveth is born of God, and knoweth God. He that loveth not knoweth not God; for God is love.”— *I. John* iv., 7, 8.

ԴԱՍ ՃԺ. (LESSON CX.)

[9]

Phar'ma-cy (ֆարմասի) Դեղագործութիւն, Դեղարան

Drug Store (դրըք շտոմ) Դեղարան

A-poth'e-ca-ry (ափոթէկարի)

Drug'gist (դրըքիստ)

Phar'ma-cist (ֆարմասիստ)

Դեղագործ

Դեղագործներու Գործածած Կշիռներն են

(Apothecaries' Weight)

grain (գրէյն)* ցորեն, հատիկ

scruple (սքրլ) 20 ցորենաչափ

dram, drachm (դրեյմ)* տրամ

Գիտելիքներ

20 ցորեն (grains) հաւսր. է 1 քսանցորնչփի. (scruple)

3 քսանցորենչափ. (scruples) հաւսր. է 1 տրամի (dram)

8 տրամ (drams) հաւսր. է 1 ունկիի (ounce)

12 ունկի (ounces) հաւսր. է 1 քաշի (pound)

ԾԱՆ. — Անգլիախօս երկիրներու Դեղարաններուն մէջ կարելի է գտնել բացի ամեն տեսակ հասարակ եւ մենաշնորհ ունեցող դեղերէն, նաեւ այն բոլոր բաները, զորս մեր երկիրներուն մէջ կը գնէինք փերեզականերէն (Տճկ. 'աթիւր, պաս-թաճը): Նոյնպէս դեղարաններուն մէջ կարելի է գտնել պաղ կամ տաք ըմպելիներ, մածուն, պատրաստի գլաններ եւ գլանիկներ (սիլա եւ սիլեթ), արդուզարդի, առողջապահութեան, ածիլուելու, մաքրութեան, տարրալուծութեան եւ մենաշնորհ ունեցող դեղերու վերաբերեալ հազարումէկ տեսակ իրեղէններ: Մեծ դեղարաններն դիւրութեան համար յաճախ ճիւղերու բաժնուած են. ինչպէս, drugs, դեղեր. patent medicines, մենաշնորհ ունեցող դեղեր. prescriptions, դեղագիրներ. sun dries (սընդրիւ), այլևայլ ապրանքներ, ևն., որոց վերաբերեալ բառերը հազարաւորներով կը հաշուուին. եւ մենք պիտի բաւականանանք այստեղ քանի մը շատ գործածուած բառեր միայն սալով:

Ձանազան Դեղեր և Դեղերու Վերաբերեալ Բառեր

leaf (լէյֆ)* տերեւ

herb (հըրբ)* խոտ

bark (պարկ)* ծառի կեղեւ.

* Հնչելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ):

root	(<i>հօ-ր</i>)	արմատ
lin'i-ment	(<i>լին'նի'սըն-ր</i>)	ճմլուած կամ ջախջախուած տեղը շիւեղու հեղուկ
spir'it	(<i>ը'սփի'րի-ր</i>)	թորեալ ոգի, բփփրո (Ռֆ. Բօհ)
tinc'ture	(<i>դի'նկտու-ր</i>)	լուծուած դեղ (Խաւասարակ ալտահո-
balm	(<i>պա'մ</i>)	բուժիչ սպեղանի, բալսամ [լական]
oint'ment	(<i>ան'յոսըն-ր</i>)	օծանելիք
so-lu'tion	(<i>սօլո'շըն</i>)	լուծաջուր
ex'tract	(<i>է'տրէկտ-ր</i>)	օղիի պէս թորանոց (ի'յոլէ) ուղ հան-
lax'a-tive	(<i>լա'տաքիվ</i>)	մեղմ լուծողական [ուած
ca-thar'tic	(<i>գաթի'հա'տաքիվ</i>)	միջակ լուծողական
pur'ga-tive	(<i>պը'գաքիվ</i>)	զօրաւոր լուծողական
rhu'barb root	(<i>հո'ւարա'հո-ր</i>)	խաւարծիլի (իշի'հոն) արմատ (Տճի.
sen'na	(<i>սեն'նա</i>)	աճալ (Տճի. սեն'նաթի) [բալէն-ր]
man'na French	(<i>ման'նա ֆրէնչ</i>)	Գաղղիական մանանա
ar'row-root''	(<i>ար'րօ-հո-ր</i>)	արօհո-ր†
Mullin's food	(<i>մլին'ս ֆուդ</i>)	Մլինի կերակուր†
an'i-seed	(<i>ան'իսի-ր</i>)	անեսոն
mas'tic gum	(<i>մէ'ստիկ ցըմ</i>)	մազտաքի
gen'tian	(<i>ցեն'շիան</i>)	բոգ (օշի սի'րո, ճենդիյան)
cas'sia	(<i>գաս'շիա, գաս'իա</i>)	կակժիրակ (Տճի. ինյար չէ'յոլէ)
salep	(<i>սալէփ</i>)	որձարմատ (Տճի. սալէպ)‡
Irish moss	(<i>այրիշ մօս</i>)	Իռլանտական մամուռ‡ [պապոննէճ]
cam'o-mile	(<i>գա'մօմալ</i>)	երիցուկ‡ (Տճի. գա'մօմալ չէ'յոլէ) Ռֆ.
cough tea	(<i>գօֆ լիյ</i>)	հազու թէյ
cough drops	(<i>գօֆ րա'մփ</i>)	հազու կաթիլներ
mar'jo-ram	(<i>մա'րճօրամ</i>)	զուիրակ, կորնդան (Տճի. գէ'լէ'տ օլի'ն, ծոթրին (Տճի. զալի'ն, Ռֆ. շահլար) [Տճի. ճերշէնիլ-շ)
sweet marjoram	(<i>ըստի'յո Ժա'ճօրամ</i>)	խնկողկողկ, մարեմիստ
ab'sinth	(<i>է'պսինթ</i>)	օշի'նդր, ափնի-ր [Տճի. ինչան չէ'յոլէ)
bal'sam	(<i>պօլսամ</i>)	բալսամոն, սպեղանի, հինածաղիկ
stim'u-lant	(<i>ըստի'մուլանտ</i>)	զրգուիչ
ton'ic	(<i>լոն'նիկ</i>)	զօրացուցիչ, կազդուրիչ
an'ti-dote	(<i>է'նտի'ոթ</i>)	դեղթափ
dis-tilled' water	(<i>դի'ստիլ'ու ա'օլիլ</i>)	թորեալ ջուր

† Տեսակ մը սննդարար նշա է, կը գործածուի փոքրիկ եւ րեխաներու եւ անոնց անձերու իբր կերակուր,

‡ Հազի համար տաք խմելիք շինելու կը գործածուի:

qui'na-qui'na	(+խնա+խնա)	}	+խնա+խնա (Տճկ. քնաքնա),
cin-cho'na bark	(«ինժո'նա պատ») }		
quin'in, quin'ine	(գոն'նին, +խնին, գոն'նայն, գոն'նայն)	}	քնաքինա (Տճկ. քնաքնա խոն-լասաւ)
sul'fate quin'in	(«լիֆէյր գոն'նայն») }		
sul'phate quin'ine	(«լիֆէյր +խնին») }		(Տճկ. «օլֆաթ»)
quinine va-le'ri-an-ate	(գոն'նին վալէրիանէյն)		քիյնաքիյնայի և վալիյրիանի խառնուրդ դեղ մը
va-le'ri-an	(վալէրիան)		աղբղբուտ, (կապոնիոն) (Տճկ. +եղի օլոն), մրուանտակ
sulfate of copper	(«լիֆէյր ալ գոտլը») ժանգառ		(Տճկ. կեզ լաշը)
sulfate of iron	(«լիֆէյր ալ պըրն») արջասպ		(երկաթի ծծմբատ)
sulfate of zinc	(«լիֆէյր ալ շինգ») զնկի ծծմբատ		
sul'fur, sulphur	(«լիֆէյր») ծծումբ		(Տճկ. +խ-խ-րո)
sul-fu'ric acid	(«լիֆէ'օ-րիգ էտո») ծծմբաթթու		(Տճկ. զաճ էաղը)
ni'tric acid	(նայրիգ էտո) բորակային թթու		(Տճկ. +եղաղ)
mu'ri-at'ic or	(մո-րիէ'րիգ օն)	}	քլորաջրատական թը-
hy'dro-chlo'ric acid	(հայրօգլօնիգ էտո) }		
am-mo'ni-a	(էմօն'նին)		անուշադը (Տճկ. նիշաղը բոն-հոն)
al'ca-hol	(էլօհոլ)		գինիի ոգի, ալտոն (Տճկ. իւթիւրո)
cam phor	(գամֆըր)		քափուր (Տճկ. +եմֆըրի)
mag-ne'sia	(մէնէ'յնին)		մանէշէն [Տճկ. լիօն լոն-չը]
cit'ric ac'id	(«ի'րիգ էտո») լեմոնաթթու		կիտրոնաթթու
mag-ne'sium sulfate	(մէնէ'յնին «լիֆէյր») }		դառնաղ (Տճկ. ինիլէշ
Epsom salt	(էփսոմ «օլթ») }		լոն-չը)
cas'tor-oil''	(գէսթըր-օյլ)		Հնդկաիւղ (Տճկ. Հինո էաղը)
flax'seed''	(ֆլէ'սէյթ)	}	կտաւատ (Տճկ. +էլէն լոն-հոն)
lin'seed''	(լին'սէյթ)		
linseed oil	(լինսէյթ օյլ)		կտաւատի իւղ, (Տճկ. պէլէր էաղը)
cod'liv-er oil	(գոտլ-լիւլըր օյլ)		ձողաձուկի (մորեխի) լեարդի իւղ, ձկան իւղ (Տճկ. պալէր էաղը)
e-mul'sion	(էմլ'սիոն)		հալած իւղը ուրիշ նիւթերու հետ բաղադրուած [միասուիլը
bruise	(պրօ-շ)*		դրսէն ճզմուեցող կամ ճմլուեցող
			Այլևայլ Ապրանքներ
baby bottle	(պէյպի օւլ)		երեխայի շիշ
nip'ple	(նի'փլ)		ծծի պտուկ

§ Ժէզուիթներն առաջին անգամ գտնելուն համար, ժամանակ մը իրենց անունովը ճանչցուեցաւ:

tal'cum powder	(Խալիք քաշալ)	լպրծուցիչ դեղափոշի
liquid green soap	(լիքա-կարմիր հեղուկ)	կանաչ օճառ (ճաշերու)
tooth brush	(Բուրակ քաշ)	ատամներու խոզանակ (յարու)
nail brush	(Նեյլ քաշ)	եղունգներու խոզանակ
hair brush	(Հեյր քաշ)	մազերու խոզանակ
sha'ving brush	(շեյվինգ քաշ)	ածիլուեղու խոզանակ
headache powder	(հեթեյթ քաշ)	գլխացաւի դեղափոշի
tooth powder	(Բուրակ քաշ)	ատամներ մաքրելու դեղափոշի
cold cream	(Բոլոր քաշ)	պաղ սեր, քաշ քաշ (ճաշ քաշ- կանաչ- կը քաշալ)
rose'wa'ter	(Բոլոր-քաշ)	վարդի ջուր
wich' haz'el	(Բոլոր հեյլ)	Բոլոր հեյլ (չանաչան քաշ քաշ- վեր-քաշ կը քաշալ)
glyc'er-in	(Գլիցերին)	քաղցրիտ, ճարպի ոգի

Դեղագործի մը հետ խօսակցութիւն

Պիտի հաճի՞ք այս Բոլոր-քաշ քաշ- դեղագործը շինել ան- քաշ-քաշ քաշ- միջապէս: — Պիտի շին քաշ-քաշ — Բոլոր-քաշ սպասէ՞ք անոր հա- քաշ-քաշ քաշ-քաշ — Will you please to compound this pre- scription right away?	Բոլոր-քաշ քաշ-քաշ քաշ-քաշ — Will you wait for it?
Որքա՞ն ատեն պիտի հաշ- քաշ-քաշ քաշ-քաշ — How long will it take առնէ պատրաստը քաշ-քաշ քաշ-քաշ — to get it ready? — նեղու: — Շուրջ քաշ-քաշ քաշ-քաշ — About twenty min- սան րոպէ: — Ես պիտի քաշ-քաշ քաշ-քաշ — utes. — I shall be տի վերադառնամ քաշ-քաշ քաշ-քաշ — back by that time.	
այդ ատենին:	
Ի՞նչ պիտի արժէ: — Բոլոր-քաշ քաշ-քաշ — What will it cost? — A ճաշ քաշ քաշ քաշ քաշ քաշ քաշ — dollar and a quarter.— մը: — Շատ լաւ: քաշ-քաշ — All right.	
Կ'ուզեմ առնել (քաշ) այս քաշ-քաշ քաշ-քաշ — I want to get a bottle չի՞ մը ճողաճկան քաշ-քաշ քաշ-քաշ — of cod-liver oil. — լեարդի իւղ: — Պարզ — քաշ-քաշ քաշ-քաշ — Plain or emulsion? — թէ քաղաղորուած: — քաշ-քաշ քաշ-քաշ — I don't know which Չեմ գիտեր որն ը- քաշ-քաշ քաշ-քաշ — to say.	
սեմ (քաշ):	
Ո՞վ պիտի խմէ զայն: Բոլոր-քաշ քաշ-քաշ — Who is going to take — Իմ մեծ մայրս: քաշ-քաշ քաշ-քաշ — it?—My grand mother.	
Շատ ծեր է: — Ոչ քաշ-քաշ քաշ-քաշ — Is she very old? —	
չատ, շուրջ վաթսուին վերի, շոյ քաշ-քաշ — Not very, she is about	

fu'ner-al	(ֆե'ոնըբէլ)	յուզարկաւորութիւն
ob'se-qui-es	(օպսե'կուէզ)	յուզարկաւորութեան եւ թաղման արարողութիւն կամ հան-
bier	(պէյր)*	դագաղ [դէս]
hearse	(հըսս)*	դագաղակառք
auto-hearse	(օթօ-հըսս)	ինքնաշարժ դագաղակառք
outer case	(օուտը'քէյս)	արտաքին սնտուկ
car'riage	(քէ'րիճ)	կառք
cre-ma'tion	(քրե'մէյշն)	դիակիզում
cre'ma-to-ry	(քրե'մէյշնը)	դիակիզարան
urn	(ընն)*	դիակի փոշեփոր
cem'e-ter-y	(սե'մէթըրի)	գերեզմանոց
grave	(գրեյվ)*	գերեզման
grave yard	(գրեյվ Եւարդ)	գերեզմանատուն
bur'i-al	(պէ'րիէլ)	} Թաղում
in-ter'ment	(ինտը'մէնտ)	
tent	(թենտ)*	վրան (Տճկ. Լապր)
sep'ul-cher, chre	(սե'պուլչըր)	վիմափոր գերեզման
tomb	(թոմբ)	գերեզման, տապան, չիրիմ
vault	(վոլթ)	կամարաշէն գերեզման
cat'a-comb	(քէ'թաքոմբ)	ստորերկրեայ գերեզմանական փողոցներ [րիմ, դամբարան իբր յիշատակարան հոյակապ շէ-գերեզմանաքար մահարձան, յիշատակի կոթող ի յիշատակ ցաւագին կորուստ մխիթարութիւն ցաւակցութիւն մխիթարութիւն քահանայ, երէց քարոզիչ յարութիւն մխիթարիչ, Հոգին Սուրբ
mau''so-le'um	(մօսօլէ'յըմ)	} Բայեր
tomb stone	(թոմբ Եւթոն)	
mon'u-ment	(մօնւեմէնտ)	գումուսէլ
in mem-o'ri-am	(ին մեմօ'րիէմ)	} Թաղէլ
be-reave'ment	(պէրեյվմէնտ)	
com'fort	(քեմֆօրտ)	դիակիզէլ
sym'pa-thy	(սիմպէթի)	} մխիթարեւ, նեղութիւններն թեթեւցնէլ
con''so-la'tion	(քօնսօլէ'յշն)	
priest	(քրէյստ)*	
min'is-ter	(մինիստըր)	
res''ur-rectio	(րէշըրէկտիշն)	
com'forter	(քեմֆօրտըր)	
to em-balm'	(էմպալմ)	
to bur'y	(պէ'րի)	
to in-ter'	(ինտը'ր)	
to cremate	(քրեմէյտ)	
to com'fort	(քեմֆօրտ)	
to con-sole'	(քեմսօլ)	
to al-le'vi-ate	(ալլեյվիէյտ)	

* Հնչեւում է մէկ սնգամէն մէկ վանկ:

ԴԱՍ ՃԺԱ. (LESSON CXI.)

ՄԱՍՆ Դ.

PROSODY.

ՇԵՇՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՇԵՇՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՄ ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԽՕՍԻ ԿԵԿԱԴ-
ԴՈՒՄԻՆ (Punc'tu-a'tion, քննչութիւն), ԱՌՈՒՄՆՈՒՄԻՆ (Ut'ter-ance,
ընդհատում — շեղանկագրութիւն և կէտերուն համաձայն կարգալ), ՁԵՆԴՈՒՆ
(Fig'ures, ֆիգուրա) և ՏԱՎԵՐՍԻՖԻԿԱՆ (Ver'si-fi-ca'tion, լեզուի
փոխարկ) վրայ:

I. PUNCTUATION. Ա. ԿԵՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ:

ԿԵԿԱԴՐՈՒՄԻՆԸ՝ գրական շարադրութիւն մը կէտերով բաժ-
նելու և ընթերցանութիւն մը կամ խօսակցութիւն մը ձայնի
դադարներով կամ ելեւէջներով զատելու արհեստն է. առանց
որոց գրական շարադրութիւն մ'անիմաստ՝ և ընթերցանու-
թիւն կամ խօսակցութիւն մ'անհասկանալի պիտի դառնար և
կամ բոլորովին հակառակ իմաստ մը պիտի տար:

Անգլիերէնի մէջ գործածուած գլխաւոր կէտերն հետեւե-
տաւորն են. the Com'ma [,] (հը գա'մա) Ստորակէտը. the
Sem'i-co'l'on [;] (հը սե'մի-կոլոն) Կէտ և ստորը կամ Միջակէտը.
the Co'l'on [:] (հը գո'լոն) Կրկնակէտը. the Pe'ri-od [.] (հը
փէ'րի-ոյ) Վերջակէտը. the Dash [—] (հը Դէշ) Դադարման կամ
Անջատման Գիծը. the In-ter'ro-ga'tion-point [?] (հը Ին-թէ-րո-
գէ'յոն-գէ'յոն-պոյնտ) Հարցական նշանը (Պարոյկ). the Ex'cla-ma'tion-
mark (հը է-քս-կլա-մէ'յոն-մարք) Զարմացական նշանը (Երկար). և
the Marks of Pa-ren'the-sis [()] (հը Բարենթէ-սիս) Փակագծի նշանները:

Ընթերցանութեան մէջ կամ Բարձրաձայն կարգալու ատեն

ՍԿԵԿԱՎԵԿ (the Comma) կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու է
այնչափ՝ որչափ կը տեւէ մէկ վանկ հնչելը:

ՄԵՄԻԿԱՎԵԿ (the Semicolon) կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու
է ստորակէտին առջեւ դադրածին երկու անգամին չափ:

ԿԵՂԻԿԱՎԵԿ (the Colon) կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու է
ստորակէտին առջեւ դադրածին երեք անգամին չափ:

ՎԵՐՋԻԿԱՎԵԿ (the Period) կը ցուցնէ թէ ձայնը ամբողջ շունչ
մ'առնելու չափ հանգիստ առնելու է:

Շարադրութեանց մէջ կամ Գրեւու ատեն,

Սոքրակոմա (the Comma) կը գործածուի զատուելու նախադասութեան մը կամ խօսքի մ'այն մասերն, որոնք իրարու հետ իմաստով կցուած են. իմասնաւորի,

1. Երբ տէր բային անբաժանելի կցորդ մ'ունի, բայէն անմիջապէս առաջ ստորակէտ մը դնելու է. ինչպէս, “A great fortune in the hands of a fool, is a great misfortune.” Մեծ բաղդ մը յիմարի մը ձեռներուն մէջ, մեծ դժբաղդութիւն մ'է:

2. Բաղադրեալ նախադասութեան մը պարզ անդամներն իրարմէ զատուելու են ստորակէտով մը. ինչպէս, “I, that did never weep, now melt in woe. Ես, որ բնաւ չարտասուեցի, հիմայ վշտերու մէջ կը հալիմ»:

3. Երբ երկուքէն աւելի բառեր կամ մասեր իրարու հետ միեւնոյն կազմութեամբ կապուած են, կամ միասին ուրիշ բառէ մը կախումն ունին, ամեն մէկէն վերջ ստորակէտ մը դրուելու է. այսպէս, “Who teach beauty, virtue, truth, and love, and melody. Որոնք կը սովորեցնեն գեղեցկութիւն, առաքինութիւն, ճշմարտութիւն, սէր եւ մեղեդի (աղօրձար — դիտէ տառադարձութիւնը)»:

4. Երբ յաջորդական երկերկու բառեր շաղկապով մը իրարու կապուած են, ամեն մէկ զոյգ ստորակէտով մը զատուելու է. այսպէս, “Interest and ambition, honor and shame, friendship and enmity, gratitude and revenge, are the prime movers in public transactions. Շահ եւ փառասիրութիւն, պատիւ եւ խայտառակութիւն, բարեկամութիւն եւ թշնամութիւն, երախտագիտութիւն եւ վրիժառութիւն, գլխաւոր շարժառիթներն են հանրային գործառնութեանց մէջ»:

5. Կոչական բառերն ստորակէտով մը զատուելու են. այսպէս, “Zaccheus, come down. Զաքէա, վար իջիր»:

6. Բացայայտիչներն ստորակէտով զատուելու են. այսպէս, “He that now speaks, is President Wilson. Ինք (այն) որ հիմա կը խօսի, նախագահ Ուիլսոնն է»:

7. Ուր որ դիմաւոր բայ մը զօրութեամբ կը հասկցուի, հոն ստորակէտ մը դնելու է. այսպէս, “From law arises security; from security, curiosity; from curiosity, knowledge. Օրէնքէն յառաջ կուգայ անվտանգութիւն. անվտանգութենէն, հետաքրքրութիւն. հետաքրքրութենէն, գիտութիւն»:

8. Անկախ ընդունելութիւն եւ տէր բայի չեղող աներեւոյթ, իրենց կցորդներովը միասին, ստորակէտով զատուելու

են. այսպէս, “*Properly speaking, there is no such thing as chance. Ճիշդը (պարզաճշդ) խօսելով, առիթ ըստուած բան չկայ*» : “*To confess the truth, I was much in fault. Ճշմարտութիւնը խոստովանելով*” — համար, ես չատ յանցաւոր էի» :

9. Մակբայներ, Շաղկապներ, Նախադրութիւններ իրենց խնդիրներովը միասին, եւ Միջարկութիւններ երբեմն ստորակէտով զատուելու են տեղին համեմատ. ինչպէս, “*Besides, the mind must be employed. (Ասիկա) էլ շատ միտքը պէտք է գործածուի*» : “*But, alas, I fear the consequence. Բայց, ափսոս. ես հետեւանքէն կը վախնամ*» : “*By reading, we add the experience of others to our own. Կարդալով, ուրիշներու փորձառութիւնը կ’աւելցնենք մերինին*» : “*O, ’twas about something you would not understand. Օ, ան բանի մը մասին էր. դուք չպիտի հասկնայիք*» :

10. Կրկնուած բառեր իրարմէ զատուելու են ստորակէտով մը. այսպէս, “*Ah! no, no, no. Ահ, ոչ, ոչ, ոչ*» :

Կէր եւ Սորբը կամ Միջակէրը (the Semicolon) կը գործածուի զատելու բաղադրեալ նախադասութեան մ’այն մասերը որոնք իրարու հետ իմաստով սերտ կցուած չեն. ի մասնաւորի,

1. Գլխաւոր նախադասութենէ մը ետքը, անոր պարուհի նակութեան պատճառ, բացատրութիւն, դիմադրութիւն կամ հետեւանք ցուցնող պարբերութիւն մը կէտ եւ ստորով զատուելու է. ինչպէս, “*Straws swim upon the surface, but pearls lie at the botom. Յարդեր (Վո՛րէ) երեսը կը լողան. բայց մարգարիտները՝ յատակը կը մնան*» :

2. Երբ երկու կամ աւելի նման նախադասութիւններ, ուրոյն ուրոյն ամբողջ իմաստ մ’ունին, բայց իրարու հետ չարք մը կը կազմեն, իրարմէ զատուելու են կէտ եւ ստորով. այսպէս, “*Every thing grows old; every thing passes away; every thing disappears. Ամեն բան կը հիննայ. ամեն բան կ’անցնի. ամեն բան կ’աներեւութանայ*» :

Կրկնակէրը (the Colon) կը գործածուի իրարմէ զատելու բաղադրեալ նախադասութեան մը այն մասերն, որոնք իրարու հետ այնքան կցուած չեն, կամ իմաստով իրարու այնքան կապուած չեն որ կամ ստորակէտով մը եւ կամ միջակէտով մը իրարմէ զատուին. եւ ոչ ալ իրարմէ այնքան անկախ են որ վերջակէտով մը իրարմէ զատուին. ի մասնաւորի,

1. Երբ նախնթաց խօսքն ինքնին ամբողջ է, որուն կը յաջորդէ ուրիշ խօսք մը առաջնոյն իբր յաւելուած, դիտողութիւն կամ բացատրութիւն, իրարմէ կը զատուին կրկնակէտով :

տով. այսպէս, “Avoid evil doers: in such society, an honest man may become ashamed of himself. Հեռացիր չարիք ընողներէն. այդպիսիներու ընկերակցութեան մէջ, պատուաւոր մարդ մը կարելի է ինք իրմէ ամչնալու վիճակի մը մէջ գայ»:

2. Երբ ուրիշի մը խօսքը յառաջ կը բերուի, առհասարակ կրկնակէտ մը անկից առաջ դնելու է. այսպէս, “The father addressed himself to them in this effect: ‘O my sons, behold the power of unity!’ Հայրը խօսեցաւ անոնց այս կերպով. ‘Ով իմ որդիքս, դիտեցէք միութեան զօրութիւնը’»:

Վերջապէս (the Period) կը գործածուի ցոյց տալու թէ խօսքը վերջացած է. եւ կը դրուի

1. Ամեն խօսքի վերջացած տեղը. ինչպէս, “Henry, go home. Հէնրի, տուն գնացէք»:

2. Ամեն մէկ կրճատուած բառի վերջը. ինչպէս, Mr., Տիար, Rev., Արժ., Dr., Տբ.:

3. Ամեն մէկ լատինական թիւէ ետքը. ինչպէս, I., XIII., LXVIII., եւն.:

Դադարման կամ Անշարման Գիծը (the Dash) կը գործածուի անակնկալ կամ ազդու դադար մը, երբեմն ալ կակազելը ներկայացնելու. ինչպէս, “‘I must inquire into the affair; and if’ — ‘And if!’ interrupted the farmer.” «Ես պէտք է գործը հետազօտեմ, եւ եթէ’ — ‘Եւ եթէ’ ընդմիջեց երկրագործը:» “I pause for a reply. — None? — Then none have I offended. Ես կը դադրիմ պատասխանի մը համար: — Չկա՞յ (չի՞նչ): — Ուրեմն ոչ զոք ես վշտացուցած եմ:» “He was — a — very sorry for it — but — a — it was necessary. Ինք շատ — ը — կը ցաւէր անոր համար — բայց — ը — պէտք էր»:

Հարցական Նշանը, Պարբայի (the Interrogation-point, Տեանել երես 27) կը գործածուի հարցում մ’ընելու. ինչպէս,

“In life, can love be bought with gold?

Are friendship's pleasures to be sold?” — *Johnson*.

«Կեանքի մէջ՝ սէրը կրնա՞յ ոսկիով գնուիլ:

Բարեկամութեան հաճոյքները վաճառուի՞լ (ձախաւելու էն):»

Զարմացական Նշանը, Երկար (the Exclamation-point Տեանել երես 28) կը գործածուի զարմացման, սքանչացման, ուրախութեան, տրտմութեան կամ ասոնց նման մի զգացման զօրաւոր մէկ յուզումն արտայայտելու. ինչպէս, “Woe is me! Վա՛յ ինձ»:

Փակագիծները (the Parenthesis) կը գործածուին ցուցնելու համար թէ փակագիծներու մէջ դրուած բառը կամ խօսքը նախադասութեան մէջտեղ աճապարանօք դրուած է աւելի

որոշ բացատրութիւն մը տուած ըլլալու համար, առանց նախադասութեանը պատկանելու. ինչպէս, “For I know that in me, (that is, in my flesh,) dwelleth no good thing. Քանզի գիտեմ որ իմ մէջ, (այսինքն, իմ մարմնիս մէջ,) բարի բան մը չբնակիր»:

Վերոյգրեւներէն ի զատ Անգլիերէնի մէջ կը գործածուին նաեւ աւելի քան քսան տեսակ ուրիշ զանազան կէտեր եւ նշաններ որոցմէ միայն հետեւեալ քանի մը հատերն աստ յիշելը կ'արժէ:

['] Ապաթարցը (the A-pos'tro-phe **ԴՆԻՄԻՏՐՕՖԷ**) կը գործածուի կամ բառի մը սեռական հոլով ըլլալը ցուցնելու եւ կամ մէկ կամ աւելի գրերու զանց առնուած ըլլալը ցուցնելու. ինչպէս, “The *parents'* advice. Ծնողաց խրատը»: — lov'd, don't *phi*hianak loved եւ do not ի:

[.] Տողադարձը, Ենթամայ (the Hy'phen, (**ԴՆ ՀԱՅՖԷՆ**) կը գործածուի 1. Տողին վերջը, ցոյց տալու համար թէ բառը կիսուած է, և մնացած մասը յաջորդ տողին մէջն է: 2. Վանկերն իրարմէ բաժնելու. ինչպէս, hy-phen, են-թամ-նայ: 3. Բաղադրեալ բառերէն երկու շեշտ ունեցողներն իրարու միացնելու. ինչպէս, ever-living, յաւիտեան կենդանի:

[“ ”] Կրկնակ չակերտը (the Quo-ta'tion-mark, **ԴՆ ԳՈՒՅԷՆՆԻՄԱՐԻՆ**) կը գործածուի ցուցնելու համար թէ կրկնակ չակերտներու մէջ ամփոփուած բառը կամ խօսքը ուրիշի մ'ըսածն է. ինչպէս, “Mercy and truth are met together; righteousness and peace have kissed each other.” — *Psalms*, lxxxv. 10. «Ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն իրարու հանդիպած են. արդարութիւն եւ խաղաղութիւն գիրար համբուրած են:» — Սաղ. 35. 10:

Եթէ ուրիշէ մ'առնուած խօսքին մէջ երրորդ անձի մ'ալ ըսած մէկ բառը կամ խօսքը գայ, զայդ մէկ չակերտի մէջ դնելու է. ինչպէս, “It is said that Constantine was one day riding at the head of his army, when he saw a splendid cross in the heavens, upon which was written, ‘Conquer by this sign’.” Կ'ըսուի թէ Կոստանդիանոս օր մը Ֆինի իր բանակին գլուխըն առնալ, ձիով կը յառաջանար, երբ երկնից մէջ տեսաւ սքանչելի խաչ մը, որոյ վրան գրուած էր ‘Այս նշանովը յաղթէ’:»

[ԾԱՆ. — Շեշտաբանութեան կամ Առդաբանութեան միւս մասերն աւելի ճիշդ ճարտասանութեան պատկանելով, անոնց աստ տեղ տալը զանց կ'ընենք և Քերականութեան ուսումնի կը վերջացնենք հետեւեալ վարժութիւնովը:]

209. Վարժողութիւն

[Հետեւեալ նախադասութեանց պատասխաններէն զնշելով, ընտրելնայելոս է յետրաւինն զի:]

“To be afraid to do wrong is true courage.”

“The more I study grammar the better I like it.”

“His father and mother and uncle reside at Rome.”

“My hopes and fears joys and sorrows centre in you.”

“He saith to his mother woman behold thy son.”

“We the people of the United States.”

“The comma represents the shortest pause (դարձ); the semicolon a pause longer than the comma; the colon longer than the semicolon; and the period longer than the colon.”

“United we stand; divided we fall.”

“To what place he was going is not known.”

“There is a knocking at the gate. Come come come.”

[Հետեւեալ նախադասութեան երկուսն իւրաքանչիւնն զնշելով, ընտրելնայելոս է յետրաւինն զի:]

“He entered the room with the hat, on his head his shoes shining, in his hand a cane, and a wild glare in his eyes.”

“He entered the room with the hat on his head, his shoes shining in his hand, a cane and a wild glare in his eyes.”

[Հետեւեալներէնն զի զնշելով, ընտրելնայելոս է յետրաւինն զի:]

“The buds spread into leaves, and the blossoms swell to fruit but they know not how they grow, nor who causes them to spring up from the bosom of the earth.”

“Vice stings us, even in our pleasures but virtue consoles us, even in our pains,”

[Հետեւեալներէնն զի զնշելով, ընտրելնայելոս է յետրաւինն զի:]

“Wealth and poverty are both temptations to man that tends to excite pride.”

“Always remember this ancient proverb ‘know thyself.’”

[Հետեւեալներէնն զի զնշելով, ընտրելնայելոս է յետրաւինն զի:]

“He took his degree of A, M.”

“He went from Boston to New York; he went to Paris; he came from London;”

“Rule IX; lesson LV.”

ԴԱՍ ՃԺԲ. (LESSON CXII.)

[9]

[Մեր ուսանողը կամ նորեկը մինչեւ այս դասը՝ միայն ծառայաւորութիւնն ու գործունէութիւնը պահպանելու համար, անոր բոլոր պէտքերը գոհացնելու կարող վիճակի մը հասաւ. բայց եթէ մարդիք իրենց մարմնոյ պէտքերը միայն գոհացնելով բաւականանային, անասուններէն չպիտի տարբերէին: Մարդոց ասուն կամ բանական ըլլալու տարբերութիւնն այն է որ մարդկային միտքն ու հոգին ալ մարմնոյն պէս կը գործեն Կեանքի եւ արեւելիկ պայմանները Դասընդհանուր, արդարեւ ինչ և Խաղաղութիւնն յետոյ Բերելու համար: Ուստի եւ մարդոց պարտականութիւնն է ինչպէս իրենց մարմնին, նոյնպէս իրենց մտքին և հոգւոյն ալ սնունդ հայթայթել եւ խնամք տանիլ: Այս պատճառաւ եւ մենք ալ՝ հետեւեալ քանի մը դասերովն, կը ջանանք մեր ուսանողն կամ նորեկը ծանօթացնել մտքի և հոգւոյ գլխաւոր պահանջներէն միայն ինքնազարգացման, Հայրենասիրութեան եւ Ազգասիրութեան, ու կրօնքի. և ապա աւարտել սոյն Խօսակցութեան մասն ալ:]

Ինքնազարգացում

Ինքնազարգացման առաջին քայլն է մտքին սնունդ կամ պաշար հայթայթել:

Մտքի գլխաւոր սնունդն է ուսմունքը, զոր կարելի է ձեռք բերել ա. Ընթերցանութեամբ, Բ. Ունկնդրութեամբ, Գ. Խօսակցութեամբ, Դ. Ճամբորդութեամբ, եւ Ե. Փորձառութեամբ:

Ա. Ընթերցանութեամբ զարգացման ձեռք կը բերուի ա. Ցերեկուայ կամ իրիկուայ դպրոց երթալով, Բ. Մատենադարաններէն տունը գիրք բերել կարդալով, կամ ընթերցարանները յաճախելով, եւ Գ. Լրագիր ու հանդէսներ կարդալով:

Բ. Ունկնդրութեամբ զարգացման համար յաճախելու է ա. Եկեղեցիներ, Բ. Լսարաններ, Գ. Հանդէսներ կամ այնպիսի խընջոյքներ, ուր կերակուրէն վերջ տեսնախօսութիւններ տեղի կ'ունենան:

Գ. Խօսակցութեան համար միշտ ջանալու է խօսակցիլ իրմէ աւելի երէց, խելացի, գիտնական, փորձառու եւ տաղանդաւոր անձի մը հետ:

Դ. Ճամբորդութեան կամ հնո-նիւնեւ ու նոր-նիւնեւ պեանելու համար, ջանալու է ամեն պատեհ առթիւ, եթէ ոչ հեռու,

գէթ մօտ ճամբորդութիւն մ'ընել, ճամբորդած պահուն աչքերն ու միտքը շարունակ նկատելու զբաղեցնելով: Իսկ հնութիւններ ու նորութիւններ տեսնելու համար յաճախ այցելելու է գեղարուեստից, հնութեանց, պատմական, աշխարհագրական, բնապատմական, ևն., ևն., թանգարաններն և կենդանաբանական ու բուսաբանական պարտէզներն:

Ե. Փոխառութեան համար, գրքով սովորածներն, ուրիշէն լրացնելու և տեղէ տեղ տեսածներն գործնական փորձերու ենթարկելու է, եւ ձեռք բերուած արդիւնքներն նօթագրելով դասակարգելու է նորէն ի գործ ածելու համար:

	School (ը)՝գօւլ)	Դպրոց, Վարժարան
Pu'pil	(բի՛ս'բիլ)	Աշակերտ
Schol'ar	(ը)՝գա'ւլար)	Ուսանող, դպրոցական
Stu'dent	(ը)՝գա'ւլար)	Բարձրագոյն վարժարանի կամ ուսումնարանի ուսանող [հի
Teach'er	(ի)՛յալար)	Ուսուցիչ, Վարժապետ, Վարժու-
In-struct'or	(ին'ստր'էկտր)	Ուսումնարանի վարի կարգերու ուսուցիչ [նի Ուսուցիչ
Pro-fess'or	(պրոֆէ'սոր)	Ուսումնարանի կամ Համալսարան-
Prin'ci-pal	(պրին'սիպլ)	Գլխավոր
Su'per-in-tend'ent	(սուփերինտենդէնտ)	Վերականգու, Տնօրէն
Su'per-vi'sor	(սուփերվիզոր)	Վերատեսուչ
Ed'u-ca'tor	(է՛դու'կատր)	Կրթիչ, Ուսուցիչ [իւն) Ժողով
Board of Ed'u-ca'tion	(պօրտ'էդու'կատիօն)	Կրթական (Ուսումնա-
	Դպրոցներու Տեսակներն են	
Kin'der-gar'ten	(կինդերգարտեն)	Մանկապարտէզ
Pri'ma-ry School	(պրիմարի ը՛գօւլ)	Նախնական Վարժարան
Sec'ond-ar'y School	(սեկնդարի ը՛գօւլ)	Երկրորդական Վարժարան
Gram'mar School	(գրեմարի ը՛գօւլ)	Քերականութիւն սովորեցնող
	Դպրոց	[Դպրոց
Pre-par'a-to-ry School	(պրեպարատորի ը՛գօւլ)	(Նախ)պատրաստական
Evening school	(էվինիկ ը՛գօւլ)	Երեկոյեան (իւնիւս) Վարժարան
A-cad'e-my	(ակադեմի)	Միջին Վարժարան, Ակադեմի
Com-mer'cial School	(կոմերշիալ ը՛գօւլ)	Վաճառականական (Առև-տրական) Վարժարան
High School	(հայ ը՛գօւլ)	Բարձր(ագոյն)Վարժարան
Col'lege	(կոլէ՛ճ)	Ուսումնարան, Ճեմարան, Գոլէճ
Law School	(լօ ը՛գօւլ)	Իրաւագիտութեան Ուսումնա-
U'ni-ver'si-ty	(ունիւրսիտի)	Համալսարան [րան
Sem'i-na-ry	(սեմինարի)	Վարժարան, Ուսումնարան

In'sti-tute of Tech-nol'o-gy (Ինստիտուտ ալ լեգնալօճի)
Արուեստաբանութեան Ուսումնարան (Հասարակութիւն)
Pol'y-tech'nic (Փոլիտեխնիկ) Բազմարուեստից Վարժարան

Մանկապարտէզ, Kindergarten (2-3 տարեան ընթացք)

Մանկապարտէզը աշխարհի ներկայ կրթութեան հիմը կը կազմէ: Մանկապարտէզին մէջ կ'ընդունուին 3-6 տարեկան երեխաներ, որոց կ'աւանդուին,

Իրաբանութիւն (object-lessons), երեխայի նկատողութեան, ըմբռնման, դատողութեան, յիշողութեան եւ ինքզինք արտայայտելու կարողութիւններն զարգացնելու համար:

Իրաշինութիւն (object-making), որոյ նպատակն է ա. երեխան վարժուի առանց ձանձրանալու ինքզինք զբաղած պահելու. Բ. Վարժուի ճարտարարուեստութեան եւ գեղեցկի սկզբունքներն նշմարելու, ըմբռնելու եւ ի գործ ածելու:

Երգչադասութիւն (singing), ներդաշնակութեան ոգին եւ զուարթութիւն ներշնչելու համար:

Առողջապահի խաղեր (play) եւ պարեր երեխայի առողջութիւնն աւելի կայտառ ընելու եւ ընկերակիցներուն հետ համերաշխիլ սովորեցնելու համար:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հասարակաց Վարժարաններն (Public Schools - Բլէյք Էսթեյթ) առ հասարակ դասակարգուած են ութ տարուայ դասընթացքով (Eight Grades - Էյթ Գրէյդս - ութն աստիճաններ, որոցմէ ամեն մէկն a, b, ա եւ բ ստորաբաժանումներով), ընդ ամեն սառն եւ վեց աստիճաններու. եւ այս դասընթացքն այնպէս մը կարգադրուած է որ աշակերտը սկսի իւր 6 տարեկան հասակին եւ աւարտէ իւր 14 ընդ տարիքին մէջ: Հայ տղաքներն առ հասարակ իրենց յաջողութեամբ կրնան այս ընթացքը 5-6 տարիէն աւարտել:

Այս Դասընթացքը կը Բաղկանայ Հետեւեալներէն

Նախակրթարան, Primary School (4 տարեան ընթացք)

Read'ing	(Բի'յոնի)	Ընթերցանութիւն
Wri'ting	(Մայ'նի)	Գրութիւն (Գրի Գրել)
Spell'ing	(Էսթի'լին)	Հեգելը, Ուղղագրութիւն
A-rith'me-tic	(Էրի'թմետիկ)	Թուաբանութիւն

Երկրորդական Վարժարան, Secondary School (2 տարեան ընթացք)

Ge-og'ra-phy	(Ճե'ոլոգի)	Աշխարհագրութիւն
His'to-ry	(Հի'սթորի)	Պատմութիւն

Phys'i-ol'o-gy and hy'gi-ene (Ֆիզի'ոլոգի եւ հիգի'յեն)

Մարդակազմութիւն եւ Առողջաբանութիւն

Քերականութիւն Ուսանելու Վարժարան. Grammar School
(2 Կարգան ընթացք)

Վեցերորդ եւ եօթներորդ տարիներուն մէջ կ'աւելցուին
El'e-men'ta-ry Gram'mar (Էլէմէնթարէ Կրէմար) Տարրական Քերա-
կանութիւն

Elementary Al'ge-bra (Էլէմէնթարէ Էլճեպրա) Տարրական Գրահաշիւ
Elementary Civ'ics† (Էլէմէնթարէ Էվիքս) Տարրական Քաղաքա-
ցիական Գիտութիւն

Draw'ing (Դրօ'ինկ) Գծագրութիւն

Իրիկուան Վարժարաններն մասնաւորապէս արհեստա-
ւորներու եւ օտար երկրացիներու համար են, անոնց գէթ հասա-
րակ կարդալ, գրել, խօսիլ եւ հաշուել սովորեցնելու համար:

Նախապատրաստական Վարժարաններն առ հասարակ ու-
սանողին կ'աւանդեն այն մասնաւոր նիւթերն, որոց պէտք
ունի այս ինչ ուսումնարանը մտնելու կամ գործը ձեռք բե-
րելու համար:

Առեւտրական Վարժարանները վերոյգրեւներէն ի զատ
կ'ուսուցանեն նաեւ մասնաւորապէս

Ac-count'ing (Աքքաւնթինկ) Հաշուակալութիւն, Հաշուեյար-

Book'keep'ing (Կուքքէփինկ) Տոմարակալութիւն [Դարութիւն

Sten-og'ra-phy (Տէնօգրափի) Սղագրութիւն

Type'wri'ting (Թայփրայթինկ) Տառագրութիւն

Բարձրագոյն Վարժարաններ . High Schools.

Բարձրագոյն Վարժարան կ'ընդունուին անոնք միայն ո-
րոնք Քերականութիւն սովորեցնող դպրոցէ մը իրենց ընթա-
ցաւարսութեան վկայականը կը ներկայացնեն եւ կամ համար-
ժէք քննութիւն մը կ'ուստան:

Բարձրագոյն Վարժարաններու ընթացքը չորս տարի է եւ
սովորաբար երեք դասընթացք ունին, . . . Clas'sic-al (Կլէսիքշլ)

† Civics ըսելով իր ամբողջութեամբը կը հասկցուի (1)
eth'ics (Էթիքս) բարոյագիտութիւն կամ ընկերակցական պար-
տականութիւններ. (2) civ'il pol'i-ty (Էվիլ Բօլիթի) քաղաքա-
գիտութիւն կամ քաղաքական կառավարութեան կազմու-
թիւնն ու ընթացքը. (3) law (լօ) օրէնք ու անոր գործադ-
րութիւնն ընկերակցութեան շահերուն նկատմամբ. (4) ec'o-
nom'ics (Էքօնօմիքս) տնտեսագիտութիւն կամ հարստութեան
եւ անոր փոխանակութեան սկզբունքներն կամ օրէնքներն.
(5) քաղաքական շարժումներու եւ զարգացման պատմու-
թիւնը:

Դասական (մասնաւորապէս Յոյն եւ Լատին գրագիտական, այս դասընթացքն առնողը Յունարէն եւ Լատիներէն ալ պէտք է ուսանի), Բ. Com-mer'cial, (ԳԵՏԵՐԸԸ) Վաճառականական (այս ընթացքն առնողը պէտք է տոմարակալութիւն, սղագրութիւն, տառագրութիւն եւ Գաղղիերէն կամ Գերմաներէն ալ ուսանի), Գ. Sci'en-tif'ic (ՄԵՆՏԻՖԻԿ) Գիտական (բնագիտութիւն, տարրալուծութիւն, երկրաչափութիւն, բնական աշխարհագրութիւն եւն. ուսանելու է)։

Բարձրագոյն Վարժարաններու այս դասընթացքներն առ հասարակ այնպէս կարգադրուած են, որ ընթացաւարտներն կարող կ'ըլլան Ուսումնարան մանեկու առանց մուտքի քննութիւն տալու։

Ուսումնարան, College

Ուսումնարան մանեկ ուղողը պէտք է 15 տարեկան ու լաւ բարոյականի տէր ըլլայ, կամ բարձրագոյն վարժարանէ ընթացաւարտ ըլլայ եւ կամ մուտքի քննութիւն տայ ու չափառնուած 14 ու կէս միութիւն (u'nits, ԵՍՆԻԴ՝ — 1 unit կըսեալուի մէկ առարկայի մէկ տարի, չարաթը 5ական ժամ ուսանիլը)։ Քննութեան նիւթերու ցանկը Ուսումնարանը կըներկայացնէ, որոյ մէջէն ուսանողը կ'ընտրէ իրեն կարողութեան յարմար եղածներն։

Ուսումնարաններու ընթացքն առ հասարակ չորս տարի է։

Ուսումնարաններու Տեսակներն են

- Nor'mal College (ՆՈՐՄԱԼ ԳԵԼԷՃ) Պետական Վարժապետանոց
Teachers College (ԹԵՅՆԸՐ՝ ԳԵԼԷՃ) Վարժապետանոց
Dental College (ԴԵՆԿԸԼ ԳԵԼԷՃ) Ատամնաբուժական Ուսումնարան
Medical College (ՄԵԴԻԿԸԼ ԳԵԼԷՃ) Բժշկական Ուսումնարան
College of Physicians (ԳԵԼԷՃ ՄԷՃԻՇԻԱՆՆԵՐ) } Բժիշկներու եւ Վիրա-
and Surgeons ԵՄՍՐՃԸՆ՝ } բոյժներու Ուսումնարան
School of Jour'nal-ism (ՇՈՒՐՆԱԼԻՅԻՄ ՄԷՃ ԴԵՆԸԼԻՇ) Լրագրութեան
Վարժարան [Վարժարան
School of Mines (ՇՈՒՄԻՆԻՅԻՄ ՄԷՃ ԴԵՆՆ՝) Հանքերու (Հանքահանութեան)
School of En'gi-neer'ing (ԷՆԴԻՆԵՐԻՆԵՐԻՆԵՐԻՆԻՅԻՄ ՄԷՃ ԴԵՆՆ՝) Երկրաչափութեան
Վարժարան [Վարժարան
School of Chem'is-try (ՇԵՄԻՏԻՐԻՅԻՄ ՄԷՃ ԴԵՆՆ՝) Տարրալուծութեան
School of Com'mmerce (ԿՈՄՄԵՐՍԻՅԻՄ ՄԷՃ ԴԵՆՆ՝) Վաճառականութեան
կամ Առեւտրական Վարժարան
School of Di-plo'ma-cy (ԴԻՍԼՈՄԱԿԻՅԻՄ ՄԷՃ ԴԵՆՆ՝) Դիւանագիտութեան
Վարժարան
Law School (ԼՕ՝ ԴԵՆՆ՝) Իրաւագիտութեան Վարժարան

School of — Engineering

Civ'il	(Վիլ)	Հանրային Շինութեանց եւ Հասարակաց Ուղիներու
Me-chan'ic-al	(Մեքե'նիքալ)	Մեքենագործական
E-lec'tric-al	(Էլե'կտրիքալ)	Ելեքտրական
Hy-drau'lic	(Հայդրո'լիք)	Ջրաբաշխական
Steam	(Սթեյմ')*	Շոգեշարժական
Mi'ning	(Մայնինգ)	Հանքերու

School of Ar'chi-tec'ture (Ար'հի-տեկտուր) (ը)՝ժո-ւ լի արհիտեկտուր

Ճարտարապետական Վարժարան

Վերոյգրեւներու որ և է մէկէն ընթացաւարտ եղող մը կրնայ Համալսարանական հետեւեալ ընթացքներէն միոյն մէջ աւելի յառաջանալ, աւելի բարձր աստիճաններ ձեռք բերելու համար:

School of Po-lit'ic-al Sci'ence (Սոլիտիքալ Տիւնս) (ը)՝ժո-ւ լի փիլիսոփայութեան

Քաղաքագիտութեան Վարժարան

School of Pure Science (Սոլիտիքալ Տիւնս) (ը)՝ժո-ւ լի փիլիսոփայութեան Վարժարան [Վարժարան

School of Phi-los'o-phy (Փիլոսոփայութեան) (ը)՝ժո-ւ լի փիլիսոփայութեան Վարժարան

School of Mu'sic (Մուսիք) (ը)՝ժո-ւ լի մուսիքի Վարժարան

The o-log'ic-al Seminary (Օլոգիքալ Տեմինարի) (ը)՝ժո-ւ լի օլոգիքալ Վարժարան

Li'bra-ry (Լիբրարի) Մատենադարան, Գրադարան

Read'ing-room (Րեյդինգ-ը) (ը)՝ժո-ւ լի ընթերցարան

Public Library (Փաբլիք Լիբրարի) Հասարակաց Մատենադարան

Pri'vate Library (Փրայվէյթ Լիբրարի) Անհատական Մատենադարան

Մատենադարաններու գրքերն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին (ա) Վկայութեան գրքեր (Reference Books), որոնք դուրս չեն տրուիր. որովհետեւ պատմութիւններու կամ վէպերու պէս մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը չեն կարդացուիր, այլ պէտք եղած ատենը միայն բառ մը կամ նիւթ մը կը նայուի անոնց մէջ. եւ (բ) Ընթերցանութեան համար դուրս տրուելիք գրքեր:

(ա) Կարգէն են

Cyclopedia	Synonyms and	Directory
Encyclopedia	Antonyms	Almanac
Dictionary	Gazetteer	Year Book
Bible Concordance	Bible Commentary	

Բառարաններու Քանի մը Տեսակներն են

Dictionary of —

English Language	Music and Musicians
English Literature	Hymnology
The Bible	Phrase and Fable
Philosophy and Psychology	Applied Chemistry
National Biography	Antiquities

(բ) Այն բոլոր գրքեր, որոնք դուրս կը արուին ընթերցանութեան համար, կարելի է դասաւորել հետեւեալ խորագիրներուն տակ

Religion, Կրօնք

Phylosophy	Miracles	Jewish
Psychology	Missions	Mohammedan
Creeds	Sectarians	Hindu

Social Sciences. **Ընկերական Գիտութիւններ:**

Political Science and Economics

Government	Municipal Government	Customs and Holidays
Political Parties	Post Office	Etiquet
Statistics	Railways	Costumes
Year Books	Shipping	Coins
Census	Associations	Business
Commercial Atlases	Charities	Finance
and Geography	Education	Insurance

Science. **Գիտութիւն:**

Mathematics	Chemistry	Natural History
Astronomy	Physics	Zoology
Electricity	Geology	Botany

Useful Arts. **Օգտակար Արհեստներ:**

Agriculture	Military and Naval	Mechanic Arts
Horticulture	Minerals	Engineering
Medicine	Patents	Industries and Manufactures

Domestic Science Printing and Publishing

Fine Arts. **Գեղարուեստներ:**

Architecture	Engraving	Music
Ceramics	Photography	Operas
Painting	Symbolic Art	Games and Sports

Literature. **Գրագիտութիւն:**

Prose	Poetry	Fiction	Drama
-------	--------	---------	-------

Quotations. Ուրիշի Հասաներէն Առնուածներ:

Toasts Proverbs Anecdotes

Biography. Կենսագրութիւն:

Ancient Contemporary Religious
Scientist Genealogy Foreign

Miscellaneous. Այլ և այլք, Խառն:

Geographical Historical Guide-Books
Antiquities Traveling Books, Եւն. Եւն:

[Վերոյգրեալ ցանցին մէջ հնչածներ եւ նշանակութեան չը գրուելուն պար-
հաւան այն է որ այն անունը որ այս գրքին ծաղկապարտէ մը բերել խորհուրդ է-
հասնալու խորհուրդին հասած է, որքէն ինչին ինչայ խորհուրդ ու հասնալ, իմ Բա-
նաւաներու օգնութեամբ գրել. եւ իրեն համար այս ցանցը չը ծառայէ իբր պարզ ին-
լապարհին մը:]

Ամեն ուսանող սովորութիւն ընելու է իրեն Անգլիերէն
օրաթերթ մը երբեմն ալ հանդէսներ կարդալ, ինքզինք ժա-
մանակակից դէպքերու եւ գիտական նորութիւններու գիտա-
կից պահելու համար:

Ունկնդրութեան Վերաբերեալ Բառեր

Church	(չըւն)*	Նկեղեցի
Ser'mon	(սը'սմըն)	Քարոզ
Preach'er	(քը'չըւն)	Քարոզիչ [ըրան
Lec'ture-Room	(լէ'քչըւն-սօ-մ)	Բանախօսութեան սրահ, Դասա-
Lec'ture	(լէ'քչըւն)	Բանախօսութիւն, Դասախօսու- թիւն, Ճառախօսութիւն
Lec'tur-er	(լէ'քչըւն-ըր)	Բանախօս, Դասախօս
Ad-dress'	(ըդդրէ'ս)	Ուղերձ, Բանախօսութիւն [թիւն
O-ra tion	(օրէ'յըն)	Ատենախօսութիւն, Պերճախօսու-
Or'a-tor	(օ'սըդըր)	Ատենախօս, Հրապարակախօս, Պերճախօս
Ban'quet	(պէ'նգոն-իդ)	Կոչունք, Խնճոյք, Խրախճանք
Ban'quet Hall	(պէ'նգոն-իդ հօլ)	Կոչունքի, Խնճոյքի սրահ
After dinner speeches	(էֆթըր րէնըր ը'քչըն)	Կերակուրէ ետք կարճ ատենախօսութիւններ
Speak'er	(ը)քէ'յըն)	Խօսող

* Հնչելու է մէկ անգամ (մէկ վանկ):

Ճամբորդութիւններ կարելի է ընել ոտքով, ձիով, երկա-
նիւով, կառքով, ինքնաշարժով, եւն. եւն.: Բայց մեծ, երկար
եւ հեռաւոր ճամբորդութիւններն կարելի է ընել գլխաւո-
րաբար ցամաքի վրայ երկաթուղիով, ջրի վրայ շոգենաւով:

Երկաթուղիով ճամբորդութեան վերաբերեալ Բառեր

Rail'road"	(րէ'յլ-օր)	Երկաթուղի
Train	(թրէյն)*	Կառագնացք
Track	(թրէք)*	Երկաթուղիի զոյգ զոյգ գծերը
Lo'cal train	(լօ'կալ Թրէյն)	Տեղական կառագնացք (աֆէն կայա- րան կէջող)
Ex-press' train	(էքսպրէ'ս Թրէյն)	Ճեպընթաց կառագնացք (աֆէն կայա- րան չէ կէջող)
Par'lor-car	(փա'լօր-փա-ր)	Դահլճանման կառք [րան չէ կէջող]
Pull'man-car	(փո-լման-փա-ր)	Քնանալու շքեղ կառք (փո-լման հնարողի անունով չէ կէջող)
Ob'ser-va'tion-car	(օպսերվէ'յոն-փա-ր)	Տեսարաններ դիտելու բաց կամ ապակիէ պատերով կառք
Coach-car	(փօչ-փա-ր)	Ճանապարհորդի կառք
Di'ning-car	(դայնինկ-փա-ր)	Ճաշելու կառք
Sleep'ing-car	(սլէյփինկ-փա-ր)	Քնանալու կառք
Tour'ist-car	(թուրիստ-փա-ր)	Զբօսաշրջիկներու կառք
Smo'king-car	(սմօկինկ-փա-ր)	Ծխելու կառք
Ac-com'mo-da'tion	(էքփօմօդէ'յոն)	տեղ տալը, յարմարցնել
Win'dow	(ուին'դօ)	Լուսամուտ, պատուհան
Seat	(սէյթ)*	Բազմոց, նստելու տեղ
Shelf	(շէլֆ)*	Դարակ
Lo'co-mo'tive	(լօկօմօ'տիւ)	Վայրաշարժ շոգեկառք (քենավար Locomotive-en'gi-neer' (լօկօմօտիւ-էնճին'յէր) Վայրաշարժ քշող մե-
Con-duct'or	(փէր'կէր)	Առաջնորդող, տոմսակաճաւաք, կառքի դրամաճաւաք
Sta'tion	(սթէյշն)	Կայարան
Wait'ing-room	(ուէյթինկ րօմ)	Սպասելու սրահ
Ex-cur'sion	(էքս'կուր'յոն)	Զբօսապտոյտ, երթալ գալը (երկա- նով կամ ճամբորդութեամբ) [թուր-թիւն]
Round-trip	(րաունդ-թրիփ)	Երթալ գալը (երկա- կնով կամ ճամբորդ- ութեամբ)
Tick'et	(թիք'էթ)	Տոմս, թիքէթ [ծրար, բեռ եւն.]
Bag'gage	(պէյճիճ)	Ճանապարհորդական սնտուկ,
Baggage-room	(պէյճիճ-րօմ)	Ճանապարհորդական սնտուկներ
Par'cel	(փա'րսլ)	Ծրար [ըսու, բեռներու սրահ]

* Հիշելու է մէկ անգամ մէկ վտիկ:

Parcel-room	(փառսըլ-սօ-ս)	Ծրարներու սենեակ
Check	(չէք)	Թուաւոր ցուցանշան
Trunk	(թրէնք)*	Ձգեստներու սնտուկ
Satch'el	(սէ'չէլ)	Ձեռքի տոպրակ, փոքր պայուսակ
Grip	(կրէք)*	} Պայուսակ (Տճկ. չանթա)
Va'lise	(վէ'լիս)	
Trav'el-er	(թրէ'վէլէր)	Ճամբորդող, ճամբորդ
Tour'ist	(թօ'ւրիստ)	Ձբօսաշրջիկ
Ter'mi-nus	(թէ'րմինուս)	} Վերջին կայարան, վերջաւորութիւն
Ter'mi-nal	(թէ'րմինալ)	
Por'ter	(փօ'րթէր)	Բեռնակիր (Տճկ. հասմալ), Դռնապան
Sig'nal	(սի'գնալ)	Ազդանշան, նշան տալը, նշանակ
All a-board!	(օլ ապօ'րթ)	Երկացողները բոլոր թող շոգեկառքը կամ նաւը մտնեն
Stop	(սթօփ)*	Դադար, կենալը
Նաւով Ճամբորդութեան Վերաբերեալ Բառեր		
Voy'age	(վոյ'յոճ)	Ծովային ճանապարհորդութիւն
Voy'a-ger	(վոյ'յոճէր)	Ծովային ճանապարհորդ
Bon voyage!	(պօն վոյ'յոճ)	Բարի ճանապարհ (Տալթա)
Pass'port	(փա'սփօրթ)	Անցագիր
Ves'sel	(վէ'սէլ)	Փոքր նաւ (նաւակին յիշ)
Steam'er	(սթէ'մէր)	Շոգիով գնացող մեծ շոգենաւ
Steam'ship	(սթէ'մշիփ)	Մեծ շոգենաւ
Cab'in	(կէ'պին)	Գեղեցիկ սրահ 1ին և 2րդ կարգի ճամբորդներու համար [նետուն
Sa'llon, Saloon'	(սա'լօն, սալօ'ն)	Մեծ հիւրասենեակ, դահլիճ. գի-
Steer'age	(սթէ'յոճ)	Նաւային գաղթասրահ (3րդ կարգի ճամբորդներուն յապկայեալ սրահ)
Whis'tle	(հիսթլ)	Սուլլում, սուլմունք, սուլելը
Gong	(կոնկ)*	Ծնծղայ (նաւերուն յիշ 2րդ կարգի ճամբորդներուն համար իբր շանգուի կը հոր-
Shore	(շօր)	Ծովեզր, Գետեզր [թաթոնի]
Deck	(դէք)	Նաւի ծածք կամ տախտակամած
Prom'en-ade' deck	(պրօմօնադէք)	Ձբօսապայտի տախտակամած
Main deck	(մէյն դէք)	Գլխաւոր տախտակամած [մած
Upper deck	(ւօքսըր դէք)	Բարձրագոյն (վերին) տախտակա-
Lower deck	(լօքսըր դէք)	Աւելի վարի տախտակամած
Berth	(պէրթ)*	Պառկելու տեղ

* Հնչուլու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ) :

State'room''	(ը)«դէ'յդր-օ-օ»	Նաւի մէջ առանձին ննջասենեակ
Stew'ard	(ը)«դէ'օ-ըր»	Մատակարար, տնտես, նաւային ճաշարանի սպասաւոր
Stair'way''	(ը)«դէ'յր-տէյ»	Սանդուղներ
Pas'sage-way''	(գէ'«էյճո-էյ»	Անցնելու ճամբայ
Mast	(մաստ)*	Կայմ [ձախ կողմը
Port	(պորտ)*	Նաւահանգիստ. ծակ, անցք. նաւի
Star'board	(ը)«դաս'աւօր»	Նաւի աջ կողմը (երեսդ դարձես նաւի երթացած կողմը, աջ կողմդ
Fore'part''	(ֆօր-փառտ)	Առաջակողմ
For'ward-deck	(ֆօր-աւըր-դէք)	Առաջակողմի տախտակամած
Aft'er-deck	(է'ֆէր-դէք)	Ետեւի կողմի տախտակամած
Ven'ti-la'tor-shaft	(վէ'նտիլէյթ-շաֆտ)	Օդափոխիկ գլան
Smoke-stack	(ը)«սոք-(ը)«տաք»	Ծխնելոյզ
Swim'ming Pool	(ը)«սւմ-ինգ փօլ»	Լողալու աւազան
Gym-na'si-um	(ճիմնէ'յլէւմ)	Մարմնամարզարան
Or'ches-tra	(օր-էստրա)	Թատրոնի նուագախումբ (որոյ մէջ ջութակն աւելի տիրու է)
Mil'i-ta-ry band	(միլիտէրի Կէնտ)	Զինուորական նուագախումբ
Sail'ing	(սէյլինգ)	Նաւարկութիւն, նաւի մեկնիլը
Twin-Screw	(թւին-սքր)	Կրկնակ պտուտակաւոր
Pro-pel'ler	(պրօփէլլըր)	Յառաջ քշող, շարժող
Va-ca'tion cruise	(վէյքէ'յշըն քրուիզ*)	Արձակուրդի համար ծովային ճամբորդութիւն [յո-թի-նը]
Nav'i-ga'tion	(նէվիգէյշըն)	Նաւարկութիւն (դիպե Կասադոր-նը)
Pa-la'tial	(փալէյշըն)	Պալատական, հոյակապ, փառաւոր (դիպե Կասադոր-թի-նը)
Veran'da	(վերէ'նա)	Բացերես սենեակ (Ռ.Մ. Էյվան)
Crow's-nest	(քրօս'նէստ)	Ագռաւաբոյն (նաւային դիպե)
Hull	(հլ)	Նաւի մարմին
Keel	(քէյլ)*	Նաւի ողնափայտ
Rud'der	(րուդըր)	Ղէկ
Life-boat	(լայֆ-բօթ)	Կեանք փրցնող նաւակ
Life-raft	(լայֆ-րէֆտ)	Կեանք փրցնող լաստ
Coal-bun'ker	(քօլ-բընքըր)	Ածուխ լեցնելու տեղ
Crew	(քրու)*	Մէկ նաւի պատկանող նաւաստի-ներու խումբ
Rail'ing	(րէյլինգ)	Վանդակապատ (Ռ.Մ. ճաղ)

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ:

Bath-room	(պէթ-հոմ-ս)	Բաղնիք (Բաղնիսենեակ)
Dining Saloon	(հայնին-սալոն)	Փառաւոր ճաշասրահ
Sched'ule	(շէ-սքե-լ)	Ցուցակ
Time table	(թայմ Բէյալ)	Ժամանակացոյց
Quar'an-tine	(գո-ա-րան-թին)	Թիւ մը օրեր մաքրանոցի մէջ Մնալը մաքրանոց (Տճի. գորանթինա)
Cus'toms duty	(գը-սքը-ս Կոս-դի)	Մաքս
Custom-house	(գը-սքը-ս հոմ-ս)	Մաքսատուն
Du'ti-a-ble	(դի-սքե-լ)	Մաքս առնուելիք
Dec'la-ra'tion	(դեկլարեյշն)	Որոշ յայտարարութիւն
En'try	(էնթրի)	Մուտք, մաքսի յայտարարութիւն
Res'i-dent	(րէ-զի-տէնթ)	Բնակող, բնիկ
A-broad'	(էյ-բրո-ա)	Օտար երկիր, հեռու աշխարհ
De-tailed'	(դեթեյլ)	Մանրամասն
Ap-prais'er	(էփրայզ)	Գին դնող
Ex-emp'tion	(էք-էմփ-տիոն)	Մաքսէ ազատ. ենթակայ չըլլալը
Pier	(փէյ)	Նաւամատոյց
Dock	(Կոկ)	Նաւամատոյց [Լ-ն)
Gang'way''	(կոն-կո-էյ)	Առժամանակեայ անց (Նաւ-ը Կոն-է-)

Թանգարաններ եւ Տեսնելու Արժանի Ուրիշ Տեղեր

Art Museum	(ա-րթ միւ-զի-յը-ս)	Գեղարուեստից Թանգարան
Museum of Nat'u-ral History	(միւ-զի-յը-ս աֆ-նէ-լո-րի-է-հի-սթորի)	Բնա- պատմական Թանգարան
E'den Musee	(էյ-դէն միւ-զի-է)	Եղեմական Թանգարան
Art Gal'ler-y	(ա-րթ Գէ-լը-րի)	Գեղանկարներու Սրահ [Պարտէզ
Zo'o-log'ic-al Gar'den	(զօօ-լո-ճի-կալ հոմ-ս)	Կենդանաբանական
Bo-tan'ic-al Gar'dens	(բօ-տանի-կալ հոմ-ս)	Բուսաբանական Պար-
A-qua'ri-um	(ա-կա-րի-յ [Կ-ա-] րի-է-ս)	Ջկնարան [տէզ

Բայեր

to preach	(թի-թի-յա-ն)*	Քարոզել
to speak	(շէ-սքե-յա-ն)*	Խօսիլ†
to tell	(թէ-լ)	Ըսել‡

† To speak կը նշանակէ Խօսիլ Խօսք մը իմաստով կամ անիմաստ, ինչպէս անգղայութենէ նոր ուղքի եկող անձ մը կրնայ խօսիլ:

‡ To tell կը նշանակէ Ըսել Խօսք մը կողմիկ իմաստով եւ դիտմամբ, ունկնդրին վրայ մասնաւոր ազդեցութիւն մը յա-
ռաջ բերելու նպատակաւ:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

to nar-rate' (ներբերոյ)	պատմել զնոր յեւոք
to trav'el (թրե'վել)	ճամբորդել
to check (չեփ)	սկսել իր մը գործին յատուկ պաշտօնեային յանձնել փոխարէնը թուաւոր ցուցանչան մ'առնելով կանգնեցնել, կեցնել, կենալ
to stop (ստօփ)	պաշտօնապէս հանդիսաւոր կերպով խօսիլ, ատենախօսել
to de-liv'er (դելիվեր)	բանախօսել, ատենախօսել
to ad-dress' (ըդրէս)	սուլել
to whis'tle (հիսթլ)	նաւը ճամբայ ելլել, նաւարկել
to sail (սեյլ)*	ծովային ճամբորդութիւն կամ նաւարկել [պտոյտ ընել
to cruise (քրօյլ)*	նաւը մտնել
to nav'i-gate (նե վիկեյո)	ցուցակագրել
to em-bark' (եմբարկ)	գին գնել
to sched'ule (սքեդուլ)	
to ap-prais' (էփրէյզ)	

210. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Լ]

“All aboard!” —

“Bon voyage! my dear.”

“Au revoir!”

“Good bye”. Don't forget to write”. — “I will. Good bye!”

“I intend to go to Europe; do I need a passport?” — “Yes.”

“Where can I get from?” — “From State Department, Passport Division. It will cost you one dollar; and you must furnish your personal description.”

“When are you going to leave?” “Thursday, week from to-day.”

“Where to?” — “I shall go direct to London, from thence I am going to take a trip around the world.”

“This gangway for 1st cabin passengers.”

“Here goes the gong.” “All visitors please leave for shore.” —

“We can stand on the upper pier and see them off.”

“When will the next train start.” — “Inquire please at the information window.”

“Please let me have a time-table for Philadelphia.” —

“Thank you.”

“Round trip ticket for Philadelphia please.” — “Four dollars.”

* Հնչեւուն է մէկ անգամն (մէկ վահակ):

“How long will this ticket hold good for?” — “For nine days.”
“Is this ticket good on the next out going train.?” — “Yes, sir.”
“Will you check this parcel?” “I shall call for it tomorrow.”
“Will you please let me have my parcel?” — “What was it?” —
“A valise.” — “Here it is. Ten cents.”
“Boston Express, Track No. 5.”
“New York Express. All aboard!”
“First stop Springfield.”
“Have your tickets ready.”
“Springfield! Next stop Hartford.”
“New York terminal. Last stop. All out.”
“Baggage transfer. Express.”

NOTICE TO PASSENGERS.

It will be necessary for you to make a declaration, under oath, before a customs officer, before leaving this vessel, stating the number of your trunks and other packages, together with their dutiable contents. A form of Declaration and Entry will be furnished by a customs officer who will meet you at quarantine.

RESIDENTS OF THE UNITED STATES.

Residents of the United States returning from abroad should prepare a detailed list of all articles purchased or otherwise obtained abroad, and the prices paid therefore, or the value thereof, specifying separately wearing apparel, articles of personal adornment, toilet articles, and similar personal effects. The exemption of \$100. allowed by law will be made by the appraiser at the dock. Articles, including wearing apparel, will be appraised at the market price in the country where purchased.

211. *ἡ ἀρετή*

[3] [2]

“Reason’s whole pleasure, all the joys of sense,
Lie in three words -- health, peace, and competence.” -- *Pope*.

“*Reputation, virtue, and happiness* depend greatly
on the choice of companions.” -- *Wilson*.

ԴԱՍ ԺԺԳ. (LESSON CXIII.)

Pa'tri-ot-ism (Քէ'յրէւտիզմ) Հայրենասիրութիւն, Ազգասիրութիւն

Մարդիք կը ծնին իրենք զիրենք ապրեցնելու անկարող վիճակի մը մէջ. եւ առ նուազն կեանքի առաջին 3-4 տարիներ ուրիշի մը (ծնողք, քոյր, եղբայր, ազգական, բարեկամ, պաշտպան, խնամակալ, ևն.) խնամքն է որ նորածին էակը կ'ապրեցնէ. եւ այդ խնամքն անտարակոյս բնական սիրոյ մը, գորովի մը կամ բարոյական կրթութեան մ'արդիւնքն է. և եթէ գառնուկ մը կամ կատուի մը ձագն անգամ կ'զգայ եւ գիտէ որ զինք սիրողի փայփայող ձեռքը պէտք է լզէ. եւ նոյնպէս եթէ շնիկ մը կամ ձի մը կամովին եւ գիտակցաբար մինչեւ անգամ անձնագող կ'ըլլայ զինք սիրող տիրոջ կեանքն ու գոյքը փրկելու, հապա բանական ու զարգացած մարդն որքա՞ն աւելի մեծ սէր եւ երախտագիտութիւն պէտք է տածէ փոխադարձաբար դէպի այն անձերն, որոնք ուղղակի կամ անուղղակի պատճառներն են իւր գոյութեան, ապրելուն, կրթութեան, և զանազան յաջողութեանց: Ահա կեանքի այս բնազդը, փոխադարձ սիրոյ այս բնական զգացումն, եւ բանական, քաղաքակրթութեամբ ու զարգացած մարդկութեան գիտակից երախտագիտութիւնը նուիրական պարտականութիւն մը դառնալով ամեն մէկ անհատի, մի եւ նոյն ատեն հիմն ու կապերը, նեցուկն ու յենարանը, զօրավիգն ու ախոյեանը կը դառնան ընտանեկան կազմակերպութեան ու անոր պահպանման: Եւ երբ քիչ մ'ալ աւելի ընդլայնենք ընտանեկան շրջանակը կ'ուսենանք ազգ եւ ազգութիւն, որ ատեն ազգասիրութիւնը նոյնքան նուիրական պարտականութիւն կը դառնայ ամեն մէկ անհատի որքան ընտանեկան սէրն ու երախտագիտութիւնը:

Եւ մինչ մարդկութեան ուղիղ բնազդով շարժող, ազնուութեան ոգիովը ներշնչուող, բարձր կրթութիւն եւ զարգացում ունեցող, Քրիստոնէական եւ ընկերակցական սիրով վառուող տարրը մարդկային անկար, անոք եւ անօգնական անհատներուն օգնութեան հասնելու կը վազէ ու զանոնք ապրեցնելու, կրթելու եւ հանգստացնելու կը նկրտի, միւս կողմէն մարդկութեան բարբարոս, անազնիւ, անկիրթ եւ անսէր մէկ տարրը, թուով որքան ալ քիչ, միշտ կը տքնի ուրիշի ունեցածին չարութեամբ նախանձելու, անոր կեանքն ու գոյքը անիրաւութեամբ յափշտակելու կամ անգթաբար քանդելու. ասոր համար ահա մարդիք ստիպուած են իրենք իրենց մէջէն կառավարութիւն կազմել, որուն պաշտօն տուած են իրենց

կեանքն ու գոյքը պահպանել եւ պաշտպանել հրդեհի, գողութեանց, յափշտակութեանց ու սպանութեանց դէմ. և արդարութիւն գործադրել անիրաւութեանց դէմ: Այսպիսի կառավարութեան մը իշխանութիւնը կը տարածուի այն բոլոր գիւղերուն, քաղաքներուն եւ երկիրներուն վրայ, ուր կը բնակին ու կը գործեն կառավարութիւնը կազմակերպող կամ ընտրող անհատներն ու իրենց ընտանիքներն. եւ այդ երկիրն կը կոչուի հոն մշտնջենապէս ապրող ժողովուրդի Հայրենիք. որոյ մէջ կեանքի եւ գոյքի ապահովութեան պահպանումն և արդարութեան գործադրութիւնն որքան որ իշխող կառավարութեան պարտականութիւնն է, նոյնքան ալ կառավարութեան հոգածութիւնն, հայրենիքի խաղաղութիւնն ու բարգաւաճումը վայելող ժողովրդի նուիրական պարտականութիւնն է փոխադարձաբար կառավարութեան գոյութիւնը պահել, զայն ապրեցնել, եւ իրեն յանձնուած պաշտօնները կարողապէս կատարելու վիճակի մէջ պահել. եւ որը մէկ բառով կը կոչուի Հայրենասիրութիւն. եւ այսպէս ամեն մէկ հայրենասիրի գլխաւոր ու նուիրական պարտականութիւնն է ուրեմն ամեն կերպով ոյժ տալ եւ աջակցիլ կառավարութեան. անոր ծախսերը հայթայթելու համար տուրք տալով, խաղաղութիւնը պահպանելու համար ոստիկան լինելով, անիրաւութեանց դէմ կռուելու համար զինւորագրուելով, օրէնքներ ծրագրելու եւ գործադրելու համար պաշտօնէութիւն ստանձնելով. եւ ինչ որ ամեն բանէ գերազանցն է իւր Գահաւանութեան իշխանութիւնն ի գործ ածելով: Ուրախալի է ըսել որ ներկայիս բացարձակ միապետութիւն աշխարհի վրայ ալ գոյութիւն չունի. ամեն տեղի կառավարութիւնը կամ Հանրապետութիւն է եւ կամ Սահմանադրական Միապետութիւն. երկու պարագային տակ ալ, ամեն մէկ անհատի իւր ծնած կամ որդեգրած հայրենիքին մէջ քուէ տալու իրաւունք կամ իշխանութիւն չնորհուած է. որուն տէր ըլլալ ամենատուր պարտականութիւն մը պէտք է ճանչնալ եւ զայն գործածելը վեհ ու նուիրական հայրենասիրութիւն համարել:

[Զ]

Կառավարութեան Վերաբերեալ Բառեր

Lib'er-ty	(Լի'բըրթի)	}	Ազատութիւն
Free'dom	(ֆրի'յուբ)		
Equal'i-ty	(էգալիթի)	}	Հաւասարութիւն
Fra-ter'ni-ty	(ֆրա'տէրնիթի)		
In'depend'ence	(ին'պէն'տէնս)		Եղբայրակցութիւն
			Եւ կախութիւն

Au-ton'o-my	(օթա՛նօմի)	Ինքնօրինութիւն
Con'sti-tu'tion	(գա՛նադրե՛լիս յա՛ւըն)	Սահմանադրութիւն [ա՛նեյոյ]
Cit i-zen	(սի՛դէն)	Քաղաքացի (տա՛ւ քաղա՛ք իրա՛ւունս)
Fran'chise	(ֆրե՛նչիզ, իսյա)	Քաղաքական կամ Սահմանադրական իրաւունք
Suf'frage	(սու՛ֆրէճ)	Քուէ, Հաւանութիւն [Համամիտ
Suf'fra-gist	(սու՛ֆրէճիստ)	Կանանց քուէ տալու իրաւունքին
Suffragette	(սու՛ֆրէճէտ)	Կանանց քուէ տալու իրաւունք
Vote	(վօ՛թ)	Քուէ [պահանջող կին
E-lec'tion	(էլե՛կշն)	Ընտրութիւն
Leg'is-la'ture	(լե՛ճիսլատուր)	Օրէնսդիր ժողով
As-sem'bly	(էսսե՛մբլի)	Նահանգային Երեսփոխանական
Sen'ate	(սենե՛յտ)	Ծերակոյտ [Ժողով. Մեծ Ժողով
Sen'a-tor	(սենե՛տոր)	Ծերակուտական
Gov'ern-or	(գու՛ւրնօր)	Կառավարիչ, Նահանգապետ
Con'gress	(գոնգրէս)	Վեհաժողով
Rep're-sent'a-tive	(րէփրէնթիւ յա՛ւըն)	Երեսփոխան, ներկայացուցիչ
Pres'i-dent	(պրէսի՛դէնտ)	Նախագահ
Vice-President	(վայս֊պրէսի՛դէնտ)	Դեր-Նախագահ
Coun'cil	(գա՛ւնսիլ)	Խորհուրդ, Ժողով
Coun'cil-man	(գա՛ւնսիլման)	Խորհրդական [դամ
Al'der-man	(օլդըրման)	Քաղաքապետական Ժողովի Ան-
Com-mis'sion-er	(գոմիսի՛ոնըր)	Յանձնակատար
May'or	(մեյօր)	Քաղաքապետ
Par'lia-ment	(պարլիա՛մէնտ)	Խորհրդաժողով, Օրէնսդիր Ժո- ղով, Ազգային Ժողով, Անգղիոյ Գերագոյն Խորհրդաժողովը
Cap'i-tal	(գեփիթըլ)	Մայրաքաղաք
Cap'i-tol	(գեփիթըլ)	Ազգային Վեհաժողովի կամ Նա- հանգային Օրէնսդիր Ժողովի
Par'ty	(պարթի)	Կուսակցութիւն [Խորհրդարան
Re-pub'lic-an	(րէփբլիկէն)	Հանրապետական
Pro-gress'ive	(պրոգրէսիւիւ)	Յառաջդիմական
Dem'o-crat'ic	(դեմօգրէթիկ)	Ժողովրդապետական
So'cial-ist	(սօշլիստ)	Ընկերավարական [արգիւն]
Pro'hi-bi'tion-ist	(պրօհիբի՛շնիստ)	Ժուժկալական (գեղեցիկ ըստ լեզուի)
Plat'form	(պլեթֆօրմ)	Քաղաքական Յայտագիր, Ծրագիր Բայեր
to e-lect'	(էլեկթ')	Ընտրել
to vote	(վօթ)	Քուէարկել, քուէ տալ

Երկրի Քաղաքական Բաժանումները Կը Կոչուին

Re-pub'lic	(Ռեպուբլիկ)	Հանրապետութիւն, Հասարակա-
Em'pire	(Էմպայր)	Կայսրութիւն [պետութիւն
King'dom	(Կինգդոմ)	Թագաւորութիւն
Prin'ci-pal'i-ty	(Քրինսիպալիթի)	Իշխանութիւն
Prov'ince	(Քրոնս)	Գաւառ, Կուսակալութիւն

Միացեալ Նահանգաց Քաղաքական Բաժանումները Կը Կոչուին

Coun'try	(Գընթրի)	Երկիր, Հայրենիք. գիւղ
State	(Սթեյթ)*	Նահանգ [Երկիր
Ter'ri-to'ry†	(Տէրիթորի)	Կիսանահանգ. երկիր. հպատակ
Coun'ty	(Գաունթի)	Գաւառ
Dis'trict	(Դիսթրիկտ)	Քոնգրէս-Տէան Շրջանակ
Cit'y	(Սիթի)	Քաղաք
Town	(Տաուն)*	Փոքր քաղաք, աւան
Ward	(Վարդ)*	Քաղաքի թաղ. հիւանդանոցի շրջանակ
Bor'ough	(Բորօ)	Աւան, Շրջանակ
Pre'cinct	(Քրեյնսիպտ)	Քաղաքացիական ընտրութեան շրջանակ
Vil'lage	(Վիլէյժ)	Գիւղ

Gov'ern-ment (Գըվընմէնթ) Կառավարութիւն

Ամեն մարդ իւր ապրած երկրի կառավարութեան հետ առնուազն հինգ տեսակէտով շփման մէջ է. ա. Թղթատարութեան միջոցաւ, Բ. Հրդեհի պատճառով, Գ. Ոստիկանութեան միջոցաւ, Դ. Դատարանի միջոցաւ, Ե. Ազգային, Նահանգային եւ Տեղական Կառավարութեան ուրիշ ճիւղերուն միջոցաւ:

Թղթատարութիւն, Post կամ Mail

Ամեն մարդ, այր եւ կին, մեծ ու պզտիկ թղթատարութեան հետ քիչ թէ շատ գործ ունին:

Թղթատարութեան Վերաբերեալ Բառերն են

Post Office	(Փոսթ օֆիս)	Թղթատարատուն, սուրհանդա-
Post'mas'ter	(Փոսթ Մէսթըր)	Թղթատարապետ [կատուն

† Territory կը կոչուի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ երկիր մը կամ նահանգ մը. որ Ազգային Վեհաժողովին անդամ մ'ընտրելու չափ բազմամարդութիւն չունի: Այսպիսի Նահանգի մը Կառավարիչը կ'անուանուի Նախագահէն Ծերակոյտի հաւանութեամբ. եւ տեղական կառավարութիւնը Ազգային Վեհաժողովի գերիշխանութեան տակն է:

* Հնչելու է մեկ անգամէն մեկ վանկ:

As-sist'ant	(բաստիստ)	Օգնական
Clerk	(գլեք)	Գրագիր, գործաւոր
Letter-carrier	(լեթըր-թերիւր)	Նամակաբեր, նամակացրուիչ
Stamp	(սթամփ)	Նամակադրօշմ
Reg'is-ter	(ռե՛գիստըր)	Արձանագրութիւն
Mon'ey-Or'der	(մոնի-օրըր)	Վճարագիր
Sa'vings	(սեյւինկ)	Պահեստի դրամներ
Post Office Box	(փոստ օֆֆիս Կառն)	Թղթատան նամակատուփ

Հրչէջներու (Fireman), Ոստիկաններու Policeman) եւ Դատարաններու (Court) հետ առ հասարակ շատ քիչ գործ ունենալնուս մասնաւոր բառեր գիտնալու պէտք չունինք:

Տեղական ինքնօրէն կառավարութիւնը (Municipality, փոնիսիպալիթի) ամեն մէկ տեղի համար կը տարբերի. ուստի ամեն ոք իր բնակավայրի կառավարութեան ընթացքին գիտակից ըլլալու համար միանալու է կամ գէթ շփուելու է տեղւոյն քաղաքական կուսակցութիւններէն միոյն հետ (նախապէս մեր Ամերիկեան Քաղաքացիէն գաղափար մը կազմեւոր) անոնց մէկ ակումբին (Club, Կլըպ) ակմբասրահը (Club-room) յաճախելով:

[Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային կամ Դաշնակցական կառավարութեան վրայ լաւ գաղափար մը կազմեւոր համար կը յանձնարարենք ուսանողին մեր Ամերիկեան Քաղաքացիին ձեռք բերել եւ անով ուսանիլ. ուր պիտի գտնէ նաեւ բաւական գիտելիքներ Նահանգային կառավարութեան մասին, որը փոքր տիպարն է Ազգային կառավարութեան:]

212. Վարժութիւն

[Ե]

“It is substantially true that virtue or morality is a necessary spring of popular government.”*****

Promote, then, as an object of primary importance, institutions for the general diffusion† of knowledge. In proportion as the structure of a government gives force to public opinion, it is essential that public opinion should be enlightened.

Observe good faith and justice towards all nations; cultivate peace and harmony with all: religion and morality enjoin this conduct; and can it be that good policy does not equally enjoin it? It would be worthy of a free, enlightened, and, at no distant period, a great nation, to give to mankind the magnanimous and too novel example of a people always guided by an exalted justice and benevolence.” — GEORGE WASHINGTON.

† dif-fu'sion (փիֆուսիօն) տարածում

“O thou beloved land, bound together by the ties of brotherhood, and common interest, and perils, live forever, — one and undivided!” — LYMAN BEECHER.

213. Վարժուիլի

[8] [2]

“Sink or swim, live or die, survive or perish, I give my hand and my heart to this vote.

*** live or die, survive or perish, I am for the declaration. It is my living sentiment, and, by the blessing of God, it shall be my dying sentiment; independence *now*, and independence forever.” -- *Daniel Webster*. (Supposed speech of John Adams.)

“Is life so dear, or peace so sweet, as to be purchased at the price of chains and slavery? Forbid it, Almighty God! I know not what course others may take; but, as for me, give me *Liberty*, or death.” -- *Patrick Henry*.

“Millions for defense, not a cent for tribute.”

CONSTITUTION OF THE UNITED STATES

PREAMBLE

We, the people of the United States, in order to form a more perfect union, establish justice, insure domestic tranquility, provide for the common defence, promote the general welfare, and secure the blessings of liberty to ourselves and our posterity, do ordain and establish this Constitution for the United States of America.

“In THIS CONSTITUTION *all authority is derived from the PEOPLE.*” — JAMES WILSON.

Whatever makes men good Christians, makes them good citizens. -- *Daniel Webster*.

Հայրենասիրական ուրիշ ընտիր ասացուածքներ տեսնել մեր Ամերիկեան Քաղաքացիին մէջ երես 31 և 58:

ԴԱՍ ՃԺԴ. (LESSON CXIV.)

[9]

Re-lig'ion (ռէլիգ'իոն) Կրօնք

Կրօնք՝ մարդկային հոգեկան բնութեան գերբնական էակէ մը կախումն ունենալու խղճամիտ գիտակցութիւնն ու հաւատքն է, հանդերձ անոր վերաբերեալ վարդապետութիւններով, ծէսերով ու արարողութիւններով: Մարդկային հոգին կրօնքով միայն յագուրդ կ'ստանայ իւր այն յարաճուն ցանկութեանց, որով կ'ըղձայ կեանքի անմահութիւն եւ յաւիտեանական երանութիւն ձեռք բերել:

Կրօնքը նախնական վիճակի մէջ կարելի է բաժնել հետեւեալ տեսակներուն, կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, ոգեպաշտութիւն, Նախնիքները պաշտել, բազմաստուածութիւն, ամեն մէկ ազգին իրեն յատուկ աստուածը պաշտել, միաստուածութիւն, դիցապաշտութիւն, խորհրդանշաններ պաշտել, եւ կրօնական վարդապետներու ուսուցած կրօնքներն. ինչպէս, Պրահմանականութիւն, Պուտտայականութիւն, Գոնֆուկիոսականութիւն: Փիլիսոփայութեան տեսակէտէ կրօնքն երկու տեսակի կարելի է բաժնել (1) Անաստոսիք (անհաւատներ, համաստուածականներ, բնապաշտներ եւ ոգեպաշտներ) եւ (2) Աստուծապաշտներ: Այս վերջինը կարելի է ստորաբաժնել նաեւ (ա) Բազմաստուծեաններ կամ Կապաշտներ եւ (բ) Միաստուծեաններ (Մահմետականներ, Հրէաներ եւ Քրիստոնեաներ):

Հայերն առ հասարակ Քրիստոնեայ ժողովուրդ մ'ըլլալնուն համար, Քրիստոնէութեան վերաբերեալ ամենէն շատ գործածուած բառերը միայն կ'ստանանք հոս տալ:

Քրիստոնէական Կրօնքին վերաբերեալ բառերէն մաս մը. ինչպէս, God, Christ, Church, Resurrection, եւն., եւն. գրքի ամբողջ շարքին մէջ տրուած ըլլալով, հոս կ'աւելցնենք միայն այն բառերն, որոնք դեռ եւս տրուած չեն:

Je'sus	(ճէ'յէս)	Յիսուս (Դիոն Կապաշտեան-Քիւնը)
A-pos'tle	(ափ'սթլ)	Առաքեալ
Ap'os-tol'ic	(եփ'սթլիք)	Առաքելական
Trin'i-ty	(թրինիթի)	Երրորդութիւն
Gos'pel	(կոսթէլ)	{ Աւետարան
E-van'gel	(էվէնճէլ)	
E-van'gel-ist	(էվէնճէլիստ)	Աւետարանիչ
Ev'an-gel'ic-al	(էվէնճէլիքալ)	Աւետարանական

Tes'ta-ment	(Եփ'ադ'ընդ)	Կտակարան, կտակ
E-pis'tle	(Եփ'ալ)	Թուղթ, թղթակցութիւն, նամակ
Christian	(Քրի'ստ'ն)	Քրիստոնեայ
Chris'ti-an'i-ty	(Քրի'ստ'նի'տի)	Քրիստոնէութիւն
Faith	(Ֆէ'յն)*	Հաւատք
Hope	(Հօփ)	Յոյս [թիւն. սէր
Char'i-ty	(Շար'իտի)	Բարեացակամութիւն, ողորմու-
Sal-va'tion	(Սալ'վ'յոն)	Փրկութիւն
Spir'i-tu-al	(Սփ'րիտ'ուալ)	Հոգեւոր
Tem'po-ral	(Եփ'ադ'ընդ)	Աշխարհային
Al'tar	(Վ'ալտար)	Խորան
Pul'pit	(Քուլ'պիտ)	Ամպիոն
Chan'cel	(Շան'սել)	Եկեղեցւոյ դաս
Nave	(Նեյվ)	Խաչածեւ եկեղեցիներու մէջ ժողովրդի կեցած տեղը (Եկեղեցւոյ դաս)
Tran'sept	(Եփ'ադ'ընդ)	Հայկական հին խաչածեւ եկեղեցիներու աջակողմեան եւ ձախակողմեան թեւերը
Aisle	(Այլ)	Անցք
Ush'er	(Սշ'եր)	Աթոռացոյց
Gal'ler-y	(Գալ'լերի)	Վերնատուն
Or'gan	(Օր'գան)	Երգեհոն
Or'gan-ist	(Օր'գանիստ)	Երգեհոնահար
Choir	(Քոր'ալ)*	Գլխաւոր դաս
Chor'is-ter	(Քոր'իստեր)	Դպիր
Ves'try	(Վէ'ստրի)	Աւանդատուն
Vest'ment	(Վէ'ստ'մենտ)	Պատարագի զգեստներ
Sur'plice	(Սը'սփիս)	Պատարագի շապիկ
Stole	(Ստոլ)*	Ուրար
Va'kass, va'gas	(Վա'կաս)	Վաղաս
Chas'u-ble	(Շաս'ուբլ)	Շուրջառ [Լարտ
mi'ter	(Միտ'եր)	Եպիսկոպոսական թագ, սաղա-
Cro'zier, cro'sier	(Քրօ'զիեր)	Եպիսկոպոսական գաւազան
Cru'ci-fix	(Քրօ'սիֆիքս)	Խաչելութիւն [տետր
Mis'sal	(Մի'սալ)	Պատարագամատոյց խորհրդա-
Chal'ice	(Շալ'իս)	Սկի, սկիհ
Sa'cred Host	(Սե'րգիստ հօստ)	Նշխար

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ:

Cath'o-lic	(գէ'լիզօլիէ)	Տիեզերական, Ուղղափառ, Կաթոլիկ
Mass	(մաս, մէս)	Պատարագ [թիւն
Con-fes'sion	(գընֆէ'շն)	Խոստովանանք, Խոստովանու-
Com-mun'ion	(գըմսի'օնիշն)	Հաղորդութիւն [տուփ
Pyx	(փիքս)*	Սրբատուփ, Հաղորդութեան
Hymn	(հիմն)	Եկեղեցական երգ, Տաղ, Շարա-
An'them	(էնթիմոն)	Սաղմոսերգ. Կցորդք [կան
Ser'mon	(սըրմոն)	Քարոզ
Col-lec'tion	(գլէկտիշն)	Հաւաքում, Հանգանակութիւն
Lit'ur-gy	(լիտըրճի)	Ժամակարգութիւն
Rit'u-al	(րիտուալ)	Արարողութիւն, Ծէս. Ծիսական
Re'qui-em	(րեկվիէմ)	Հոգեհանգստեան Շարական
Cat'e-chism	(գէտիզմ)	Քրիստոնէական գիրք, Հարցարան
Can'ti-cle	(գէնտիկլ)	Տաղ, Շարական
Mag-nif'i-cat	(մեգնիֆիկատ)	Մեծացուցէ (Ղուկ. ա. 46-55)
Glo-ri-a in Ex-cel'sis	(գլօրիա Էն Էքսէլսիս)	Փառք Ի Բարձունս
Nunc Di-mit'tis	(նունք միտիտիս)	Արդ Արձակեա (Ղուկ. բ. 29-32)
Sup'pli-ca'tion	(սըփլիկատիոն)	Աղերս, Խնդրուածք, Մաղթանք
Prayer	(փրէյր)*	Աղօթք
Lent	(լէնտ)*	Մեծ Պահք
Fast'ing	(ֆաստինկ)	Ծոմապահութիւն
Ab'sti-nence	(էբստինենս)	Հրաժարում, Ժուժկալութիւն
Trans-gres'sion	(թրանզըսիոն)	Մեղանշուլ, Մեղք
Tres'pass	(թրէսփաս)	Կատալիկ օրինազանցութիւն. մեղք
Pen'i-tent	(փէնիտենտ)	Ապաշխարող
Pen'i-ten'tial	(փէնիտենշիալ)	Ապաշխարութեան
Re-pent'ance	(րէփէնտենս)	Զղում
For-give'ness	(ֆօրգիւնես)	{ Ներողութիւն, Թողութիւն
Re-mis'sion	(րէմիշիոն)	
Ab'so-lu'tion	(էբսօլուշիոն)	Մեղքի կամ Յանձնադրութիւն
Ash Wednes'day	(աշ Կիւսիկ)	Մեծ Պահոց առաջին Զորեքշաբ-
		թիւն (որ մեծ պահոց առաջին
		օրը կը համարուի)
Palm Sunday	(փալմ սանդի)	Ծաղկազարդի Կիւրակէ
Good Friday	(գուդ ֆրայ)	Աւագ Ուրբաթ
Cal'va-ry	(կալվարի)	Գողգոթա
Eas't'er	(էստըր)	Յարութեան Տօն, Զատիկ
As-cen'sion	(էսենշիոն)	Համբարձում

* Հնչեյու է մեկ անգամէն (մէկ վանկ) :

Whit'sun-day	(հո-ի-դո-ն-ի-դ)	Հոգեգալստեան Կիւրակէ
Pen'te-cost	(քէ Երեք-հար)	Հոգեգալուստ, Պէնտէկոստէ (քէ- դէ արարարար-ն-ի-ն-ն)
Trans-fig'ur-a'tion	(Բրէն-ֆիկ-ս-ր-է-յուն)	Այլակերպութիւն, Վար-
An-nun'ci-a'tion	(էն-ն-ս-ի-է-յուն)	Աւետում [դավառ
An'gel	(է-յո-ճէլ)	Հրեշտակ
Na-tiv'i-ty	(ն-է-դ-ի-է-ի-տ)	Ծնունդ [25]
Christ'mas	(քրի-ս-մ-ս)	Քրիստոսի Ծննդեան Տօնը (Պէկ- ք-ի-ս-մ-ս)
E-piph'a-ny	(է-փ-ի-ֆ-ն-ի)	Յայտնութեան Տօն (Յո-ն-Վար 6)
Man'i-fes-ta'tion	(մ-ն-ի-ֆ-է-ս-տ-է-յուն)	Յայտնութիւն
Sac'ra-ment	(ս-ս-ք-ր-է-մ-է-ն-տ)	Եկեղեցական Խորհուրդ (Են-ի-դ-է- Մի-ք-դ-է-ն-ն, Պա-ի-է-ն-ն)
Bap'tism	(պ-է-ք-ր-ի-զ-մ)	Մկրտութիւն
Mat'ri-mo-ny	(մ-ա-ր-ի-մ-ո-ն-ի)	Ամուսնութեան Պսակ
Eu'cha-rist	(է-ս-ք-ր-ի-ս-տ-ի-ս)	Հաղորդութեան Խորհուրդը
Dea'con	(դ-է-յո-ն)	Սարկաւազ
Priest	(ք-ր-ի-ս-ք-ր)*	Քահանայ
Bish'op	(պ-ի-շ-է-փ)	Եպիսկոպոս
Or'di-na'tion	(օ-ր-դ-ի-ն-է-յուն)	Ձեռնադրութիւն, Օծում
Con'se-cra'tion	(ք-ս-է-ս-ք-ր-է-յուն)	Նուիրագործում
Cler'gy	(ք-լ-է-ր-ճ-ի)	Կղերականութիւն
Cler'gy-man	(ք-լ-է-ր-ճ-ի-մ-ն)	Կղեր
Ward'en	(ւ-ո-ր-դ-է-ն)	Դռնապան, Եկեղեցական
La'i-ty	(լ-է-յո-ն-ի-տ)	Աշխարհական Ժողովուրդ
Lay'man	(լ-է-յո-ն)	Աշխարհական
Con'gre-gation	(ք-ո-ն-ի-ք-ր-ի-է-յուն)	Ժողովուրդ, Ժողով, Հաւաքում
Բայեր		
to bap-tize'	(պ-է-ք-ր-ի-զ-մ)	մկրտել [նանա]
to mar'ry	(մ-ա-ր-ի-ս)	պսակել, ամուսնացնել, ամուս-
to pray	(ք-ր-ի-ս-ք-ր)*	աղօթել
to sup'pli-cate	(ս-ք-ր-ի-է-ի-ս-ք-ր)	պաղատիլ, աղերսել
to fast	(ֆ-ս-տ-ի-ս)	ծոմ պահել
to re-pent'	(ք-ի-ք-ի-է-ն-ի-տ)	զղջալ
to glo'ri-fy	(լ-ի-ս-ք-ի-ֆ-ի-ս)	փառաբանել [կատարել
to cel'e-brate	(ս-է-լ-ի-ք-ր-ի-ս-ք-ր)	տօնել, (պարարաք) ընել, (պա-ի-ս)
to con'se-crate	(ք-ս-է-ս-ք-ր-ի-ս-ք-ր)	ձեռնադրել, օծել, նուիրագործել
to man'i-fest	(մ-ն-ի-ֆ-է-ս-ք-ր)	յայտնել
to as-cend	(ս-ս-ք-ի-ս-ք-ր)	համբառնալ

* Հնչելու է մէկ անգամէն մ'ի վանկ:

to tress'pass	(Նրէ'քէ-)	(Կա՛ղին) օրէնքը զանց ընել
to trans-gress'	(Նրէն'նրէ'ն)	օրէնքը կամ պատուէրը կոտորել
to sin	(նի)	մեղանշել
to save	(նշլ)*	փրկել

214. Վարժուիլիս

[3] [4]

THE LORD'S PRAYER. ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՈԹՔ:

(Matt. vi. 9-13. Մատթ. Զ. 9-13:)

Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name. Thy kingdom come. Thy will be done in earth, as it is in heaven†. Give us this day our daily bread. And forgive us our debts, as we forgive our debtors‡. And lead§ us not into temptation, but deliver us from evil||: For thine is the kingdom, and the power, and the glory, for ever. Amen.

APOSTLES' CREED. ԱՌԱՔԵԼՈՑ ՀԱՆԳԱՆԱԿ. ՀԱՒԱՏԱՄՔ:

I BELIEVE in God the Father Almighty, Maker of heaven and earth: And in Jesus Christ his only Son, our Lord; who was conceived by the Holy Ghost, born of the Virgin Mary, suffered under Pontius Pilate, was crucified, dead, and buried; he descended into hell; the third day he rose again from the dead; he ascended into heaven, and sitteth on the right hand of God the Father Almighty; from thence he shall come to judge the quick and the dead.

I believe in the Holy Ghost; the holy Catholic Church; the communion of saints; the forgiveness of sins; the resurrection of the body; and the life everlasting. Amen.

“A man's religion consists not of the many things he is in doubt of and tries to believe, but of the few he is assured of.” -- *Carlyle*.

“A little philosophy inclineth man's mind to atheism, but depth in philosophy bringeth men's minds about to religion.” -- *Francis Bacon*.

† Վերականգնուածն Thy will be done, as in heaven, so on earth.

‡ Վերականգնուածն as we also have forgiven our debtors.

§ Վերականգնուածն And bring. || Վերականգնուածն the evil one.

ԴԱՍ ԺԺԵ. (LESSON CXV.)

[2]

Խրախճանք եւ Ձբօսանք

[Սոյն գիրքն անշուշտ թերի եղած պիտի ըլլար եթէ խրախճանաց եւ զբօսանաց յատուկ դաս մ'ալ չունենար իր մէջ. այս պատճառաւ կ'աւելցնենք սոյն դասն ալ:]

A-muse'ments (ափօշնիք) Ձուարճութիւններ

Pas'time'' (փա'սթայմ) Ժամանց

En'ter-tain'ment (էնթըրթէյնմէնթ) Մտային Ձբօսանք, Խնճոյք

Rec're-a'tion (րէկրէյշն) Մտային եւ Մարմնային Ձբօսանք

Fun and Frolic (ֆըն ֆրոլիկ) Կատակ. Ծիծաղաշարժ բաներ

Ath-let'ics (էթլէթիկս) Մարմնամարզական (սպորթս յոթերով) խաղեր

Sports (սփօրթս) Ձբօսանք (Ձիարշաւ, Ուրբոյդ-Ֆլէյմ, Լն.)

Field Sports (ֆիլդ սփօրթս) Դաշտային խաղեր

Խրախճանքներն կարելի է դասակարգել Ընտանեկան, Դպրոցական, Ընկերական կամ Հանրային, եւ Պաշտօնական:

Ընտանեկան խրախճանքներն կը տրուին առ Հասարակ

Հետեւեալ առիթներով

Par'ty	(փա'րթի)	Խնճոյք, Հաւաքոյթ
Tea	(թէյ)	Թէյ
Din'ner	(դին'նը)	Ճաշկերոյթ
Gar'den	(գա'րտն)	Պարտէզ
Birth'day''	(պը'թնդէյ)	Ծննդեան օր, Ծննդեան տարե- դարձ [Լարտութիւն
Grad'u-a'tion	(գրէճու-էյշն)	Աստիճան առնելը, Ընթացա- կաքաւել, Պարել [նալը
Dan'cing	(դան'սինկ)	Բեմի վրայ առաջին անգամ երև-
De-but'	(դէյբութ)	Նշանտուք
En-gage'ment	(էնկէյճմէնթ)	Հարսանիք
Wed'ding	(ւեդ'դինկ)	

Դպրոցական Խնճոյքներն ու Հանդէսները կը կոչուին

So'cia-ble	(սո'շըլը)	Անպաշտօն Հաւաքոյթ, Երեկոյթ
Pic'nic	(փիկնիկ)	Դաշտահանդէս
Ban'quet	(բան'կէթ)	Մեծածախ Կոչունք

Com-mence'ment Exercises (գըմմէնսմէնթ էքսըրսայզս)

Ընթացաւարտութեան, Աստիճանառութեան կամ

Պարգեւաբաշխութեան Հանդէս

Ընկերական կամ Հանրային Ուրախութիւնները կը կոչուին

Dance	(դանս)	Կաքաւում, պար
Ball	(բոլ)	Պարահանդէս

Out'ing (ա՛ռ-դէնկ) Մեծ խմբով դրօսանքի գնալ
Ex-cur'sion (ե՛տէ՛ւ-շն) Մեծ խմբով ծովային կամ ցամա-
քային կարճ ճամբորդութիւն ընել

Պաշտօնական Ընդունելութիւնները կը կոչուին

Re-cep'tion (րէ՛ւէ՛՛շն) Ընդունելութիւն

Զբօսանքներն կարելի է դասաւորել

Սրահներու միջի (In door) եւ Բացօդեայ (Out door).

Սրահներու միջի Զբօսանքներ կը կազմեն

Gym-nas'tic's (ճի՛ճի՛ւ-տի՛տ) Մարմնամարզ, Մարզանքներ

Play (փէ՛յ) Խաղ

Games (կէ՛յ) Խաղեր (Տճի՛ւ օյ՛ն)

Co-nun'drums (գօ՛ն-նո՛ւմ) Նմանաբան կամ հակաբան հա-
նելուկ, առեղծուած

Cir'cus (սի՛ր-սի՛ս) }

Hip'po-drome (հի՛փօ-դրօմ) }

Show (շօ) }

Բազմազան Մրցահանդէս

Հանդէս, Յուրահանդէս

Horse'show'' (հօ՛ւ-սշօ) Զիահանդէս

Moving Pictures (մօ՛ււնին փի՛կչո՛ւր) Շարժական Պատկերներ

Per-form'ance (փէ՛րֆօ՛ւ-մէ՛ն) Ներկայացում

The'a-ter, re (թի՛էթըր) Թատրոն

Op'e-ra (օփէ՛րա) Թատերգութիւն

Grand Opera (գրան՝օփէ՛րա) Մեծ Նուագերգութիւն

Box'ing (պօ՛քսինկ) Կռիւմարտ

Wres'tling (րէ՛ւտլինկ) Ըմբշամարտ

Fen'cing (ֆէ՛նսինկ) Սրահաղ

Bowl'ing (պօ՛լինկ) Գնդակազլորում

Fair (ֆէ՛յր) Տօնավաճառ [դէս

Ex'po-sition (էքսօ՛զիշն) Յուրահանդէս, Արուեստահան-

Բացօդեայ Զբօսանքներ (Յամաքի Վրայ)

Roll'er ska'ting (րօ՛լլըր էքսթրէ՛նկ) Գլանասահակներով սահում

Base'ball'' (պէ՛յսպօլ) Խարսխազնդակ, պէյսպօլ

Foot'ball'' (ֆօ՛տպօլ) Ոտնազնդակ, ֆօտպօլ

Bas'ket-ball'' (պօ՛քէթ պօլ) Զամբղազնդակ, պօքէթպօլ

Ten'nis (թէ՛նիս) Յանցազնդակ, թէնիս

Golf (կօլֆ, կօֆ) Սկովտիական գնդակախաղ, կօլֆ

Po'lo (փօ՛լօ) Զիով ճոկանախաղ, փօլօ

Hock'ey (հօքէ՛յ) Զոկանախաղ, հօքէյ, շէնի [էրիէթ

Crick'et (էրիէ՛թ) Զողադռնակներով գնդակախաղ,

Cro-quet' (էրօ՛կէյ) Թակազնդակ, էրօքէյ

Dri'ving	(դրա՛յլնի)	Ձիարչաւ, կառարչաւ
Ri'ding	(րա՛յրնի)	Ձի հեծնելը, ձիաւորութիւն
Trot'ting	(թրա՛թ'նի)	Ձիու ընդոստ քալուածք. Տրոս. (աւջէն աջն և ետէն շտիւն փառն վեր- ջնելով և փոխադարձաբար)
Hunt'ing	(հը՛նդնի)	Որսորդութիւն
Cy'cling	(սա՛յգլնի)	Հեծելանիւ քշել
Moun'tain Climb'ing	(մա՛ն-նդնի գլա՛յֆնի)	Լեռ բարձրանալ 'Բացողեայ Ձրօսանքներ (Ձուրի վրայ)
Row'ing	(ռօ՛նի)	Թիավարութիւն
Ca-noe'ing	(գա՛նօնի)	Մակոյկավարութիւն
Fish'ing	(ֆի՛շնի)	Ձկնորսութիւն
Swim ming	(ըսա՛նի)	Լուզորդութիւն
Ska'ting	(ըսա՛նի)	Սահնակասահում
Fly'ing	(ֆլա՛յնի)	Օդի մէջ թռչելը
O-lym'pic Games	(օլիմպի՛կ Գեյմ)	Ոլիմպիական խաղեր
Walk'ing	(աւա՛նի)	Քալել
Run'ning	(ընա՛նի)	Վազել
Hurdles	(հըրա՛լ)	Վանդակներու վրայէն ցատկել
Stee'ple-chase	(սթիփլ-չէյ՛ս)	Ցանկապատերու եւ խրամներու վրայէն ցատկելով ձիարչաւ
Running Long Jump	(ընա՛նի ևա՛նի ճըճ)	Վազելով երկար ցատկել
Running High Jump	(ընա՛նի հա՛նի ճըճ)	Վազելով բարձր ցատկել
Running Triple Jump	(ընա՛նի թրիփլ ճըճ)	Վազելով եռակ ցատկել
Standing Broad Jump	(ըսա՛նի քա՛նի ճըճ)	Կանգնած տեղէն լայն ցատկել
Standing High Jump	(ըսա՛նի քա՛նի հա՛նի ճըճ)	Կանգնած տեղէն բարձ- րէն ցատկել
Standing 'Triple Jump	(ըսա՛նի քա՛նի թրիփլ ճըճ)	Կանգնած տեղէն րէն ցատկել
Pole Vault	(փօլ վալթ)	Ձողով ցատկել [եռակ ցատկել
Throwing Hammer	(թրօւինգ հեմմըր)	Մուրճ նետել
Throwing Weight	(թրօւինգ աւեյթ)	Ծանր բան նետել
Throwing Stone	(թրօւինգ ըսթօն)	Քար նետել
Throwing Jave'lin	(թրօւինգ ճե՛վլին)	Նիզակ նետել [Մետաղ նետել
Throwing Dis'cus	(թրօւինգ Դիս'կուս)	Կլոր եւ Տափակ Քար կամ
Weight Lifting (one hand)	(աւեյթ Լիֆթինգ)	(մէկ ձեռքով) Ծանրու- թիւն վերցնել
Weight Lifting (two hands)	(աւեյթ Լիֆթինգ)	(երկու ձեռքով) Ծան-
Tug of War	(թը՛ղ ափ աւար)	Պարանաքաշ [ընթիւն վերցնել
Dumb'bell' Com''pe-ti'tion	(Դըմբէլ Գոմպէթիթիօն)	Կիցդնակութիւն Մրցում
Mar'a-thon Race	(մարաթոն Րէյս)	Մարաթոնական Մրցում

EXAMINATION. ՓՆՆՈՒԹԻՒՆ:

[Հետեւեալն Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն Նիւ Եորք Նահանգի Նահանգային Համալսարանի Ընդհանուր Վարժարաններու համար պարտաւարձ կանոնաւոր դասընթացին վերջինն է, որ ինքնուսուցչէ Բ. Գրէի կանոնաւոր Քննութեան քննարկին կ'առարկէ]

New York State Education Department

207TH HIGH SCHOOL EXAMINATION

ELEMENTARY ENGLISH

Tuesday, June 18, 1912 — 1.15 to 4.15 p. m., only

Write at top of first page of answer paper (a) name of school where you have studied, (b) grade of work completed in elementary English.

The minimum requirement is the completion of the work of the eight grade in elementary English, as outlined in the 1910 syllabus for elementary schools.

Answer eight questions.

The *pin*es are *easily* distinguished from *all* other trees by the *fact* that *their* leaves are *needle-shaped* and *occur* in clusters of two to five, *inclosed* at their base *in* a common sheath.

1 Give the part of speech and the syntax of *each* of the italicized words in the foregoing sentence. [10]

2 Write sentences as follows: [10] (a) a complex declarative sentence containing an adverbial clause, (b) a simple declarative sentence containing the past perfect (pluperfect) active indicative of *see*, (c) a compound sentence, (d) a sentence containing the possessive case of the relative pronoun *who*, (e) a sentence containing an interrogative pronoun.

3 Copy the following sentences, using the proper capital letters and punctuation marks: [6]

a has the boy studied the three languages english french and german

b old Phelps the lover of nature was one day heard to say to a little stream that he was crossing little brook do i meet you once more

4 Write (a) the principal parts of *run*, (b) the declension of *he* in singular and plural. [4]

5 Answer *one* of the following [Be sure that your introduction gives the time, place and circumstances causing the action and that the events are told in order]: [20]

a Relate how Horatius risked his life for his country.

b Relate Mr. Warner's experience when lost in the woods.

c Relate how Bunny escaped the hound.

d Relate how Philip Nolan learned to respect the flag of his country.

e Relate how James Fitz-James lost his way but found shelter for the night.

ELEMENTARY ENGLISH—concluded

- 6 Write a short composition explaining *one* of the following: [20]
 - a What is meant by a paragraph.
 - b Why a foreigner in this country should learn English.
 - c Point of view in description.
 - d How I expect to spend the summer vacation.
 - e How electricity has improved living conditions.
- 7 Answer either *a* or *b*: [15]
 - a Imagine that you have been absent from school. Write a letter to your teacher, explaining the cause of your absence and asking her to send you by another pupil two of your books and a statement of what you need to study in each for the next lesson.
 - b Write a letter to the publishers of *The Saturday Evening Post* (The Curtis Publishing Company, Independence Square, Philadelphia, Pa.), inclosing payment of \$1 50 for your subscription and requesting that the address of your paper be changed.
- 8 Write a paragraph on *one* of the following: [15]
 - a What traits of character were shown by Abraham Lincoln during his presidency?
 - b What traits of character were shown by a character in *one* of the books that you have read recently? [Mention the character and the book.]
 - c What traits of character were shown by Ellen (*The Lady of the Lake*)?
 - d What traits of character were shown by James Fitz-James at Stirling (*The Lady of the Lake*)?
 - e What traits of character were shown by Walter (*The Singing Leaves*)?

ԾԱՆ. — 1. Ուսանողն այս քննութիւնը փորձելէ առաջ
 Հասարակաց Գրադարանէ մը բերելով կարդալու է հետեւեալներն
 PROSE. POETERY.

WARNER, C. D. In the Wilderness	SCOTT, Sir WALTER. Lady of
HALE, E. E. The Man without	the Lake
a Country	MACAULAY, T. B. Horatius
SHARP, A. Watcher in the Woods	LOWELL, J. R. Singing Leaves
The life of Abraham Lincoln	

2. Հարցումներուն վերջը կամ սկիզբը փականիչերու մէջ
 դրուած թուանշաններն ամեն մէկ հարցման համարժէք նիշը
 կը ներկայացնեն, որոց գումարը 100 կը լինի. եւ ատորմէ 75
 չահողը քննութիւնն անցուցած կը նկատուի:

**ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ**

ԳԻՐՔ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ընթերցանութեան վերաբերեալ ֆանի մը կանոններ

1. Անգլիերէն լաւ ընթերցանութիւն կամ կարդալ սովորելու համար պէտք է յաճախ Բարձրագոյն Կարգաւ, եւ միեւնոյն կտորը կարդալու է այնքան անգամ, մինչեւ որ կարողանայ Հայերէնի պէս դիւրին կարդալ:

2. Կարդալու է հափա հափա եւ ոչ արագ, որոշ որոշ արտասանելով ամեն մէկ բառ:

3. Թէեւ առ հասարակ ընդունուած է որ օտարական մը երբէք չը կրնար բնիկի մը պէս հնչել իւր նոր սովորած լեզուն, բայց Հայ մը պիտի կրնայ Անգլիերէն լեզուն մօտաւորապէս Ամերիկացիի մը պէս կարդալ կամ խօսիլ, եթէ,

ա. Կարդացած կամ խօսած ատեն, միշտ ջանայ իւր լեզուն քիչ մը տափակ պահել բերանին մէջ:

բ. Բոլոր տներուն ջանայ տալ իրենց իսկական ձայնը (Յուսկան այբուբենի չորրորդ տառին պէս): որը պիտի կրնայ ձեռք բերել եթէ յաճախ տնը հնչելու ատեն, վարժութիւն ընէ իւր լեզուն դնել վերի եւ վարի առջեւի ատամներուն մէջ եւ այնպէս լին հնչել. մի եւ նոյն ատեն լին, ոչ դիւրին հնչումը տալ, այլ լին իսկական լեզուն (Ասորերէն լեզուի) հընչումը տալ:

գ. Ջանայ հնչել բոլոր իւրը այնպէս որ հազիւ լսուի կամ ոչ:

դ. Մասնաւոր խնամք տանելու է բառի մը շեշտն առաջ կամ ետ չը դնելու, այլ ճիշդ իր յատուկ տեղը. գիտնալով որ բառ մը եթէ սխալ շեշտէ ու շիտակ հնչէ, բառը չի հասկցուիր. մինչ ընդհակառակն եթէ շիտակ շեշտէ եւ քիչ մը սխալ հնչէ բառը կը հասկցուի:

4. Ընթերցանութեան միջոցին մասնաւոր հոգ տանելու է կէտադրութիւններուն համաձայն կարդալ:

ԻՆՔԼԱՄԱՄՅԻՉ

ԱՆՊԼԻԵՐԷՆ ԼԵՁՈՒԻ

ԳԻՐԳ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԴԱՍ ՃԺՁ. (LESSON CXVI.)

[Մեր ուսանողին Անգլիերէն Լեզուի ճոխութեան, գեղեցկութեան եւ անուշութեան մասին ալ փոքրիկ գաղափար մը տալու համար, տիեզերքի, բնութեան եւ անձնուիրութեան վերաբերեալ սոյն քանի մը դասերն ալ իբր Ընթերցարան աւելցուցինք:]

[Ն]

U'ni-verse (եօ՛ւնիվըս) Տիեզերք.

God	(հօ՛ւ)	Աստուած
Cre-a tor	(քրե՛յտը)	Արարիչ
crea'ture	(քրե՛յւնը)	արարած
world	(ուօրլո՛ւ)*	աշխարհ
earth	(ըրթ՛)	երկիր, աշխարհ, գետին, հող
wa'ter	(ուօ՛րը)	ջուր
deep	(դեփ՛)*	խորութիւն, անդունդ, ծով
land	(լէն՛)*	ցամաք, երկիր, գետին
sea	(սի՛)	ծով [կամար
fir'ma-ment	(ֆը՛ւմէնտ)	(եֆէմէնտ) հաստատութիւն, երկնա-
heav'en	(հեփ՛)	երկինք
sky	(սկայ՛)*	երկինք, օդ
air	(էյր՛)*	օդ
sun	(սըն՛)	արեգակ, արեւ
moon	(մուն՛)	լուսին, լուսնկայ
star	(սթար՛)*	աստղ. աստղանիշ
plan'et	(փլանէթ՛)	մոլորակ
e-clipse'	(էքլիփս՛)	խաւարում (արեւի կամ Լուսնի)
an'i-mal	(էնիմալ՛)	կենդանի, անասուն
cat'tle	(քէթլ՛)	դուար, պաճար, պախրիք

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

beast	(դէյաբ)	գազան, անասուն
fowl	(ֆաւլ)	թռչուն, հաւ (ընդանի խառնելը)
bird	(պըր)	թռչուն
fly	(ֆլայ)	ճանճ
in'sect	(ինսեկտ)	միջատ
sea-mon'ster	(սեյմոնսթըր)	ծովաւին հրէշ
fish	(ֆիշ)	ձուկ

Յամաքի Բաժանումները Կը Կոչուին

Con'ti-nent	(գոնթինէնթ)	ցամաք, աշխարհ
moun'tain	(մաունթէյն)	լեռ
mountain chain	(մաունթէյն շէյն)	լեռնաշղթայ, շղթայ լեռանց
mountain range	(մաունթէյն ռէնջ)	գօտի կամ շղթայ լեռանց

the summit of the mountain	լեռան կատարը
the top of the mountain	լեռան գագաթը
the foot of the mountain	լեռան ստորոտը
the sides of the mountain	լեռան կողերը

hill	(հիլ)	բլուր, սարաւանդ
hill'ock	(հիլօք)	բլրակ
pla-teau	(փլեյօ)	լեռնադաշտ, սարահարթ
plain	(փլեյն)	դաշտ, հարթ տափարակ գետին
field	(ֆիլդ)	դաշտ
val'ley	(վալէյ)	ձոր, հովիտ
is'land	(այլէնդ)	կղզի
pen-in'su-la	(փէնինսուլա)	թերակղզի, ցամաքակղզի
isth'mus	(իսթմոս)	պարանոց

Ջրի Բաժանումները Կը Կոչուին

spring	(սփրինգ)	ջրի աղ, աղբիւր
brook	(պրոք)	առուակ
creek	(քրիք)	առու
stream	(սթրիմ)	վտակ, ջրի կամ հեղուկի հոսանք
riv'u-let	(րիվուլէթ)	գետակ
riv'er	(րիվըր)	գետ
pool	(փուլ)	աւազան
lake	(լէյք)	լիճ
sea	(սի)	ծով
o'cean	(օշէն)	ովկիանոս
bay	(բեյ)	ձաւու խորշ
gulf	(կլֆ)	ծոց, ծովածոց
strait	(սթրէյթ)	նեղուց
ca-nal'	(կանալ)	ջրանցք (հաւանաւոր արհեստական)
whirl'pool''	(հուրլփուլ)	ջրի պտոյտ, յորձանք

spir'it	(ը)՝բէ՛րէր	հոգի, շունչ, կեանք, ոգի
waste	(աւէյա՞ր)	խոսպան, քանդուած, աւերակ
void	(վայա՞ր)	պարապ, թափուր, անվաւեր
breath*	(առէ՛լն)	շունչ
mer'it	(մէ՛րէր)	արժանիք
Բայեր		
to cre-ate'	(գրէյե՛ն)	ստեղծել
to waste	(աւէյա՞ր)	սպառել, վատնել [չօլ+մըմնջել]
to breathe*	(առէյա՞ր)	շնչել, բուրել, փշել, հեւալ, ա-
to haste, to ha'sten	(հէյա՞ր, հէյա՛ն)	փութացնել, արտորցնել, ա-
		ճապարել [քշել]
to speed	(ը)՝բէյա՞ր	արագցնել, աճապարել, արագ
to lose	(լաւէյա՞ր)	կորսնցնել, առիթը փախցնել
to suc-ceed'	(սըգը՛ն)	յաջողիլ, գլուխ հանել, յաջորդել

215. Վարժութիւն

[Ը]

IN the beginning God created the heaven and the earth. And the earth was waste and void; and darkness was upon the face of the deep: and the spirit of God moved upon the face of the waters. And God said, Let there be light: and there was light. And God saw the light, that it was good: and God divided the light from the darkness. And God called the light Day, and the darkness he called Night. And there was evening and there was morning, one day. — *Gen. i. 1-5.*

[3] [2]

“Our peace lies not in believing much, but in believing well.”

HENRY VAN DYKE.

“If a man is unhappy, this must be his own fault; for God made all men to be happy.” — EPICTETUS.

“Often-times calamity turns to our advantage, and great ruins make way for greater glories.” — SENECA.

“Who counts his brother's welfare

As sacred as his own,

And loves, forgives and pities, —

He serveth ME, alone.” — WHITTIER.

“Նկատելու է որ այս բանն երբ իբր Գոյական կը գործածուի վերջը Ե չկայ, եւ վերջի ինչ ալ կը հնչուի լն, մինչ երբ իբր բայ գործածուի բանին վերջը Ե մը կայ, եւ վերջին ինչ ալ կը հնչուի րն:

ԴԱՍ ՃԺԷ. (LESSON CXVII.)

[Զ]

glo'ry	(կօ՛ւնի)	փառք, արդարաց երանութիւն
Prov'i-dence	(քրա՛վեպընս)	Փրավիտընս†, Նախախնամութիւն
clank	(գլա՛ն)	չաչիւն, շկահիւն
se-rene'	(սե՛րէն)	պայծառ, պարզ օդ
whist	(հո՛ւստ)	հանդարտ, լուռ. լռախաղ
spec'tral	(սփե՛կտրէլ)	լուսապատկերային. մեռելական
Ju'pi-ter	(ճո՛ւպիթըր)	Արամազդ §. Լուսնիժազ (ասե՛նասիժ սփլորա՛ն) [ւոր, սուրհանդակ մունկետիկ, պարտաւոր պատգամա-
her'ald	(հե՛րալդ)	
Plei'a-des	(քլա՛յասիյը, քլէ՛յասիյը)	Բոյլք†
ho-ri'zon	(հօրի՛զոն)	հորիզոն (նկարի արտապրո՛ւթիւնը)
Ly'ra	(լի՛յրա)	Քնար համաստեղութիւն¶
spark	(սփա՛րկ)	կայծ (Տճի. չեթըր)
spark'le	(սփա՛րկալ)	կայծ, ճարճատիւն
ze'nith	(շէ՛նիթի, շէ՛նիթի)	զէնիթ, գագաթնակէտ
stead'y	(սթե՛յ)	ամուր, հաստատ, անփոփոխ, ան-
point'ers	(քօնթըրս)	ցուցիչ* [խախտ
pole	(քօլ)	ձող, երկրագնդի բեւեռ
sov'er-eign	(սօվըրէն)	վեհապետ, գերագոյն տէր, իշխան

† Ռօտ Այլէնտ Նահանգի մայրաքաղաքն է:

§ Ըստ դիցաբանութեան աշխարհքի արարիչը:

‡ Եօթն աստղեր են, որոց վեցն դիւրութեամբ եւ մին դժուարութեամբ կը տեսնուին: Ըստ դիցաբանութեան՝ Ադլաս չաստուածին եւ Փլէյօն դիցունհոյն եօթն աղջիկներ կային, որոց անուններն էին Մայա, Էլէգերա, Թէյկէթա, Ալգիօն, Սէլինօ, Սթիրօփէ, Մէրօփէ: Ասոնցմէ մին մեղանչեց սիրահարելով մահացու արարածի մը եւ սպաննուեցաւ: Միւս քոյրերն ինքզինքնին սպաննեցին իրենց քրոջ մահուան առթիւ: Ասոնց յիշատակին Արամազդ եօթն աստղեր ստեղծեց երկնից երես, որոցմէ մին մեղանչող քոյրն ըլլալով, կ'ամչնայ ինքզինք երեւան բերելու:

¶ Սոյն համաստեղութիւնն իւր անունն առած է իւր ձեւէն: Կը բաղկանայ 50 աստղերէ:

* Ծուցիչներ կը կոչուին Մեծագոյն Արջ համաստեղութեանէն երկու աստղեր, որոնք ուղիղ գիծ մը կը ձեւացնեն դէպի Հիւսիս ուղղուած: Հին ժամանակներուն՝ մէջ ասոնք նաւապետներու գիշերային կողմնացոյց — առաջնորդներն էին:

spec'ta-cle	(ը)՝բե՛գրա՛լ	տեսարան, ներկայացում. ակնարկ
per-cep-ti-ble	(թ)բե՛գրա՛լ	զգալի
con'stel-la'tions	(գ)առաքելութեան (ը)նշաններ	համաստեղութիւնք*
mor'tal	(մ)ահա՛լ	մահականացու, մահացու
im-mor'tal	(ի)մահա՛լ	անմահ [բանկաբեր]
sce'ner-y	(ս)ցե՛ղ	տեսարան. դաշտանկար. թատես
faint	(փ)այն	նուաղեալ, վհատեալ. աղօտ
streak	(ս)րբե՛յ	գիծ, պիսակ
blush	(պ)արտ	շառագնիլը, դէմքի կարմրութիւն
ce-les'tial	(ս)րբե՛յ	երկնային [խորամէջ]
con'cave'	(գ)ոգո՛ւ	կամար, կամարաձեւ, գոգաւոր
in-flow'ing	(ի)նքա՛լ	ներս հոսող, ներս յորդող. ներս ծածանող. ներս ծփացող
tide	(թ)ափ	հոսանք, ընթացք. ծովախաղացք. ծովի ջրերու ելլել ու իջնելը
ra'di-ance	(ր)աճա՛լ	ճառագայթ
dew'y	(դ)ոյ՛ն	ցողաթուրմ [կապոյն կարմիր]
ru'by	(ր)ուբին	սուտակ (Տճի. ալեւոր) սուտա-
di'a-mond	(դ)աճա՛լ	ադամանդ, ադամանդեայ
lord	(լ)որդ	տէր, սեպուհ, աղա
se-vere'	(ս)եղծ	խիստ, սաստիկ, դժնդակ
su'per-sti'tion	(ս)րբե՛յ	նախապաշարում
an'cient	(ան)գի՛տ	նախնի, հին, վաղուցի, վաղեմի
ma'gi, ma'gi-an	(մ)ագի՛տ	քուրմ, մոգ
a-maze'ment	(ա)մա՛լ	հիացում, ապշութիւն

216. Վարժութիւն

[Ծ]

THE GLORIES OF MORNING.

I had occasion, a few weeks since, to take the early train from Providence to Boston; and for this purpose rose at two o'clock in the morning. Everything around was wrapt in darkness and hushed in silence, broken only by what seemed at that hour the unearthly clank and rush of the train. It was a mild, serene, midsummer's night — the sky was without a cloud — the winds were whist. The moon, then in the last quarter, had just risen, and the stars shone with a spectral luster but little affected by her presence. Jupiter, two hours high, was the herald of the day; the Pleiades, just above

* Ցարդ ճանչցուած 89 համաստեղութիւններ կան:

the horizon, shed their sweet influence in the east; Lyra sparkled near the zenith; the steady pointers, far beneath the pole, looked meekly up from the depths of the north to their sovereign.

Such was the glorious spectacle as I entered the train. As we proceeded, the timid approach of twilight became more perceptible; the intense blue of the sky began to soften; the smaller stars, like little children, went first to rest; the sister-beams of the Pleiades soon melted together; but the bright constellations of the west and north remained unchanged. Steadily the wondrous transfiguration went on. Hands of angels, hidden from mortal eyes, shifted the scenery of the heavens; the glories of night dissolved into the glories of dawn.

The blue sky now turned more softly gray; the great watch-stars shut up their holy eyes; the east began to kindle. Faint streaks of purple soon blushed along the sky; the whole celestial concave was filled with the inflowing tides of the morning light, which came pouring down from above in one great ocean of radiance; till at length, as we reached the Blue Hills, a flash of purple fire blazed out from above the horizon, and turned the dewy tear-drops of flower and leaf into rubies and diamonds. In a few seconds, the everlasting gates of the morning were thrown wide open, and the lord of day, arrayed in glories too severe for the gaze of man, began his state.

I do not wonder at the superstition of the ancient Magians, who in the morning of the world went up to the hill-tops of Central Asia, and, ignorant of the true God, adored the most glorious work of his hand. But I am filled with amazement, when I am told, that, in this enlightened age and in the heart of the Christian world, there are persons who can witness this daily manifestation of the power and wisdom of the Creator, and yet say in their hearts, "There is no God."

EDWARD EVERETT.

217. *ሂወታሰቢዎች*

[፮]

"Alfiery thought Italy and England the only countries worth living in: the former, because there Nature vindicates her rights, and triumphs over the evils inflicted by the governments; the latter, because art conquers nature, and transforms a rude, ungenial land into a paradise of comfort and plenty. England is a garden." —

EMERSON. — *English Traits*.

ԴԱՍ ՀԺԸ. (LESSON CXVIII.)

[2]

Do-mes'tic An'i-mals (դոմէստիկ անիմալս) Ընտանի կենդանիներ

dog	(գո՛ղ, գո՛ղ)	չու՛ն
pup'py	(քի՛քի)	լակոտ, շան ձագ
cat	(գա՛ր)	կատու
kit'ten	(քի՛ղն)	կատուի ձագ
sheep	(շէ՛թ)	ոչխար
lamb	(լե՛թ)	գառ
goat	(կօ՛ղ)	այծ
kid	(քի՛ր)	ուլ
ox	(օ՛քս)*	եզ, եզն
bull	(պո՛ւ)	ցուլ
cow	(գառ՝)*	կով
calf	(գա՛ֆ)	հորթ
horse	(հօռ՝)*	ձի
mare	(մէ՛ր)	մատակ ձի
colt	(քօլ՛տ)	արու քուռակ
fil'ly	(ֆիլ՛լի)	մատակ քուռակ
mule	(մօլ՝)*	ջորի
don'key	(դոն՛քի, դոն՛քի)	էշ
ass†	(աս)	էշ
cam'el	(գա՛մէլ, գա՛մէլ)	ուղտ
hog	(հո՛ղ)	խոզ
buf'fa-lo	(պի՛ֆէլօ)	գամէշ
hare	(հէ՛ր)	նապաստակ
rab'bit	(րա՛բիթ)	ճագար
an'te-lope	(ան՛տէլօֆ)	այծաղ, վայրի այծ
stag	(սթա՛կ)*	եղջերու
deer	(դէ՛ր)	այծեամ (Տճ. ճէրան)
moose	(մօս՝)	Ամերիկեան եղջերու
elk	(էլ՛)	եղջերու, խոշոր այծեամ

Wild Animals (ուայլդ անիմալս) Վայրի կենդանիներ

wolf	(ուոլ՝ֆ)	գայլ
fox	(ֆօք՝)	աղուէս
bear	(բէ՛ր)	արջ

* Հնչու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Խօսակցութեանց մէջ այս բառը բնաւ չի գործածուիր :

squir rel	(ը)՝գո-ի՝րէլ)	սկիւռ
li'on	(լա՛ւըն)	առիւծ
li'on-ess	(լա՛ւընէս)	մատակ առիւծ
whelp†	(հո-էլէ)	կորիւն
gi-raffe'	(ճիրա՛ֆ)	ընձուղտ
el'e-phant	(է՛լէֆընտ)	փիղ
mon'key	(մո՛նէյ)	կապիկ
ti'ger	(թի՛ւր)	վագր
leop'ard	(լէ՛փարդ)	լինձ, ընձառիւծ
rac-coon'	(րա՛ֆօն)	մկներէ
lynx	(լին՝ս)*	քաւթարինէ
din'go	(դին՝գօ)	վայրի շուն
pole'cat''	(փօ՛լէթ)	ժանտակուղ
kan''ga-roo'	(քան՝գարօ)	ագիվազ, քանկարօ-
ot'ter	(օթ՛թեր)	ջրշուն
rhi-noc'e-ros	(րինոսէօրօս)	ռնգեղջիւր
ze'bra	(շէ՛րա)	վագրձի, վայրի էշ
ze'bu	(շէ՛րաօ)	Հնդկական եզ, շէթօ-

Ծովային եւ Գետային Մեծ Կենդանիներ

whale	(հա-էյլ)	կէտ ձուկ
hip''po-pot'a-mus	(հիփփօթօթա՛մուս)	գետածի
al'li-ga''tor	(ալլիգէթօր)	տիտեռն, մեծ կոկորդիլոս
croc'o-dile	(քրօփօֆիլ)	կոկորդիլոս

ԾԱՆ. — Անգլիերէնի մէջ՝ այն կենդանիներուն համար որոնց արուին եւ էգին մէկ բառ միայն կայ. այդ բառի սեռն զանազանեւում համար he և she կը գործածուի. այսպէս, "A he dog, արու շուն մը. a she dog, քած մը":

Ջեռուններ

Ver'min (վէրմին) Գարշաճճիներ եւ վնասարեր կենդանիներ

Rep'tiles (րէփթիլէս) Սողուններ

In'sects (ինսէկթս) Միջատներ

Գարշաճճիներու եւ վնասարեր կենդանիներու Տեսակներն են

flea	(ֆլէյ)	լու
bug	(պը)	բզէզ
bed'bug''	(պէ՛թպը)	մլուկ, փայտոջիլ
cock'roach''	(քոք՛րօչ)	ուտիճ
moth	(մօթ)	ցեց (Տճի. կէ-վէ)
worm	(ուրմ)	որդ

† Առիւծէն ի զատ ուրիշ պատառով կենդանեաց ձագեր-րուն ալ whelp կ'ըսուի:

Սողուններու Տեղանուններն են

mouse	(մուս)	մուկ
liz'ard	(լի'զըր)	մողես, խլէզ (Ռ.Պ. Պէլեշ)
snake	(սնէյ)	օձ
frog	(ֆրոգ)	գորտ
tor'toise	(թո'րթիս)	կրիայ
tur'tle	(թը'րթլ)	ծովային մեծ կրիայ

Միջատներու Տեղանուններն են

bee	(բի)	մեղու
but'ter-fly	(պը'թըրֆլայ)	թիթեռնիկ
fly	(ֆլայ)	ճանճ
mos-qui'to	(մոս'կիտօ)	մոխր
bee'tle	(բի'թլ)	բզէզ
scor'pi-on	(սկօ'պիօն)	կարիճ
an'ec-dote	(ան'էկոտ)	մանրավէպ, մասնադէպ
con'ver-sa'tion	(կոն'վըրսիթիօն)	խօսակցութիւն [թիւն]
clev'er-ness	(կլե'վըրնէս)	ճարտարութիւն, հնարագիտութիւն
anx-i'e-ty	(ան'չայթի)	անձկութիւն, վիշտ, հոգ
rat	(րատ)	մեծ մուկ, ճագար
wea'sel	(ու'սէլ)	աքիս, մկնհարսուկ (Տճ. կէլէնճիք)
com-po'sure	(կոմ'պօշը)	հանդարտութիւն. յօրինում, շա- օթեւան, պանդոկ [րադըրութիւն]
inn	(ին)	սփոփանք, հաճոյք, հանգստութիւն
com'fort	(կոմ'ֆօրթ)	արշալոյս [թիւն]
day'light	(ճեյ'լայթ)	օթեւաններուն մէջ կօշիկներ
boots	(բուտ)	մաքրելու եւ ուրիշ փոքր ծա- ռայութիւններ ընելու գործած-
dem'on-stra'tion	(ճեմ'ոնսթրէ'շն)	ցոյց, ապացոյց [ուած ծառայ]
hu'mor	(հիւ'մօր)	զուարթութիւն [թիւն]
pro-ceed'ing	(պրօ-սի'նց)	ընթացք, վարմունք, գործառնում
com'pre-hen'si-ble	(կոմ'պրէ'հենսի-բլ)	իմանալի, պարփակելի
coin	(կոյն)	դրամ
ex'pla-na'tion	(էք'սփլէնէ'շն)	բացատրութիւն

Բայեր

to con-verse'	(կոն'վըրս)	խօսակցիլ
to boæt	(պօթ)	մեծաբանել
to mount	(մաւնթ)	հեծնել, վրան ելնել
to ride	(րայդ)	յի, կառն հեծնել
to fetch	(ֆէչ)	երթալ բերել
to howl	(հաւլ)	կաղկանձել
to en-tice'	(էնթիս)	հրապուրել [ցնել]
to stir	(սթիր)	խառնել, յուզել, շարժել, երեր-

218. Վարժութիւն

[Շ]

ANECDOTE OF A DOG.

1. A man on horseback, with a fine dog, was joined by another horseman; they entered into conversation, and the owner of the dog began to boast of the cleverness of his animal. By way of proof he dismounted, took a shilling from his purse, marked it, and put it under a stone, mounted again, and rode away with his companion. When they had gone four or five miles, he told the dog to go back and fetch the shilling.

2. He was perfectly understood by the sensible and willing creature, and in a very short time the dog had found the stone, and endeavored to obtain the shilling. But the stone was large and heavy, and after trying in vain to turn it over, or to scratch away the hard soil underneath it, he gave up† the attempt, sat down beside it, and waited patiently. He had not waited long before two horsemen came up, traveling in the opposite direction to that by which his master had gone. When the dog saw the travelers approach, he began to scratch and howl, and show the plainest signs of anxiety to overturn the stone.

3. The horsemen very naturally thought that underneath the stone there was a rat, or weasel, or some other creature, and one of them dismounted and overturned it; to his great surprise he found a shilling, and never imagining for a moment that this could be the object of the dog's anxiety, he put it into his purse, and that into his trowsers'* pocket. The dog had now quite recovered his composure; he paid no more attention to the stone, but followed the two strangers on their journey. In vain they tried to drive him away, and at length, supposing he had lost his master, they allowed him to have his own way.

† To give up բառ առ բառ կը նշանակէ սալ վեր — , բայց փոխաբերաբար առնելով կը նշանակէ — բոլոր ջանքերն սպառելէ վերջ դադարիլ եւ ինքն իր չը կրնալն ընդունիլ . այսպէս, երբ մէկը մեզ խնդիր մը առաջարկէ կամ հանելուկ մ'ըսէ, ամեն ճիգ կը թափենք որ զայն լուծենք, երբ վերջնականապէս չկրնանք, այն ատեն կ'ըսենք I give it up, որ ըսել է կը դադարիմ, եւ կ'ընդունիմ որ ալ չեմ կրնար լուծել . որ ատեն կրցողը կը լուծէ եւ յաղթութիւնը ինք կը շահի:

4. In the evening, when they reached the inn, the dog was still with them, lay quietly under the table, and took readily the food they gave him. But when they prepared to go to bed, nothing would satisfy the dog but he must sleep in the same room with the man he seemed to have chosen for his new master, the man who had taken the shilling; he had his own way again, and a mat was provided for him at the foot of the bed.

5. Meantime the other two horsemen had reached their journey's end, and put up for the night. The master of the dog had boasted all the way that Peto§ would soon join them again, and certainly bring the shilling; but as time passed he grew uneasy, and when bedtime arrived he retired with a heavy heart, feeling certain that his dog was killed; for nothing else, he said, could have prevented his return, and he was sure that no one could ever take him alive by force, or entice him away.

6. But Peto, far from being dead, was sleeping very comfortably on his mat at the foot of a stranger's bed; the moment, however, that daylight appeared he was stirring. Whether "boots" opened the door, or whether he made his way through the window, which the traveler had opened for air in the hot summer night, certain it is, that when the unfortunate man arose, the dog was gone—and his trowsers were gone, too!

7. And now for Peto's master again. He arose disconsolate, met his friend at the breakfast, and sighed while he confessed that his dog had not appeared. But in the middle of breakfast, Peto rushed into the room, and with great demonstrations of joy, and evidently in perfect health and high good humor, laid down a pair of trowsers at his master's feet.

8. The whole proceeding was at first perfectly incomprehensible, but a light soon broke in upon the gentleman's mind, and turning to his companion, he exclaimed, "In these trowsers we shall find the lost shilling." He drew forth a purse as he spoke, and there indeed he found among other coins, the very shilling he had marked the day before. Some months passed away before an explanation took place, and the unfortunate owner of the trowsers received his property.

* *Ըստ նորագոյն մէթոսի կը հեզուի* trowsers.

§ Peto շահ անունն է:

ԴԱՍ ՃԺԹ. (LESSON CXIX.)

[9]

Do-mes'tic Birds (Կօմէստիկ զէրօ) Ընտանի թռչուններ

dove	(ԿՇԷ)	տատրակ, աղաւնի
pig'eon	(ԳԷՃԷ)	աղաւնի [կրեայ
tur'tle	(ԲԷՐԷԼ)	տատրակ (ՏճԷ. Գոմէստ). ծովային
ca-na'ry	(Գառնէրի)	դեղձանիկ
par'rot, pol'ly	(Գոմէստ, Գոմէստ)	թռչակ
swal'low	(Է) Գոմէստ	ծիծեռնակ, ծիծառ
par'tridge	(Գոմէստ)	կաքաւ
pea'cock''	(Գոմէստ)	սիրամարգ
tur'key	(ԲԷՐԷԼ)	հնդկահաւ
duck	(ԿՇԷ)	բադ
duck'ling	(ԿՇԷ Գոմէստ)	բադի ձագ, բադիկ
goose	(Գոմէստ)	սաք
hen	(Գոմէստ)	հաւ
cock†, roost'er	(Գոմէստ, Գոմէստ)	աքաղաղ
chick'en	(Գոմէստ)	վառեակ
spar'row	(Է) Գոմէստ	ճնճղուկ
stork	(Է) Գոմէստ*	արագիլ
rob'in	(Գոմէստ)	կարմրալանջ
night'in-gale	(Գոմէստ)	սոխակ

Wild Birds (Կօմէստ զէրօ) Վայրի թռչուններ

lark	(Է) Գոմէստ*	արտոյտ
sky-lark	(Է) Գոմէստ	աքաղաղագ
bob'o-link''	(Գոմէստ)	սեւառարիկ
mock'ing-bird''	(Գոմէստ)	ծաղրող-թռչուն, միմոս-թռչուն
crane	(Գոմէստ)*	կռունկ
mag'pie	(Գոմէստ)	անծեղ, կաշաղակ
kite	(Գոմէստ)	ցին
crow	(Գոմէստ)*	ագռաւ
buz'zard	(Գոմէստ)	ուրուր
jay	(ՏճԷ)	ճայ (ՏճԷ. ալ Գոմէստ)
pheas'ant	(ՏճԷ)	փառեան
blue bird	(Գոմէստ)	կապուտիկ
owl	(Գոմէստ)*	բու

† Այս բառն առանձին չը գործածուիր, այլ ուրիշ բառե-
րու հետ, որ ատեն արու (ԲԷՐԷԼ) ըսել է:

* Հնչիւն է մեկ աղաւնի (մեկ վանկ):

hawk	(հօ+	բազէ
fal'con	(ֆօ'ֆն, ֆա'լֆն)	բազէ (Տճկ. շահն)
ea'gle	(է'յլ)	արծիւ
swan	(շա'աւ)	կարապ
es'ti-ma'tion	(էստի'մէյշն)	ենթադրութիւն, կարծիք, բանի մը քիչ մ'աւելի. կամ պակաս մաս, բաժին [գինը որոշել երկրագնտի լայնութեան աստիճան [տիճան
por'tion	(փօ'շն)	
lat'i-tude	(լատիտիւտ)	
lon'gi-tude	(լոն'ջիտիւտ)	երկրագնտի երկայնութեան աս-
apt	(էփտ)	հակամէտ, յօժար, ընդունակ
trace	(թրէյս)	հետք, ոտնահետ
ge'ni-al	(ճէ'յնիէլ, ճէ'յնիէլ)	նպաստաւոր, բնական
in'ter-val	(ինտըրվալ)	միջոց, ժամանակամիջոց, պարապ
fra'grance	(ֆրէ'յկրանս)	անուշահոտութիւն, քաղցր բու-
fo'li-age	(ֆօ'լիէյճ)	տերեւներ, սաղարթունք [ընդ
ver'dure	(վըրճուր, վըրճուր)	դալարիք, երկրի կանանչու-
woods	(ուուդս)	փայտեր, անտառ [թիւն
clus'ter	(կլստըր)	շեղջ, կարկառ, խումբ, ողկոյզ
lau'rel	(լօ'րէլ)	սարդենի, դաբնի
per'fume	(փըրֆում)	անուշահոտութիւն, բուրմունք
bri'er	(պրայըր)	փշոտ թուփ
rose	(րօզ)	վարդ
mead'ow	(մէ'ու)	մարգագետին, մարգ
clo'ver	(կլօ'վըր)	առնոյտ
blos'som	(պլա'սըմ)	նոր ծաղիկ, փթիթ
leaf	(լէյֆ)	տերեւ
rev'el-ry	(րէվելի)	աղմկալից ուրախութիւն, հաճոյալից խրախճանք, հարկ հարսնիք ոստ, ճիւղ
twig	(թուփ)	
flaunt'ing	(ֆլաւնտին)	թոյլ կերպով տարածուող
weed	(ուէյ)	սէզ, անպիտան խոտ [ղանք
mel'o-dy	(մէլօդի)	մեղեդի, քաղցր նուագ, գեղգե-
rap'tur-ous	(րափտըրըս)	սիրալի, զմայլելի
trem'u-lous	(թրէմուլըս)	դողդոջուն, դողացող
ec'sta-sy	(էկստէզի)	զմայլում, մտքի յափշտակութիւն
pur-suit'	(փըրսյութ)	հետապնդում
par'-a-mour	(փարամուր)	սիրուհի
in-tox'i-ca'tion	(ինտոքսիկէյշն)	գինովութիւն, արեցողութիւն
de-light'	(դէլայթ)	բերկրութիւն, հեշտութիւն

Բայեր

to blight	(պլայել)	խորշակահարել, աւերել
to parch	(փարել)	խանձոտել, չորցնել (Ռ.Վ. Երեմ. Դ. Երեմ.)
to pant	(փանդել)	(Կատարել) և ժուար կամ արագ արագ շնչել, հեւալ, թափել
to dis-solve	(տիշաւել)	լուծել, հալել, քակել
to clus'ter	(խլիւստել)	խմբել, ողկոյզի պէս ըլլալ
to glow	(կլօ)	արտաշէկանալ, կարմրիլ, փայլիլ
to season	(սէյզնել)	համեմել, չափաւորել
to flaunt	(ֆլաւնել)	սիգալ
to perch	(փերչել)	թառիլ
to tin'kle	(թինկլել)	հնչել, զօղանջել, թնդացնել
to flut'ter	(ֆլութել)	յուզել, թռիչներն արագ արագ թափ տալ
to in-tox'i-cate	(ինթօքսիկատել)	գիւղգիւղել, արբեցնել

219. Վարժուիլի

[Ե]

BIRDS OF SPRING.

The happiest bird of our spring, however, and one that rivals the European lark, in my estimation, is the Boblincon, or Boblink, as he is commonly called. He arrives at this choice portion of the year, which in this latitude, answers to the description of the month of May so often given by the poets. With us it begins about the middle of May, and lasts until nearly the middle of June.

Earlier than this, winter is apt to return on its traces, and to blight the opening beauties of the year; and later than this, begin the parching, and panting, and dissolving heats of summer. But in this genial interval nature is in all her freshness and fragrance: "The rains are over and gone, the flowers appear upon the earth, the time of the singing of birds is come, and the voice of the turtle is heard in the land."

The trees are now in their fullest foliage and brightest verdure; the woods are gay with the clustered flowers of the laurel; the air is perfumed by the sweet-brier and the wild-rose; the meadows are enameled with clover-blossoms, while the young apple, the peach, and the plum begin to swell, and the cherry to glow, among the green leaves.

This is the chosen season of revelry of the Boblink. He comes amidst the pomp and fragrance of the season; his life seems all sensibility and enjoyment, all song and sunshine. He is to be found in the soft bosoms of the freshest and sweetest meadows, and is most in song when the clover is in blossom. He perches on the topmost twig of a tree, or on some long, flaunting weed, and as he rises and sinks with the breeze, pours forth a succession of rich, tinkling notes, crowding one upon another, like the outpouring melody of the sky-lark, and possessing the same rapturous character.

Sometimes he pitches from the summit of a tree, begins his song as soon as he is upon the wing, and flutters tremulously down to the earth, as if overcome with ecstasy at his own music. Sometimes he is in pursuit of his paramour; always in full song, as if he would win her by his melody; and always with the same appearance of intoxication and delight. WASHINGTON IRVING.

220. *Uap̄t̄n̄l̄t̄h̄*

[6]

THE MORNING.

The air is tranquil, and its temperature mild. It is morning, and a morning sweet, and fresh, and delightful. Everybody knows the morning in its metaphorical sense, applied to so many objects, and on so many occasions. The health, strength, and beauty of early years lead us to call that period the "morning of life." But the morning itself few people, inhabitants of cities, know anything about. Among all our good people, not one in a thousand sees the sun rise once a year. They know nothing of the morning. With them, morning is not a new issuing of light, a new bursting forth of the sun, a new waking up of all that has life, from a sort of temporary death, to behold again the works of God, the heavens and the earth; it is only part of the domestic day, belonging to breakfast, to reading the newspapers, answering notes, sending the children to school, and giving orders for dinner. The first streak of light, the earliest purpling of the east, which the lark springs up to greet, and the deeper coloring into orange and red, till at length the "glorious sun is seen, regent of day," — this they never enjoy, for they never see it.

I know the morning, — I am acquainted with it, and I love it. I love it, fresh and sweet as it is, a daily new creation, breaking forth and calling all that have life, and breath, and being, to new adoration, new enjoyments, and new gratitude. DANIEL WEBSTER.

ԴԱՍ ՃԻ. (LESSON CXX.)

[2]

Vegetable Kingdom. Բուսական թագաւորութիւն:

Plant (վանք) Բոյս, Տունկ*

Բոյսերն առ հասարակ ունին

seed	(սէյր)	սերմ
roots	(հո-դա)	արմատներ
stem	(ը)ստէմ	ցողուն, ծղօտ. ծառի բուն
leaf, leaves	(լէյֆ, լէյֆշ)	տերեւ, տերեւներ
flow'ers	(ֆլաւ-ըր)	ծաղիկներ
fruits	(ֆրու-դա)	պտուղներ

Կան բոյսեր ալ որոնք պակաս մասեր ունին եւ ուրիշներ աւել. ինչպէս, thorn (թոռն) փուշ. եւն.:

Բոյսերը շատ մը կերպերով կարելի է դասաւորել. ինչպէս, ծաղիւքեր և անծաղիւքեր. պտղաւոր և ոչ պտղաւոր. հոտաւոր և չհոտաւոր. արմատաւոր և թուփաւոր. եւն.։ Բայց մենք այստեղ դիւր ըմբռնելի ըլլալու համար զանոնք պիտի դասաւորենք իրենց կազմութեանց համեմատ հետեւեալ կերպով.

trees	(թրէյ)	ծառեր
shrubs	(շրէյ)	թփեր, պղտիկ ծառեր
bush	(պուշ)	խիտ թուփ, մացառ
vine	(վայն)	կողրաւոր տունկ, որթ
herbs	(հըր-պ)	համեմաւոր եւ դեղերու գործածուելիք խոտեր
grass	(գրաս)	արջառներու ուտելիք խոտ
vegetables	(վեճեյբլշ)	բանջարեղէններ
moss	(մօս)	մամուռ [մասուս չէ]
lev'er-wort	(լէ'վըր-ըր)	լերդախոտ (մասուս չէ ինչպէս, բայց)

ԾԱՆ. — Ծառերուն stem, ցողուն մասը կը կոչուի trunk (թրանկ) բուն։ Ծառերը կ'ունենան նաեւ branches (պրանչ) ճիւղեր, boughs (պաուս) խոշոր ճիւղեր եւ twigs (թուիչ) ոստեր։

Ծառերը կարելի է երկու Գլխաւոր դասակարգի բաժնել, պտղաւոր և անպտղաւոր, որոնց պտուղները կ'ուտուին. ինչպէս, նշենի, խնձորենի, թթենի, եւն. եւ անպտղաւոր, որոնք կը գործածուին հովանի չինելու, զարդի, ատաղձի, չէնքեր չինելու կամ վառելաւայտի համար. ինչպէս, դղբի, ուռի, նոճի, եւն.։

* Կը նշանակէ նաեւ մեքենական ամբողջ մեքենա։

† Թուփ ըսելով պէտք է հասկնալ պղտիկ ծառ և ոչ արհեստ։

ma-hog'a-ny	(մահակնի)	բալատրենի, մահակնի
ma'ple	(մեյփլ)	տեսակ մը դղբի, բիծխի (Տճկ. իս-)
myrrh	(միր)	զմուռն, խնկան ծառ [Ֆինիքան աղածը]
myr'tle	(միրթլ)	մրտենի (Տճկ. մերթն աղածը)
oak	(օք)	կաղնի (Տճկ. փալամոս, փալոս)
palm	(փալմ)	արմաւենի
pine	(փայն)	չոճի, մայրի (Տճկ. չոս աղածը)
pop'lar	(փոփլար)	կաղամախի, բարտի (Տճկ. փապագ), սօսի (Տճկ. չոս աղածը)
rho''do-den'dron	(ռօդօդեն'նոն)	վարդածառ, մրտավարդենի
rose'wood''	(ռօշօւոս)	վարդափայտ
sat'in-wood''	(սէթինօւոս)	սնդսափայտ, մոլահացենի
spruce	(սփրօս)	մախրի, ճերմակ մայրի եղևնի պե- տակ (Տճկ. ափ չոս)
soap'bark or quail-lai'	(սօփ'պարք օր քալլայ)	աճառակեղեւ, քիլենի*
su'mac, su'mach	(սոմակ)	աղտոր (Տճկ. սոմակ)
syc'-a-more	(սիփօմօր)	ժանտաթղենի, մոլաթղենի
tam'a-rind	(թամարին)	չնդկարմաւ (Տճկ. թամարին)
tu'lip tree	(թլիփ-թրի)	կակաչենի
wil'low	(ուիլօ)	ուռի (Տճկ. սեյթի)
Իրենց ծաղիկներուն համար ճանչցուած թուփերու կամ բոյսերու մի քանի տեսակներն են,		
as'ter	(ասթեր)	աստղ, աստղածաղիկ (Տճկ. քալ չե- լէյ) [նազվարդ, լեռնավարդ]
a-za'le-a	(աչէյլէ)	ջնածաղիկ, վառածաղիկ, ծեփիկ,
be-go'ni-a	(պեյօնի)	բեկոնիա
bul'rush''	(պոլիս)	կնիւն, պրտու [գաւաթ]
but'ter-cup	(պութթեր-քէք)	հրանունկ, խառածաղիկ, սակե-
ca-mel'li-a	(կամելի)	կամելիա, կամելիա, ճափոնա- կան կամ Զինական վարդ
Can'ter-bur-y-bells''	(քանթերպուրի-պէլ)	Գէնդըրպըրիի զանգակ- ներ, կանթեղնիճ
car-na'tion	(կարնէյն)	մարմնագոյն շահոքրամ (պետակ չե- լէյ, Տճկ. փալէնֆիլ)
clem'a-tis	(քլէմատիս)	պատվարդ, հողմավարդ
clo'ver	(քլօվեր)	առուոյտ. երեքնուկ
cyc'la-men	(սիկլամեն)	արջտակ, արանց ծաղիկ

* Այս ծառի բունի կեղեւը կը գործածուի իբր աճառ:

dah'lia	(դահ'լիա)	գեւորգին, գեւորգենի
dig''i-ta''lis	(ճիգ'ի-թա'լիս)	մատնածաղիկ, մատնոցակ ծաղիկ
for-get'-me-not	(ֆո-գէ-մէ-նո-թ)	զիս-մի-մոռնար, յիշէ զիս, ան-մոռացուկ (Տճկ. Վերճանկէ-շ)
fox'glove''	(ֆո-ք'գլու-վ)	մատնածաղիկ, մատնոցակ (Տճկ. եկ-տէ-տ օրնո-)
ge-ra'ni-um	(գէ-րէ-նի-ւմ)	[ղիկ, մլմլուկ կռնկենի, խորդենի, խորդածա-]
gla-di'o-lus	(կլա-դի-օ-լուս)	թրաշուշան (Տճկ. Գո-շն-ն Գլու-վ)
gold'en-rod''	(գո-լդ-է-ն-ռո-դ)	ոսկեծաղիկ, ամրենի
he'li-o-trope''	(հէ-լի-օ-թրո-պէ)	արեւադէմ (Տճկ. ոյ չէ-չէ)
hol'ly-hock''	(հո-լի-հո-ք)	պառաւ-վարդ, խթմու ծաղիկ (Տճկ. Խ-թմ չէ-չէ)
hy'a-cinth	(հի-ա-սին-թի)	յակինթ ծաղիկ (Տճկ. չէ-հի-ն չէ-չէ)
hys'sop	(հի-ս-օփ)	մշտիկ, զոպայ (Տճկ. չի-ֆո-)
i'ris	(ի-րիս)	հիւրիկ, կապոյտ շուշան (Տճկ. մ-վ տեսակ մը մշտադալար պատաղիճ)
i'vy	(ի-վի)	յասմիկ (Տճկ. Ե-ս-թի-ն)
jas'mine	(ճէ-ս-մին)	Հրէայի-ականջ
Jew's-ear	(ճո-ւ-ս-թի-ր)	յունապ (Տճկ. հի-ն-նո-դ)
ju'jube	(ճի-յու-բէ)	շուշան
lil'y	(լի-լի)	յափուկ
mi''gnon-ette'	(մի-ն-գո-ն-է-թ)	նարգէս (Տճկ. ն-թի-ն)
nar-cis'sus	(նար-սի-ս)	ճերմակ ջրաշուշան, հարսնամատ, կոկոռիկ, նո-ն-ն-ֆո-ր
nen'u-phar	(նէ-ն-ֆո-ր)	սարդիվարդ [ճու-ք]
o''le-an'der	(օ-լէ-ն-դէ-ր)	խոլորճ, որճարմատ, աղուէսա-
or'chids	(օ-ր-չի-դի-ս)	հիւրիկ տեսակ մը [ղիկ]
or'ris-root''	(օ-ր-ի-ս-ռո-դ)	խնդածաղիկ, թիթեռնանման ծա-
pan'sy	(փան-սի)	խաչեւորթեան կամ չարչարանաց
pas'sion-flow''er	(փան-սի-ֆլու-ւ-ր)	ծաղիկ, անուածաղիկ (Տճկ. չի-թի-ն) [մաւ-սալորենի]
per-sim'mon	(փէ-ր-սի-մո-ն)	Ժորենի, բլաքմենի, Զինական ար-
pink	(փին-ք)	չահոքրամ (Տճկ. Գո-րէ-ն-ֆի-ն)
pop'py	(փոփ-ի)	մեկուն, խաչխաչ. վայրի կակաչ
rose	(ռո-զ)	վարդենի, վարդ
saf'fron	(սաֆ-ֆրոն)	քրքում (Տճկ. չի-ֆրոն)
sax'i-frage	(սէ-ք-ի-ֆրէ-ճ)	քարկտրուկ, փլրփրիճակ
ses'a-me	(սէ-ս-է-մէ)	կնճիթ, շուշմա (Տճկ. ս-ս-մ, Ռ-թի)
sweet-peas	(սու-թի-ս-թի-ս)	քաղցր ոլոռն, խոբու [տ-ն-նի]
sweet''-wil'liam	(սու-թի-ս-թի-ս-թի-ս)	վաշտեւորի (Տճկ. հի-ս-թի-ն-է-ս-թի-ս)

tu'lip (վե'ո'-լիփ) կակաչ, հաւկուր ծաղիկ (Տճկ. Լուս
Venus's looking glass (վե'նուս' Լուս'ի նկար) Աստղայ հայելածաղիկ
wall'flow'er (ու'ո'լֆլու'ու-լը) մեմփածաղիկ, ձեռնածաղիկ, գա-
ռին ծաղիկ, շահպրակի

Herbs. Համեմի կամ Բուժեղու համար Գործածուած խոտեր
(Տե'նե'լ նաւ երես 499, Հա'մե'մեր և 641 Գեղեր:)

bas'il sweet (պե'լիլ (ը) ու'ո-լը) ուհան քաղցր, արքայիկ, շահաս-
պրամ
bor'age (պը'ու-եճ) գաղտիկուր (Տճկ. շե'նդիլ շե'նդիլ),
ջղախոտ, եղան լեզու
car'a-way (գե'րու-եյ) ճապուռ, Հայոց չաման
car'da-mom (գա'ու-դա'մոմ) անդրիտակ, հիլ (Տճկ. գա'ու-լե)
cat'nip'', cat'mint' (գե'րնիփ, գե'րնիփ) կատուանուխ, կատուա-
կանջ (Տճկ. էշանի-լուր)
chic'o-ry (չի'գօրի) եղերդ, հինդը (Տճկ. հի'նդի-լուր),
co'ri-an'der (գօ'րի-ան'դը) գինձ (Տճկ. փշիշիշ) [կայծխոտ
dan'de-li'on (դան'դե-լի'ոն) ճարճրուկ, առիւծատամ (Ռո'կ. փշիշ)
dill (դիլ) երէցի աղցան, սամիթ
en'dive (են'դիվ) դառնիւ, կծմախոտ, եղերդակ
fen'nel (ֆեն'նել) սեւ հնդիկ (Տճկ. շե'նդիլ օլ'ու-)
hore'hound'' (հօ'ու-հա'ուն'ու) մեղրածուծ, խորտակծոթրին,
շանխոտ, պրամիս [քաղցր շա'յ, Ռո'կ. Ե-
sage (սեյճ) եղեսպակ (Տճկ. քա'յ, Ռո'կ. Ե-
sa'vor-y (սա'վօրի) կորդիւն (Տճկ. քա'լու-ր օլ'ու-)
thyme (թայմ) ծոթրիչ (Ռո'կ. շա'հի-լուր)
worm'wood'' (ու'ու-ու'ու-ու) որդնափայտ, Արտէմիսեան օ-
շինդը (Տճկ. փշիշիշ օլ'ու-)

Այլեայլ Բոյսեր

fern (ֆերն) փաղանդամուշկ, տեսակ մը ճար-
maid'en-hair'' (մե'յո'նհեյր) կուսամազ [խոտ
mad'der (մե'դը) տորոն
man-drag'o-ra (ման'դրե'օրա) } մանտրագոր, մարդախոտ,
man'drake (ման'դրեյ) } մարդածաղիկ, լօշտակ,
(Տճկ. գա'ն գա'ն-քա'ն, քա'ն փշիշիշ)
mis'tle-toe (մի'շլիօ, մի'ուլիօ) մղամուրձի, տղամուրձ, ճուշ

† Մշտագալար տունկ մ'է. Գրիստոսի Ծննդեան առթիւ
տուններ զարդարելու կը ծառայէ: Ըստ Անգլիական Եկեղեցի-
թեան սոյն սօնի օրերուն մէջ մղամուրձի ոստի մը տակ եթէ
օրիորդ մը կանգնած գտնուի, զինք նոյն ոստին տակ բռնող
երիտասարդին համբոյր պիտի տայ: *

hen'na	(հէ'նա)	Հինա (Տճկ. Գնա, Խնա)
mo'ly	(մօ'լի)	բակեգոյն խստոր (սիգոր) մոգա-
reed	(ռի'յո)	եղէգ [կան բոյս մ'է
rose'ma-ry	(ռօ'չմայրի)	խնկունի (Տճկ. Պիպերի) յիշատա-
rub ber plant	(ռը'պըր փլանդ)	խէժատունկ [կախոտ
snake root''	(սնէ'յո-ռօ-ր)	օձարմատ
witch'broom''	(ուիչ-պրօ-մ)	ցարասի, աւել շինելու բոյս

Երկրագործական Յանքեր

(Տեանել նաւ երեւ 494, Ընդէշնէր):

al-fal'fa†	(էլֆա'լֆա)	} մարառւոյտ (Տճկ. Գապա Եօնճա)
lu-cerne'	(լօ-ս'լա-ն)	
dour'ra, dur'ra	(դօ-րա)	Հնդկական կամ Եգիպտական կո-
rape	(րէ'յո)	կանճրակ [րէկ, ձիակորեակ
sain'foin	(սէ'յոֆօյն)	իշառւոյտ
sor'ghum or sugar cane	(սօ-րիւմ օւ շուր փէյն)	շաքարեղէգ
sun'flow'er	(սն'ֆլօւ-ւը)	արեւածաղիկ (Տճկ. Կէ-ն Նիւնի)
vetch or tare	(վէչ օւ Բէյր)	վիզն, վայրի ոլոռ (Տճկ. Պո-րչո-գ, փէ-շնէ) որոմ (Խփ. շիվէն)

win'ter-green''	(ուի'նդը-լիւն)	ձմեռնադալար, սպնդուկ
cot'ton	(տո'թոն)	բամպակ
hemp	(հէ'մփ)	կանեփ
flax	(ֆլէ'քս)	վուշ
jute	(ճօ-ր)	Հնդկականեփ

Բանջարեղէններ

(Տեանել նաւ երեւ 481):

car-doon'	(գար-դօն)	փշուռ կամ վայրի կանգառ
cher'vil	(չէ'րվիլ)	քեղակարոս (պեռակ մը յայրանոս)
dwarf mal'low	(դար-ալֆ մա'լօ)	մոլոշ (Տճկ. Եպիփոսֆի)
marsh-mallow	(մար-շ-մալօ)	բաղրջուկ
rose-mallow	(ռօզ-մալօ)	մոլոշ վարդ, խթմի [կաղամբ
kale, or bore'cole''	(քէլ օւ Բօ-րօլ)	անգլուխ կամ գեղջկական
kohl'ra'bi	(քօլ-րա-բի)	շողգամ-կաղամբ
mar-tyn'i-a	(մար-թի'նիա)	մարտինի
nas-tur'ti-um or Indian cress	(նէ-ս'թի-ւմ օւ Ինդիէն գրէս)	Հնդկական կոտեմ
sor'rel or ru'mex	(սօ-րըլ օւ Րօ-մէքս)	թրթնջուկ, թնթռնջուկ (Տճկ. Գո-լո-գո-լալը)

Swiss chard, or spinach beet (սւիս-չարդ օւ սփինէյճ պիլի)
Ջուրիցերիական ճակնդեղ կամ ծմեղ-ճակնդեղ

† Սպաներէնէ շինուած բառ մ'է:

Flower-Symbols of Months.	Ամիսներու խորհրդանշան-Ծաղիկներ
English snow'drop'' (ընօրեայ)	Անգլ. կաթնածաղիկ, ձնածաղիկ, [Յունիզար
English prim'rose (գրէ'հոջ)	Անգլ. մոլորվարդ, թաւընջակ, կո- [վացնծուկ, փերիզար
English vi'o-let (վա'յօլէտ)	Անգլ. մանուշակ, Մարր
English dai sy (դէ'յօլէտ)	Անգլ. ձիւնծաղիկ, մարգարտածաղիկ, Ադրէլ
English haw'thorn (հօ'թհօռն)	Անգլ. ցուպտիկ, կրկտենի, սրափուշ, [Մարի
English hon'ey-suck'le (հը'նէ-սըք'լէ)	Անգլ. մեղրածուծ, այծտերեւի (Տճի. հանըսէլէ), Յունի
White water-lily (հա-ալիս ո-օլիւր լիլի)	Ճերմակ ջրաշուշան, Յունի
Red garden poppy (ռէդ հա-գարտ փփփ)	Պարտիզի կարմիր հարսնուկ, [Օգոստոս
Morn'ing-glory (մօ'նինկլօրի)	Բաղեղ, պատուտակ, Սեպտեմբեր
Hop (հօփ)	Հմուլ (Տճի. հա-օլիս, գարեջուր շինելու), գայլուկ, [գայլիտտ, Հոկտեմբեր
Chrys-an'the-mum (քրիստէ'նթէմ)	Ոսկեծաղիկ (Տճի. ալիս-հանըսէլէ) [հոկտեմբեր
Holly (հօլի)	Հաճարի Դեկտեմբեր

221. Վարժութիւն

[Ե]

FLOWERS.

How the universal heart of man blesses flowers! They are wreathed round the cradle, the marriage-altar, and the tomb. The Persian in the far East delights in their perfume, and writes his love in nosegays; while the Indian child of the far West clasps his hands with glee, as he gathers the abundant blossoms, — the illuminated scripture of the prairies. The Cupid of the ancient Hindoos tipped his arrows with flowers; and orange-buds are the bridal crown with us, a nation of yesterday. Flowers garlanded the Grecian altar, and they hang in votive wreaths before the Christian shrine.

All these are appropriate uses. Flowers should deck the brow of the youthful bride; for they are in themselves a lovely type of marriage. They should twine round the tomb; for their perpetually renewed beauty is a symbol of the resurrection. They should festoon the altar; for their fragrance and their beauty ascend in perpetual worship before the Most High.

LYDIA MARIA CHILD

222. *Ψωρδουθιλι*
[Ω]

THE SHORES OF THE OHIO.

It was now the middle of November. The weather up to this time had been, with the exception of a couple of days of fog and rain, delightful. The sky has a milder and lighter azure than that of the Northern States. The wide, clean sand-bars stretching for miles together, and now and then a flock of wild geese, swans, or sand-hill cranes, and pelicans, stalking along on them; the infinite varieties of form of the towering bluffs; the new tribes of shrubs and plants on the shores; the exuberant fertility of the soil, evidencing itself in the natural as well as cultivated vegetation; in the height and size of the corn, of itself alone a matter of astonishment to an inhabitant of the Northern States; in the thrifty aspect of the young orchards, literally bending under their fruit; the surprising size and rankness of the weeds, and, in the enclosures where cultivation had been for a while suspended, the matted abundance of every kind of vegetation that ensued, — all these circumstances united to give a novelty and freshness to the scenery. The bottom forests everywhere display the huge sycamore, the king of the Western forest, in all places an interesting tree, but particularly so here, and in Autumn, when you see its white and long branches among its red and yellow fading leaves. You may add, that in all the trees that have been stripped of their leaves, you see them crowned with verdant tufts of the viscus or mistletoe, with its beautiful white berries, and their trunks entwined with grape-vines, some of them in size not much short of the human body. To add to this union of pleasant circumstances, there is a delightful temperature of the air, more easily felt than described. There is something, too, in the gentle and almost imperceptible motion, as you sit on the deck of the boat, and see the trees apparently moving by you, and new groups of scenery still opening upon your eye, together with the view of these ancient and magnificent forests which the axe has not yet despoiled, the broad and beautiful river, the earth and the sky, which render such a trip at this season the very element of poetry.—TIMOTHY FLINT

[3] [4]

“Not vainly on thy gentle shrine,
Where Love, and Mirth, and Friendship twine
Their varied gifts, I offer mine.” — J. G. WHITTIER.

ገሴሴ ልኮሁ (LESSON CXXI.)

223. ቂዳሾታሰረፀኮረኔ

[፬]

THE BAREFOOT BOY

BLESSINGS on thee, little man,
Barefoot boy, with cheek of tan!
With thy turned-up pantaloons,
And thy merry whistled tunes;
With thy red lip, redder still
Kissed by strawberries on the hill,
With the sunshine on thy face,
Through thy torn brim's jaunty grace;
From my heart I give thee joy, —
I was once a barefoot boy!
Prince thou art, — the grown-up man
Only is republican.
Let the million-dollared ride!
Barefoot, trudging at his side,
Thou hast more than he can buy
In the reach of ear and eye, —
Outward sunshine, inward joy:
Blessings on thee, barefoot boy! J. G. WHITTIER.

The beauty of truth is never so invincible as when confronted with sophistry or falsehood; just as youth and health seem doubly fair and precious, in the presence of trembling decrepitude and revolting disease.” — A. J. E. WILSON.

“That man, I think, has had a liberal education, who has been so trained in his youth, that his body is the ready servant of his will, and does with ease and pleasure all the work that as a mechanism it is capable of; whose intellect is a clear, cold logic engine, with all its parts of equal strength and in smooth working order; ready like a steam-engine to be turned to their kind of work.” —

A. J. E. WILSON.

“Business before pleasure.”

“Mystery breeds misery.”

“Trust in Providence, but keep your powder dry.” —

OLIVER CROMWELL.

ԴԱՍ ՀԻՔ. (LESSON CXXII.)

224. Վարժութիւն

[Ո]

ZIGANA PASS*

“But what scenery! There is no living or dead language in which it can be described.

The last thousand feet of our climb to the top of the Pass reminded me of a fly walking up a window-pane, but it was delightful and fascinating to a degree which makes description hopeless. The air was crisp, delicious, and exhilarating. It was a sort of ice-cream air, and every drop of blood in the body pulsed with delight. In the whole heavens there was only one slender cloud, which served to emphasize the glory of the day. And the sky! Ah, what can I say? It was the sky of your happiest dreams, the sky of a heavenly vision. It was much more than “deeply, darkly, beautifully blue,” for there was a mystery about its indigo color that was amazing. And then as your eye fell from the zenith to the horizon line, the color changed slowly to a lighter shade. It really seemed that it could be only a few steps upward to the Celestial City, and that this gorgeous curtain of indigo-blue had been let down to prevent our seeing too much.

Then again, the mountains! Peak after peak, rising in a monotony of magnificence that was appalling, covered everywhere with snow which shone like so many acres of chopped-up diamonds. It was the most oppressively exquisite spectacle my eyes had ever beheld. “Asia Minor,” I said to my soul, “may have its dangers and its discomforts, but one half-hour with such a scene as this, and all else is easily forgotten.” — *Through Armenia on Horseback*.

GEO. H. HEPPWORTH.

“To die for those we love were easy martyrdom, but to live in sacrificial throes fierce as Dirce’s tortures, to endure for tedious indefinite lingering years, jilted by death, demands a fortitude higher than that of Cato, Socrates, or Seneca.” — A. J. E. WILSON.

“Those who do not find time for exercise will have to find time for illness. — LORD DERBY.

“Base men being in love have then a nobility in their natures more than is native to them.” — SHAKESPEARE.

* Կարնոյ (Էրէրա՞ն) ճամբուն վրայ անցք մ'է:

ገሴሴ ጳኮፋ. (LESSON CXXIII.)

225. ቂወጥቶህጽታህ

[፬]

“Love all, trust a few,
Do wrong to none; be able for thine enemy
Rather in power than use, and keep thy friend
Under thy own life's key: be check'd for silence,
But never tax'd for speech.” — SHAKESPEARE.

“'Tis not the many oaths that make the truth,
But the plain single vow that is vow'd true.” — SHAKESPEARE.

“Men are to mell with, boys are but to kiss.” — SHAKESPEARE.

“Moderate lamentation is the right of the dead: excessive grief
the enemy to the living.” — SHAKESPEARE.

“Descend a step in choosing a wife; mount a step in choosing
a friend.”

“Man trusts in God;
He is eternal. Woman trusts in man,
And he is shifting sand.”

“To thy duty now and ever!
Dream no more of rest or stay:
Give to Freedom's great endeavor
All thou art and hast to-day:”

“Let us then, uniting, bury
All our idle feuds in dust,
And to future conflicts carry
Mutual faith and common trust;
Always he who most forgiveth in his brother is most just.

“Let us do the work before us,
Cheerly, bravely, while we may,
Ere the long night-silence cometh, and with us it is not day!” —
J. G. WHITTIER.

“Duty is better than joy.”

Eminent men make more enemies, and give those enemies more
assailable points, than obscure men do.

No man stands long before the public and bears a part in
great affairs without giving openings to censorious criticism.” —
American Commonwealth. — JAMES BRYCE.

ԴԱՍ ՃԻԴ. (LESSON CXXIV.)

226. Վարժութիւն

[Թ]

[Հետեւեալն անյոռ-խո-նէան, «իբոյ հաւաքարժոն-նէան, եւ հար-
պիկոն-նէան սքանչելի օրինակ մ'է, և կ'արժէ որ ուսանողը բազ-
միցս կարդայ, միշտ ի մտի ունենայ, եւ յաճախ պատմէ իւր
բարեկամներուն:]

THE CURFEW SHALL NOT RING TO-NIGHT.

Many, many years ago it was the custom in England to have a bell rung at nightfall as a signal for the people to cover up their fires and put out their lights. The custom was established by William the Conqueror, and the bell thus rung was called the curfew.

The following story — which has also been beautifully told in verse—relates to an event that happened in those early times.

I.

It was in an English village. The red sun was sinking, the evening shadows were deepening towards night, and in the jail sat a prisoner. He was a robust, noble man, yet the deepening shadows meant to him the approach of death. He was good, brave, and young, yet he was condemned to be hanged.

The people of the place knew and loved him. He was a friend of the people, but hated by the king. That was the only reason why he was to be hanged. The people would gladly have saved him, but it was useless to try. How could they? He was in the king's prison and condemned, and would be hanged before the stars were out.

There was a whisper that friends with soldiers were coming to deliver him; but if they should not come before the curfew tolled he would be a dead man, for the judges had said, "Hang him at the curfew." And the sun was now rapidly going down to the setting, and at sunset the curfew would ring out from the church tower.

All the people of the village sat in their houses sorrowful, all save one girl of eighteen years. She stood in the long street, wretched, and alone, and watching, hardly knowing what she should do.

The old sexton who had rung the bell at sunset for seventy years would soon be going his way to ring it; and at its slow *bing*, *bang*, the jailer would lead out the young prisoner to die. His orders were, "At the ringing of the curfew."

The girl, almost crazed with grief at the thought of the fate that was to befall her lover, had come to a desperate resolve. She was waiting for the sexton. "Would he listen to her? Dare he? He must! Oh, he must!" she moaned, great tears standing in her wild eyes. What she was to do she hardly knew, or of what use it could be; but she would not have that curfew ring.

It was the law of the land, judges had said it, and she was only a cottage girl; but she would conquer the law. "It shall not ring," she said to herself.

The crimson clouds were all fading in the west, chill shadows crept about her, and steadily sank the sun. A moment of terrible silence fell on the village. The jailer had gone by the prison; and now the sexton turned out and limped his way towards the church.

Knowing what a solemn and awful thing would happen in the next few minutes, the people all held their breath: some knelt, some stood; all prayed, and waited. The girl walked to the sexton's side.

"Oh, sexton, you must not, you must not—you shall not ring!" she pleaded, wringing her hands, her eyes red and swollen with hot, scalding tears.

The deaf old sexton shook his head, and moved on towards the church tower. "I must do my duty, girl," he said; "I must do my duty."

Every step of the way towards that dreadful door she pleaded and wept and agonized. To be hanged herself would seem as nothing, compared with *his* being hanged!

"It is wicked!" she cried. "You shall not!" She was like a tortured wild beast leaping at some chance of escape. Staring, she scarcely saw; walking, she yet seemed petrified and dead. "Oh, you must not, you shall not! They'll hang him!" she cried, as the sexton put his hand on the belfry door.

II.

He was deaf to pity: he pushed her away, and proceeded to open the door. The despairing girl's eyes fell upon the rope that pulled the bell. She uttered a wild shriek like that of a bird which has received its death-wound, and everything seemed to turn dark before her. Then the dim shape of a ladder gleamed on her sight. It was the ladder to the bell-chamber.

Swift as the flash of her thought she darted up it, while the deaf old man fumbled about; and when he turned she was gone.

Ladder after ladder, she reached the chamber where the big bell hung. With the frenzy of a hope which in a second might be too late, she sprang at the tongue hanging above her head, and clung with the grip of desperation.

She lifted herself higher, twining her soft arms tightly round its big iron ball, her heart throbbing with fear lest she should lose her hold when the great bell should swing.

The rope began to move, the beam to roll, and the bell to toss. It struck her head, but she would not have heeded it had it tortured her to death. Her care was, had the curfew rung?

Again the beam turned, again the bell swung, and this time her limbs touched the great iron sides. Had the bell rung? She thought not. Once again the rope pulled, and again the bell rolled, and again her limbs touched the cold sides. Her ears were clear; she listened; it was *mute*. A hum, not louder than the hum of a bee in a flower, and not heard any farther, mingled with the creaking of the old rolling beam.

The three pulls were finished! Still she hung on. Would he pull once more? Listening, she faintly heard below the old sexton go out and the tower door close behind him. Then she relaxed her aching arms, and dropped to her feet. The chamber swam and the tower reeled. She staggered a moment, then felt her way slowly down ladder after ladder, and let herself timidly out into the twilight.

All was still in the jail. The jailer, waiting breathless, listened for the curfew. The young prisoner stood with hands tied. The villagers heard their own hearts beat as they awaited the first stroke of the fatal bell.

Would somebody tell the old sexton that he had not rung? The villagers would not; but would anybody at last spoil her work?

What was that distant sound over the hills? She started. Was it horses' feet? Was it the soldiers? It was! it was! Then he was saved!

As the galloping horsemen drew near, she stood sentry at the tower door, guarding that cruel bell. Then, with the dart of a swallow, she reached them as they rode up to the church-yard gate, and told them where her lover lay. They made straightway to the prison, and set him free.

In a moment it became known in the town that it was through her daring and endurance that the soldiers had arrived in time to save his life; and all were loud in praise of the heroic girl.

BENJAMIN WAUGH.

ԴԱՍ ՃԻԵ (LESSON CXXV.)

227. Վարժութիւն

[0]

“Surely the race is not to the swift, nor the battle to the strong, neither yet bread to the wise, nor yet riches to men of understanding, nor yet favour to men of skill, but time and chance happeneth to them all.”

“Life may change, but it may fly not;
Hope may vanish, but can die not;
Truth be veiled, but yet it burneth;
Love repulsed, but it returneth.” — SHELLEY.

Հետեւեալն Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային Երգն է
AMERICA.

- 1 My country 'tis of thee,
Sweet land of liberty,
Of thee I sing;
Land where my fathers died;
Land of the pilgrims' pride;
From every mountain side
Let freedom ring.
- 2 My native country, thee,
Land of the noble free,
Thy name I love;
I love thy rocks and rills,
Thy woods and templed hills;
My heart with rapture thrills,
Like that above.
- 3 Let music swell the breeze,
And ring from all the trees
Sweet freedom's song;
Let mortal tongues awake,
Let all that breathe partake;
Let rocks their silence break,
The sound prolong.
- 4 Our fathers' God, to Thee,
Author of liberty,
To Thee we sing;
Long may our land be bright
With freedom's holy light;
Protect us by Thy might,
Great God, our King!

SAMUEL FRANCIS SMITH.

ՎԵՐՋ

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

*Անկանոն Բայերու Ցանկը
Թէ Կանոնաւոր եւ Թէ Անկանոն Բայերու Ցանկը*

ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ

THE PRINCIPAL PARTS
of
IRREGULAR AND REDUNDANT VERBS.

ԱՆԿԱՆՈՆ ՈՒ ԹԷ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԵՒ ԹԷ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐՈՒ
ԳԼԽԱԻՈՐ ՄԱՍԵՐԸ

(Տե՛սէ՛լ երէս 108, Բայերոս Գլխաւոր Մասերն, և երէս 109, Բայերոս
Դասակարգութիւնը: Տե՛սէ՛լ նաև երէս 189, Անկանոն Բայեր.
և երէս 195, Թէ Կանոնաւոր և Թէ Անկանոն Բայեր:)

[Հետեւեալ երեսներուն վրայ զետեղ-
ուած են Անկանոն ու Թէ Կանոնաւոր եւ
Թէ Անկանոն Բայերու ամբողջ ցանկը
a, b, cի վրայ շարուած, իրենց Գլխաւոր
Մասերովը (Նախնական Ժամանակներովը) հան-
դերձ: Ուսանողը պէտք չէ զանոնք իբր
դաս սովորի, այլ ի պահանջել հարկին միայն
պէտք է դիմէ այս ցանկին, ուր իւր
փնտռած բայը գտնելէ վերջ, ջանալու է
անոր գլխաւոր մասերը «անից» կրկնել բե-
րանացի, բարձրաձայն. եւ երկուսն ալ գէթ
ընդօրինակել քարետախտակին վրայ. եւ
եթէ աւելի ժամանակ ունենայ, փորձելու
է գրաւոր խոնարհել նոյն բայի զանազան
եղանակներն ու ժամանակներն:

Եթէ նմանօրինակ բայ մ'ալ տեսնէ,
խնամով իրարու հետ բաղդատելու է ա-
նոնց հեգելը, հնչելը եւ ունեցած նը-
շանակութիւններն. ու գտած տարբերու-
թիւններն ստորագծելու է կարմիր մեկա-
նով, որով պիտի կարողանայ իրեն պէտք
եղածներն անմոռանալի կերպով սովորած
ըլլալ:]

LIST OF THE IRREGULAR VERBS.

ՑԱՆԿ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐՈՒՆ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներիւյ:	Անցեալ:	Անկարար Ընդունելի:	Անցեալ Ընդ.
A-rise' (ըրիւյ), վեր ելնեմ,*	a-rose', վեր ելայ,	a-ri'sing, վեր ելնելով,	aris'en. վեր ելած:
Be (լիւյ), Ըլլամ,	was, էի, եղայ,	being, ըլլալով,	been. եղած:
Bear (լիւյ), Ծնանիմ,	bore <i>ore</i> bare, ծնայ	bear'ing, ծնանելով,	borne <i>or</i> born. ծնած:
Beat (լիւյ), ‡ Չարնեմ,	beat, զարկի,	beat'ing, զարնելով,	beat'en <i>or</i> beat. զարկած:
Be-gin' (լիւյ), † Սկսիմ,	be-gan', be-gun', սկսայ, սկսեցի, սկսելով,	be-gin'ning, սկսելով,	begun. սկսած:
Be-hold' (լիւյ), § Տեսնեմ,	be-held', տեսայ,	be-hold'ing, տեսնելով,	be-held'. տեսած:
Be-set' (լիւյ), Պաշարեմ,	be-set', պաշարեցի,	be-set'ting, պաշարելով,	be-set'. պաշարած:
Bid (լիւյ), Պատուիրեմ,	bid <i>or</i> bade, պատուիրեցի,	bid'ding, պատուիրելով,	bid'den <i>or</i> bid. պատուիրած:

* Կը նշանակէ նաեւ անկողնէն վեր ելնել, յառաջ գալ, երեւիլ, ծագիլ, ծնանիլ:

|| Կը նշանակէ նաեւ կրել, տանիլ:

‡ To beat, to strike եւ to hit կը նշանակեն զարնել այս տարբերութեամբ որ to beat կը նշանակէ արագ արագ, կանոնաւոր կերպով եւ իրարու ետեւէ զարնել (հարկանել). to strike կը նշանակէ մէկ անգամ մանաւանդ պատահմամբ զարնել. իսկ to hit կը նշանակէ յարմար առիթին դիտմամբ զարնել:

† To begin եւ to commence կը նշանակեն սկսիլ. այս տարբերութեամբ որ to begin ժամանակի եւ կարգի վերաբերութեամբ, ինչպէս նաեւ նոր բան մը սկսելուն կը գործածուի, մինչ to commence ուղղակի գործի մը կամ բանի մը սկսելուն: To begin ի հակառակն է to end, վերջացնել. to commence ի հակառակն է to complete, ամբողջացնել:

§ To behold եւ to see կը նշանակեն տեսնել. այս տարբերութեամբ որ to behold կը նշանակէ պարզ տեսնելէն բան մ'աւել, երկար տեսնել եւ տեսածին մէջ շահ մը կամ սքանչելիք մը նկատել. մինչ to see կը նշանակէ պարզ տեսնել. ինչպէս անցածնուս ատեն յաճախ կը տեսնենք առարկայ մը առանց մասնաւորապէս դէպի այն կողմը նայելու:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Անկապար ընդհանր-ի-ն:	Անցեալ ընդ:
Bind (աշնար), կապեմ,	bound, կապեցի,	bind'ing, կապելով,	bound or bound'en. կապած:
Bite (աշնի), կծենեմ,	bit, խածի,	bi'ting, խածնելով,	bit'ten or bit. խածած:
Bleed (ալեյար), Արիւն առնել,	bled, արիւն առի,	bleed'ing, արիւն առնելով,	bled. արիւն առած:
Break (աբէյ), կոտրեմ,	broke, կոտրեցի,	break'ing, կոտրելով,	bro'ken. կոտրած:
Breed (աբէյար), Սնուցանեմ,	breed, սնուցի,	breed'ing, սնուցանելով,	bred. սնուցած:
Bring (աբիւնի), բերեմ,	brought, բերի,	bring'ing, բերելով,	brought. բերած:
Buy (այար), գնեմ,	bought, գնեցի,	buy'ing, գնելով,	bought. գնած:
Cast (գասար) , նետեմ,	cast, նետեցի,	cast'ing, նետելով,	cast. նետած:
Chide (չարար), Յանդիմանեմ,	chid or chode, յանդիմանեցի,	chid'ing, յանդիմանելով,	chid'den or chid. յանդիմանած:
Choose (չօւչ), ընտրեմ,	chose, ընտրեցի,	choos'ing, ընտրելով,	chos'en. ընտրած:
Cleave (գլեյիլ)*, ձեղքեմ,	cleft or clove, ձեղքեցի,	cleav'ing, ձեղքելով,	cleft or clov'en. ձեղքած:
Cling (գլեյիլ), Փարիմ,	clung, փարեցայ,	cling'ing, փարելով,	clung. փարած:
Come (գլեյիլ), Գամ,	came, եկայ,	com'ing, գալով,	come. եկած:
Cost (գլեյիլ, գօսար), Արժեմ,	cost, արժեցի,	cost'ing, արժեքելով,	cost. արժած:
Cut (գլեյիլ), կտրեմ,	cut, կտրեցի,	cut'ting, կտրելով,	cut. կտրած:

† Կը նշանակէ սնուցանել արգանդին մէջ:

|| To cast, to throw, to hurl եւ to toss կը նշանակեն նետել այս տարբերութեամբ որ to cast կը նշանակէ ձեռքէն թողելու պէս եւ քիչ մ'աւել. ինչպէս, խարիսխ նետել, վիճակ նետել. to throw կը նշանակէ նպատակաւ նետել. to hurl կը նշանակէ ծանր բան մ'ուժով նետել. իսկ to toss կը նշանակէ թեթեւ բան մը յանկարծ ու արագ նետել:

* To cleave կը գործածուի նաեւ իբր կանոնաւոր բայ, որ ատեն կը նշանակէ յարիւ, փակչիւ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Անկապար Ընդհանրական:	Անցեալ Ընդ.
Do (դո), Ընեմ,	did, ըրի,	do'ing, ընելով,	done. ըրած:
Draw (դրո), Քաշեմ,	drew, քաշեցի,	draw'ing, քաշելով,	drawn. քաշած, գծագրած
Drink (դրին), Խմեմ,	drank, խմեցի,	drink'ing, խմելով,	drunk or drank. խմած:
Drive (դրայ), Քշեմ,	drove, քշեցի,	dri'ving, քշելով,	driv'en. քշած:
Eat (էյթ), Ուտեմ,	ate or eat, կերայ,	eat'ing, ուտելով,	eat'en or eat. կերած:
Fall (ֆոլ), Իյնամ,	fell, ինկայ,	fall'ing, իյնալով,	fall'en. ինկած:
Feed (ֆէյթ), Կերակրեմ,	fed, կերակրեցի,	feed'ing, կերակրելով,	fed. կերակրած:
Feel (ֆէյլ), Զգամ,	felt, զգացի,	feel'ing, զգալով,	felt. զգացած, շօշափած:
Fight (ֆայթ), Կռուիմ,	fought, կռուեցայ,	fight'ing, կռուելով,	fought. կռուած:
Find (ֆայն), Գտնեմ,	found, գտայ,	find'ing, գտնելով,	found. գտած:
Flee (ֆլէյ), Փախչիմ,	fled, փախայ,	flee'ing, փախչելով,	fled. փախած:
Fling (ֆլինկ), Ուժոյն նետեմ, ուժոյն նետեցի, ուժոյն նետելով ուժոյն նետած:	flung,	fling'ing, ֆլինկելով,	flung.
Fly (ֆլայ), Թռչիմ,	flew, թռայ,	fly'ing, թռչելով,	flown. թռած:
For-bear' (ֆոր-բէյթ) for-bore', Խորչիմ†,	for-bore', խորչեցայ,	for-bear'ing, խորչելով,	for-borne'. խորչած:
For-sake' (ֆոր-սէյթ) for-sook' Լքանեմ,	for-sook' լքի,	for-sak'ing, լքանելով,	for-sak'en. լքած:
Get (կէթ), Ստանամ,	got, ստացայ,	get'ing, ստանալով,	got or got'ten. ստացած:
Give (կէվ), Տամ,	gave, տուի,	giv'ing, տալով,	giv'en. տուած:
Go (կօ), Երթամ,	went, գնացի,	go'ing, երթալով,	gone. գնացած:

† To for-bear բաղադրեալն է bear բային եւ անոր պէս ալ կը խոնարհի. կը նշանակէ նաեւ ինքզինքն զսպել:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Անկարար Ընդունելութիւն:	Անցեալ Ընդ.
Grow (կօ), Աճիմ,	grew, աճեցայ,	grow'ing, աճելով,	grown. աճած:
Have (հէլ), Ունենամ,	had, ունեցայ,	hav'ing, ունենալով,	had. ունեցած:
Hear (հէյր), Լսեմ,	heard, լսեցի,	hear'ing, լսելով,	heard. լսած:
Hide (հայր),† Ծածկեմ,	hid, ծածկեցի,	hi'ding, ծածկելով,	hid'den or hid. ծածկած:
Hit (հիթ)‡, Չարնեմ,	hit, չարկի,	hit'ting, չարնելով,	hit. չարկած:
Hold (հօլդ), Բռնեմ,	held, բռնեցի,	hold'ing, բռնելով,	held or hold'en. բռնած:
Hurt (հըրթ), Վնասեմ,	hurt, վնասեցի,	hurt'ing, վնասելով,	hurt. վնասած:
Keep (քէյփ), Պահեմ,	kept, պահեցի,	keep'ing, պահելով,	kept. պահած:
Know (նօ), Գիտեմ,	knew, գիտցայ,	know'ing, գիտնալով,	known. գիտցած:
Lead (լէյդ), Առաջնորդեմ,	led, առաջնորդեցի,	lead'ing, առաջնորդելով,	led. առաջնորդած:
Leave (լէյվ), Թողում,	left, թողուցի,	leav'ing, թողլով,	left. թողած, մեկնած:
Lend (լէն), Փոխ տամ,	lent, փոխ տուի,	lend'ing, փոխ տալով,	lent. փոխ տուած:
Let (լէթ),§ Թողում,	let, թողուցի,	let'ting, թողլով,	let. թողած:
Lie (լայ), Պառկիմ,	lay, պառկեցայ,	ly'ing, պառկելով,	lain. պառկած:

† To hide աւելի ճիշդ կը նշանակէ ծածկել գաղտնի պահելու համար, որ ուրիշը չտեսնայ: [Թուլթիւնը:

‡ Տեսէ՛ք Ա' կտորն Բայերու Ցանկն, երես 4. to beat բայի ծանօ-

§ To let կը նշանակէ աւելի ճիշդ արտօնութիւն տալ. կը գործածուի առ հասարակ Հրամայականի մէջ, իրմէ վերջ ալ սովորաբար աներեւոյթ մ'առնելով. ինչպէս, "Let me do it. Թողէ՛ք ինձ ընել զայն": To let կը նշանակէ նաեւ վարձու տալ. ինչպէս, "House to let. Վարձու տուն":

|| To lie կը նշանակէ աւելի ճիշդ հանգստանալու համար պառկիլ, ընկողմանիլ (Ռ.Վ. Երկնաւ, Քրթ. Վերլի): To lie երբ իբր կանոնաւոր բայ գործածուի կը նշանակէ ստել:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Կորսել, <i>կորսանցնեմ,</i>	Անցեալ: Անկորար Ընդհանրեցի: Անցեալ Ընդ.		
Lose (լօւ), <i>կորսանցնեմ,</i>	lost, <i>կորսնցուցի,</i>	los'ing, <i>կորսնցնելով,</i>	lost. <i>կորսնցուցած:</i>
Make (մէյ), § <i>հնեմ,</i>	made, <i>ըրի,</i>	ma'king, <i>ընելով,</i>	made. <i>ըրած:</i>
Meet (մէյ), <i>Հանդիպիմ,</i>	met, <i>Հանդիպեցայ,</i>	meet'ing, <i>Հանդիպելով,</i>	met. <i>Հանդիպած:</i>
Out-do (աւելից), <i>Գերազանցեմ,</i>	out-did, <i>գերազանցեցի,</i>	out-doing, <i>գերազանցելով,</i>	out-done. <i>գերազանցած:</i>
Put (փութ), <i>Դնեմ,</i>	put, <i>դրի,</i>	put'ting, <i>դնելով,</i>	put. <i>դրած:</i>
Read (ռէյ), <i>կարդամ,</i>	read (ռէյ), <i>կարդացի,</i>	read'ing, <i>կարդալով,</i>	read. <i>կարդացած:</i>
Rend (ռէյ), <i>Պատռեմ,</i>	rent*, <i>պատռեցի,</i>	rend'ing, <i>պատռելով,</i>	rent. <i>պատռած:</i>
Rid (ռի), † <i>Ազատեմ,</i>	rid, <i>ազատեցի,</i>	rid'ding, <i>ազատելով,</i>	rid. <i>ազատած:</i>
Ride (ռայ), <i>Հեծնեմ,</i>	rode, <i>հեծայ,</i>	ri'ding, <i>հեծնելով,</i>	rid'den or rode. <i>հեծած:</i>
Ring (րինգ), <i>Հնչեցնեմ,</i>	rung or rang, <i>հնչեցուցի,</i>	ring'ing, <i>հնչեցնելով,</i>	rung. <i>հնչեցուցած:</i>
Rise (րայ), ‡ <i>Ելլեմ,</i>	rose, <i>ելայ,</i>	ri'sing, <i>ելլելով,</i>	ris'en. <i>ելած:</i>
Run (րան), <i>Վազեմ,</i>	ran or run, <i>վազեցի,</i>	run'ning, <i>վազելով,</i>	run. <i>վազած:</i>
Say (սէյ), <i>Ըսեմ,</i>	said, <i>ըսի,</i>	say'ing, <i>ըսելով,</i>	said. <i>ըսած:</i>
See (սի), <i>Տեսնեմ,</i>	saw, <i>տեսած,</i>	see'ing, <i>տեսնելով,</i>	seen. <i>տեսած:</i>

§ To make *կը նշանակէ աւելի ճիշդ բան մ'ընել ո եւ իցէ միջոցով, ո եւ է կերպով յառաջ բերել, ինք իրմէ ստեղծել, հեղինակել:*

|| To meet *կը նշանակէ նաեւ ծանօթանալ:*

* To rent *ալ կը նշանակէ վարձել եւ կանոնաւոր բայ է:*

† To rid *կը նշանակէ աւելի ճիշդ ազատել այնպիսի բանէ մը որ իրեն ձանձրութիւն կամ նեղութիւն կը պատճառէ (Ռ.Վ. Վրայն + 26) եւ ընդհանրապէս իրմէ վերջ of կ'ուզէ:*

‡ To rise *կը նշանակէ նաեւ յարութիւն առնել:*

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Կերից:	Անցել:	Անկարող Ընդհանրելի:	Անցել Ընդ.
Seek (սփյ), Փնտռեմ,	sought, փնտռեցի,	seek'ing, փնտռելով,	sought. փնտռած:
Sell (սել), Ծախեմ,	sold, ծախեցի,	sell'ing, ծախելով,	sold. ծախած:
Send (սեն), Ղրկեմ,	sent, ղրկեցի,	send'ing, ղրկելով,	sent. ղրկած:
Set (սէթ), Դնեմ,	set, դրի,	set'ing, դնելով,	set. դրած:
Shed (շէթ), Թափեմ,	shed, թափեցի,	shed'ing, թափելով,	shed. թափած:
Shoe (շօ), Պայտեմ,	shod, պայտեցի,	shoe'ing, պայտելով,	shod or shod'den. պայտած:
Shoot (շօթ), Չարնեմ,	shot, չարկի,	shoot'ing, չարնելով,	shot. հրացանով զարկած:
Shred (շրէթ), Մանրեմ Բեւ Բեւ, մանրեցի,	shred, մանրեցի,	shred'ing, մանրելով,	shred. մանրած:
Shrink (շրին), † Կծկիմ,	shrunk, shrank, կծկեցայ,	shrink'ing, կծկելով,	shrunk, shrunk'en. կծկած:
Shut (շէթ), Գոցեմ,	shut, գոցեցի,	shut'ing, գոցելով,	shut. գոցած:
Sing (սինգ), Երգեմ,	sung or sang, երգեցի,	sing'ing, երգելով,	sung. երգած:
Sink (սինկ), Ընկղմեմ,	sunk or sank, ընկղմեցի,	sink'ing, ընկղմելով,	sunk. ընկղմած:
Sit (սիթ), Նստիմ,	sat, նստայ,	sit'ing, նստելով,	sat. նստած:
Slay (սլայ), § Սպաննեմ,	slew, սպաննեցի,	slay'ing, սպաննելով,	slain, սպաննած:
Sling (սլինգ), Պարսեմ,	slung, պարսեցի,	sling'ing, պարսելով,	slung. պարսած:
Slink (սլինկ), † Փախչիմ,	slunk or slank, փախայ,	slink'ing, փախչելով,	slunk. փախած:

† To shrink կը նշանակէ աւելի ճիշդ կարկամիլ, կծկիլ, ամփոփուիլ. ինչպէս ասուին եթէ ջրենք կ'ամփոփուի (կը խրանայ):

§ To slay կը նշանակէ բարկութեամբ եւ կատաղութեամբ սպաննել: [փախչիլ:]

† To slink կը նշանակէ աւելի ճիշդ գաղտնի սողոսկելով

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Անկապար ընդհանրական-ի-ն:	Անցեալ ընդ.
Smite(ը)՝(սմայթ) smote, Զարնեմ, զարկի,	smi'ting, զարնելով,	smit'ten or smit. զարկած:	
Speak(ը)՝(սփէյտ), † spoke, Խօսիմ, խօսեցայ,	speak'ing, խօսելով,	spo'ken, խօսած:	
Spend(ը)՝(սփէն) spent, Ծախսեմ, ծախսեցի,	spend'ing, ծախսելով,	spent. ծախսած:	
Spin (ը)՝(սփին) spun, Մանեմ, մանեցի,	spin'ning, մանելով,	spun. մանած:	
Spit (ը)՝(սփիտ), spit or spat, Թքնեմ, թքի, թքացի,	spit'ting, թքնելով,	spit or spit'ten. թքած:	
Spread(ը)՝(սփրէյտ) spread, Տարածեմ, տարածեցի,	spread ing, տարածելով,	spread. տարածած:	
Spring(ը)՝(սփրինգ) § sprung or sprang	spring'ing, ցատկելով,	sprung. ցատկած:	
Stand(ը)՝(սթանդ) stood, Կայնիմ, կայնեցայ,	stand'ing, կայնելով,	stood. կայնած:	
Steal (ը)՝(սթիլ) stole, Գողնեմ, գողցայ,	steal'ing, գողնելով,	sto'len. գողցած:	
Stick (ը)՝(սթիկ),* stuck, Անցնեմ, անցուցի,	stick'ing, անցնելով,	stuck. անցուցած:	
Sting (ը)՝(սթինգ) stung, Խայթեմ, խայթեցի,	sting'ing, խայթելով,	stung. խայթած:	
Stink(ը)՝(սթինկ) stunk or stank,	stink'ing,	stunk.	
Գարշահոտեմ, գարշահոտեցի,	գարշահոտելով	գարշահոտած:	
Stride(ը)՝(սթրայդ) strode, Մեծապաքալեմ, մեծաքալեցի,	stri'ding, մեծաքալելով,	strid'den. մեծապաքալած:	
Strike(ը)՝(սթրայկ) struck, Զարնեմ, զարկի,	stri'king, զարնելով,	struck, strick'en. զարնած:	
String(ը)՝(սթրինգ) strung, Պարնեմ, շարեցի,	string'ing, շարելով,	strung. շարած:	

|| To smite կը նշանակէ յանկարծ եւ ուժգին զարնել. ինչպէս մուրճով սալին զարնել:

† Տեսնել 664 երեսի ստորեւ եղած ծանօթութիւնը:

§ Կը նշանակէ ցատկել զսպանակի պէս. կը նշանակէ նաեւ բողբոջիլ:

* To stick կը նշանակէ աւելի ճիշդ ՌՊ. շտեմ. ինչպէս գընդասեղը կտորին վրայ կը չքենք:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle</i>
Ներիայ:	Անցեալ:	Անկապար Ընդհանրելի:	Անցեալ Ընդ:
Swear (ըստ-էր), swore, Երդում ընեմ, երդում ըրի,	swearing, երդում ընելով երդում ըրած:	sworn.	
Swim (ըստ-էր), swum or swam, swimming, Լողամ, Լողացի, Լողալով,	swum.	Լողացած:	
Swing (ըստ-էր), swung or swang, swing'ing, Ճօճեմ, Ճօճեցի, Ճօճելով,	swung.	Ճօճած:	
Take (Բեյ+), took, Առնեմ, առի,	ta'king, առնելով,	ta'ken.	առած:
Teach (Բեյ+), taught, Սովորեցնեմ, սովորեցուցի,	teach'ing, սովորեցնելով,	taught.	սովորեցուցած:
Tear (Բեյ+), tore, Պատռեմ, պատռեցի,	tear'ing, պատռելով,	torn.	պատռած:
Tell (Բեյ+), † told, Ըսեմ, ըսի,	tell'ing, ըսելով,	told.	ըսած:
Think (Բեյ+), thought, Մտածեմ, մտածեցի,	think'ing, մտածելով,	thought.	մտածած:
Thrust (Բեյ+), thrust, Մղեմ, քշեմ, մղեցի,	thrust'ing, մղելով,	thrust.	մղած:
Tread (Բեյ+), trod, Ոտնակոխեմ, ոտնակոխեցի,	tread'ing, ոտնակոխելով,	trod'den.	ոտնակոխած:
Wear (ըստ-էր), wore, Հագնիմ, կրեմ, հագայ,	wear'ing, հագնելով,	worn.	հագած:
Win (ըստ-էր), † won, Շահիմ, շահեցայ,	win'ing, շահելով,	won.	շահած:
Write (ըստ-էր), wrote, Գրեմ, գրեցի,	wri'ting, գրելով,	writ'ten.	գրած:

† Տեսնել 664 երեսի ստորե եղած ծանօթութիւնը:

† To win կը նշանակէ դժուարութեանց եւ արգելքներու դէմ մաքառելով, ջանքերով, դժուարութիւններով շահիլ. ինչ-պէս մրցման մէջ մրցանակ շահիլ:

LIST OF THE REDUNDANT VERBS.

ՑԱՆԿ ԹԷ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԵՒ ԹԷ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐՈՒ

(Պէտք եղածէն աւելի Գլխաւոր Մասեր ունեցող բայերու):

Present. Preterit. Imperfect Participle. Perfect Participle.
Ներկայ: Անյեալ: Անկապ Ընդհանր-Բի-ն: Անյեալ Ընդ.

A-bide' (էպա՛յր), abode or abided, Բնակիմ, բնակեցայ, abiding, բնակելով, abod or abided.
A-wake' (էպա՛յր), awakened or awoke, Արթննամ, արթնցայ, awaking, արթննալով, արթնցած: awakened or awoke.
Be-lay' (պէլէ՛յ), belayed or belaid, Կառանեմ, կառանցի, belaying, կառանելով, կառանած: belayed or belaid.
Bend (պէն), bent or bended, Ծռեմ, ծռեցի, bending, ծռելով, ծռած: bent or bended.
Bereave' (պէրէ՛յ), bereft or bereaved, Զրկեմ, զրկեցի, bereaving, զրկելով, զրկած: bereft or bereaved.
Be-seech' (պէսէ՛յ), besought or beseeched, beseeching, Պաղատիմ, պաղատեցայ, besought or beseeched. պաղատելով, պաղատած:
Bet (պէր), betted or bet, betting, Գրաւ դնեմ, գրաւ դրի, betted or bet. գրաւ դնելով, գրաւ դրած: betting,
Be-tide' (պէնէ՛յ), betided or betid, betiding, Հանդիպիմ, հանդիպեցայ, betided or betid. հանդիպելով, հանդիպած: betiding,
Bide (պայր), bode or bided, bidding, Սպասեմ, սպասեցի, bode or bided. սպասելով, սպասած: bidding,
Blend (պէն), blended or blent, blending, Խառնեմ, խառնեցի, blended or blent. խառնելով, խառնած: blending,
Bless (պէս), blessed or blest, blessing, Օրհնեմ, օրհնեցի, blessed or blest. օրհնելով, օրհնած: blessed or blest.
Blow (պլո), blew or blowed, blowing, Փչեմ, փչեցի, blown or blowed. փչելով, փչած: blowing,
Build (պէլ), built or builded, building, Եկեմ, շինեցի, built or builded. շինելով, շինած: building,
Burn (պըն), burned or burnt, burning, Այրեմ, այրեցի, burned or burnt. այրելով, այրած: burning,
Burst (պըստ), burst or bursted, bursting, Պայթեմ, պայթեցի, burst or bursted. պայթելով, պայթած: bursting,
Catch (էկէ), caught or catched, catching, Բռնեմ, բռնեցի, caught or catched. բռնելով, բռնած: catching,
Clothe (էլոհ), clothed or clad, clothing, Հագցնեմ, հագցուցի, clothed or clad. հագցնելով, հագցուցած: clothing,

Ժբ

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Անկարգ ընդհանրական:	Անցեալ ընդհ.
Creep (քրէյք), Սողամ,	crept or creeped, սողացի,	creeping, սողալով,	crept or creeped. սողացած:
Crow (քրօ), Խօսիմ, [†]	crowed or crew, խօսեցայ,	crowing, խօսելով,	crowed. խօսած:
Curse (էլէւ), Անիծեմ,	cursed, or curst, անիծեցի,	cursing, անիծելով,	cursed or curst. անիծած:
Dare (դէյր), Թանգդնիմ,	dared or durst, յանդգնեցայ,	daring, յանգգնելով,	dared. յանգգնած:
Deal (դէյլ), Վարուիմ,	dealt or dealed, վարուեցայ,	dealing, վարուելով,	dealt or dealed. վարուած:
Dig (դիկ), Փորեմ,	dug or digged, փորեցի,	digging, փորելով,	dug or digged. փորած:
Dive, (դայվ), Սուզիմ,	dived or dove, սուզեցայ,	diving, սուզելով,	dived or diven. սուզած:
Dream (դրէյմ), Երազեմ,	dreemed or dreamt, երազեցի,	dreeming, երազելով,	dreemed or dreamt. երազած:
Dress (դրէս), Հագցնեմ,	dressed or drest, հագուցի,	dressing, հագցնելով,	dressed or drest. հագցուցած:
Dwell (դոււել), Բնակիմ,	dwelt or dwelled, բնակեցայ,	dwelling, բնակելով,	dwelt or dwelled. բնակած:
Freeze (ֆրէյզ), Սառիմ,	froze or freezed, սառեցայ,	freezing, սառելով,	frozen or freezed. սառած:
Geld (կէլ), Կռտեմ,	gelded or gelt, կռտեցի,	gelding, կռտելով,	gelded or gelt. կռտած:
Gild (կիլ), Ոսկեզօծեմ,	gilded or gilt, ոսկեզօծեցի,	gilding, ոսկեզօծելով,	gilded or gilt. ոսկեզօծած:
Gird (կիր), Գօտեւորեմ,	girded or girt, գօտեւորեցի,	girding, գօտեւորելով,	girded or girt. գօտեւորած:
Grave (կրէյվ), Փորագրեմ,	graved, փորագրեցի,	graving, փորագրելով,	graved or graven. փորագրած:
Grind (կրայն), Աղամ,	ground or grinded, աղացի,	grinding, աղալով,	ground or grinded. աղացած:
Hang (հանկ), Կախեմ,	hung or hanged, կախեցի,	hanging, կախելով,	hung or hanged. կախած:

[†] To crow կը նշանակէ աքաղաղի պէս խօսիլ, կռկլռկռկռ-
կռ կանչել:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ելել, <i>Ելել</i> ,	Անցաւ, <i>Անցաւ</i>	Անցաւ, <i>Անցաւ</i>	Անցաւ, <i>Անցաւ</i>
Heave (հէյլ), <i>հանգնեմ</i> ,	heaved or hoved, <i>հանգնեցի</i> ,	heaving, <i>հանգնելով</i> ,	heaved or hoven. <i>հանգնած</i> :
Hew (հէօ), <i>հոփեմ</i> ,	hewed, <i>հոփեցի</i> ,	hewing, <i>հոփելով</i> ,	hewed or hewn. <i>հոփած</i> :
Kneel (նէյլ), <i>ժնրադրեմ</i> ,	kneeled or knelt, <i>ժնրադրեցի</i> ,	kneeling, <i>ժնրադրելով</i> ,	kneeled or knelt. <i>ժնրադրած</i> :
Knit (նէր), <i>հիւսեմ</i> ,	knit or knitted, <i>հիւսեցի</i> ,	knitting, <i>հիւսելով</i> ,	knit or knitted. <i>հիւսած</i> :
Lade (լէյ), <i>բեռցնեմ</i> ,	laded, <i>բեռցուցի</i> ,	lading, <i>բեռցնելով</i> ,	laded or laden. <i>բեռցուցած</i> :
Lay (լէյ), <i>դնեմ</i> ,	laid or layed, <i>դրի</i> ,	laying, <i>դնելով</i> ,	laid or layed. <i>դրած</i> :
Lean (լէյն), <i>հակիմ</i> ,	leaned or leant, <i>հակեցայ</i> ,	leaning, <i>հակելով</i> ,	leaned or leant. <i>հակած</i> :
Leap (լէյփ), <i>ցատկեմ</i> ,	leaped or leapt, <i>ցատկեցի</i> ,	leaping, <i>ցատկելով</i> ,	leaped or leapt. <i>ցատկած</i> :
Learn (լըռն), <i>սովորեմ</i> ,	learned or learnt, <i>սովորեցայ</i> ,	learning, <i>սովորելով</i> ,	learned or learnt. <i>սովորած</i> :
Light (լայթ), <i>վառեմ</i> ,	lighted or lit, <i>վառեցի</i> ,	lighting, <i>վառելով</i> ,	lighted or lit. <i>վառած</i> :
Mean (մէյն), <i>նշանակեմ</i> ,	meant or meant, <i>նշանակեցի</i> ,	meaning, <i>նշանակելով</i> ,	meant or meant. <i>նշանակած</i> :
Mow (մօ), <i>հնձեմ</i> ,	mowed, <i>հնձեցի</i> ,	mowing, <i>հնձելով</i> ,	mowed or mown. <i>հնձած</i> :
Mulct (մուլկտ), <i>Պատժեմ</i> ,	mulcted or mulct, <i>պատժեցի</i> ,	mulcting, <i>պատժելով</i> ,	mulcted or mulct. <i>պատժած</i> :
Pass (փէյ), <i>Անցնեմ</i> ,	passed or past, <i>անցայ</i> ,	passing, <i>անցնելով</i> ,	passed or past. <i>անցած</i> :
Pay (փէյ), <i>վճարեմ</i> ,	paid or payed, <i>վճարեցի</i> ,	paying, <i>վճարելով</i> ,	paid or payed. <i>վճարած</i> :
Pen (փէն), <i>Պահեմ</i> ,	penned or pent, <i>պահեցի</i> ,	penning, <i>պահելով</i> ,	penned or pent. <i>պահած</i> :
Plead, (փլէյ), <i>Պատճառբանեմ</i> ,	pleaded or pled, <i>պատճառբանեցի</i> ,	pleading, <i>պատճառբանելով</i> ,	pleaded or pled. <i>պատճառբանած</i> :
Prove (փրօւ), <i>Ապացուցանեմ</i> ,	proved, <i>ապացուցի</i> ,	proving, <i>ապացուցանելով</i> ,	proved or proven. <i>ապացուցած</i> :

† Կը նշանակէ աւելի ճիշդ անիրաւ տուգանքի տակ ձգել :

Present. Preterit. Imperfect Participle. Perfect Participle.

Ներկայ:	Անցեալ:	Անկարգ ընդհանրական:	Անցեալ ընդհ.
Quit (Գործ), Թողում,	quitted or quit, Թողցի,	quitting, Թողլով,	quitted or quit. Թողած:
Rap (Բեք), Դռնբաղխում, բաղխեցի,	rapped or rapt, բաղխեցի,	rapping, բաղխելով,	rapped or rapt. բաղխած:
Reave (Բեյլ), Կողոպտում,	reft or reaved, կողոպտեցի,	reaving, կողոպտելով	reft or reaved. կողոպտած:
Rive (Բայլ), Ճեղքում,	rived, ճեղքեցի,	riving, ճեղքելով,	riven or rived. ճեղքած:
Roast (Բոս), Խորովում,	roasted or roast, խորովեցի,	roasting, խորովելով,	roasted or roast. խորոված:
Shake (Չեյ), Ցնցում,	shook or shaken, ցնցեցի,	shaking, ցնցելով,	shaken or shaken. ցնցած:
Shave (Չեյլ), Ածլում,	shaved, ածլեցի,	shaving, ածլելով,	shaved or shaven. ածլած:
Shear (Չեյր), Խուզում,	sheared or shorn, խուզեցի,	shearing, խուզելով,	sheared or shorn. խուզած:
Shine (Չայն), Փայլեցնում,	shined or shone, փայլեցուցի,	shining, փայլեցնելով,	shined or shone. փայլեցուցած:
Show (Չո), Ցուցնում,	showed, ցուցուցի,	showing, ցուցնելով,	showed or shown. ցուցուցած:
Sleep (Շուկ), Քնանում,	slept or slept, քնացայ,	sleeping, քնանալով,	slept or slept. քնացած:
Slide (Շուկայ), Սահում,	slid or slided, սահեցայ,	sliding, սահելով,	slidden, slid or slided. սահած:
Slit (Շուկ), Հերձում,	slitted or slit, հերձեցի,	slitting, հերձելով,	slitted or slit. հերձած:
Smell (Շուկ), Հոտոտում,	smelled or smelt, հոտոտեցի,	smelling, հոտոտելով,	smelled or smelt. հոտոտած:
Sow (Շո), Սերմանում,	sowed, սերմանեցի,	sowing, սերմանելով,	sowed or sown. սերմանած:
Speed (Շուկ), Արագցնում,	sped or speeded, արագցուցի,	speeding, արագցնելով,	sped or speeded. արագցուցած:
Spell (Շուկ), Հեգում,	spelled or spelt, հեգեցի,	spelling, հեգելով,	spelled or spelt. հեգած:
Spill (Շուկ), Թափում,	spilled or spilt, թափեցի,	spilling, թափելով,	spilled or spilt. թափած:
Split (Շուկ), Ուժիկ զատում,	split or splitted, զատեցի,	splitting, զատելով,	split or splitted. զատած:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Նեղիւն :	Անցեալ :	Անկարար Ընդհանելու-նիւն :	Անցեալ Ընդ :
Spoil (ը)՝ճայլ),	spoiled or spoilt,	spoiling,	spoiled or spoilt.
Աւրեմ,	աւրեցի,	աւրելով,	աւրած :
Stave(ը)՝տէյլ),	stove or staved,	staving,	stove or staved.
Ճեղքեմ,	ճեղքեցի,	ճեղքելով,	ճեղքած :
Stay (ը)՝տէյ),	staid or stayed,	staying,	staid or stayed.
Մնամ,	մնացի,	մնալով,	մնացած :
Strive(ը)՝տրայլ),	strived or strove,	striving,	strived or striven.
Ջանամ,	ջանացի,	ջանալով,	ջանացած :
Sweat(ը)՝տէյ),	sweated or sweat,	sweating,	sweated or sweat.
Քրտնիմ,	քրտնեցայ,	քրտնելով,	քրտնած :
Sweep(ը)՝տէյ),	swept or swept,	sweeping,	swept or swept.
Աւլեմ,	աւլեցի,	աւլելով,	աւլած :
Swell (ը)՝տէլ),	swelled,	swelling,	swelled or swollen.
Ուռիմ,	ուռեցայ,	ուռելով,	ուռած :
Thrive(ը)՝տրայլ),	thrived or throve,	thriving,	thrived or thriven.
Բարգաւաճիմ,	բարգաւաճայ,	բարգաւաճելով,	բարգաւաճած :
Throw (ը)՝տրո),	trew or throwed,	throwing,	thrown or throwed.
Նետեմ,	նետեցի,	նետելով,	նետած :
Wake (ը)՝տէյ),	waked or woke,	waking,	waked or woke.
Արթննամ,	արթնեցայ,	արթննալով,	արթնեցած :
Wax (ը)՝տէյ),	waxed,	waxing,	waxed or waxen.
Մոմով պատեմ,	մոմով պատեցի,	պատելով,	մոմով պատած :
Weave (ը)՝տէյ),	wove or weaved,	weaving,	woven or weaved.
Ոստայնանկեմ,	ոստայնանկեցի,	ոստայնանկելով,	ոստայնանկած :
Wed (ը)՝տէյ),	wedded or wed,	wedding,	wedded or wed.
Ամուսնանամ,	ամուսնացայ,	ամուսնանալով,	ամուսնացած :
Weep (ը)՝տէյ),	wept or weeped,	weeping,	wept or weeped.
Արտասուեմ,	արտասուեցի,	արտասուելով,	արտասուած :
Wet (ը)՝տէյ),	wet or wetted,	wetting,	wet or wetted.
Թրջեմ,	թրջեցի,	թրջելով,	թրջած :
Work (ը)՝տէյ),	worked or wrought,	working,	worked or wrought.
Գործեմ,	գործեցի,	գործելով,	գործած :
Wring (ը)՝տէյ),	wringed or wrung,	wringing,	wringed or wrung.
Քամեմ,	քամեցի,	քամելով,	քամած :

ՈՒՍՈՒՑԻԶԸ

«Անվհար և յարարեալ աշխարհաբեկ-նոյ
առն Բանի Կարելի է յաղթել:»

- [Ա] Իւրաքանչիւր տառ ճանչնալու է անոր անմիջական տակը, փակագծի մէջ դրուած անունովն, եւ ուսանելու է անոր հանած ձայնը (աւելի վարժ դրո՞ւած հնչւածները:)
- [Բ] Բարձրացնելի Կարգաւոր է ամբողջ վարժութիւնն առնուազն հինգ անգամ. ուղղորդութեամբ արտասանելով ամեն մէկ տառ վարժութեան վերը տրուած տառերու անմիջական տակը, փակագծի մէջ դրուած արտասանութեան համեմատ:
- [Գ] Վարժութեան սոյն մասը (միեւնոյն տեսակ դրելով) ընդօրինակելու է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը մէջ մարտիկ եւ ոչ մեկանով, առնուազն երկու անգամ:
- [Դ] Վարժութեան սոյն մասը (միեւնոյն տեսակ դրելով) ընդօրինակելու է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը մէջ մարտիկ եւ ոչ մեկանով, առնուազն չորս անգամ:
- [Ե] Վարժութեան սոյն մասը (միեւնոյն տեսակ դրելով) ընդօրինակելու է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը մէջ մարտիկ եւ ոչ մեկանով, առնուազն հինգ անգամ:
- [Զ] Սոյն վարժութիւնը առաջին՝ Հայերէն յեռագիր գրելով ներկայացնելու է տետրակին մէջ մատիտով. այսպէս, էյ, իյ, ևն. երկու անգամ: Երկրորդ՝ մաքուր խաւաքարտէ Կարելու է գործիքի Կարգաւոր-նոյն այնքան թուով, որքան տառեր կան սոյն վարժութեան մէջ, այնուհետեւ սոյն վարժութեան ամեն մէկ տառը (միեւնոյն տեսակ դրելով) գրելու է քառակուսիներէն միոյն վրայ. երբ բոլոր տառերը լմնան, խառն ցրուելու է բոլոր քառակուսիները գրասեղանին վրայ, եւ յետոյ մէկիկ մէկիկ գայնս կարդալու է առնուազն երեք անգամ: Այս վարժութիւնը լմնալէ վերջ խաւաքարտէ քառակուսիները լեցնելու է տուփի մը մէջ եւ պահելու է յաջորդ դասերուն գործածուելու համար:
- [Է] Սոյն վարժութիւնը Անգլիերէն յեռագիր գրելով ներկայացնելու է տետրակին մէջ մատիտով. այսպէս a, e, i, o. եւն. երեք անգամ:
- [Ը] Սոյն վարժութիւնը նախ Բարձրացնելի Կարգաւոր է առնուազն երեք անգամ, միշտ բաղդատելով հեզուածը՝ բառին քովը, փակագծին մէջ, տրուած արտասանութեան հետ. յետոյ խաւաքարտէ քառակուսիները ցրուելով գրասեղանին վրայ, անոնց մէջէն գտնելով եւ քովէ քով շարելով շինելու է այս վարժութեան մէջ գտնուած ամեն

մէկ բառը. եւ ամեն մէկ շինուած բառի խաւաքարտէ տառերը տեղափոխելով, ջանալ արտասանելու է նորա-կազմ բառերը, հոգ չէ թէ անոնք որքան ալ անիմաստ եւ դժուար արտասանելի լինին:

[Թ] Սոյն վարժութիւնը Բարձրագոյն հասարակ կերպով կարգաւորու-եալ նուազն երկու անգամ:

[Ժ] Սոյն վարժութիւնը յետագայ Գրեթէ ընդհանրականութեամբ տես-րակին մէջ հարկաւոր եւ ոչ մեկանով առ նուազն երեք անգամ:

[Ի] Սոյն բառերն ու ասացուածները լաւ ուսանելու է. նը-կատելով միշտ մասնաւորապէս իւրաքանչիւր բառի իր ուղղագրութեան համեմատ տուած նշանակութիւնը:

[Լ] Սոյն վարժութիւնը նախ Բերանայի Բարձրագոյն, յետոյ տես-րակին մէջ Գրեթէ Հայերէնի թարգմանելու է:

[Ս] Սոյն վարժութիւնը նախ երեք անգամ Բերանայի Բարձրագոյն եւ ոչ մտաւոր, յետոյ՝ երկու անգամ տեսրակին մէջ Գրեթէ Անգլիերէնի թարգմանելու է:

[Վ] Սոյն վարժութիւնն (ա) երկու անգամ հասարակ կարգաւորու-եալ բարձրագոյն, հետզհետէ ինքն իրեն ստուգելով թէ կարգացած բառն իրեն լաւ ծանօթ է. գիտէ՞ անոր ուղ-ղագրութիւնը, նշանակութիւնը, եւ խօսքի մէջ գործա-ծելու կերպը. չը գիտցածներն առջի երեսներուն մէջ նո-րէն գտնելով սովորելու է. (բ) սոյն բառերովը տասը խօսք շինելով, գրելու է իւր տեսրակին մէջ:

[Ե] Սոյն վարժութիւնը նախ երկու անգամ հասարակ կարգա-ւորու է. յետոյ գիրքը գոցելով, տեսրակին մէջ գրելու է սոյն վարժութեան մէջ գտնուած բառերէն քանի բառ. ուշադ-րութիւն ընելով որ ամեն մէկ բառ գլխադրով սկսուի եւ ամեն մէկ բառէն վերջն ալ կէտ մը դրուի. նոյնպէս բառերն իրարու տակէն գրելու է հնար եղածին չափ ուղիղ սիւնակի մը ձեւ տալով:

[Զ] Սոյն վարժութիւնն Ֆլանդրացի ընդօրինակելու է տեսրակին մէջ, լեցնելով ամբողջ երես մը. միշտ ջանալով գրածը գրքի միջի օրինակին նմանցնել հնար եղածին չափ ճշ-գրութեամբ. իսկ եթէ օրինակ տրուած չըլլայ, մասնաւոր ուշադրութիւն ընծայելու է մաքուր եւ գեղեցիկ գրելու. գիտնալով որ այս վարժութեան նպատակն է Գեղարար-նաւոր անդրեցնել:

[Շ] Նախ ընդօրինակելու է տեսրակին մէջ սոյն վարժութեան գտնուած բոլոր եղակի բառերն իրարու տակէ ուղիղ սիւ-նակի մը ձեւով եւ յոքնակի բառերն ուրիշ սիւնակի մը

մէջ. յետոյ ամեն մէկ եզակի բառին առջեւ իր յոքնակին՝ եւ ամեն մէկ յոքնակին առջեւ իր եզակին գտնել գըրելու է:

[Պ] Սոյն Վարժութիւնը նոյն շարքով, բայց իրարմէ հեռու, տետրակին մէջ ընդօրինակելէ վերջ, առաջին երեք սիւնակներու բառերէն ամեն մէկին առջեւ նշանակելու է ինչ **ԴԵ՛՛** ըլլալը. երկրորդ երեք սիւնակներուն՝ ինչ սեռ ըլլալը. եւ վերջին սիւնակի ստորագծուած բառերուն՝ ինչ **Կ՛Լ՛** ըլլալը:

[Ճ] Սոյն վարժութիւնն 1. Բարձրաձայն երկու անգամ հասարակ կարդալու է. հետզհետէ ինքն իրեն ստուգելով թէ կարդացածներուն մէջ ո՞ր բառը չը գիտէր. չը գիտցածներն, եթէ լինին, առջի երեսներուն մէջ նորէն գըտնելով սովորելու է: 2. Սոյն վարժութեան մէջէն գտնելով տետրակին մէջ սիւնակ սիւնակ գրելու է 3 յօդերն, հասարակ անուններ, յատուկ անուններ, եւ հետեւեալներու ամեն մէկէն հնգական բառ. ածականներ. եզակի, յոքնակի, առաջին դէմք, երկրորդ դէմք, երրորդ դէմք. արական, իգական եւ չէզոք բառեր. ուղղական, սեռական եւ հայցական հոլովներ:

[Մ] Սոյն Վարժութիւնը 1. Երկիցս բարձրաձայն կարդալու է: 2. Նկատելու է ամեն մէկ բառ քանի՞ եւ ի՞նչ բառերէ կազմուած է: 3. Որոշելու է ո՞ր բառերը գոյական անուն են, որո՞նք ածական, եւ առանձին սիւնակներու մէջ գըրելու է: 4. Գտնելու է Գոյականներէն ամեն մէկը Հոլովներու ո՞ր օրինակին վրայ կրնայ հոլովուիլ, այն օրինակին վրայ գրաւոր հոլովելու է: 5. Զանազանելու է ածականներէն ամեն մէկն ածականներու ո՞ր կարգին կը պատկանի: 6. Ամեն մէկ բառովը մէյմէկ նախադասութիւն շինելու է:

[Յ] Այս առածները կամ ընտիր ասացուածները քանի մ'անգամ իրարու վրայէ հասարակ կերպով բարձրաձայն կարդալու է, հասկնալու է իւրաքանչիւր բառի նշանակութիւնն եւ ամբողջ առածին միտքը. յետոյ գոց ընելու է եւ յաջորդ օրը փորձելու է (**Ի՞նչ ԴԵ՛՛**) նոյնը կրկնել քանի մը բարեկամներու:

[Ն] Այս վարժութեան նախ գլուխը դրուած բառերու ուղղագրութիւնն, ընթերցանութիւնն եւ նշանակութիւնը լաւ սովորելու է. յետոյ ընթերցանութեան մասն առնուազն երեք անգամ բարձրաձայն կարդալու է եւ մէկ անգամ

ընդօրինակելու է տետրակին մէջ. անկից վերջ նոյնը գըրաւոր թարգմանելու է Հայերէնի եւ թարգմանածը բաղդատելու է բնագիր թարգմանութեան հետ, որը պէտք է գտնել Հայերէն Սուրբ Գրոց մէջ. հրահանգի ամեն մէկ պարբերութեան վերջը նշանակուած վկայութեան տեղը. գիտնալով որ Gen. կը նշանակէ Ծննդոց. Prov., Առակաց. Matt., Մատթէոսի Աւետարան. Rom., Հռովմայեցւոց. I. John, Ա. Թուղթ Յովհաննու. եւ այնուհետեւ պարբերութիւններէն մէկը գոց ընելով յաջորդ օրն խօսքի մէջ ուրիշներուն կրկնելու է:

[Ե] Սոյն վարժութիւնը կամ պատմութիւնը նախ բարձրաձայն կարդալու է այնքան անգամ, մինչեւ որ ուսանողը վստահ ըլլայ որ դիւրին կերպով կրնայ կարդալ. այնուհետեւ հասկնալու է ամեն բառի բառական նշանակութիւնը, յետոյ ամբողջ խօսքին ու հետզհետէ բոլոր պարբերութեանց իմաստն. ետքէն գիրքը գոցելով, վարժութեան մէջէն իրեն դիւրին եկած կտորներն կամ ամբողջն ինքնիրեն Բարձրաձայն Անգլիէնէն պատմելու է. յետոյ իւր պատմածը գրելու է տետրակին մէջ. յաջորդ օրը ջանալու է նոյնը Անգլիէնէն պատմել իւր ծանօթներէն մէկ քանիին:

[Ո] Այս դասին վրայ ուսանողն աշխատելու է սակաւ առ սակաւ, աւելի իբր գրօսանք քան առօրեայ աշխատութիւն: Ամեն մէկ անգամին՝ առածներէն հինգ վեց հատ կամ պատմութիւն մը միայն ուսանելու է. այսպէս, նախ պարզ կարդալու է քանիցս, իրեն անծանօթ բառերու հնչումներն ու նշանակութիւնները միշտ բառարանի մը մէջէն գտնելով. լաւ ըմբռնելու է ամեն մէկ առածի կամ ասացուածքի իմաստը, կամ պատմութեան ամբողջ միտքը. յետոյ առածներն եւ ասացուածքները գոց ընելու է. եւ պատմութիւնն ինքն իրեն գոց բարձրաձայն պատմելու է. այնուհետեւ գոց գրելու է տետրակին մէջ. եւ գրածը նոյնպէս գրաւոր Հայերէնի թարգմանելու է. եւ յաջորդ օրը պատմութիւնն եւ առածները խօսքի մէջ կրկնելու կամ պատմելու է իւր բարեկամներէն մէկ քանիներուն:

[Գ] Ուսանողը փորձելու չէ սոյն դասին մէջ գտնուած բոլոր բառերը մէկ անգամէն սովորիլ. այլ ջանալու է ինքզինքն ընտելացնել բառերուն հետ այնպէս որ պէտք եղած ժամանակին կարողանայ յիշել թէ ո՞ր տեսած էր այդ բառը, կամ ո՞ր կարելի է գտնել այսօր. նշանին վերաբերեալ

բառեր. որ ատեն դիւրութեամբ գտնելով, պիտի կրնայ պէտք եղածը կրկին եւ կրկին նայիլ, եւ այսպէս հետզհետէ բոլորն անմոռանալի կերպով սովորիլ: Սակայն ներկայիս ընտրելու է իւր գաղափարին մօտ գտած քսան բառ միայն, զայնս ընդօրինակելու է իւր տետրակին մէջ առնուազն երեք առիթով. եւ յետոյ իւր գրածները կարդալու է առնուազն երեք առիթով. եւ ուսանելու է անոնց նըշանակութիւններն որմէ վերջ սոյն դասին մէջ գտնուած խօսակցութեան հետ ինքզինքը լաւ մը վարժեցնելու է, եւ անոր Անգլիերէն մասը միայն՝ առնուազն երեք առիթով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ. նոյնը յաջորդ օրը կրկնելու է գործնական կերպով (այսինքն, եթէ այս դասի խօսակցութիւնն ըսենք նպարավաճառի հետ է, իրիկունը գրքի մէջինին հետ լաւ վարժուելէ վերջ, յաջորդ օրը Անգլիացի նպարավաճառի մ'երթալու է, եւ դիւրամբ բան մը գնելու է, խօսակցութիւնը կրկնելու համար). եւ կամ գէթ իւր Անգլիացի ծանօթ մէկ բարեկամին հետ խօսակցելու է նոյն նիւթին վրայ: Եթէ ուսանողը քերականութիւն գիտցող կամ սովորելու փափաքող մ'է, ուսանելու է նաեւ դասին մէջ տրուած Համաձայնական Կանոնն իր բացառութիւններովը, նկատողութիւններովն եւ ծանօթութիւններովն. եւ կատարելու է հետեւած վարժութիւններն ըստ հրահանգի:

- [Գ] Սոյն վարժութիւնը կարդալու է այնքան անգամ մինչեւ ընթերցողը վստահ ըլլայ որ շատ լաւ կը կարդայ. ընդօրինակելու է ամբողջն իւր տետրակին մէջ առնուազն մէկ առիթով. յետոյ գրաւոր Հայերէնի թարգմանելու է. ապա գիրքը գոցելով ծանուցումներէն մէկ հատը յիշողութեանէն գրելու է տետրակին մէջ, եւ գրածը բաղդատելու է բնագրին հետ. ետքը գրածին անունները, հասցէները եւ կամ արհեստին անունները փոփոխելու է. ամեն մէկ փոփոխութենէն վերջ բարձրաձայն կարդալու է եւ բնագրին հետ բաղդատելու է. ապա մէկ քանի նմանօրինակ ծանուցումներ ինքիրմէ գրելու է: Յաջորդ առտու Անգլիերէն թերթ մ'առնելով, գտնելու է անոր մէջ Help եւ Situation Wantedներու սիւնակները, կարդալու է, եւ փորձել հասկնալու է. ընդօրինակելու է անոնցմէ գէթ մէկ հատ. եւ նմանօրինակներն ինքիրմէ գրելու է:

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻԶ ԱՆՔԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Կը ծախուի

Ամերիկեան տիպ — կաշեկազմ, ոսկեզօծ (նոսրէ հասար) \$4.00

Ամերիկեան տիպ — լաթակազմ, ոսկեզօծ (նոսրէ հասար) \$3.50

Ամերիկեան տիպ — լաթակազմ, (առօրեայ գործածութեան) \$3.00

Թուրքիոյ տիպ — թղթակազմ, Կէս Օսմ. Ոսկի կամ \$2.25

Ընկերներով հինգ օրինակ միասին գնողներուն

մէկ օրինակ ՁՐԻ կը ղրկուի

Գրավաճառներու, Գործակալներու և Ուսուցիչներու համար,

առ նուազն 10 օրինակ գնողներուն հարիւրին 20 զեղջ

20 օրինակ գնողներուն հարիւրին 25 զեղջ

Ամեն տեղի ճանապարհածախսը մենք կը վճարենք:

Ամեն յանձնարարութիւն կանխավճարով միայն կ'ընդունուին:

Ծանօթութիւններու, Վկայութիւններու և ուրիշ մանրամասնութեանց տեսրակը ՁՐԻ կը ղրկուի փափաքողներուն, եթէ ուզեն դիմել առ

B. R. TOROSSIAN,

114 EAST 28TH ST.,

NEW YORK., N. Y.

U. S. A.

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 04147 6642

Digitized by

UNIVERSITY OF MICHIGAN

Original from

UNIVERSITY OF MICHIGAN

